

༡༣། །རྒྱལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་དོན་ཀྱང་ཏུ་བཟང་པོའི་ཉི་མ་ཞེས་བྱ་བ་ཞུགས་སོ། །
རྒྱལ་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་རྒྱ་དོན་ཀྱང་ཏུ་བཟང་པོའི་ཉི་མ་ཞེས་བྱ་བ། ལྷ་མ་དང་ལྷག་པའི་
ལྷ་མཆོག་མགོན་པོ་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་གྲུས་པས་ཕྱག་འཆའ་ལོ། གང་གི་མཁུན་བཅེའི་མཁའ་དབྱངས་
ནས། །ཁྱིན་རྒྱབས་འོད་ཟེར་ཆ་ཅམ་གྱིས། །བདག་སྒྲོའི་བསྐྱེལ་འབྱེད་པ། །ལྷ་མཆོག་འཇམ་པའི་དབྱངས་ལ་
འདུད། །སྒྲོ་བྱོས་རྒྱ་མཆོའི་དབྱས་ན་གནས། །རིགས་པའི་ལྷ་ཟེར་བྱེ་བ་བརྒྱ། །པས་ཤོལ་མིག་གིས་མི་བཟོད་
པ། །རིགས་པའི་དབང་ཕྱག་གཉིས་ལ་འདུད། །ཀྱང་ཏུ་བཟང་པོའི་འོད་ཟེར་གྱི། །སྒྲིང་པོ་རྒྱ་དོན་ཉི་མ་ནི། །སྒྲོ་
ལྷན་གཟུར་གནས་དོན་གཉིར་ལ། །བཅེ་བའི་བསམ་པས་སྦྱིན་པར་བྱ། །འདི་ལ་དོན་གསུམ་སྟེ། སྦྱར་བྱེད་དམ་
པའི་སྤྲད་གྱི་དོན། ཅོམ་བྱེད་དམ་པའི་གཞུང་གི་དོན། བསྐྱར་བ་མཐར་ཕྱིན་མཁུག་གི་དོན་ནོ། དང་པོ་ལ་གཉིས་
ཏེ། མཆོན་གྱི་དོན་དང་། འགྱུར་གྱི་ཕྱག་ལོ། དང་པོ་ནི། རྒྱ། ས་ལོ་རྩ་བས་རྣམ་འགྲེལ་བསྐྱར་བའི་ཐོག་མར་རྒྱ་
སྤྲད་སྒྲོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་གཞུང་ཁུངས་བཅུན་པ་དང་། སི་སྤྱི་ཏའི་སྤྲད་ལ་བག་
ཆགས་འཛོག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བོད། དེས་རྣམ་འགྲེལ་བསྐྱར་བའི་ཐོག་མར་བོད་སྤྲད་སྒྲོས་པ་ཆོས་
ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་སྟེགས་བམ་བཅའ་སྤྲ་བ་དང་། བཛོད་བྱ་རགས་པ་བདེ་སྟག་ཏུ་རྟོགས་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་རྣམ་འགྲེལ་བསྐྱར་བའི་ཐོག་མར་རྒྱ་སྤྲད་དང་བོད་སྤྲད་གཉིས་ཀ་སྒྲོས་པ་ཆོས་
ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལོ་བཤལ་བྱས་ཤེས་བྱན་གཞོ་བསྐྱེད་པ་དང་། སྤྲ་བསྐྱར་སྤྲ་མོ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འཕྲིགས། དེས་རྣམ་འགྲེལ་བསྐྱར་བའི་ཐོག་མར་མཆོད་པར་བཛོད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་
ཡོད་དེ། རྣམ་འགྲེལ་གྱི་བསྐྱར་མཐར་ཕྱིན་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཐོག་མར་
དགོ་བ་འཁུག་པའི་ཡན་ལག་བཤའ། བར་ཏུ་དགོ་བ་འཁུག་བྱའི་གཞུང་ཉིད་བཤའ། ཐ་མར་དགོ་བ་གཞུང་གི་
ཆེ་བ་བཛོད་པའོ། དང་པོ་གཉིས་ཏེ། དང་བ་བསྐྱེད་ཕྱིར་མཆོད་པར་བཛོད། བསྟན་བཅོས་ཅོམ་པའི་དགོས་པ་
བསྟན་པའོ། དང་པོ་ནི། རྟོག་ དཔལ་ལྷན་ཆོས་ཀྱི་གྲགས་པས་རྣམ་འགྲེལ་ཅོམ་པའི་ཐོག་མར་སྐྱ་གསུམ་ཕྱིན་
ལས་དང་བཅས་པ་ལ་ཕྱག་འཆའ་བ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཅོམ་པ་པོ་རང་ཉིད་དམ་པའི་སྦྱོད་པ་དང་
མཐུན་པར་བསྟན་པའི་སྒོ་ནས་གཞན་བསྟན་བཅོས་ལ་འཁུག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཞན་དོན་
གྱི་དགོས་པ་དང་། རང་དོན་གྱི་དགོས་པ་གཉིས་ལས། དང་པོ་ལ་དངོས་བསྟན་ནི། རྒྱུ་ ཆོས་གྲགས་ཆོས་
ཅན། བསྟན་བཅོས་རྣམ་འགྲེལ་ཉན་པ་པོའི་སྐྱེ་བོ་ལ་དངོས་སུ་པན་པ་མ་ཡིན་ཞེས་བསམ་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཡོད་

དེ། ཉན་པ་པོའི་སྐྱེ་བོ་པལ་ཆེར་ཤེས་རབ་དང་མི་ལྡན་པ་དང་། རོན་དུ་མི་གཉེར་བ་དང་། སློ་གཟུ་བོར་མི་གནས་
པའི་སྐྱོན་གསུམ་དང་ལྡན་པར་དགོངས་པའི་བྱིར། རྒྱགས་བསྟན་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་རྣམ་འགྲེལ་
ཉན་པ་པོའི་སྐྱེ་བོ་འགའ་ཞིག་ལ་དངོས་སུ་པན་པ་ཡིན་ཞེས་བསམ་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཉན་པ་པོའི་སྐྱེ་བོ་
འགའ་ཞིག་ཤེས་ལྡན་དོན་གཉེར་གཟུར་གནས་པའི་ཡོན་ཏན་གསུམ་དང་ལྡན་པ་དེ་ལ་དངོས་སུ་པན་པ་
དགོངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། སེམས། ཆོས་བྲགས་ཀྱིས་རྣམ་འགྲེལ་རྩོམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་དོན་གྱི་
དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྩོམ་པ་པོ་རང་ཉིད་ཀྱི་བརྟུས་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ལ་ཡུན་རིང་དུ་གོམས་པས་བརྗོད་དོན་བདེ་
སྒྲག་ཏུ་རྟོགས་པ་ལྟར་ལེན་པ་སྐྱེད་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དོན་དང་དོན་མིན་རྣམ་
པར་འབྱེད་བྱིར་རང་དོན་ལེའུ་བཤད། དོན་དང་དོན་མིན་རྣམ་པར་འབྱེད་བྱེད་ཆོད་མ་བྱུང་བ་བཤད། སྐབས་
སུ་བབ་པའི་ལེའུ་ལྟག་

༩༥༽

མ་ལུས་པ་གཉིས་པོ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཐོག་མར་འབྲེལ་གྱིས་མཆོམས་སྒྱར་བསྟན། བར་དུ་
ལེའུའི་གཞུང་ཉིད་བཤད། ཐ་མར་མཆོན་གྱིས་མཐུག་སྒྱུད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་ཁྱོད་གྱིས་བསྟན་
བཅོས་འདི་ཀུན་བཏུས་གྱི་རྣམ་འབྲེལ་དུ་རྩོམ་ན་དེ་དང་ལེའུའི་གོ་རིམ་མི་མཐུན་པར་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་
པོར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། རང་འབྲེལ་ལས། དོན་དང་དོན་མིན་རྣམ་པར་འབྲེད་པ་ནི་རྗེས་སུ་
དཔག་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར་ཡིན་ལ་ཞེས་པ་སྟེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆད་མའི་སྐྱེས་བུ་ཡིན་པ་ནི་དོན་དང་། དེ་མ་
ཡིན་པ་ནི་དོན་མ་ཡིན་པ་ཡིན་པས་ཆད་མ་གྲུབ་པའི་ལེའུར་དེ་རྣམ་པར་འབྲེད་པའི་སྡོན་དུ་རང་དོན་རྗེས་
དཔག་འཆད་པ་སྟེ། རྣམ་འབྲེལ་གྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ལེའུའི་གོ་རིམ་ཡིན་ནོ། །དེ་ལ་འང་ལོག་པར་རྟོག་པས་
དེ་རྣམ་པར་བཞག་པའི་ཕྱིར་བཤད་པ་ཞེས་པ་ནི་རང་འབྲེལ་དང་བཅས་ཞེས་ཏུ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆོན་བསྟན་
ཏོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཏན་ཆིགས་རྣམ་གཞག་བསྒྲུས་ཏེ་བསྟན། དེ་ཉིད་རིམ་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོགས། ཆད་མ་མདོར། རྗེས་དཔག་རྣམ་གཉིས་རང་དོན་ནི། །ཚུལ་གསུམ་རྟགས་ལས་དོན་
མཐོང་ཡིན། །ཞེས་པའི་ཚུལ་གསུམ་པའི་རྟགས་དེ་གང་ཡིན་ཞེ་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྲ་མི་རྟག་པར་སྒྲུབ་པའི་
ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ། ལྷོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ། རྟགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་གཏན་
ཆིགས་གསུམ་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཉིད། རྟགས་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་ཏེ། ལྷོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་མེད་
ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་གཏན་

༩༩

ཆོགས་དེ་ལ་ནམ་པ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཏན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་
ཆོགས་ལྟར་སྒྲུང་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་འབྲེལ་པ་མ་ངེས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ལ་བཞི་སྟེ། ཡང་དག་གསུམ་པོ་རྒྱས་པར་བཤད། །གསུམ་གྱི་གངས་ངེས་རྒྱས་པར་བཤད། །མེད་ན་མི་འབྱུང་
རྒྱས་པར་བཤད། །གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྒྲུང་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། འབྲས་བུ་རྒྱ་ཡི་གོ་
བྱེད་ཡིན། རང་བཞིན་ངོ་བོའི་གོ་བྱེད་ཡིན། །མ་དམིགས་པ་ལས་མེད་པ་འབྱུང་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་ཁྱིམ་ ཏུ་བ་
ཆོས་ཅན། ཏུ་ལྡན་ལ་མེ་ཡོད་ཏུ་སྐྱབ་པའི་འབྲས་ཏྲགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཏྲགས་གང་ཞིག་མེད་
འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རང་། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་
ཏྲགས་ཡིན་ཏེ། ཏྲགས་གང་ཞིག་མི་ཏྲག་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐལ་
ལྡན་ཡོད་ངེས་འགོག་པ་རུས། །སྒྲུང་རུང་མེད་ངེས་སྐྱབ་པར་རུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆདྱ། འཇ་སྐལ་དོན་ཏུ་
སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ངོར། མདུན་གྱི་གཞི་འདི་ཆོས་ཅན། འཇ་ཡོད་ངེས་མིན་ཏེ། འཇ་ཆད་མས་མ་དམིགས་
པའི་ཕྱིར། ཞེས་བཀོད་པའི་ཆོ། འཇ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་
ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ངོ་བོ། དབྱེ་བ།
ཚོད་པ་སྒྲོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན། སྒྲུང་རུང་བུམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། བུམ་པས་དག་པའི་
འར་གཞིར་སྒྲུང་རུང་བུམ་པ་མེད་ངེས་སུ་བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་
ཆང་བའི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འགལ། སྒྲུང་རུང་

མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཚེས་ཅན། རྣམ་པ་བཞི་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་འགལ་དམིགས་དང་།
 འབྲས་བྱ་འགལ་དམིགས་ཏེ། འགལ་ལྷ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས། རྒྱ་མ་དམིགས་པ་དང་། རང་
 བཞིན་མ་དམིགས་པ་སྟེ། འབྲས་ལྷ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
 བློ། འབྲས་བྱ་དག་སྐྱབ་ཅེས་པ་ལས་འཕྲོས་ནས། མེ་འབྲས་ཏྟགས་སུ་བཀོད་ནས་གང་རེག་འགོག་ན། མེ་རྒྱ་
 ཏྟགས་སུ་བཀོད་ནས་གང་གང་རེག་འགོག་ཀྱས་པར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། དེ་མེའི་དངོས་རྒྱ་ཏྟགས་སུ་བཀོད་ན་
 སྟེགས་ཚེས་ངེས་མི་ཀྱས་ཤིང་། རྒྱ་ཅམ་ཏྟགས་སུ་བཀོད་ན་བྱད་ཤིང་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་བྱད་ཤིང་ལྡན་པའི་ཤར་
 གཞིར། གང་རེག་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཏྟགས་ཀྱིས་
 དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱབ་པ་འབྲུལ་པའི་ཕྱིར། འགལ་འབྲས་དམིགས་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། འགལ་ཤི། ཏུ་བ་ཡིན་ན་
 འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་ཏྟགས་སུ་སོང་བའི་ཏུ་བ་ཡིན་པས་མ་བྱབ་སྟེ། འགལ་འབྲས་དམིགས་པའི་ཏྟགས་
 སུ་སོང་བའི་ཏུ་བ་ཡིན་ན། ཡུལ་ཏུས་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཞིན། ཏུ་
 བ་ཚེས་ཡིན་ན། ཏུ་ལྡན་ལ་ལ་གང་རེག་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་
 ཀྱི་བྱབ་པ་འབྲུལ་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཐལ་བའི་ཏྟགས་ཀྱིས་གང་རེག་འགོག་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་གསུམ་ཀྱི་
 གངས་ངེས་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡང་དག་གཞན་ཏུ་འདོད་པ་དགག་ ལྟར་སྤང་ཡང་དག་ཡིན་པ་
 དགག་པའོ། །དང་སོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚིགས་པས་འབྲས་བྱ་དཔོག་པ་རང་བཞིན་ཡིན། རོ་ལས་གཟུགས་སོགས་
 དཔོག་པ་འབྲས་ཏྟགས་ཡིན་པའོ། །

༩༩

དང་པོ་ནི། ཏྲགས་ཡང་དག་ལ་གསུམ་དུ་གངས་ངེས་ན། ལྷ་གུའི་རྒྱ་ཚོགས་གངས་ཚང་གི་ཏྲགས་ཀྱིས་ལྷ་གུ་
འབྱུང་བར་བསྐྱབ་པའི་གཏེན་ཚོགས་དེ་གསུམ་དུ་རི་ལྷོ་འདུས་ཞེ་ན། རྒྱ་ལྷ་གུའི་རྒྱ་ཚོགས་གངས་ཚང་
ཚོས་ཅན། ལྷ་གུའི་རྒྱ་ཚོགས་གངས་ཚང་གི་ཤར་གཞིར། ལྷ་གུ་འབྱུང་རུང་དུ་བསྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་
ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཏྲགས་གང་ཞིག་ལྷ་གུ་འབྱུང་རུང་དེའི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བྱིད་རང་རྒྱ་
ལས་ཕྱིས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་མི་ལྷོས་པར་རང་རྒྱ་ལས་ལྷ་གུ་འབྱུང་རུང་གི་དོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།
ཚོགས། འབྱུང་ངེས་སྐྱབ་ན་གཏེན་ཚོགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། ལྷ་གུའི་རྒྱ་ཚོགས་གངས་ཚང་ཚོས་ཅན། བྱིད་
ཡིན་ན། ལྷ་གུ་འབྱུང་ངེས་ཡིན་པས་མ་ཁུབ་སྟེ། བྱིད་ཀྱིས་ལྷ་གུ་བསྐྱེད་པ་ལ་བྱིད་ཀྱི་རྒྱས་པ་སྐྱ་མ་ལས་བྱིད་
ཀྱི་རྒྱས་པ་ཕྱི་མ་ཁུད་པར་དུ་འགྱུར་དགོས་པ་གང་ཞིག་བྱིད་ཀྱི་རྒྱས་པ་སྐྱ་ཕྱིའི་བར་དུ་འགལ་རྒྱུན་གྱིས་
གཤམ་བྱེད་པ་སྟེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རོ་ལས་གཟུགས་སོགས་དཔོག་པའི་གཏེན་ཚོགས་དེ་ཏྲགས་
གསུམ་གྱི་ནང་དུ་རི་ལྷོ་འདུས་ཞེ་ན། ཚོགས། བྱར་རོ་ད་ལྷོ་བ་ཚོས་ཅན། ཁ་ནང་བྱ་རམ་གོང་བྱའི་སྟེང་དུ་
བྱར་གཟུགས་ད་ལྷོ་བ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པའི་རྒྱ་ཚོས་རྗེས་དཔོག་གི་འབྲས་ཏྲགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་
ཀྱི་སྐྱབ་ཏྲགས་གང་ཞིག་བྱར་གཟུགས་ད་ལྷོ་བ་དང་དངོས་རྒྱ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་
བྱུང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དུ་བ་བྱུང་བ་དེ། དུ་ལྷན་ལ་ལ་བྱུང་བའི་གི་འགྱུར་བ་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་ཚོས་རྗེས་
དཔོག་གི་འབྲས་ཏྲགས་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །རི་ལྷོ་འདུས་རྒྱ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བྱུང་ཅེ་
ན། ལུས། བྱར་རོ་ད་ལྷོ་བ་ཚོས་ཅན། བྱིད་བྱར་གཟུགས་ད་ལྷོ་བ་དང་དངོས་རྒྱ་ཚོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་

༩༩།

ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་བྱུང་སྟེ། བྱུང་རྒྱུ་མ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་དང་། བྱུང་ག་ཟུགས་ད་ལྟ་བུའི་ལྟན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱུང་རྒྱུ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཉུགས་ལས་ཁ་ནང་བྱ་རམ་གོང་བུའི་སྟེང་དུ་
བྱུང་ག་ཟུགས་ད་ལྟ་བུའོད་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་དེ་འབྲས་ཉུགས་ཡང་དག་ལ་བརྟེན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཉུགས་
ལས་ཁ་ནང་བྱ་རམ་གོང་བུའི་སྟེང་དུ་བྱུང་རྒྱུ་མ་དེ་རྒྱས་པ་དངོས་སུ་དཔག་སྟོབས་ཀྱིས་བྱུང་ག་ཟུགས་ད་ལྟ་
བ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྒྱ་ཆོགས་པས་འབྲས་བྱ་དཔག་མི་རྒྱས། འབྲས་སྤྱིས་རྒྱུའི་
ཁྱད་པར་དཔག་མ་རྒྱས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་ཆོགས་པས་འབྲས་བྱ་འབྱུང་རུང་དུ་བསྐྱབ་པ་རང་བཞིན་གྱི་
ཉུགས་ཡིན་ན། རྒྱ་ཁ་ཡར་བས་འབྲས་བྱ་བསྐྱབ་པ་དེ་གཏན་ཆོགས་གང་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱ་ཆུང་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཆུང་ཆུང་དང་ལྟན་པའི་ཤར་གཞིར། རྒྱ་བྱ་འབྱུང་རུང་དུ་བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་
ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱུང་བ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ལུས་དང་དབང་པོ་སོགས་ཉུགས་སུ་བཀོད་པ་ལས་ལུས་
ལྟན་གྱི་སྤྱིས་བྱ་ལ་ཆགས་སོགས་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། རོ་ལས་ག་ཟུགས་སོགས་དཔོག་
པའི་གཏན་ཆོགས་དེ་འབྲས་ཉུགས་ཡིན་ན། འབྲས་བྱ་སྤྱིས་རྒྱུའི་ཁྱད་པར་དཔོག་པའི་གཏན་ཆོགས་དེ་ཉུགས་
གང་ཡིན་ཞེ་ན། མོ། དུ་བ་ཆོས་ཅན། དུ་ལྟན་ལ་ལ་རྩ་སོགས་ཀྱི་མེ་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་
དག་མིན་ཏེ། གང་ལ་ཉུགས་སུ་སོང་བའི་རྟོལ་བས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ཡིན་ཀྱང་ཁྱོད་
ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱུང་བ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཆོག་སྐྱ་བའི་ཉུགས་ལས་ཆོག་སྐྱ་བའི་ལྟ་སྤྱིན་

༩༡༽

ཆགས་ལྡན་དུ་བསྐྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་མེད་ན་མི་འབྱུང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་བཞི་སྟེ། མ་མཐོང་ཙམ་
གྱི་ལྡོག་པ་འཁྲུལ་པར་བསྟན། མི་འཁྲུལ་བ་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་པར་དགོས། ངས་པ་དེ་ཡང་དེས་བྱེད་གཉིས་ལ་
སྟོས། ངས་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་
གྱིས་འབྲས་བུ་སྦྱིས་རྒྱུའི་བྱེད་པར་ལ་མི་འཁྲུལ་པར་བསྐྱབ་ཀྱིས་སྟེ། མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཙམ་གྱིས་
ལྡོག་བྱེད་འཁྲུལ་པ་མེད་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། མི། གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་རྟོག་བས་མི་མ་སྤྱན་ཕྱོགས་ལ་མ་
མཐོང་ཙམ་གྱི་གཏན་ཆིགས་དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་ལྡོག་བྱེད་འཁྲུལ་པར་མེད་པར་མ་ངེས་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་
ལྡོག་བྱེད་འཁྲུལ་པ་སྤིང་བའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་ཆོས་པའི་འབྲས་དང་སྤྱོད་པ་གཅིག་གི་ནང་དུ་ཚུད་པར་མཚུངས་
པའི་རྟགས་ལས་དེ་ལྟ་བུའི་འབྲས་ལྟག་མ་ཆོས་པ་བསྐྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེས་ན་དེ་ལྟ་བུའི་གཏན་ཆིགས་དེ་ལྟག་
ལྡན་ཡིན་ནོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གྲིང་། ངག་སྤྱི་ཆོས་ཅན། ངག་སྤྱིའི་སྦྱེས་བུ་ལྟ་སྦྱིན་ཀྱང་མཐུན་མིན་པར་བསྐྱབ་
པའི་ལྟག་ལྡན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་སྦྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་གཏན་
ཆིགས་གང་ཞིག་དེ་སྦྱབ་ཀྱི་བསྐྱབ་བུ་ལ་ཐེ་ཆོམ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྟོབ་
དཔོན་རྟགས་ལ་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་བཞིན། འབྲེལ་མེད་ལྡོག་པ་བྱུབ་ན་ཉ་ཅང་ཐལ། འབྲེལ་པའི་དབང་གིས་བྱུབ་
པར་བྱུབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་སྟོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཡང་དག་ལ་རྟགས་
ཆོས་རང་བཞིན་འབྲེལ་པར་དགོས་པ་བཞིན་དེ། མ་གྲུབ་པ་དང་། འགལ་བ་དང་། མ་ངེས་

༼༡༡༽

པའི་གཉེན་པོར་ཚུལ་གསུམ་ལས་ངེས་པ་དགོས་པར་གསུངས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གང་ཞིག་གཉིས་ཀ་ལ་རབ་ཏུ་
གྱུབ་པ་ནི་སྐྱབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེས་མདོ་རྩམ་པ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་གྲེ་ལུང་དང་འགལ་
བས་དགག་ ཐུན་མོང་དངོས་སྟོབས་རིགས་པས་དགག་ གཞན་སྟེ་ཁས་སྦྱངས་འགལ་བས་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ལ་དུག་སྟེ། ལྷོག་བྱུང་སྐྱབ་བྱེད་དོན་མེད་འབྱུང་། ལྷག་ལྷན་འབྱུང་པ་མེད་པར་ཐལ། ལྷོག་ལྷན་གོ་བྱེད་ཡིན་
པར་ཐལ། ཐེ་ཚོམ་བ་བ་རྟགས་སུ་ཐལ། མཉན་བྱས་གཉིས་ཀ་ཁེགས་པར་ཐལ། རེག་པ་འགོག་པ་རིགས་པར་
ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོབ་དཔོན་དབང་ལྷག་སྟེ་ལ་སོགས་པ་ནི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྷོག་
པ་གྱུབ་ཅིང་དེ་ཉིད་སྟོབ་དཔོན་གྱུང་བཞེད་པར་འདོད་དོ། །འབྲུལ། འོ་ན་གང་རིམ་དང་གཅིག་ཆར་དོན་བྱེད་
རྒྱས་པས་སྟོང་ན་བྱས་པས་སྟོང་བས་བྱུང་། དཔེར་ན་ནམ་མཁའ་བཞིན། དབང་ལྷག་རྟག་པ་ཡང་རིམ་དང་
གཅིག་ཆར་གྱིས་དོན་བྱེད་རྒྱས་པས་སྟོང་དོ། །ཞེས་པའི་སྐྱབ་ངག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་
པར་ཐལ། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་རྟགས་པ་ལས་
གཞན་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་དགོས་པ་མེད་པ་གང་ཞིག་དེ་ཁྱོད་མ་སྟོས་ཀྱང་རྟགས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདི་ཆོས་མི་
མ་ཐུན་སྟོར་གྱི་སྐྱབ་ངག་ལ་བཤད་པ་ནི། གནད་མ་ཟིན་པ་སྟེ། གཞན་དུ་བཤད་ཟིན་ཏོ། །འདོད་ན་རིག་སྟོར། རེ་
ཞིག་འགལ་བ་དང་མ་ངེས་པའི་གཉེན་པོར་གཉིས་ཀ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་གང་ཡིན་པ་འདི་ནི་རིགས་སོ་ཞེས་
གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །གལ་ཏེ་རྟགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པར་ངེས་

༼ ༡༩ ༽

པའི་དོན་དུ་སློབ་དགོས་སོ་ཞེ་ན། མེད། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་ཁོ་ན་
འབྲུག་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་པའི་རིགས་པ་མ་བཟོད་པར། རྟགས་མི་མཐུན་
ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་བཟོད་པའི་སྐྱབ་ངག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱོད་ལ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ལས་རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་སུ་རྟགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་རྟགས་ཆོས་ཀྱི་རང་བཞིན་
འབྲེལ་པ་བཟོད་པའི་སྐྱབ་ངག་སྐྱོད་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་། རྟགས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་
མཐོང་ཅམ་ཀྱིས་མེད་ངེས་ཀྱི་ལྷོག་པ་གྲུབ་པར་འགྱུར་ན། སློན་པའི་ཤིང་ཐོག་དང་གཟུགས་མཚུངས་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་འབྲེལ་ཤིང་ཐོག་ལྷག་མ་སློན་པར་བསྐྱབ་པའི་ལྷོག་པ་འབྲུལ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཀྱི་དེ་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་དཔོན་ཀྱིས་གཟུགས་ལ་སོགས་པ་
མཚུངས་པས་རོ་ལ་སོགས་པ་གདོན་མི་བ་བ་མཚུངས་པ་ནི་རིགས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་
འགལ་ལོ། །གསུམ་པ་ནི། ལྷོག་སྟོག་སོགས་ཆོས་ཅན། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་བསྐྱབ་པའི་གཏན་
ཆོགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་དཔོན་ཀྱིས་མདོར་ལྷག་མ་ལྷ་པོ་དག་ནི་གཏན་ཆོགས་སམ་འགལ་ཉིད་དུ་མ་ངེས་ཏེ། དེ་
ཞེས་ཐེ་ཆོམ་ཀྱི་རྒྱལ་ཞེས་མཉན་སྟོག་གཉིས་པོ་ལྷོག་པ་འབྲུལ་པ་མཚུངས་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་
ལོ། །བཞི་པ་ནི། མི། མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་མེད་ཐེ་ཆོམ་བའི་གཏན་ཆོགས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལྷོག་

༩༡༣༽

ཚུལ་མ་གྲུབ་པ་དེ་ཕྱོགས་ཚོས་ལ་ཐེ་ཚོམ་ཐ་ནས་མ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཚིགས་དང་སྐྱར་ནས་སྟོན་པ་དེ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ལྟོག་ཚུལ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་ཕྱོགས་ཚོས་ནི་ཚོལ་བ་དང་། ཕྱིར་
ཚོལ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་ངེས་པར་གཟུང་ངོ། །དེ་བཞིན་དུ་མ་ཐུན་པའི་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པ་དང་། མེད་པ་ལ་སོགས་
པ་ལ་ཅི་རིགས་པར་བརྗོད་པར་བྱའོ། །ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ། །ལྟ་བུ་ནི། རྒྱུད་མཉན་བྱ་ཚོས་ཅན།
སྐྱེལ་ཏྲག་མི་ཏྲག་གཉིས་ཀ་རྣམ་པར་གཅོད་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་
ཚོས་གྲུབ་ཅིང་། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློབ་དཔོན་གྱིས་
མཉན་པར་བྱ་བ་ཉིད་ནི་ཇི་ལྟར་ན་ཡང་། རྣམ་པར་གཅོད་པའི་གཏན་ཚིགས་སུ་འགྱུར། ཞེས་གསུངས་པ་དང་
འགལ་ལོ། །གལ་ཏེ་དེས་དེ་ལ་གཉིས་ཀ་འགོག་མི་རུས་ཏེ། དེ་འགོག་པ་ལ་དངོས་འགལ་གཞི་གཅིག་ལ་མི་
འདུ་བར་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་ཏྲགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་
གྱིས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་སུ་མི་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་གཞོད་པ་སྟིད་པའི་
ཕྱིར། རྟག་པ་ནི། མི། དེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་བྱེ་བྲག་པས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བ་དེ་ཚོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་མཐོང་བའི་ས་ཚུ་མེ་གསུམ་ལ་དེག་བྱ་བཏང་སྟོམས་པ་མི་ལྟན་པ་སྐྱབ་པའི་ལྟོག་བྱུང་འབྱུང་པ་
མེད་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མཐོང་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། རྒྱུད་གི་རབ་བྱེད་ལས། མ་
མཐོང་ཅམ་གྱིས་མཐོང་བ་དག་ལ་དེག་པ་འགོག་པར་བྱེད་ན་དེ་ལ་རིགས་པ་མིན་ནོ། །ཞེས་

༩༡༩༽

གསུངས་པ་དང་འགའ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། དུལྟོ། ཨ་ཐ་ཆོས་ཅན། རོ་རྒྱས་བྱང་པར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་ཨ་ཐ་
དང་གཟུགས་མཚུངས་པའི་ཨ་ཐ་ལྷག་མ་རོ་རྒྱས་བྱང་པར་ཅན་དང་ལྡན་པར་བསྐྱབ་པའི་གཏུན་ཆོག་གས་ཡང་
དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་བྱུང་ཅིང་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རྒྱས་ཏེ། རྒྱའི་བྱང་པར་གྱིས་ཨ་ཐ་ལ་རོ་རྒྱས་བྱང་པར་ཅན་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། བདེག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་དམིགས་པ་དེ་གཏུན་ཆོག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་ངེས་སུ་
སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། སྤྱིར་མ་དམིགས་ན་མེད་པས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། གསོན་ལུས་ལ་
ཆོས་ཅན། བདག་མེད་པར་ཐལ། བདག་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བྱེད་བྱག་པ་ལ་ལོ། །ས་སོགས་ལ་ཆོས་ཅན།
ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཤེས་པ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། རྒྱང་འཕེན་ལ་ལོ། །རྒྱ་ལ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བྱ་མེད་པར་
ཐལ། འབྲས་བྱ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གངས་ཅན་ལ་ལོ། འདི་ཡན་ཆད་ཀྱིས་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཞེས་
བ་ཐམས་ཅད་ལ་གང་ལ་ཉགས་སུ་སོང་བའི་རྒྱལ་བས་ཞེས་སྐྱར་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། འབྲེལ་བ་
ཡོད་ན་ལྷོག་པ་འབྲུག། །འབྲེལ་བ་མེད་ན་ལྷོག་པ་མེད། འབྲེལ་བ་དཔེ་ལ་སྟོན་པའི་ཚུལ། ཚུལ་དེས་དགག་
ཉགས་བྱུང་པས་འབྲུག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་ཉག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལྷོག་ན་བྱས་པ་ལྷོག་པས་བྱུང་སྟེ། བྱས་པ་
དེ་ཁྱོད་ལ་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། མི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལྷོག་ན་དུ་བ་ལྷོག་པས་བྱུང་སྟེ། དུ་བ་དེ་ཁྱོད་
ལ་དེ་བྱུང་

༩༡༥༽

དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྟོ། འབྲེལ་བ་གཉིས་པོ་གྲུབ་པ་དེ་ལྟར་མིན་ན། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། མི་རྟག་པ་
ལྟོག་ན་ཁྱོད་ལྟོག་པས་མ་ཁྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་མི་རྟག་པ་དང་འབྲེལ་མེད་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟ་མེད་ན་
སྤྱགས་མེད་པས་མ་ཁྲུབ་པ་བཞིན། མེ་དུ་ལའང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །དེ། བྱས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་ན་མི་རྟག་
པ་ཡོད་པས་མ་ཁྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་མི་རྟག་པ་དང་འབྲེལ་མེད་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱགས་ཡོད་ན་རྟ་ཡོད་
པས་མ་ཁྲུབ་པ་བཞིན། མེ་དུ་ལའང་སྦྱར་བར་བྱའོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚོས་མི་མ་ཐུན་དཔེ་མེད་ཀྱང་
རིགས་པས་རྟོགས། །རིགས་པ་དཔེ་ལ་མི་ཤེས་པ་ལ་སྟོན། །རིགས་པ་ཤེས་ལ་སྦྱབ་ངག་སྦྱར་ཚུལ་གཉིས་
སོ། །དང་པོ་ནི། རྟོ། མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་དེ་ཉིད་དཔེའི་སྟེང་དུ་སྟོན་དགོས་ཏེ། མ་ཐུན་དཔེ་ལ་རྗེས་འགྲོ་
དང་། མི་མ་ཐུན་དཔེ་ལ་ལྟོག་པ་སྟོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ་མི་མ་ཐུན་དཔེ་དངོས་པོར་གྲུབ་
པ་ངེས་པར་དགོས་སམ་ཞེ་ན། སྦྱབ་རྟགས་གཉིས་པོ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྟོག་པ་སྟོན་པ་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་
དཔེ་དངོས་པོར་གྲུབ་པ་ངེས་པར་མི་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་དཔེ་དངོས་པོར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཁྱོད་མི་མ་ཐུན་
སྤྱགས་ལ་མེད་པའི་རིགས་པ་བརྗོད་པ་ལས་ཁྱོད་ཀྱི་ལྟོག་པ་རྟོགས་པར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་
རིགས་པ་དེ་གང་ལ་སྟོན་ཞེ་ན། དེས། མ་ཐུན་དཔེ་བྱམ་པ་ལ་བྱས་མི་རྟག་གི་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་དེ་ཚོས་
ཅན། ཁྱོད་སྟོན་དགོས་པའི་ཡུལ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་དེ་ལ་དེ་མི་ཤེས་པའི་རྟོག་པ་ལ་སྟོན་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཚང་བང་
དང་མེ་དུའི་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ལ་ཡང་སྦྱར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། མཁའ་སྤྱོད་ དེ་

༩༡༤༽

ལྷར་བསྟན་པས་མ་བྱུན་དཔེའི་སྟེང་དུ་བྱུང་འབྲེལ་ཤེས་པའི་ཆེ་སྤྱི་བྱུང་བཞུག་པའི་མཁས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། བྱོང་གི་
རྒྱུད་ལ་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བ་བྱུང་བ་བརྗོད་པའི་སྐྱབ་ངག་ལ་མི་ལྟོས་ཏེ། ཐོགས་ཆོས་འབའ་ཞིག་བརྗོད་པས་བྱོང་གི་
རྒྱུད་ལ་རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཞི་ལ་སྦྱར་རོ། །འོ་ན་དཔེའི་སྟེང་དུ་བྱུང་འབྲེལ་ཤེས་ཀྱང་སྤྱི་བྱུང་བཞུག་པ་
མི་རྣམས་པའི་རྒྱལ་བ་མོངས་པ་ལ་རྗེ་ལྷར་བྱ་ཞེ་ན། དེ་དུ་བྱུང་འབྲེལ་བ་མོངས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། བྱོང་གི་རོང་
སྤྱི་བྱུང་བརྗོད་དགོས་ཀྱང་བྱུང་བ་གཉིས་ཀ་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་དགོས་ཏེ། བྱོང་གི་རོང་བྱུང་བ་གཉིས་པོ་གང་
རུང་གཅིག་སྟོས་པས་གཅིག་ཤོས་ལ་བཞུག་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཤེས་ལྷན་དག་དགའ་སྟོན་མཛོད་ཅིག་བཞི་བ་ནི།
དེ། མེ་མེད་པ་ཆོས་ཅན། མེ་མེད་མཆོན་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོར་དུ་བ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་གཏུན་ཆིགས་ཡང་དག་
ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར། ཤེས་མེད་པ་ཆོས་ཅན། ཤེས་མེད་ཀྱི་བྲག་རྫོང་དུ་ཤ་བ་མེད་
པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར། སྤང་རུང་བུམ་པ་ཆང་མས་མ་
དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། བུམ་པས་དག་པའི་ཤར་གཞིར་སྤང་རུང་བུམ་པ་མེད་ངེས་སུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་
ཡིན་ཏེ། རྟགས་འབྲ། དེ། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་གཏུན་ཆིགས་ཡང་དག་ཆོས་ཅན། བྱུང་འབྲེལ་ངེས་བྱེད་
ཀྱི་སྟོན་སྐྱེ་བྱུང་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏུན་ཆིགས་གསུམ་དུ་འདུས་ཀྱང་རྟགས་སུ་འགོད་ཚུལ་
ཀྱི་སྟོན་སྐྱེ་བྱུང་མ་ཡོད་དེ། རྟགས་སུ་འགོད་ཚུལ་ཀྱི་སྟོན་སྐྱེ་བྱུང་འབྲེལ་ལྷན་མ་དམིགས་པའི་གཏུན་ཆིགས་ཡང་དག་
དང་། འགལ་ལྷན་དམིགས་པའི་གཏུན་ཆིགས་ཡང་དག་བརྒྱུད་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ངེས་པ་དེ་
ཡང་ངེས་བྱེད་གཉིས་ལ་ལྟོས་པ་ནི། རྟགས་ཡང་དག་ལ་མེད་ན་མི་འབྱུང་ངེས་དགོས་ན་དེ་གང་གིས་

༩༡༽

ངེས་པར་བྱེད་ཅེ་ན། ི་རྒྱ། སྐྱབ་རྟགས་གཉིས་ཀྱི་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། རྟགས་ཆོས་མེད་ལ་
མ་མཐོང་ཅམ་དང་། ཆོས་ཡོད་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་ལས་ངེས་པར་མིན་ཏེ། རྟགས་ཆོས་གཉིས་པོ་རྒྱ་འབྲས་སམ་
རང་བཞིན་ངེས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མས་ཁྱོད་ངེས་དགོས་པའི་བྱིར། སོ་སོར་བྱེད་ནས་གཞི་ལ་སྦྱར་རོ། །གཞིན།
འབྲས་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་ན། ཏུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོད་ན་མི་ཡོད་པས་མ་
ཁྱབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་མི་དང་འབྲེལ་མེད་རྣམས་གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར། རོན། རང་བཞིན་ཀྱི་རྟགས་ཀྱི་རྟགས་ཆོས་
ལ་བདག་གཅིག་གིས་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པར་མི་རྟག་པ་དེ་བྱས་པའི་རྒྱ་ལས་བྱིཆས་འབྱུང་གི་རྒྱ་དོན་གཞན་ཀྱི་
འབྲས་བྱ་ཡིན་ན། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། འཛིག་ངེས་མིན་པར་ཐལ། རང་འཛིག་པ་རང་རྒྱ་ལས་བྱིས་འབྱུང་བའི་
རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་ལྟོས་དགོས་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་གོས་ཡིན་ན། ཆོན་ཅན་ཏུ་མ་ངེས་པ་བཞིན་ནོ། །ཆོས། མི་
རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་དང་རྣམས་གཞན་ཡིན་པར་ཐལ། བྱས་པའི་རྒྱ་ལས་བྱིས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དོན་གཞན་ཀྱི་
འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་ན། མི་རྟག་པ་དེ་བྱས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ནམ། འབྲས་བྱ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་མི་རྟག་
པ་ཆོས་ཅན། བྱས་པའི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་ལས་བྱིས་འབྱུང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། མི་རྟག་པ་
ཆོས་ཅན། བྱས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་གཞི་ལགར་ཁྱོད་སྐྱབ་པའི་ཁྱབ་པ་མ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱས་པའི་འབྲས་བྱ་
ཡིན་པའི་བྱིར། བཞི་བ་ངེས་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དངོས་འབྲེལ་སྐྱབ་
པའི་རྟགས་ལ་སྦྱར། ལྟོག་འབྲེལ་དགག་པའི་རྟགས་ལ་སྦྱར་བའོ། །དང་

༩༡༩

པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། འབྲས་བུ་རྟགས་ལས་རྒྱ་འབྲས་ངེས་བྱེད་བཤད། རང་བཞིན་རྟགས་ལས་བདག་གཅིག་ངེས་
བྱེད་བཤད། འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་རྒྱབ་རྟགས་གཉིས་སུ་ངེས་བཤོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་ངེས་
བྱེད་ཚད་མ་བཤད། འབྲས་བུ་རྒྱ་ལ་འབྲུལ་བ་དགག་འབྲུལ་བ་མེད་ཚུལ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་བཤོ། །དང་པོ་ནི། ལྷ་
བ་མེ་ལ་མི་འབྲུལ་བར་གང་གིས་རྟོགས་ཞེ་ན། མོ་འི། ལྷ་བ་མེ་འི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། མེ་བན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་
རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་བྱེད་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། རང་རྒྱ་བན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་བྱེད་བ་དེ་འབྲས་
བུ་འི་མཚན་ཉིད་ཡིན་བའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཏ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་རྣམ་བར་བརྟགས་ནས་དགག་
བཤོ། །དང་པོ་ནི། དེ། བརྟེན་བཤད་ལྟར་དེ། ལྷ་བ་དེ་མེ་མེད་བརྒྱ་བྱེད་ཀྱི་སྟེ་པོ་ལས་ཀྱང་འབྱུང་བས་མེ་ལ་རྗེས་སུ་
འགོ་ལྗོག་འབྲུལ་ལོ་ཞེ་ན། ལྷ་བ་ཚེས་ཅན། རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ། རང་རྒྱ་ལས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ལྷ་བ་
ཚེས་ཅན། རེས་འགའ་བའི་དངོས་པོ་མིན་བར་ཐལ། རྒྱུན་གཞན་ལ་མི་ལྟོས་བའི་ཕྱིར་ཏེ། རྒྱ་མེད་ཡིན་བའི་
ཕྱིར། སྤྲ་མ་ལ་ཁྱབ་བ་ཡོད་དེ། ལྗོག་ཁྱབ་རྟགས་སུ་འགོད་དོ། །གཉིས་བ་ནི། གཡུ་གཡུ་ཏེ་བརྒྱ་བྱེད་ཀྱི་སྟེ་པོ་
དེ་མེ་ཡོད་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ནམ་མིན། ཡིན་ན། ལྷ་བ་ཚེས་ཅན། མེ་མེད་བརྒྱ་བྱེད་ཀྱི་སྟེ་པོ་ལས་བྱུང་བ་མིན་
བར་ཐལ། བརྒྱ་བྱེད་ཀྱི་སྟེ་པོ་དེ་མེ་ཡོད་ཡིན་བའི་ཕྱིར། མིན་ན། བརྒྱ་བྱེད་ཀྱི་སྟེ་པོ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ལས་དུ་
བ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་མེ་མེད་ཡིན་བའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མེ་དེ་དུ་བ་བསྐྱེད་བའི་སྟོན་ནམ་མེ་མེད་ལས་རུས་
བ་བྱེ་བྲག་ཏུ་ལྡན་བའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་དུ་བ་ཚེས་

༩༩༽

ཅན། རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ། རང་རྒྱ་མེན་པ་ལས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྗེས། དུ་བ་ཆོས་ཅན། བརྒྱ་ཕྱིན་གྱི་
སྤྱི་པོ་ལས་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། མེད་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་མེ་པན་གྱི་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་
ལྡོག་གྱི་དུ་བ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དེས་བྱ་བདག་གཅིག་འབྲེལ་པ་སྦྱབ། དེས་གཞི་
རྟགས་ཀྱི་དབྱེ་བ་བཤད། དེས་གྱི་སྟོན་མེད་གཏན་ཆོགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་བཞིན་མེད་
ན་མི་འབྱུང་སྦྱབ། ཆོས་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲས་རྟགས་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་པ་བྱབ་
ཀྱང་། རང་བཞིན་རྟགས་ལ་འབྲེལ་པ་རྗེ་ལྟར་བྱབ་ཅེ་ན། རང་། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྦྱ་མི་
རྟག་པར་བསྦྱབ་པའི་རྟགས་ཆོས་ལ། བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་བྱབ་སྟེ། མི་རྟག་པ་དེ་ཁྱོད་ཅམ་དང་རང་ཆས་
སུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། མི་རྟག་པ་ལྡོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལྡོག་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་མི་རྟག་པ་དང་རང་བཞིན་
གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོན་དངོས་པོ་དེ་སྦྱ་མི་རྟག་པར་བསྦྱབ་པའི་དམ་བཅའི་ཕྱོགས་གཅིག་
རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ཡིན་པར་འབྱུང་ཏེ། དངོས་པོ་དེ་མི་རྟག་པ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
འདིའི་ལན་ལ་གཉིས་ཏེ། དངོས་པོའི་གཞན་སེལ་སྦྱ་རྟོག་སྟོན་པ་བཤད། དངོས་མེད་གཞན་སེལ་སྦྱའི་སྟོན་པ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། དུལ་ཅན་སེལ་བས་འཇུག་པ་བསྦྱབ། དངོས་དུལ་སེལ་བ་ཉིད་དུ་བསྦྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྦྱ་རྟོག་གཉིས་ཀ་སེལ་བས་འཇུག་བྱེད་པར་སྦྱའི་འཇུག་ཚུལ་བཤད། གཉིས་ཀ་
སྤྱི་ལ་འཇུག་པར་

༩༣༠༽

བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཅིག་ལ་ཐ་དད་འབྱེད་པའི་སྐྱོན་མེད་པས་འཇུག་ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་
པའི་སྐྱོན་མེད་པས་འཇུག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སེལ་བའི་ཡུལ་ལ་ཉག་ས་དང་ཉག་ས་ཅན་འཐད། སྐྱོན་
མེད་པས་འཇུག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་བཤད། ལོག་ལྟོག་བཉག་ས་ནས་བཟོད་པའི་ཚོད་པ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
རང་བཞིན་གཅིག་ལ་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཡོད་པའི་ཉག་ས་དང་ཉག་ས་ཅན་འཐད་དོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། གའི་། སྐྱོན་
ཅན། སེལ་ངོར་མ་བྱས་ཉག་ས་སོགས་ལས་ལྟོག་པའི་ལྟོག་པ་དུ་མ་དང་ལྟན་ཏེ། བྱས་མི་ཉག་གི་ངོ་བོར་གནས་
པའི་ཕྱིར། དེ། དེས་ན་སྐྱོན་ཅན། སེལ་ངོར་བྱས་མི་ཉག་གི་ལྟོག་པ་དུ་མ་དབྱེ་རུང་སྟེ། སྐྱོན་མེད་སྐྱབ་ཆོས་
དེའི་ཕྱིར། དེའོ། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་ཉག་པ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་ཀྱང་། སྐྱོན་མི་ཉག་པར་བསྐྱབ་
པའི་ཉག་ས་སུ་རུང་སྟེ། ཁྱོད་མི་ཉག་པ་དང་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་
ཕྱིར། དེ། བྱས་མི་ཉག་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། དངོས་མིང་ཐ་དད་ཀྱི་གོ་བྱ་སོ་སོར་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ལྟོ་སྟེ། རེས་སུ་དཔག་པ་སེལ་བས་འཇུག་རེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་སེལ་བས་འཇུག་སེལ་
བས་འཇུག་ལ་སྐྱོ་གཞན་འཐད། སྐྱབ་པས་འཇུག་ཀྱང་དེ་མི་འཐད། སྐྱབ་པའི་འཇུག་ཀྱང་འཐད་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སེལ་བས་འཇུག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་འགོད། སྐྱབ་པས་འཇུག་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ། གཉིས་
ཀའི་བྱབ་དོན་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་མཚན་མཐོང་བའི་ཕྱིར་མི་འཇུག་སྐྱོན་མེད་
པའི་ཆེད་དུ་འཇུག་གཉིས་ཀ་

༼ ༣༡ ༽

བསྐྱུས་པའི་ཚིགས་བཅད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྲོད་མེད་པའི་འཇུག་ན་དེའི་སྤྲོད་ཀྱི་གང་ཞེ་ན། རྒྱ་
སྤྲོད་ཚུལ་ཅན། ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ཁྱོད་ཀྱི་མི་ཉག་པ་རྗེས་དཔག་ཆོད་མས་རྟོགས་པར་
བྱུང་མེད་པར་ཐལ། ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་དེས་ཁྱོད་ཀྱི་མི་ཉག་པ་མཐོང་བའི་བྱིར་ཏེ། ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་དེ་
ཁྱོད་ལ་སྤྲོད་པའི་འཇུག་པ་གང་ཞེ་ན། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་མི་ཉག་པ་བྱུང་བ་དེ་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་
པ་ནི། འོ་ན་བྱིར་མི་ཉག་པ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་འཇུག་གམ་ཞེ་ན། གཟུགས། ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་
སུ་སྤྲོད་མི་ཉག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲུལ་རྒྱུ་དེ་དབང་གིས་སྤྲོད་
ཉག་པར་སྤྲོད་འདོགས་པའི་ཞེན་ཡུལ་སེལ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། འབྲུལ་རྒྱུ་དེ་དབང་གིས་འབྲུལ་པ་སྤྲོད་པའི་
དཔེ་ཡོད་དེ། དཀར་སོགས་ཚོས་མ་ཐུན་པའི་ཉ་བྱིས་ལ་དདུལ་དུ་འབྲུལ་པ་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། དྲོ་
སྤྲོད་མི་ཉག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཚོས་ཅན། སེལ་བས་འཇུག་སྟེ། སྤྲོད་མི་ཉག་པ་མཐོང་བའི་ཆེད་དུ་མི་
འཇུག་ཀྱང་། སྤྲོད་མི་ཉག་པ་དེས་པའི་ཆེད་དུ་འཇུག་པའི་རྟོགས་པ་ཡིན་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྗེས་མངོན་སུམ་དུ་
མ་ཐད་རྗེས་དཔག་ཀྱང་སྤྲོད་པའི་འཇུག་ན། སྤྲོད་མི་ཉག་རྟོགས་ཀྱི་རྗེས་དཔག་ཚོས་ཅན། སྤྲོད་བྱས་སོགས་ཀྱི་
འཇོན་པར་ཐལ། སྤྲོད་མི་ཉག་པ་སྤྲོད་པའི་སྤྲོད་ནས་དེས་པའི་བྱིར། ཚོས་གྲགས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགག་བྱུང་
གཅིག་ཆར་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་སྤྲོད་མེད་པའི་འཇུག་དུ་ཁས་ལེན་པའི་མཁས་པ་ཡིན་
པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི།

༩༩༽

དྲི། རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེལ་འཇུག་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་སེལ་འཇུག་དང་སྐྱབ་འཇུག་གང་རུང་གང་ཞིག
 ཁྱོད་སྐྱབ་འཇུག་ཡིན་ན། དགག་སྐྱབ་ཅིག་ཆར་དུ་རྟོགས་པར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
 མཐོང་། གཤམ་ཏེ། རྗེས་དཔག་སྐྱོ་འདོགས་སེལ་བས་སེལ་འཇུག་ཏུ་འདོད་ན། སྒྲིན་པོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱི་
 རྗེས་སུ་སྐྱེས་པའི་སྒྲིན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། སེལ་འཇུག་མིན་པར་ཐལ། བསལ་བྱ་སྐྱོ་འདོགས་
 མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སེལ་འཇུག་ཡིན་ཏེ། རང་གི་བྱེད་པ་མ་ཉམས་ཀྱི་བར་དུ་སྒྲིན་པོ་སྒྲི་མིན་དུ་
 འཛིན་པའི་སྐྱོ་འདོགས་མི་སྐྱེ་བར་བྱེད་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྱུང་སྟེ། རེས། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲིན་
 པོ་སྒྲི་མིན་དུ་སྐྱོ་འདོགས་པའི་སྐྱོ་འདོགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་རྒྱུད་ལ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་དང་ལྟན་ཅིག་མི་
 གནས་འགལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཆོས། སྐྱ་བྱས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྐྱ་རྟོག་དང་མི་རྟག་པའི་ཡུལ་ཅན་
 གྱི་སྐྱ་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཡུལ་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་མ་བྱར་བར་སྐྱོ་འདོགས་པ་དང་། སྐྱ་རྟག་པར་སྐྱོ་འདོགས་པའི་སྐྱོ་
 འདོགས་སོ་སོར་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གཞན། དེ་དག་ཡུལ་ཐ་དད་ལས་གཞན་དུ་
 ཡུལ་གཅིག་ཡིན་ན། སྐྱ་བྱས་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྐྱ་རྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྐྱ་རྟོག་
 རྣམ་གངས་པ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་དེ་ཡུལ་ཐ་མི་དད་པའི་ཡུལ་ཅན་ཐ་དད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ལ་
 གསུམ་སྟེ། འདོད་པ་བཟོད། སུན་འབྱེན་བཤད། ཉེས་སྟོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤི། བྱེ་བྲག་པ་ཆོས་ཅན།
 སྐྱ་རྟོག་སྐྱབ་པས་འཇུག་ཀྱང་རྣམ་གངས་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། བུམ་པའི་བྱེད་པར་བྱས་མི་རྟག་སོགས་

༼ ༣༣ ༽

ནང་པན་ཚུན་རྩལ་ཐ་དད་དེ་རྣམས་ཁྱད་པར་ཅན་བྱམ་པ་ལས་ཀྱང་རྩལ་ཐ་དད་ཡིན་པས་རྟོག་སྒྲོས་གང་རུང་རེ་
རེ་ཁོ་ན་འདྲིན་གྱི་གཞན་མི་འདྲིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། ཁྱད། ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་རྩལ་གཞན་
ཡིན་ན། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཁྱད་པར་རྣམས་ལ་པན་འདོགས་དགོས་པས་བྱམ་པས་བྱམ་པའི་བྱས་སོགས་ལ་
པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་དེ་ཁྱད་པར་ཅན་བྱམ་པ་དང་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ནམ། རྩལ་གཞན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན།
བྱམ་པ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱམ་པས་བྱམ་པའི་བྱས་སོགས་ལ་པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་ངེས་པར་
ཐལ། རྒྱས་པ་དེ་དང་རྩལ་གཅིག་པའི་བྱམ་པ་ལ་སྐྱབ་པའི་སྒྲོན་པ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
བྱམ་པའི་བྱས་སོགས་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བྱམ་པ་ངེས་ན། དེ་དང་རྩལ་གཅིག་པའི་རྒྱས་
པ་ངེས་ཀྱང་དེ་དང་རྩལ་གཞན་པའི་བྱས་སོགས་མི་ངེས་སོ་ཞེ་ན། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་
ངེས་ན་ཁྱོད་བྱས་སོགས་ལ་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་ངེས་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་བྱས་སོགས་ལ་པན་
འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་དེ། ཁྱོད་དང་བདག་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བྱམ་པ་ངེས་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱམ་པ་དེ་བྱས་སོགས་ལ་པན་འདོགས་བྱེད་དེ། བྱམ་པའི་བྱས་སོགས་དེ་བྱམ་པའི་པན་
འདོགས་བྱ་ཡིན་པས་གཉིས་ཀ་ངེས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱམ་པ་དེ་རང་གི་བྱས་སོགས་ལ་པན་འདོགས་བྱེད་
དུ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གྱིས་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཆོས་ཤིག་གཉིས་པ་ལྟར་རྩལ་གཞན་ཡིན་ན། བྱམ་པས་བྱམ་པའི་བྱས་པ་
ལ་པན་འདོགས་པའི་རྒྱས་པ་ཆོས་ཅན།

༼ ༩༥ ༽

ཁྱོད་བྱམ་པ་དང་མ་འབྲེལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་བྱམ་པ་དང་རྩལ་གཞན་གང་ཞིག་བྱམ་པས་ཁྱོད་ལ་པན་མ་བཏགས་
པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་བོ་ཞེ་ན། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བྱམ་པ་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་
བྱམ་པ་ལ་པན་འདོགས་པའི་བྱམ་པ་དེ་ལ་ཡང་པན་འདོགས་གཞན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཅིག་དེས་ན་བྱམ་པ་
དང་བྱམ་པ་ཅན་རྩལ་གཅིག་ཏུ་ཁས་ལེན་དགོས་པས་བྱམ་པས་བྱམ་པའི་བྱམ་པ་ལ་པན་འདོགས་བྱམ་པའི་
ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱམ་པ་དེ་རང་གི་མི་རྟག་པ་ལ་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་བཟུང་བར་
ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བྱམ་པ་དེ་རང་གི་བྱམ་པ་ལ་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་སྐྱབ་པའི་སློ་ནས་བཟུང་བ་གང་ཞིག་དེ་
གཉིས་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པའི་བྱམ་མི་རྟག་ཐམས་ཅད་བཟུང་བར་ཐལ།
བྱམ་པས་རང་གི་བྱམ་པ་ལ་པན་འདོགས་པའི་བྱམ་པ་ཐམས་ཅད་བཟུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཡུ་གཡུ་
ཏེ་བྱམ་པའི་བྱམ་པ་བཟུང་བའི་ཆེ་བྱམ་པའི་མི་རྟག་པ་བཟུང་ཡང་། བྱམ་པ་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་
གཞན་འཇུག་པས་རྣམ་གངས་བར་ཐལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱམ་པ་རྟག་པར་སློ་འདོགས་པའི་འབྲུལ་པ་སློག་པའི་
ཆད་དུ་བྱམ་པ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་བྱམ་པ་མི་རྟག་པར་རྟོགས་
པའི་རྩལ་དཔག་ཆོས་ཅན། སེལ་འཇུག་ཏུ་གྲུབ་པར་ཐལ། སློ་འདོགས་སེལ་བའི་ཆད་དུ་འཇུག་པའི་སློ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཞན་ཡང་བྱམ་པ་བྱམ་པར་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། སེལ་འཇུག་ཏུ་ཐལ། རང་གི་བྱེད་པ་མ་
ཉམས་ཀྱི་བར་དུ་རང་གི་ངེས་ཚུལ་ལས་གཞན་དུ་སློ་འདོགས་མི་སླེ་བར་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།

༼ ༣༥ ༽

གཞིན། བུམ་པ་བུས་པ་ངས་པའི་སྒོ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་མི་རྟག་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ངས་
ཤེས་གང་ཞིག་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་མ་ངས་པའི་ཕྱིར། འོན་པུམ་པའི་མི་རྟག་པ་སོགས་བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་
ཡུལ་མ་ཡིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེས་དེ་མ་ངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱད། བུམ་འཛིན་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱིས་མ་ངས་ན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པས་མ་བྱུང་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡུལ་གང་གི་ཡང་ངས་བྱེད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བུམ་པའི་བུས་མི་རྟག་སོགས་ཐ་སྙད་དུ་རྟོགས་མ་རྟོགས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡོད་པར་སྲིད་དེ།
ཁྱོད་ཀྱིས་བུམ་པའི་བུས་མི་རྟག་སོགས་ལ་ངས་ཤེས་འདྲེན་པའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་ཆང་ཞིང་། འགལ་རྒྱུན་མེད་པའི་
ཆེ་ཐ་སྙད་དུ་རྟོགས་ལ་དེ་ལས་བསྒྲིག་པའི་ཆེ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་མ་རྟོགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལོག་ལྡོག་བརྟགས་
ནས་བརྗོད་པའི་རྩོད་པ་སྒྲོང་བ་ནི། ལོག་པ་དང་ལྡོག་པ་རྩལ་ཐ་དད་དམ། ཐ་དད་མེད་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན།
ངེད་འདོད་པའི་སྤྱི་དང་བྱེད་པར་མེད་པར་འགྱུར་ལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། སྒྲ་སྒྲོ་ཐ་དད་དུ་མི་འཇུག་པར་ཐལ་
ལོ། །ཞེས་བྱེ་བྲག་པའི་དོགས་པའི་ལན་དུ་འཆད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ལོག་ལྡོག་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་སྒྲ་གཉིས་
འཇུག་དོན་གཞན་མེད་པས་སྤྱི་ལ་སྒྲོན་མི་མཚུངས། དོན་ལ་སྟོས་ན་སྤྱིར་གྱི་སྒྲ་ཀ་འཇུག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ་སྟེ། སྒྲ་གཉིས་བརྗོད་འདོད་ཅུམ་གྱིས་འཇུག་དེ་ལ་ཉེས་པ་མེད་པར་བསྟན། ཚུལ་དེ་རིགས་གཞན་ཀུན་
ལ་སྤྱིར་བཤོ། །དང་པོ་ནི། དེ། བ་སྤང་འདི་རྟ་ལས་ལྡོག་པ་ཞེས་དང་། བ་སྤང་འདི་རྟ་ལས་ལོག་པ་ཞེས་ཆོས་དང་
ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་སྒྲ་གཉིས་ཆོས་ཅན།

༼ ༣༩ ༽

བཟོད་བྱ་ཇུས་ཐ་དད་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚེས་དང་ཚེས་ཅན་ཇུས་ཐ་དད་དུ་བྱེ་བའི་དབང་
གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ཉེག་པ་ལ་ཡང་སྒྱུར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྩག་པའི་རྣམ་དབྱེ་འཇུག་པ་འཐད། །བད་
ཡི་བྱེ་བྱག་དགོས་པ་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚེས་དང་ཚེས་ཅན་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་ན་རྩག་སྒྱུ་མེད་པར་འགྱུར་
ཞེ་ན། གཉིས། བ་སྒྲང་གི་བ་སྒྲང་ཞེས་པའི་རྩག་སྒྱུ་ཚེས་ཅན། ཚེས་དང་ཚེས་ཅན་བཟོད་པའི་སྒྱུ་གཉིས་ཀས་
དོན་གཅིག་བཟོད་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱིས་ཚེས་དང་ཚེས་ཅན་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་བཞིན་དུ་སྟོན་པར་བྱེད་དེ། བཟོད་བྱ་
གཅིག་ཉིད་བད་འི་དབང་གིས་ཚེས་དང་ཚེས་ཅན་ཐ་དད་དུ་བྱས་ལ་འཇུག་པའི་སྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
སྒྱུ་གཉིས་ཀས་ལྟོག་པ་གཅིག་གཅིག་བཟོད་ན། བདས་ཚེས་དང་ཚེས་ཅན་ཐ་དད་དུ་བྱེ་བ་ལ་དགོས་པ་མེད་
པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བྱད། དོན་གཅིག་ཉིད་ལ་ཚེས་དང་ཚེས་ཅན་ཐ་དད་དུ་བྱེ་བ་ཚེས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ།
དོན་གཅིག་ཉིད་བྱད་པར་གཞན་སྤངས་པ་དང་མ་སྤངས་པའི་ཚུལ་གྱིས་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ནི། ཀུའྱི། སྤྱི་དང་སྤྱི་ལྟན་བཟོད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་དང་ཡོན་ཏན་ཅན་བཟོད་པ་དང་། བྱ་བ་དང་བྱ་བ་ཅན་བཟོད་
པ་ཀུན་ལ། ཚེས་བཟོད་ཀྱི་སྒྱུ་དང་ཚེས་ཅན་བཟོད་པའི་སྒྱུ་གཉིས་པོ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བཟོད་བྱ་དོན་ཐ་དད་
ཡོད་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་དོན་གཅིག་ཉིད་བྱད་པར་གཞན་སྤངས་པ་དང་མ་སྤངས་པ་ཅུ་བཟོད་པར་ཟད་པའི་
ཕྱིར། དྲིན། དོན་གཅིག་ཉིད་བྱད་པར་གཞན་སྤངས་པ་དང་མ་སྤངས་པའི་སྟོན་ས་ཤེས་པར་འདོད་པ་དེ་པན་གྱི་
ཤེན་གྱི་མཐའ་ཅན་ལ་སོགས་པའི་སྒྱུ་དེ་དག་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བཟོད་བྱ་དོན་གཞན་མེད་དེ། དོན་གཅིག་ཉིད་
བྱད་

༼ ༣༧ ༽

བར་གཞན་སྤངས་པ་དང་མ་སྤངས་པའི་སློན་ས་བརྗོད་པ་ཙམ་དུ་བྱེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ། གཞན་སེལ་
སྤེལ་ཡུལ་དུ་འདོད་པའི་མཁས་པ་ཆོས་ཅན། བྱིད་ལ་རིགས་དོན་གཞན་དང་ལྡན་པའི་གསལ་བ་བརྗོད་བྱར་
འདོད་པའི་བྱེ་བྲག་པའི་ཕྱོགས་ལ་བརྗོད་པའི་སློན་མི་མཚུངས་ཏེ། བྱིད་ལོག་ལྡོག་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་པར་
འདོད་པའི་མཁས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱེ་བྲག་པ་ཆོས་ཅན། བྱིད་ལ་རང་དབང་མེད་བྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སློན་
གསུམ་འཇུག་སྟེ། བྱིད་སྟེ་གསལ་ཇུས་གཞན་དུ་འདུད་པའི་རྒྱལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་གང་ཞེ་ན། སྤྱི་ཆོས་
ཅན། གསལ་བ་ལ་རང་དབང་དུ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། སྟེ་དོན་གཞན་བརྗོད་ནས་གསལ་བ་ལ་འཇུག་པའི་བྱིར།
གསལ་བ་ལ་ཡོད་པའི་བྱིད་པར་རྣམས་གཞི་མ་ཐུན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱིས་གསལ་བ་ལ་ཡོད་པའི་བྱིད་
པར་རྣམས་མ་སྤངས་པའི་བྱིར། སྤྱི་གསལ་བ་ལ་འཇུག་པ་ཡང་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། སྟེ་དོན་གཞན་
བརྗོད་པའི་བྱིར། ཞེས་ཕྱོགས་སྤང་གིས་གསུངས་པ་རྣམས་སོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞན་ལ་སློན་དེ་
འཇུག་པར་བསྟན། རང་ལ་སློན་དེ་མེད་པར་བསྟན། །གཞན་ལ་འཇུག་ཚུལ་གསལ་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གང་། བྱེ་བྲག་པ་ཆོས་ཅན། བྱིད་ལ་བྱུག་པ་དང་ཆོག་དབྱེ་སོགས་མི་འཐད་པའི་ཁྲན་ཀ་འཇུག་རིགས་ཏེ། བྱིད་
རྗོད་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་པའི་རྒྱལ་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཕྱི་
ཆོས་བྲགས་ཆོས་ཅན། བྱིད་ལ་བྱུག་པ་དང་། ཆོག་དབྱེ་ལ་སོགས་པ་མི་རིགས་པའི་ཁྲན་ཀ་མི་འཇུག་སྟེ། བྱིད་
རྗོད་བྱེད་

༼ ༣༩ ༽

ཀྱི་སྐྱུ་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་མི་འཇུག་པར་འདོད་པའི་མཁས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བཅུ་ཤི། བྱད་
མེད་གཅིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བཅུ་མོ་རྣམས་ཞེས་པའི་མང་ཆིག་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཁྱོད་མང་པོ་མིན་པའི་
ཕྱིར། གྲོང་དུག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཁང་བཟང་གི་སྤོང་བ་གཅིག་ཅེས་པའི་གཅིག་ཆིག་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཁྱོད་
གཅིག་མིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་མཁའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྣམ་མཁའི་རང་བཞིན་ཞེས་པའི་དུག་སྐྱ་དང་། རྣམ་
མཁའི་ངོ་བོ་ནི་རྣམ་མཁའ་ཉིད་ཅེས་པའི་དེ་པན་གྱི་སྐྱ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་བརྗོད་བྱ་ཇུས་ཐ་དད་མེད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་སྐྱ་རྟོག་སེལ་བས་འཇུག་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྟོག་པས་རིགས་སྟེ་
འཛིག་པར་བསྟན། འཛིག་བྱེད་རྟོགས་པའི་སྤང་བ་བཤད། དེ་ལ་ཐ་སྟོད་གཞན་ཡང་འཛིག་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞེ་
སྟེ། ཐ་དད་གཅིག་ཏུ་སྤྱང་ལ་རིགས་སྟེ་འདོགས། བཏག་པ་དེ་ཉིད་དོན་ལ་བྱུང་བ་དགག་དེས་ན་སྟེ་འཛིན་རྟོག་
པ་འབྱུང་བར་བསྟན། འབྱུང་པ་དེ་ཡི་བརྒྱུད་པའི་རྒྱ་ཉིད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་ཡོད་ཀྱི་སྟེ་འཛིན་རྟོག་པ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཤིང་གསལ་རྣམས་ཤིང་གི་ངོ་བོར་ཐ་དད་དུ་སྤང་བ་ལ་སྤྱིབ་བྱེད་ཡོད་དེ། དེ་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་
གཟུང་རྣམ་དེས་སྤྱིབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་བྱ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཤིང་གསལ་རྣམས་ཤིང་གི་ངོ་བོར་
གཅིག་ཏུ་སྤང་སྟེ། སྤྱིབ་བྱེད་གཟུང་རྣམ་གྱི་དབང་གིས་ཁྱོད་ལ་དེ་ལྟར་དུ་སྤང་བའི་ཕྱིར། དྲི་ཤིང་གསལ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སེལ་ངོར་ཤིང་གི་སྟེ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་སེལ་ངོར་ཤིང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྤང་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི།

༼ ༣༩ ༽

དེ། འེང་སྤྱི་ཚུ་ཅན། རོན་དམ་པར་མེད་དེ། འེང་འཛིན་རྟོག་པས་སྤྱོ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་རོན་
དམ་པར་ཡོད་ན། འེང་སྤྱི་དེ་འེང་གསལ་རྣམས་དང་ཇུས་གཅིག་ཡིན་ནམ། ཇུས་གཞན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན།
གསལ། འེང་གསལ་རྣམས་ཚུ་ཅན། བྱོད་དང་ཇུས་གཅིག་པའི་འེང་སྤྱི་མེད་དེ། བྱོད་ཇུས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཇུས། དེ་ཚུ་ཅན། བྱོད་ལས་ཇུས་གཞན་པའི་འེང་སྤྱི་མེད་དེ། དེ་ཚད་མས་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་འེང་འཛིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་དེ་འེང་སྤྱི་མིན་ནམ་ཞེ་ན། འེང་འཛིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་
ཚུ་ཅན། འེང་དུ་འབྱུང་པ་ལ་མ་ལྟོས་པར་འེང་སྤྱི་མིན་ཏེ། འེང་འཛིན་རྟོག་པའི་ཇུས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ནི། དེས། འེང་གི་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་ཚུ་ཅན། འབྱུང་ཤེས་ཡིན་ཏེ། འེང་གསལ་ཇུས་ཐ་དད་པ་རྣམས་འེང་
གི་ངོ་ཐོ་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་སྤྱོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞེ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བརྒྱད་པའི་རྒྱ་ངོས་གཟུང་། རྒྱ་མི་
འཐད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་འཛིན་གྱི་རྒྱ་གང་ཞེ་ན། མོ། འེང་གསལ་རྣམས་ཚུ་ཅན། འེང་གི་སྤྱི་
འཛིན་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེའི་བརྒྱད་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཐུན་
དཔེ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་དད་རྒྱ་རུ་བྱལ། གཞོད་བྱེད་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་སྤྱི་དངོས་བཀག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཅིག་
འེང་གསལ་རྣམས་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་པའི་ཇུས་ཐ་དད་པ་ཡིན་ན་ངེ་ལྟར་ན་འེང་གི་སྤྱི་འཛིན་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་
ཅེ་ན། འེང་གསལ་རྣམས་ཚུ་ཅན། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་པའི་ཇུས་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་། འེང་གི་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་
དོན་མཐུན་བསྐྱེད་དེ། དེ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་

༩༣༠༽

རང་བཞིན་གྱིས་ངེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཤིང་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་པའི་རྩ་ཐ་དད་ཀྱང་། དབང་སོགས་སྤྱོད་
གསུམ་པོ་དེས་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་གཅིག་སྤྱི་དང་། སྤྱོད་སྤྱི་ཉེས་དང་། བར་བ་ཏ་ལ་སོགས་པ་ལྷན་ཅིག་
བཤམ་སོ་སོར་སྤྱར་བས་རིམས་ནད་ཞི་བར་བྱེད་ཀྱི། གཞན་ག་གོན་ལ་སོགས་པས་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་
པ་ནི། བྱེད་སྤྱི་ཉེས་ལ་སོགས་པ་རྣམས་ལ་སྤྱོད་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཅིག་ཡོད་པས་རིམས་ནད་ཞི་བར་བྱེད་པས་
དཔེ་མ་གྲུབ་པོ་ཞི་ན། སྤྱོད་སྤྱི་ཆོས་ཅན། རིམས་ནད་ཞི་བར་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་གསལ་རྣམས་ལ་བྱེད་
བར་མེད་པར་སྤྱི་བའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། སྤྱོད་གསལ་རྣམས་ལ་ཞིང་ས་བཟང་ངན་སོགས་ཀྱིས་རོ་དང་རྒྱས་
པའི་བྱེད་པར་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། སྤྱོད་སྤྱི་ཆོས་ཅན། རིམས་ནད་ཞི་བར་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། རང་
འབྲས་ལ་པན་འདོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྟོག་པས་གསལ་བ་
རྣམས་མཚུངས་པར་འཛིན་པ་ལ་སྤྱིར་འཛོག་ན། ཏྲག་པ་ལ་སྤྱང་བའི་གསལ་བ་རྣམས་ནི། རོན་བྱེད་མི་རྒྱས་
པས་འཇུག་ཡུལ་མི་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞི་ན། ཏྲག་པ་བྱེད་པར་གསུམ་ལྷན་གྱི་དབང་དུ་བྱས་པས་འཇུག་ཡུལ་
ཐོབ་པོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། རང་། ཤིང་འཛིན་མཛོན་སུམ་གྱི་རྩེས་སུ་སྤྱིས་པའི་ཤིང་གི་སྤྱི་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན།
བྱེད་པར་གསུམ་དང་ལྷན་པ་ཡིན་ཏེ། རོ་བོའི་བྱེད་པར་རང་གི་རྣམ་པ་ཤིང་དུ་སྤྱང་བ་དང་། འབྲས་བུའི་བྱེད་པར་
ཤིང་གསལ་རང་མཚན་པ་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དང་། རྒྱུའི་བྱེད་པར་ཤིང་གསལ་རང་མཚན་པ་ལས་བརྒྱད་ནས་
སྤྱིས་པའི་ཕྱིར། བྱེད་པར་གསུམ་ལྷན་གྱི་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ལ་ཡུལ་སྤྱང་ཚུལ་ཡང་བྱེད་པར་
གསུམ་ལྷན་ཡིན་ཏེ། འབྲས་

༩༣༡༽

བུའི་བྱང་པར་ཤིང་གསལ་རང་མཚན་ཐོབ་པར་བྱེད་པ་དེ་ཁྱོད་ལ་རང་གི་རྣམ་པ་སྤྱི་རོལ་གྱི་ཤིང་དུ་སྤང་བ་དང་།
ཤིང་གི་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་སྤང་བ་དང་། ཤིང་མིན་པ་ལས་ལྷོག་པར་སྤང་བའི་བྱིར། ཤིང་འཛིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་
ཆོས་ཅན། ཤིང་མིན་ཏེ། ཤིང་གི་དོན་བྱེད་མི་རུས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་བདུན་ཏེ། སྤྱི་དང་གཞི་མ་ཐུན་ཐ་
སྤང་འཛོགས་སྤྱི་བཞིན་ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་འཛོགས་བཞག་པ་དེ་ཉིད་དོན་ལ་མེད། མེད་ཀྱང་བཞག་པའི་དགོས་པ་
བསྟན། དོན་ལ་མེད་པའི་སྤྱབ་བྱེད་འགོད། དེ་ལ་ལུང་དང་འགལ་བ་སྤོང་། སྤྱོད་ཀྱི་འཇུག་ཚུལ་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཐ་སྤྱང་འབྲུལ་པའི་སྤྱི་དང་གཞི་མ་ཐུན་འཛོགས་འབྲུལ་པ་ཡིན་ཡང་རང་མཚན་ཐོབ་
པའི་རྒྱ། འབྲུལ་པ་འབྲུལ་གཞན་ལ་ཐོབ་པར་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས། ཤིང་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ལ་ཤིང་སྤྱིའི་ཐ་སྤྱང་འཛོགས་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་དེ་ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པའི་ལྷོག་པ་
ཆིག་རྒྱང་དུ་སྤང་བའི་སྤྱོད་འདོགས་ཡིན་པའི་བྱིར། ཤིང་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་ལ་
ཤིང་གི་གཞི་མ་ཐུན་གྱི་ཐ་སྤྱང་འཛོགས་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་དེ་ཤིང་མིན་དང་། ཤིང་གསལ་གཞན་ལས་ཀྱང་
ལྷོག་པའི་ལྷོག་པ་གཉིས་ཆོགས་སུ་སྤང་བའི་སྤྱོད་འདོགས་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྱི་དང་གཞི་མ་ཐུན་གྱི་ཐ་སྤྱང་ཆོས་
ཅན། འབྲུལ་པ་ལ་བཞག་པ་ཡིན་ཏེ། སྤང་བ་རྟགས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་ནས་བཞག་པའི་ཐ་སྤྱང་ཡིན་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དཛིས། ཤིང་གསལ་རྣམས་ཀྱི་སྤྱི་དང་གཞི་མ་ཐུན་གྱི་ཐ་སྤྱང་ཆོས་ཅན། དཛིས་སུ་གཞན་སེལ་གྱི་

༼ ༣༩ ༽

ཡུལ་ཅན་དང་། བརྒྱད་ནས་རང་མཆན་ཐོབ་པའི་རྟོན་ཡིན་ཏེ། ཤིང་གསལ་རང་མཆན་ལ་བརྒྱད་ནས་འབྲེལ་
བའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། འབྲས་རང་གི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་སུ་དཔག་པ་ཇི་སྟངས་
བཤད་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། འབྲེལ་། སྤྱི་རྟག་པའི་ཐ་སྙད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆན་
ཐོབ་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆན་དང་མ་འབྲེལ་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མི་མཐུན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན་མར་མའི་འོད་ལས་ནོར་བུ་འཛིན་པའི་སྟོ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། དེ། རྟོག་པས་གསལ་བ་རང་མཆན་
མཚུངས་པར་བརྒྱུད་བ་ལ་སྦྱིར་འཛོག་ན། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་གྱི་ཐ་སྙད་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྟོག་པ་ལ་
སྤང་བའི་ཤ་པ་ཆོས་ཅན། ལྡོག་ཆོས་སྤང་ཆོག་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། སེལ་ངོར་ཤིང་དང་ཤ་པས་འབྲས་བུ་རིགས་
གཅིག་བྱེད་པར་སྤང་བ་དང་། དེ་མི་བྱེད་པ་ལས་ལྡོག་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར། ཤ་པས་སེལ་ངོར་འབྲས་བུ་དུ་མ་
བྱེད་པར་བསྟན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཤ་པས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་པ་དེ་ཤ་པའི་དངོས་པོར་བསྟན་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་ངོར་སྤང་བའི་ཤ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེལ་ངོར་འབྲས་བུ་དུ་མ་བསྐྱེད་པ་སྤང་བ་ལ།
ལྡོག་ཆོས་སྤང་ཆོག་པ་པར་བཞག་པའི་དཔེ་ཡོད་དེ། སེལ་ངོར་ཤིང་གསལ་རྣམས་འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་བྱེད་
པ་དང་། དེ་མི་བྱེད་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་ལ་ཤིང་སྦྱི་གཅིག་ཏུ་འཛོག་པ་དེ་དེའི་དཔེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ནི། སྤྱི་ ཤ་པའི་སྤང་གི་ལྡོག་ཆོས་སྤང་ཆོག་པ་དང་། ཤིང་གི་གཞི་མཐུན་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མེད་དེ།
དོན་དམ་པར་མེད་ཀྱང་རྟོག་ངོར་སྤང་བ་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་བཞག་བྱས་པ་ཙམ་

༼ ༣༣ ༽

ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། ཚོས། རོན་ལ་མེད་ན་རྣམ་བཞག་བྱས་པའི་དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། རང་མཚན་གཅིག་
ཉིད་ལྟོག་ཚོས་སྒྲ་ཚོགས་སུ་བྱེ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་བཞག་བྱས་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་མཚན་
གཅིག་ལ་དུ་མ་མ་རྟོགས་པ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི། རང་མཚན་དུ་མ་ལ་སེལ་ངོར་སྤྱི་དང་གཞི་
མ་སྤུན་གྱི་རྣམ་བཞག་བྱས་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་མཚན་དུ་མ་ལ་དགག་སྐྱབ་གཅིག་ཆར་དུ་
རྟོགས་པར་བྱ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུ་བ་ནི། དམ། ཤིང་གསལ་དུ་མ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ངོ་བོ་གཅིག་ཏུ་
སྤང་བའི་སློང་དེ་འཁུལ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རྗེས་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤིང་ལ་བའི་བྱས་པ་མི་རྟག་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་
ལ་ངོ་བོ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བའི་སློང་དེ་འཁུལ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲོ། སྤྱི་དང་གཞི་མ་སྤུན་
དང་ཚོས་དང་ཚོས་ཅན་གྱི་རྣམ་བཞག་ཚོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། རྟོག་པས་སློབ་ཏུ་གསལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བྱག་པ་ནི། འོ་ན། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་གིས་རྗེས་སུ་དཔག་པས་ནི་གཞན་སེལ་བས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་
བྱུང་བར་འཛིན་ཏེ། །ཞེས་རྟོག་པས་སྤྱི་དང་འབྲེས་པའི་རང་མཚན་འཛིན་པར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
བསྐྱབ། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཚོས་ཅན། སྤྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་རང་མཚན་དངོས་སུ་མི་
འཛིན་ཏེ། རང་མཚན་དངོས་སུ་འཛིན་པ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྤང་གྱི་ཕྱོགས་སྤང་གི་ལུང་དེ་ཚོས་ཅན། རྗེས་
དཔག་གི་སྤྱི་དང་འབྲེས་པའི་རང་མཚན་དངོས་སུ་བསྐྱབ་བ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་དོན་མིན་ཏེ། རྟོག་ངོར་སྤང་བའི་གཞན་
སེལ་གྱིས་བྱུང་བར་དུ་

༼ ༣༥ ༽

བྱས་པའི་རང་མཆན་དུ་སྒྲུབ་བ་ཇེས་དཔག་གི་གཟུང་བྱར་བསྟན་པའི་བྱིར། རང་མཆན་ཆོས་ཅན། སྤྱི་དང་གཞི་
མཐུན་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཟུང་བྱ་མིན་ཏེ། སྤྱི་དང་གཞི་མཐུན་སོགས་སུ་མ་བྱལ་པའི་བྱིར། བདུན་
པ་ནི། དེའོ། སྤྱོད་ཆོས་ཅན། རང་མཆན་གྱི་གནས་ཚུལ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་དུ་དངོས་ལུལ་དུ་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། སྤྱི་
ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་བྱེད་པར་སྤྱི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པ་ལ་བཞི་སྟེ། གཞན་སྤྱི་འདོད་པའི་
བརྟུན་ལུལ་དགག་པར་སྤྱི་འདོད་པའི་བརྟུན་སྤྱི་བ། དེ་ལ་གཞན་སྤྱི་འདོད་པ་སྤྱོད་པ་དགག་པར་སྤྱི་འདོད་པའི་
བསྟན་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་མཆན་བརྟུན་ལུལ་ཡིན་པ་དགག་པར་སྤྱི་དངོས་བརྟུན་ལུལ་ཡིན་པ་
དགག་པར་སྤྱི་ལྟར་བརྟུན་ལུལ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྟུན་པ་རྣམས་ན་རེ། རང་མཆན་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་
བརྟུན་བྱ་མིན་པར་མི་འཐད་དེ། བྱམ་པ་འོན་ཅིག་ཅེས་བརྟུན་པ་ན་ཚུ་སྤྱོད་པའི་དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་ལེན་པ་ལ་
འཇུག་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། སྤྱི། རང་མཆན་ཆོས་ཅན། བྱིར་ལ་བརྟུན་དངོས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཀྱས་པར་ཐལ། བྱིར་བརྟུན་དུས་
སུ་ཡོད་པ་དེ་ཐ་སྟོད་ཀྱི་དུས་སུ་ཇེས་འགྲོ་མི་བྱེད་པའི་བྱིར། བྱིར་སྟེ། བརྟུན་སུ་བརྟུན་དངོས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཐ་
སྟོད་ཀྱི་དུས་སུ་དོན་གོ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱེད་བྱལ་པ་སོགས་ན་རེ། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ལ་བརྟུན་
དངོས་སུ་སྤྱོད་པའི་ཆེད་དེ་ཐ་སྟོད་ཀྱི་དུས་སུ་ཡོད་པས་རི་སྟོད་བཤད་པའི་ཉེས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཅོ། བ་སྤྱོད་གི་
རིགས་དངོས་པོ་བ་ཆོས་ཅན། བ་སྤྱོད་ཞེས་པའི་བརྟུན་ལུལ་དུ་བྱུར་པའི་དངོས་པོ་མིན་པར་ཐལ། བ་སྤྱོད་གི་
དོན་བྱེད་མི་ཀྱས་པའི་བྱིར། བྱིར་སྟེ། བ་སྤྱོད་དོན་

༼ ༣༥ ༽

གཉེར་གྱི་སྤྲེལ་བྱས་པ་སྤང་གི་དོན་བྱེད་ཀྱས་པ་ལ་འདྲུག་པའི་ཆེད་དུ་བ་ལང་ཞེས་པའི་བརྟ་སྦྱར་བ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བརྟོན། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོ། བ་ལང་གི་རིགས་དངོས་པོ་བ་
དང་ལྷན་པའི་བ་གསལ་རྣམས་ལ་བརྟ་དངོས་སུ་སྦྱོར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རིགས་ལྷན་གསལ་
རྒྱུ་རྣམས་དང་མཚུངས། །སྤྱི་གཞན་བརྟགས་པ་དགོས་པ་མེད། །སྤྱི་གཞན་མེད་ཀྱང་ངོ་ཤེས་འཐད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དོ། གསལ་རྒྱུ་ལ་ཅིའི་ཕྱིར་བརྟ་དངོས་སུ་མི་སྦྱོར་ཞེས་ངེས་པས་དེ་ལ་བརྟ་དངོས་སུ་སྦྱོར་མི་ཀྱས་ཏེ།
མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རིགས་ལྷན་གྱི་གསལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བརྟ་དངོས་སུ་སྦྱོར་མི་ཀྱས་པ་ཐལ།
ཁྱོད་ཀྱང་མཐའ་ཡས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོ། གསལ་བ་རིགས་མཐུན་རྣམས་རྟོག་པ་ལ་འབྲས་བུ་རིགས་
གཅིག་མི་བྱེད་པ་ལས་ལྟོག་པར་མཚུངས་པ་སྤང་བ་ལ་བརྟ་ཅིས་མ་བྱས་ཞེས་ངེས་པས་རིགས་ལྷན་གྱི་གསལ་
བ་བརྟོན་པ་ལ་ཕྱོགས་སྤང་གིས། དེ་ལྷན་རང་དབང་མེད་པའི་ཕྱིར། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་བཀོད་པ་མཚུངས་
སོ་ཞེ་ན། གསལ་བ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། རིགས་དངོས་པོ་དང་ལྷན་པའི་ཁྱོད་བརྟོན་བྱར་འདོད་པ་ལ་བཀོད་པའི་
ཉེས་པ་དེ་གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་དང་ལྷན་པའི་ཁྱོད་བརྟོན་བྱར་འདོད་པ་ལ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་བརྟོན་པ་ལ་
གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་དངོས་སུ་བརྟོན་དགོས་ཤིང་། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཞན་བརྟོན་མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་
སྦྱབ་པ་ནི། ཤིང་ཞེས་པའི་སྦྱ་དེས་ཤིང་མིན་མི་གཙོད་དམ་གཙོད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཤིང་ཞེས་པའི་སྦྱ་ཆོས་ཅན།
ཤིང་དོན་གཉེར་གྱི་སྤྲེལ་བྱས་ཤིང་མིན་

༼ ༣༩ ༽

སྤངས་ནས་ཤིང་ལ་འབྲུག་པའི་ཆེད་དུ་བརྗོད་པར་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤིང་མིན་རྣམ་པར་མི་
གཙོད་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་མ་ལྟར་ན། ཤིང་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ཆས་ཅན། ཤིང་སྤྱི་དོན་གཞན་པ་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་མི་
དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤིང་མིན་རྣམ་པར་བཅད་ནས་ཤིང་བརྗོད་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རོ་
ཤེས་སྤྱི་བའི་རྒྱ་ཉིད་བཤད། རོ་ཤེས་སྤྱི་བའི་རྒྱ་གཞན་དགག་ རོ་ཤེས་རྒྱ་ལ་ཚོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་
གཅིག་མེད་ན། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རོ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱི་བ་མི་འབྱུང་རོ་སྟུང་ན། གསལ། བུམ་གསལ་རྣམས་ཆོས་
ཅན། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་ཀྱང་རོ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱི་བའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཅུ་སྤྱོད་པའི་དོན་བྱེད་ཀུས་པར་
མཚུངས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཀྱིས་གཞན་པའི་སྤྱོད་སྤྱི་བའི་གཅིག་དུ་རོ་ཤེས་སྤྱི་དང་པར་བྱེད་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་
བཞེ་སྟེ། སྤྱི་རྒྱ་དང་རོ་ཤེས་སྤྱོད་ཡི་རྒྱར་མི་འཐད། སྤྱི་ཡིས་གོགས་བྱས་གསལ་བ་རྒྱར་མི་འཐད། སྤྱི་ལ་ལྟོས་པའི་
དུ་མ་རྒྱ་མི་འཐད། གང་རུང་ལ་ལྟོས་སྤྱི་ཡང་རྒྱར་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། །གཞིན། རོ་ཤེས་ཀྱི་སྤྱོད་ཆས་ཅན།
སྤྱི་འབའ་ཞིག་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པ་ལས་བྱང་བ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ་བའི་སྤྱོད་ཡོད་པའི་སྤྱིར།
ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་མི་ཤེས་པར་ཐལ། སྤྱི་ཁོ་ན་འཛིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་
གསལ་གྱི་འབྲེལ་པ་མ་བཟུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་ལ་སྤྱི་ཡོད་ཅེས་
པའི་ཐ་སྟོད་འདོགས་པ་མིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཅིག་གིས་
གོགས་བྱེད་པའི་གསལ་བ་རྣམས་སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དངོས། སྤྱི་དངོས་མེད་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་

༩༣༥༽

ཀྱིས་གསལ་བ་རྣམས་ཐ་དད་པར་བྱས་པའི་ཆ་དེ་སེལ་བར་བྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་མ་བྱས་ན། གསལ་བ་
རྣམས་སྤྱི་འཛིན་གྱི་སློང་རྒྱ་མིན་དགོས་པ་གང་ཞིག་གསལ་བ་རྣམས་སྤྱི་འཛིན་གྱི་སློང་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། གཤམ། གསལ་བ་དུ་མ་ཡང་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཅིག་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྱི་འཛིན་གྱི་སློང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། དེ། སྤྱི་འཛིན་གྱི་སློང་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་སོ་སོ་བདེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། གསལ་བ་སོ་སོ་བ་མེད་
ཀྱང་། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཅིག་གིས་ཁྱོད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་སོ་སོ་བ་གཟུང་
དོན་དུ་བྱས་ནས་མ་བཟུང་བར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་སྤྱོ་སོགས་རེ་རེ་བ་ལས་མིག་ཤེས་སྤྱི་ཡང་སྤྱོ་
སེར་ཆོགས་པ་ལས་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་དུ་སྤྱི་གཅིག་ལ་སྤྱི་འཛིན་
བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་པས་གསལ་བ་ལ་སྤྱི་འཛིན་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྒྱས་
མཚུངས་ཏེ་སྤྱོ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆོགས་པ་ལས་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་བྱུང་སྟེ། ཁྱོད་
རེ་རེ་བ་ལ་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། གསལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆོགས་པ་དང་
རེ་རེ་བ་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྱི་འཛིན་གྱི་སློང་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་པའི་སྤྱི་
ཁོ་ནས་སྤྱི་འཛིན་གྱི་སློང་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གཤམ། གསལ་བ་གང་རུང་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྱི་དེས་སྤྱི་འཛིན་
གྱི་སློང་བསྐྱེད་པ་ཡིན་གྱི། གསལ་བ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ། གསལ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤྱི་འཛིན་
གྱི་སློང་ལ་ཕན་འདོགས་པར་ཐལ། སྤྱི་དངོས་པོ་བས་སྤྱི་འཛིན་

༼ ༣༩ ༽

གྱི་སྒོ་བསྐྱེད་པའི་གྲོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་རྣམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ།
གསལ་བ་རྣམས་ཀྱི་པན་གདགས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟེ། པན་འདོགས་བྱེད་ཡིན་ན་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཡུ་སྤྱི་སྒོ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་ཐ་དད་པ་རྣམས་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འདོད་དེ། གསལ་བ་
རྣམས་གཅིག་ཁོ་ནར་སྤང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གསལ་བ་རྣམས་ཐ་དད་དུ་སྤང་སྟེ། ཁྱོད་
ཀྱིས་གསལ་བ་རྣམས་མཚུངས་པར་བཟུང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གསལ་བ་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྒོས་ཐ་
དད་དུ་གཟུང་བར་བུ་བ་མིན་པར་གཅིག་ཏུ་ཡང་བཟུང་བར་ཐལ། སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྒོས་མཚུངས་པར་ཡང་བཟུང་
བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གསལ་བ་རྣམས་མཚུངས་པར་བཟུང་བའི་སྒོ་དེ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་རྣམས་ལ་སྤྱི་དངོས་པོ་
བ་གཅིག་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་མཚུངས་པར་བཟུང་བ་མིན་པར་ཐལ། གསལ་བ་རྣམས་འབྲས་བུ་རིགས་
གཅིག་ཏུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་མཚུངས་པར་གཟུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གསལ་བ་དེ་དག་གི་འབྲས་
བུ་དབང་སྒོ་རྣམས་ཀྱང་རིགས་ཐ་དད་ཡིན་ཞེ་ན། བུམ་པའི་གསལ་བ་འཛིན་པའི་དབང་སྒོ་རྣམས་ཆོས་ཅན།
དབང་སྒོ་རིགས་གཅིག་ཡིན་ཏེ། དབང་སྒོ་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
བུམ་པའི་གསལ་བ་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། བུམ་པར་རིགས་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པར་རིགས་གཅིག་ཏུ་
འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དོན་མཐུན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་ཏུ་བྱེད་པ་དེ་ཉིད། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་
ཡིན་ནོ་སྟུམ་ན། བུམ་གསལ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བུམ་པ་རིགས་གཅིག་

༩༣༩༽

བ་དེ་གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་ཡིན་གྱི་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མིན་ཏེ། བྱོན་ལ་བུམ་བ་རིགས་གཅིག་པའི་གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་
ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་བ་རང་སྤྱིའི་འདོད་པའི་བདུན་ཡུལ་བསྐྱབ་བ་ནི།
བདུན། འེང་ཞེས་པའི་བདུ་ཆོས་ཅན། འེང་གི་གཞན་སེལ་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་སྟེ། འེང་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་
རྣམ་ལ་སྤྱི་རོལ་འེང་དུ་སྒྲོ་བཏགས་བ་དེ་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་བྱིར། འོ་ན་འེང་ཞེས་པའི་བདུ་ལས་འེང་
གསལ་རང་མཆན་མི་ཐོབ་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འེང་ཞེས་པའི་བདུ་ཆོས་ཅན། འེང་གསལ་རང་མཆན་དངོས་
སུ་མ་བཞེད་ཀྱང་འེང་གསལ་རང་མཆན་ཐོབ་པར་བྱེད་དེ། བྱོན་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་འེང་འཛིན་རྟོག་བ་བསྐྱེད་
པའི་སྒྲོ་ནས་འེང་མིན་སྤངས་ནས་འེང་ལ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་བྱིར་དང་། འེང་གསལ་རང་མཆན་བ་ལ་བརྟུན་
ནས་བརྟེན་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར། འེང་འཛིན་རྟོག་བ་དོན་མཐུན་ཆོས་ཅན། བྱོན་པར་གསུམ་
ལྡན་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་སྤང་བའི་རྣམ་བ་སྤྱི་རོལ་འེང་དུ་སྤང་བ་དང་། རང་རྟུ་འེང་གསལ་རང་མཆན་བ་ལས་
བརྟུན་ནས་སྤྱིས་བ་དང་། རང་ལ་སྤང་བའི་རྣམ་བ་འེང་དུ་མེད་པ་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར་རོ། །དེས་ན་འེང་ཞེས་པའི་
སྤྱི་ཆོས་ཅན། འེང་གི་གཞན་སེལ་བའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ། འེང་གསལ་རང་མཆན་བ་ལ་བརྟུན་ནས་བརྟེན་པའི་
རྟོག་པའི་རྣམ་བ་ལ་འེང་གི་སྒྲོ་བཏགས་བ་དངོས་སུ་བཞེད་པའི་བྱིར། གསུམ་བ་དེ་ལ་གཞན་སྤྱིའི་ཅོད་བ་སྤོང་
བ་ལ་བཞི་སྟེ། རྟོག་བ་པན་ཚུན་བརྟེན་པར་ཐལ་བ་སྤོང་། གཅད་བྱ་མེད་ལ་སེལ་འཇུག་མེད་བ་སྤོང་། ལྷོག་བ་
དངོས་པོ་ཡོད་མེད་བརྟག་བ་སྤོང་། །

༩༥༠༽

གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་འགྱུར་བའི་ཚུད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། གཞན་གྱིས་སྤྲོས་པའི་ཐལ་བ་བརྗོད། དེ་
ཉིད་མགོ་མཚུངས་རིགས་པས་དགག་དངོས་པོའི་ལན་གྱིས་ངེས་པ་བསྐྱེད། སྤྲ་ཀུན་ངེས་གཟུང་ཅན་དུ་གྲུབ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། འེད་ཀྱི་དབྱེད་པ་པ་ན་རེ། འེད་ཆོས་ཅན། བྱོད་དང་བྱོད་མིན་གཉིས་པོ་རྟོག་པ་པན་ཚུན་
བརྟེན་པར་ཐལ། བྱོད་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེས་བྱོད་མིན་བཅད་པའི་སྟོན་སྟོན་བྱོད་འཛིན་དགོས། བྱོད་མིན་འཛིན་
པའི་རྟོག་པ་དེས་བྱོད་བཅད་པའི་སྟོན་སྟོན་བྱོད་མིན་འཛིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་དང་
བྱོད་མིན་གཉིས་ཀ་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ། བྱོད་དང་བྱོད་མིན་གཉིས་ཀ་གང་རུང་གཅིག་འཛིན་པའི་སྟོན་སྟོན་
དུ་མ་སོང་ན། གཅིག་འོས་མི་འཛིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་གཞན་སེལ་གྱི་སྟོན་སྟོན་བརྒྱུ་བཅས་པ་མི་
སྲིད་དོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དེ། བྱོད་རང་གི་ལུགས་ལ་འེད་ཞེས་པའི་སྤྲོས་འེད་མིན་རྣམ་པར་གཅོད་དམ་མི་
གཅོད། དང་པོ་ལྟར་ན་འེད་བརྗོད་སྤྱོད་པའི་སྤྲོས་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། འེད་བརྗོད་སྤྱོད་པའི་སྤྲོས་སྤྱོད་ཆོས་ཅན་མི་འེས་པར་ཐལ།
འེད་བརྗོད་སྤྱོད་པའི་སྤྲོས་སྤྱོད་ཆོས་ཅན་མི་འེས་པར་ཐལ། འེད་བརྗོད་སྤྱོད་པའི་སྤྲོས་སྤྱོད་ཆོས་ཅན་མི་འེས་པར་ཐལ།
འེས་པར་ཐལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། འེད་དོན་གཉིས་ཀྱི་སྤྲོས་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། འེད་ཞེས་པའི་སྤྲོས་ལས་འེད་ཁོ་ན་
ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། འེད་ཞེས་པའི་སྤྲོས་འེད་མིན་རྣམ་པར་མ་བཅད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འེད་
ཞེས་པའི་སྤྲོས་འེད་པ་མིན་པ་མ་བཅད་པའི་འེད་པ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ། གལ་ཏེ་ཁོ་
ན་རེ། འེད་ཞེས་པའི་སྤྲོས་འེད་མིན་བཀག་ནས་འེད་

༩༩༽

མི་སྐྱབ་པར་ཤིང་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་དང་ལྡན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཤིང་གསལ་གཅིག་བསྟན་ནས་འདི་ཤིང་ཡིན་
ཞེས་བརྟེན་ལ། ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་ཡང་ཤིང་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་དང་ལྡན་པའི་དོན་རྣམས་ཤིང་དུ་རྟོགས་པར་
འགྲུར་བའི་ཕྱིར་ན། སྤར་གྱི་ཉེས་པ་གཉིས་པོ་མེད་དོ་སྟེན་ན། ཤིང་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་དང་ལྡན་པའི་མདུན་གྱི་ཤིང་
གསལ་རང་མཚན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཤིང་བརྟེན་དངོས་སུ་སྦྱོར་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་མི་ལྡན་
རྣམ་གཅོད་ཀྱི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་སྦྱར་ན་ཤིང་མིན་ལ་འཇུག་སྤིང་པར་ཐལ་བ་དང་། གཞན་ལྡན་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་
ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་སྦྱར་ན་རྟོགས་པར་པན་ཚུན་བརྟེན་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་སོ་ན་གནས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
གཅིག་ཤིང་གསལ་གྱི་དངོས་པོ་རྣམས་ལ་བརྟེན་ནས་ཤིང་གི་སྤྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
རྒྱད་ལ་ལྡན་པའི་གང་ཟག་དེས་ཤིང་བརྟེན་སྤྱི་རྟོག་ཏུ་ཤིང་དང་ཤིང་མིན་གཉིས་པོ་སོ་སོར་འབྲེད་བྱས་ཏེ། ཁྱོད་
རང་ལ་སྤར་བའི་ཤིང་གི་རྣམ་པ་ཤིང་དང་དབྱེར་མེད་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐུ། དེ་ཆོས་ཅན། རང་
ལ་སྤར་བའི་ཤིང་གི་རྣམ་པ་ཕྱི་རྟོག་ཤིང་དང་དབྱེར་མེད་དུ་ཞེན་པ་ལ་ཤིང་བརྟེན་སྦྱོར་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་
ལྟར་སྦྱར་བས་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འཇུག་ནས་ཕྱི་རྟོག་ཤིང་ལ་འཇུག་པར་འགྲུར་བའི་ཕྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི། སྤྱི་
བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། བུམ་མིན་སྤངས་ནས་བུམ་པ་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་དུ་སྦྱོར་བ་བྱེད་དེ། བུམ་པ་
དང་བུམ་མིན་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་བུམ་པ་ཁོ་ན་ལ་སྦྱོར་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་གཅོད་བྱ་མེད་ལ་སེལ་འཇུག་
མེད་པ་སྦྱོང་བ་ནི། གལ་ཏེ་ཤིང་ལ་སོགས་པའི་སྤྱི་སེལ་བས་འཇུག་

༩༥༩༽

ནའང་། ཤེས་བྱ་ལ་སོགས་པའི་སྤྱོད་སེལ་བས་མི་འཇུག་པར་ཐལ། གསལ་བྱ་ཤེས་བྱ་མིན་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན། གཞན། ཤེས་བྱ་སོགས་ཀྱི་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། ཉན་པ་པོའི་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཡུལ་རྣམ་པར་གཅོད་པར་བྱེད་དེ། རོན་
རྫོང་བྱེད་དུ་བརྟུག་པ་གང་ཞིག་ ཉན་པ་པོའི་སྤྱོད་ཐེ་ཆོམ་གྱི་ཡུལ་མི་གཅོད་ན་བརྟུག་པ་དགོས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྷོག་པ་དངོས་པོ་ཡོད་མེད་བརྟག་པ་སྤྱོད་པ་ལ་ལྟ་སྟེ། ལྷོག་པ་བརྟུག་བྱུང་འགྱུར་བའི་
ཚུལ། །དེ་ལ་ལུང་གི་སྤྱོད་བྱེད་འགོད། །ལུང་གི་རོན་ལ་རྩོད་པ་སྤང་། །དེས་ན་ལྷོག་པ་དངོས་པོར་མེད། །སྤྱོད་ཀྱི་
སྤྱོད་ལ་རོན་མེད་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད་འདོད་པའི་ལྷོག་པ་དེ་དངོས་པོར་གྲུབ་ན་སྤྱོད་དངོས་པོ་བ་ལ་བརྟུག་
པའི་སྤྱོད་མཚུངས་ལ། དངོས་པོར་མེད་ན་དེ་བརྟུག་པ་ལ་དགོས་ཀྱས་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཤིན་ ཤེས་
འཛིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་ཤིང་མིན་པ་ལས་ལོག་པར་སྤང་བ་ལ་ཤིང་ཞེས་པའི་བརྟུག་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་
ཡོད་དེ། རོན་གཉེར་གྱི་སྤྱོད་བྱས་ཤིང་མིན་པ་ལ་འཇུག་པར་བརྟུག་ནས་ཤིང་ལ་འཇུག་པའི་ཆེད་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། གཉེས་པ་ནི། དེ། ལྷོགས་སྤང་ཆོས་ཅན། ཤིང་གི་གཞན་སེལ་ལ་ཤིང་ཞེས་པའི་བརྟུག་དངོས་སུ་སྤྱོད་པ་
ཁྱོད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གཞན་ལས་ལྷོག་པ་ཡིས་དངོས་པོ་དེའི་ཆ་འགའ་ཞིག་རྟོགས་པར་འགྱུར་
ཞེས་དང་། སྤྱོད་ནི་རོན་གཞན་ལས་ལྷོག་པས་བྱུང་པར་དུ་བྱས་པའི་དངོས་པོ་དག་བརྟུག་དོ། །ཞེས་དང་། སྤྱོད་
ནི་རོན་གཞན་སེལ་བར་བྱེད་ཅིང་། རང་གི་རོན་དག་བརྟུག་པར་བྱེད་དོ། །ཞེས་པའི་མདོ་རྩོམ་པ་པོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འདྲི། ཤིང་།

༼༤༣༽

འཛིན་ཏྟག་པའི་རྣམ་པ་ཚོས་ཅན། འེང་གི་དངོས་པོ་མེད་དེ། འེས་པའི་རྣམ་པའི་ཕྱིར། སྒྲིཾ འེང་ཞེས་
པའི་སྒྲིཾ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ཀྱིས་འེང་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་འེང་ཞེས་པ་དངོས་སུ་བཟོད་པས་འེང་ཏྟགས་པར་འགྱུར་
ཏེ། བྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་དེ་འེང་དུ་ཞེན་པའི་ཕྱིར་རོ། །འེང་འཛིན་ཏྟག་པའི་རྣམ་པ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ལས་
འེང་སྒྲིཾ་དངོས་པོ་བས་བྱད་པར་བྱས་པའི་འེང་གསལ་ཏྟགས་པ་མེད་དེ། འེང་སྒྲིཾ་དངོས་པོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ་འེང་ཞེས་པའི་སྒྲིཾ་དེ་ལ་འེང་མིན་སེལ་བ་དང་། འེང་བསྐྱབ་པའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་པ་གཉིས་ཡོད་པར་
གྱུར་ཏེ་ཞེས་པའི་སྒྲིཾ་དེས་འེང་མིན་སེལ་བའི་སྒྲིཾ་ནས་འེང་སྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲིཾ འེང་ཞེས་པའི་སྒྲིཾ་ཚོས་ཅན།
འེང་སྐྱབ་པ་དང་། འེང་མིན་སེལ་བའི་བྱ་བ་དོན་གཞན་གཉིས་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། འེང་དང་འེང་མིན་གཉིས་
དངོས་འགལ་ཡིན་པས་འེང་མིན་སེལ་བ་ཉིད་འེང་སྐྱབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞེ་བ་ནི། འདྲོ། འེང་གི་ལྷོག་པ་
ཚོས་ཅན། དངོས་པོར་མེད་དེ། འེང་འཛིན་ཏྟག་པའི་རྣམ་པ་འེང་དུ་སྒྲོ་བཏགས་པའི་བཏགས་ཡོད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཞན་དུ་དངོས་པོར་ཡོད་ན་དེ་ཉིད་འེང་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་ནམ། འེང་པ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན།
དང་པོ་ལྟར་ན། བ་ལ་འེང་མིན་པར་ཐལ། འེང་གི་ལྷོག་པ་དེ་འེང་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་
འེང་པ་དེ་འེང་མིན་པར་ཐལ། འེང་གི་ལྷོག་པ་དེ་འེང་པ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་བ་ནི། གལ་
ཏེ་ཏྟག་པའི་གཟུགས་བརྟན་སྐྱས་བཟོད་ན་སྐྱའི་རྗེས་སུ་འེང་མི་ཏྟག་པ་སྐྱབ་པའི་སྒྲིཾ་དང་། གཏན་ཆོགས་དགོས་
པ་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། །

ཤིང་ཞེས་པའི་སྐྱ་དེས་ཤིང་འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུགས་བརྟན་དངོས་སུ་བརྟེན་པ་གང་ཞིག་དེ་རང་མཆོན་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདྲིས། ཤིང་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱིད་ཀྱིས་རང་མཆོན་དངོས་སུ་བརྟེན་པའི་སྐྱ་མཆོན་
ཀྱིས་སྐྱ་རྟོག་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཁྱིད་ཀྱིས་རང་མཆོན་དངོས་སུ་མ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། སྐྱ་རྟོག་ཕྱི་མ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་ན། སྐྱ་སྐྱ་མས་རང་མཆོན་དངོས་སུ་བརྟེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
ཤིང་ཞེས་པའི་སྐྱ་དང་ཤིང་མི་རྟག་པ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཤིང་གཅིག་གི་ཁྱད་ཆོས་དུ་མ་རྟོགས་པའི་འབྲས་
བུ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཤིང་གི་གཞན་སེལ་གྱི་ཆ་དུ་མ་བརྟེན་པའི་སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་གཞི་མ་ཐུན་མི་སྟོན་པར་
འགྱུར་པའི་ཉེས་པ་སྟོང་བ་ནི། རྫོང་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་གཞན་སེལ་ལ་འཇུག་ན། བྱུངས་སྟོན་པོ་ལྟ་བུའི་གཞི་མ་ཐུན་མི་
སྟོན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྣམ། བྱུངས་ཆོས་ཅན། སེལ་དོར་ཁྱིད་སྟོན་པོ་དང་གཞི་མ་ཐུན་འཐད་དེ། སེལ་དོར་
ཁྱིད་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་དང་། སྟོ་མིན་རྣམ་པར་བཅད་པ་གཉིས་རྟོན་མེ་རྟོག་གཅིག་ལ་འདུས་པ་སྟོན་པའི་
ཕྱིར། བཞི་པ་དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་དོན་བསྐྱབ་སྐྱན་པ་ནི། སྐྱ་ བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱིད་ཀྱི་གཞན་སེལ་གྱི་
སྐྱས་དངོས་སུ་བརྟེན་པ་ལས་ཁྱིད་ཐོབ་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱིད་ཀྱི་གཞན་སེལ་དེ་ཁྱིད་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། ཁྱིད་ཀྱི་སྐྱ་དངོས་པོ་བ་བརྟེན་པ་ལས་ཁྱིད་ཐོབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁྱིད་ཀྱི་སྐྱ་དངོས་པོ་བ་ཁྱིད་ལ་སྐྱར་
རུང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གཉིས་ཀ་སྐྱི་ལ་འཇུག་པར་བསྐྱན་པ་ནི། དྲི། གཞན་སེལ་གྱི་ཡུལ་ཅན་
ཀྱི་སྐྱ་རྟོག་གཉིས་ཆོས་ཅན། སྐྱི་དངོས་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ཏེ།

༼༤༽

སྤྱི་ལོ་ཡུལ་ཅན་གང་ཞིག་སྤྱི་དངོས་པོ་ལ་འཇུག་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་དངོས་ཡུལ་སེལ་བ་ཉིད་ཏུ་བསྐྱབ་
བ་ལ་བཞི་སྟེ། སྤྱི་དངོས་ནམ་པར་བརྟགས་ནས་དགག་སེལ་བའི་སྤྱི་ལ་མཚུངས་པར་སྤང་། སྤྱི་དངོས་མེད་
ཀྱང་སྤྱི་གཉིས་འཐད། སྤྱི་དངོས་སྤྱི་བའི་ཚྱོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ཡོད་ཅིང་དེ་ཚྱོད་བྱེད་ཀྱི་
སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོན་སྤྱི་གསལ་ཇུས་གཅིག་དང་། ཇུས་གཞན་གང་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན།
དངོས། སྤྱི་གསལ་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་ཐ་དད་ཏུ་སྒོ་ལ་མི་སྤང་བར་ཐལ། ཇུས་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར།
ཁུབ་པ་ནི་སྤྱོད་སྤྱོད་སྤྱོད་པས་འཇུག་པར་ཁས་སྤངས་པས་སོ། །དཀར་ཟལ་ཆོས་ཅན། རྟག་སྐྱར་ལ་ཇུས་སྤྱོད་
སྤྱོད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། བ་ལང་གི་སྤྱི་དང་ཇུས་གཅིག་དང་དཀར་ཟལ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་
པ་ལྟར་ན། དྲི་ལྟུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་སྤྱོད་པོའི་གཞི་མ་ཐུན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྱོད་པོ་དང་ཇུས་གཞན་
ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་ལྟར་དབྱེད་པའི་ཉེས་པ་དེ་ཁྱོད་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱི་གི་བ་ལང་གི་
གསལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བ་ལང་གི་སྤྱི་མེད་པ་དང་། གཞི་མ་ཐུན་མི་སྲིད་པར་ཐལ་བའི་སྤྱོད་མེད་དེ། ཁྱོད་
ལ་བ་ལང་མིན་པ་ལས་སྤྱོད་པའི་གཞན་སེལ་ཀྱི་སྤྱི་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། འབྲས་བུ་གཅིག་
པས་སྤྱི་གཅིག་འཇུག་སྤྱི་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པར་དགག་འབྲས་བུ་གཅིག་ཚུལ་གཏན་ལ་དབབ། སྤྱི་
གཅིག་འཇུག་ཚུལ་དཔེ་ཡིས་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་ཅིང་སེལ་བའི་སྤྱི་སྤྱོད་

༩༩༩

བཏགས་ཡིན་ན། གསལ་བ་དུ་མ་ལ་སྤྱོད་གཅིག་ཏུ་འཇུག་པ་མི་སྤྲོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ། བ་ལང་གི་གསལ་
བ་དུ་མ་ལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་བརྟག་གཅིག་སྤྱར་བ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བ་ལང་གི་འབྲས་བུ་རིགས་
གཅིག་པ་དེ་ཡོངས་སུ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་དངོས་པོ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་མ་ཡིན་
ཏེ། བ་ལང་མིན་པ་ལས་ལྡོག་པའི་གཞན་སེལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་ཆོས་
ཅན། བ་ལང་གི་རིགས་སྤྱོད་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། བ་ལང་གི་རིགས་སྤྱོད་ཐ་དད་པ་དཀའ་བ་དང་
མི་རྒྱས་པ་དང་། འབྲས་བུ་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དངོས། བ་ལང་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། བ་སྤྱི་
དངོས་པོ་བ་གཅིག་ལ་འཇུག་པར་མིན་ཏེ། བ་ལང་གི་གསལ་བ་རྣམས་པན་ཚུན་མ་འདྲེས་པར་གནས་པས་བ་
སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ནི། དེ། བ་ལང་ཁྲ་བོ་དང་སེར་སྤྱོད་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཅན།
སེལ་ངོར་འབྲས་བུ་གཅིག་པར་བརྟེན་དུ་བྱུང་སྟེ། བ་སྤྱོད་གི་འབྲས་བུ་མི་བྱེད་པ་ལས་ལོག་པའི་གསལ་བ་ཐ་
དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བ་ལང་གི་རིགས་སྤྱོད་ཐ་དད་མི་རིགས་ཏེ། བ་ལང་གི་འབྲས་བུ་མི་བྱེད་པ་
ལས་ལོག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བ་གསལ་རྣམས་འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་ཅེས་པའི་ཐ་སྟོན་དེ་ཆོས་
ཅན། བ་སྤྱི་དངོས་པོ་བའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། བ་ལང་གི་གཞན་སེལ་བའི་དབང་གིས་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། དཔེར། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་པའི་རྩ་བ་ལ་སྤྱོད་གཅིག་འཇུག་པའི་དཔེ་ཡོད་དེ། གཟུགས་
འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱུན་གསུམ་ལ་གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཞེས་སྤྱོད་
གཅིག་འཇུག་

༼༩༽

བར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེའི་རྒྱུ་གསུམ་ལ་དེའི་རྒྱ་ཞེས་པའི་སྤྱོད་གཅིག་སྤྱར་བ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེའི་
རྒྱུ་གསུམ་གཅིག་ཆར་དུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱི་དངོས་དབང་གིས་སྤྱོད་
གཅིག་འཇུག་པར་དགག། སྤྱི་དངོས་དབང་གིས་འབྲས་བུ་གཅིག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་
པ་བརྗོད། སྤྱོད་འབྲེན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ། གཤམ་ཏེ་བ་གསལ་དུ་མ་ལ་བ་སྤྱི་དངོས་པོ་གཅིག་ཡོད་
པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྤྱོད་གཅིག་འཇུག་པ་ཡིན་ཅོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཅིག་གནས་
པ་ཡི་རྟགས་མ་བྱལ། མཉན་པ་འཇུག་པའི་བྲབ་པ་མེད། ཐ་དང་མཚུངས་ཀྱང་བྲད་པར་ཡོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས་ཏེ། གནས་པའི་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་དགག། གནས་པ་ཉིད་ལ་གཞོད་བྱེད་བརྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
ཏེ། མཐའ་གཉིས་བརྟགས་ནས་སྟོན་ཅིག་དགག། བརྟགས་དོན་མཐའ་གཉིས་སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གནས། བ་གསལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གནས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་བ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་
བརྟན་པའི་ཚུལ་དང་གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པར་དབྱེད་ན་མི་རིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
བརྟན་པའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་དགག། གསལ་བའི་ཚུལ་གྱིས་གནས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟག་ བ་
གསལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྱི་དོན་གཞན་བརྟན་པ་མིན་པར་ཐལ། བ་སྤྱི་ལ་པན་འདོགས་བྱེད་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། མ་བྲབ་སྟེ། ལའར་གཞོང་ལ་རྒྱ་ལྷགས་བརྟན་པ་བཞིན་ཅོ་ཞེ་ན། ལའར་གཞོང་ཆོས་ཅན། དོན་གཞན་རྒྱ་
ལྷགས་ལ་

༩༥༩༽

མན་མི་འདོགས་བཞེན་དུ་དེའི་རྟོན་མིན་པར་ཐལ། རྒྱ་ཤུགས་སྤྱི་མ་ཐུར་དུ་མི་ལྷུང་བར་བྱེད་པའི་སློན་སྐྱོད་དེའི་
རྟོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་གསལ་ལ་འང་མཚུངས་སོ་སྟུང་ན། སྤྱི་ཚོས་ཅན། གསལ་བས་རང་ཐུར་དུ་མི་ལྷུང་བར་
བསྐྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གསལ་བ་སྤྱི་སྤྱར་མེད་གསར་དུ་བསྐྱེད་པར་བྱེད་པ་
མིན་གྱི་བྱ་བ་ཟེན་གནས་པའི་རྟོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དོ། སྤྱི་ཚོས་ཅན། གསལ་བས་ཁྱོད་གནས་པར་བྱེད་པ་མིན་
པར་ཐལ། གསལ་བ་མེད་ཀྱང་ཁྱོད་གནས་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེར་ཐལ། གསལ་བ་དེས་ཁྱོད་ཀྱི་གནས་པ་རྗེས་
གཅིག་དང་རྗེས་ཐ་དད་གང་རུང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་དཔེ་མ་
བྱ་བ། །བྱ་བ་ཀྱང་རིགས་དང་ལྡན་པ་མ་བྱ་བ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གསལ་བ་ལ་སྤྱི་གསལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཚུལ་
ཀྱིས་གནས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བདེན་གྱི་རྟོན་གཞན་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཀྱི་དཔེ་ཡོད་དེ། རང་འཛིན་རྣམ་
ཤེས་བསྐྱེད་པ་སློན་འོད་ལ་ལྟོས་པའི་བྱ་བ་གཟུགས་དེ་གསལ་བྱ་ཡིན་ཞིང་། བྱ་བ་གཟུགས་ཀྱིས་རང་འཛིན་
རྣམ་ཤེས་བསྐྱེད་པ་སློན་འོད་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཆེ་བྱ་བ་གཟུགས་དང་སློན་འོད་གཉིས་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་མིན་
པའི་ཕྱིར། དེ་སྤྱི་གསལ་ལ་མ་བྱ་བ་པ་ནི། འགྲུའི། བ་ལང་གི་སྤྱི་ཚོས་ཅན། བ་གསལ་གྱི་རྟོན་གཞན་གསལ་བྱ་
མིན་པར་ཐལ། བ་གསལ་གྱིས་པན་གདགས་སྟོབས་ཀྱིས་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་སྤྱི་རུང་དུ་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ་བ་གསལ་དེས་དབང་པོ་བ་སྤྱི་འཛིན་ལུས་པར་

༩༥༩༽

འདྲ་བྱེད་པས་བ་སྤྱི་ཡི་གསལ་བྱེད་དུ་འཛོག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། མིག་བ་གསལ་ཆོས་ཅན། མིག་སྤྲོད་ཀྱིས་མིག་
ལ་པན་འདོགས་པ་བཞིན་དུ་བྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་འཛིན་གྱི་དབང་པོ་ལ་པན་འདོགས་པ་མིན་པར་ཐལ། སྤྱི་འཛིན་གྱི་
དབང་པོ་དེ་བྱོད་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རིག་སྤྲོད་ཀྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་རིགས་དང་ལྷན་པས་བྱུང་ན། སྤྲོད་འོད་ཆོས་ཅན། བ་སྤྱི་དང་ལྷན་པར་ཐལ།
བ་སྤྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཉིས་པ་གནས་པ་ཉིད་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
གཞན་ལ་སྤྱི་སྟོ་མེད་པར་ཐལ། །ཐལ་བའི་གཏན་ཆོགས་གཞན་ལ་བྱུང་། མ་བྱུང་བ་ཡི་གཞན་ལ་ན་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གའི་། སྤྱི་གསལ་རྗེས་གཅིག་པ་དང་རྗེས་གཞན་པ་གཉིས་ཀ་ལྟར་ན་ཡང་སྤྲོད་མེད་གསལ་དུ་
འབྱུང་བའི་བ་གསལ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་བ་ཡང་སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྟོ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། བྱོད་ལ་བ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཉེ། བ་གསལ་སྤྲ་མ་ལ་ཡོད་པའི་བ་སྤྱི་དེ། བྱོད་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞིན། གཏན་
ཆོགས་མ་བྱུང་པོ་ཞེ་ན། གངས་ཅན་པ་ལྟར་ན། བ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། བ་གསལ་བྱི་མ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགྲོ་བར་ཐལ།
བ་གསལ་སྤྲ་མ་དང་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་གཤམ་པ་ལྟར་ན་ཡང་བ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། བྱོད་བ་གསལ་བྱི་མ་
ལ་མེད་པར་ཐལ། བྱོད་བ་གསལ་སྤྲ་མ་ལ་ཡོད་པ་དེ་བ་གསལ་བྱི་མ་ལ་མི་འགྲོ། བ་གསལ་བྱི་མ་སྤྱི་བའི་ཡུལ་
དེར་དང་པོ་ནས་ཡོད་པ་ཡང་མ་ཡིན། བ་གསལ་སྤྲ་བྱི་གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་པའི་ཆ་གཉིས་

༩༥༽

དང་ལྷན་པ་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གསལ་བའི་བར་ན་སྤྱི་མེད་དགག་གསལ་བའི་བར་ན་
སྤྱི་ཡོད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བེ་ཐན་རེ། བརྟེན་མིན་ཕྱིར་ཞེས་པ་གཏན་ཆིགས་མ་གྲུབ་སྟེ། གསལ་བ་སྤྱི་
མའི་སྤྱི་དེ་གསལ་བ་ཕྱི་མའི་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཞིན། བ་གསལ་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བ་སྤྱི་
མེད་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་བ་སྤྱི་ཡོད་ན། བ་གསལ་སྤྱི་མའི་བ་སྤྱི་དེ་རང་གི་གནས་ལས་གཞན་དུ་གཡོ་དགོས་པ་
གང་ཞིག་དེ་མིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྤྱི་དེ་བ་གསལ་སྤྱི་མ་ལས་མི་གཡོ་ཡང་ཕྱི་མ་ལ་བྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
གང་། བ་གསལ་ཕྱི་མ་གནས་པའི་ཡུལ་ན། བ་སྤྱི་མེད་ཅིང་བ་གསལ་ཕྱི་མ་ལ་བ་སྤྱི་ས་བྱུང་བར་དམ་བཅས་
པའི་དམ་བཅའ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དམ་བཅའ་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གཞོད་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། གཡོ། བེ་ལུག་ན་རེ། གསལ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཡུལ་ཀུན་ཏུ་སྤྱི་ཡོད་པས་བ་གསལ་ཕྱི་མ་
ལ་བ་སྤྱི་བརྟེན་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་གཏན་ཆིགས་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། བ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། བ་གསལ་ཡོད་
མེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཀས་ཀུན་ཏུ་ཆད་མས་མཐོང་བར་ཐལ། བ་གསལ་ཡོད་པའི་སྤྱོད་ཀས་གཅིག་ཏུ་ཆད་མས་མཐོང་བ་
གང་ཞིག་བ་གསལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་སྤྱོད་ཀས་ཀུན་ཏུ་ཡོད་པའི་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྤྱི་མེད་དེ། སྤྱི་
མཐོང་བ་དེ་གསལ་བས་གསལ་བར་བྱས་པ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ། སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཐོང་བ་གསལ་
བ་ལ་ལྟོས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན། སྤྱི་གསལ་ཀྱི་རྟོགས་ཚུལ་གོ་ལོག་པར་ཐལ་བའི་སྤྱི་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་མཉན་པ་

༼༥༽

འཇུག་པའི་བྱུང་བ་མེད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བྱུང་བ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་འགོད། གཞན་གྱིས་སྐྱས་པའི་ཉེས་སྤོང་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་སྤྱོད་གཅིག་འཇུག་ན་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་གཅིག་ཡོད་པས་མ་བྱུང་སྟེ། འབྲས་འཆོད་
པའི་སྤྱིས་བྱ་དུ་མ་ལ་འཆོད་པ་པོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་གཅིག་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འཆོད་
ལས་མཉན་པའི་རྒྱ་རྩ་མི་འཐད། འཆོད་སྤྱི་གཉན་པའི་རྒྱ་རྩ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། །འབྲས་འཆོད་པའི་ལས་
རྣམས་འབྲས་འཆོད་པ་པོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་གཅིག་གི་རྒྱ་ཡིན་པས་སྤར་གྱི་བྱུང་བ་མ་དེས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱི་སྤྱོད་
མའི་ལས་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤྱི་གཅིག་གི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། རྩ་ཐ་དད་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལས་ཀྱི་རིགས་
དེ་གཅིག་ཡིན་པས་དེ་སྤྱི་གཅིག་གི་རྒྱ་ཡིན་ཅོ་ཞེ་ན། ལས་ཀྱི་རིགས་དེ་ཆོས་ཅན། འཆོད་པ་པོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་
གཅིག་གི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། འཆོད་པ་པོ་དང་མ་འབྲེལ་བར་ལས་དང་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ལས་ཞེས་པའི་སྤྱི་
འཇུག་པའི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འཆོད་ལས་བཞོལ་བའི་སྤྱིས་བྱ་དེ་ཆོས་ཅན། འཆོད་པོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་མི་འཇུག་
པར་ཐལ། འཆོད་པའི་ལས་འགགས་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ལས་ཀྱི་རིགས་ལས་ལ་འབྲེལ། ལས་རྩས་ལ་
འབྲེལ་བས། ལས་ཀྱི་རིགས་རྒྱ་ད་ནས་རྩས་ལ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ན། རྩས་སྤྱིས་བྱ་ལ་འཆོད་པ་པོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་
གཅིག་གི་རྒྱ་ཡིན་ཅོ་ཞེ་ན། འབྲེལ། ལས་ཀྱི་སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། འཆོད་ལས་བཞོལ་བའི་དུས་ན། འཆོད་པ་པོ་
ཞེས་པའི་སྤྱི་གཅིག་གི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། འཆོད་ལས་བཞོལ་བའི་དུས་ན་འཆོད་པ་པོ་ལ་བརྒྱད་ནས་ཀྱང་
འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། འབྲེལ་བ་བྱུང་བ་

༼༥༩༽

བ་མིན་བ་ནི་སྤྲི་རྒྱ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གལ་ཏེ་ཡིན་ན་རྟ་ཡང་བ་སྤང་གི་སྤྲོ་འཇུག་པའི་རྒྱར་ཏེ་ཅང་ཐལ་བའི་
ཕྱིར་རོ། །ལས་འདས་མ་འོངས་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལས་ཞེས་པའི་སྤྲོ་མི་འཇུག་པ་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ལས་ཀྱི་
རིགས་མེད་པའི་ཕྱིར། ལས་ཀྱི་རྒྱས་བ་ཆོས་ཅན། འབྲས་འཆོད་པའི་སྤྲེས་བྱ་དུ་མ་ལ་འཆོད་པ་པོ་ཞེས་པའི་སྤྲོ་
གཅིག་གི་རྒྱ་མིན་བ་ཐལ། རྩས་སྤྲེས་བྱ་ལ་རྩས་འགྲོ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། གལ་ཏེ། འཆོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲོ་
དེ་འཆོད་པ་པོ་དུ་མ་ལ་འཆོད་པ་པོ་ཞེས་པའི་སྤྲོ་གཅིག་གི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འཆོད་པ་པོའི་སྤྲེས་བྱ་ཆོས་ཅན།
དང་པོ་འཆོད་ལས་མ་བྱས་པའི་དུས་ན། འཆོད་པ་པོའི་སྤྲོ་འཇུག་པར་ཐལ། དང་པོ་འཆོད་ལས་མ་བྱས་པའི་
དུས་ནས་འཆོད་པ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲོ་དེ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དང་པོ་ནས་ཡོད་ཀྱང་མི་གསལ་བས་སྤྲོ་སྤྲོ་མི་འཇུག་
གོ་ཞེ་ན། འཆོད་པ་པོའི་སྤྲེས་བྱ་ཆོས་ཅན། དང་པོ་ནས་འཆོད་སྤྲོ་གསལ་བར་ཐལ། དང་པོ་ནས་འཆོད་སྤྲོ་སྤང་
བྱང་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྩས་ཉིད་དང་ཡོད་པ་ལ་སོགས་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྲོ་མའི་གཏན་ཆོག་གསལ་བ་བྱུང་
ན། འཆོད་པ་པོ་ཆོས་ཅན། ཕྱིས་ཀྱང་འཆོད་པ་པོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྲོ་ཡོད་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤང་འཆོད་པ་པོ་
ཉིད་ཀྱི་སྤྲོ་མེད་པ་གང་ཞེ་ག སྤྲོ་ཕྱི་བྱང་པར་མེད་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲོ་གལ་ཏེ་འཆོད་པའི་བྱ་བས་
ཕན་འདོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྲོ་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། འཆོད་པའི་སྤྲེས་བྱ་ཆོས་ཅན། འཆོད་པའི་བྱ་བས་
ཕན་འདོགས་པ་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྲོ་གསལ་བར་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་ན། དེ་ཆོས་
ཅན། སྤྲོ་ཅིག་མ་ཉིད་དུ་ཐལ། རྟོན་གྱིས་ཕན་གདགས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། །

༼༥༣༽

ལས་ལ་ལྟོས་ནས་སྤྱི་རྒྱལ་པ་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བྱ་བ་མེད་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་
ཐ་དད་མཚུངས་ཀྱང་བྱེད་པར་ཡོད་པ་ནི། སྤྱི་ལྷན་འཛོལ་བ་པོའི་སྤྱི་ལྷན་ལྷན་པ་དང་བྱམ་སྒྲུབ་སོགས་ཆོས་
ཅན། འཛོལ་བ་པོ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ལྷན་ལྷན་གྱི་བྱེད་པར་ཡོད་དེ། ལྷན་འཛོལ་བ་པོའི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་
ཡོད་མེད་ཀྱི་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་སྤྱི་དངོས་དབང་གིས་ལྷན་ལྷན་གཅིག་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་
ཏེ། སེར་སྤྱི་པའི་འདོད་པ་བརྗོད། དེ་ཉིད་འགོག་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་། སེར་སྤྱི་པ་ན་རེ།
གཞན་སེལ་ལས་མ་གཏོགས་པར་སྤྱི་མེད་ན། ས་བོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལྷན་ལྷན་སྤྱི་གྲུ་དེ་ཚུ་ལུང་ཀྱི་ལྷན་
ལྷན་མེད་པ་ཐལ། ཁྱོད་ཚུ་ལུང་དང་རྒྱས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བྱངས་ཅན་ལུགས་
ཉིད་རིགས་པས་དགག་དེ་ཡིས་འཛེམ་མེད་པ་ཡང་ཁེགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་བཞིན་གཅིག་པ་
ལྷན་ལྷན་ལྷན་མེད་ན། ལྷན་ལྷན་རང་མཚན་ཁོ་ན་བསྟན། ལྷན་ལྷན་སྤྱི་གཉིས་ཡོད་མེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ་སྟེ། རང་བཞིན་གཅིག་གིས་བསྐྱེད་པར་དགག་ །དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་པ་དགག་ རང་
བཞིན་རྣམས་འགྱུར་གཅིག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་། གལ་ཏེ་སྤྱི་གཙོ་བོས་ལྷན་ལྷན་ལྷན་པ་བསྐྱེད་ན། ལྷན་
གྲུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བསྐྱེད་པ་ལ་ལྷན་ལྷན་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ས་བོན་དེ་ལ་སྤྱི་གཙོ་བོ་
ཡོད་པའི་བྱིར། སྤྱི་ ས་བོན་ཆོས་ཅན། ལྷན་གྲུ་རྒྱར་བསྐྱེད་པར་ཐལ། ལྷན་གཙོ་བོ་དེ་རྒྱར་ལྷན་ལྷན་ཡོད་པའི་བྱིར། ལྷན་
གྲུ་ལྷན་ཅིག་

༼༥༽

བྱེད་ཀྱིན་ཚེས་ཅན། ལྷ་གྲ་བསྐྱེད་པ་ལ་ངེས་པར་དགོས་པར་མིན་པར་ཐལ། ས་བོན་གྱི་རང་བཞིན་ཏུ་གྱུར་
པའི་གཙོ་བོ་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཅིག་ལྷ་གྲ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་རང་རྒྱུའི་བྱེ་
བྲག་རྣམས་ལས་འབྱུང་སྟེ། དེ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་གཙོ་བོ་ཚེས་ཅན།
ཁྱོད་ལས་འབྲས་བྱ་མི་འབྱུང་སྟེ། ཁྱོད་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས། ཁབ་སྟེ། རོན་
བྱེད་ཀུས་པ་ཡིན་ན་གསལ་བ་དུ་མ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགོ་བས་ཁབ་པའི་ཕྱིར། དེསྟེ། སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་པའི་
རྗེས་ཐ་དད་དུ་མཚུངས་ན་རྒྱ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཀས་གྱི་ས་བོན་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་
སྤྱ་ལུ་ས་བོན་དང་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་པའི་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་ཁྱོད་ནས་གྱི་ལྷ་གྲའི་རྒྱ་ཡིན། སྤྱ་ལུའི་ས་བོན་
དེ་ནས་གྱི་ལྷ་གྲའི་རྒྱ་མིན་པའི་ཁྱད་པར་འཐད་དེ། དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
དངོས་རྣམས་རང་བཞིན་གཅིག་པ་དགག་པ་ལ་ལྷ་སྟེ། ཐལ་བ་འགོད་ཅིང་ཉེས་སྤོང་དགག་སེལ་བའི་སྤྱི་ལ་
མཚུངས་པ་སྤོང་། །རང་བཞིན་སྐྱེད་བྱེད་མིན་པ་སྤང་། དུ་མས་བསྐྱེད་ལ་གཞོད་བྱེད་མེད། གཅིག་གིས་བསྐྱེད་
ལ་གཞོད་བྱེད་ཡོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་སྤྱིར་འབྱུང་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་ཚེས་ཅན། ཅིག་ཅར་སྐྱེ་འཇིག་
བྱེད་པར་ཐལ། རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྤྱི་གཙོ་བོ་ལས་གནས་སྐབས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པས་སྐྱོན་
འདི་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱི་གཙོ་བོ་ཚེས་ཅན། གསལ་བ་རྣམས་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པ་མིན་པར་ཐལ།
གསལ་བ་འཇིག་པའི་ཆེ་ཁྱོད་མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་དང་གསལ་བ་
རྣམས་སྤྱི་དང་བྱེ་བྲག་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་གསལ་བ་རྣམས་རྗེས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
ལྷོག །

༼༥༥༽

ཉེས་བ་དེ་ཁྱོད་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཆོས་གཤམ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་ལ་གནས་པའི་སྤྱི་འདེག་མི་འདེག་
བརྟགས་པའི་ཉེས་བས་ཁྱོད་སྤྱན་དབྱང་དུ་མེད་དེ། ཁྱོད་ལྟོག་པའི་སྤྱི་དངོས་མེད་དང་། སྤྱི་སློ་ལ་སྤང་བའི་རྣམ་
བ་འབྱུང་ཤེས་ཡིན་གྱི། སྤྱི་མཚན་ཉིད་པ་མིན་པར་ཁས་ལེན་པའི་མཁས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དྲི་
ཚུ་ལུད་སོགས་ཆོས་ཅན། ལྷ་གུ་མི་བསྐྱེད་པར་ཐལ། ལྷ་གུའི་རྒྱར་གྱར་པའི་ས་བོན་ལས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན། སྤྱི་དེ་ལ་བྱུང་བ་མེད་པར་ཐལ། རང་བཞིན་ཐ་དད་པའི་བྱུད་པར་རྣམས་རང་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པ་
དང་། གཙུ་བོས་རང་འབྲས་མི་བསྐྱེད་པར་གོང་དུ་བཤད་ཅིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ལྷ་གུའི་རྒྱར་གྱར་པའི་ས་བོན་
དང་ཚུ་ལུད་སོགས་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཐ་དད་ཡིན་ཏེ། སློ་མ་འབྱུང་བ་ལ་རྣམ་ཐ་དད་སྤང་བའི་ཕྱིར། ལྷ་གུ་བསྐྱེད་
པའི་དོན་བྱེད་རྣམས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་གཙུ་བོ་དེ་ཁྱོད་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་ན་དོན་དང་། ལོག་པ་དང་། རྒྱ་
དང་། འབྲས་བྱ་དང་། རང་མཚན་དང་། སྤྱིས་བྱའི་འཇུག་ཡུལ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། དྲི་ནས་
ཀྱི་ས་བོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱི་ལུའི་ས་བོན་དང་རྣམ་ཐ་དད་ཡིན་ཀྱང་སྤྱི་ལུའི་སྤྱི་གུ་མི་བསྐྱེད་དེ། རྣམ་ཀྱི་སྤྱི་གུ་
བསྐྱེད་པ་ཉེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་བྱེད་རང་ལྟར་ན་ཡང་དེ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་གཙུ་བོའི་རང་
དུ་རང་བཞིན་གཅིག་ཀྱང་ནས་ཀྱི་ས་བོན་དེས་སྤྱི་ལུའི་སྤྱི་གུ་མི་བསྐྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །ལྷ་པ་ནི། སྤྱི་ནས་ཀྱི་ས་
བོན་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ལུའི་སྤྱི་གུ་བསྐྱེད་པར་ཐལ། སྤྱི་ལུའི་ས་བོན་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དེ་མི་བསྐྱེད་པར་ཐལ། རྣམ་ཀྱི་ས་བོན་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྤྱི་མེད་དེ། སྤྱི་ལུའི་ས་བོན་
ལས་གནས་སྐབས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཚུ་ལུད་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ལུའི་སྤྱི་གུ་མི་བསྐྱེད་པར་ཐལ། སྤྱི་ལུའི་
ས་བོན་ལས་གནས་སྐབས་

༩༥༩༽

ཐ་དད་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། གཤམ་ཏེ་སྤྱི་ལུ་ལུ་གྲུ་དང་ནས་ཀྱི་སྤྱི་གྲུ་འཇམ་བཞེན་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། སྤྱི་གཙོ་བོ་ཚོས་
ཅན། རང་འབྲས་མི་བསྐྱེད་པར་ཐལ། རང་འབྲས་མི་སྐྱེད་པར་གོང་དུ་བཤད་ཅིན་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་རང་
བཞེན་རྣམ་འགྱུར་གཅིག་པ་དགག་པ་ནི། དེ། སྤྱི་གཙོ་བོ་ཚོས་ཅན། རྩས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། གསལ་བ་
དུ་མ་དང་རྩས་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གསལ་བ་རྣམས་ཚོས་ཅན། རྩས་གཅིག་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་གཙོ་བོ་དང་
རྩས་གཅིག་ཡིན་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་གསལ་གྱི་རྣམ་པ་ཚོས་ཅན། བན་ཚུན་ཐ་དད་ཡིན་པར་ཐལ། ཐུན་མོང་དང་
ཐུན་མོང་མེན་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ། གཤམ་ཏེ་སྤྱི་དང་བྱུང་པར་གཉིས་པོ་འཇམ་པ་ལྟར་རུས་པ་དང་གསལ་བའི་
བདག་ཉིད་ཡིན་པས་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱི་དང་གསལ་བ་ཚོས་ཅན། རྩས་ཐ་དད་དུ་ཐལ། རུས་པ་དང་
རྣམ་འགྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་རྩས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། སྤྱི་དང་བྱུང་པར་མེན་པར་ཐལ།
འདོད་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་འཇུག་ཡུལ་རང་མཆོན་ཁོ་ནར་བསྟན་པ་ནི། གཤི། བ་ལང་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་
ཁྱེད་རུས་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱི་གསལ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་གསལ་བ་ཁོ་ན་ལ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་དོན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིས་བྱུ་དེ་
ཁྱོད་སྤྱི་གསལ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་གསལ་བ་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་འཇུག་ཚུལ་སྤྱི་
གཉིས་ཡོད་མེད་བཤད་པ་ནི། རྩོག་གི་བ་གསལ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བ་ལང་གི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་ཡོད་དེ། ཁྱོད་
བ་ལང་མེན་པ་ལས་ལོག་པའི་སྤྱིར་རོ། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་དེ། ཁྱོད་ལ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་
ཡོད་ན། དཀར་ཟལ་དོན་གཉིས་ཀྱི་སྤྱིས་བྱུ་ནག་སྤྱིར་ལ་འཇུག་པར་ཐལ་བའི་སྤྱི་ཡོད་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་དེ་
ཡིས་འཛེམ་མེད་པ་ལང་ཁེགས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རིགས་པ་སྤྱི་

༩༥༡༽

མས་ཁེགས་པ་བསྟན། འགོག་བྱེད་རིགས་པ་གཞན་ཡང་བསྟན་པའོ། དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་བདག་ཐ་དད་
རིགས་པས་ཁེགས། འཇུག་པ་འཆོལ་བའི་རིགས་པས་ཁེགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ། གངས་ཅན་པ་དངོས་པོ་
ཐམས་ཅད་རང་བཞིན་གཅིག་པ་འདོད་པ་དགག་པའི་རིགས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། གཅེར་བྱ་པས་ཞོ་རྩ་གཉིས་པོ་
རང་བཞིན་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་གྲང་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཞོ་རྩ་གཉིས་པོ་རང་བཞིན་ཐ་དད་པར་སྟོན་
པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཐམས་ཅད། ཞོ་རྩ་རེ་རེ་འང་གཉིས་ཀའི་རང་བཞིན་ཡིན་ན་ཞོ་དོན་གཉེར་གྱི་སྐྱེས་བྱ་ཆོས་
ཅན། རྩ་མོ་ཐུང་བ་ལ་རྒྱ་རིགས་པར་ཐལ། ཞོ་འཐུང་བ་ལ་རྒྱ་ག་རིགས་པ་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་རང་བཞིན་
གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན། གལ་ཏེ་སྟོན་མེད་དེ། ཁ་དོག་དཀར་བ་དང་། འོ་མའི་རྣམ་འགྱུར་སོགས་བྱུང་བར་
གང་གིས་ཞོ་འཐུང་བ་ལ་རྒྱ་ག་རིགས་པའི་བྱིར་རོ་ཞེ་ན། ཞོ་ཆོས་ཅན། བྱིར་ཞོ་རྩ་གཉིས་ཀ་མིན་པར་རྩ་མོ་
ལས་གཞན་ཡིན་པར་ཐལ། ཁ་དོག་དཀར་བ་དང་འོ་མའི་རྣམ་འགྱུར་དེ་བྱིར་གྱི་བྱུང་ཆོས་ཡིན། རྩ་མོ་འི་བྱུང་
ཆོས་མིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཐམས་ཅད། ཞོ་རྩ་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། སྐྱོད་ཐ་དད་ཏུ་འཇུག་པར་མི་འགྱུར་
བར་ཐལ། རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱིར་པ་ནི། སྐྱོད་ཐ་དད་ལྷུང་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པར་འདོད་པ་
ཁས་སྦྱངས་པས་སོ། །འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གནས་སྐབས་ཐ་དད་ཡིན་པར་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། གནས་སྐབས་
ཐ་དད་ཡིན་པར་ངེས་པའི་སྟོ་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་དངོས་མེད་གཞན་སེལ་སྤྱི་སྟོ་ནས་བཤད་པ་ནི།
དངོས། དངོས་མེད་ཆོས་ཅན། བྱིར་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྐྱེས་བྱུང་གྱི་དངོས་པོ་བརྗོད་པ་མིན་

[illegible]

༼༥༽

གཏན་ཆོག་མཆན་ཉིད་ཆང་། བསྐྱབ་བྱར་གཟུང་ན་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མེད། ཏགས་སུ་གཟུང་ན་བསྐྱབ་བྱེད་
གོ་བྱེད་ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོད་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཆོས་ཡིན་ན་ཡོད་ཅམ་ཡིན་ནམ། ཏགས་རྩལ་ཡོད་ཡིན། དང་
པོ་ལྟར་ན། ཡོད། གཙོ་བོའི་སྐྱོད་ཡོད་ཅམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་སྐྱབ་
ཆོས་ལ་ཞེ་འདོད་མེད་ཅིང་། ཕྱིར་ཆོས་གྱིས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཁྱོད། གཙོ་བོའི་སྐྱོད་
ཏགས་རྩལ་སུ་ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོག་གས་དེ་
ཆོས་མཐུན་གྱི་དཔེ་ལ་རྩལ་སུ་འགྲོ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆོས་ལ་གཉིས་སུ་བྱེད་གཏན་ཆོག་ལ་
ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། དེའི་ དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེ་མི་ཏག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོག་ཡང་དག་ཡིན་
ཏེ། ཁྱོད་སྐྱེ་མི་ཏག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མི། གཙོ་
བོའི་སྐྱོད་ཏགས་དངོས་སུ་ཡོད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱབ་
པའི་གཏན་ཆོག་ཡིན་ན་འགལ་མ་ངེས་མ་བྱུང་བའི་གཏན་ཆོག་གསུམ་པོ་གང་རུང་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ནི། ཡོད་པ་གཏན་ཆོག་སུ་བྱས་པ་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། རིང་། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེ་མི་
ཏག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོག་ཡང་དག་ཏུ་རུང་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཏགས་ཀྱིས་དེ་སྒྲོར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་མིན་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེ་མི་ཏག་སྐྱབ་ལ་བྱས་པ་ཏགས་སུ་བཞུགས་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ངེས་བྱེད་ལྟོས་མེད་ཀྱི་
གཏན་ཆོག་ལའང་པ་

༩༩༽

ལ་གཉིས་ཏེ། མཐུན་དཔེའི་སྤང་དུ་རིགས་པ་སྟོན། རིགས་པ་དེ་ཉིད་གཞན་ལ་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ།
གཏན་ཆེགས་འགོད། རྩོགས་ཆོས་བསྐྱབ། བྱལ་དོན་བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤར་བ་འད་པའི་རང་བཞིན་གཏན་
ཆེགས་གཉིས་ལ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་རྩི་ལྟར་ངེས་པར་བྱ་ཞེས། རྩོ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། བྱལ་ཅམ་ནས་
འཛིག་པའི་ངོ་བོར་ངེས་ཏེ། རང་རྒྱལ་ས་ཕྱིས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་དོན་གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་པར་རང་རྒྱལ་ས་
འཛིག་པར་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཏ་ཅང་ཐལ་བས་བསྐྱབ། རང་རྒྱུད་ཏྲགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཆེགས་མ་བྱལ་བོ་ཞེས། དེས། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། འཛིག་པ་མིན་པར་ཐལ། རང་གི་
འཛིག་པ་རང་རྒྱལ་ས་ཐོ་བ་སོགས་རྒྱ་གཞན་ལ་སྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འཛིག་རྒྱུ་མང་
པོ་ཡོད་པས་སྟོན་མེད་དོ་ཞེས། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་མི་འཛིག་པའི་གཞི་མཐུན་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
འཛིག་རྒྱུ་ཐོ་བ་སོགས་དང་མ་སྲད་པ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེས། འཛིག་རྒྱུ་ཐོ་བ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་
འཛིག་ངེས་སུ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆེགས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཏྲགས་ཀྱིས་བུམ་པ་འཛིག་ངེས་སུ་
སྐྱབ་པའི་བྱལ་བ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་འཛིག་པ་རང་རྒྱལ་ས་ཕྱིས་
འབྱུང་བའི་རྒྱ་གཞན་ལ་སྟོས་པ་མེད་དེ། ཕྱིས་འབྱུང་གི་རྒྱ་དེས་རང་གི་འཛིག་པ་སྦྱེད་པའི་ཁུས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འདྲོ། མཐོང་བའི་བུམ་སོགས་ཆོས་ཅན། འཛིག་པའི་ངོ་བོར་ངེས་ཏེ། རྒྱ་མེད་ཀྱི་གཏན་
ཆེགས་དགོད། གཉིས་པ་ནི།

༩༩༽

གང་ལྟར་མཐོང་བའི་བྱམ་སོགས་ལས་གཞན་པའི་བྱས་ཡོད་ཆོས་ཅན། གྲུབ་ཅུམ་ནས་འདྲིལ་ངེས་ཡིན་ཏེ།
གཏན་ཆེགས་འདྲ། གསུམ་པ་འབྲེལ་བའི་དབང་གིས་སྐྱབ་ཏུགས་གཉིས་སུ་ངེས་པ་ནི། དེས། སྐྱབ་ཏུགས་ཡང་
དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཆེགས་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ཏེ། ཁྱོད་ལ་དངོས་འབྲས་དེ་བྱང་གི་
འབྲེལ་པ་དང་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་གཏན་ཆེགས་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྷོག་
འབྲེལ་དགག་པའི་ཏུགས་སུ་སྐྱར་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། མ་དམིགས་དང་པོས་དགག་བྱ་འགོག་པའི་ཚུལ། མ་
དམིགས་གཉིས་པས་དགག་བྱ་འགོག་པའི་ཚུལ། མ་དམིགས་གཉིས་སུ་ཕྱེ་ལ་ཚྱོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས་ཏེ། ཡོད་ངེས་འགོག་པའི་ཆད་མ་ཡིན། མེད་ངེས་སྐྱབ་ལ་ཆད་མ་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱབ་ཏུགས་
གཉིས་ལ་རྒྱ་འབྲས་དང་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་ནས་དགག་ཏུགས་ཀྱི་ཏུགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་པ་རི་
ལྟར་གྲུབ་ཅེ་ན། ཐོག་མར་མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆེགས་ལ་ལྷོག་འབྲེལ་དེ་བྱང་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པ་ནི།
འཇུག་སྐལ་དོན་ལ་ཟ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཏུགས་ཀྱིས་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་ཁྱོད་ཡོད་
ངེས་འགོག་པའི་གཏན་ཆེགས་དེ་མཐར་རྒྱ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆེགས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་སྒྲོར་གྱི་ཏུགས་ཡང་
དག་གང་ཞིག་ཁྱོད་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་ན་ཁྱོད་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་མི་འཇུག་པས་ཁྱབ་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡོད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་འཇུག་ན་ཁྱོད་དམིགས་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་སྒྲོན་དུ་སོང་བས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བསྟན། སྐལ་དོན་ལ་ཟ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་གཏན་

༼༩༽

ཆོགས་ཀྱིས་སྤྱོད་སྒྲུལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་དོར་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་སྤྱོད་མེད་ངེས་སུ་སྒྱུབ་མི་རུས་
པར་ཐལ། མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་སྤྱོད་ཡོད་ན་སྤྱོད་སྒྲུལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་ཆད་མ་གསུམ་པོ་གང་རུང་
གིས་དམིགས་པས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡོད། འཇམ་སྒྲུལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མ་ཆོས་ཅན།
སྤྱོད་འཇམ་སྒྲུལ་ཡོད་མེད་གང་རུང་ལ་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྐྱད་པའི་ཆད་མ་མིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་དེ་ལ་ངེས་ཤེས་འདྲེན་རུས་
མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱོད་པར་ཡོད་ན་མེད་ངེས་འབྱུང་། མེད་ངེས་བསྒྱུབ་པའི་རྣམ་པ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་མེད་ངེས་སྒྱུབ་རུས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་མེད་དམ་སྒྲུལ་ན། ཏྲུ་ཤིས། སྤྱོད་རུང་གི་བྱམ་པ་
ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཤར་གཞིར་སྤྱོད་རུང་གི་བྱམ་པ་མེད་
ངེས་སུ་སྒྱུབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྱུབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆད་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། ཆོས་དེ་ཆད་མས་མ་དམིགས་ན་ཆོས་དེ་མེད་ངེས་མི་འབྱུང་ཅེས་པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་རུང་མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་བཤད་པ་དེ་སྤྱོད་དང་མི་འགལ་ཏེ། སྤྱོད་དགག་ཆོས་ཡོད་ཀྱང་སྤྱོད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་
དགོངས་ནས་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འབྲེལ་ཆེ་བཀག་པས་མེད་ངེས་འབྱུང་། འགལ་ཆེར་
དམིགས་པས་མེད་ངེས་འབྱུང་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྒྱ་དང་བྱུང་བའི་དམ་པས་འབྱུང་། སྤྱོད་རུང་རང་
བཞིན་བཀག་པས་འབྱུང་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི་སྤྱོད་བ་མ་དམིགས་པའི་ཏྲུ་ཤིས་ཆོས་ལ་དེ་བྱུང་འབྲེལ་པའི་ལྷོག་
པ་བྱུང་ན། མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོགས་གཞན་རྣམས་ལ་འབྲེལ་པ་རི་ལྟར་བྱུང་སྒྲུལ་ན། རྒྱ། མེ་མེད་པ་
ཆོས་ཅན། མེ་མེད་

༩༩༩༽

མཆན་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོན་དུ་བ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་
གཏན་ཆོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོན། ཤིང་མེད་པ་ཆོས་ཅན། ཤིང་མེད་ཀྱི་བྲག་རྫོང་ན་ཤ་བ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་
གཏན་ཆོག་མ་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཤམ། རྒྱ་བྱ་
བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆོག་མ་ཡང་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་སྤང་རུང་ཡིན་
དགོས་ཏེ། སྤང་དུ་མི་རུང་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤང་། བུམ་པ་
ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཤར་གཞིར་སྤང་རུང་གི་བུམ་པ་
མེད་ངེས་སུ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོག་མ་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོག་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འགཤམ། ཆ་རེག་གིས་བྱུང་བ་ཆད་མས་ངེས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་འདྲའི་ཤར་གཞིར་གང་
རེག་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོག་མ་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོག་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་ལྷ་སྟེ། རོན་གསུམ་བཟུང་ནས་འགཤམ་མེད་སྐྱབ། སྐྱོན་རང་མཆན་ཡིན་པ་དགག་སྐྱོན་
རོན་བཀག་ན་སྐྱོན་དུ་འགྱུར། དཔུང་ཡུལ་རང་མཆན་ཁོ་ནར་བསྟན། ལུང་དང་འགཤམ་བའི་དོགས་པ་སྤང་
བཤོ། །དང་བོ་ནི། མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཡོད་ངེས་འགོག་པའམ་མེད་ངེས་སྐྱབ་པ་ཡིན་ན། ལྷོགས་སྤང་
གིས་གཙོ་བོ་ནི་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པ་འདི་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་མིན་པར་འགྱུར་ཏེ།
ཡོད་ངེས་འགོག་པའམ་མེད་ངེས་སྐྱབ་པར་མི་རུས་

༩༩༽

བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐོག་ སྐྱོན་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ། དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱོན། དངོས་མེད་ལ་
 བརྟེན་པའི་སྐྱོན། གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་སྐྱོན་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་ དེ་ལྟར་གསུམ་ལས་དངོས་
 མེད་གཙོ་བོའི་སྐྱོན་ཆོས་ཅན། གཙོ་བོ་དངོས་པོ་བའི་ཉིང་ལེན་དུ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ་ཁྱོད་གཙོ་བོ་
 དངོས་པོ་བའི་ཉིང་ལེན་ཅན་དུ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཉམས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་
 གཏུན་ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཙོ་བོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱོན་མེད་པར་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྐྱ་
 འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོན་ཀྱང་ གཙོ་བོའི་སྐྱོན་ཡོད་ན། གཙོ་བོ་རང་མཆོན་མེད་པར་འགལ་ཏེ།
 སྐྱ་ཐམས་ཅད་རང་མཆོན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མཐོང་། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཉམས་ཅེས་པ་དང་།
 མི་ཉམས་ཅེས་པའི་སྐྱོན་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཉམས་མི་ཉམས་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་འདས་མ་
 འོངས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྱམ་པ་རང་མཆོན་མིན་པའི་ཕྱིར།
 རྟེན་ཆོགས་མི་མིན་པར་ཐལ། སྐྱ་ཡིན་ན་རང་མཆོན་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པས་བྱམ་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་རྗོད་བྱེད་ཀྱི་
 སྐྱ་ཆོས་ཅན། སྐྱོན་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་སྟེ། རྗོད་བྱེད་གང་ཞིག་རང་མཆོན་ལ་དངོས་སུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
 གསུམ་པ་ནི། སྐྱོབ་དཔོན་གྱིས་གསུངས་པའི་གཏུན་ཆོགས་དེས་གཙོ་བོའི་སྐྱོན་ཉིད་འགོག་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན།
 སྐྱ་ གཙོ་བོའི་སྐྱོན་དང་མེད་པའི་ཆོགས་དོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ།
 ཁྱོད་ལ་ཕྱིར་རྟོག་གིས་བྱམ་བསལ་གང་རུང་ཞུགས་པའི་ཕྱིར། །

༩༩༽

བཞི་བ་ནི། གཙུག་པོ་སྤྱོད་དེ་ཉིད་དོན་གཉེར་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་ཞེས་། སྤྱོད་པོ་གཙུག་པོ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་དེ་ཁྱོད་དོན་གཉེར་ཀྱི་སྤྱོད་སྤྱོད་ལྟུང་ཡུལ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་མཆོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་
ན་ཁྱོད་རང་མཆོད་ལས་འབྲུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། དོན་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་འདྲ། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་དེ་དོན་བྱེད་མི་
རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མ་ཉིད་གིས་འདོད་ལྡན་ཀྱི་འདོད་པ་སྤྱོད་པའི་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་བཞིན་ནོ། །ལྷ་པ་སྤྱོད་
དོན་ཆོས་ཅན་དུ་བྱེད་ན། མདོ་ལས་གང་ཡང་མ་བརྟགས་པའི་ཆོས་མི་དམིགས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་
ལོ་ཞེས། རྟོག་ཕྱོགས་སྤང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གང་ཡང་མ་བརྟགས་པའི་ཆོས་མ་དམིགས་པ་ཞེས་གསུངས་
པ་དེ་གཙུག་པོ་སྤྱོད་གཙུག་པོ་བོ་དངོས་པོ་ཉིད་ལེན་ཅན་དུ་མ་དམིགས་པ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཁྱོད་ཀྱིས་གཙུག་པོ་སྤྱོད་སྤྱོད་འདོགས་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་གསུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་གཏན་
ཆིགས་ལྟར་སྤང་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་ལྷ་སྟེ། སྤྱོད་པོ་དོན་ལ་མ་དེས་ལྟར་སྤང་ཡིན། ཁྱོད་པར་ཅན་ཆིག་མ་
བྱུང་ལྟར་སྤང་ཡིན། དེ་གསུང་བཤད་དོན་སྤྱོད་པའང་ལྟར་སྤང་ཡིན། དེས་ན་ལུང་ཅན་བརྗོད་བྱའི་དོན་ལ་
འབྲུལ། །ནང་འགལ་བརྟན་ཏེ་སྤྱོད་པོ་ལ་སྤྱོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། འབྲེལ་བ་མེད་པས་སྤྱོད་བྱེད་མིན། དེ་
ལ་ལུང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱོད་པོ་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱོད་དང་ལྡན་
པའི་ཤར་གཞིར་བྱམ་པ་ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་བྱམ་པ་དང་མ་འབྲེལ་བའི་
ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་པོ་ལ་ཤར་ཐག་གི་རྒྱད་ལ་ཀུན་སྤྱོད་གི་བསམ་པ་ཡོད་པར་སྤྱོད་པའི་གཏན་ཆིགས་
ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་

༩༩༩།

སྐྱབ་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོག་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འགལ་བར་དོགས་པའི་
ལུང་ཆོག་བྱང་། ལུང་དོན་བཤད་ནས་འགལ་མེད་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡིད། སྐྱ་ལས་དོན་དཔོག་མི་རྒྱས་
ན། མདོར། ཡིད་ཆེས་ཞེས་སོགས་ཆོག་རྒྱང་གཉིས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
ཡིད་ཆེས་ཆོག་གི་མཆན་གཞི་བཤད། མི་སྐྱ་བ་ཡི་དོན་ལྟོག་བཤད། སྐྱི་ལས་རྗེས་སུ་དབག་ཚུལ་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ། ཡིད་ཆེས་པའི་ཆོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལུང་ཅམ་གྱི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་
མིན་ཏེ། ཁྱོད་འབྲེལ་སོགས་ཆོས་གསུམ་ཆང་བའི་དབག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
མཐོང་། ཡིད་ཆེས་ཆོག་ནི་མི་སྐྱ་བའི་ཞེས་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་མི་བསྐྱ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཆོས་འདྲ། ཁྱོད་གཞལ་བྱའི་
གནས་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་ཆད་མ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱིས་མི་གཞོད་པའི་ལུང་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཡིད། བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱའི་གནས་དང་པོ་གཉིས་སྟོན་པ་ལ་
ཆད་མ་དང་པོ་གཉིས་ཀྱི་ཏྲགས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཤིན་ལྟོག་ལ་མི་སྐྱ་བར་རྟོགས་པའི་སྟོང་དེ་རྗེས་དབག་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟ་
བྱའི་སྟོ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ཤིན་ལྟོག་ལ་ཚུར་མཐོང་གི་དངོས་སྟོབས་ཆད་མ་འཇལ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར།
སྟངས། བཀའ་བརྒྱད་སྟོང་པ་ཆོས་ཅན། ཤིན་ལྟོག་ལ་མི་སྐྱ་བ་ཡིན་ཏེ། གཞལ་བྱའི་གནས་གསུམ་བཟོད་བྱར་
སྟོན་པ་གང་ཞིག་སྟོག་གྱུར་གྱི་གཙོ་བོ་བདེན་བཞེ་ལ་མི་སྐྱ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བཟོད།
སུན་འབྲེན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེས། དཔྱད་པ་བན་རེ། ཐོག་མར་གང་ཟག་

༩༩༽

དེ་སྐྱེས་བྱ་ཆད་མར་ཤེས་པར་བྱས་ནས་དེའི་ལུང་དེ་བརྗོད་དོན་ལ་མི་སྐྱ་བར་ཁས་ལེན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་ལ་སྐྱེས་བྱ་ལུང་མེད། རང་ལ་སྐྱེས་བྱ་ལུང་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གཡུ་དཔྱོད་པ་བ་ཆོས་ཅན། ལུང་རང་གི་བསྟན་དོན་ལ་མི་སྐྱ་བར་མ་ངེས་པར་ཐོག་མར་སྐྱེས་བྱ་པ་རོལ་པོ་
སྐྱེས་བྱ་ཆད་མར་ཤེས་པའི་ཐབས་མེད་པར་ཐལ། དེས་མ་ངེས་པ་སྐྱེས་བྱ་པ་རོལ་པོ་སྟོན་དང་ལྡན་མི་ལྡན་གང་
རུང་དུ་ངེས་པར་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཉེས་པ་སྤངས་པ་སྤིང་པར་བསྟན། སྤངས་པ་སྤྱར་
མི་ལྡོག་པར་བསྟན། ཉེས་པའི་སྐྱ་ལ་ཚོད་པ་སྤོང་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲིའི་ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན། གཉེན་སོ་
དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་འཕེལ་འགྲིབ་ལས་ཁྱོད་འགྲིབ་པ་དང་འཕེལ་བར་
འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་མེད་རྟོགས་པ་གོམས་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ཉེས་པ་ཟད་པར་འགྱུར་ཏེ།
སེམས་རྒྱུད་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཉེས་པ་ལན་གཅིག་ཟད་ཀྱང་
སྤྱར་ལྡོག་པས་ཉེས་པ་གཏན་ཟད་པ་མི་སྤིང་དོ་ཞེ་ན། འཇོ། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་
སེམས་ཆོས་ཅན། རང་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱིས་ཁྱོད་སྟོག་མི་བྱས་ཏེ། རང་གི་མི་མཐུན་སྟོགས་ཀྱིས་ཁྱོད་
སྟོག་པའི་ཕྱིར་ཆེད་དུ་འབད་པ་མི་བྱེད་ཅིང་འབད་དུ་ཟེན་ཀྱང་ཁྱོད་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་ཞུགས་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཉེས་པའི་རྒྱ་བདག་འཛིན་ཡིན་ན་གཏི་ཟུག་ཉེས་པའི་སྐྱར་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
ཉེས། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྩ་བ་བདག་འཛིན་ཡིན་པ་དང་གཏི་ཟུག་ཡིན་པ་མི་འགལ་ཏེ།
ཁྱོད་ཀྱི་

༩༩༽

ཅ་བར་གྱུར་པའི་འདྲིལ་ལྷ་དེ་མ་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉི་མུག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་
རྒྱུར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལས་འདོད་ཆགས་འབྱུང་། དེ་ལས་ཞེ་སྤང་སོགས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
འདྲིལ་ལྷ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ཀྱི་རྒྱུར་གསུངས་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་སྤངས་པའི་སྒོ་
ནས་ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་སྤང་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་རིག་སྤྱོད་བདེན་དོན་སྤྱོད་པ་འང་ལྟར་སྤང་ཡིན་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། སྤྱིས་བྱས་མ་བྱས་ཏྲགས་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་དགག་གུགས་གཅིག་མི་སྤྱི་ཏྲགས་ཀྱིས་སྤྱོད་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བཟོད། སུན་འབྱེན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོག་དབྱེད་པ་བཙན་པེ། རིག་
བྱེད་ཆོས་ཅན། བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། བཟོད་དོན་སྟོན་པ་གང་ཞིག་སྤྱིས་བྱས་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། འབྲུག་
སྟེ། བཟོད་དོན་ལོག་པར་སྟོན་པའི་རྒྱ་ནི་སྤྱིས་བྱས་ལ་བཏེན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཅ་བའི་
ཏྲགས་ཀྱི་འབྲུག་སྤྱོད་དགག་ ཅ་བའི་གཏན་ཆོགས་བཏྲགས་ནས་དགག་ ཅ་བའི་ཏྲགས་ཀྱི་སྤྱོད་བྱ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མགོ་མཚུངས་རིགས་པས་དགག་ ཁས་སྤངས་འགལ་བས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ཆོག་རིག་བྱེད་ཆོས་ཅན། ལག་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། གཏན་ཆོགས་སྤྱོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འབྲུག་པ་ཁས་
སྤངས་ཏེ། བཟོད་དོན་བདེན་པར་སྟོན་པའི་རྒྱ་ནི་སྤྱི་བྱས་ལ་རག་ལས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་
བ་དགོད། ཉེས་སྤོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོན། རིག་བྱེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བཟོད་དོན་ལོག་པར་སྟོན་པ་
སྤོང་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལས་དོན་ཏྲགས་པའི་རྒྱ་བཟོད་ཀྱི་སྤྱིས་བྱས་ལ་བཏེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

༩༩༽

བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉེས་སྒྲོང་བཟོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་ལྷ། གཏན་ཆོག་གས་མ་གྲུབ་སྟེ། རིག་བྱེད་སྒྲོ་
དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་སྒྲེས་བྱས་མ་བྱས་པ་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཏ་ཅང་ཐལ་
བས་དགག་ནམ་པར་བརྟགས་ནས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདྲ། རིག་བྱེད་ཆོས་ཅན། བརྟ་འབྲེལ་མི་ཤེས་
བས་ཀྱང་སྤྱོད་ལས་བཟོད་དོན་རྟོགས་པར་ཐལ། སྤྱོད་དང་བཟོད་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་རང་བཞིན་གྱིས་གྲུབ་པའི་
སྤྱིར། གལ་ཏེ་བརྟ་ལས་རང་བཞིན་གྱིས་འབྲེལ་བ་གསལ་བར་བྱེད་པས་སྒྲིན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་
དང་བཟོད་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་བརྟགས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། སྤྱོད་ལས་དོན་གོ་བར་བརྟ་ལ་སྟོས་པའི་སྤྱིར།
གཉིས་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། བཟོད་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ། འབྲེལ་བ་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ་རྫོང་བྱེད་ལ་
བརྟགས་ནས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་བྱེད་དེ་དོན་གཅིག་ཁོ་ན་འཇམ། ཏུ་མ་གང་དང་རང་བཞིན་གྱིས་
འབྲེལ། དང་པོ་ལྟར་ན། ཆོག་ལྷ། རིག་བྱེད་གྱི་ཆོག་རྣམས་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་ལས་དོན་ཏུ་མ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་
བར་ཐལ། སྤྱོད་དོན་གཅིག་ཁོ་ནའི་རྫོང་བྱེད་ཏུ་ངེས་པའི་སྤྱིར། གཉིས་བ་ལྟར་ན། དྲི་ན། མཐོ་ངེས་འདོད་པས་མེ་
ལ་སྒྲིན་སྟེག་སྒྲིན། ཞེས་པའི་རིག་བྱེད་གྱི་ཆོག་ཆོས་ཅན། ཁྱི་ལ་ཐ་བ་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། དོན་ཏུ་མ་དང་ངོ་བོ་
ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་བའི་སྤྱིར། འདོད་ན། རིག་བྱེད་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཏུ་བསྒྲུབ་པའི་ཆེད་ཏུ་སྒྲེས་
བྱས་མ་བྱས་པའི་གཏན་ཆོག་སྤྱོད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། སྤྱོད་ཀྱིས་བཟོད་དོན་ལོག་པར་སྒྲིན་སྟེག་པའི་
སྤྱིར། ཐ། རིག་བྱེད་གྱི་སྒྲོ་དང་། བཟོད་དོན་བྱམ་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་ལ་

༩༥༠༽

འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས། རིག་
བྱེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་བརྗོད་དོན་གོ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། མ་སྐྱབ་ན།
དཔྱོད་པ་བ་ཆོས་ཅན། ཁས་སྒྲངས་ནང་འགལ་སྐྱས་པ་ཡིན་ཏེ། རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་བསྐྱབ་པའི་
ཆེད་དུ་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་དང་། བརྗོད་དོན་མི་སྟོན་པའི་སྟོན་སྟོང་བའི་ཆེད་དུ་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པ་སྐྱས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཏྲག་དང་མི་ཏྲག་བཏྲགས་ནས་དགག་གཅིག་དང་ཐ་དད་བཏྲགས་ནས་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ། སྐྱ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་དེ་མི་ཏྲག་པ་ཡིན་ནམ། ཏྲག་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། རོ་བོ་ཉིད་
གྱིས་གྲུབ་པ་དང་འགལ། གཉིས་པ་ལྟར་ན་བྱམ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་རྗོད་བྱེད་སྐྱེའི་འབྲེལ་བ་ཏྲག་རྩལ་
མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མི་ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་སྐྱ་དང་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། ཏྲག་སྐྱོས་སྐྱོ་
བཏྲགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་ཡོད་ཅིང་རྩལ་སྟུ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ། རིག་བྱེད་གྱི་སྐྱ་དང་། དོན་གསར་བྱང་
རྣམས་གྱི་འབྲེལ་བ་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་ན། རིག་སྐྱ་ཆོས་ཅན། དོན་གསར་བྱང་དང་སྐར་མ་འབྲེལ་བ་ལས་
འབྲེལ་བ་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ། ཆོས་གྲགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་
འབྲེལ་བ་ཏྲག་རྩལ་ལ་བཀོད་པའི་སྟོན་མི་འཇུག་སྟེ། ཁྱོད་འབྲེལ་བ་སྐྱོ་འདོགས་སུ་ཁས་ལེན་པའི་མཁས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཡུ་གཡུ་ཏེ་རྟེན་བརྗོད་བྱ་འཇིག་ན་ཡང་བརྟེན་པ་སྐྱ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་མི་འཇིག་སྟེ། རྟེན་
གསལ་བ་འཇིག་ན་ཡང་བརྟེན་པ་རིགས་མི་འཇིག་པ་དང་འབྲེལ་ཞེ་ན། གསལ་བ་དང་

༩༥༩༽

བཟོད་བྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རིགས་དང་འབྲེལ་བའི་དོན་གཞན་གྱི་ཉེན་མིན་བར་ཐལ། རིགས་དང་འབྲེལ་བ་ཏྲག་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྤར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེད་པའི་ཉེན་མིན་ཡང་གྲུབ་ཟིན་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཉེན་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། ཤེས། བུམ་གཟུགས་ཆོས་ཅན། སྒོན་འོད་དེ་ཁྱོད་གྲུབ་ཟིན་གསལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བ་སྲིད་དེ། སྒོན་འོད་
ལ་ལྟོས་ནས་ཁྱོད་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེད་རུང་དུ་འགྱུར་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་རིགས་སོགས་ལ་མ་གྲུབ་
པ་ནི། འགྱུར། རིགས་དང་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་དང་བཟོད་དོན་དེ་ཁྱོད་གྱི་གྲུབ་ཟིན་གསལ་བྱེད་མིན་
བར་ཐལ། དེས་ཁྱོད་ལ་ཕན་མི་འདོགས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཏྲག་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རིག་བྱེད་གྱི་སྒྲ་
དང་བཟོད་དོན་བུམ་པའི་འབྲེལ་བ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་དེ་སྒྲ་དོན་གཉིས་དང་ཇས་ཐ་དད་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་
ལྟར་ན། འབྲེལ། སྒྲ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་དོན་གཉིས་དང་ཇས་ཐ་དད་དུ་སྒྲོ་མ་འབྲུལ་བ་ལ་སྒྲར་
བར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་དང་ཇས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་དང་ཇས་གཅིག་ཡིན་
བར་ཐལ། ཇས་སུ་གྲུབ། དེ་དང་ཇས་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར། དངོས། དེས་ན་རིག་བྱེད་གྱི་སྒྲ་དང་བཟོད་དོན་
བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱི་འབྲེལ་བ་སྒྲོ་བཏགས་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ཇས་ཐ་དད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོད། སྒྲ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་དོན་ལ་རག་ལས་པ་མིན་བར་ཐལ། རང་བྱུང་དུ་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་དོན་གྱི་འབྲེལ་བ་མིན་བར་ཐལ། ཇས་སུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྒྲ་དོན་གྱི་
འབྲེལ་བ་དོན་ལ་ཡོད་ན། །

༼༡༩༽

ཡེ་གོ་དང་དོན་ལ་ཡོན་དམ། ཚིག་སོགས་དང་དོན་ལ་ཡོད། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡིག་ ཡི་གེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དང་
བརྗོད་དོན་གྱིས་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་དོན་མི་སྟོན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། ཚིག་ དག་
ཚིག་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དང་བརྗོད་དོན་ལ་དངོས་པོའི་འབྲེལ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྟོ་བཏགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་རྩ་བའི་གཏན་ཚིགས་བཏགས་ནས་དགག་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཕྱོགས་ཚོས་སྐྱབ་བྱེད་བཅས་པ་དགག་
བྱབ་པ་སྐྱབ་བྱེད་བཅས་པ་དགག་ ཕྱོགས་ཚོས་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་པར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱབ་བྱེད་
ལ་བཏགས་ནས་དགག་ མཚན་གཞི་ལ་བཏགས་ནས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བྱེད་པོ་མི་བླ་གཏན་
ཚིགས་དགག་ འདོན་པ་ཐོགས་མེད་གཏན་ཚིགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེད་ རྒྱལ་དཔོག་པ་ན་རེ། རིག་
བྱེད་ཚོས་ཅན། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་ཏེ། བྱེད་པ་པོ་མི་བླ་པའི་ཕྱིར། ཞེས་ཟེར་རོ། །དེ་ཚོས་ཅན། དེ་ལྟར་སྐྱབ་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚོས་དང་བྱབ་པ་གཉིས་ཀ་མ་བྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ལ་གཉིས་ཏེ། གཏན་ཚིགས་བརྗོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་ རིག་བྱེད་ཚོས་ཅན། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་ཏེ།
འདོན་པ་སྐྱ་མ་སྐྱ་དུ་སོང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། འདོན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ད་ལྟར་གྱི་རིག་བྱེད་ཀྱི་འདོན་པ་བཞིན་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བཏགས་ན་བྱེད་པོ་ཐོག་མེད་དུ་མི་འབྱུང་། ཐོག་མེད་བྱུང་ཀྱང་མ་བྱས་པ་མི་བྱུང་། མ་
བྱས་བྱུང་ཀྱང་བདེན་དོན་ཅན་མི་འབྱུང་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟེ་ལོ། སྟན་ངག་གི་བཟླ་བཅས་གཞོན་ཏུ་འབྱུང་བ་
ཚོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ རིག་བྱེད་སྐྱ་མ་གཞན་

༼༡༣༽

ཡང་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བྱ་ལས་བྱང་བར་འགྱུར་ཏེ། བཟོད་དོན་སྟོན་པའི་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱམ་སྟེ། འབྲས་
བུའི་རིགས་དེ་རྒྱའི་རིགས་ལ་མི་འཁྲུལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དོ། རིག་བྱེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་
གཏན་ཆིགས་བསྟན་མི་རུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་འཛིག་རྟེན་པའི་དག་ཆིག་དང་དག་ཆིག་གཅིག་ཏུ་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་བྱེད་པ་པོ་ཐོག་མེད་ཡིན་སོགས་བྱམ་པ་
འཁྲུལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་དུ་བསྐྱབས་ཐེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་། བྱེད་པ་པོ་ཐོག་མེད་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་རིག་བྱེད་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་བསྐྱབ་པའི་བྱམ་པ་མ་དཔེས་ཏེ། བྱིས་པ་དུལ་ལ་རྩེ་བ་
སོགས་ཀྱང་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གླི། མ་བག་མར་ལེན་པ་སྐྱོའི་ཐ་སྙད་དང་། སྐྱེ་བ་སྐྱ་ཕྱི་མེད་པར་སྐྱ་བའི་
ཆིག་རྣམས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པར་ཐལ། བྱེད་པ་པོ་ཐོག་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
ཡང་། འདོན་པ་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་མི་འགྱུར་
པར་ཐལ། སྐྱར་ཀྱི་ཐ་སྙད་གཉིས་པོ་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིག་བྱེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བཟོད་དོན་དཔེས་པར་
སྟོན་པ་ལ་ཐེ་ཆོམ་ཟ་བར་ཐལ། ཁྱོད་འཆད་པ་པོ་དག་གིས་བཟོད་དོན་དུ་མ་ལ་སྐྱར་ནས་འཆད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་མཚན་གཞི་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཡི་གེ་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་དགག་ དག་རྣམས་
སྐྱེས་བྱ་མ་བྱས་དགག་ སྐྱ་དང་རུས་པ་རྟག་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡི་གེ་རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་སྐྱེས་བྱ་མ་བྱས་པ་སྐྱབ་མི་རུས་པ་ཐལ། ཁྱོད་འཛིག་རྟེན་གྱི་ཡི་གེ་དང་བྱང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར།

༩༥༽

གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡི་གེ་ལས་གཞན་ངག་མི་འཐད། ཡི་གེ་འཛི་རིམ་པ་ངག་མིན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ།
སྒྲ་རུང་མ་དམིགས་ཏྟགས་ཀྱིས་དགག་ནམ་པར་བཏྟགས་པའི་རིགས་པས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིག་
རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་ཆོས་ཅན། ཡི་གེ་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་དེ། ཡི་གེ་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཆད་མས་མ་དམིགས་
པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆལས་ཡོད་མེད་བཏྟགས་ནས་དགག་ཏྟག་དང་མི་ཏྟག་བཏྟགས་ནས་དགག་
བྱུང་དང་མ་བྱུང་བཏྟགས་ནས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡི་གེ་ལས་གཞན་པའི་ངག་ཡོད་ན། ངག་དེ་ཆལས་
ཅན་ནམ། ཆམེད་གཅིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡན། ཆལས་རེ་རེས་བཟོད་དོན་རྫོགས་པར་སྟོན་ཀྱས་སམ་
མི་ཀྱས། མི་ཀྱས་ན། དྲི། ངག་གི་ཆལས་རྣམས་ཆོས་ཅན། བཟོད་དོན་སྟོན་པར་སྟོ་འདོགས་པ་ཡིན་པར་ཐལ།
རེ་རེས་བཟོད་དོན་སྟོན་མི་ཀྱས་ཀྱང། ཆོགས་ནས་བཟོད་དོན་སྟོན་ཀྱས་པའི་བྱིར། བམ་ཟེའི་བྲེལ་ལ་སེལ་
ཞེས་བཏྟགས་པ་བཞེན་ནོ། །ཀྱས་ན། དྲི། རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཀྱི་བཟོད་དོན་སྟོན་པ་ལ་བྱེད་ཀྱི་ཆ་
ལས་དུ་མ་བཏྟགས་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བྱེད་ཀྱི་ཆལས་རེ་རེས་བྱེད་ཀྱི་བཟོད་དོན་རྫོགས་པར་སྟོན་ཀྱས་
པའི་བྱིར། ཡིན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཀྱི་ཆལས་གཅིག་གི་དོན་རྫོགས་པས། བྱེད་ཀྱིས་བཟོད་དོན་རྫོགས་པར་
རྫོགས་པས་ཐལ། སྟེ་མའི་གཏན་ཆོགས་དེའི་བྱིར། ཐམས། འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཆལས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་
ཐོས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཐོས་པ་ལས་སྟེ་བྱིའི་བྱེད་པར་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། བྱེད་ཀྱི་ཆ་
ལས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་ཐོས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ཆམེད་གཅིག་ཡིན་ན། གཙོག

༩༥༽

རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆུ་ཤུལ་རིམ་གྱིས་ཐོས་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མི། ཡི་གེ་ལས་གཞན་པའི་ངག་དེ་མི་རྟག་གམ་རྟག་དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཚུལ་
བྱུང་ཡིན་པ་ཐལ། མི་རྟག་པ་གང་ཞིག་ཚུལ་བ་ལས་གཞན་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཁས་
སྒངས་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྟག་ དེ་ཚོས་ཅན། རྟག་དུ་ཐོས་པར་ཐལ། ཐོས་རུང་གི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཤམ། སྐྱོན་མེད་དེ། ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་མ་ཆང་བ་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ལྟན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་
ལ་ལྟོས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཤམ། རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་ཆ་མེད་དེ། ཡུལ་
ཐམས་ཅད་ལ་མ་བྱུང་བམ་བྱུང་། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཡུལ་གཅིག་ལས་གཞན་དུ་དམིགས་པར་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུལ་གཅིག་ཁོ་ནར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཤམ། གཉིས་པ་ལྟར་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྐྱ་ཐམས་ཅད་ཚོས་
ཅན། གང་ཟག་ཐམས་ཅད་ཀྱིས་གཅིག་ཅར་ཐོས་པར་ཐལ། ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་བའི་ཐོས་རུང་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདུལ། གལ་ཏེ་སྐྱ་ཐོས་རུང་དུ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་བྱས་པ་ཁོ་ན་དབང་པོ་རྒྱུན་གྱིས་འདུས་བྱས་པ་ཁོ་ནས་
ཐོས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱ་ཚོས་ཅན། རྒྱུན་གྱིས་འདུ་བྱེད་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དབང་། རྒྱུན་གྱིས་འདུས་བྱས་པའི་དབང་པོ་ཚོས་ཅན། སྐྱ་ཐམས་ཅད་ཐོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཐོས་པའི་སྐྱ་དེ་
སྐྱ་ཐམས་ཅད་དང་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཤམ། གལ་ཏེ་རྒྱུན་གྱི་བྱུང་པར་ལས་སྐྱ་གཅིག་ཁོ་ནའི་ཡུལ་ཅན་དུ་
ངེས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱ་ ཉན་ཤེས་

ཆོས་ཅན། སྒྲིའི་ཆོག་ས་པ་དུ་མ་འི་ཅ་ཅོ་མི་ཐོས་པར་ཐལ། སྒྲ་གཅིག་ཁོ་ན་འི་ཡུལ་ཅན་དུ་ངེས་པ་འི་ཕྱིར། དེ།
 དེ་འི་ཆོ་སྒྲ་ཅམ་ཡན་གར་བ་ཐོས་པ་ཡིན་གྱི། རྫོང་བྱེད་ཐོས་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲིའི་ཆོག་ས་པ་ལས་གཞན་པ་འི་སྒྲ་
 ཅམ་ཡན་གར་བ་ཆོས་ཅན། མེད་དེ། སྒྲ་རུང་མ་དམིགས་པ་འི་ཕྱིར། སྒྲ་ེ་སྒྲེས་བྱ་གཅིག་ཁོ་ན་རིག་བྱེད་
 འདོན་པ་ན་ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྫོང་བྱེད་གྱི་སྒྲ་མི་ཐོས་པར་ཐལ། སྒྲ་ཅམ་ཡན་གར་ཁོ་ན་ཐོས་པ་འི་ཕྱིར། ཡང་།
 ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ཅམ་ཡན་གར་བ་དུ་མ་མི་ཐོས་པར་ཐལ། སྒྲ་ཅམ་ཡན་གར་བ་རེ་རེ་ཁོ་ན་ཐོས་པ་འི་རུས་
 པ་ངེས་པ་འི་ཕྱིར། ཉེས། སྒྲ་ཅམ་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པ་འི་ངག་ཆིག་ཆོས་ཅན། བྱེད་རྫོང་བྱེད་མིན་པར་ཐལ།
 སྒྲ་ཅམ་རྫོང་བྱེད་ཡིན་པ་ལ་བཀོད་པ་འི་ཉེས་པ་དེ་བྱེད་རྫོང་བྱེད་ཡིན་པ་ལ་འང་མཚུངས་པ་འི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡི་
 བེའི་རིམ་པ་ངག་མིན་པ་ལ་བཞི་སྟེ། བཀོད་པ་འི་རིམ་པ་མ་བྱས་ངག་མ་ཡིན། གསལ་བ་འི་རིམ་པ་འང་མ་བྱས་
 ངག་མ་ཡིན། ཡི་གེ་ལས་གཞན་རིམ་པ་སྒྲ་མས་ཁེགས། དེས་ན་གོ་རིམ་སྒྲེས་བྱས་བྱས་པར་བྱལ་བ་ལོ། །དང་
 ཐོ་ནི། གཤི། ཡི་གེ་ལས་ཐ་དད་པ་འི་ངག་མེད་པས་ཡི་གེའི་རིམ་པ་ཉིད་སྒྲེས་བྱས་མ་བྱས་པ་འི་ངག་ཡིན་ནོ་ཞེ་
 བ། ཡི་གེའི་རིམ་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲེས་བྱས་མ་བྱས་པ་འི་ངག་མིན་པར་ཐལ། ཡི་གེ་རྣམས་ལས་དོན་གཞན་དུ་
 མེད་པ་འི་ཕྱིར། ཡི་གེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་གྱི་གོ་རིམ་སྒྲེས་བྱས་མ་བྱས་པར་མཐའ་གཅིག་དུ་རྣམ་པར་གཞག་པ་
 མེད་པར་ཐལ། བྱེད་གྱི་གོ་རིམ་སྒྲེས་བྱས་འདོད་པས་གཞན་དང་གཞན་དུ་སྒྲུར་དུ་རུང་བ་འི་ཕྱིར། བྱེད་ དེ་
 ཆོས་ཅན། བྱེད་ལ་ཡུལ་དང་དུས་གྱི་གོ་རིམ་མེད་པར་ཐལ། བྱེད་ཡུལ་ཐམས་ཅད་ལ་

༼༡༡༽

ཁྱབ་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་རྟག་པ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མིན་པ་མི་འཐད་པ་ཐལ།
དེ་སྤར་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གསལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། རྟག་པ་ཡིན་ན་གསལ་བར་
འགལ། རོ་བོ་བསྐྱེད་པ་གསལ་བྱེད་མིན། སྐྱབ་བྱེད་བྲལ་ཙམ་གསལ་བ་མིན། ཉན་སྒོ་སྐྱེས་པ་གསལ་བ་མིན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གསལ། ཡི་གེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྲུབ་བཞིན་རྒྱུན་གྱིས་གསལ་བའི་རིམ་པ་དེ་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་
པའི་ངག་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱེད། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་
པོ་ལྷེ་ཀན་དེ་ཁྱོད་གྲུབ་བཞིན་གསལ་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མིན་པ་ཐལ། དེ་ལས་ཁྱོད་ཀྱི་རོ་བོ་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་སྟེ། རོ་བོ་གསར་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱང་གྲུབ་བཞིན་གསལ་བྱེད་ཡིན་ན་དེ་གཉིས་ཁྱོད་པར་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་
པོ། །བྱེད། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རོ་བོ་བྱེད་པ་ལྷེ་ཀན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་པ་ལྷེ་ཀན་
ཆོགས་པ་ལས་ཁྱོད་ཀྱི་རོ་བོ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ། བྱེད་པ་ལྷེ་ཀན་གྱི་རིག་སྒྲིའི་སྐྱབ་བྱེད་དང་བྲལ་
བར་བྱས་པ་ཙམ་ལ་གསལ་བར་འཛོག་གོ་ཞེ་ན། སྐྱབ་བྱེད་དང་བྲལ་ཙམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱེད་པ་ལྷེ་ཀན་གྱི་
འབྲས་བུ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དངོས་པོར་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲུ་ཇ་བྲལ་ཆོས་ཅན། འཛིམ་པ་དང་ཇ་མཁན་གྱི་
གསལ་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲ་དེ་བྱེད་པ་ལྷེ་ཀན་གྱི་གསལ་བུ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ག རྒྱ་མཆན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། འཛིམ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཇ་བྲལ་གྱི་རོ་བོ་བསྐྱེད་པ་ལ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་གྲུབ་བཞིན་
གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

༼༡༽

བྱེད་པ་ལྟེ་རྒྱ་མཐོག་སྒྲ་ཏྲ་པ་ལེ་གསལ་བྱེད་དུ་འདོད་ན། རྒྱ་ཏྲ་པ་ཡིན་པ་ཅིས་འགྲུབ། ལྷ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་
རོལེས་པ་སོགས་འགོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཏྲ་པ་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
མ་ཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཏྲ་པར་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མེད་པར་བསྐྱན་པ་ཆོས་ཅན།
དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱ་ཏྲ་པ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆོག་གས་ངན་པ་གཞན་ཡང་སུན་དབྱང་པའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ལྷོ་ཡི་གེ་གསལ་བ་ནི་ཡི་གེ་གསལ་བར་ཐོས་པའི་ཉན་སྒོ་ཡིན་ལ། དེའི་གོ་རིམ་སྐྱེས་
བྱས་མ་བྱས་པའི་ངག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཉན་སྒོ་སྐྱེས་བྱ་ལ་མི་བརྟེན་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་དམ་བཅའ་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་དཔྱད་པ་པས་ཁས་སྒྲངས་སོགས་བཞིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། །གསུམ་
པ་ཡི་གེ་ལས་གཞན་རིམ་པ་སྒྲ་མས་ཁེགས་པ་ནི། ཡིག་ཡི་གེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡི་གེའི་གོ་རིམ་ཆོས་ཅན།
མེད་དེ། ལྷང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་དེས་ན་གོ་རིམ་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པར་སྐྱབ་པ་ནི། དོ། ཡི་གེའི་
གོ་རིམ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བྱ་ལ་ལྟོས་ཏེ། སྐྱེས་བྱས་ཏྲ་པས་སྒོ་བཏགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྒྲ་དང་རྒྱས་པ་
ཏྲ་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཡོད་པས་སྒྲ་ལ་མི་ཏྲ་བ་སྐྱབ། །དེས་ན་སྒྲར་བཞད་རིགས་པས་བསྐྱབ། དེ་
ཡིས་རྒྱས་པ་ཏྲ་པ་ཁེགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཁྱབ་སྐྱབ་བཅས་པའི་རྩ་ཏྲ་པ་དགོད། ཁྱབ་སྐྱབ་
བཅས་ལ་རྩོད་པ་སྒྲང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདྲི་ག་སྒྲ་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲ་པ་སྟེ། དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
དངོས་པོ་ཡིན་ན་རང་རྒྱ་ལས་འདྲི་ག་པའི་རོ་བོར་སྐྱེས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཁྱབ་སྐྱབ་
ཏྲ་པ་ལ་མ་བྱུང་སྒྲང་།

༩༧༽

ཅ་བའི་རྟགས་ལ་མ་ངེས་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཞིག་པ་རྒྱ་ལས་བྱང་བ་དགག་དེ་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་
སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། མོ། གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་སྟེ། འེང་ཞིག་པ་དེ་འེང་གི་འཛིག་པ་ཡིན་ལ། དེ་བྱིས་ཀྱི་མེ་ལས་
བྱང་བའི་བྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་མེ་ལས་འེང་གི་ཞིག་པ་འེང་ལས་དོན་གཞན་བསྐྱེད་དམ། རྩས་གཅིག་བསྐྱེད། དང་
པོ་ལྟར་ན། འེང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེས་བསྐྱེད་མེས་ཐེན་པའི་འོག་ཏུ་ཁྱོད་མཐོང་བར་ཐལ། དེའི་འོག་ཏུ་ཁྱོད་ཞིག་པ་
མེད་པའི་བྱིར། དོ། སྟོན་མེད་དེ། ཞིག་པ་དོན་གཞན་དེ་ཉིད་འེང་གི་འཛིག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། ཞིག་པ་དོན་
གཞན་ཆོས་ཅན། འེང་གི་འཛིག་པ་མིན་པར་ཐལ། འེང་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟེ། འེང་མེས་
བསྐྱེད་མེས་ཐེན་པའི་འོག་ཏུ་ཞིག་པ་དོན་གཞན་དེས་འེང་ག་ཟུང་བས་མི་སྤང་བ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། ཞིག་པ་དོན་གཞན་
ཆོས་ཅན། འེང་མེས་བསྐྱེད་མེས་ཐེན་པའི་འོག་ཏུ་ཁྱོད་བྱིས་ག་ཟུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་འེང་མི་སྤང་བ་མིན་པར་
ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཁྱོད་འེང་གི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་དགོས་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་འེང་གི་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པའི་བྱིར། སྟེ།
འེང་གི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། འཛིག་པར་ཐལ། སྟེ། བའི་བྱིར། འདོད་ན། འེང་མེས་བསྐྱེད་མེས་ཐེན་པའི་འོག་ཏུ་ཆོས་
ཅན། འེང་མཐོང་བར་ཐལ། འེང་གི་ཞིག་པ་ཞིག་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་སྟོན་མེད་དེ། བྱ་པ་གསོད་བྱེད་དེ་བསད་
བ་ན་ནག་པ་སྤང་མི་འབྱུང་བ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། བྱ་པ་གསོད་བྱེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བསད་ན་ནག་པ་སྤང་མི་
འབྱུང་བ་དང་། འེང་གི་ཞིག་པ་ཞིག་ན་འེང་སྤང་མི་འབྱུང་བ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ནག་པ་བསད་
བ་མིན་པའི་བྱིར། འཛིག་གཉིས་པ་ལྟར་རྩས་

༩༠༽

གཅིག་བསྐྱེད་ན། འེང་ཚེས་ཅན། འཛིག་ངེས་སུ་ཐལ། བྱིད་ཀྱི་འཛིག་པ་བྱིད་དང་ཇུས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། འེང་གི་འཛིག་པ་ཚེས་ཅན། ཕྱིས་མེད་དེ་བྱིད་ཀྱི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། བྱིད་ཕྱིས་ཀྱི་མེད་སྤྱོད་ལ་དུ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདྲོ། གལ་ཏེ་ཇུས་གཅིག་དང་ཇུས་གཞན་གང་ཡང་མིན་པའི་འཛིག་པ་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། འེང་
ཚེས་ཅན། བྱིད་ཀྱི་འཛིག་པ་ཇུས་སུ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བྱིད་ཀྱི་འཛིག་པ་བྱིད་དང་ཇུས་གཅིག་དང་ཇུས་གཞན་
གང་རུང་དུ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ཞིག་དངོས་ལྟན་གཅིག་འགྱུར་བ་སྤང་། དངོས་སོ་འཛིག་པ་
མེད་པ་སྤང་། བརྟགས་པའི་ཉེས་པ་མཚུངས་པ་སྤང་། ཚུལ་ངེས་རིག་ཅན་གཞན་ཡང་ཞིགས་པའོ། །དང་སོ་ནི།
འཛིག་ འེང་གི་ཞིག་པ་ཚེས་ཅན་ཏྲག་ཇུས་སུ་ཐལ། རྒྱ་མེད་པར་དངོས་སོར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཞིག་
དངོས་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཚེས་ཅན། ཏྲག་ཇུས་མིན་པར་ཐལ། དངོས་སོར་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ནི། མེད། འེང་གི་ཞིག་པ་དངོས་སོར་མེད་ན་འེང་མི་འཛིག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འེང་ཚེས་ཅན། བྱིད་ཀྱི་
ཞིག་པ་དངོས་སོར་མེད་ན་བྱིད་མི་འཛིག་པར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་དེ། བྱིད་ཞིག་པ་དོན་གཞན་གྱིས་འཛིག་
པར་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་རོ། དེས། འེང་གི་ཞིག་པ་རྒྱ་མེད་དུ་བཤད་པ་ཚེས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འེང་
གི་དངོས་སོར་གྱུར་པའི་འཛིག་པ་དེ་འེང་གི་རྒྱ་ལས་གཞན་པའི་རྒྱར་མེད་པ་དང་། འེང་གི་ཞིག་པ་དེ་རྒྱ་གཏན་
མེད་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མེད། འེང་གི་ཞིག་པ་འེང་དང་ཇུས་གཅིག་དང་ཇུས་
གཞན་བརྟགས་པའི་ཉེས་པ་དེ་བྱིད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཚེས་གྲགས་ཚེས་

༩༡༽

ཅན། འེང་གི་འཇིག་པ་འེང་དང་རྩལ་གཅིག་དང་རྩལ་གཞན་བརྟགས་པའི་ཉེས་པས་སྤྱན་དབྱུང་དུ་མེད་པར་
ཐལ། འེང་གི་ཞིག་པ་དངོས་མེད་དུ་འདོད་པ་གང་ཞིག་ཉེས་པ་དེ་འེང་གི་ཞིག་པ་དངོས་པོར་འདོད་པ་ཁོ་ན་ལ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར། མེད། འེང་ཞིག་ནས་མེད་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། ཞིག་པ་དངོས་པོ་བ་ལ་
དགོངས་ནས་གསུངས་པ་མིན་ཏེ། འེང་གི་དངོས་པོ་མེད་པ་ཅམ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གཤིས་
འེང་གི་ཞིག་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། རྒྱའི་རུས་པ་མི་འཇུག་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། རྟོག་འེང་
གི་ཞིག་པ་དངོས་མེད་དུ་བསྟན་པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཞིག་པ་རྒྱ་མེད་ལ་ཉ་
ཅང་ཐལ་པའི་སྟོན་གསུམ་བསལ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྟོག་དངོས་པོ་ཡིན་ན་མི་རྟག་པ་ཡིན་
པས་མ་ཁྲབ་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་རྟག་མི་རྟག་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྟེ་ལྟན་ལ་ཐོགས་བཅས་ཐོགས་མེད་
གཉིས་ཡོད་པ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། རྒྱ་ཁྱིམ་དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྟག་པའི་དངོས་པོ་མེད་དེ། ཁྱོད་ལ་རྟག་པའི་
དངོས་པོ་བསྟེན་པའི་རྒྱ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་སྟེ། འབྲས་བུ་རྒྱ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྟོག་དངོས་པོ་
ལ་མི་རྟག་པས་ཁྲབ་པར་བསྟན་པའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་རྟག་
རྩལ་ཡིན་པ་ཁེགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྟོག་སྟེ་རུས་པ་རྟག་རྩལ་མིན་པར་ཐལ། རུས་པ་
ཅན་གྱི་སྟོག་རྟག་རྩལ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཁྲབ་པ་སྟེ་བྱེད་བཅས་པ་དགག་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མ་བྱས་
གཏན་ཆོགས་འབྲུལ་པ་བསྟན། གཏན་ཆོགས་

༼༡༽

འགལ་བའི་སྒྲིན་ཡང་བསྟན། མི་འབྲུལ་བ་ཡི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱེས། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རིག་སྐྱེས་ཡང་དག་དོན་ཤེས་ཁོ་ནའི་རྒྱ་རྒྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། མེ་
དང་ཆུ་བའི་འོད་ཟེར་དེ་ཁྱོད་ཀྱང་ཡིན། འོག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡང་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
དོ། རིག་བྱེད་ཆོས་ཅན། ཡང་དག་དོན་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟེ། ཏྲག་པ་
ཡིན་ན་རང་འབྲས་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པས་བྱ་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ནམ་མཁའ་འཛིན་རྟོག་ནམ་མཁའ་ཏྲག་པ་
ལས་སྐྱེ་བ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། རྣམ། རྣམ་མཁའ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་རྒྱ་ནམ་མཁའ་ཏྲག་པའི་
གཟུང་དོན་ཅན་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་རྒྱ་ནམ་རྟོག་ངན་པའི་བག་ཆགས་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བརྗོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ། གཤམ་ཏེ་སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་དེ་རིག་བྱེད་བདེན་
པའི་དོན་ཅན་དུ་སྐྱབ་པའི་རྗེས་འགོ་མེད་ཀྱང་ལྷོག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་ཏྲགས་ཡིན་ཏེ། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་དེ་མི་
མ་ཐུན་ཕྱོགས་འོག་པའི་དོན་ཅན་ལས་ལྷོག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་ལས་འོག་པའི་དོན་ཅན་གྱིས་
བྱ་བ་གང་ཞེ་ག བྱ་བྱེད་གཅིག་གིས་བྱ་བ་བྱ་འགལ་བ་གཉིས་ལ་བྱ་བ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་
ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་མེད་པས་ལྷོག་པ་མེད། ཚུལ་གསུམ་ངེས་པ་ཏྲགས་ལ་དགོས། ལྷོག་པ་ཡོད་ན་རྗེས་
འགོ་བྱ་བ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མེད། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་སྐྱབ་
པའི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྷོག་པ་མ་ངེས་པར་ཐལ། དེའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མེད་པའི་

༼༤༽

ཕྱིར། ཁྱབ་བྱེད་གཅིག་གིས་ཁྱབ་བྱ་ལགལ་བ་གཉིས་ལ་ཁྱག་བ་མེད་བ་ཡང་མི་འཐད་བར་ཐལ། ཙྴལ་བྱང་དང་
ཙྴལ་མ་བྱང་གི་དངོས་པོ་གཉིས་ལ་མི་རྟག་བས་ཁྱབ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་བ་ཆོས་ཅན། དེ་
སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་དེ་ལ་མེད་ངེས་སུ་མི་བྱབ་བར་ཐལ། དེ་ལྟར་གོང་དུ་བཤད་
ཟིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་སྐྱབ་པའི་
ཕྱོག་ཁྱབ་མ་ངེས་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་མེད་བར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི།
གཤམ། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་མིན་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་
སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོག་ཚུལ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་ཚུལ་གསུམ་ཆད་མས་བྱངས་
པའི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་བ་ནི། གཤམ། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་
རྟགས་ཀྱིས་རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་སྐྱབ་པའི་རྗེས་འགོ་བྱབ་བར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་
ཕྱོགས་ལས་ཕྱོག་བར་ངེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་བ་ཕྱོགས་ཉིད་ཀྱི་བྱང་བར་དགག་བ་ལ་བཞི་སྟེ། ཞི་སོགས་
འབྲས་བྱ་སྟེར་བ་བདུ་ལ་ལྟོས། ཡི་གའི་རྒྱས་བ་ཁོ་ནས་སྟེར་བ་དགག་དེ་ཡི་གནས་སྐབས་ཆ་ལ་ཙྴང་བ་སྤང་།
དེས་ན་བྱང་བར་ཅན་གྱི་སྤྲལས་བྱེད་བྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགའི། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྲལས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེས་
བྱས་མ་བྱས་བ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་འབྲས་སྐྱབ་བྱེད་གང་ཞིག་དེ་ཡིན་ན་ཁྱོད་སྐྱེས་བྱ་བྱང་བར་ཅན་གྱིས་བདུ་
བྱས་བ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ལ་

༩༩༽

གསུམ་སྟེ། གོ་རིམ་ལོག་པས་སྟེར་བར་ཐལ། འབྲས་བུ་རྟག་ཏུ་སྟེར་བར་ཐལ། གུན་ལ་འབྲས་བུ་སྟེར་བར་ཐལ་
བཤོ། །དང་པོ་ནི། ཅོ། མ་གྲུབ་སྟེ། བད་ལ་མ་ལྟོས་པ་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲགས་རྟག་དངོས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་ལས་
འབྲས་བུ་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲགས་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གོ་རིམ་ལོག་པར་བསྐྱས་པ་
ལའང་ཁྱོད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་འབྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་གོ་རིམ་ལོག་མ་ལོག་གི་སྒྲགས་སྐྱ་རྟག་དངོས་སུ་མཚུངས་
པའི་ཕྱིར། རྟགས་བྲུབ་ཁས། གལ་ཏེ་གོ་རིམ་ལོག་པས་མི་གྲུབ་སྟེ། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ལས་དོན་གཞན་དུ་གྱུར་
པའི་ཡི་གེ་བཀོད་པའི་སྒྲགས་འབྲས་བུ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རིག་བྱེད་ཀྱི་ཡི་གེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་དོན་གཞན་
དུ་གྱུར་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་བཀོད་པའི་གོ་རིམ་མེད་པར་ཐལ། དེ་སྤར་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་བསལ་ཐེན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དྲི། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲགས་ཆོས་ཅན། འདོད་དོན་རྟག་ཏུ་འབྲུབ་པར་ཐལ། འདོད་དོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་
རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་ལ་ལྟོས་ནས་རིམ་གྱིས་འབྲུབ་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟག་
དངོས་ལ་སྒྲགས་འབྲས་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟེན་ལ་ལྟོས་ནས་སྒྲགས་འབྲས་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་བཞེ་སྟེ། གཞོད་བྱེད་ཐལ་བ་དངོས་སུ་བརྗོད། བྱེད་པོའི་བྱེད་པར་ཡོད་པ་དགག་བྱེད་
པོ་འདོད་ན་ཁས་སྐྱངས་འགལ། རང་ལ་མཚུངས་པའི་ཉེས་པ་སྟོང་བཤོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྒྲགས་
རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བྲམ་ཟེ་དང་གདོལ་བ་གུན་གྱི་འདོད་དོན་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཐལ། ཁྱོད་རྟག་དངོས་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་
ལས་འདོད་དོན་འབྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལེགས།

༼ ༡༥ ༽

དེ་གཉིས་རིགས་བཟང་ངན་གྱི་བྱེད་པར་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པས་སྒྲགས་འབྲས་འབྲུབ་མི་འབྲུབ་ཀྱི་བྱེད་པར་
ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྒྲགས་ཆོས་ཅན། བྱེད་པ་པོ་བཟང་ངན་གྱི་བྱེད་པར་ལས་འབྲས་བྱ་འབྲུབ་མི་འབྲུབ་ཀྱི་བྱེད་པར་
མི་རུང་བར་ཐལ། རྒྱུན་གྱིས་འདུས་བྱས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱབ་སྟེ། རྒྱུན་བཟང་ངན་ལས་རུང་བའི་འབྲས་བྱ་
བྱེད་པར་དེ་ཡིན་ན་འདུས་བྱས་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། བྲམ་ཟེ་དང་གདོལ་བའི་རིགས་བཟང་ངན་གྱི་བྱེད་པར་
དེ་ཆོས་ཅན། ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་གྲུབ་པ་མིན་པར་ཐལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་བདུན་པ་འགྲུག་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། བྱེད་པར་སྒྲགས་ཆོས་ཅན། བྲམ་ཟེ་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པ་པོ་མི་རུང་བར་ཐལ། བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པར་དུ་
བྱ་བར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གཤམ། གཤམ་ཏེ་བྲམ་ཟེ་སྒྲགས་ལ་བྱེད་པར་གསལ་དུ་མི་བྱེད་ཀྱང་སྒྲགས་མངོན་
གསལ་དུ་སྒྲུབ་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་ཅོ་ཞེ་ན། སྒྲགས་ཆོས་ཅན། བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པར་གསལ་བྱ་མིན་པར་ཐལ། བྱེད་
རྟེན་པ་གང་ཞེ་ན། རྟེན་པ་དང་རྒྱུན་གྱིས་གསལ་བའི་གཞི་མ་ཐུན་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར། གཤམ། སྒྲགས་སྒྲ་གསལ་
བར་ཐོས་པའི་ཉན་སྒྲོ་སྒྲེས་པ་དེས་སྒྲགས་འབྲས་འབྲུབ་པོ་ཞེ་ན། སྒྲགས་མི་སྒྲོས་པར་ཉན་པ་པོ་དེ་ཆོས་ཅན།
སྒྲགས་འབྲས་འབྲུབ་པར་ཐལ། སྒྲགས་སྒྲ་གསལ་བར་ཐོས་པའི་ཉན་སྒྲོ་གསལ་བར་སྒྲེད་པའི་ཕྱིར། མངོན།
སྒྲགས་ལྷུང་བྱས་བསྐྱེད་པ་དང་ཡིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲགས་འབྲས་མི་གྲུབ་པར་ཐལ། སྒྲགས་སྒྲ་
མངོན་པར་མི་གསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟེན་གྱི་སྟེ། མངོན་གསལ་གྱི་སྒྲ་ཡིན་ན་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ཡིན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུད། ལྷུང་བྱ་དང་ཡིད་ཀྱིས་བསྐྱེད་དུས་ཀྱི་རྟེན་སྟེ།

༼ ༡༩ ༽

དེ་སྐབས་སྐྱ་མཛོན་གསལ་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐབས་སྐྱ་ལས་བརྒྱད་ནས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེན། དེ་ཆོས་ཅན།
སྐབས་སྐྱ་རང་མཚན་གྱི་གཟུང་དོན་ཅན་མིན་པར་ཐལ། ཉེག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། རིང་། སྐབས་ལྷུ་བ་
བྱ་དང་ཡིད་གྱིས་བརྒྱས་པས་སྐབས་འབྲས་མི་འབྲུག་པར་བྱེད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེན། སྐབས་ལྷུ་བ་བྱ་
དང་ཡིད་གྱིས་བརྒྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྐབས་འབྲས་འབྲུག་པ་མི་འགལ་ཏེ། སྐབས་སྐྱ་རང་མཚན་དང་དོན་སྐྱི་
གཅིག་ཏུ་ཞེན་པ་སྐབས་བརྒྱད་པའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ནས་སྐབས་བརྒྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱོད་ལ་འགལ་ཏེ་
སྐབས་བརྒྱད་རང་མཚན་ཁོ་ན་ལས་སྐབས་འབྲས་བྱུ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། སྐབས་ཡིད་བརྒྱས་ལ་སྐབས་སྐྱ་
རང་མཚན་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེའི་གནས་སྐབས་ཆ་ལ་རྩོད་པ་སྤང་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྩོད་པ་དང་། ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། གཡུ་ གཡུ་ཏེ་ཡི་གེ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡི་གེའི་གོ་རིམ་མེད་ན་ནི་ར་ས་དང་། ས་ར་ཞེས་པའི་
ཆོག་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལས་འབྲས་བྱུ་རོ་མཚོ་ཐ་དད་དུ་གོ་བ་མེད་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་གོ་རིམ་ལ་བྱོད་པར་མེད་པ་
གང་ཞེན། ཡི་གེ་ལ་ཡང་བྱོད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཡི་གེའི་རྒྱ་འབྲས་གོ་རིམ་སྐྱེས་
བྱས་བྱས། དེས་ན་གོ་རིམ་གཞན་ལ་འབྲས་བྱོད་ཡོད། །ཡི་གེའི་གོ་རིམ་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དྲོ་ ར་ས་དང་ས་ར་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་གོ་རིམ་ཐ་དད་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་འབྲས་བྱའི་བྱོད་པར་མེད་
པ་མིན་པར་ཐལ། བྱོད་ལ་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པའི་གོ་རིམ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདི་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་ལས།
ཀུན་སྒྲོང་གི་གོ་རིམ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་ནི། ཡིག་ ར་ས་ཆོས་ཅན། བྱོད་དང་ས་ར་གཉིས་ལ་ཀུན་སྒྲོང་གི་གོ་རིམ་
ཐ་

༩༥༽

དད་དུ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ར་ཀུན་སྒྲོང་གི་ཤེས་བ་ལས་ཡི་གེ་ར་དང་། ས་ཀུན་སྒྲོང་གི་ཤེས་བ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་
སྐྱེ་བ་གང་ཞིག་ ས་ར་ལ་དེ་ལས་བསྒྲོག་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་ཉན་ཤེས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པ་ནི། དེ། ར་ས་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་ར་ས་གཉིས་ལ་འབྲས་བུ་ཉན་ཤེས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་ར་ཐོས་པའི་ཉན་
ཤེས་ཀྱི་ཇེས་སུ་ས་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་སྐྱེ། ས་ར་ལ་དེ་ལས་བསྒྲོག་པའི་ཕྱིར། དན་ཤེས་ཀྱི་གོ་རིམ་ཐ་དད་དུ་
ཡོད་པ་ནི། ཤེས། སྤྲ་མའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་ཆ་བ་ཏུ་དན་ཤེས་སྐྱར་ཏེ་འགོད་དོ། །དེ། ར་ས་དང་ས་ར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་གོ་རིམ་སྐྱེས་བུས་བུས་ཏེ། ཁྱོད་ལ་རྒྱ་ཀུན་སྒྲོང་དང་འབྲས་བུ་ཉན་ཤེས་དང་དན་ཤེས་གཉིས་
ཀ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ། ར་ས་ཞེས་པའི་ཡི་གེའི་ངོ་བོ་དང་། ས་ར་ཞེས་པའི་ཡི་གེའི་ངོ་བོ་
ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གཅིག་མིན་ཏེ། ཀུན་སྒྲོང་གི་གོ་རིམ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་འབྲས་བུ་རོ་
མཆོ་ཐ་དད་དུ་གོ་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཡོག་ཡི་གེའི་གོ་རིམ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བུས་བུས་པ་ཡིན་
ཏེ། སྐྱེས་བུའི་འདོད་པའི་བདུ་སྐྱར་པའི་ཕྱིར། སྐྱེ། ཡི་གེའི་རིམ་བ་ཀུན་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བུས་བུས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཡི་གེའི་རིམ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱེར་མེ་དང་བུད་ཤིང་རྒྱ་འབྲས་སུ་བུབ་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་རིའི་མེ་
ཡང་རང་རྒྱ་བུད་ཤིང་གི་འབྲས་བུར་བུབ་པ་བཞིན་ནོ། །བཞི་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་མཐུས་སྐྱེས་བུ་བྱད་པར་
ཅན་སྐྱབ་བུས། བྱད་པར་ཅན་མེད་སྐྱབ་བྱེད་བསལ་བར་བུས། བྱད་པར་ཅན་མེད་བུབ་ན་ཁས་སྒྲངས་འགལ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཤེས། སྤྲ་གས་བྱད་པར་ཅན་སྐྱེར་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གང་ཟག་

༩༩༽

པལ་བ་ལས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་པར་བྱུང་སྟེ། ཁྱོད་ཤེས་མ་སྤྱུང་བར་ཅན་དང་ལྡན་པ་གང་ཞིག་གང་ཟག་
པལ་བ་ལ་ཤེས་མ་སྤྱུང་བར་ཅན་དེ་མེད་པའི་ཕྱིར། མ་བྱུང་སྟེ། ཉམ་མཁའ་ལྗིང་གི་རྒྱུད་ཤེས་པའི་པལ་བས་
དུག་ཞི་བ་ལ་སོགས་པའི་སྤྲུགས་སྦྱར་བ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཤི་ན། ཉམ་མཁའ་ལྗིང་གི་རྒྱུད་ཤེས་པའི་པལ་
བས་དུག་ཞི་བ་སོགས་ཀྱི་སྤྲུགས་སྦྱར་བ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཉམ་མཁའ་ལྗིང་གི་རྒྱུད་ཚུལ་བ་པོ་ལ་མ་ལྟོས་པར་
སྤྲུགས་སྦྱོར་བ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་དེས་བཤད་པའི་རིགས་པའི་རྗེས་སུ་ཞུགས་ནས་སྤྲུགས་སྦྱོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འབྲས་ཀྱི་སྤྲུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་འདོད་པས་ཁྱོད་སྦྱིར་བྱས་པ་དང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྦྱེས་བྱས་བྱས་པ་
འདོད་རིགས་ཏེ། ཁྱོད་སྦྱེས་བྱས་མ་བྱས་པ་ལས་ཁྱོད་ཀྱི་འབྲས་བུ་མི་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྦྱེས་ཀྱི་
ཤེས་མ་སྤྱུང་བར་ཅན་དང་ལྡན་པའི་སྤྲུགས་སྦྱོར་བ་པོ་ཡོད་པར་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་
ཡོད་དེ། དཔྱོད་པ་བས་བཀོད་པའི་སྦྱེས་བྱ་བྱུང་བར་ཅན་མེད་པའི་སྦྱབ་བྱེད་ཡང་བསལ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཅི་
ལྟར་བསལ་ཞེ་ན། སྒྲི་སྒྲོ་དང་ལྡན་པ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱུན་མཁྱེན་དུ་འདོད་པའི་སྦྱེས་བྱ་བ་རོལ་སོ་སྦྱེས་
བྱ་བྱུང་བར་ཅན་མིན་པར་སྦྱབ་པའི་གཏན་ཆོག་སྤངས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྦྱབ་ཀྱི་བྱུང་བ་མ་
དེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འོན་ཏེས་སྦྱེས་བྱས་བརྟག་པ་བརྟུན་པར་ཐལ། ཆགས་སོགས་ལྡན་ལ་
འོན་ཏེས་རྟགས་བྱུང་མེད། བྱེད་ཆོག་ཆད་མ་ཡོད་ན་ཁས་སྦྱངས་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲི་འི་རིག་སྒྲ་བདེན་
པའི་འོན་ཏེས་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྦྱེས་བྱས་བརྟག་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་པའམ་རིག་

༧༩༽

སྐྱ་རང་ཉིད་ཀྱིས་སྐྱས་པ་གང་རུང་གང་ཞིག་སྤྱི་མ་མེན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། སྐྱེས་བྱ་ཆོས་ཅན། རིག་སྐྱ་བདེན་
པའི་དོན་ངེས་མི་ཤེས་པར་ཐལ། ཆགས་སོགས་དང་ལྷན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོ། རྒྱལ་དཔོག་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཁོ་ནས་རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་ཡིན་པར་རིག་པ་དེ་མེན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་རིག་ན་དེ་
རིག་པའི་སྐྱེས་བྱ་གཞན་ཡང་ཡོད་པར་མཚུངས་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཤམ། སྐྱེས་བྱ་གང་གིས་ཆོག་ཤིན་
ལྟོག་ལ་མི་བསྐྱ་བར་དངོས་སྟོབས་ཆད་མས་བྱལ་པའི་སྐྱེས་བྱ་དེས་རིགས་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་ཡིན་པར་
རིག་གོ་ཞེ་ན། དངོས་སྟོབས་ཆད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་གྱུར་ལ་མི་བསྐྱ་བར་མི་བྱལ་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་གྱུར་ལ་འཇལ་བྱེད་དུ་མི་འཇུག་པའི་སྤྱིར། གཤམ། ལུང་ཆད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེས་བྱས་མ་
བྱས་སྐྱབ་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་ན་ཆོག་ཤིན་ཏུ་ལྟོག་གྱུར་ལ་མི་བསྐྱ་བས་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པས་བྱལ་
པའི་སྤྱིར། གཤམ། ཤིན་ཏུ་ལྟོག་གྱུར་གྱི་དོན་རང་གིས་རྟོགས་པའི་སྐྱེས་བྱ་བྱེད་པར་ཅན་ལག་འཁྱེད་ཡོད་པར་
ཐལ། ཤིན་ཏུ་ལྟོག་གྱུར་ལུང་ལ་མ་སྟོས་པར་དངོས་སྟོབས་ཆད་མས་བྱལ་པའི་སྐྱེས་བྱ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། གསུམ་
པ་རྩ་བའི་རྟགས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དགག་པ་ལ་བཞི་སྟེ། རིག་བྱེད་དོན་ངེས་རྟོགས་པ་མེད་པར་བསྟན། །དེས་ན་དོན་
ངེས་སྐྱབ་བྱེད་ཆད་མ་མེད། །སྐྱབ་བྱེད་ཡོད་པར་འདོད་པའི་གཞན་ལན་དགག་ རོ་ཤོ་ཉིད་ཀྱིས་དོན་ངེས་ཡིན་པ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེན་གྱིས་དཔོག་པ་ཆོས་ཅན། རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་ཡིན་པར་མི་རྟོགས་
པར་ཐལ། རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་ཡིན་པར་རང་ཉིད་ཀྱིས་ཀྱང་མི་རྟོགས། གང་ཟག་

༼༩༠༽

གཞན་ལས་ཀྱང་མི་རྟོགས། རིག་བྱེད་ཉིད་ལས་ཀྱང་མི་རྟོགས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྟོ། མཐོང་རིས་འདོད་
བས་མེ་ལ་སྦྱོན་སྦྱོན་ཞེས་པའི་རིག་བྱེད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་དོན་ཡིན་མིན་སྦྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་
མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་པ་མེད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འཛིག་རྟོན་གྲགས་པས་བྱུབ་པ་
དགག་རིག་བྱེད་ཉིད་ཀྱིས་སྦྱས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞེསྟེ། གྲགས་པས་སྒྲོག་གྱུར་སྦྱབ་མི་བྱས།
གྲགས་པ་ཉིད་དང་འགལ་བར་བསྟན། གྲགས་པས་བྱུབ་ན་རང་ཆོག་འགལ། །གྲགས་པ་ཐེ་ཆོམ་རྒྱ་བྱ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་ཡིན་པར་འཛིག་རྟོན་ཀྱི་གྲགས་པས་བྱུབ་པོ་ཞེ་ན།
འཛིག་རྟོན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆོག་ལས་རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་འབྱེད་མི་བྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་
རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་མཐོང་བ་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གྲགས། རིག་བྱེད་ཆོས་ཅན། འཛིག་རྟོན་ཀྱི་གྲགས་
པས་ཁྱོད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་ཡིན་པར་མི་འབྱུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལས་འཛིག་རྟོན་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་ཐ་
སྟངས་འབྱུང་བའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། གྲགས། དཔྱད་པ་བ་ཆོས་ཅན། འཛིག་རྟོན་ཀྱི་གྲགས་པ་ལ་སྤང་འདོད་
གཉིས་ཀ་བྱེད་པར་ཐལ། འཛིག་རྟོན་ཀྱི་གྲགས་པ་ཆད་མར་མི་འདོད་པ་དང་། དེ་ལས་རིག་བྱེད་ཀྱི་དོན་རྟོགས་
པ་འདོད་པའི་བྱིར། གཞི། རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་ཡིན་པར་འཛིག་རྟོན་གྲགས་པ་ལས་བསྒྲོག་སྟེ།
ཁས་ལེན་པ་ལ་རྒྱ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། འཛིག་རྟོན་ཀྱི་གྲགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཀྱིས་
ཁྱོད་ལས་རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་སུ་འཛིན་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཆད་མ་མིན་

༼༩༽

པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གཤམ་ལ། འཇིག་རྟེན་གྱི་གཤམ་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་
ཡིན་པ་ལ་ངེས་པ་བསྐྱེད་མི་རུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལས་རིག་བྱེད་དོན་སྣ་ཚོགས་ལ་འཇུག་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
ངེས། བཅོམ་དོན་སྣ་ཚོགས་ལ་འཇུག་པའི་རིག་བྱེད་གྱི་སྣ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་ཡིན་པའི་ཤེས་
བྱེད་མ་མཐོང་བས་ཁྱོད་བདེན་པའི་པའི་དོན་ངེས་ཡིན་པར་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདོད་དོན་ལས་གཞན་ལ་
འཇུག་པ་སྤྱིད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རིག་བྱེད་ཐོལ་གྱིས་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པར་བྱལ། །སྐྱེས་བྱས་
བྱས་པ་མིན་ན་དོན་ངེས་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲུལ་ རིག་བྱེད་རང་ཉིད་གྱིས་རྒྱལ་དཔོག་པ་ལ་དོན་ངེས་
སྟོན་ཅིང་ངེས་གཞན་ལ་སྟོན་ཏེ་ཞེ་ན། རྒྱལ་དཔོག་པ་ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་གྱིས་རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་
སྐྱས་པར་ཐལ། རིག་བྱེད་ཐོལ་གྱིས་རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ངེས་སྐྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཡོན་ཅན་འགལ་
ཞིག་སྒོང་དུ་མ་གྱི་ཐོལ་གྱིས་ལམ་སྐྱ་བ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། ཐམས་ལ། རིག་བྱེད་གྱི་སྣ་ཚོས་ཅན། དོན་
གཅིག་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པར་མིན་པར་ཐལ། དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། བཅོམ་
དོན་དང་རང་བཞིན་གྱིས་འབྲེལ་པ་ཆད་མས་མི་ཤེས་པར་ཐལ། བཅོམ་དོན་དང་རང་བཞིན་གྱིས་འབྲེལ་པ་ཆད་
མའི་ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར། བཅོམ་། དེ་ཚོས་ཅན། དོན་གཅིག་ཁོ་ན་འཇོག་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། སྐྱེས་བྱས་མ་བྱས་
པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། བཅོམ་བྱེད་བྱེད་དུ་འཇོག་པའི་རྒྱ་མཚན་བརྟེན་སྐྱེས་བྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི།
རང་། དེ་ཚོས་ཅན། བཅོམ་དོན་གཞན་ལ་བཅོམ་འདོད་གྱི་དབང་གིས་

༼༩༽

ཀྱང་འཇུག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། བཟོད་དོན་གཅིག་ཁོ་ནའི་རྫོད་བྱེད་དུ་རང་བཞིན་གྱིས་ངེས་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལས་དོན་གོ་བ་ལ་བརྟེན་མེད་པར་ཐལ། གཏན་ཆོག་ས་སྤྲོ་མ་དེའི་བྱིར། གལ་ཏེ་བརྟེན་ལས་རང་
བཞིན་གྱིས་འབྲེལ་བ་གསལ་བར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། བདེ། བརྟེན་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྲོ་དོན་རང་བཞིན་གྱིས་འབྲེལ་
བ་གསལ་བར་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འདོད་པ་ཅེས་གྱིས་འཇུག་པའི་བྱིར། གང་ཡི། བརྟེན་ཅན། སྤྲོ་
རང་བཞིན་གྱིས་འཇུག་ཏུ་རུང་བའི་འདོད་དོན་ཁོ་ན་གསལ་བར་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། རང་བཞིན་གྱིས་འཇུག་
ཏུ་རུང་བའི་དོན་ལ་སྤྲོ་བ་མ་ངེས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་སྤྱོད་ས་གཅིག་མི་སྤྲོ་བའི་ཉག་ས་གྱིས་སྤྲོ་བ་པ་དགག་པ་
ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བཟོད། སུན་འབྲེན་བ་ཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྲོ་གཞན་ཡང་ཆོས་
ཅན། བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ས་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་མེ་གང་བ་ལས་སྒྲོག་
བྱེད་ཡིན་ཞེས་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྲོ་བྱེད་སྤྲོ་སྤྲོ་ཉིད་དུ་བརྟེན།
བསྤྲོ་བྱེད་ལ་གཞོད་པ་བསྤྲོ། ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་སྒྲོ་ནས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་རིག་བྱེད་ཀྱི་སྤྱོད་ས་
གཅིག་ཡིན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེ་གང་བ་སྒྲོག་བྱེད་ཡིན་ཅེས་པ་ལས་གཞན་པའི་རིག་བྱེད་ཀྱི་ངག་བདེན་པའི་
དོན་ཅན་དུ་བསྤྲོ་བའི་གཏན་ཆོག་ས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཉག་ས་གྱིས་དེ་སྤྲོ་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་པ་མ་ཞེས་པའི་
བྱིར། དཔེར་ན་གསུག་ས་མཚུངས་པའི་ཉག་ས་གྱིས་དེ་འདྲའི་ཤིང་ཐོག་སྤྲོ་མ་རོ་འདྲ་བ་སྤྲོ་བ་པ་དང་། སྤྲོད་
གཅིག་ཏུ་ཚུད་པར་མཚུངས་པའི་ཉག་ས་གྱིས་དེ་འདྲའི་འབྲས་སྤྲོ་མ་ཆོས་པར་སྤྲོ་བ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི།
སྤྲོ་སྤྲོ་།

༼༩༣༽

རིག་བྱེད་ཚེས་ཅན། ཚད་མ་གསུམ་དང་འགལ་བའི་དོན་བཟོད་དེ། སྤྱི་བྱ་ཏྲག་པ་ལས་བྱེད་པ་པོ་ཡིན་པ་
སོགས་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབག་གི་བསལ་བ་དང་། རང་སློ་རང་ལ་སློག་གྱུར་ཡིན་པ་སོགས་མངོན་སུམ་གྱི་
བསལ་བ་དང་། ལྷན་གྱིས་སྤྲིག་པ་འདག་པ་སོགས་ཡིད་ཚེས་རྗེས་དབག་གི་བསལ་བ་རྣམས་བཟོད་བྱར་བྱེད་
པའི་ཕྱིར། འགྲོ་ལ། དེས་ན། དཔྱོད་པ་བ་ཚེས་ཅན། མཁས་པའི་བཞད་གད་གྱི་གནས་ཡིན་ཏེ། ཚད་མ་གསུམ་
དང་འགལ་བ་མ་བསལ་ཞིང་འབྲེལ་སོགས་ཚེས་གསུམ་མ་ཚང་བའི་རིག་བྱེད་བདེན་པའི་དོན་ཅན་དུ་སྤྱི་བྱ་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཡུ་གྱིས་བྱ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་སྤྱི་བྱ་པའི་ཚིག་ཡིན་ན་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པས་
ལྷན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱིས་སྤྱི་བྱ་པའི་ཚིག་གྱུར་བདེན་པའི་དོན་ཅན་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་
དེས་ན་ལྷན་ཅམ་བཟོད་བྱའི་དོན་ལ་འཁྱལ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྷན་ཅམ་དོན་དང་འབྲེལ་བ་མེད། །དེས་ན་བཟོད་
དོན་ངེས་མི་རུས་པའོ། །དང་པོ་ནི། བཟོད། རྗེས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་བྱ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་བཟོད་དོན་དང་འབྲེལ་བ་
མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་བཟོད་དོན་དང་བདག་གཅིག་དེ་རྣམ་གང་རུང་དུ་མ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། བཟོད། གཡུ་
ཏེ་དེ་རྣམ་དུ་མ་འབྲེལ་བ་མ་གྱུར་སྟེ། རྗེས་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་བྱ་ཐམས་ཅད་རང་གི་བཟོད་བྱའི་དོན་ལས་བརྒྱད་ནས་སྤྱི་བྱ་
པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷན་པ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཏྲག་ཅེས་པ་དང་། མི་ཏྲག་ཅེས་པའི་སྤྱི་བྱ་གཉིས་འཇུག་ཏུ་མི་རུང་བར་
ཐལ། ཁྱོད་ཏྲག་མི་ཏྲག་གཉིས་ཀའི་གཞི་མ་ཐུན་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོ། ལྷན་ཅམ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱི་ཏྲགས་ལས་གཞི་འགར་རང་གི་བཟོད་དོན་སྤྱི་བྱ་པའི་རུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་

༼༩༩༽

རང་གི་བརྗོད་དོན་དང་མེད་ན་མི་འབྱུང་བའི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆད་མ་ཡིན་
པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཁྱོད་ལོག་པས་སྐལ་དོན་མེད་ངེས་སུ་མི་འབྱུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཆད་མ་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
ཤེས་སྐལ་དོན་དུ་སོང་བའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་གཞི་འགར་ཤེས་མེད་ངེས་
སུ་མི་འབྱུབ་པར་ཐལ། ཤེས་མེད་ཀྱི་ཆད་མ་དམིགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནང་འགལ་བསྟན་
སྟེ་སྤྱོད་པ་པོ་ལ་སྤྱད་པ་ནི། རྟོག་ནང་འགལ་སྤྱོད་ཆོག་སྟེན་པའི་རིག་བྱེད་ཆད་མར་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྱོད་པ་བྱུང་བ་
ལས་བྱེད་པ་པོར་སྤྱོད་པ་དང་། སྤྱོད་ཀྱིས་སྤྱིག་པ་འདག་པར་སྤྱོད་པ་དང་། ཡོན་ཏན་མེད་ཀྱང་རིགས་བཟང་པོ་
ཡིན་ལོ་ཞེས་དེགས་པ་དང་། སེམས་ཀྱི་སྤྱིག་པ་གཞོན་པའི་ཆེད་དུ་ལུས་མེ་ལྷ་བསྟེན་པ་སོགས་ཀྱིས་གདུང་བ་
རྩོམ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱོད་པོ་རིགས་པ་ཅན་པ་ཤེས་རབ་འཆལ་བ་དང་ལྷན་པར་སྤྱོད་པའི་འབྲས་ཏྲགས་
ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོག་གས་གང་ཞིག་ཁྱོད་རང་རྒྱ་ཤེས་རབ་འཆལ་
བའི་འབྲས་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཆད་མ་སོགས་སོ། །ལེ་ཏུ་དང་པོ་འི་རྣམ་པར་བཤད་
པའོ། ། ༥ །གཉིས་པ་དོན་དང་དོན་མིན་རྣམ་པར་འབྱེད་བྱེད་ཆད་མ་གྲུབ་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཐོག་མར་
འབྲེལ་གྱི་མཚན་སྤྱད་བསྟན། བར་དུ་ལེ་ཏུ་འི་གཞུང་ཉིད་བཤད། ཐ་མར་མཚན་གྱི་མཐུག་སྤྱད་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོ་འི་མཚན་བརྗོད་ཀྱི་ཆོག་རྟེན་དང་པོ་གཉིས་བཤད་པའི་སྟོན་སྟེན་དོན་དང་དོན་མིན་པ་རྣམ་
པར་འབྱེད་བྱེད་བཤད་པ་ལ་དེ་འི་རྒྱུ་ལོ་གཙོ་པོ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཐོག་མར་བཤད་ཟེན་ནས། ད་ནི་དོན་དང་
དོན་མིན་པ་རྣམ་པར་འབྱེད་

༼༩༫༽

བྱེད་དངོས་འཆད་དོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བསྐྱབ་བྱ་ཆད་མར་གྱུར་པ་བཤད། དེ་ཡི་སྐྱབ་བྱེད་ཕྱན་ཆོག་ས་
བཤད། ཆད་མས་བསྟོད་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བཅོམ་ལྡན་སྐྱེས་བྱ་ཆད་མར་བསྟན།
གྱུར་པ་སྟོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མདོ་ལས་བྱུང་བའི་མཆན་ཉིད་བཤད། རང་
གཞུང་གཞན་དང་འགལ་བ་སྤང་། དེ་ཉིད་སྐྱབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཆན་ཉིད་དོན་
དང་བཅས་པ་བཤད། མཆན་ཉིད་དེ་ཡི་སྐྱོན་གསུམ་སྤང་། མཆན་གཞིའི་སྟེང་དུ་ངེས་བྱེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། མི་སྐྱ་བའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། ཆད་མའི་དངོས་འགལ་གཅོད་པའི་དོན་
སྟོན་བྱུང་བའི་བྱིར། མི་སྐྱ་བའི་དོན་གང་ཞེ་ན། ཐོག་མར་ཀུན་ཏུ་ཐ་སྟོད་པའི་ཆད་མ་ལ་མཆོན་ན། མེ་འཛིན་
དབང་པོའི་མདོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་སྐྱ་བ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་ཡུལ་དོན་བྱེད་ལུས་པ་
ལ་དེར་གཞལ་བའི་ཆད་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤར་གྱི་མཆན་ཉིད་དེ་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་ཡོད་དེ།
དེས་སྐྱ་བྱུང་གི་ཆད་མ་ལ་མ་ཁྱབ་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། སྤྱི་སྐྱ་བྱུང་གི་ཆད་མ་ལ་གཉིས་ལས། ལུས་པ་ཞེས་པའི་
ཆོག་གི་རྟགས་ལས། དེ་སྐྱ་བའི་ལྟས་བྱིན་ཀུན་སྟོང་གི་བསམ་ལྡན་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ལ་མི་སྐྱ་བས་མ་ཁྱབ་པའི་སྐྱོན་མེད་དེ། ཁྱོད་ལུས་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྐྱ་བའི་ལྟས་བྱིན་གྱི་རྒྱད་ཀྱི་ཀུན་སྟོང་གི་
བསམ་པ་ལ་མི་སྐྱ་བའི་བྱིར། འོན་ཀྱང་ལུས་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་གི་རྟགས་ལས་དེ་དང་ལྡན་པའི་ཤར་གཞིར་བརྟེན་
དོན་ལུས་པ་ཡོད་

༩༩༩།

བར་རྟོགས་པའི་སྒོ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་མི་སྤྱོད་བས་མ་བྱུང་བས་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ལ་མི་སྤྱོད་བས་མ་བྱུང་བའི་
སྒྲིན་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། བྱོད་ཆད་མ་མིན་པའི་བྱིར། རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ལ་བྱུང་ཆེས་པའི་སྒྲིན་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
གཟུང་། སྤྱི་འཛིན་དབང་མཛོན་གྱི་རྗེས་སུ་སྤྱེས་པའི་སྤྱོད་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱོད་མི་སྤྱོད་བའི་
ཤེས་པ་མིན་ཏེ། བྱོད་རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་སྤྱོད་མས་བཟུང་བེན་གྱི་དོན་ལ་བསྐྱུན་པ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་
ཡིན་པའི་བྱིར། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལ་མི་སྤྱོད་པའི་སྒྲིན་ཡོད་དེ། མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་ཤེས་པ་དེ་དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་ལ་མི་སྤྱོད་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། སྒྲི་ དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་ཤེས་པ་མི་སྤྱོད་
བས་ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ལ་མི་སྤྱོད་བས་སྒྲིན་ཡོད་པ་མིན་ཏེ། བྱོད་ཆད་མ་མིན་དགོས་པའི་བྱིར་ཏེ། བྱོད་སྒོ་
མིན་པའི་བྱིར། བྱུང་སྤྱོད་ ཆོད་པའི་ཆད་མའི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་སྒོ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར་དང་། མ་ཆོད་
པའི་ཆད་མའི་འབྲས་བུ་སྤྱོད་པ་ལ་ཡང་སྒོ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་
གཉིས་པོ་མཆན་གཞིའི་སྤྱིང་དུ་རྗེ་ལྟར་ངེས་སྟུང་ན། རྒྱུ་རྒྱ་ཐ་སྟོན་པའི་ཆད་མ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཤེས་པ་
ཡིན་པའི་དོན་ངེས་བྱེད་ཡོད་དེ། བྱོད་སྤྱོད་རང་རིག་མཛོན་སུམ་དེས་བྱོད་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་དོན་ལ་ངེས་པར་
རང་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། ཐི། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་མི་སྤྱོད་པ་ཡིན་པར་ངེས་བྱེད་ཡོད་དེ། རང་
སྟོབས་གཞན་སྟོབས་གང་རུང་གིས་བྱངས་པའི་བྱོད་ཀྱི་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་དེས་བྱོད་མི་སྤྱོད་པ་ཡིན་པར་ངེས་
པའི་བྱིར། བསྟན་ཏེ། ཆད་མའི་མཆན་ཉིད་འཆད་པའི་བསྟན་བཅོས་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་

༩༩༽

དེ། ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་མིན་ལ་སྒྲིབ་པ་བསྒྲིག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོན་སྟོབ་དཔོན་
ཕྱོགས་སྤང་གིས་གཞུང་གི་ཆ་འགའ་ཞིག་ལས་མ་ཤེས་དོན་གསལ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་དུ་གསུངས་པ་དང་
འགའ་ལོ་ཞེ་ན། མི། མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཆོས་ཅན། མི་སྤྱོད་པའི་ཤེས་པ་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་
དང་། ཁྱོད་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་པ་མི་འགའ་ཏེ། ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་མཚོན་བྱ་གཅིག་གིས་མཚོན་པར་
བྱེད་པའི་མཚན་ཉིད་རང་སྟོག་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་རྒྱུ་འོན་མའོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་
སྟོན་པོ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་དེ་མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པར་ཐལ། དེས་སྟོན་པོ་འཛི་སྤྱི་སྤྱར་མ་ཤེས་པ་
གསར་དུ་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྒྱུ་རྒྱུ་ཕྱོག་པོ་འཛི་སྤྱི་གསར་དུ་ཤེས་པ་ལ་
དགོངས་ནས་མ་ཤེས་དོན་གྱི་གསལ་བྱེད་གསུངས་པ་མིན་པར་ཐལ། གུན་ཏུ་ཐ་སྤྱད་པའི་ཚད་མ་ཡིན་ན་རང་
མཚན་ཡོད་མེད་གང་རུང་དུ་གསར་དུ་ཤེས་པ་ལ་དགོངས་ནས་དེ་ལྟར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ།
སྟོན་པ་ལྟ་ཐུབ་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱིས་བྱ་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱིས་བྱ་གང་ཞིག་གཏུལ་བའི་དོན་ལ་མི་སྤྱོད་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གསུམ་སྟེ། རང་བྱུང་དགག་བྱིར་བྱུར་བ་སྟོས། ཚད་མ་ཐབས་ལ་སྟོས་པར་བྱལ། རང་བྱུང་
དགག་པར་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། དང་པོ་ནི། མི། མདོའི་མཚོད་བརྗོད་དུ་གྱུར་པ་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་
ཡོད་དེ། རང་བྱུང་གི་ཚད་མ་བསྒྲིག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན།
སྤྱོད་བྱེད་ལ་སྟོས་ནས་སྤྱིས་བྱ་ཆད་མར་གྱུར་པ་ཡིན་ཏེ། །

༼༩༽

སྐྱེས་བྱ་ཚད་མ་གང་ཞིག་རང་བྱུང་གི་ཚད་མ་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ཏྲག་པ་རང་བྱུང་
ཚད་མ་དགག་མི་ཏྲག་རང་བྱུང་ཚད་མ་དགག་རང་བྱུང་ཡོད་པའི་སྐབ་བྱེད་དགག་རང་བྱུང་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་ལས་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རང་བྱུང་གི་ཚད་མ་དགག་པའི་དོན་དུ་གྱུར་པ་སྟོས་པ་མི་རིགས་ཏེ། དབང་ཕྱག་དེ་
ཏྲག་པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཚད་མ་ཚུལ་ཅན། ཁྱོད་ཏྲག་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
དངོས་པོའི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟེ། ཡུལ་དེ་མི་ཏྲག་པ་ཡིན་ན་ཡུལ་ཅན་དེ་མི་ཏྲག་པ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཚད་མ་མི་ཏྲག་ཀྱང་ཚད་མ་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བྱ་མི་ཏྲག་པ་མིན་པ་དེ་ལས་ཚད་མ་སྐྱེའོ་ཞེ་ན།
རིམ་མོ། ཚད་མ་ཚུལ་ཅན། སྐྱེས་བྱ་ཏྲག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། རིམ་བཞིན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། རྒྱུན་ལ་ལྟོས་
པས་ཚད་མ་རིམ་བཞིན་བསྐྱེད་པའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྐྱེས་བྱ་ཚུལ་ཅན། རྒྱུན་ལ་ལྟོས་ནས་ཚད་མ་རིམ་
བཞིན་བསྐྱེད་པ་མི་རུང་བར་ཐལ། རྒྱུན་གྱིས་པན་གདགས་བྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དབང་ཕྱག་མི་ཏྲག་
པ་རང་བྱུང་གི་ཚད་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། མོ། དབང་ཕྱག་མི་ཏྲག་པ་ཚུལ་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེས་བྱ་ཚད་མ་མིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་སྐྱེས་བྱ་ཚད་མ་ཡིན་པའི་སྐབ་བྱེད་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བཟོད། དེ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོང་། གལ་ཏེ་གཏན་ཆོགས་མ་བྱ་བ་སྟེ། འཛིག་ཏེན་གྱི་གནས་ལུས་ཚུལ་ཅན། སྐྱེས་
བྱ་བྱེད་པར་ཅན་གྱི་སྟོ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། སྟོང་ཅིང་འཇུག་པའི་ཕྱིར་དང་། དབྱིབས་ཀྱི་བྱེད་པར་དང་ལྷན་
པའི་ཕྱིར་དང་། དོན་བྱེད་ལུས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་

༼༩༩༽

ཞེན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྐྱབ་བྱེད་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་གྲུབ་པར་བྱེད་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད། རྟོད་འཇུག་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ།
ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ག་ཉེན་གྱི་གནས་ལུས་སྐྱེས་བྱེད་ལྟོ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཙམ་སྐྱབ་ན། བྱི་ཆོལ་ལ་བྱབ་ཐོན། དབང་
ལྷག་གི་བྱས་པར་བྱབ་ན། མ་ཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མ་བྱབ་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་བཞི་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་སྤྱི་ཙམ་འབྲུལ་
པར་བསྟན། བྱེ་བྲག་དབྱིབས་ལྡན་བརྟགས་ནས་དགག་གྲུབ་དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་ཁེགས། །དེ་ཡིས་
བྱབ་པའི་འཕྲོས་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡེ་ལྟོ་ལྟོ་ལྟོ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་འདི་ག་ཉེན་གྱི་
གནས་ལུས་དབང་ལྷག་གིས་བྱས་པར་སྐྱབ་པའི་བྱབ་པ་མ་དེས་ཏེ། དབང་ལྷག་དེ་ཁྱོད་མིན་པའི་བྱིར། ཉགས་
ཁས། གཉིས་པ་གཉིས་ཏེ། དབྱིབས་ཀྱི་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་གྲུབ་བྱི་མིང་ལ་བརྟགས་ནས་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱིན། རང་བྱེད་པ་པོའི་སྐྱེས་བྱ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱེད་པའི་དབྱིབས་
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འདི་ག་ཉེན་གྱི་གནས་ལུས་སོགས་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་མིན་ཏེ།
ཁྱོད་ཀྱི་ཉགས་ལས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཕྱོགས་ཆོས་མ་བྱབ་པའི་བྱིར། སྤྱི་སྐྱེས་བྱས་བྱས་པའི་དབྱིབས་དང་དབྱིབས་
ཙམ་དུ་མཚུངས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཉགས་ཀྱིས་དེ་
སྐྱབ་ཀྱི་བྱབ་པ་མ་དེས་པའི་བྱིར། སྐྱ་པོའི་རྗེས་ལས་མེ་སྐྱབ་པ་བཞིན། མ་བྱབ་ན། དྲོ་གྲོག་མཁར་ཆོས་ཅན།
རྗེ་མཁན་གྱིས་བྱས་པར་

༩༡༠༠༽

ཐལ། རྩ་བུ་དང་འཛིན་པའི་རྣམ་འགྲུར་དུ་མཚུངས་པའི་བྱིར། དབྱིབས་ཙམ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་ལ་བྱང་པར་
བཏྲགས་ནས་སྒྲིན་བརྗོད་པ་འདི་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྷག་ཚོད་དུ་འགྲུར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲིབ། དབྱིབས་ལྡན་ཚོས་ཙན།
ཁྱོད་ཀྱི་བྱང་པར་བཏྲགས་ནས་འཛིན་རྟེན་ཀྱི་གནས་ལུས་སྦྱེས་བྱས་བྱས་པར་སྦྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་
དག་ཏུ་མི་རུང་བར་བསྟན་པའི་རིགས་པ་དེ་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྷག་ཚོད་མིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་སྦྱབ་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་
སུ་མི་རུང་བའི་བྱིར། བྱས་པ་ཚོས་ཙན། ཁྱོད་ཀྱི་བྱང་པར་བཏྲགས་ནས་སྦྱ་མི་ཏྲག་པར་སྦྱབ་པའི་གཏན་ཚིགས་
ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་བར་སྦྱབ་པའི་རིགས་པ་དེ་འབྲས་མཚུངས་ཀྱི་ལྷག་ཚོད་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་སྦྱབ་ཀྱི་ཏྲགས་
ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དབྱིབས་ལྡན་ཀྱི་དོན་དབྱིབས་ཞེས་སྦྱ་འཇུག་པ་ལ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།
རྟོགས། དབྱིབས་ཞེས་སྦྱ་འཇུག་པ་དེ་ཚོས་ཙན། ཁྱོད་འཛིན་རྟེན་ཀྱི་གནས་ལུས་སྦྱེས་བྱས་བྱས་པར་སྦྱབ་
པའི་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། སྦྱེས་བྱས་མ་བྱས་པའི་རི་བོ་དེ་ཁྱོད་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་གོ་ཞེས་
པའི་སྦྱ་འཇུག་པའི་ཏྲགས་ལས་ངག་སོགས་དོན་དགུ་པོ་རྩ་ཙན་དུ་སྦྱབ་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས་བརྗོད། སྦྱེས་བྱ་ཚོས་
ཙན། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་ཐམས་ཅད་འབད་མེད་དུ་བྱུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་ཞེས་པའི་སྦྱ་ཡོད་ན། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་ཡོད་
པས་བྱུབ་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། འདི་སྟེ། དབྱིབས་ཀྱི་མིང་དོན་སོ་སོར་བཏྲགས་ནས་སྒྲོད་བཅུད་སྦྱེས་བྱས་
བྱས་པར་སྦྱབ་པའི་ཏྲགས་ཡིན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེ་ཚོས་ཙན། སེར་སྦྱ་པས་སྦྱེ་འཛིན་ཙན་དེ་སྦྱོ་བདེ་
སེམས་མེད་དུ་སྦྱབ་པ་དང་། གཅེར་བྱ་པས་ཤུན་པ་ཤུན་ནས་འཆི་བ་དེ་ཤིང་སེམས་ལྡན་དུ་སྦྱབ་པའི་གཏན་
ཚིགས་ཡང་

༩༡༡༽

དག་ཏུ་འདོད་པ་ཡང་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། ཏྲགས་ཀྱི་དོན་ཚུད་གཞི་ལ་མ་གྲུབ་པ་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་རུང་
བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཏྲགས་ཀྱི་དོ་བོར་གཙོ་བོར་གྱུ་བ། མིང་ལས་དོན་ཉིད་གཙོ་བོར་གྱུ་བ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས། ཏྲགས་སུ་དགོད་བྱའི་དོ་བོ་ཚུད་གཞི་ལ་གྲུབ་ན། ཁྱད་པར་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཕྱོགས་ཆོས་
གྲུབ་པ་ལ་མི་གཞོད་དེ། ཉམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་གྱི་བྱས་པ་སྐྱེ་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་བྱས་ཏྲགས་ཀྱིས་སྐྱེ་མི་ཏྲག་པར་
སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྒྲུ་ཏྲགས་ཀྱི་མིང་ཚུད་གཞི་ལ་མ་གྲུབ་ཀྱང་། དོན་ཚུད་
གཞི་ལ་ཆོལ་ཕྱིར་ཆོལ་གཉིས་ཀྱི་དོར་གྱུ་བ་ན། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པར་འགྱུར་ཏེ། སངས་རྒྱས་པས་བྱེ་བྲག་པའི་
ངོར། འགྱུར་བཞིའི་རྩལ་སྟན་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ལུས་ཅན་བཀོད་པའི་ཆོ། དེ་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་ཏྲགས་སུ་འགྱུར་
བའི་ཕྱིར། དེ། ཏྲགས་སུ་དགོད་བྱའི་དོན་སྐྱབ་ཆོས་ལ་འབྲུལ་པ་སོགས་ཡིན་ན་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་
འགྱུར་ཏེ། ཏྲགས་ཀྱི་དོན་ལས་བསྐྱབ་བྱའི་དོན་སྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ངོ། །འགྲོ། དཔེར་ན་དཀར་ཟེལ་རྩ་ཅན་དུ་
སྐྱབ་པ་ལ་འགྲོ་བ་ཏྲགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། ས་སྤང་སྦང་ཆེན་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་ལག་ལྡན་བཀོད་པའི་ཆོ། འགྲོ་བ་དང་
ལག་ལྡན་ཆོས་ཅན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཡིན་ན་རྩ་ཅན་དང་སྦང་ཆེན་ཡིན་པས་མ་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་སྤལ་ལ་དགོད། བཞི་པ་རང་རྩུང་ཉིད་ཀྱི་བྱེད་ལས་དགག་པ་ལ་བཞི་སྟེ། གཅིག་ལ་རྒྱ་
དང་རྒྱ་མིན་འགལ། སྟོག་པ་མེད་ཀྱང་རྒྱ་མི་འཐད། རྗེ་འགྲོ་མེད་པས་རྒྱ་མི་འཐད། སྤྲ་མའི་གཏན་ཆིགས་མ་
ངེས་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་དབང་ཕྱོགས་ཆོས་

༼ ༡༠༩ ༽

ཅན། ལྷ་གུ་མི་སྐྱེད་པའི་ཆེན་ཡང་ལྷ་གུ་འི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷ་གུ་འི་རྒྱར་གྱུར་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གང་། དེ་ཆོས་ཅན། ལྷ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ཆེན་ཡང་ལྷ་གུ་འི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། ལྷ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ཆེན་ཡང་ལྷ་གུ་
མི་སྐྱེད་པའི་རང་བཞིན་ལས་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། མཆོན། བྱམ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་སྤོང་དུ་མ་ཡང་ནག་པའི་ཆ་
སྐྱེ་བ་དང་། འབྲུབ་པའི་རྒྱར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་དེ་གཉིས་ཀྱི་རྒྱ་གང་ཞེ་ན། ནག་པ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་ཆ་སྐྱེ་བ་དང་འབྲུབ་པའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། རང་རྒྱ་མཆོན་སོགས་ལས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆ་སྐྱེ་བ་འབྲུང་། རང་རྒྱ་སྐྱོན་
སོགས་ལས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆ་འབྲུབ་པ་འབྲུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྟག་ དབང་ཕྱག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལྷ་གུ་སྐྱེ་
པའི་རྒྱས་པ་མེད་པ་ཐལ། ཁྱོད་ལྟོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ལྷ་གུ་ལྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གང་། ལྷ་གུ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཕྱག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་
ཕྱག་དེ་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱི་དེ་དཔེ་ཡིས་མ་ངེས་སྟོང་། ནང་གི་དཔེ་ཡིས་མ་
ངེས་སྟོང་བཅོ། །དང་པོ་ནི། གཏན་ཆོགས་སྤྲ་མ་མ་ངེས་ཏེ། ལྷ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ས་སོགས་དེ་ལྷ་གུ་མི་སྐྱེ་པའི་ས་
སོགས་ལས་རང་བཞིན་བྱུང་པར་མེད་ཀྱང་ལྷ་གུ་འི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྷ་ཁྱི་ ལྷ་གུ་བསྐྱེད་པའི་ས་སོགས་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལྷ་གུ་འི་རྒྱར་གྱུར་པ་ལ་ལྷ་གུ་མི་བསྐྱེད་པའི་ས་སོགས་ལས་བྱུང་པར་དུ་འགྱུར་བ་དགོས་ཏེ།
ཁྱོད་རྒྱུན་ཀྱིས་ལེགས་པར་བྱས་པའི་བྱུང་པར་ལས་ལྷ་གུ་བཟང་བའི་བྱུང་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་
ནི། གལ་། ཡང་སྤྲ་མའི་གཏན་ཆོགས་མ་ངེས་ཏེ། དབང་ཤེས་རྒྱུན་གསུམ་ཆོགས་པ་དེ་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་
གསུམ་

༩༡༠༣༽

མ་ཚོགས་པའི་རང་བཞིན་ལས་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མིའོ། དབང་ཤེས་ཀྱི་
རྒྱུ་གསུམ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཚོགས་པ་དེ་ཁྱོད་མ་ཚོགས་པ་ལས་རང་བཞིན་ཁྱད་པར་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་
སྤྱ་གུའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་དབང་སྤྱག་སྤྱ་གུ་མི་སྐྱེད་པ་ལས་ཁྱད་པར་མེད་ཀྱང་སྤྱ་གུའི་རྒྱར་སྤྱབ་མི་རུས་པར་
ཐལ། ཁྱོད་ཚོགས་པ་དེ་ཡང་ཁྱོད་མ་ཚོགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །སྟོ། མ་གྲུབ་ན། དེ་ཚོས་ཅན།
དེར་ཐལ། ཁྱོད་ཚོགས་པ་དེ་ཁྱོད་མ་ཚོགས་པ་ལས་ཁྱད་པར་མེད་ན་ཁྱོད་ཚོགས་པ་ལས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་
པའི་རུས་པ་མེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །དྲི། སྤྱ་གུ་དང་དབང་ཤེས་སོགས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ཚོགས་
པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་རྒྱུ་ཚོགས་མ་ཚོགས་ལས་ཁྱོད་བསྐྱེད་མི་བསྐྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། དབང་སྤྱག་སོགས་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་མིན་ཏེ། དབང་སྤྱག་སོགས་ཡོད་མེད་ལ་ཁྱོད་སྐྱེ་མི་སྐྱེ་བའི་
ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེའི་སྤྱབ་བྱེད་སྤྱན་ཚོགས་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱབ་བྱེད་མེད་པའི་ལོག་
ཏྲོག་བཟོད། ལོག་ཏྲོག་བཀག་ནས་སྤྱབ་བྱེད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚདྡི། དཔྱོད་པ་བ་སོགས་ན་རེ། བཙུམ་
ལྷན་འདས་ལ་ཚད་མ་ཞེས་དང་། གྱུར་པ་ཞེས་གཉིས་ཀ་ཡང་མི་འཐད་དེ། སྤྱེས་བྱ་ཚད་མ་ཡིན་ན་སྟོག་གྱུར་ཀྱི་
དོན་མ་ལུས་པ་ཤེས་དགོས་པ་ལས། དེ་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་། དེ་སྤྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་ཀྱང་མེད་པའི་ཕྱིར་དང་།
ཐབས་ལ་ནན་ཏན་བྱེད་པའང་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཚད་མ་མེད་པ་བཀག་ནས་
ཚད་མ་བསྤྱབ། སྤྱབ་བྱེད་མེད་པ་བཀག་ནས་སྤྱབ་བྱེད་བསྟན། ནན་ཏན་

༩༡༥༽

མ་བྱས་བཀག་ནས་བྱས་པར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། དགོས་པའི་དོན་ཀྱན་ཤེས་ལྡན་འཆོལ་བར་
འཐད། དེ་ལ་དོན་ཤེས་ཡོད་མེད་དཔྱད་པར་རིགས། དོན་ཤེས་ཆད་མར་བྱུར་པའི་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། མི། རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་གྱི་དཔྱད་ལྡན་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་འདོད་པའི་དོན་ཤེས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་
ལྡན་འཆོལ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཤེས་ལྡན་དེས་བསྐྱབ་པའི་རང་གི་འདོད་པའི་དོན་ལ་ནན་ཏན་བྱ་དགོས་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ། དེ་ཆོས་ཅན། བཤེས་གཉེན་དེ་ལ་འདོད་པའི་དོན་དེ་ཤེས་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་
རིགས་ཀྱི། མི་འདོད་པའི་དོན་ཤེས་པ་ཡོད་མེད་དཔྱད་མི་རིགས་ཏེ། རང་གི་འདོད་དོན་སྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་ཤེས་
ལྡན་འཆོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ལྔའི་དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་བཞིའི་གནས་ཚུལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་
པར་རྟོགས་པའི་སྐྱེས་བྱ་དེ་ཁྱོད་ཀྱིས་བསྐྱེན་བྱ་སྐྱེས་བྱ་ཆད་མ་ཡིན་གྱི། ཐག་རིང་པོའི་དོན་མཐོང་བ་ཅམ་དེ་
མིན་ཏེ། ལྔ་མ་དེས་ཁྱོད་ཀྱི་འདོད་དོན་འབྱུང་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱི་མ་དེ་ཡིན་ན་བྱ་གོད་ཀྱང་བསྐྱེན་དགོས་པར་
ཐལ་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་ལྔ་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་ཐུགས་མེ་རིགས་པས་བསྐྱབ། དེ་ལས་སྐྱོར་བ་འབྱུང་བའི་
ཚུལ། དེ་ལས་བདེར་གཤེགས་འབྱུང་བའི་ཚུལ། དེ་ལས་སྐྱོབ་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ། དེས་ན་སྐྱབ་བྱེད་ཡོད་པར་
བསྐྱབ་པའོ། དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ངོ་བོ། དེའི་རྒྱ། དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱབ་
བསྐྱབ་བྱ་སྐྱེས་བྱ་ཆད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཡོད་དེ། སེམས་ཅན་ཐམས་ཅན་ལ་སྟོམས་པར་སྐྱབ་
བསྐྱལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཐུགས་མེ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
གོམས།

༼ ༡༠༥ ༽

ཐུགས་མཛེ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་དེ། སྐྱེ་བ་དུ་མར་སྤྱིང་མཛེ་འཛིན་མིགས་རྣམ་གོམས་བ་ལས་ཁྱོད་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར། གསུམ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། གོམས་བ་མི་སྤྱིང་འབྱུང་བའི་ཚྭ་བ་སྤང་། སྤྱིང་ཀྱང་རང་བཞིན་ལས་འདས་
མིན་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚྭ་བ་དགོད། ལུན་འབྱེན་བཤད་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲི་ཆད་ལྟ་བུ་
རེ། སྤྱིང་མཛེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེ་བ་དུ་མར་གོམས་བ་ལས་ཐུགས་མཛེ་འབྱུང་བ་མེད་དེ། རྟོག་བཅས་ཀྱི་སྒྲོ་ལུས་ལ་
དངོས་སུ་བརྟེན་བས་ལུས་ཞིག་བ་ན་སྒྲོ་རྒྱན་ཆད་བའི་ཕྱིར་ཞེས། གཉིས་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་
བར་བཤད་བའོ། །དང་པོ་ནི། མི། སྤྱིང་མཛེ་ཆོས་ཅན། ཡིད་སྒྲོ་ལུས་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་
གོམས་བ་ལས་བྱུང་བ་མེད་བ་མིན་ཏེ། དེ་ལ་བརྟེན་བ་རིགས་བས་བཀག་བའི་ཕྱིར། ཅི་ལྟར་ན། སྐྱེ། སྐྱེས་མ་
ཐག་བའི་དབུགས་འབྱུང་རྒྱབ་སོགས་ཆོས་ཅན། རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་སྤྱོན་དུ་མ་སོང་བར་ལུས་འབའ་ཞིག་ལས་
སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལྟར་སྐྱེ་ན་རྟོ་བ་སོགས་ལ་ཡང་སེམས་ཡོད་བར་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་ཕྱིར་དང་། ཆེ་འདིའི་རིག་
བ་སྤྱི་མ་ཕྱི་མར་མཆོམས་སྒྱུར་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཁྱོད་ཀྱང་རིགས་འདྲ་སྤྱི་མ་སྤྱོན་དུ་སོང་བར་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་རིགས་བ་རྒྱས་བར་བཤད། མཆོམས་སྒྱུར་འགལ་བ་མེད་བར་རྒྱས་
བར་བཤད་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། འབྱུང་བའི་ལུས་ལས་སྐྱེ་ན་ཏ་ཅང་ཐལ། དབང་བཅས་ལུས་ལས་སྐྱེ་ན་
ཏ་ཅང་ཐལ། རྟོག་བའི་ལུས་ལས་སྐྱེ་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ།
འབྱུང་བ་འགའ་ཞིག་སེམས་སོགས་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་ཞིང་འགའ་

༩༡༠༩༽

ཞིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་། འབྱུང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐམས་ཅད་སེམས་སོགས་ཀྱི་ས་བོན་ཡིན་པར་
ཐལ། ཁྱོད་ཐམས་ཅད་ལ་རྒྱུན་གཞན་ཆོགས་ན་རྟོད་གཤེར་སྐྱེས་ལ་སོགས་པའི་སྐྱེ་བོ་སྐྱེ་བར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
ཁྱབ་པ་ཁས་སྦངས་ཏེ། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་དབང་སོགས་རིགས་འབྲས་མ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བར་འབྱུང་ན་འབྱུང་བ་
ཐམས་ཅད་ལས་དབང་སོགས་སྐྱེ་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ལྷོག་ན་རྒྱ་འབྲས་ཉིད་དུ་གྲུབ། དེ་
ལ་ལྷུང་དང་འགལ་བ་སྦང་། རིམ་གྱིས་གྲུབ་ན་ཁས་སྦངས་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱད་ཀྱིས་ཡིད་སྟོང་
དངོས་ཉིན་དུ་འདོད་ན། དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ཡིད་སྟོང་དངོས་ཉིན་དུ་འདོད་དགོས་པས་དེ་ལྟར་ན།
ཡིད་སྟོང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མིག་སོགས་དབང་པོ་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པ་མིན་ཏེ། དེ་ལ་གཞོད་པ་ཁྱོད་ལ་གཞོད་
པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མིག་སོགས་དབང་པོ་ཁྱོད་ལ་བརྟེན་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གཞན་དུ་གྱུར་ན་
དབང་པོ་གཞན་དུ་འབྱུང་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་པའི་ལས་ལས་དབང་པོ་ཕྱི་མ་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར། དེ། བདག་འཛིན་ཅན་འཆི་ཁ་ཐ་མའི་ཡིད་སྟོང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཕྱི་མའི་དབང་སོགས་འབྱུང་སྟེ། ཁྱོད་
ལས་དེ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ཆོགས་ཆང་ཞིང་གོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་ལུས་དང་སེམས་དག་པན་
ཚུན་རྗེས་སུ་བྱེད་པ་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་ལྷུང་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ། དེ་ལྟ་བུའི་ལྷུང་ཆོས་ཅན།
ཡིད་སྟོང་ལུས་ལ་དངོས་སུ་བརྟེན་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཞེན་དོན་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཡིད་སྟོང་བརྒྱུད་ནས་བརྟེན་པ་ལ་
དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཤམ། དབང་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིད་སྟོང་དངོས་ཉིན་ཡིན་ཏེ།
ཁྱོད་མེད་པར་ཡིད་སྟོང་མེད་པའི་

༩༡༥༽

ཕྱིར་ཞེ་ན། ཡིད་སློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དབང་པོའི་དངོས་ཏེན་དུ་ཐལ། ཁྱོད་མེད་པར་དབང་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དབང་པོ་དང་ཡིད་སློ་ཆོས་ཅན། ཤེ་བའི་འོག་ཏུ་པན་ཚུན་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་ཐལ། ཤེ་ཁ་ཐ་མའི་ཆེ་
པན་ཚུན་རྒྱ་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྩོམ། ལུས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཡིད་སློ་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེ་བ་
མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྒྱུན་ལ་ལྟོས་ནས་ཡིད་སློ་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། ལུས་
ཆོས་ཅན། རྒྱུན་ལ་ལྟོས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུས་ལྟེ་སློ་རིམ་ཅན་ལ་ལྟོས་ནས་
ལུས་ལས་ཡིད་སློ་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་འོ་ཞེ་ན། དེའོ། ལུས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལུས་སེམས་སྐྱད་ཅིག་སྒྲ་མ་རེ་རེས་ཕྱི་
མ་རེ་རེ་བསྐྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ལུས་སེམས་གཉིས་ཀ་སྒྲ་ཕྱིའི་རིམ་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། འཆི་ཁ་ཐ་མའི་ཆེ་ན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱི་ལུས་སེམས་སྒྲ་མ་ཕྱི་མའི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་གང་ཞིག་
རྒྱ་མཆན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཆམས་སྒྱུར་འགལ་བ་མེད་པ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
འཆི་སེམས་ཡིན་པའི་ཏྲགས་མ་ངས། དེ་ཡི་མ་ཐུན་དཔེ་ཆོས་ཀྱིས་སྟོང་། མི་སྟོང་བ་ཡི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་རྒྱུད་འཕེན་པ་ན་རེ། ཐ་མལ་པ་འཆི་ཁ་ཐ་མའི་སེམས་ཆོས་ཅན། རིག་པ་ཕྱི་མར་
མཆམས་མི་སྒྱུར་ཏེ། འཆི་སེམས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དག་བཙུངས་པའི་འཆི་སེམས་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན།
དེ་སྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་རིག་པ་ཕྱི་མ་དང་མཆམས་སྒྱུར་བ་འགལ་བ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དག་ཤི་ དག་བཙུངས་པའི་འཆི་སེམས་ཆོས་

༼ ༡༠༩ ༽

ཅན། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་གྱི་མ་ཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་རིག་པ་བྱི་མར་མཆམས་མི་སྒྲོར་བའི་སྐྱབ་བྱེད་ཆད་
མ་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སངས་རྒྱས་པ་ཡི་ལུང་གིས་གྲུབ་པ་དགག་རྒྱུ་འཕེན་རང་གི་
རིགས་པས་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དགྲ་ཁྱིའི་དགྲ་བཙུན་པའི་འཆི་སེམས་རིག་པ་བྱི་མར་མཆམས་མི་
སྒྲོར་བར་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་གིས་གྲུབ་པ་དཔེར་བཅོལ་དོ་ཞེས། ཁྱོད། རྒྱུ་འཕེན་པ་ཆོས་ཅན། སངས་
རྒྱས་པའི་ལུང་ལ་བརྟེན་ནས་དགྲ་བཙུན་པའི་འཆི་སེམས་རིག་པ་བྱི་མར་མཆམས་མི་སྒྲོར་བར་འདོད་མི་
རིགས་པར་ཐལ། དེ་ལུང་ཆད་མ་མིན་པར་འདོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞེས། འདོད་པ་བཅོལ་དེ་འདི་བར་
དགོད། འགོག་བྱེད་རིགས་པ་རྒྱས་པར་བཤད། དེ་ལ་འབྲུལ་པའི་ཚོད་པ་སྤང་། བཀག་པས་གྲུབ་པའི་མཐུག་
སྤྱད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་། དགྲ་བཙུན་པའི་འཆི་སེམས་ཆོས་ཅན། རིག་པ་བྱི་མར་མཆམས་མི་སྒྲོར་
ཏེ། རིག་པ་བྱི་མར་མཆམས་སྒྲོར་བའི་རྒྱ་ལུས་དང་བལ་བའི་བྱིར་ཞེས། དེ་ཉིད་དོན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཅིས་མ་
བཅོལ། དེ་བཅོལ་དོ་ཞེས། གཉིས་པ་ལ་བྱུག་སྟེ། ལུས་ཉིད་ཡིད་སྒྲོའི་དངོས་རྒྱ་ཡིན་པ་དགག་ ལུས་སེམས་ཉིད་
ལེན་ཅན་གྱི་རྒྱ་ལུས་དགག་སྐྱེད་བྱེད་མིན་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་དགག་ རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ལུས་སེམས་
རྒྱ་ལུས་དགག་ །ཡིད་སྒྲོ་ལུས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་པ་དགག་ ལུས་ལ་བརྟེན་ནས་ཡིད་སྒྲོ་བསྐྱེད་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། དངོས་རྒྱ་ཡིན་པ་བརྟགས་ནས་དགག་ རྒྱ་ཅན་ཡིན་ཡང་ལྟོག་བྱེད་མིན། དངོས་
རྒྱ་ཡིན་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དྲི། །

༩༡༩༽

ཡིད་སྒོ་ལུས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེ་ན། དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེ་ལ། དབང་པོ་མེད་པའི་
ལུས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེ། དང་པོ་ལྟར་ན། ཡིད་སྒོ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བར་ཐལ།
དབང་པོ་དང་བཅས་པའི་ལུས་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཤེས། མིག་སོགས་དབང་པོ་
ཀྱང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཡིད་སྒོ་གཅིག་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་རྒྱུར་པའི་
ཤེས་པ་ཐ་དད་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། །མེས་ཀྱི་དབང་པོ་མེད་པའི་ལུས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་
རང་གི་བདག་འབྲས་སུ་རྒྱུར་པའི་ཡིད་སྒོ་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཁྱོད་བཅས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཁྱིམ་ལུས་ཅན་གྱི་
ཡིད་སྒོ་དང་ལུས་གཉིས་ཆོས་ཅན། དངོས་ཀྱི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ལྟན་ཅིག་གནས་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། དངོས་རྒྱ་ཆོགས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་བྱུང་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ལྟན་ཅིག་གནས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ཀྱི་དབང་པོ་ལྷ་དང་ཆོགས་པ་གཅིག་པའི་རོ་གཟུགས་བཞིན། གཉིས་
པ་ནི། རྟག་ ཡིད་སྒོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་ལྷོག་ན་ཁྱོད་ལྷོག་པས་བྱུང་སྟེ། དེ་ལ་དགོངས་
ནས་འདི་ཡོད་ན་ཞེས་པའི་ཆོག་དང་། འདི་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ལྷ་པའི་ཆོགས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། འགའ་
ཡིད་སྒོ་ཆོས་ཅན། ལུས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་བྱུང་བར་ལ་པན་འདོགས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ལུས་ལྷོག་པས་ཁྱོད་ལྷོག་
པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འཐད་ན། མེ་ལྷོག་པས་རྩ་བུ་ལྷོག་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ། ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་རིགས་པ་དགོད། མཐུན་རྐྱེན་མེད་

༩༡༠༽

བའི་གཞན་ལན་དགག་འགལ་རྒྱུ་ཡོད་པའི་གཞན་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་ཀྱི་རྒྱ་ཞེས་པའི་དོན་
ལུས་སེམས་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་འདོད་ན། འི་ལུས་ཆོས་ཅན། སེམས་གནས་པར་ཐལ། ལུས་གནས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། འི་ལུས་ལ་སེམས་ཀྱི་མཐུན་རྒྱུ་དབྱགས་མེད་པས་སེམས་མེད་དོ་ཞེ་ན། རོ། དབྱགས་འབྱུང་
རྒྱུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་རྒྱ་སེམས་ལས་འབྱུང་སྟེ། ཁྱོད་རང་རྒྱ་སེམས་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་
ལྷོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། སེམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དབྱགས་འབྱུང་རྒྱུ་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལས་བྱུང་བ་མིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་
དབྱགས་འབྱུང་རྒྱུ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་ཁྱོད་འཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་དེ་ཁྱོད་ལ་འདང་
མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སེམས་སྒྲོབ་དཔོན་ཆོས་གྲགས་ཆོས་ཅན། འི་ལུས་ལ་སེམས་གནས་པར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་
ཁྱོད་ལ་མེད་དེ། ཁྱོད་སེམས་ཕྱི་མ་གནས་པའི་རྒྱུ་སེམས་སྒྲུ་མ་དང་ལས་གཉིས་ཀ་དགོས་པར་ཁས་སྐྱེངས་
པའི་མཁས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འདོད་པ་བརྗོད་དེ་གཞོན་བྱེད་བསྟན། དཔེ་ལ་བརྟེན་
པའི་ཉེས་སྒྲོང་དགག་རིགས་པའི་རྣམ་གྲངས་བསྟུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ། འགལ་རྒྱུ་ནད་ཀྱིས་
གཞོན་པ་བྱས་པའི་ལུས་ལ་སེམས་གནས་པར་ཐལ་བའི་སྒྲོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དུག་གི་འི་བའི་འི་ལུས་ཆོས་ཅན།
སེམས་གནས་པར་ཐལ། སེམས་གནས་པའི་མཐུན་རྒྱུ་ལུས་ཆོང་ཞིང་འགལ་རྒྱུ་དུག་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ། འི་ལུས་ལ་སེམས་གནས་པའི་འགལ་རྒྱུ་དུག་ལྷོག་ཀྱང་སེམས་སྒྲུ་ལྷོག་པ་མི་སྲིད་དེ།
མེ་ལྷོག་ཀྱང་འིང་གི་འབྱུང་བ་སྒྲུ་འིང་དུ་མི་ལྷོག་པ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། ལུས་

༼༡༡༽

ཀྱི་འགྲུར་བ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཤིང་ཚིག་པ་དང་འབྲ་བར་གསོར་མི་རུང་བ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གསོ་བའི་ཐབས་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་སྟེ། འགྲུར་བ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་ལ་ལྗོགས་མི་རུང་གི་འགྲུར་བ་བསྐྱེད་པ་དང་། ལྗོགས་རུང་གི་
འགྲུར་བ་སྐྱེད་བྱེད་གཉིས་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། སྤར་ལྗོག་ཏུ་མི་རུང་ལ། ཕྱི་མ་ནི་སྤར་ལྗོག་ཏུ་རུང་བའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་མེས་ཤིང་ལ་བྱས་པའི་འགྲུར་བ་དང་། གསེར་ལ་བྱས་པའི་འགྲུར་བ་བཞིན་ནོ། །ཅུང་། འོ་ན་
སྤན་གྱི་བསྟན་བཅོས་ལས་གསོར་མི་རུང་བའི་ནད་པ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟར་བཤད་པ་ཚོས་
ཅན། ནད་པ་ནད་ཀྱི་ཉིས་པ་འབའ་ཞིག་གིས་ཤི་བ་ལ་དགོངས་ནས་གསུངས་པ་མིན་ཏེ། ནད་འཚོས་པའི་མ་ཐུན་
རྒྱུན་རྟེན་པར་དཀའ་བའམ་ནད་པའི་ཆེ་བ་དང་པོ་དགོངས་ནས་གསུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འོ། ཤི་ལུས་
ལ་དུག་དང་ནད་སོགས་དང་བྲལ་ལམ། དུག་འདུས་པའི་མ་ཁའི་ཤ་བཅད་པའི་ཤི་ལུས་ཚོས་ཅན། སེམས་
གནས་པར་ཐལ། སེམས་གནས་པའི་མ་ཐུན་རྒྱུན་ཆང་ཞིང་འགལ་རྒྱུན་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་
སྟེ། ཉེར་ལེན་ཡིན་ན་ལྗོགས་པ་གྲུབ། ལྗོགས་པ་མེད་ན་ཉེར་ལེན་མིན། དེ་གཉིས་སྐབས་ཀྱི་དོན་ལ་སྦྱར། ལྟན་ཅིག་
གནས་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེར་ཉེར་ལེན་གྱི་རྒྱ་དེ་འགྲུར་བ་མེད་ན་ཉེར་ལེན་ཅན་འགྲུར་བ་
མེད་དེ། འཛིམ་པར་འགྲུར་བ་མེད་པར་རྩ་བུམ་འགྲུར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེས་། རྒྱ་དེ་འགྲུར་བ་
མེད་པར་འབྲས་བུ་དེ་འགྲུར་བའི་རྒྱ་དེ་ཡིན་ན་འབྲས་བུ་དེའི་ཉེར་ལེན་མ་ཡིན་དགོས་ཏེ། བ་སྤང་འགྲུར་བ་མེད་
པར་བ་མིན་འགྲུར་བ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བ་སྤང་དེ་བ་མིན་གྱི་ཉེར་ལེན་མིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། །

༼ ༡༡༣ ༽

སེམས་ཀྱི་སེམས་ཆོས་ཅན། ལུས་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཉིང་ལེན་མིན་ཏེ། ལུས་འགྲུར་བ་མེད་པར་ཡང་ཁྱོད་འགྲུར་བ་ཡོད་
 པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། ལུས་སེམས་ཉིང་ལེན་དང་ཉིང་ལེན་ཅན་གྱི་རྒྱ་འབྲས་མ་ཡིན་ན་ལྟན་ཅིག་གནས་པ་
 འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ། ལུས་ཅན་གྱི་ལུས་སེམས་ཆོས་ཅན། ཉིང་ལེན་དང་ཉིང་ལེན་ཅན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གྱིས་ལྟན་ཅིག་གནས་པ་མིན་ཏེ། དངོས་རྒྱ་ཆོག་གས་པ་གཅིག་ལ་རག་ལས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་
 གྱིས་ལྟན་ཅིག་གནས་པ་ཡིན་པ་ཕྱིར། དཔེར་ན་བངས་མའི་ཁྱ་བ་དང་ཆ་བ་བཞིན། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
 ཐལ་བ་དགོད། གཞན་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོད། ལུས་ཆོས་ཅན། ཡིད་སློང་དངོས་ཉིང་མིན་པར་ཐལ།
 རང་དུས་ན་ཡོད་པའི་ཡིད་སློང་དངོས་ཉིང་ཡང་མིན། རང་དུས་ན་མེད་པའི་ཡིད་སློང་དངོས་ཉིང་ཡང་མ་ཡིན་
 པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། གྲུབ་ཟེན་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་པ་དགག། གྲུབ་ཟེན་གནས་པར་བྱེད་
 པའི་མཐུན་དཔེ་དགག། ཚུལ་དེས་གྲུབ་ཟེན་གནས་པ་གཞན་ཡང་ཁྱེད་གསུམ། གནས་རྒྱས་གནས་པ་འགོག་བྱེད་
 རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྣམ་པར་བརྟགས་ནས་དགག། ཉ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་པའོ། །དང་
 པོ་ནི། ཡོད། གཏན་ཆོག་གས་དང་པོ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། འདྲི། ལུས་ཆོས་ཅན། སེམས་ཀྱི་གནས་པའི་རྒྱ་མིན་ཏེ།
 སེམས་ཀྱི་གནས་པ་སེམས་དང་རྣམས་གཅིག་པ་ཡང་མི་འཐད་ཅིང་། དེ་དང་རྣམས་ཐ་དད་ཡང་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར།
 དང་པོ་མ་གྲུབ་ན། སེམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གནས་པ་དེ་ལུས་ཀྱིས་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སེམས་
 དང་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་གྲུབ་

༩༡༣༽

ན། ལུས་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སེམས་གནས་པར་མ་བྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སེམས་ལས་རྫས་གཞན་པའི་
སེམས་ཀྱི་གནས་པའི་རྒྱ་ཚམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་དགོད། ཉེས་སྤོང་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འཛིག་སེམས་ཚེས་ཅན། མི་འཛིག་པར་ཐལ། མི་འཛིག་པར་གནས་པའི་རྒྱ་ལུས་ཏྱ་བ་
གནས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཤམ། ལུས་ཀྱིས་སེམས་མི་འཛིག་པར་བྱེད་ཀྱང་སེམས་དེ་འཛིག་
རྒྱས་འཛིག་པས་སྒྲིན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཕྱིས་ཀྱི་འཛིག་རྒྱ་ཚེས་ཅན། སེམས་ཀྱི་འཛིག་པའི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ།
སེམས་ཀྱི་འཛིག་པ་སེམས་དང་རྫས་གཅིག་དང་རྫས་གཞན་གང་རུང་མིན་པའི་ཕྱིར། ལུས་ཚེས་ཅན། སེམས་
མི་འཛིག་པར་གནས་པའི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། འཛིག་རྒྱ་དང་མ་སྤྱད་ན་ཁྱོད་མེད་ཀྱང་སེམས་མི་འཛིག་པ་གནས།
འཛིག་རྒྱ་དང་སྤྱད་ན་ཁྱོད་ཡོད་ཀྱང་སེམས་མི་གནས་པའི་ཕྱིར། གཤམ། འཛིག་རྒྱ་དང་སྤྱད་ཀྱི་བར་དུ་སེམས་མི་
འཛིག་པར་གནས་པར་བྱེད་པས་སྒྲིན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སེམས་ཚེས་ཅན། ལུས་དེས་ཁྱོད་འཛིག་རྒྱ་དང་སྤྱད་ཀྱི་
བར་དུ་གནས་པར་བྱེད་མི་ལུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གྲུབ་ཚམ་ནས་འཛིག་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
གཤམ། ལུས་དེ་སེམས་གྲུབ་ཟེན་གནས་པའི་རྟེན་བྱེད་པའི་དཔེ་ཡོད་དེ། རྒྱ་གྲུབ་ཟེན་གནས་པའི་རྟེན་བྱམ་པ་
དང་། ཡོན་ཏན་དང་། སྤྱི་ལ་སོགས་པའི་གྲུབ་ཟེན་གནས་པའི་རྟེན་རྫས་ཡིན་པ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། འདྲོ། ལུས་
སོགས་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱ་སོགས་མི་འཛིག་པར་གནས་པའི་རྟེན་མིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡང་སྤྱད་ཀྱི་ཉེས་པ་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་དེ་དག་ལ་རྟེན་དང་བརྟེན་པའི་ཐ་སྙད་མཐོང་བ་ཅི་ལྟར་ཞེ་ན། དངོས། །

༼༡༡༩༽

བྱམ་སོགས་ཆོས་ཅན། ལུ་སོགས་མི་འཇིག་པར་གནས་པར་བྱེད་པའི་སྒོ་ནས་རྟེན་མེན་ཏེ། ལུ་སོགས་སྐད་
ཅིག་སྒྲ་བྱི་གོ་ས་མཚུངས་པར་བསྐྱེད་པའི་སྒོ་ནས་རྟེན་དུ་འཇོག་པའི་བྱིར། འདྲོ། ལུ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྟེན་
དོན་གཞན་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ཐུར་དུ་འཕོ་བའི་གོགས་བྱེད་པའི་རྗེས་དགོས་པའི་བྱིར། ཡོན་ཏན་དང་སྤྱི་ལ་
སོགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྟེན་དོན་གཞན་མི་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། འདྲིས།
གྲུབ་ཟེན་གནས་པའི་རྟེན་དང་བརྟེན་པ་འགོག་པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། འཕྲོད་
འདུའི་འབྲེལ་བ་དང་། རིགས་སོགས་མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་རྟེན་ཡང་བསལ་བའི་བྱིར་རོ། །བཞི་པ་ནི།
གཤམ། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་རྒྱ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་འཇིག་རྒྱ་
དོན་གཞན་གྱིས་འཇིག་ན་མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་རྒྱ་ལ་དགོས་པ་མེད་ཅིང་། འཇིག་རྒྱ་དོན་གཞན་མེད་པར་
འཇིག་ན། མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་རྒྱ་ལ་རུས་པ་མེད་པའི་བྱིར། རྟེན། དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
འཇིག་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིན་ན། མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་རྟེན་དང་བཅས་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། གཤམ།
སེམས་ལ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་རྒྱ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
རང་ཉིད་གནས་པའི་རང་ཚུལ་ཡིན་པ་དང་། མིན་པ་གང་ཡང་མི་འཇིག་པར་གནས་པའི་རྒྱ་མི་འཐད་པའི་བྱིར།
བཞི་པ་ལ་བཞི་ཏེ། རྒྱ་གཞན་འགོག་པའི་གཏན་ཆོགས་དགོད། མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཕྱོག་བྲུབ་པ་བསྐྱབ།
གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་སྐྱབ་དགག་རང་རྒྱ་སྐྱབ་བྱེད་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། །

༼༡༡༥༽

ལུས། ཤེས་རབ་དང་སྤྱིང་རྩེ་སོགས་ཆོས་ཅན། ལུས་ཀྱི་ཉིར་ལེན་ལས་བྱུང་བ་མིན་ཏེ། ལུས་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་
རྩེས་སྤྱིང་ཕེལ་འགྲིབ་མི་བྱེད་པར། སྒོ་སྤྲུལ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྩེས་སྤྱིང་ཕེལ་འགྲིབ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
འདྲོ། བྱལ་སྟེ། སྤྲུལ་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་དེ་མར་མེད་འོད་ལ་ཡོད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཅ་བའི་གཏན་
ཆིགས་མ་བྱལ་སྟེ། ལུས་དར་རྒྱད་ལས་ཤེས་རབ་གསལ་མི་གསལ་དུ་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དྲི། ལུས་དར་རྒྱད་
ལས་བྱུང་བའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་བྱེད་པར་དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལུས་ལས་དངོས་སྤྱིས་པ་མིན་ཏེ། བྱོད་ལུས་ལས་
བརྒྱད་ནས་སྦྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་ཅ་བའི་གཏན་ཆིགས་མ་བྱལ་སྟེ། ལུས་དར་རྒྱད་ལས་ཆགས་སྤང་སྦྱེ་
བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འགའ། ལུས་དར་རྒྱད་ལས་བྱུང་བའི་ཆགས་སྤང་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལུས་ལས་དངོས་སྤྱིས་པ་
མིན་ཏེ། བྱོད་ལུས་དར་རྒྱད་ལས་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་བདེ་སྤྱག་ལས་སྦྱེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲོས། ཡིད་སྒོ་
ཆགས་སོགས་ལུས་ལས་དངོས་སྤྱི་མི་སྦྱེ་བར་བསྟན་པའི་རིགས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། འདུས་པའི་རིམས་ནད་
སོགས་ཀྱིས་བྲན་པ་ཉམས་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་ལུས་ལས་དངོས་སྤྱི་མི་སྦྱེ་བར་བཤད་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡང་ལུས་
ལས་བྱུང་བའི་ཆོར་བ་སྤྱག་བསྐལ་ལས་བྱུང་བར་བཤད་པའི་ཕྱིར། དཔོ། བྲན་པ་ཉམས་པ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་
ན། དེའི་ཉིར་ལེན་ཡིན་པས་མ་བྱལ་སྟེ། སྤྱག་ཅེས་པའི་སྤྱོད་པ་དང་། གཞན་བསད་པའི་ཁྲག་མཐོང་བ་ལས་
བྲན་པ་ཉམས་པ་དང་མྱོངས་པ་སོགས་སྦྱེ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བཞེ་པ་ནི། དྲི། ཤེས་རབ་དང་སྤྱིང་རྩེ་སོགས་ཆོས་
ཅན། རང་གི་ཉིར་ལེན་སེམས་སྤྲུལ་ལས་འབྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཕན་བྱེད་དུ་ཡོད་

༼ ༡༡༤ ༽

མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལུ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ལུས་སེམས་གཅིག་པ་ཏ་ཅང་ཐལ་བས་དགག་
ལོག་སྟེད་སྟོན་སོང་རང་རྒྱད་ཏྲགས་ཀྱིས་བསྐྱབ། མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་སྟུ་ཕྱི་མེད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
ངོ། ལུས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཡང་ཐོས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་གསལ་བར་འབྱུང་བར་ཐལ། དེ་སེམས་ལ་གསལ་
བ་གང་ཞིག་ཁྱོད་སེམས་དང་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བདེག་ཐ་མལ་པ་ཆོས་ཅན། ལོག་སྟེད་
ཀྱི་སྟོ་སྟོན་དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། གཞན་གྱིས་དབང་མེད་དུ་དྲི་བ་མིན་པར་དམན་པའི་གནས་སུ་སྟེ་བ་སྤངས་
པའི་ཕྱིར། ལྷག་ཟླ་ལྟེ། ལོག་སྟེད་གཉིས་པོ་དེ་ཡང་སྟོན་སྟེ་བའི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཡང་སྟོན་ཀྱི་
སྟེ་བ་དེ་དེ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ་། སྟེ་བ་སྟུ་ཕྱི་མེད་དེ།
སྟེ་བ་སྟུ་ཕྱི་མེད་ཀྱི་ལུས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྒྱང་འཕེན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་མ་མཐོང་བ་ཅམ་གྱིས་
སྟེ་སྟོན་སྟུ་ཕྱི་མེད་ཀྱི་ལུས་མེད་པར་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་དབང་པོ་མི་གསལ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྟེ་
སྟོན་སྟུ་ཕྱི་མེད་ཀྱི་ལུས་མི་མཐོང་པའི་ཕྱིར་ཏེ། མིག་མི་གསལ་བར་དུ་བ་རྒྱང་དུ་ཡོད་ཀྱང་མི་མཐོང་བ་
བཞིན། གལ་ཏེ་སྟེ་བ་ལེན་པའི་སེམས་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། སྟེ་གནས་སུ་ཐོགས་མེད་དུ་མི་འཇུག་པར་ཐལ།
ལུས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལུས་། བར་དོའི་ལུས་སེམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྟེ་གནས་སུ་ཐོགས་མེད་དུ་
འཇུག་སྟེ། ཁྱོད་གཉིས་ཤིན་ཏུ་དྲངས་པའི་ལུས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་སྟེ་གནས་སུ་ཐོགས་མེད་དུ་འཇུག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྩ་གསར་པ་ལ་རྒྱ་དང་། འདུལ་སྟོང་བྱས་པའི་གསེར་ལ་དདུལ་རྒྱ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་
མངལ་དུ་འཇུག་

༩༡༡༽

བ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་མེད་ཅེ་ན། མི། དབང་པོ་མི་གསལ་ཞེས་པའི་སྒྲོར་བ་ལ་བསྐྱེས་ལ་དགོད། རྒྱག་བ་ལ་
གཉིས་ཏེ། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩས་གཅིག་རྒྱར་མི་འཐད། ཡན་ལག་དུ་མའི་ལུས་རྒྱར་མི་འཐད་པའོ། དང་པོ་ལ་
གསུམ་སྟེ། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩས་གཅིག་དགག་དེ་ལ་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་། གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་སུན་འབྱེན་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལག་ལུས་སེམས་ཀྱི་ཉིང་ཡིན་ཡིན་ན་རགས་པ་རྩས་གཅིག་པའི་ལུས་ཡིན་ནམ།
རྩལ་སྤྲོད་དུ་མའི་ལུས་གང་ཡིན། དང་པོ་སྤྲོད་ན་སྤྱི་བའི་ལུས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩས་གཅིག་མ་
ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གཡོ་མི་གཡོ་དང་། སྤྱི་བ་མ་སྤྱི་བ་དང་། ཆོན་གྱིས་བསྐྱར་མ་བསྐྱར་གྱི་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་བརྗོད། དེ་ཡི་སུན་འབྱེན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲུཾྱི་ གྱེ་
བྲག་བ་ན་རེ། ལུས་དང་བྱམ་སོགས་ཡན་ལག་ཅན་རྩས་གཅིག་མེད་པར་རྩལ་སྤྲོད་དུ་མ་ཡིན་ན། ལུས་བྱམ་
ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ཀྱིས་རྟོགས་པ་དང་སྤྱི་བ་ཐོགས་རྒྱས་པ་མིན་པར་ཐལ། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་ལས་འདས་
ཤིང་སྤྱི་བ་ཐོགས་མི་རྒྱས་པའི་སྤྲ་གྱི་རྩལ་སྤྲོད་དང་ཁྱད་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། སྤྲ་གྱི་རྩལ་སྤྲོད་
ཉིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རགས་པ་མ་བརྩམས་པའི་དུས་ཀྱི་རྩལ་སྤྲོད་ཉིང་བཞེན་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
ཁྱད་མེད་སྤྲ་རབ་རྟགས་མ་བྱལ། །བྱལ་ན་གཞན་གྱི་ཕྱོགས་ལ་མཚུངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱད། སྤྱིས་བྱའི་ལུས་
ཆོས་ཅན། སྤྲ་གྱི་རྩལ་སྤྲོད་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་མིན་ཏེ། སྤྲ་གྱི་རྩལ་སྤྲོད་དེ་རྩལ་སྤྲོད་གཞན་དང་སྤྲ་བ་
ལས་རྩལ་སྤྲོད་ཁྱད་པར་ཅན་དུ་སྤྱིས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྤྲོད་

༩༡༩༽

ཁྱད་པར་ཅན་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རྩལ་སྒན་ཡིན་ཡང་རྩལ་སྒན་གྱི་ཐ་སྙད་བྱེད་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་འབྲས་དབང་
ཤེས་གྱི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ཡང་དབང་ཤེས་ལ་རགས་པའི་རྣམ་པ་སྤང་བའི་བྱིར། ཁྱད་མེད་བྱིར་དང་སྤ་རབ་
བྱིར། །ཞེས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་མ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའི་རིགས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ།
གཉིས་པོ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་ལུས་སོགས་ལ་སྤྱོད་ཐོགས་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་བསལ་བའི་བྱིར། གཉིས་
པ་ནི། དདུལ། དདུལ་ཚུ་དང་གསེར་འབྲས་པའམ་རྩོམ་གྱི་གོང་བྱ་དེ་ཚོས་ཅན། རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ལ་
མི་སྤང་བར་ཐལ། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྣམ་གཅིག་མེད་པར་རྩལ་དུ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དབང་ཤེས་གྱི་རྒྱུན་
གསུམ་ཚོས་ཅན། རང་འབྲས་དབང་ཤེས་དངོས་སུ་མི་སྤྱེད་པར་ཐལ། མ་ཚོགས་པའི་རྒྱུན་གསུམ་སོ་སོ་བ་དང་
ཁྱད་པར་མེད་པའི་བྱིར། གཉིས་ཆར་གྱི་རྟགས་ཁས། ལྷན། གལ་ཏེ་རྒྱུན་གསུམ་ཆང་བས་ལྷན་པ་བསྐྱེད། དེས་
དབང་ཤེས་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། རྒྱུན་གསུམ་ཚོགས་པ་ཚོས་ཅན། ལྷན་པ་དངོས་སུ་བསྐྱེད་མི་བྱས་པར་ཐལ། མ་
ཚོགས་པའི་རྒྱུན་སོ་སོ་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་བྱིར། གལ། གལ་ཏེ་གསེར་དང་དདུལ་ཚུ་འབྲས་པ་ལ་ཡན་
ལག་ཅན་གྱི་རྣམ་གཅིག་མེད་ཀྱང་རྩལ་རིགས་མི་མཐུན་པ་སྤང་བའི་ལྷན་པ་ཡོད་པས་དེ་དབང་ཤེས་ལ་དངོས་
སུ་སྤང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། གསེར་དང་དདུལ་ཚུ་འབྲས་པའི་ལྷན་པ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ།
ལྷན་པའི་རྟོན་གསེར་དང་དདུལ་ཚུ་འབྲས་པ་དེ་མ་རྟོགས་པའི་བྱིར། རྒྱ་བྱར་ཆང་སྤྱར་བའི་བུང་བ་ཚོས་ཅན།
ཁྱོད་ལ་རོ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ལྷན་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་དེ་ལ་རོ་གཟུགས་
དངོས་

༩༡༩༽

མེད་ཀྱང་དེ་དང་རོ་ག་ཟུགས་དངོས་གཉིས་བཏུང་བའི་རྩལ་ལ་འཕྲོད་པ་འདྲ་བའི་ཕྱིར་རོ་ག་ཟུགས་ཡོད་ཅེས་ཉེ་
བར་བཏགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱར་ཆང་སྐྱར་བའི་བཏུང་བའི་རོ་ག་ཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སློ་མ་འཁྱལ་པ་ལ་རོ་
ག་ཟུགས་དངོས་ལས་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་སྤང་བར་ཐལ། ཁྱོད་རོ་ག་ཟུགས་བཏགས་པ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་རྒྱ་
ཆར་དུ་དངར་བའི་བྲེང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རིང་པོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྐྱད་བཏགས་ནས་ཀྱང་མི་འཇུག་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ལ་རིང་པོ་དོན་གཞན་མེད་ཅིང་། རིང་པོ་དང་དོན་གཅིག་ལ་འདྲས་པ་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། གངས་སོགས་རྫས་ལས་ཐ་དད་ཡོད་པ་དགག་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱོགས་ལ་རྩྱུང་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ་སྟེ། ཐ་དད་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགོད། ཐ་དད་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་དེ་ལ་གཞན་གྱིས་ཉེས་སྤོང་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲི། བྱམ་པའི་གངས་དང་ལྗན་པ་སོགས་ཆོས་ཅན། རྫས་བྱམ་པ་དང་དེ་བཟོན་པའི་
མིང་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་དེ། དེ་ལས་དོན་གཞན་དུ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བྱམ་
པའི་གངས་སོགས་ཆོས་ཅན། བྱམ་པ་ལས་རྫས་ཐ་དད་དུ་ཡོད་དེ། བྱམ་པ་ལས་སྐྱེའོག་ཐ་དད་དུ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། སྒྲ་འི་ བྱམ་པ་དང་བྱམ་པའི་གངས་སོགས་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྐྱེའོག་ཆོས་ཅན། བྱམ་པ་དང་བྱམ་པའི་
གངས་སོགས་རྫས་གཞན་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ཕྱོག་པ་གཞན་ཡིན་པའི་དབང་གིས་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དཔེར་ན་ཡོན་ཏན་སོགས་དང་འདས་མ་འོངས་གཉིས་ལས། གངས་སོགས་དོན་གཞན་དུ་
མེད་ཀྱང་། དེ་དང་གངས་སོགས་ཀྱི་སྐྱེའོག་ཐ་དད་དུ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་

༼ ༡༩༠ ༽

བ་ནི། གཤམ། ཡོན་ཏན་ལ་གངས་སོགས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱུངས་མིང་དུ་འབྱུག་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དངོས་པོ་ཐམས་
ཅད་ཆོས་ཅན། གངས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱུངས་མིང་དུ་འབྱུག་པར་ཐལ། ཡོན་ཏན་ལ་གངས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱུངས་མིང་དུ་འབྱུག་
པ་གང་ཞིག་རྒྱ་མཚན་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། གཤམ། དངོས་པོ་ཀྱན་ལ་གངས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱུངས་མིང་དུ་འབྱུག་པ་
མིན་ཏེ། གངས་དོན་གཞན་བྱད་པར་བྱེད་ཆོས་སུ་ཡོད་པ་ལ་གངས་ཀྱི་སྐྱབ་བྱུངས་མིང་དུ་འབྱུག་དེ་མེད་པ་ལ་
བྱུངས་མིང་དུ་འབྱུག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གངས་ཀྱི་སྐྱབ་ཆོས་ཅན། གངས་དོན་གཞན་བྱད་པར་བྱེད་ཆོས་སུ་ཡོད་
མེད་ཀྱི་བྱད་པར་གྱིས་དངོས་མིང་དང་བྱུངས་མིང་དུ་འབྱུག་པའི་བྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱོད་ལས་
གངས་འབྱུངས་མེད་དུ་གོ་བའི་ཡུལ་དེ་ལ་བྱོད་དངོས་མིང་དུ་འབྱུག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱབ་གཞན་
དོན་མེད་འགྱུར་བ་སྒྲོང་། རྒྱག་སྐྱམ་མི་སྤིང་འགྱུར་བ་སྒྲོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་གངས་
སོགས་ཀྱི་སྐྱབ་ཆོས་ཆོས་ཅན། ཆོས་གངས་པར་ཐལ། བཟློན་བྱ་དོན་གཞན་མེད་པ་ལ་འབྱུག་པའི་མིང་དུ་མ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཡོན་ཏན་དཀར་པོ་སོགས་དང་། དེའི་གངས་སོགས་བཟློན་པའི་སྐྱབ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
དེའི་ཕྱིར། གཤམ། ཡོན་ཏན་དཀར་པོ་སོགས་ལའང་གངས་སོགས་དོན་གཞན་དུ་ཡོད་པས་གཏན་ཆོགས་མ་
གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ཡོན་ཏན་ཆོས་ཅན། བྱོད་རྩས་དང་བྱད་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡོན་ཏན་གཞན་གྱི་ཉེན་བྱེད་པ་
ཞེས་པའི་རྩས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་དེ་བྱོད་ཀྱི་རང་ལྡོག་ལ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་བུམ་པ་དང་བུམ་པའི་གངས་
སོགས་ཀྱི་སྐྱབ་ཆོས་ཅན། བཟློན་བྱ་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་ཆོས་གངས་པ་མིན་ཏེ། བཟློན་བྱ་ལྡོག་པ་ཐ་དད་ལ་
འབྱུག་པའི་ཕྱིར།

༼ ༡༣༡ ༽

དཔེར་ན་སྤྱི་ལས་མིན་ཇས་ལས་མིན་ཞེས་པའི་སྤྱི་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་དང་ཆོས་ཅན་
བརྗོད་པའི་འཇུག་ཚུལ་བཤད། རིགས་དང་ཆོག་པ་བརྗོད་པའི་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱམ་
པའི་གངས་སོགས་ཆོས་ཅན། བྱག་པའི་སྤྱིས་བྱམ་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་པ་མི་རིགས་པར་ཐལ། བྱམ་པ་ལས་
དོན་ལ་ཐ་དད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེས། བྱམ་པའི་གངས་སོགས་ཆོས་ཅན། བྱོད་བརྗོད་པའི་ཆོས་བརྗོད་
ཀྱི་སྤྱིས་བྱོད་བྱམ་པ་ལས་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་བརྗོད་བྱ་ཇས་གཞན་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། དེ་བྱམ་པ་
ལ་བྱོད་པར་གཞན་སྤང་བའི་ཆེད་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོ། ཆོས་གཞན་སྤངས་ནས་བྱམ་པའི་གངས་ཅན་
ཤེས་པར་འདོད་པའི་ཉན་པ་སོ་ལ་བྱམ་པའི་གངས་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱིས་བྱམ་པའི་གངས་དེ་
བྱམ་པ་ལས་ཐ་དད་པར་བརྗོད་ཀྱང་། དེ་ཅན་གྱིས་དེ་གཉིས་དོན་གཞན་དུ་མི་འགྲུབ་སྟེ། བྱོད་དེ་གཉིས་ལྟོག་པ་
གཞན་ཡིན་པ་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སོར་མོའི་ལྷན་པ་
ཞེས་བརྗོད་པས་སོར་མོ་དང་ལྷན་པ་དོན་གཞན་དུ་མི་འགྲུབ་པ་བཞིན། དོན། བྱམ་པ་གཅིག་ཅེས་པའི་སྤྱི་ཆོས་
ཅན། བྱོད་དང་བྱམ་པའི་གངས་ཞེས་པའི་སྤྱི་གཉིས་ཀས་དོན་གཅིག་བརྗོད་ཀྱང་། བྱོད་ཆོས་ཅན་བརྗོད་པའི་
སྤྱི་གཤམ་པ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་ཀྱིས་བྱམ་པའི་བྱོད་ཆོས་ཐམས་ཅད་བརྗོད་བྱར་འཕངས་པ་ལས་ཆོས་ཅན་བརྗོད་
པའི་སྤྱི་བརྗོད་བྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སོར་མོ་ལྷན་པར་འགྱུར་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་ཆོག་པ་
པ་བརྗོད་པ་དང་རིགས་བརྗོད་པའི་བྱོད་པར་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། གཟུགས། བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཆོས་ཅན།

༼ ༡༣༣ ༽

ཁྱོད་བྱམ་པའི་རྩལ་རྩལ་བརྒྱད་ལ་ལྟོས་ནས་ཚོགས་བཞུགས་ཀྱི་སྤྱི་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པའི་རྩལ་རྩལ་བརྒྱད་ཀྱི་སོ་
སོའི་རྩལ་པ་བཞུགས་བྱམ་སྤངས་ནས་སྤྱོད་མེད་གི་རྩལ་པ་བཞུགས་བྱམ་བྱེད་པའི་སྤྱི་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེསྤྱོད་ཁྱོད་
དང་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུགས་ལ་གཞི་མ་སྤྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་མེད་སྤྱོད་མེད་ཀྱི་རྩལ་སྤྱོད་ཀྱི་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུགས་བཞུགས་
བྱམ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། དེསྤྱོད་ བྱམ་པ་ཚོས་ཅན། རིགས་དང་ཚོགས་པ་བཞུགས་པའི་སྤྱོད་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱད་པར་
གྲུབ་པ་ཡིན་ཏེ། རིགས་ཅན་བཞུགས་བྱམ་མི་སྤྱོད་བ་དང་། ཚོགས་པ་ཅན་བཞུགས་བྱམ་མི་སྤྱོད་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཁྱད་
པར་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བྱམ་པའི་གཟུགས་སོགས་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་ན་བྱམ་པའི་གཟུགས་ཞེས་པའི་
སྤྱོད་ཐ་དད་རྩལ་བཞུགས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རེ་ཞེ་ན། དེ། བྱམ་པའི་གཟུགས་ཞེས་བྱ་བའི་སྤྱོད་ཚོས་ཅན།
དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱམ་པའི་གཟུགས་ཀྱི་རང་འཛིན་མིག་ཤེས་བསྐྱེད་པའི་རྩལ་པ་བྱེད་བྱལ་ཏེ་སྤྱོད་པའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཅན་ཅན་ཀྱི་དེ་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ལ་ཡང་སྤྱོད་རོ། །གཉིས་པ་ཡན་ལག་དུ་མ་ཉིད་ཀྱང་རྒྱུར་མི་འཐད་པ་
ལ་གཉིས་ཏེ། ཡན་ལག་ཚོགས་པ་རྒྱུར་མི་འཐད། ཡན་ལག་རེ་རེ་རྒྱུ་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུས་ཀྱི་ཡན་
ལག་དུ་མ་ཡིད་སྤོང་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡན་ལག་ཐམས་ཅད་ཚོགས་པ་འཕམ། རེ་རེ་བ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་
ན། མི་ཡིད་སྤོང་ཚོས་ཅན། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་གང་རུང་གཅིག་དང་བྲལ་ན་ཁྱོད་མི་བསྐྱེད་པར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་
ཡན་ལག་ཀུན་ཚོགས་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞོད་བྱེད་ཐལ་བ་
བཞུགས། དེ་ཡི་ཉེས་སྤོང་དགག་ རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ། ལུས་
ཅན་གཅིག་ལ་ཚོས་ཅན། ཡིད་སྤོང་

༼ ༡༩༣ ༽

རྩམ་རྒྱུན་དུ་མ་གཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ་མ་ཅིག་ཅར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། དབུགས་གཅིག་ཡིད་སློའི་རྒྱར་མི་འཐད། དུ་མ་ཡིད་སློའི་རྒྱར་མི་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབུགས་
འབྱུང་རྩལ་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པས་ཡིད་སློ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དེ། དབུགས་འབྱུང་རྩལ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཅིག་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིད་སློ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ངེས་པར་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་སྟེ། དབུགས་དང་ལུས་ཏྲག་པ་གཅིག་ཉིད་གྱིས་ཡིད་སློ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་
པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཅིག་ལྟ་བུ་ལུས་ཅན་གཅིག་ལ་ཆོས་ཅན། ཡིད་སློ་རྩམ་རྒྱུན་དུ་མ་གཅིག་ཅར་འབྱུང་བར་ཐལ།
དབུགས་དང་ལུས་ཏྲག་པ་དུ་མ་གཅིག་ཅར་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་ཡིད་སློ་ཅིག་ཅར་བསྐྱེད་པ་མ་
ཡིན་གྱི། རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དབུགས་དང་ལུས་ཏྲག་པ་ཆོས་ཅན། ཡིད་སློ་རིམ་གྱིས་ཀྱང་མི་
སྐྱེད་པར་ཐལ། ལྷན་ཡིད་སློ་མི་སྐྱེད་པ་དང་བྱུང་བར་མེད་པའི་ཕྱིར། དབུགས་ཤིག་ དབུགས་འབྱུང་རྩལ་དེ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་གཅིག་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡིད་སློ་གཅིག་ཁོ་ནར་ངེས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཅིག་གི་ཡུན་
ཆད་ལ་ཡིད་སློ་དུ་མ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། དེ། གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་སྟེ་དོན་དུ་མ་ཡིད་སློ་ཆ་མེད་གཅིག་གིས་ཤེས་པའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན། འདིར་སྐྱོན་གཅིག་ཆགས་འདུག །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དུ་མ་རིམ་

༼ ༡༣༩ ༽

གྲིས་འབྱུང་བས་བསྐྱེད་པ་དགག་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བས་བསྐྱེད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རེ་གལ་ཉེ་
ལུས་ཏྲག་པ་ལས་རིམ་གྲིས་འབྱུང་བའི་དབྱུགས་རིམ་ཅན་དེས། ཡིད་སློ་སྐྱད་ཅིག་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེད་པར་བྱེད་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གོ་དབྱུགས་རིམ་ཅན་ཆོས་ཅན། རིམ་ཅན་དུ་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ། རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་
མེད་པའི་བྱིར། རེ་གལ་ཉེ་རང་གི་རིགས་འབྲས་ལས་ལས་རིམ་ཅན་དུ་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། ལུས་ཅན་ཆོས་ཅན།
དབྱུགས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། དབྱུགས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་བསྐྱེད་པའི་རིགས་འབྲས་ལས་ལས་མེད་པའི་
བྱིར། དབྱུགས་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། རྒྱུད་དུ་མར་ཐལ། རྒྱུད་འབྱུང་ས་དུ་མ་ནས་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར།
འདོད་ན། ལུས་ཅན་གཅིག་ལ་ཆོས་ཅན། ཡིད་རྣམས་རྒྱུན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ། དབྱུགས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་
སྐྱེ་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་གྲངས་ཉེ་དབྱུགས་དུ་མ་དུས་གཅིག་ཏུ་ཆོག་པ་པ་དེ་ཡིད་སློ་གཅིག་གི་རྒྱ་ཡིན་
པས་ཡིད་སློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། ཡིད་སློ་ཆོས་ཅན། དབྱུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་གཅིག་མ་ཆང་ན་ཡང་རྒྱུད་
མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། དབྱུགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་མ་ལུས་པ་ཆོག་པ་པ་དེ་རྒྱུད་ཀྱི་དངོས་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཅི། དབྱུགས་
ཀྱི་ཡན་ལག་ཅི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིད་སློའི་རྒྱ་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ལུས་ཅན་ཆོས་ཅན། དབྱུགས་རྒྱ་
བ་བྲག་ཞན་ལས་ཡིད་སློ་བྲག་ཞན་དུ་འབྱུང་བར་ཐལ། དབྱུགས་རྒྱ་བ་བྲག་ཞན་ཅི་ལྟར་ཡོད་པ་བཞིན་ཡིད་སློའི་
དངོས་རྒྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱིར་སྐྱེ། ཆོས་དེ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྣམས་སུ་འཕེལ་འགྲིབ་མི་བྱེད་ན། ཆོས་དེའི་ཉེར་
ལེན་ལས་བྱུང་བ་མ་ཡིན་དགོས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་རང་ལ་མཚུངས་པ་སྤོང་བ་ནི། ཉོག་པ་དུ་

༼ ༡༣༥ ༽

མ་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་དེ་བྲོད་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། རྣམ་ཉོག་པ་ཆོས་ཅན། བྲོད་དུ་མ་
ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མིན་ཏེ། བྲོད་སྤྱི་མ་རེ་རེས་སྤྱི་མ་རེ་རེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་རེས་པའི་སྤྱིར། གཏན་ཆོག་གས་གྲུབ་
སྟེ། ཉོག་པ་སྤྱི་ལ་ལྷག་པར་ཆགས་པའི་ཆོ། གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་སྐྱེ་བའི་དེ་མ་ཐག་རྒྱེན་གྱི་རྒྱས་པ་ཉམས་
བས་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་མི་སྐྱེ་བའི་སྤྱིར། གཤམ། གལ་ཏེ་དང་པོར་ལུས་ལས་ཡིན་སྟོང་དུ་མ་ཅིག་ཅར་
སྐྱེས་ནས་སྤྱིས་ཡིད་སྟོང་སྤྱི་མ་རེ་རེས་སྤྱི་མ་རེ་རེ་ཁོ་ན་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལུས་ཆོས་ཅན། སྤྱིས་ཡིད་སྟོང་དུ་
མ་ཅིག་ཅར་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་སྟོག་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤར་ཡིད་སྟོང་དུ་མ་ཅིག་ཅར་བསྐྱེད་རྒྱས་པ་གང་
ཞིག་བྲོད་ཉོག་པ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་དེ་ལ་འབྲུལ་པའི་ཚྱོད་པ་སྟོང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚྱོད་པ་དང་། ལན་
ནོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ། ལུས་ཅན་ཤི་བའི་ས་ན་ཆོས་ཅན། སེམས་འབའ་ཞིག་ཡན་གར་དུ་གནས་པར་ཐལ།
སེམས་གནས་པ་གང་ཞིག་རྟེན་ལུས་མེད་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱེ་མཆེད་སྤྱི་མའི་རྒྱ་
གཉིས་བཤད། མཆམས་སྟོར་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་མཆམས་སྟོར་འཐད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། གཤམ། བདག་འཛིན་ཅན་གྱི་སྐྱེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཤི་བའི་འོག་ཏུ་སེམས་འབའ་ཞིག་ཡན་གར་དུ་གནས་
པའི་སྟོན་མེད་དེ། འཆི་ཁ་ཐ་མའི་སེམས་དེ་སྤྱི་མའི་ལུས་ཀྱི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱེན་དུ་འགྱུར་བའི་སྤྱིར། འོ་ན་ཆེ་སྤྱི་
མའི་ལུས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་གང་ཞེ་ན། ཆོ། སྤྱི་མའི་ལུས་ཆོས་ཅན། བྲོད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ཡོད་དེ། རང་གི་ཉེར་ལེན་འཆི་
ཁ་ཐ་མའི་དབང་པོའི་སྐྱེ་མཆེད་

༼ ༡༣༩ ༽

ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ། འཆི་ཁའི་ལུས་སེམས་ཆོས་ཅན། ལུས་སེམས་ཕྱི་མའི་རྒྱ་རྒྱུན་མིན་ཏེ།
ལུས་སེམས་ཕྱི་མའི་རྒྱ་རྒྱུན་དུ་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་
མིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་པ་བཤད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་མ་དམིགས་པས་མི་
ཁེགས་ཀྱང་དབང་པོ་ཡིན་པ་དང་། སེམས་ཡིན་པ་སོགས་ཀྱི་ཉགས་ཀྱིས་ཁེགས་སོ་ཞེ་ན། དབང་པོ་ཡིན་པ་
སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཆི་ཁའི་དབང་པོ་དབང་པོ་ཕྱི་མའི་ཉེར་ལེན་མིན་པར་སྐྱབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་མིན་
ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཉགས་ཀྱིས་དེ་སྐྱབ་ཀྱི་བྱུང་བ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དཔེར་ན། འཆི་ཁའི་དབང་པོ་ཆོས་
ཅན། རྒྱུན་གཞན་ཆང་ཞིང་གོགས་མེད་ན་དབང་པོ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་དེ། རྒྱུན་གཞན་ཆང་ཞིང་གོགས་མེད་ན་དབང་
པོ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་རྣམས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཆེ་འདྲིའི་དབང་པོ་སྤྲུམས་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པ་བཞིན། གཤམ། ཆེ་འདྲིའི་
དབང་པོ་དེ་དབང་པོ་སྤྲུམ་ལས་མི་སྐྱེད་པར་ལུས་ཉག་པ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལུས་ཅན་གཅིག་ལ་ཆོས་
ཅན། དབང་པོའི་རིགས་འདྲ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ། དེའི་དངོས་རྒྱ་ལུས་ཉག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། སེམས་
གཤམ་ཏེ་ཆེ་འདྲིའི་དབང་པོ་སེམས་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཆེ་ཕྱི་མའི་དབང་པོ་ཡང་ཆོས་ཅན། སེམས་ལས་
སྐྱེ་བར་ཐལ། ཆེ་འདྲིའི་དབང་པོ་སེམས་ལས་སྐྱེ་བ་གང་ཞིག་རྒྱ་མཆན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་བཀག་
པས་བྱུང་བའི་མཐུག་སྤྱད་བསྟན་པ་ནི། དེས། ཐ་མལ་པ་དང་དག་བཅོམ་པ་འཆི་ཁ་མའི་སེམས་ཆོས་ཅན། ཉེར་
ལེན་རྒྱ་ལུས་དབུགས་དང་བྲལ་བ་དེ་ཁྱོད་རིག་པ་ཕྱི་མ་མཆོམས་མི་སྒྲོར་བ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་
མིན་ཏེ། དེ་དེ་ལྟར་སྐྱབ་

༼ ༡༣༽

བའི་མ་ངེས་བའི་གཏན་ཆོག་ལོན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྲིད་ཀྱང་རང་བཞིན་ལས་འདས་པ་མིན་པ་སྟོང་བ་ལ་
གསུམ་སྟེ། དཔེ་ལ་བརྟེན་པའི་རྩོད་པ་དགོད། གཞན་གྱིས་བཀོད་པའི་དཔེ་དོན་དགག་ རང་སྟོགས་འཐད་པའི་
དཔེ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གོམས། སྤྱིང་རྩེ་གོམས་པ་ལས་བྱུང་བར་ཅུང་ཟད་འཕེལ་ཡང་མཐའ་མེད་དུ་
འཕེལ་བ་མིན་ཏེ། མཆོངས་པ་དང་ཆུ་ཡི་བྱོད་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་མ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ་ཞེས། གཉིས་པ་ལ་
བཞི་སྟེ། དཔེ་ལ་མཐའ་མེད་འཕེལ་བའི་བྱུང་བར་མེད། དོན་ལ་མཐའ་མེད་འཕེལ་བའི་བྱུང་བར་ཡོད། དཔེ་ལ་
དོན་དང་མཆོངས་པའི་རྩོད་པ་སྤང་། དོན་ལ་ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱས། མཆོངས་པ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གོམས་པ་ལས་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་ལ་ཁྱོད་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་
བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་གོམས་ཟེན་ལུས་ཀྱི་འབད་རྩོད་ལ་བསྐྱར་མ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། ཆུ་བྱོད་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་དེ་ལ་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བ་བསྐྱེད་པའི་རྣམ་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟེན་ཆུ་དེ་རྒྱན་མི་བརྟེན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གའི་། བརྟེ་སོགས་ཆོས་
ཅན། གོམས་རྒྱུན་དང་མ་བྲལ་བར་གོམས་པར་བྱས་ན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་ཏེ། ལུས་ཀྱི་འབད་རྩོད་ལ་མི་ལྟོས་
པར་སེམས་རྒྱུད་ལ་གོམས་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མེས་ཤིང་རང་གི་རང་གིས་སྟེག་པ་དང་།
གསེར་ལ་དདུལ་ཆུ་རང་གི་རང་གིས་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །དེསྟེ། བརྟེ་སོགས་ཆོས་ཅན། གོམས་རྒྱུན་དང་མ་
བྲལ་བར་གོམས་པར་བྱས་ན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་ཏེ། རང་གི་རིགས་མཐུན་སྡེ་མ་ལས་འཕེལ་བའི་སེམས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་སྟེ། སེམས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ན་རྟེན་བརྟེན་པས་འབྲས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
བརྟེ་སོགས་རིགས་འདྲ་སྡེ་མ་ལས་འཕེལ་བ་ལྟར་མཆོངས་

༼ ༡༣༤ ༽

བ་ཡང་རིགས་འབྲས་ལྡན་མ་ལས་འཕེལ་བར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། དེ། མཚོངས་བ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རིགས་འབྲས་ལྡན་མ་
ལས་འཕེལ་བ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ལུས་ཀྱི་སྟོབས་དང་འབད་ཚུལ་ཚད་ངེས་བས་ཁྱོད་ཀྱང་ཚད་ངེས་པའི་ཕྱིར།
འོན་དང་པོ་ནས་ཕྱིས་བྱང་བའི་དུས་བཞིན་དུ་མཚོངས་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ། མཚོངས་བ་གོམས་པའི་སྐྱེས་
བྱ་ཚོས་ཅན། དང་པོ་ནས་ཕྱིས་བྱང་བའི་དུས་བཞིན་དུ་མཚོངས་བ་མིན་ཏེ། དང་པོར་ཁྱོད་ཀྱི་ལུས་འགལ་རྒྱུན་
ཀྱིས་མཚོངས་བ་དང་མི་མཐུན་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར་དང་། ཕྱིས་མི་མཐུན་པ་བསལ་ནས་ཡང་རང་གི་ལུས་ཀྱི་
སྟོབས་ཉིད་དུ་མཚོངས་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། བརྩེ་སོགས་རིགས་འབྲས་ལྡན་མ་ལས་འཕེལ་ན་ཐ་མལ་བ་རྣམས་ལ་
བརྩེ་སོགས་འཕེལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བརྩེ། ཐ་མལ་བ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་བརྩེ་སོགས་མཐའ་མེད་དུ་མི་
འཕེལ་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་སེམས་རྒྱུད་ལ་འགལ་རྒྱུན་ཞེ་སྒྲུང་གིས་གཞོན་པ་བྱས་པའི་ཕྱིར། འགལ་རྒྱུན་ཞེ་སྒྲུང་མེད་
ན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་བར་འགྱུར་རམ་ཞེ་ན། འདྲི། བརྩེ་སོགས་ཚོས་ཅན། འགལ་རྒྱུན་མེད་ཅིང་མཐུན་རྒྱུན་
ཚང་བའི་སྒྲོན་མ་གོམས་ན་མཐའ་མེད་དུ་འཕེལ་ཏེ། དེ་ལྟར་གོམས་ན་ཁྱོད་སྒྲ་མ་ངེས་ཁྱོད་ཕྱི་མ་གསལ་བའི་རྒྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གོམས། བརྩེ་སོགས་གོམས་པ་ལས་སེམས་རྒྱུད་བརྩེ་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་
འགྱུར་བ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡོད་དེ། ཆགས་བྲལ་སོགས་གོམས་པ་ལས་སེམས་རྒྱུད་
ཆགས་བྲལ་སོགས་ཀྱི་བདག་ཉིད་དུ་འགྱུར་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་མཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་
ལས་སྟོན་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལ་བཞི་སྟེ། བརྩེ་བས་སྟོན་པ་བྲངས་པའི་ཚུལ། སྟོན་པའི་དམིགས་རྣམ་སྟོང་བའི་
ཚུལ། དམིགས་རྣམ་གོམས་པར་སྟོན་པར་བསྟན། དེས་ན་བསམ་སྟོར་རྒྱ་རུ་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བརྩེ་
སེམས་

༼ ༡༣༩ ༽

རྒྱུད་སྤྲེང་རྗེའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར་པའི་བཅེ་ལྷན་དེ་ཆོས་ཅན། བདེན་བཞི་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་ཐབས་ལ་སྦྱར་
བར་མཛད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་བསལ་བའི་ཕྱིར་དུ་བདེན་བཞི་བསྟན་དགོས་པའི་
ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བདེན་བཞི་རང་ལ་སྟོན་ཏུ་གྱུར་ན། བདེན་བཞི་གཞན་ལ་ཕྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་སྟོན་མི་རུས་པས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤང་བའི་རྒྱ་དང་རང་བཞིན་དབྱེད། དེ་རྒྱ་གཞོམ་ཕྱིར་གཉིན་པོ་དབྱེད།
དབྱེད་པས་བྱུང་པའི་སྤང་གཉིན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལུང་། བཅེ་ལྷན་ཆོས་ཅན། སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་ཡོད་
པ་དང་། མི་རྟག་པ་ཡིན་པར་དབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱད་བསྐྱེད་སྤང་བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་མེད་པ་དང་། རྟག་པ་ཡིན་ན་སྤྱད་བསྐྱེད་སྦྱོང་མི་རུས་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོ།
བཅེ་ལྷན་ཆོས་ཅན། སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་འཁོར་གཉིན་པོ་དབྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་
བར་འདོད་པའི་ཕྱིར། རྒྱ། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་འཁོར་གཉིན་པོ་ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་
ཤེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བདེན་བདག་འཛིན་ལས་བྱུང་བའི་མེད་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་ཡིན་
ཏེ། སྤྱད་བསྐྱེད་རང་དབང་དུ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་བར་ཆད་མེད་ལམ་ཆོས་
ཅན། སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་རྒྱ་འཁོར་གཉིན་པོ་ཡིན་ཏེ། བདག་འཛིན་དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་གཉིན་པོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྣམས་། བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལམ་བསྐྱེད་པ་གངས་མེད་གསུམ་དུ་གོམས་པར་
བྱེད་པའི་སློ་ཆོས་ཅན།

༼ ༡༣༠ ༽

གོམས་རྒྱུན་དང་མ་བྲལ་བར་གོམས་པར་བྱེད་ན་བདེན་བཞིན་གནས་ཚུལ་ལ་གསལ་བ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་
འབྱུང་སྟེ། རྟེན་བརྟན། གོམས་པ་རང་གི་རང་གིས་བྱུང་བར་དུ་འབྱུང། བདེན་བཞིན་གནས་ཚུལ་གོམས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དེསྟེ། སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་ཆོས་ཅན། རྟོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ།
བདེན་བཞིན་གནས་ཚུལ་ལ་སྤྱགས་གསལ་བ་རབ་ཀྱི་མཐར་ཕྱིན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱའི་དེ་ཆོས་ཅན། བསེ་
དུ་སོགས་ལས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་ཏེ། རྟོན་མོངས་པའི་བག་ཆགས་མ་ལུས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི།
དྲི། བདག་མེད་གོམས་པའི་སྟོང་ཆོས་ཅན། སྟོན་པ་ཞེས་བརྗོད་དུ་བྱུང་སྟེ། འབྲས་དུས་ཀྱི་སྟོན་པའི་རྒྱུ་གཙོ་བོ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱའི་ཐེག་ཆེན་གྱི་བསམ་སྦྱོར་ཕྱན་སུམ་ཆོགས་པ་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། མདོའི་མཆོད་བརྗོད་
དུ་སྦྱེས་བྱ་ཆོད་མའི་རྒྱར་བཤད་དེ། མདོའི་མཆོད་བརྗོད་དུ་སྤངས་རྟོགས་ལས་དང་པོར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་དེ་ལས་བདེ་གཤེགས་འབྱུང་བའི་ཚུལ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤངས་པ་ཕྱན་ཆོགས་བདེ་བར་གཤེགས་སུ་
བསྟན། སྤངས་པ་ཕྱན་ཆོགས་མེད་པའི་ཚུང་བ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མདོར་བསྟན། རྒྱས་པར་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་ཁྱིམ་སངས་རྒྱས་པའི་སྤངས་པ་ཆོས་ཅན། བདེར་གཤེགས་ཡིན་ཏེ། ཡོན་ཏན་
གསུམ་ལྟན་གྱི་སྤངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ལེགས་པར་སྤངས་པ། སྤངས་མི་སྟོན་པར་
སྤངས་པ། མ་ལུས་པར་སྤངས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱའི་དེ་ཆོས་ཅན། ལེགས་པར་སྤངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྤྱག་
བསྐྱེད་ཀྱི་རྟེན་མི་བྱེད་པའི་སྟོན་པ་ཕྱི་རོལ་པའི་སྤངས་

༼༡༣༡༽

བ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྒྲུའི་དེ་ཆོས་ཅན། སྤར་མི་ལྟོག་པར་སྤངས་བ་ཡིན་ཏེ།
བདག་ལྟའི་ས་བོན་སྤངས་པས་ཉན་རང་སློབ་པའི་སྤངས་བ་ལས་མཆོག་ཏུ་གྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
ཉན། དེ་ཆོས་ཅན། མ་ལུས་པར་སྤངས་བ་ཡིན་ཏེ། ཉན་མོངས་ཀྱི་བག་ཆགས་སྤངས་པས་ཉན་རང་དག་བཅོམ་
ཀྱི་སྤངས་བ་ལས་བྱུང་བར་དུ་འཕགས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཅོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་
པོ་ནི། ལྷ། དཔྱེད་པ་བ་སོགས་ན་རེ། ཉན་པ་གོ་བྱ་ཏ་མ་ཆོས་ཅན། ཉན་ཟད་པ་མིན་ཏེ། དག་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་དང་།
སྒྲེས་བུ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱབ་བྱེད་ལྷག་ལྷན་ཉིད་དུ་བསྟན། སྤྱབ་བྱེད་ཉིད་
ལ་བརྟགས་ནས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདྲོ། དག་སྤྱོད་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཉན་པ་སྒྲོན་ཟད་པ་མིན་
པར་སྤྱབ་པའི་བྱུང་བ་འབྱུང་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་གྲུབ་ཀྱི་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ལྟོག་པར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ནི། ཉན། ཉན་པ་སྒྲོན་ཟད་པ་མིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་སྒྲོན་ཏྲག་པ་ཡིན་ནམ། སྤང་བྱེད་ཀྱི་གཉེན་པོ་མེད་པ་ཡིན་
ནམ། ཡོད་ཀྱང་མི་ཤེས་པ་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། རྒྱ། ཉན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཏྲག་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་སྤྱེད་བྱེད་ཀྱི་
རྒྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན། རྒྱ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤང་བྱེད་ཀྱི་ཐབས་མེད་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱའི་
གཉེན་པོ་གོམས་པས་ཁྱོད་ཟད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྟར་ན། རྒྱ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཉེན་པོ་
ཤེས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་བདག་ཏུ་འཛིན་པ་ཤེས་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་དེ་ལས་སྒྲོན་པ་འབྱུང་བའི་ཚུལ་

༼ ༡༣༩ ༽

ནི། སྐྱོ་བ། སྦྱོན་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱོ་བ་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཉིད་ཀྱིས་གཟིགས་པའི་ཡོན་ཏན་གཞན་ལ་བསྟན་པས་
གཞན་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཆུང་བཅས་ལས་སྐྱོ་བ་ལྷན་པའི་བྱིས། ལྷན་སྟེ། རྩུག་གསུངས་པ་དང་སྦྱང་བཅེ་དང་མི་ལྷན་
པའི་སྦྱོན་པ་བྱིན་ཅི་ལོག་གསུངས་པ་མི་སྦྱང་བའི་བྱིས། ལྷ་བ་དེས་ན་སྤྱོད་བྱེད་ཡོད་པར་བསྐྱབ་པ་ནི། དེ།
བཅོམ་ལྷན་འདས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་བྱེད་ཡོད་པར་བྱུང་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་བྱེད་ཐུགས་རྗེ་ལས་སྦྱོན་པ་
སོགས་འབྱུང་བར་བསྐྱབས་ཟིན་པའི་བྱིས། གསུམ་པ་ནན་ཏན་མ་བྱས་པར་སྤྱོད་པ་ལ་ལྷ་སྟེ། སྐྱོ་བ་དངོས་
སྦྱོབས་རིགས་པས་བསྐྱབ། དེ་ལས་བདེར་གཤེགས་བྱུང་བའི་ཚུལ། དེ་ལས་སྦྱོན་པ་བྱུང་བའི་ཚུལ། དེ་ལས་
བཅེ་བ་བྱུང་བའི་ཚུལ། དེས་ན་ནན་ཏན་བྱེད་པར་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བདེན་བཞི་སྦྱོན་པ་སྐྱོ་བ་པར་
བསྟན། བསྟན་བྱ་བདེན་བཞི་རིགས་པས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡིང་། སྦྱོན་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱོ་བ་པ་ཡིན་ཏེ།
གདུལ་བྱ་ལ་བདེན་བཞི་བྱིན་ཅི་མ་ལོག་པར་བསྟན་པས་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཆུང་བཅས་ལས་སྐྱོ་བ་པར་མཛད་པའི་
བྱིས། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། མཆན་གཞི་མཆན་ཉིད་སྤྱོད་སྟེ་སྤྱུག་བདེན་བཤད། སྤྱུག་བསྐྱེད་ཆུང་བཅས་སྤྱོད་
སྟེ་ཀུན་འབྱུང་བཤད། སྤྱུག་བསྐྱེད་འགག་པ་སྤྱོད་སྟེ་འགོག་བདེན་བཤད། བདག་ལྟའི་གཉིན་པོ་སྤྱོད་སྟེ་ལམ་
བདེན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཆན་གཞི་འཁོར་བ་ཅན་དུ་བསྐྱབ། མཆན་ཉིད་མི་རྟག་ལ་སོགས་
བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱུག་བསྐྱེད་འཁོར་བ་ཅན་དུ་བསྟན། འཁོར་བ་མེད་པའི་ཅོད་པ་སྦྱོང་
བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱུག་བདེན་བཞི་བྱིན་ཅི་མ་

༼༡༣༣༽

ལོག་པར་སྟོན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་གསུང་རབ་ལས་ཇི་ལྟར་བསྟན་པ་ལྟར་རིགས་པས་སྐྱབ་ཚུལ་སྟོན་ཏེ། སྐྱེ་བ་དུ་
མར་ཡང་ནས་ཡང་དུ་འཁོར་བའི་ཟག་བཅས་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕྱང་པོ་ཆོས་ཅན། སྐྱག་བསྐྱལ་བདེན་པ་ཡིན་ཏེ།
སྐྱག་བསྐྱལ་ནམ་པ་གསུམ་པོ་གང་རུང་གིས་སྐྱག་བསྐྱལ་བའི་ཟག་བཅས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་རྩོད་པ་
དགོད་པ་ནི། འཁོར་བ་ཅན་ཞེས་པ་མི་འཐད་དེ། སྐྱེ་བ་སྐྱུ་མ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལན་ལ་གཉིས་ཏེ། འཁོར་བ་
ཡོད་པར་རིགས་པས་བསྐྱབ། འཁོར་བ་མེད་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གོམས་ལས་གསལ་
བའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ། ཉེར་ལེན་རིགས་མ་ཐུན་རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཏན་ཆོགས་
དགོད། ཉེས་སྟོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གོམས། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་ཐ་མལ་པ་ཆོས་ཅན། ཆགས་སོགས་
གོམས་པ་སྟོན་དུ་སོང་སྟེ། རང་རྒྱུད་ལ་ཆགས་སོགས་གསལ་བར་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
ཆགས་སོགས་རྒྱ་མེད་སྐྱེ་བ་དགག་རིགས་མི་མ་ཐུན་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་དེས་ན་རིགས་མ་ཐུན་རྒྱ་རུ་བྱལ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་མིན་ཏེ། དེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བད་ཀྱི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
བཞེ་སྟེ། ལྷོག་པ་མེད་པས་འབྲས་བུ་མིན། ཇེས་འགྲོ་མེད་པས་འབྲས་བུ་མིན། འབྲས་བུ་ཡིན་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ།
རང་ལ་མཚུངས་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འཁྲིལ། གཉི་ཐུག་དང་ཞེ་སྤང་འདོད་ཆགས་གསུམ་པོ་ཆོས་
ཅན། དེམ་པ་ལྟར་རྒྱུང་མཁྲིས་བད་ཀན་གསུམ་གྱི་འབྲས་

༼༡༣༩༽

བྱ་མིན་ཏེ། རིམ་པ་ལྟར་དེ་གསུམ་ལ་ལྟོག་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཤམ། གཤམ་ཏེ་བད་ཀན་ཤས་ཆེ་བའི་གང་ཟག་ལ་
མཁྲིས་པ་འདྲེས་པའི་ཕྱིར། ཞེ་སྤང་འབྱུང་བས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། གང་ཟག་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མཁྲིས་པའི་
འབྲས་བྱ་ཤ་སེར་བ་སོགས་དེ་ཡི་ཆོས་མཐོང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དངོས་རྒྱ་མཁྲིས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཏུག་
གསུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ནད་གསུམ་རེ་རེ་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་བད་ཀན་མཚུངས་པའི་གང་
ཟག་ཐམས་ཅད་འདོད་ཆགས་མཚུངས་པའི་སྐྱོན་ཡོད་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། གཟུགས། གཤམ་ཏེ་ལུས་ཅན་གྱི་
འབྱུང་བ་མཚུངས་ཀྱང་འབྱུང་འབྱུང་གྱི་གཟུགས་བཟང་ངན་སོགས་ཐ་དད་པ་བཞིན་དུ་སྤྲ་མ་ལ་ཡང་སྐྱོན་མེད་
དོ་ཞེ་ན། དེར། ལུས་ཅན་གྱི་གཟུགས་བཟང་ངན་སོགས་ཁྱུང་བར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འབྱུང་བ་ཁོ་ན་ལས་སྐྱེ་བ་
མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་བདག་རྒྱུན་ཆེ་སྤྲ་མའི་ལས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཏན་
ཆེ་གས་དགོད། ཚུལ་གསུམ་བསྐྱུལ། ཉེས་སྟོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱོན། ཏུག་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། ནད་
གསུམ་གྱི་ཉེར་ལེན་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་ཏེ། ནད་གསུམ་འཕེལ་འགྱེབ་གྱི་རྗེས་སུ་ཁྱོད་འཕེལ་འགྱེབ་མི་བྱེད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཤམ་ཏེ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། མཁྲིས་པ་འཕེལ་བ་ན་ལུས་གདུངས་པས་ཞེ་སྤང་འཕེལ་བར་
མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི། ཞེ་སྤང་ཆོས་ཅན། མཁྲིས་པ་འཕེལ་བ་ན་ཁྱོད་འཕེལ་བ་ཙམ་གྱིས་ཁྱོད་མཁྲིས་པའི་
ཉེར་ལེན་ལས་སྐྱེས་པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་འབྱུབ་ན་ཁྱོད་ནད་གསུམ་ཀའི་ཉེར་ལེན་ལས་སྐྱེས་པར་ཐལ་བའི་
སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དོ། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ནད་གསུམ་གྱི་ཉེར་ལེན་ལས་སྐྱེས་པ་མིན་པར་ཐལ།
ནད་གསུམ་

༩༡༣༥༽

མཚུངས་པ་ཐམས་ཅད་ཁྱོད་མཚུངས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ། ཅུ་བའི་རྟགས་ལ་ཁྲབ་པ་ཡོད་དེ། ཉེར་ལེན་གྱི་
རྒྱ་འཕེལ་ན་དེའི་འབྲས་བུ་འགྲིབ་པ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། མཁྲིས་པ་འཕེལ་ན་ཆ་བ་འགྲིབ་པ་མི་རུང་བ་བཞིན་
ནོ། །ཆོག་སྟེ། གཤམ་ཉེ་ནད་གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་ལས་ཆགས་པ་དང་མི་མཉམ་པ་ལས་ཞེ་སྤང་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ན་ཅ་
བའི་གཏན་ཆོག་སྟེ་མ་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། ཉད་གསུམ་ཆ་མཉམ་མི་མཉམ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ནད་གསུམ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ནད་གསུམ་ཆ་མཉམ་མི་མཉམ་གྱི་འབྲས་བུར་གྲུར་བའི་
ཆོར་བ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉེས་སྒྲོང་བརྗོད་དེ་རྒྱ་གཉིས་ཟླ་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་
གཉིས་སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོ། གཤམ་ཉེ་ནད་གསུམ་ཆ་མི་མཉམ་པ་ལས་སྐྱེས་པའི་སྤྱག་བསྐྱེལ་
གྱིས་གོགས་བྱས་པའི་ཆེ། བད་ཀན་གྱིས་འདོད་ཆགས་མི་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། ཉད་གསུམ་ཆ་མཉམ་པའི་ཆེ་རྒྱ་
ཅིས་བསྐྱེད། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཁྲ་བ་ཆགས་པའི་རྒྱར་མི་འཐད། གཟུགས་སོགས་ཆགས་པའི་རྒྱར་མི་
འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོ། ཉད་གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་ལས་ཁྲ་བ་འཕེལ་ལ། དེ་ལས་འདོད་ཆགས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། ཆོ། ཆགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ནད་གསུམ་ཆ་མཉམ་པ་དང་དེ་ལས་རྒྱར་བའི་ཁྲ་བའི་དངོས་འབྲས་མིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་གཉིས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར། བྱད། ཆགས་ལྟན་ཆོས་ཅན། བྱད་མེད་
གཟུགས་མཛེས་པ་གཅིག་ལ་ཆགས་པ་བྲག་པོ་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཁྲ་བ་ངེས་པར་འཕེལ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཤམ་ བྱད་མེད་གྱི་གཟུགས་མཛེས་པ་སོགས་ཀྱང་ཁྲ་

༩༡༣༩༽

བས་ཆགས་པ་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་ཀྱིན་དུ་དགོས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། བྱད་མེད་ཀྱི་གཟུགས་མཛེས་
པ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆགས་པའི་དངོས་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཉེ་བར་ཡོད་པའི་གང་ཟག་ཀྱན་ཆགས་པ་
སྐྱེ་བར་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། དེསྟེ། ཆགས་པ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་མཛེས་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་འགོ་ལྗོན་བྱེད་
པར་ཐལ། དེའི་དངོས་འབྲས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཤམ། གཟུགས་མཛེས་སོགས་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་འཛིན་པ་ཡང་
ཆགས་པ་བསྐྱེད་པ་ཡན་ལག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཐམས་ཀྱི་བྱད་མེད་ཀྱི་གཟུགས་མཛེས་ཉེ་བར་ཡོད་པའི་གང་ཟག་
ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། གཟུགས་མཛེས་པ་ལ་ཡོན་ཏན་དུ་འཛིན་པར་ཐལ། དེའི་དངོས་རྒྱ་ཆང་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་འབྲས་བུ་ཡིན་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་ནི། གཞིས། བད་ཀན་ཤས་ཆེ་བའི་གནས་སྐབས་ན་ཆོས་ཅན། ཞེ་
སྤང་ཅན་མིན་པར་ཐལ། ཆགས་པ་མཛོན་གྱུར་དུ་ཡོད་པའི་གནས་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ།
བད་ཀན་ཅན་ལ་ཞེ་སྤང་སྐྱེ་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། བཞེ་བ་རང་ལ་མཚུངས་པའི་ཚྭ་བ་སྤང་བ་ནི། ཉེས་པ་དེ་
ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། གྲིང་། སངས་རྒྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཆགས་སོགས་ནད་གསུམ་གྱི་ཉེར་ལེན་
ལས་སྐྱེ་བ་ལ་བཀོད་པའི་ཉེས་པ་ཁྱོད་ལ་མེད་དེ། ཁྱོད་ཆགས་སོགས་རིགས་མ་ཐུན་སྤྲ་མའི་བག་ཆགས་ལས་
སྐྱེ་བར་ཁས་སྤངས་པའི་མཁས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་ལས་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
སྤང་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བ་དགག་གྱུ་བ་ཟེན་གནས་པར་བྱེད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདིསྟེ། ཆགས་སོགས་
རྒྱང་སོགས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པར་དགག་པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། དུག་གསུམ་

༼ ༡༣༽

པོ་འབྱུང་བའི་ཉེར་ལེན་ལས་སྐྱེ་བའང་ཁེགས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རིགས་པ་སྤྲ་མས་ཁེགས།
ཁས་སྒྲངས་འགལ་བ་སྟོང་། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉེན། ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྲུབ་
ཟེན་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་ཡང་མིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་ཡིན་པ། ཡོད་མེད་རྟགས་ལ་རྟེན་མེད་བྱིར། །ཞེས་པའི་རིགས་
བས་ཁེགས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། འབྱུང་གྱུར་གྲུབ་ཟེན་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན།
དཀར། འབྱུང་གྱུར་ཆོས་ཅན། གྲུབ་ཟེན་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པ་མིན་ཏེ། གྲུབ་ཟེན་གནས་
པའི་རྟེན་མི་སྟོང་པའི་བྱིར། འོན་འབྱུང་གྱུར་འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་གང་ཞེ་ན། དྲི། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
འབྱུང་བ་ལ་བརྟེན་པའི་དོན་གྲུབ་ཟེན་གནས་པའི་ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་རྒྱ་འབྱུང་བ་སྤྲ་མས་
སྐྱེས་པའམ་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་འབྱུང་བ་དང་དབྱེར་མེད་དུ་སྐྱེས་པ་དེ། ཁྱོད་འབྱུང་བ་ལ་གནས་པའི་དོན་
ཡིན་པའི་བྱིར། གཤམ། ཆང་མ་ལོག་ཀྱང་སྟོས་པའི་རྒྱས་པ་སྟོག་པ་བཞིན། དུས་མཉམ་པའི་འབྱུང་བ་དང་འབྱུང་
གྱུར་ཡང་དབྱེར་ཡོད་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དེས། ཆང་གིས་སྟོས་པའི་རྒྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཆང་ལས་དོན་གཞན་པའི་
ཚུལ་གྱིས་བརྟེན་པ་མིན་ཏེ། ཆང་དང་གྲུབ་བདེ་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཤམ། ཆང་དང་ཆང་གི་སྟོས་པའི་
རྒྱས་པ་གྲུབ་བདེ་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པ་དེ་འབྱུང་སེམས་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མིང་། འབྱུང་སེམས་ཆོས་
ཅན། གྲུབ་བདེ་རྣམས་གཅིག་མིན་པར་ཐལ། སྟོ་མ་འབྲུལ་བས་རྣམས་ཐ་དད་དུ་རྟོགས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྟོ།
ཡིད་སྟོ་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ལུས་

༩༡༣༩༽

གནས་སྐབས་གཞན་དུ་མ་གྱུར་གྱི་བར་དུ་བྲོད་ཀྱི་ནམ་པ་གཞན་དུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བྲོད་ལུས་དང་ཇས་
གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུས་དང་དེ་ལ་བརྟེན་པའི་གཟུགས་སོགས་བཞིན། གལ་ཏེ་གཟུང་དོན་གྱི་དབང་གིས་
ནམ་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་རེ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་ཅན་མིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་ཙམ་གྱིས་འདུག་པའི་
ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་དེས་ན་རིགས་མ་ཐུན་རྒྱ་རུ་གྲུབ་པ་ནི། གྲིང་། ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན། བྲོད་རང་གི་
རིགས་མ་ཐུན་སྡེ་མ་ལས་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཏེ། བྲོད་ཉེར་ལེན་ལུས་ལས་སྐྱེ་བ་མི་འཐད་པའི་ཕྱིར་དང་། རིགས་མ་ཐུན་
སྡེ་མའི་བག་ཆགས་རྒྱུན་གྱིས་སད་པ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཉེར་ལེན་རིགས་མ་ཐུན་ཏྲགས་གྱིས་སྐྱབ་
པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ནམ་ཤེས་ཡིན་པས་ཉེར་ལེན་རིགས་མ་ཐུན་གྲུབ། གྲུབ་ཟེན་སྐྱབ་པའི་གངས་ཅན་ཙོད་པ་སྟོང་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ནམ། སྐྱེས་མ་ཐག་པའི་ནམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། ནམ་ཤེས་སྡེ་མ་རན་དུ་སོང་སྟེ། ནམ་ཤེས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱ་ཁྱིམ་སོགས་པའི་དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་ནམ་ཤེས་རྒྱས་པའི་ངོ་བོར་ལྡན་པའི་
ཕྱིར་ན་ཐལ་བ་དེ་འདོད་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། རྒྱ་ཁྱིམ་རྒྱ་དང་འབྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་ཅི་ན་སྒྲང་ཆེན་བརྒྱའི་ནམ་ཤེས་རྒྱས་
པའི་ངོ་བོར་ཡོད་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཆོས་ཅན། བྲོད་དམ་བཅའ་ཡང་དག་མིན་ཏེ། བྲོད་ལ་རིགས་
པ་ཡང་དག་གིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ཅི་ལྟར་གཞོད་ན། རྒྱ་ཁྱིམ་རྒྱ་དང་འབྱུང་བ་སོགས་ཀྱི་ཅི་ན་ཆོས་ཅན། སྒྲང་
ཆེན་བརྒྱའི་ནམ་ཤེས་མེད་དེ། དེ་སྒྲང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་འཁོར་བ་མེད་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བ་ལ་
གཉིས་ཏེ། ཆགས་སོགས་བཅས་པར་འབྱུང་བའི་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཆགས་སོགས་ངེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་
ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ་བའོ། །

༩༡༣༩༽

དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དགོད། བྱ་བ་མ་ངེས་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི། ཐ་མལ་བ་ཆོས་ཅན།
སྤྱིས་མ་ཐག་ནས་ཆགས་སོགས་དང་ལྡན་པའི་ངེས་བ་མེད་པར་ཐལ། ཆགས་སོགས་སྤྱི་མ་སྟོན་དུ་མ་སོང་བའི་
ཕྱིར། གཉིས་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྒྱ་ཡི་སྟོན་མ་ངེས་སྟོང་། དཔེ་ཡི་སྟོན་མ་ངེས་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
འབྲུང་། གལ་ཏེ་ལུས་ཅན་ཀུན་ཆོས་ཅན། ཆགས་སོགས་དང་ལྡན་པར་ངེས་ཏེ། ཆགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་རྒྱ་
འབྲུང་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐམས་། དེ་ཆོས་ཅན། འདོད་ཆགས་ཆེ་ཆུང་མཆུངས་པར་ཐལ། འདོད་ཆགས་
ཀྱི་དངོས་རྒྱ་འབྲུང་བ་མཆུངས་པའི་ཕྱིར། གལ་། གལ་ཏེ་རྟགས་མ་གྲུབ་སྟེ། འབྲུང་བ་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་པར་ལས་
ཆགས་སོགས་དུ་མ་འབྲུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འབྲུང་། འབྲུང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་འབྲུང་བའི་སྟོག་ཆགས་དེ་
ལ་སྟོག་ཆགས་ཅམ་དང་། ཆེས་སྟོག་ཆགས་དང་། ཆེས་ཤིན་ཏུ་སྟོག་ཆགས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ལས་འབྲུང་བའི་སྟོག་ཆགས་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ ཁྱོད་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་པར་ལས་ཆགས་སོགས་ཆེ་ཆུང་གི་བྱུང་
པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ་མེད་ཀྱང་ཐ་མལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤར་ཆགས་སོགས་དང་བཅས་བ་ལས་ཕྱིས་
ཆགས་སོགས་མེད་པར་འབྲུར་བ་སྤིང་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་འབྲུང་བ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་བྱུང་པར་ལས།
ཆགས་སོགས་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་བྱུང་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གལ་། གལ་ཏེ་ཐ་མལ་བ་ཆོས་ཅན། ཆགས་སོགས་
གཏན་མེད་དུ་འབྲུར་བ་མིན་ཏེ། ཆགས་སོགས་ཀྱི་དངོས་རྒྱ་འབྲུང་བ་མི་སྟོག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བདེག་ ཐ་མལ་
བ་ཆོས་ཅན། འདོད་ཆགས་ཆེ་ཆུང་མཆུངས་པར་ཐལ།

༩༡༥༠༽

རྒྱ་འབྲུང་བ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། བྱམ་པ་ཁས་སྦྲངས་ཏེ། སངས་རྒྱས་པའི་ལུགས་ལ་བ་ལང་སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཤེས་
བ་ལ་བ་ལང་ཆེ་ཆུང་དུ་འཛིན་པའི་བྱུང་པར་མེད་པ་དང་། རྒྱང་འཕེན་གྱི་ལུགས་ལ་འང་ས་སོགས་ལས་སྤྱེས་
པའི་སློག་ཆགས་ལ་སློག་ཆགས་ཙམ་ལ་སོགས་པའི་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། རྫོང་། གལ་ཏེ་མེ་ལ་བྱོད་ཆེ་ཆུང་
གི་བྱུང་པར་ཡོད་ན་ཡང་བྱོད་གཏན་མེད་ཀྱི་མེ་མི་སྤྱིད་པ་བཞིན་འབྲུང་བ་དང་ཆགས་སོགས་ལ་མཚུངས་སོ་ཞེ་
ན། མོན། བྱོད་ཆོས་ཙན། བྱོད་གཏན་མེད་ཀྱི་མེ་མི་སྤྱིད་པ་དང་། ཆགས་སོགས་གཏན་མེད་ཀྱི་འབྲུང་བ་མི་
སྤྱིད་པ་དེ་དཔེ་དོན་དུ་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། བྱོད་མེ་ལས་དོན་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར། གཤི་། ཆགས་སོགས་
ཆོས་ཙན། འབྲུང་བ་ལ་རྒྱན་ཆད་པ་སྤྱིད་དེ། བྱོད་འབྲུང་བ་ལས་དོན་གཞན་པའི་ཡོན་ཏན་ཡིན་པ་གང་ཞིག
འབྲུང་བ་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱོད་འཕེལ་འགྲིབ་ཀྱི་བྱུང་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འབྲུང་བ་ལས་དོན་
གཞན་པའི་དཀར་སོགས་འབྲུང་བ་ལ་རྒྱན་ཆད་པ་སྤྱིད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གེ་བྱུགས། གཞུགས་
སོགས་འབྲུང་བ་ལས་གསར་དུ་བྱུང་ཡང་། འབྲུང་བ་ལ་ངེས་པ་ཡོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཆགས་སོགས་ཀྱང་ཡིན་
པས་སྤྱན་མེད་པ་ཞེས་པའི་སྐབས་ཀྱི་ཐལ་བ་མ་ངེས་སོ་ཞེ་ན། ཆགས་སོགས་ཆོས་ཙན། གཞུགས་སོགས་
དང་འབྲུང་བ་ལ་ཡོད་པར་མཚུངས་པ་དེ་མིན་པར་ཐལ། གཞུགས་སོགས་འབྲུང་བ་དང་འབྲལ་མི་རུང་ཡིན་པ་
གང་ཞིག་བྱོད་འབྲུང་བ་དང་འབྲལ་རུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་། གལ་ཏེ་དེ་གཉིས་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། གཞུགས་
སོགས་ཆོས་ཙན། བྱོད་འབྲུང་བ་དང་འབྲལ་མི་ཤེས་པ་དེ་ཆགས་སོགས་ལ་མཚུངས་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་
མཚུངས་ན། ཆགས་

༼༡༩༡༽

སོགས་དེ་འབྱུང་བ་དང་ལྷན་ཅིག་སྐྱེ་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྣམ་ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན། གཟུང་
དོན་གྱི་དབང་གིས་རེས་འགའ་སྐྱེ་བར་ངེས་པ་མིན་པར་ཐལ། སྐྱོ་བཏགས་དངོས་ལུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྐྱོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ཆགས་སོགས་རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་ནི། སྐལ་ལྔ། ཆགས་སོགས་ཆོས་
ཅན། རེས་འགའ་སྐྱེ་བའི་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། རིགས་འདྲའི་རྒྱ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་འབྱུང་བ་དངོས་
རྒྱར་འདོད་ན། ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བུ་ཀུན་ལ་དུས་ཀུན་གྱི་ཆེ་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་འབྱུང་
བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མཆོན་ཉིད་མི་རྟག་ལ་སོགས་བསྐྱབ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། མི་རྟག་སྐྱུག་བསྐྱལ། བདག་
མེད། སྟོང་པ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོ་ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་པ་ཡིན་ཏེ། རེས་འགའ་སྐྱེ་
བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཉེས། དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱུག་བསྐྱལ་ཡིན་ཏེ། ཉེས་པ་བདག་འཛིན་
སོགས་ཀྱི་རྟོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། མེད་པའི་རྟོན་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བདག་ དེ་ཆོས་
ཅན། བདག་མིན་ཏེ། བདག་དང་མཆོན་ཉིད་མི་མཐུན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། བྱིན། དེ་ཆོས་ཅན། བདག་གིས་
བྱིན་གྱིས་བརྒྱབ་བྱ་མིན་ཏེ། བདག་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
རྟག་པ་ཡིན་ན་རང་འབྲས་སྐྱེད་བྱེད་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། རྟོ་ བདག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་རིམ་
གྱིས་སྐྱེ་བ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཁྱོད་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱུག་བསྐྱལ་སོགས་

༼ ༡༤༩ ༽

ཀྱི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། སྤྱག་བསྐལ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་གཞན་ཆོགས་ན་ཡང་ཁྱོད་ལྟོག་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་སྤྱག་བསྐལ་
སོགས་ལྟོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྤྱག་བསྐལ་རྒྱར་བཅས་སྤྱབ་སྟེ་ཀྱན་བདེན་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
སྤྱག་བསྐལ་རྒྱ་དང་བཅས་པ་བསྐྱབ། རྒྱ་ཉིད་གཞན་དུ་རྟོག་པ་དགག། རྒྱ་ཡི་གཙུག་པོ་སྟེང་པ་བསྟན་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། དེས་ལགའ་སྟེ་བས་རྒྱར་བཅས་སྤྱབ། རྒྱ་མེད་སྤྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
རྟོག་སྤྱག་བསྐལ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། དེས་ལགའ་སྟེ་བའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྱབ་སྟེ།
ལྟོག་ལྱབ་ཏྲགས། གཉིས་པ་ནི། རྟོ། རྒྱར་འཕེན་པ་ན་ལེ། ཆེར་མའི་རྩོད་པ་སོགས་རྒྱ་མེད་ཡིན་པ་བཞེན་དུ་སྤྱག་
བསྐལ་ཀྱི་བདེན་པ་ཡང་རྒྱ་མེད་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། གཤི། ཆེར་མའི་རྩོད་པ་སོགས་དང་སྤྱག་བསྐལ་ཀྱི་བདེན་པ་ཆོས་
ཅན། རྒྱ་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། རྟོན་གཞན་སྤྲ་མ་པན་བྱེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འོན་མེད་མེས་
ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ཀྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་རེག་བྱ་ཆོས་ཅན། མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པར་ཐལ། མིག་ཤེས་ཕྱི་མའི་རྗེས་
སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱ་ས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྟོག་དེ་ཆོས་ཅན། དེའི་བརྒྱུད་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། དེའི་དམིགས་རྒྱུན་དུ་གྱུར་
པའི་གཟུགས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཏྲག་སྤྱག་བསྐལ་ཆོས་ཅན། དབང་སྤྱག་སོགས་ཏྲག་པ་ལས་
སྟེ་བ་མིན་ཏེ། སྤྱིར་ཏྲག་པ་རྒྱ་ཡིན་པ་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར་དང་། ཏྲག་པས་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་རུས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྟེང་པ་རྒྱུན་ཀྱི་གཙུག་པོར་བསྟན། དེ་ལ་ལུང་གི་སྤྱབ་བྱེད་དགོད། སྟེང་པ་ཁོ་
ན་བཤད་པའི་[WP:MRG:ENDFIELD][WP:MRG:ENDFIELD]རྒྱའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོ། སྟེང་
པའི་

༼༡༤༣༽

སྲིད་པ་ཚོས་ཅན། རང་འབྲས་སྤྱད་པ་སྤྲུལ་གྱི་རྒྱུ་ལོ་གཙོ་བོ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་སྤྱད་པ་སྤྲུལ་རང་དབང་དུ་སྦྱོང་
བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོ་དེ་ལྟར་ན་མདོ་ལས། སྤྱད་པ་སྤྲུལ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཀུན་འབྱུང་ལ་འདོད་པའི་སྲིད་པ་
དང་། སྲིད་པའི་སྲིད་པ་དང་། འཇིག་པའི་སྲིད་པ་དང་གསུམ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། སྲིད་པའི་སྲིད་པ་
ཚོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱད་པ་སྤྲུལ་གྱི་རྒྱུ་ཡིན་པ་དང་། སྤྱད་པ་སྤྲུལ་གྱི་རྒྱུར་གྱུར་པའི་ཀུན་འབྱུང་ལ་དེ་ལྟར་བཤད་པ་
མི་འགལ་བར་ཐལ། འདོ[WP:MRG:ENDFIELD]ད་སྲིད་དང་འཇིག་སྲིད་གཉིས་ཁྱོད་ཀྱི་བྱེ་བྲག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། བདེ་ག་ཐ་མལ་པ་ཚོས་ཅན། སྲིད་པ་གསུམ་པོ་དེ་ཁྱོད་ཡང་སྲིད་དུ་སྦྱེ་བའི་རྟོན་ཡིན་ཏེ། སྤྱད་པ་སྤྲུལ་
ལ་བདེ་བར་འཇིན་པའི་ལོ་གཤེས་ལས་རྒྱུང་བའི་སྲིད་པ་གསུམ་གྱི་དབང་གིས་ཁྱོད་ཡུལ་གྱི་སྤང་དོར་ལ་འཇུག་
བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དངོས་དང་། ཚྱོད་པ་སྤྱོད་བཤོ། །དང་པོ་ནི། ཆགས། སྲིད་པའི་
སྲིད་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཡང་སྲིད་སྦྱེ་བའི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་པར་སློབ་དཔོན་དབྱེག་གཉིན་གྱིས་གསུངས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལུས། འོན་ལུས་ལས་ཀྱང་འདོད་ཆགས་འབྱུང་བར་ཐལ། ལུས་མེད་པ་ལ་ཆགས་པ་མ་
མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྒྱུ། ལུས་སྤྲུལ་པ་ཚོས་ཅན། རང་འབྲས་འདོད་ཆགས་སྤྱི་མཐི་རྒྱུ་ཡིན་ཏེ། དེའི་ལྟན་ཅིག་
བྱེད་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་སྤྲུལ་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཀག་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། ལུས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་འདོད་
ཆགས་སྤྱི་མཐི་རྒྱུ་ཅམ་ཡིན་པ་བཀག་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་འདོད་ཆགས་སྤྱི་མཐི་ཉེར་ལེན་ཡིན་པ་སྤྲུལ་བཀག་ཅིན་
པའི་ཕྱིར། རྟོགས། གལ་ཏེ་རིག་པ་སྤྲུལ་པ་ལ་བརྟེན་པའི་ལུས་སྤྲུལ་པ་ཚོས་ཅན་སྤྱི་མཐི་རྒྱུར་འདོད་ན།

༩༡༩༩༽

རྒྱུ་འཕེན་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱེ་བ་ཕྱི་མ་ཡོད་པར་འདོད་རིགས་པར་ཐལ། ལུས་དང་ཆགས་པ་སྤྲ་མ་དེ་གཉིས་ཕྱི་
མའི་རྒྱུ་སྤྲས་པའི་ཕྱིར། གཤམ། ཆགས་པ་ཆོས་ཅན། ལུས་ཀྱི་རྒྱ་མིན་ཏེ། ལུས་སྐྱེ་བ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། ལུས་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ཆགས་པའི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། ཆགས་པ་དང་ལྷན་ཅིག་འབྱུང་བའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སྐལ། ཆེ་འདིའི་ཆགས་པ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་ཆོས་ཅན། རིགས་འབྲས་མ་སྤྲོད་དུ་སོང་བ་བྱུང་སྟེ། རང་
ཉིད་སྐལ་མཉམ་ཀྱི་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤེད་པ་ཁོ་ན་ཡང་སྤེད་དུ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་ཡིན་ན། མི་
ཤེས་ལས་དང་སྤེད་ལས་འབྱུང་རིག་མཛོད། །ཅེས་རྒྱ་གསུམ་པ་ཅན་དུ་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མོ། མ་
རིག་པ་ཆོས་ཅན། སྤྱིར་ཡང་སྤེད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ཡང་སྐབས་འདིར་ཡང་སྤེད་ཀྱི་རྒྱ་མ་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་
དེ། ཡང་སྤེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་བསྐྱེད་ངེས་མིན་པའི་ཕྱིར། སྤེད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁོ་ན་སྐབས་འདིར་ཡང་སྤེད་ཀྱི་
རྒྱ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཡང་སྤེད་ཀྱི་ཕུང་པོ་སྐྱེད་ངེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལས་ཀྱང་ཆོས་ཅན།
སྐབས་འདིར་ཡང་སྤེད་ཀྱི་རྒྱ་མ་བཤད་དེ། ཁྱོད་ཡོད་ན་ཡང་སྤེད་འབྱུང་བས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
སྤྱག་བསྐྱལ་འགོག་པ་སྤྱབ་སྟེ་འགོག་བདེན་བཤད་པ་ལ་བཞི་སྟེ། སྤྱག་བསྐྱལ་ལས་གྲོལ་ཐར་པ་བསྤྱབ། གྲོལ་བ་
པོ་ལ་ཚྩད་པ་སྟོང་། གྲོལ་བའི་ཚུལ་ལ་ཚྩད་པ་སྟོང་། །བཅེང་ཐར་བདག་གིས་བྱེད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲོ་
རྒྱའི་གཙོ་བོ་སྤེད་པ་ཆོས་ཅན། གཏན་དུ་བ་མིན་ཏེ། རྒྱ་མ་རིག་པ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མ་རིག་པའི་
གཉེན་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འཁོར། སེམས་ཅན་རྣམས་ཡོད་ཆོས་

༩༡༥༥༽

ཅན། འཁོར་བ་ལས་ཐར་པ་མེད་པར་ཐལ། འཁོར་བའི་ཚོས་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི། ཐལ་བ་དེ་ཚོས་ཅན།
སངས་རྒྱས་པ་ལ་གཞོན་གྱིད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱས་པས་སྤྱོད་ལ་འདོད་པ་དང་།
རྟགས་མ་གྲུབ་པའི་ལན་དོན་མ་ཐུན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། འོན་འཁོར་བ་དང་ཐར་པ་གང་ལ་འཛོག་ཅེ་ན། རྒྱུ་བདག་
ཚོས་ཅན། དོན་དམ་པར་སྤྱོད་མེད་ན་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་འཁོར་བ་སྤངས་ནས་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཆེད་དུ་འབད་བ་གྱིད་
པར་འཐད་དེ། དོན་དམ་པར་ཕྱང་པོ་སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱིས་གདུང་བ་ལ་སྤྱོད་སྤྲུག་བསྐྱལ་གྱིས་གདུངས་པར་སྐྱོ་
བཏགས་པ་གང་ཞིག་ལོག་པར་སྐྱོ་བཏགས་པ་དེ་གཞོན་པའི་ཆེད་དུ་སྤྱོད་གྱིས་ཐ་སྙད་དུ་ཐར་ལམ་ལ་བཙོན་
དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་ཆགས་བྲལ་བར་གནས་པ་མེད་པ་སྤང་། འཕགས་ལམ་དང་
པོར་ཡང་སྤྱོད་མེད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆགས་བྲལ་གནས་པའི་རྒྱ་གཉིས་བཤད། རྒྱ་ཡི་དོན་
ལ་ཙོད་པ་སྤོང་། གནས་པའི་དོན་ལ་ཙོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འདོད། ཆགས་བྲལ་གྱི་གང་ཟག་ཚོས་ཅན།
སྤྱོད་རེ་ཞིག་འཁོར་བར་གནས་པའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། སྤྱོད་བཅེ་བ་དང་ལས་གང་རུང་གིས་རེ་ཞིག་འཁོར་བར་
གནས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། སྤྱོད་ལས་ཀྱི་དབང་གིས་འཁོར་བར་གནས་པ་ཡོད་དེ། སྤྱོད་སྤྱ་མའི་ལས་ཀྱིས་
ཆེ་འདིའི་ཕྱང་པོ་འཕངས་ཟེན་ཅིང་རེ་ཞིག་ཕྱང་པོ་མི་སྟོག་པར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལས་
ཀྱི་དོན་ལ་ཙོད་པ་སྤོང་། བཅེ་བའི་དོན་ལ་ཙོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆགས་བྲལ་ལས་ཀྱིས་འཁོར་བར་
གནས་ན་ཡང་སྤྱོད་གཞན་དུ་མཆོམས་སྐྱོར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱི་ཏེ། ཆགས་བྲལ་

༩༡༤༦༽

ལས་ཀྱི་གནས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་ལས་མ་གྲོལ་བ་མིན་ཏེ། ཡང་སྲིད་འགྲུབ་བྱེད་ཀྱི་སྲིད་པ་ཟད་པར་
སྤངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆགས་བྲལ་ལ་སྡིང་ཇེ་ཡོད་ན་སེམས་ཅན་དུ་ལྟ་བུ་ཡོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
སྤྱལ་ཆགས་བྲལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་བཅེ་བ་ཆོས་ཅན། བདག་ལྟ་མིན་ཏེ། འགལ་རྒྱུན་ཞེ་སྤང་མེད་ཅིང་། མཐུན་རྒྱུན་
སྡིང་ཇེ་སྤྲ་མའི་ཇེས་སུ་འདུག་པའི་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཆགས་བྲལ་ལ་སྡིང་ཇེ་ཡོད་ན་ཆགས་
པ་ཅན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ། ཆགས་བྲལ་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་སྡིང་ཇེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཆགས་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཆགས་
པ་དང་རྒྱ་འགལ་བའི་བྱིར། ཆགས་བྲལ་ལ་སྡིང་ཇེ་ཡོད་ན་དེའི་ཡུལ་ལ་གཞོད་པ་བྱས་པའི་ཆེ་ཁོང་ཁྱོ་སྤྱེ་བར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ། ཆགས་བྲལ་གྱི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན། ཁོང་ཁྱོ་སྤྱེ་བ་མིན་ཏེ། རྒྱ་བདག་འཛིན་མ་ལུས་པ་
སྤངས་པའི་བྱིར། དེས། ཆགས་བྲལ་ཆོས་ཅན། དུག་གསུམ་གྱི་ཉེས་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། དུག་གསུམ་གྱི་ཉེས་པ་
མེད་པར་བསྐྱབས་བཞེན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལས་ཀྱིས་གནས་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་། བཅེ་བས་གནས་
ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཆགས་བྲལ་ལ་ལས་ཀྱིས་འཕངས་པའི་ལུས་ཡོད་ན་འཁོར་བ་ལས་མ་གྲོལ་
བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གྲོལ། ཆགས་བྲལ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་པ་མིན་ཏེ། ཡང་སྲིད་གཞན་དུ་མཆོམས་སྦྱོར་
བའི་རྒྱ་ཟད་པར་སྤངས་པའི་བྱིར་དང་། ལས་ཀྱི་རུས་པ་མ་ཟད་ན་ཡང་འཁོར་བའི་ཉེས་པ་མེད་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ནི། ཆགས་བྲལ་སྡིང་ཇེས་གནས་ན་སེམས་ཅན་གྱི་དོན་དུ་ཡུན་རིང་པོར་གནས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
སྡིང་། ཉན་རང་དག་བཅོམ་པ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་ལ་

༩༡༩༥༽

ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་རུས་པ་མེད་དེ། སྤྱིང་རྗེ་དམན་པ་ཉིད་ཀྱི་ཕྱིར། གང་། ཐེག་ཆེན་འཕགས་པ་ཆོས་ཅན།
གཞན་དོན་ལ་ཡུན་རིང་དུ་བཞུགས་པ་ཡིན་ཏེ། དེའི་རྒྱ་བཙེ་བ་ཆེན་པོ་མངའ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
གལ། འདིག་ལྟ་ཡང་སྤྱིད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་ན་ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པ་ཆོས་ཅན། ཡང་སྤྱིད་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ།
འདིག་ལྟ་སྤངས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལྟ་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། འདིག་ལྟ་སྤངས་པ་མིན་ཏེ། འདིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་མ་སྤངས་
པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྤངས་ན་དེ་ཆོས་ཅན། ཡང་སྤྱིད་དུ་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། འདིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་སྤངས་པའི་ཕྱིར།
བདེ། དེ་ཆོས་ཅན། འདིག་ལྟ་ལྟན་སྐྱེས་མ་སྤངས་པར་ཐལ། བདག་བདེ་བ་དང་འཕྲད་བ་དང་སྐྱག་བསྐྱལ་དང་
བྲལ་བར་འདོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་བཙེ། རྒྱ་བཙེ་བ་ཆེན་པོ་མངའ་བ་དང་འཕྲད་བ་དང་
སྐྱག་བསྐྱལ་དང་བྲལ་བར་འདོད་པའི་སྤྱོད་མེད་དགོས་པའི་ཕྱིར། བཞེ་བ་བཅེང་ཐར་བདག་གིས་བྱེད་བ་དགག་པ་
ལ་གཉིས་ཏེ། ཏྲག་པའི་བདག་གིས་བྱེད་བ་དགག་བཟོད་དུ་མེད་པས་བྱེད་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་རོལ་
པ་ན་རེ། བདག་ཏྲག་པ་འཁོར་བར་བཅེང་བ་དང་། འཁོར་བ་ལས་ཐར་བ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། སྐྱག་ བདག་ཏྲག་པ་
ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་འཆིང་བ་མིན་པར་ཐལ། སྐྱག་བསྐྱལ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་
ལས་ཐར་བ་མིན་པར་ཐལ། སྐྱག་བསྐྱལ་ལྟོག་པའི་རྒྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། མོ། བདག་ཆོས་ཅན། འཆིང་འགོལ་གྱི་
རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། མི་ཏྲག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གནས་མ་བྱ་བ་ན་རེ། བདག་ཏྲག་པ་ལ་བཅེང་ཐར་

༼༡༤༽

མི་འཐད་ཀྱང་། ཏྲག་མི་ཏྲག་གང་རུང་དུ་འདྲ་བའི་དུ་མེད་པ་ལ་བཅིང་ཐར་འཐད་དོ་ཞེ་ན། བཟློན། བདག་ཚེས་
ཅན། བཅིང་ཐར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཏྲག་མི་ཏྲག་གང་རུང་དུ་འཐད་དུ་མེད་པའི་ཕྱིར། གང་། བདག་ཚེས་ཅན།
ཏྲག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། མི་ཏྲག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་ཀྱི། འཇིག་མེད་ཡིན་ན་ཏྲག་པ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་བདག་ལྟའི་གཉེན་སོ་སྐྱབ་སྟེ་ལམ་བདེན་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བདག་མེད་རྟོག་པ་གཉེན་སོར་བསྟན།
གཉེན་སོ་ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་འགོད་པའོ། །དང་སོ་ལ་གསུམ་སྟེ། བདག་མེད་གོམས་པས་གནས་འགྱུར་ཐོབ་
པར་བསྟན། གནས་འགྱུར་ཐོབ་ཀྱང་སྤང་བྱས་འཛོམས་པ་དགག་གནས་འགྱུར་ཐོབ་པ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་
དགག་པའོ། །དང་སོ་ནི། བཤད་ཀྱི། བདག་མེད་རྟོགས་ནས་གོམས་པའི་སློ་ཚེས་ཅན། འཁོར་བའི་གཉེན་སོར་
གྱུར་པའི་ཐར་ལམ་ཡིན་ཏེ། གོམས་པ་ལས་གནས་འགྱུར་ཐོབ་པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
སྤང་བྱས་འཛོམས་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་བསྟན། རྒྱས་པ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་རྒྱས་པར་བཤད། སྐྱབ་བྱེད་འཇིག་
སྤངས་འགལ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་སོ་ནི། གཤམ་ཉེས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ཉེས་མེད་དུ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་
གནས་འགྱུར་བ་སྤིད་ཀྱང་ཉེས་པ་སྤྲོད་ཡང་འགྱུར་སྟེ། ཉེས་པ་དང་བཅས་པའི་སེམས་ལ་ཉེས་མེད་ཀྱི་ལམ་
འགྱུར་བ་བཞིན་ཞེ་ན། གནས་གྱུར་པའི་སེམས་ཚེས་ཅན། ཉེས་པ་སྤྲོད་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། ཉེས་པ་སྤྲོད་འགྱུར་
པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། སྤང་གཉེན་འཇིག་སྤངས་འགལ་ཞིང་གཉེན་སོ་དོན་ལ་ཞུགས།
རང་བཞིན་སློ་བྱར་བྱེད་པར་ཡོད་པས་སྤང་རྒྱས་མེད། རྒྱས་

༩༡༩༽

ཡོད་ན་ཡང་གཉེན་པོ་འབད་མེད་བསྐྱེད་པ་རུས། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གཉེན་པོ་འབད་ཀྱང་ལྷོག་མི་རུས་
བའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ། གནས་གྲུར་པའི་སེམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བདག་འཛིན་སོགས་ཀྱི་ཉེས་པ་སྤར་འབྱུང་
བའི་རུས་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་འཛིན་པའི་སློན་ས་བདག་འཛིན་སྤངས་པའི་སློན་ཡིན་ཞིང་།
བདག་འཛིན་དེ་ཡུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་སྤྱི་ཅི་ལོག་ཏུ་འཛིན་པའི་སློན་ཡིན་པའི་སྤྱིར། ལྷོག་བདག་འཛིན་ཆོས་
ཅན། གནས་གྲུར་ཐོབ་པའི་སེམས་ལ་ཁྱོད་འབྱུང་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་ཀྱི་སྤང་བ་
ཡིན་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་ཐག་ཁྲ་ལ་སྤྱུལ་དུ་འཛིན་པའི་སློན་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། སེམས་ཉེས་པ་ཆགས་
སོགས་ཆོས་ཅན། གནས་འགྲུར་ཐོབ་པའི་སེམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གཞོད་པའི་རུས་པ་མེད་དེ། སྤར་གནས་
མ་གྲུར་པའི་དུས་སུ་ཡང་སེམས་ལ་རང་བཞིན་གྱིས་གཞོད་པའི་རུས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། རུས་
ཉན་ཐོས་མཐོང་ལམ་པའི་སེམས་རྒྱད་ཆོས་ཅན། ཉེས་པ་ཅུང་ཟད་སྐྱེ་ཡང་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་རུས་པ་མེད་
དེ། གཉེན་པོ་བདག་མེད་མངོན་སུམ་དུ་རྟོགས་པའི་ཤེས་རབ་རང་དབང་དུ་བསྐྱེད་རུས་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་ས་
སློན་པ་ལ་མེ་བཞིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། འཆོ། ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་གནས་གྲུར་པའི་སེམས་ཆོས་ཅན། ཉེས་པ་
ཆགས་སོགས་ཀྱིས་འབད་དུ་ཟེན་ཀྱང་ལྷོག་མི་རུས་ཏེ། གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ཕྱོགས་འབའ་ཞིག་
འཛིན་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འཛིན་སྤངས་ཐ་དད་ཅམ་གྱིས་གཉེན་པོ་མིན། ཕྱོགས་རེའི་མགོ་
གཞོན་ཅམ་གྱིས་གཉེན་པོ་མིན། དེས་ན་མཐའ་དག་དཔྱིས་འབྱེན་གཉེན་པོར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཛིན་
སྤངས་འགའ་

༩༡༥༽

བ་ཙམ་གྱིས་གཉེན་པོར་གྱུར་ན་ཆགས་སྤང་གཉིས་ཀྱང་པན་ཚུན་གཉེན་པོར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། བདེག་འདོད་
ཆགས་དང་ཁོང་ཁྱོ་ཆོས་ཅན། པན་ཚུན་གཉེན་པོར་འགྱུར་བ་མིན་ཏེ། རང་རྩ་བ་དག་འདྲིན་དུ་གཅིག་པའི་སྤྱིར་
དང་། པན་ཚུན་རྩ་བ་སྤྱི་ལྟར་འགྱུར་བའི་སྤྱིར་། གཉིས་པ་ནི། ཞེ་སྤང་གི་གཉེན་པོ་བྱམས་པ་སོགས་ཀྱང་
གསུངས་པ་མིན་ནམ། ཅིའི་སྤྱིར་བདག་མེད་རྟོགས་པ་ཁོ་ན་གཉེན་པོར་འཆད་ཅེ་ན། བྱམས་ཤིང་སེམས་ཅན་ལ་
དམིགས་པའི་བྱམས་སོགས་ཆོས་ཅན། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་བྱང་ནས་འབྱེན་པའི་གཉེན་པོ་མིན་ཏེ། ཉོན་
མོངས་པ་ཅན་གྱི་མ་རིག་པ་དང་འདྲིན་སྤངས་མི་འགལ་བའི་སྤྱིར་། བྱམས་སྤྱི་ ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་ནི་མ་རིག་
པའི་རྩ་བ་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་། མ་རིག་པ་ནི་རིག་པ་བཀག་ཙམ་ཡིན་པས་འདི་ལྟར་མི་འཐད་དོ་ཞེ་ན། རིག་མ་
རིག་པ་ཆོས་ཅན། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་དང་དམིགས་པ་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་རྣམ་པ་ལོག་པར་ཞུགས་པ་ཡིན་
གྱི། རིག་པ་བཀག་ཙམ་མིན་ཏེ། རིག་པ་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་སྤང་བྱ་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང་། སེམས་བྱང་ཡིན་པས་
དམིགས་རྣམ་འདྲིན་པའི་སྤྱིར་། འོ་ན་ལྟ་བུ་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པའི་མ་རིག་པ་ཞེས་བཤད་པ་དང་འགལ་ཏེ།
རང་ཉིད་རང་དང་མཚུངས་པར་ལྡན་པ་མི་སྲིད་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། འགལ་ཤིང་། མ་རིག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལྟ་བུ་དང་
མཚུངས་ལྡན་ཡིན་པས་དེ་ཁྱོད་ལྟ་བུ་དང་འགལ་བའི་སྤྱིར་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟ་བུ་དང་སྤྱིགས་གཅིག་པ་
དང་སྤྱིགས་གཅིག་པ་ཅན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་། གསུམ་པ་ནི། ལྟོང་། ཉེར་ལེན་གྱི་ཕུང་པོ་བདག་གིས་སྟོང་བ་ཉིད་དུ་
ལྟ་བའི་ལམ་དེ་ཆོས་ཅན། ཉེས་པ་ཆགས་སོགས་བྱང་ནས་འབྱེན་པའི་གཉེན་པོ་ཡིན་ཏེ། བདག་ལྟ་བུ་དང་འདྲིན་
སྤངས་དངོས་སུ་འགལ་ཞིང་། དུལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་ཞུགས་

༼༡༩༽

པའི་ལམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཟད། ཉེས་པ་རྣམས་ཆོས་ཅན། གཉེན་པོ་གོམས་ཀྱང་བད་པ་མ་ཡིན་
པར་ཐལ། སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཟུགས་ཅན་ལ་གཟུགས་མི་བད་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། མིན། དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སེམས་ཀྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཁྱོད་བད་མི་སྲིད་པ་དེ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ད་ལྟ་
གཉེན་པོ་སྤྱིས་པའི་ཆེ་མངོན་གྱུར་ལྡོག་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གསེར་གྱི་ཁུ་བ་སྤར་ཡང་སྤར་བ་བཞིན་དུ།
གཉེན་པོ་དང་བྲལ་བའི་ཆེ་སྤར་ཡང་ལྡོག་གོ་ཞེ་ན། ཉེས། གནས་འགྱུར་ཐོབ་པའི་སེམས་རྒྱད་ཆོས་ཅན། གཉེན་
པོ་དང་བྲལ་ནས་ཉེས་པ་སྤར་ལྡོག་པ་མིན་ཏེ། གཉེན་པོ་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་སྒོ་དང་བྲལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་
དང་། གཉེན་པོ་དང་བྲལ་ན་སྤང་བྱ་སྤང་ལྡོག་པས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་གཉེན་པོ་ཡིན་པའི་སྐབས་བྱེད་
འགོད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བདག་མེད་རྟོགས་པ་བདག་ལྟོ་གཉེན་པོར་བསྟན། བདག་མེད་རྟོགས་པ་སྲིད་པའི་
གཉེན་པོར་བསྟན། དེ་ལས་ལོགས་སུ་ལས་ལུས་གཉེན་པོར་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། བདག་ལྟོ་འཁོར་
བའི་རྩ་བར་བསྟན། བདག་ལྟོ་ཉེས་པའི་རྩ་བར་བསྟན། རྩ་བ་ཡིན་པའི་སྐབས་བྱེད་དགོད། དེས་ན་རྩ་བ་དབྱུང་བར་
གདམས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གདུག་། བདག་ལྟོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཁོར་བའི་རྩ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལས་བདག་དང་
བདག་གིར་ཆགས་པ་འབྱུང་། དེ་ལས་ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་ལ་སོགས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉེས་པ་ནི། བདེ་ག་
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཉེས་པའི་རྩ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལས་བདག་དང་གཞན་དུ་འཛིན་པ་འབྱུང་། དེ་ལ་ཆགས་སྤང་
སོགས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བདག་ལྟོས་ཆགས་པ་

༼ ༡༥༩ ༽

གཉིས་ཀ་བསྐྱེད། གཉིས་པོ་སྔོང་བའི་ཐབས་གཞན་མེད། ཆགས་བྲལ་མེད་ན་འཁོར་བར་འཁོར་བའོ། །དང་པོ་
ནི། དེསྟ། བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་དུ་འདོད་པའི་བདག་འཛིན་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་
དང་མ་བྲལ་བར་ཐལ། བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་ལྡན་པའི་བྱིར། ཉེསྟ། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། བདག་ཉེས་མེད་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་འཛིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བདག་ལ་ཆགས་པ་སྔོང་བའི་ཐབས་གཞན་མེད།
བདག་གིར་ཆགས་པ་སྔོང་བའི་ཐབས་གཞན་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱོན་བཅས་ཤེས་པས་ཞེན་ཡུལ་
སྔོང་མི་རུས། སྐྱོན་བཅས་ཤེས་པས་དངོས་རྒྱ་ལྟོག་མི་རུས། སྐྱོན་བཅས་ཉིད་ལ་ཁས་སྦངས་འགལ་བ་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གལྟ། བདག་ཉེས་མེད་ཡིན་ཀྱང་བདག་ལ་ཆགས་པ་སྐྱོན་བཅས་སུ་ཤེས་པས་བདག་ལ་
ཆགས་པ་སྔོང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདྲོ། བདག་ལ་ཆགས་པ་སྐྱོན་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་སྐྱེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བདག་
ལ་ཆགས་པ་སྔོང་མི་རུས་པར་ཐལ། བདག་ལ་ཆགས་པའི་ཞེན་ཡུལ་སུན་སྦྱང་མི་རུས་པའི་བྱིར། བྱ་བ་སྟེ།
ཞེན་ཡུལ་སྔོང་བའི་སྐྱོན་ས་ཞེན་བྱེད་ཀྱི་སྔོ་སྔོང་དགོས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆགསྟ། བདག་ལ་ཆགས་པས་
སྐྱོན་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་བདག་འཛིན་ཅན་ཆོས་ཅན། བདག་ལ་ཆགས་པ་སྔོང་མི་རུས་པ་ཐལ། བདག་ཉེས་མེད་
ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཅན་དུ་མཐོང་བའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཆགྱིས། བདག་ལ་ཆགས་པ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། སྟུག་བསྐྱེད་
ཀྱི་ཉེན་བྱེད་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། དྲོ། བདག་ལ་ཆགས་པ་ཆོས་ཅན། སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་ན་ཡང་ཆགས་པ་དང་
བྲལ་བར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ། བདག་སྐྱོན་མེད་ཀྱི་བདག་གི་བར་མཐོང་བའི་བྱིར།

༼ ༡༥༣ ༽

དཔེར་ན་བདག་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་ཀྱང་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་མིན་པ་བཞིན་ནོ། །གཤི། བདག་
སྐྱོན་མེད་ཡིན་ཏེ། བདག་ཁོ་ན་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མིན་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། དོ། བདག་ལ་ཆགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
སྐྱོན་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁོ་ན་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱ་མིན་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། བདག་དང་བདག་ལ་ཆགས་
པ་གཉིས་ཀ་ཆོས་ཅན། ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ། སྐྱོན་མེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་
བཞི་སྟེ། དབང་སོགས་སྤྱད་བསྐྱེད་བསྐྱོམས་པས་སྤོང་མི་རུས། དབང་བདག་ཐ་དད་ཤེས་པས་སྤོང་མི་རུས།
སྤྱད་བསྐྱེད་ལས་ཡིད་འབྱུང་བས་སྤོང་མི་རུས། སྤྱད་བསྐྱེད་བསྐྱོམས་བྱུང་གསུངས་དང་འགལ་བ་སྤོང་
བཤོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བརྗོད། སྤུང་འབྱེན་བཤུགས་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤི། སྤྱལ་གྱིས་གཟུང་བའི་
ཡན་ལག་སྤྱད་བསྐྱེད་ཀྱིས་རྒྱར་བསྐྱོམས་པས་སྤོང་བ་བཞིན་དུ་བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་། བདག་གི་བ་སྤྱད་
བསྐྱེད་ཀྱི་རྒྱར་བསྐྱོམས་པས་སྤོང་ངོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དཔེ་དགག་དོན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
བདག་གི་སྤྱལ་གྱིས་གཟུང་བའི་ཡན་ལག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱད་བསྐྱེད་དུ་བསྐྱོམས་པ་ཅམ་གྱིས་འདོར་བ་མིན་ཏེ།
ཁྱོད་ལ་བདག་གི་བའི་སྤོང་བཅོམ་ན་ཁྱོད་མི་འདོར་བ་མཐོང་བའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་བདུན་ཏེ། བདག་གིར་
འཛིན་པ་ཡོད་ན་འདོར་མི་སྲིད། བདག་གིར་འདོར་ན་བདག་གི་མཆོན་ཉིད་མེད། བདག་འཛིན་ཡོད་ན་བདག་
གིར་ཆགས་པ་འབྱུང་། སྤྱད་བསྐྱེད་བསྐྱོམས་པས་བརྩམས་པ་དོན་མེད་འགྱུར། བདག་སྐྱོན་མེད་ན་ཆགས་དང་
བྲལ་ཡུལ་མེད། སྐྱོན་ཅན་ཤེས་པས་

༼༡༥༽

ཆགས་པ་སྒྲོང་མི་རུས། རྒྱ་ལ་གཞོན་པ་མེད་པས་སྒྲོང་མི་རུས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བདག་གིར་འཛིན་
པ་ཡོད་ན་ཆགས་བྲལ་མེད། བདག་གིར་འཛིན་པ་བཅོམ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱད་། དབང་
སོགས་སྐྱབ་བྲལ་དུ་བསྒྲོམ་པའི་བདག་འཛིན་ཅན་ཆོས་ཅན། དབང་སོགས་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་མིན་
པར་ཐལ། དབང་སོགས་ལ་རང་གི་བའི་སྒྲོམ་དོར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དབང་སོགས་ལོངས་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེན་དུ་གཟུང་
བའི་ཕྱིར། ལུས། ཁྱུང་སྟེ། ལུས་ལས་བོག་པའི་སྐྱ་སོགས་ལ་རང་གི་བའི་སྒྲོམ་དོར་ཞིང་གཞན་ལ་ཞེན་པ་སྐྱེ་བའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱབ་བྲལ་བསྒྲོམས་པས་བཅོམ་པ་དགག་སྐྱབ་བྲལ་བསྐྱེད་པས་བཅོམ་པ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདག་ལ་ཆགས་པ་སོགས་སྐྱབ་བྲལ་དུ་བསྒྲོམས་པས་རང་གི་བའི་སྒྲོམ་སྒྲོང་དོ་ཞེ་ན།
དྲི། བདག་ལ་ཆགས་པ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱབ་བྲལ་དུ་མཐོང་ཡང་རང་གི་བའི་སྒྲོམ་དོར་བར་མི་འགྱུར་
བར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱབ་བྲལ་དུ་མཐོང་ཡང་ཁྱོད་དང་བདག་གི་འདུ་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གནས་པའི་ཕྱིར། འདྲ།
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདག་གི་འདུ་སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ཁྱོད་ལ་རང་གི་བའི་སྒྲོམ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། འདྲ།
སོགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་མེད་ན་ཡང་པན་འདོགས་བྱེད་དུ་གཟུང་བ་ལས་རང་གི་བའི་སྒྲོམ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
སྐྱལ་གྱི་ལ་བ་ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། དབང་སོགས་ལ་རང་གི་བའི་སྒྲོམ་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། དབང་སོགས་
མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་བྲལ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དུག་སྐྱལ་གྱིས་བཟུང་བའི་སོར་མོ་བཞེན་ནོ་ཞེ་ན།
གཅིག་ དབང་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱབ་བྲལ་སྐྱེད་བྱེད་དུ་མཐོང་བས་ཁྱོད་

༼༡༥༽

ལ་རང་གི་བའི་སྒོ་འདོར་བ་མིན་པར་ཐལ། བྱོད་མཐའ་གཅིག་ཏུ་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱེད་བྱེད་ཏུ་མཐོང་བ་མིན་ཞིང་།
པལ་ཆེར་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱེད་བྱེད་ཏུ་མཐོང་ན་རང་གི་བའི་སྒོ་འདོར་བས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། བྱོད་ཀྱི་ཆོས་སྤྱི་
ཕྱི་མ་གྲུབ་སྟེ། སྤང་དོར་གྱི་བསམ་པ་དང་ལྡན་པའི་གང་ཟག་གིས་པལ་ཆེར་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱེད་ལ་ཆགས་པ་སྤྱི་
དང་བྲལ་ཡང་སྤང་དོར་གྱི་བསམ་པ་མེད་པའི་གང་ཟག་གིས་པལ་ཆེར་སྤྱག་བསྐྱེད་སྤྱེད་ལ་ཆགས་པ་སྤྱི་
བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བདེག་འཁོར་བའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདག་དེ་ཆོས་ཅན། འཇིག་པར་ཐལ།
སྤར་བདག་གི་བ་དང་བཅས་པ་ལས་ཕྱིས་བདག་གི་བ་དང་བྲལ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བདག་མི་
འཇིག་པར་འདོད་པ་དང་འགལ་བར་འགྱུར་རོ། །སྤྱིར་ཐར་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བདག་དེ་ཆོས་ཅན། བྱེད་བྱུང་གི་
བ་ཅི་ལྟར་ཞེན་པ་ལྟར་གྱི་བདག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། སྤང་སོགས་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། སྤྱི་བྱེད་དངོས། ཉིས་སྤྱི་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པ་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་བྲལ་ཏུ་འདོད་པའི་
བདག་འཇིན་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་འབྱུང་སྟེ། བདག་འཇིན་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། བཙུན་
བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཆེད་ཏུ་བདག་གི་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཏུ་བསྐྱོམ་པའི་གང་ཟག་ཆོས་ཅན།
བདག་ལ་ཆགས་པ་དེས་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་གོགས་བྱེད་པ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། བདག་ལ་ཆགས་
པ་དེས་ཀྱིན་ངེ་ལྟ་བ་བཞིན་ཏུ་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་འཇུག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཤམ་གཤམ་
ཏེ་ཐར་པའི་ཆེ་བདག་ལ་ཡང་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བས་སྤྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཆགས་བྲལ་ཆོས་ཅན། །

༩༡༥༩༽

བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ཡང་བདག་གི་བ་འདོར་བ་མིན་པར་ཐལ། བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ཡང་
བདག་མི་འདོར་བ་དང་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཆོས་ཅན། བདག་གི་བ་
འདོར་བའི་ཆེད་དུ་བདག་གི་བ་སྤྱད་བསྐྱེད་དུ་བསྐྱོམ་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་
པས་བདག་གི་བ་མི་འདོར་བའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་དགོད། ཉེས་སྤོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དྲི། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། བདག་གི་བ་སྤྱད་བསྐྱེད་དུ་བསྐྱོམས་པས་བདག་གི་བ་སྤྱད་བསྐྱེད་དུ་ཤེས་པར་
བྱེད་པ་ཙམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བདག་གི་བ་སྤྱད་བསྐྱེད་དུ་ཤེས་པ་ཙམ་གྱིས་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་
མི་རུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཤི། བདག་གི་བ་སྤྱད་བསྐྱེད་དུ་མཐོང་ན་ཆགས་པ་དང་བྲལ་ཏེ། བདག་གི་
བའི་ཉེས་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བདག་འཛིན་ཅན་ཆོས་ཅན། བདག་གི་བའི་ཉེས་པ་མཐོང་བ་ཙམ་གྱིས་
བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་མིན་པ་ཐལ། བདག་གི་བ་གཞན་འགའ་ཞིག་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།
བྱེད་སྐྱེ། དུལ་གཅིག་ལ་ཆགས་པ་དེ་རྒྱུན་དང་འཕྲད་པའི་ཆེ་གཞན་ལ་ཡང་ཆགས་པའི་རྒྱར་འབྱར་བའི་ཕྱིར་
ཏེ། དཔེར་ན་འདོད་ལྡན་འགའ་ཞིག་བྱད་མེད་གཞན་གྱི་ཉེས་པ་མཐོང་བའི་ཆེ་སྤར་སྤྲོ་སྤྲོག་པའི་བྱད་མེད་ལ་
ཡང་ཆགས་པ་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །ལྷ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་དགོད། ཉེས་སྤོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱོན།
ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཆོས་ཅན། ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་ཡུལ་མེད་པར་ཐལ། བདག་དང་། བདག་ལ་ཆགས་པ་
དང་། བདག་གི་བ་གསུམ་ཀ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས། གཉིས་པ་ནི། དེའི་ བདག་ལ་

༩༡༥༥༽

ཆགས་པ་སྐྱོན་མེད་ཡིན་པའི་ཆགས་པ་ལྟེ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བདག་ཆོས་ཅན།
སྐྱོན་བཅས་སུ་ཐལ། སྤྱག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཉེན་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཆོས་ཅན། སྐྱོན་ཅན་ཡིན་
པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྱལ་བར་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། བདག་སྐྱོན་བཅས་ཡིན་
ཡང་བདག་ལ་ཆགས་པ་དང་བྱལ་བར་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱག་པ་ནི། ཡོན། བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་ཆོས་
ཅན། བདག་གི་བ་ཡི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ཁོ་ནས་བྱས་པ་མིན་པར་ཐལ། བདག་གི་བ་ཡི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་པན་
བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བདག་གི་བའི་ཉེས་པ་མཐོང་
བས་འཇིག་པ་མིན་པར་ཐལ། བདག་གི་བའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ལས་རྒྱང་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། རྟོ། གལ་ཏེ་བདག་
གིར་ཆགས་པའི་རྒྱ་ནི་བདག་གི་བའི་སྒྲོ་ཡིན་ལ། དེ་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ལས་རྒྱང་བས་སྤྱག་བསྐྱེད་དུ་བསྐྱོམས་
པས་དེ་སྒྲོང་ངོ་ཞེ་ན། བདག་གི་བའི་སྒྲོ་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་འང་ཆོས་ཅན། བདག་གི་བའི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བས་བྱས་པ་
མིན་པར་ཐལ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། སྤར་བ་ཞིན་ནོ། །བདུན་པ་ནི། གཞིན། བདག་གི་བ་སྤྱག་བསྐྱེད་དུ་བསྐྱོམ་པའི་སྐྱབ་པ་ཆོས་ཅན།
བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་ལ་མི་གཞོད་པར་ཐལ། བདག་ལ་ཆགས་པ་ལ་མི་གཞོད་པའི་ཕྱིར། ལྷབ་སྟེ། བདག་ལ་
ཆགས་པ་ཡོད་ན་བདག་གིར་ཆགས་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དབང་བདག་ཐ་དད་ཤེས་པས་སྒྲོང་མི་རུས་
པ་ནི། གངས་ཅན་པ་ན་རེ། ཡོན་ཏན་མཐོང་བ་ལ་ཆགས་པ་སྐྱེ་བ་མིན་གྱི། ཆགས་ཡུལ་

༩༡༥༩༽

དང་སྐྱེས་བུ་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ལས་ཡུལ་དེ་ལ་ཆགས་པ་སྟེ། ཐ་དད་དུ་ཤེས་ན་ཆགས་བྲལ་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
མཆོག་སྟེ་བོ་ཐ་མལ་པ་ཆོས་ཅན། བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བར་ཐལ། བདག་གི་བ་དང་སྐྱེས་བུ་ཐ་
དད་དུ་ཤེས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བདག་གཞན་དུ་འགྱུར་བར་མི་འདོད་ཀྱང་བདག་གི་བ་མཆོག་གཞན་དོན་དུ་གཉེར་
བའི་ཕྱིར་དང་། བདག་ཉག་པར་གཟུང་ཡང་བདག་གི་བ་མི་ཉག་པར་གཟུང་བའི་ཕྱིར། དེ། དབང་སོགས་ལ་
ཆགས་པ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་དང་སྐྱེས་བུ་གཅིག་ཏུ་མཐོང་བ་ལས་བྱང་བ་མིན་པར་ཐལ། དེ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་
ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་བདག་ལ་ཆགས་པ་ལས་བྱང་སྟེ། དེ་པན་བྱེད་དུ་
ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་སྟུག་བསྐྱེད་ལས་ཡིད་འབྱུང་བས་སྟོང་མི་རུས་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། ཡིད་འབྱུང་ཆགས་བྲལ་མིན་པ་བསྟན། ཆགས་བྲལ་མེད་པར་ཐལ་བ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། བྱེ་བྲག་
པ་ན་རེ། དབང་སོགས་སྟུག་བསྐྱེད་དུ་མཐོང་བས་དེ་ལ་ཡིད་འབྱུང་སྟེ་ཞིང་དེས་ཡུལ་དེ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་
བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གང་། ཆོར་བ་སྟུག་བསྐྱེད་བྲག་པོས་ད་ལྟར་ཡིད་འབྱུང་བའི་སྟོང་དེ་ཆོས་ཅན། ཆགས་བྲལ་
མིན་ཏེ། སྟུག་བསྐྱེད་དོར་ནས་བདེ་བ་ལ་ཆགས་པའི་སྟོང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཆགས་བྲལ་མིན་ཏེ།
རང་རྒྱུ་ཞེ་སྟངས་ལོག་ན་ཆགས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལྷའི་། འོ་ན་ཆགས་བྲལ་མི་སྲིད་པར་འགྱུར་
རོ་ཞེ་ན། ཡུལ་འདོད་མི་འདོད་ཀྱན་ལ་མགོ་སྟོམས་ཅན་གྱི་གང་ཟག་དེ་ཆོས་ཅན། ཆགས་བྲལ་ཞེས་བརྗོད་དེ།
ཡུལ་འདོད་མི་འདོད་པ་སྤང་དོར་དུ་འཇོག་པ་སྤང་བའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྟོགས་གཅིག་ནས་
ཅ་ཐུན་གྱིས་བྱུག་པ་དང་། སྟོགས་

༩༡༥༩༽

གཅིག་ནས་སྟེ་ཁྱེ་བཅད་པ་གཉིས་མགོ་སྟོམས་པར་གནས་པ་ལྟ་བུའོ། བཞི་བ་སྟུག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་བྱུང་
གསུངས་པ་དང་འགའ་བསྐྱེད་བཞི། འོ་ན་མདོ་ལས་སྟུག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་བྱུང་གསུངས་པ་དང་འགའ་ལོ་ཞེ་ན།
འོ་དྲ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། སྟུག་བསྐྱེད་ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེད་ལ་དགོངས་ནས་སྟུག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་བྱུང་
གསུངས་པ་མིན་ཏེ། བྱེད་པའི་རྒྱུ་ལས་སྐྱེས་པའི་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེད་ལ་དགོངས་ནས་སྟུག་བསྐྱེད་
བསྐྱེད་བྱུང་གསུངས་པ་ཡིན་པའི་བྱེད། དེ། ལྷ་བ་པ་འདུ་བྱེད་ཀྱི་སྟུག་བསྐྱེད་བསྐྱེད་བཅོས་ཅན། ཁྱོད་ཁོ་ནས་
གྲོལ་བ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུའི་རྟོན་ཅམ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྟ་བུས་
གྲོལ་བར་འགྱུར་བའི་བྱེད། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སོགས་བསྐྱེད་བཅོས་ཅན་བདག་མེད་རྟོགས་པའི་ལྟ་
བུའི་རྟོན་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་འདུ་བྱེད་མི་རྟག་པར་ཤེས་པ་ལས་ཟག་བཅས་སྟུག་བསྐྱེད་
དུ་ཤེས་པ་འགྱུར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་གསུང་པ་པོ་ཡིན་པའི་བྱེད། གསུམ་པ་ཆགས་བྲལ་མེད་ན་འཁོར་བར་
འཁོར་བ་ནི། ཆགས་པ་བདག་གི་བ་སྟུག་བསྐྱེད་དུ་ཤེས་པའི་བདག་འཛིན་ཅན་ཆོས་ཅན། འཁོར་བ་པ་ཡིན་ཏེ།
ལས་ཉོན་ལས་མ་གྲོལ་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་བྱེད། གལ་ཏེ་ཐར་པའི་གནས་སྐབས་སུ་བདག་གི་བ་ལའང་
ཆགས་པ་དང་བྲལ་བ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། བདེ་ག་ཐར་པ་ཐོབ་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན། བདག་གི་བའི་ཐ་བ་པོ་མེད་པར་ཐལ།
བདག་གི་བ་ལ་ཆགས་པ་དང་བྲལ་བའི་བྱེད། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱེད།
གསུམ་པ་དེས་ན་རྩ་བ་དབྱུང་བར་གདམས་པ་ནི། དེ། རྣམ་གྲོལ་དོན་གཉེར་ཆོས་ཅན། འཛིག་ལྟ་

༩༡༦༠༽

སུན་དབྱང་བར་རིགས་ཏེ། འཁོར་བ་སྒྲོང་འདོད་ཅན་ཡིན་པ་གང་ཞིག འཛིག་ལྟ་སུན་མ་སྤང་ན་འཁོར་བ་སྒྲོང་
མི་རུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བདག་མེད་བསྐྱེད་པ་སྒྲོང་བར་རུས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆོ་ག་གཉེན་པོ་
ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་ཆོ་ག་གཉེན་པོ་མིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགོད། དེས་ན་ཡང་དག་ལྟ་བུ་གཉེན་པོར་བསྟན་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ལུང་གི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་དཔེའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་རིགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་འཛིག་ལྟ་སུན་མ་སྤང་ཡང་དབང་སྤྱུག་གི་དབང་བསྐྱར་ཐོབ་ན་གྲོལ་ཏེ། དེ་ལྟར་བྱ་
དབང་སྤྱུག་གི་ལུང་ལས་བཤད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ལུང་། དབང་སྤྱུག་གི་དབང་བསྐྱར་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལུང་ཆད་མ་
ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཁྱོད་ལས་བཤད་པའི་དབང་སྤྱུག་གི་དབང་གིས་གྲོལ་བར་བསྐྱབ་རུས་པ་མིན་པ་ཐལ།
ཁྱོད་ལུང་ཆད་མ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དབང་སྤྱུག་གི་ལུང་ལས་བཤད་པའི་སྤྱུགས་གྱིས་བཏབ་ན་
འཁོར་བ་ལས་གྲོལ་ཏེ། དེས་བཏབ་པའི་ས་བོན་གྱིས་སྤྱ་གུ་མི་སྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དབང་སྤྱུག་གི་ལུང་ལས་
བཤད་པའི་སྤྱུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་བཏབ་པའི་ས་བོན་གྱིས་སྤྱ་གུ་མི་སྐྱེད་པས་ཁྱོད་གྱིས་བཏབ་པའི་སྐྱེས་
བྱ་ཡང་སྤིང་མི་སྐྱེད་པར་བསྐྱབ་མི་རུས་པར་ཐལ། དེ་ལྟར་རུས་ན་ལུས་ལ་ཏིལ་མར་བསྐྱས་པ་སོགས་ལས་
ཀྱང་ཡང་སྤིང་མི་སྐྱེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མེ་ལྷ་བསྟེན་པས་ཡང་སྤིང་ལས་གྲོལ་
ཏེ། ལུས་སྤར་ལྷེ་བ་ཕྱིས་ཡང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྤར་། མེ་ལྷ་བསྟེན་པའི་སྐྱེས་བྱ་ཆོས་ཅན། ཕྱིག་པ་
བཅོམ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ལུས་སྤར་ལྷེ་བ་ཕྱིས་ཡང་བ་མིན་པར་ཐལ། ལུས་ཀྱི་ལྷེད་ཚུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་
ལུས་སྤར་ལྷེ་བ་ཕྱིས་ཡང་བ་

༩༡༩༩

ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ཆོ་གས་སྐྱེ་རྒྱ་ཉམས་པ་མེད། ཉམས་པར་འདོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་
ཉམས་པ་མེད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགོད། བདག་ཀྱང་སྐྱེ་རྒྱར་དགོས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོག་འོག་སྟེང་
དང་མཚུངས་ལྡན་གྱི་སེམས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤངས་ན་ཡང་སྟོང་སྐྱེ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཡང་སྟོང་གྱི་
རྒྱུ་ལོ་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཡང་སྟོང་རང་དབང་དུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྟོན་གྱི་
ལས་ཀྱང་རྒྱར་དགོས་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། སེམས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཡང་སྟོང་གྱི་རྒྱར་འགྱུར་བའི་ལས་ཁྱོད་ལས་
གཞན་དུ་མེད་དེ། ཁྱོད་ཡང་སྟོང་གྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་ལས་ཀྱི་གཙོ་བོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དབང་ལྷན་གྱི་དབང་
བསྐྱར་ཐོབ་པའི་བདག་འཛིན་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། ཡང་སྟོང་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། འོག་སྟེང་གྱི་སེམས་པ་མ་ཉམས་
པར་ཡོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱེ་རྒྱ་གཞན་དུ་རྟོག་པ་དགག་སྐྱེ་རྒྱ་དེ་ཉིད་
ཉམས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འགྲོ། དེ་ཆོས་ཅན། ཡང་སྟོང་དུ་འགྲོ་བ་མེད་དེ། མ་མཐོང་པའི་ལས་ཞིག་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལུས་གཞན་དུ་འགྲོ་བ་དང་གཟུགས་སྐྱ་སོགས་རྟོགས་པའི་རྟོན་ནི་དབང་སོགས་ཡིན་ལ།
དེ་ནི་མ་མཐོང་པའི་ལས་ལས་གྱུར་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ཡང་སྟོང་གྱི་རྒྱུ་ལོ་གཙོ་བོ་
ཡིན་གྱི་འོག་སྟེང་གྱི་སེམས་པ་མིན་ལོ་ཞེ་ན། ཡོད། བྱེད་པ་དབང་སོགས་ཆོས་ཅན། འོག་སྟེང་གྱི་སེམས་པ་
ཁྱོད་གྱི་རྒྱ་ཡིན་གྱི། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ཁྱོད་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྲ་མས་ཁྱོད་བསྐྱེད་པར་བྱས་ལ། བྱི་
མས་ཁྱོད་བསྐྱེད་པར་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། དྲོ། སྐྱེ་རྒྱ་ཉམས་པ་མེད་ཅེས་པའི་སྦྱོར་བ་དགོད། གཉིས་པ་ནི། གལ་
དབང་ལྷན་གྱི་དབང་བསྐྱར་བ་དེས་འོག་སྟེང་གྱི་སེམས་པ་བྱས་མེད་དུ་བྱས་བས་ཡང་སྟོང་མི་སྐྱེའོ་ཞེ་ན།
དབང་ལྷན་གྱི་དབང་བསྐྱར་

༼ ༡༩༩ ༽

ཐོབ་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། དབང་བསྐྱར་བྱས་མ་ཐག་ཏུ་སེམས་པའི་དབང་གིས་ལུས་འཛིན་པ་སོགས་མེད་
པར་ཐལ། དབང་བསྐྱར་དེས་སེམས་པ་རུས་མེད་ཏུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། ཅོ། དབང་ལྷག་གི་དབང་བསྐྱར་པའི་སྐྱེས་
བུ་ཞི་བའི་ཆེ་སྐྱེ་བ་གཞན་ཏུ་འཕེན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། སྒོ་ཕྱི་མ་འཕེན་པའི་རུས་མེད་ཏུ་བྱས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
འཆི་ཁ་ཐ་མའི་ལོག་སྲིད་ཀྱི་སྒོ་ཆོས་ཅན། རིགས་པ་ཕྱི་མར་མཆམས་སྦྱོར་ཏེ། རིག་པ་ཕྱི་མར་མཆམས་སྦྱོར་
རུས་པའི་རྒྱ་ཆོགས་ཆང་ཞིང་གོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་གིས་ལོག་སྲིད་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་རུས་མེད་
ཏུ་བྱས་སོ་ཞེ་ན། དབང་ལྷག་གི་དབང་བསྐྱར་ཆོས་ཅན། གསོན་པ་ཉིད་ནའང་ལོག་སྲིད་སྤྲ་མ་ཕྱི་མ་མཆམས་
སྦྱོར་པའི་རུས་མེད་ཏུ་བྱས་པ་ཐལ། འཆི་བའི་ཆེ་དེ་ལྟར་བྱས་པ་གང་ཞིག་རྒྱ་མཆན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། གཉིན། ལོག་སྲིད་ཀྱི་རྒྱ་ཆོས་ཅན། དབང་ལྷག་གི་དབང་བསྐྱར་བས་ཁྱོད་ལྷོག་པ་མེད་པ་ཐལ།
ཁྱོད་རང་རྒྱ་བདག་འཛིན་ལས་བྱུང་བ་གང་ཞིག་དབང་ལྷག་གི་དབང་བསྐྱར་དེས་དེ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
བཞི་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཏྲག་པའི་བདག་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན། དེ་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་དེ་
བདག་ཏྲག་པའང་འཁོར་བའི་རྒྱར་དགོས་པས། ལོག་སྲིད་དང་སེམས་པ་ཁོ་ན་འཁོར་བའི་རྒྱར་མི་འཐད་དོ་ཞེ་
ན། ཏྲག་པ་བདག་ཏྲག་པ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པར་མི་བྱེད་པར་ཐལ། རྒྱུན་ལ་ལྷོས་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རང་འབྲས་མི་བསྐྱེད་པར་ཐལ། རང་འབྲས་བྱེད་པ་དང་མི་བྱེད་པ་བྱེད་པར་མེད་པའི་ཏྲག་
པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཁྱིམ་ལས་བྱེད་པ་པོ་དང་འབྲས་བུ་ཟ་བ་པོ་གཅིག་པར་ཐལ། བདག་ཏྲག་པ་དེ་དེ་གཉིས་ཀ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཟ་དད་ཡིན་ན་ལས་བྱེད་པ་པོའི་བདག་ཆོས་ཅན། རྣམ་སྤྲིན་ཟ་བ་པོའི་བདག་མིན་པར་
ཐལ། དེ་ལས་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

༩༡༤༣༽

བདག་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ལ་འབྲས་བུ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། གལ་ཏེ་གཞན་གྱིས་ཁྱོད་པ་གཞན་གྱིས་བློ་པ་སོགས་ཡོད་པ་ཐལ། ཁྱོད་པ་པོ་དང་བློ་པ་པོ་སོགས་
གཅིག་ཡིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གང་ཟག་གི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དེ་ལྟར་ཐལ་བ་འཕེན་ནམ། ཚེས་ཀྱི་དབང་
དུ་བྱས་ནས་ཐལ་བ་འཕེན། དང་པོ་ལྟར་ན། གཞིན། གང་ཟག་གཞན་གྱིས་ཁྱོད་པ་གཞན་གྱིས་བློ་པ་སོགས་
སྤྱུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་པ་པོའི་གང་ཟག་དང་བློ་པ་པོའི་གང་ཟག་གཅིག་ཡིན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཞེས་པའི་
ཐལ་འགྱུར་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་ཚེས་གྲགས་ལ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཚེས་གྲགས་ཀྱིས་ཁྱོད་
ལ་འདོད་ལན་དོན་མ་ཐུན་དུ་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་གང་ཟག་གི་ཆ་བ་དུ་ཚེས་སྦྱོར་ནས་འདོད་ལན་དོན་
མ་ཐུན་དུ་ཐེབས་པ་དང་སྦྱར་རོ། །གསུམ་པ་དེས་ན་ཡང་དག་ལྟ་བ་གཉིན་པོར་བསྟན་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྲིད་པ་
འཛེམས་པའི་གཉིན་པོར་བསྟན། སྲིད་པ་མེད་ན་ཡང་སྲིད་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདོན། མི་ཏྲག་ལ་སོགས་
བཅུ་དྲུག་བསྟོམ་པའི་ལྟ་བ་ཚེས་ཅན། སྲིད་པ་རྗེས་འབྲང་དང་བཅས་པ་སྦྱོང་བར་བྱེད་དེ། དམིགས་ཡུལ་བདེན་
པ་བཞི་ལ་རྣམ་པ་ཏྲག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དང་འགལ་བའི་དོན་བསྟོམ་པའི་ཡང་དག་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཁུབ་སྟེ། ཏྲག་སོགས་བཅུ་དྲུག་དུ་འཛིན་པའི་དབང་གིས་སྲིད་པ་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལས། བདག་
འཛིན་ལས་བྱུང་བའི་སྲིད་པ་སྤང་བའི་སྦྱེས་བུ་ཚེས་ཅན། ལས་ལུས་གནས་ན་ཡང་ཡང་སྲིད་དུ་སྦྱེ་བ་མིན་ཏེ།
ཡང་སྲིད་ཀྱི་རྒྱ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་ཉོན་མོངས་པ་སྤངས་པའི་ཕྱིར། ས་བོན་མེད་ན་ལྷ་གྲུ་མི་སྦྱེ་བ་
བཞེན་ནོ། །

༩༡༩༽

གསུམ་པ་དེ་ལས་ལོགས་སུ་ལུས་གཉིན་སོ་མེད་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ལས་ལུས་སྒྲིང་ལ་དགོས་ཀྱས་མེད། ལས་
འཛད་གཉིན་སོ་ཡོད་པ་དགག། ལས་འཛད་འདོད་དང་འགལ་བ་སྤང་། ལས་ཉོན་རྒྱ་འབྲས་མཚུངས་པ་སྤང་
བཤོ། །དང་སོ་ནི། ཡང་སྤྱིད་དེ་རྒྱ་གསུམ་པ་ཅན་ཡིན་ན་ལས་ལུས་སྒྲིང་བའི་གཉིན་སོ་ཡང་ཐར་ལམ་དུ་འགྱུར་
རོ་ཞེ་ན། ལས། ལས་ལུས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁོ་ན་སྤང་བྱ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཁོ་ན་སྒྲིང་བའི་གཉིན་སོ་མེད་བའི་ཕྱིར་
དང་། སྤྱིད་པ་ཡོད་ན་ཁྱོད་སྤང་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འོ་ན་ལས་དང་སྤྱིད་པ་གཉིས་ཀ་ཟད་བའི་དོན་དུ་འབད་རིགས་
སོ་ཞེ་ན། གཉིས། ཐར་པ་དོན་གཉེར་ཆོས་ཅན། སྤྱིད་པ་ལས་ལོགས་སུ་ལས་ཟད་བའི་ཆེད་དུ་འབད་པ་དོན་
མེད་དེ། སྤྱིད་པ་སྤངས་པས་ལས་མི་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་སྒྲོན་གྱི་ལས་ཀྱི་ཀྱས་པ་
ཟད་པར་བྱེད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། འབྲས། ཟག་བཅས་ཀྱི་ལས་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཀྱས་པ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་
ཡོད་དེ། འབྲས་བྱ་རིགས་མི་འདྲ་བ་དུ་མ་སྣ་ཆོགས་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན་དཀའ་ཐུབ་ཀྱི་སྤྱག་བསྐྱེད་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ལས་ཀྱི་ཀྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་པར་ཀྱས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རིགས་མ་ཐུན་བའི་ལས་
ཀྱི་ཀྱས་པ་ཚུང་བ་ཅམ་ཀྱས་ཀྱི་རིགས་མི་མ་ཐུན་བའི་ལས་ཀྱི་ཀྱས་པ་ཚུང་བ་ཅམ་ཡང་མི་ཀྱས་པའི་ཕྱིར།
ཙམ། གལ་ཏེ་དཀའ་ཐུབ་ཀྱིས་ལས་ཀྱི་ཀྱས་པ་ཐམས་ཅད་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པར་བྱས་ནས་དེ་དཀའ་ཐུབ་གཅིག་
གིས་ཟད་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། དཀའ་ཐུབ་དེ་སྤྱག་བསྐྱེད་ལས་གཞན་ཡིན་ནམ་སྤྱག་བསྐྱེད་ཉིད་ཡིན། དང་སོ་
ལྟར་ན། དཀའ་ཐུབ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཆལས་ཅམ་ཀྱིས་ལས་ཀྱི་ཀྱས་པ་ཐམས་ཅད་ཟད་ཀྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཀྱིས་ལས་ཀྱི་

༩༡༤༽

རུས་པ་གཅིག་ཏུ་འདྲེས་པ་དེ་ཟད་རུས་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ལས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ལྟར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ལས་ཀྱི་རུས་པ་འདྲེས་པ་དང་དེ་ཟད་པར་བྱེད་མི་རུས་པར་ཐལ། ལས་ཉོན་གྱི་འབྲས་
བུར་གྱུར་པའི་སྐྱུག་བསྐྱེལ་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཁྱོད་ཀྱང་ལས་ཀྱི་གཉེན་པོ་བདག་མེད་མཐོང་
བའི་ལམ་འདོད་པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། སྐྱེས། བདག་མེད་མཐོང་བའི་ལམ་ཆོས་ཅན། མེད་པ་མ་སྤངས་པ་ལས་སྤོང་
བ་མིན་ཏེ། མེད་པ་སྐྱེ་འབྱུང་འགོག་པའི་སྒོ་ནས་ལས་སྤོང་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ཉོན་མོངས་པ་ལས་ལས་
འབྱུང་བ་བཞིན་དུ་ལས་ལས་ཀྱང་ཉོན་མོངས་འབྱུང་བས་ལས་མ་སྤངས་ན་ཉོན་མོངས་སྤངས་ཀྱང་མི་གྲོལ་བར་
མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ལོས། ཉོན་མོངས་སྤངས་པའི་ལས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཉོན་མོངས་འབྱུང་བ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་
ལས་ཉོན་མོངས་འབྱུང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཐུབ་སྟེ། ཉོན་མོངས་དང་མི་ལྡན་ན་ལས་ཉོན་གྱི་རྒྱ་མ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། ལོག་ བདག་ལྟ་སྤངས་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། ཆོར་བ་བདེ་སྐྱུག་ལས་འདོད་ཆགས་དང་ཞེ་སྤང་སྐྱེ་
བར་མི་འབྱུར་ཏེ། བདག་འཇོན་སྤངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེ་ལས་བདེ་གཤེགས་བྱུང་བའི་ཚུལ་ནི། སྐྱོབ།
སྐྱོབ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་ལས་སྟོན་པ་སངས་རྒྱས་མཐུན་པ་ཁྱེད་པར་གསུམ་དང་ལྡན་པར་
བྱུང་སྟེ། ཁྱོད་རང་རྒྱ་མཐུན་པ་ཁྱེད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སུ་ག་ཏ་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་སྤར་སྤངས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་དང་། འདིར་རྟགས་པའི་དོན་དུ་བཤད་པ་གཉིས་མི་འགལ་ཏེ། ཁྱོད་
སྤངས་རྟགས་གཉིས་ཀ་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དེ། སྟོན་པ་ཆོས་ཅན།

༼ ༡༩༩ ༽

ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་པ་སོགས་ལས་ཁྱད་པར་དུ་འཕགས་པ་བྱུང་སྟེ། ཁྱོད་མཁྱེན་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་མངའ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དེ་ལས་སྟོན་པ་བྱུང་པའི་ཚུལ་ནི། གཞིན། སྟོན་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་དུས་ཀྱི་སྟོན་པ་སྟོན་
དུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། མཁྱེན་པ་ཁྱད་པར་གསུམ་ལྡན་གྱི་བདེ་གཤེགས་མངའ་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་དེ་ལས་བཅེ་བ་
བྱུང་བ་ནི། དེ། སྟོན་པ་ཆོས་ཅན། བཅེ་བ་སྟོང་ཐེ་ཆེན་པོ་སྟོན་དུ་སོང་བར་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་དུས་ཀྱི་སྟོན་པ་
སྟོན་དུ་སོང་བའི་ཕྱིར་དང་། རང་དོན་སྤྱོད་ཆོགས་བརྟེས་ཀྱང་གཞན་དོན་མི་འདོར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལུ་པ་
དེས་ན་ནན་ཏན་བྱས་པར་བྱུང་བ་ནི། བཅོམ་སྟོན་པ་ཆོས་ཅན། སྟེས་བྱ་ཆད་མའི་ཐབས་ལ་ནན་ཏན་བྱས་པས་
སྟེས་བྱ་ཆད་མ་ཉིད་དུ་བྱུང་བ་ཡིན་ཏེ། གདུལ་བྱ་ལ་ལེགས་པར་གསུངས་པ་དང་། བདེན་པར་གསུངས་པར་
མཛད་ཅིང་དེ་ལ་བཅོམ་པ་དང་ལྡན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཆད་མས་བསྟོད་པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
ཆད་མ་བྱུང་བ་དགོས་པར་བསྟན། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་བྱུང་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ལ་
ཆད་མའི་སྟོན་པ་བསྟོད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱིས་བསྟན་པ་ཉིད་ལས་ཆད་མ་
མངོན་རྗེས་གཉིས་པོ་བྱུང་བར་ཤེས་པའི་ཆད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་མངོན་སུམ་བྱུང་མོད་ཀྱི་རྗེས་
དཔག་རི་ལྟར་བྱུང་ཅེ་ན། རྗེས། སྟོན་པ་ཆོས་ཅན། རྗེས་དཔག་ཆད་མར་བཞེད་དེ། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་ཡིན་པ་
མ་བཟག་ཅིང་ཆད་མ་མ་ཡིན་པ་ཆད་མ་ཡིན་པ་བཟག་པའི་ཕྱིར་རོ། །ཅུང་། དེར་མ་ཟད་སྟོན་པའི་བསྟན་པ་ཉིད་
ལ་ཅུང་ཟད་སྟེ་བའི་ཆོས་ཅན་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་འགགས་པའི་ཆོས་ཅན་ནོ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་སྟོར་

༩༡༤༥༽

ངག་ཚུལ་ཅན། རྗེས་སུ་དཔག་པ་དོན་གྱིས་གསལ་བར་བཤད་དེ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་དངོས་
སུ་བསྟན་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེད་སྟེ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཚིགས་དེ་རྗེས་དཔག་གི་རྟེན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ལོ། །གསུམ་པ་ནི། ཚད་མ་སོགས་སོ། །ལེ་ཏུ་གཉིས་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། ། ༥ །།གསུམ་པ་སྐབས་སུ་
བབས་པའི་ལེ་ཏུ་ལྷག་མ་ལུས་པ་གཉིས་པོ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་སུམ་ཚད་མ་བཤད། གཞན་དོན་རྗེས་
དཔག་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རོག་མར་འབྲེལ་གྱིས་མཚམས་སྦྱར་བསྟན། བར་དུ་ལེ་ཏུ་འེག་ལུང་
ཉིད་བཤད། ཐ་མར་མཚན་གྱིས་འཇུག་སྦྱད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷས་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་
བཅོས་འཆད་པའི་རྒྱ་རང་དོན་རྗེས་དཔག་དང་། མདོའི་མཚད་བཟོད་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཚད་མ་གྲུབ་པ་བཤད་ཟིན་
ནས། ད་ནི་ཚད་མའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བསྟན་བཅོས་འཆད་ཅེས་པའི་བཞེད་པར་རང་ལུགས་ནི་སྤར་བཤད་ཟིན་
ལོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚད་མ་གཉིས་ཀྱི་སྤྱི་ཡི་རྣམ་གཞག་བསྟན། སྐབས་ཀྱི་བཟོད་བྱ་མངོན་སུམ་གཏན་
ལ་དབབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚད་མ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་བསྐྱབ། གངས་གཞན་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཉིས་སུ་ངེས་པའི་སྐབ་བྱེད་དགོད། སྐབ་བྱེད་དེ་ཡི་ཚུལ་གསུམ་བསྐྱབ།
ཚུལ་དེས་གངས་གཞན་སེལ་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོར། མངོན་སུམ་དང་ནི་རྗེས་སུ་དཔག་ཁོད་
མའོ་མཚན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་དེ། གཞལ་བྱ་ཚད་མ་ཚུལ་ཅན། འཇུག་ཚུལ་གྱི་སྟོ་
ནས་མངོན་རྗེས་གཉིས་སུ་ངེས་ཏེ། འཇུག་ཚུལ་གྱི་གཞལ་

༩༡༩༩༩

བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འོགས་ཆོས་བསྐྱབ། འབ་པ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་
པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགོད། བསྐྱབ་བྱ་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་རང་བཞིན་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་གཞལ་བྱ་གཉིས་སུ་ངེས་པ་མ་བྱུབ་སྟེ། ལྷན་ལ་སྡོན་པོ་སོགས་དང་སྤྱི་གཉིས་
ཀ་ཡང་ཡིན་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། ཇོ་ན། གཞལ་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་སྤྱི་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱང་གསུམ་མེད་དེ།
དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་མི་རྒྱས་པ་གཉིས་ཀ་ཡིན་པའི་ཕྱང་གསུམ་མེད་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་འབྱུང་པ་
ལ་སྒྲུང་བའི་སྤྱོད་ཤོགས་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱི་ཤེས་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་
ཀྱི་གཞལ་བྱ་མིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཞལ་བྱར་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་ངེས་པ་མེད་པའི་བྱིར། འདྲི། དེས་ན་
ཆད་མའི་འཇུག་ཚུལ་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཆོས་ཅན། རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ཏེ། ཐུན་མོང་བ་དང་ཐུན་མོང་མིན་
པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་བྱིར་དང། རྗེས་བྱེད་སྤྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པ་དང་མིན་པ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་བྱིར་དང།
རྟོག་པའི་སྒྲུང་ཡུལ་དང་རྟོག་མེད་ཤེས་པའི་སྒྲུང་ཡུལ་གཉིས་སུ་ངེས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འཇུག་
ཚུལ་སྟོན་ས་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་བསྟན། འཇུག་ཡུལ་གཞལ་བྱ་རང་མཆོན་གཅིག་ཏུ་བསྟུ། དེ་ལ་གཉིས་སུ་
གསུངས་དང་འགལ་བ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱི་བཤད་འོགས་གཉིས་མཆོན་གཞིར་བསྟན།
མཆོན་ཉིད་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་དབྱེད། སྤྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཆོན་
གཞི་དངོས། རྗེས་པ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་གཞལ་བྱ་གཉིས་ཀྱི་མཆོན་གཞི་གང་ཞེ་ན། །

༩༡༩༽

དོན། རང་མཚན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དང་། ཐུན་མོང་མིན་
པའི་དངོས་པོ་སོགས་ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྱི་མཚན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡོད་དེ།
དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་དང་ཐུན་མོང་པ་སོགས་ཁྱོད་ཀྱི་མཚན་གཞི་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ། མཚན་གཞི་དང་པོར་རྩྱུང་བ་སྤང་། མཚན་གཞི་གཉིས་ཀའི་རྩྱུང་བ་སྤང་། མཚན་གཞི་བྱི་མའི་རྩྱུང་
བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཡུ་ རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྲོ་བ་ན་རེ། དོན་དམ་པར་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་དེ་རང་མཚན་
ཀྱི་མཚན་ཉིད་དུ་མི་འཐད་དེ། དེ་མེད་པའི་བྱིར་ཞེས། དེ་ཡོད་པར་ཐལ། ས་བོན་གྱིས་སྤྲོ་བ་སྤྱེད་པའི་རྒྱས་
པ་ཆད་མས་མཐོང་བའི་བྱིར། གཡུ་ཏེ་ས་བོན་གྱིས་སྤྲོ་བ་སྤྱེད་པ་དེ། གུན་རྩྱུང་བ་པར་འདོད་ན། མདོ་སྤེ་བ་
ཆོས་ཅན། རོ་བོ་ཉིད་མེད་པར་སྤྲོ་བ་དང་། དོན་དམ་གྱི་མིང་ལ་མི་རྩྱུང་དེ། སྤྲོ་བ་སྤྱེད་པའི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་
ལ་དེས་གུན་རྩྱུང་བ་པའི་མིང་བཏགས་ཀྱང་རང་ལུགས་ལ་དོན་དམ་པར་བྱུང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ། གཡུ་
གཡུ་ཏེ་དེ་གཉིས་རང་སྤྱི་གཉིས་ཀྱི་མཚན་ཉིད་སོ་སོར་མི་འཐད་དེ། རང་སྤྱི་གཉིས་ཀ་ལ་དོན་དམ་པར་དོན་
བྱེད་རྒྱས་པ་དེ་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས། སྤྱི་མཚན་ཆོས་ཅན། རང་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་བྱེད་པའི་དོན་བྱེད་རྒྱས་པ་མིན་
པར་ཐལ། རྩེན་གསུམ་གྱིས་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་བྱེད་པ་ལྟར་རང་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་པའི་ཁྱོད་པའི་བྱེད་དུ་ཡོད་
མེད་ཀྱི་རྩེས་སྤྱོད་པའི་བྱིར། དེས། སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྤྱོད་སྤྱི་ལས་མི་སྤྱོད་བར་བཤད་པའི་རིགས་པ་
ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རྩེ་བྲག་པས་རྩེས་བྱུང་པ་སོགས་ཆོག་གི་དོན་དུག་

༩༡༠༽

འཛིན་པའི་རྟོག་སྒོ་རྩམ་པ་སོགས་ལས་སྐྱེ་བར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་དེའང་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ཚིག་གི་དོན་
བྱུག་འཛིན་པའི་རྟོག་སྒོ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་མེད་མིན་ཏེ། རང་རྒྱ་བད་བན་དང་ཚོལ་བ་སོགས་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། དོན་དམ་པའི་དོན་བྱེད་མི་རུས་པ་སྤྱི་མཆོན་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་འབྱུང་པ་ལ་སྤང་བའི་སྐྱེ་ཤད་
སོགས་ཀྱང་སྤྱི་མཆོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྒྲུའི་དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མཆོན་མིན་ཏེ། རང་དངོས་སུ་སྤང་བའི་ཤེས་
བ་དེས་གཞལ་བྱར་ཞེན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དངོས་མེད་ཀྱང་གཞལ་བྱར་མིན་པར་འགྱུར་རོ་སྟུམ་ན། ཤེས་
དངོས་མེད་ཆོས་ཅན། གཞན་སེལ་གྱི་སྒོ་རོར་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཏེ། གཞན་སེལ་གྱི་སྒོས་དགག་བྱ་དངོས་པོ་
བཀག་པའི་སྒོ་ནས་ཤེས་བྱ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་སྐྱེ་ཤད་ཀྱང་རྟོག་པས་ཤེས་བྱར་ཞེན་པ་ཡོད་པས་གཞལ་
བྱར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ། སྐྱེ་ཤད་འཛིན་པའི་རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་ཆོས་ཅན། སྤྱི་མཆོན་ཡིན་པ་བཀག་པ་མེད་དེ།
རྟོག་པའི་སྤང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསལ་ལོ། དབང་ཤེས་འབྱུང་པ་ལ་སྐྱེ་ཤད་གསལ་བར་སྤང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་
ཅན། རང་མཆོན་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པའི་རྩམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུའི་སྐྱེ་ཤད་དབྱེད་པའི་རྟོག་སྒོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་
སྤང་ཡུལ་རང་མཆོན་མིན་ཏེ། ཁྱོད་སྤྱི་སྤང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲུའི་སྐྱེ་ཤད་གསལ་སྤང་གི་
དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་རང་སྤྱི་གང་རུང་མིན་ཏེ། ཁྱོད་གཟུང་ཡུལ་མེད་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གསལ་གསལ་ཏེ་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་བྱམ་པར་སྤང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་མཆོན་ཡིན་པར་ཐལ།
ཤེས་པའི་རྩམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། མདོ་སྡེ་པ་

༩༡༡༽

ལ་གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། དེས་སྟོན་ལ་འདོད་ལན་དོན་མ་ཐུན་དུ་ཐེབས་པའི་བྱིར།
འོན་ཏེ་ལྷར་སྦྱིར་འཛིག་ཅེན། དོན། བྱམ་འཛིན་ཉོག་པ་ལ་བྱམ་པར་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། སྟོན་སེལ་ངོར་
བྱམ་པར་སྦྱོ་འདོགས་པའི་ཆ་དེ་སྦྱི་ཡིན་ཏེ། སྟོན་སེལ་ངོར་བྱམ་གསལ་ལ་ཇེས་སུ་འགྲོ་བ་དང་། བྱམ་པ་མིན་
པ་ལས་ལོག་པར་སྣང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་མཆན་ཉིད་དངོས་པོར་ཡོད་མེད་དབྱེད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྦྱི་མཆན་
དངོས་པོར་མེད་པ་བསྟུན། དངོས་པོ་རང་མཆན་ཉིད་དུ་བསྟུན་པའོ། །དང་པོ་ལ་བརྒྱད་དེ། སྦྱི་ཡི་དངོས་ཀྱི་
བརྗོད་བྱ་ཡིན་པས་བསྟུན། དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་བརྗོད་དུ་མེད་པས་བསྟུན། ཞིག་པ་འཛིན་དང་སྣང་ཚུལ་མཚུངས་
པས་བསྟུན། ལྷོག་པ་མཚུངས་པའི་སྦྱི་ཉིད་ཡིན་པས་བསྟུན། འབྲས་བྱ་ཡིན་མིན་རྣམ་པར་བརྟགས་ནས་བསྟུན།
བརྗོད་པའི་སྣང་ཡུལ་ཡིན་པས་བསྟུན། རང་དབང་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་མེད་པས་བསྟུན། དོན་བྱེད་ལུས་
པས་སྟོང་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྟུན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཏན་ཆིགས་འགོད་དེ་བྱམ་པ་བསྟུན། བྱམ་སྟུན་
ཉིད་ལ་ཚོད་པ་སྟོང་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྗོད། བྱམ་སོགས་ཀྱི་སྦྱི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མིན་ཏེ། སྦྱི་དངོས་ཀྱི་
བརྗོད་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱམ་སྟེ། རང་མཆན་སྣང་ནས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པ་ལ་དབང་སོགས་དོན་ཡོད་
པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མིང་སོགས་བརྗོད་པའི་དབང་སོགས་དོན་ཡོད་སྟོང་། སྦྱི་དངོས་བརྗོད་པའི་
དབང་སོགས་དོན་ཡོད་སྟོང་། མངོན་སུམ་ཤེས་བྱིར་དབང་སོགས་དོན་ཡོད་སྟོང་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ།
འདོད་པ་བརྗོད་དེ་དྲི་བ་

༩༡༥༩༽

དགོད། རིས་པའི་མཐའ་གསུམ་སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མིང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྤྲོ་བ་ན་རེ། སྤྲོ་བ་རང་མཆན་
དངོས་སུ་བཟོད་ཀྱང་དབང་སོགས་དོན་མེད་དུ་མི་འགྱུར་ཏེ། བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྲོ་བ་བྱམ་པའི་མིང་མཆན་ལྡན་
མིན་འདུ་བྱེད་རང་མཆན་པ་དངོས་སུ་བཟོད་ཅིང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་བྱམ་པ་རང་མཆན་པ་དངོས་སུ་རྟོགས་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། འོན་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྲོ་བ་འཆད་ཉན་བྱེད་པའི་སྤྲོ་དང་འབྲེལ་བའི་མིང་སོགས་དང་། དོན་བྱམ་པ་
དང་འབྲེལ་བའི་མིང་སོགས་དང་། སྤྲོ་དོན་གང་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་མིང་སོགས་གང་བཟོད། གཉིས་པ་
ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྲོ་དང་འབྲེལ་བ་བཟོད་པ་དགག་ཚུལ་དེས་འབྲེལ་མེད་བཟོད་པ་ཁེགས། དོན་དང་འབྲེལ་བ་
བཟོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲི་ན། དང་པོ་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དོན་གཉིས་སྤྲོ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཅན། བྱམ་པ་ཞེས་
པའི་སྤྲོ་ལས་བྱམ་པ་རང་མཆན་ལ་འཇུག་པར་མི་བྱེད་པར་ཐལ། བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྲོ་བ་བྱམ་པ་མ་བཟོད་པའི་
ཕྱིར། གཤམ། སྤྲོ་བ་མེད་དེ། བྱམ་པའི་མིང་སོགས་དང་བྱམ་པ་རང་མཆན་གཉིས་འབྲེལ་བ་ལས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་
ནས་བྱམ་པ་ལ་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དོན་གཉིས་སྤྲོ་བ་བྱེད་ཚུལ་ཅན། དུས་ཀྱན་ཏུ་བྱམ་པའི་མིང་སོགས་
ལ་བྱམ་པར་འབྲེལ་བ་མིན་པར་རེས་འགའ་བྱམ་པ་ལ་བྱམ་པའི་མིང་སོགས་སུ་འབྲེལ་བ་སྲིད་པར་ཐལ། དེ་
གཉིས་འབྲེལ་བའི་སྤྲོ་ནས་འབྲེལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡང་དེ་ཚུལ་ཅན། དུས་ཀྱན་ཏུ་དེ་གཉིས་གཅིག་ཏུ་འབྲེལ་བ་
མིན་པར་ཡུལ་འགའ་ཞིག་ཏུ་དེ་གཉིས་སོ་སོར་ཤེས་པ་སྲིད་པར་ཐལ། གཏན་ཆོགས་སྤྲོ་བ་དེའི་ཕྱིར། ཤེས་པ་
ཉིས་པ་དེ་ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མདོ་སྤྲེ་བ་ཚུལ་ཅན། བྱམ་པ་

༼ ༡༧༣ ༽

ཞེས་པའི་སྐྱེ་ལས་དོན་གཉེར་སྐྱེས་བྱས་བྱམ་པར་འདུག་པར་མི་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་དེ་ཁྱོད་ལ་མེད་
དེ། ཁྱོད་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་ལས་བྱམ་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་རྟོག་སྟོ་སྐྱེ་བ་ཁས་སྦྱངས་པའི་མཁས་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཞན་ལ་ཡང་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱེ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྲ་མའི་གཏན་ཆིགས་དེ་མེད་དེ།
ཁྱོད་གྱི་ལུགས་ལ་བྱི་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་ཡང་ཡིན། སྟོ་ཡིན་པའི་གཞི་མཐུན་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ་དེ་ཡོད་ན་ཡང་བྱམ་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་ཤར་བའི་བྱམ་པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱམ་
འཛིན་རྟོག་པའི་གཟུང་དོན་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡོད་པ་བསྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཆད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར།
ཤོས། ༥ མ་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་པ་ཡིན་ན་གཟུང་དོན་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
འཐད། དེ་བྱུང་བ་མིན་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་མིས་པའི་མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་དེ་ལ་གཟུང་དོན་མེད་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ་འདུ་བྱེད་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། འདུ་བྱེད་གཟུང་དོན་དུ་
བྱས་པ་ལས་སྐྱེ་བ་མིན་པར་ཐལ། སྟོན་པོའི་ཁ་དོག་དང་དབྱིབས་ལ་སོགས་པར་སྦྱང་བའི་ཕྱིར།
གལ་ཏེ་སྟོན་པོ་རང་མཆོན་པ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་པ་ལས་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་ལ་རང་དུས་
སྟེ་སྟོན་པོར་སྦྱང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པོ་མིན་ཏེ། ཐོགས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རུང་། དེས་ན་
དེ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་ན་གནས་པའི་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་མི་ཤེས་པ་མི་བ་པོ་
རང་ཉིད་ཁོ་ནས་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོས། མི་ལམ་ལ་སྦྱང་བའི་སྟོན་པོའི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་བསྟན་པའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རྟོག་པ་ལ་སྦྱང་བའི་མིང་
མཆོན་གྱི་རྣམ་པ་དེ་ཡང་ཤེས་པར་བསྟན་

༩༡༤༽

པའི་ཕྱིར། མིག་གི་གཞན་ཡང་མིག་སྒྲོ་མ་འབྱུང་བ་གཟུང་དོན་དང་ལྷན་པར་འདོད་པ་དེ་རྒྱ་མཚན་
གང་གིས་འདོད་པ་ཡིན། གཟུང་དོན་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་དོན་པན་བྱེད་
དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྷོག་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འབྲེལ། གལ་ཏེ་བརྟག་པ་གསུམ་
པ་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དོན་གཉེར་སྐྱེས་བྱ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱེས་ལས་བུམ་པ་ལ་འབྲུག་
པར་མི་འབྲུར་བར་ཐལ། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱས་བུམ་པ་མ་བཟོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ།
བརྟག་པ་གཉིས་པ་ལྟར་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བུམ་པ་འདས་མ་འོངས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་མིང་སོགས་སྐྱའི་
བཟོད་བྱ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མིང་སོགས་དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
འདོད་པ་བཟོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲི། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། སྐྱས་དངོས་པོ་དངོས་སུ་བཟོད་
ཀྱང་དབང་སོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དེ། སྐྱས་སྐྱི་ཡན་གར་བའི་དངོས་པོ་དངོས་སུ་
བཟོད་ཅིང་དབང་ཤེས་ཀྱིས་རང་མཚན་སྤང་ནས་རྟོགས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དྲོ། བུམ་པ་
ཞེས་པའི་སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་བུམ་སྐྱི་ཡན་གར་བ་བཟོད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཀྱིས་དབང་སོགས་
དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྐྱོན་སྤོང་བྱས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་བཟོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ནགལ་
ཏེ་བཟོད་ན་ཡང་། བུམ་སྐྱི་ཆོས་ཅན། བུམ་གསལ་ལ་མཚུངས་པ་རྗེས་སུ་འགོ་བ་དང་། རང་འཛིན་
པའི་སྐྱོ་སྐྱེ་བ་བུམ་གསལ་ལ་སྟོས་པ་མིན་པར་ཐལ། བུམ་གསལ་ལ་སྟོས་མེད་ཀྱི་ཡན་གར་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བུམ་

༩༡༥༥༥

གསལ་ཡོད་མེད་ཀྱི་དུས་ཏྲག་ཏུ་དམིགས་པར་འགྱུར་བར་ཐལ། བུམ་གསལ་ལ་ལྟོས་མེད་གང་ཞིག
དམིགས་རུང་གི་ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཤམ་༥། གཤམ་ཏེ་བུམ་གསལ་ལ་ལྟོས་ནས་རང་འཛིན་གྱི་སྒོ་
ལ་གསལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བུམ་སྤྱི་ཚོས་ཅན། རང་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་ཏྲག་ཏུ་བསྐྱེད་པར་ཐལ། རང་
འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱས་པ་ཏྲག་དངོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་བུམ་གསལ་མེད་པའི་ཆེ་
རང་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཚོས་ཅན། དུས་ཏྲག་ཏུ་རང་འཛིན་གྱི་
ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་བྱས་པ་མེད་པར་ཐལ། བུམ་གསལ་མེད་པའི་ཆེ་རང་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་བསྐྱེད་
མི་བྱས་པ་གང་ཞིག་ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ། བུམ་སྤྱི་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རང་འཛིན་ཤེས་པ་
བསྐྱེད་པའི་བྱས་པ་དང་མི་བྱས་པ་དེ་གཉིས་སྐྱེན་གྱིས་བཅམ་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཏྲག་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། སྤྱི། སྤྱི་འཛིན་ཏྲག་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤང་བའི་སྤྱོན་པོའི་ནམ་པ་དེ་རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ།
ཁྱོད་ལ་སྤང་བའི་སྤྱོན་པོའི་ནམ་པ་དེའི་རྒྱ་ཡོད་ན་སྤྱོན་པོ་དེ་ཡིན་པའམ་སྤྱོན་པོའི་སྤྱི་དེ་དེ་ཡིན་པ་
གང་རུང་གང་ཞིག་དེ་གཉིས་ཀ་མིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཤམ། སྤྱས་དངོས་པོ་དངོས་སུ་
བརྗོད་ཀྱང་། དབང་སོགས་དོན་མེད་དུ་ཐལ་བའི་སྤྱོན་མེད་དེ། སྤྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཏྲག་པ་དེས་དངོས་
པོ་མངོན་སུམ་དུ་མི་ཤེས་པས་དངོས་པོ་མངོན་སུམ་དུ་ཤེས་པ་ལ་དབང་སོགས་དོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན། གཟུགས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱ་ལ་བརྟེན་པའི་ཏྲག་པས་མངོན་སུམ་དུ་མ་ཏྲགས། དབང་ཤེས་
གྱིས་མངོན་སུམ་དུ་ཏྲགས་

༩༡༤༽

པའི་བྱད་པར་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཉིས་ཀའི་གཟུང་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་རིགས་པ་དངོས་ཉིད་བཤད། དེས་ན་དངོས་མེད་བཟོད་བྱར་བྱལ། བཟོད་
བྱ་དངོས་པོ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱོད་ཆོས་བསྐྱབ། གཏན་ཆོག་གས་དགོད།
ཚོད་པ་སྤོང་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་རྒྱུ་སྤྱུ་བྱུ་ན་གསལ་བ་དང་རྒྱུ་གཅིག་ཡིན་ནམ། རྒྱུ་གཞན་
ཡིན། གངས་ཅན་པ་ན་རེ། རྒྱུ་གཅིག་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དེ་གིས། བྱམ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། གསེར་བྱམ་གྱི་
སྤྱི་མིན་པར་ཐལ། གསེར་བྱམ་ལ་རྒྱུ་སྤྱི་མི་འགྲོ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དདུལ་བྱམ་དང་རྒྱུ་གཅིག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཡོ། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། རྒྱུ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། བྱམ་གསལ་གྱི་
འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱམ་གསལ་དང་རྒྱུ་གཞན་གང་ཞིག དེ་ལ་སྤྱོས་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བྱ་
མིན་ན་ནི་བྱམ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། བྱམ་གསལ་ལ་དོན་དམ་པར་མ་འབྲེལ་པར་ཐལ། བྱམ་གསལ་རྒྱུ་
གཞན་གང་ཞིག བྱམ་གསལ་གྱི་འབྲས་བྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མི་འབྲས་བྱ་བ་དེ་ཡང་དོན་དམ་
པར་མེ་ལ་མ་འབྲེལ་ན་བྱིམ་གསལ་གྱི་འབྲས་བྱ་མིན་པའི་ཆོས་གཞན་བྱམ་གསལ་ལ་དོན་དམ་པར་
མ་འབྲེལ་དགོས་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། དོ། བྱམ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་མེད་པར་བྱུབ་སྟེ།
རང་གི་གསལ་བ་ལས་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་གང་དུ་ཡང་མ་བྱུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མོད།
བྱམ་པའི་སྤྱི་དེ་རི་བོང་རྩའི་རིགས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རི་བོང་རྩའི་རིགས་མིན་ཏེ། རི་
བོང་རྩ་ལ་སྤྱོས་པ་མེད་པ་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། བཟོད་བྱ་ཏོག་

༩༡༡༽

བས་བརྟག་པར་བསྟན། རྟོག་པ་འབྲུལ་པ་ཡིན་པར་བསྟན། འབྲུལ་བས་བརྟག་པ་དངོས་པོར་མེད།
དངོས་པོ་ཡོད་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ། བུམ་སྤྱི་སྤྱུལ་དངོས་སུ་བརྗོད་པ་ཆོས་
ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བུམ་པ་རང་མཆོན་ལ་འབྱུག་པའི་ཆེད་ཡོད་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ་
བུམ་འཛིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སྤང་བརྟགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་འབྲུལ་ཤེས་
ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་འབྲུལ་པའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། བྱོད་ཐོག་མ་མེད་པའི་སྤང་བརྟགས་
གཅིག་ཏེ་ཞེན་པའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་འབྲུལ་པ་བསྐྱེད་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ་ན། བྱོད་
པར་གསུམ་ལྡན་ཀྱི་བུམ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ་སྤང་བརྟགས་གཅིག་ཏུ་འབྲུལ་པའི་སྒྲོ་
བརྟགས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བུམ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། རྩས་སུ་བྱུབ་པའི་ངོ་བོ་ཅན་མིན་ཏེ། རྟོག་པའི་རྣམ་པ་
ལས་སྤྱི་ངོལ་དོན་དུ་སྒྲོ་བརྟགས་པའི་བརྟགས་ཡོད་ཡིན་པའི་སྤྱིར་དང་། བྱོད་དངོས་སུ་སྤང་པའི་སྒྲོ་
དེ་འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེས་ན་བུམ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། བུམ་གསལ་དང་རྩས་གཅིག་དང་རྩས་
གཞན་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་མིན་ཏེ། དངོས་པོ་མེད་པའི་སྤྱིར། བཞི་པ་ནི། གཡུ་ཁོ་ན་དེ། བུམ་སྤྱི་
ཆོས་ཅན། རྩས་གཅིག་དང་རྩས་གཞན་གང་རུང་དུ་བརྗོད་པར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། སྤམ་བུའི་སྤྱི་ལས་
རྩས་གཞན་ཡིན་པའི་སྤྱིར་ཞེ་ན། བུམ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། བྱོད་སྤམ་བུའི་སྤྱི་ལས་རྩས་གཞན་ཡིན་པའི་
རྒྱ་མཆོན་གྱིས་རྩས་གཅིག་དང་རྩས་གཞན་གང་རུང་དུ་མ་བྱུབ་པར་ཐལ། བྱོད་རང་གི་གསལ་བ་
དང་རྩས་གཅིག་དང་རྩས་གཞན་གང་རུང་དུ་མ་བྱུབ་པའི་སྤྱིར་དང་། སྤམ་བུའི་སྤྱི་ལས་རྩས་གཞན་
ཉིད་ཀྱང་མ་བྱུབ་

༩༡༥༥

པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བརྗོད་དེ་ཐལ་བ་དགོད། ཉེས་སྤོང་དངོས་བཏགས་
བྱུང་པར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདྲིས། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བྱམ་པ་ལ་ཡང་བྱམ་སྟེ་དངོས་པོ་བ་
ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་འབྱུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། བྱམ་སྟེ་ཆོས་ཅན། འདས་མ་
འོངས་ཀྱི་བྱམ་པའི་ཆོས་མིན་པར་ཐལ། ད་ལྟར་དངོས་པོ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན་ཁས་བླངས་དང་
འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། གལ་ཤི། འདས་མ་འོངས་ཀྱི་བྱམ་པ་ལ་ཡང་བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་བཏགས་
ནས་འབྱུག་སྟེ། དངོས་མིང་དུ་འབྱུག་པའི་རྒྱ་ལ་སྟེ་དངོས་པོ་བ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདས་མ་
འོངས་ཀྱི་བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་བྱེད་ལ་བཏགས་མིང་དུ་འབྱུག་སྐྱམ་སོགས་ལ་
བཏགས་མིང་དུ་མི་འབྱུག་པའི་བྱུང་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱམ་པ་ཞེས་པའི་སྐྱེ་བཏགས་མིང་དུ་
འབྱུག་པའི་རྒྱ་མཚན་དེ། བྱེད་དང་སྐྱམ་སོགས་ལ་ཡོད་མེད་བྱུང་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། གློ་སྟེ་དངོས་
པོ་བ་ཡོད་མེད་ཀྱི་མིང་དེ་དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་དུ་འབྱུག་པའི་བྱུང་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ།
དོན་དེ་འབྱུང་མེད་གོ་བྱས་ཀྱི་མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་དངོས་མིང་དང་། དོན་དེ་དང་ཆོས་མཚུངས་རྒྱ་
མཚན་དུ་བྱས་ནས་དོན་གཞན་ལ་བཏགས་པའི་མིང་དེ་དོན་གཞན་ལ་བཏགས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དྲིན། སྤྲ་མ་དེར་ཐལ། དོན་དེ་ལ་འདོད་རྒྱལ་ཐོག་མར་བརྟུར་བས་མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་དངོས་མིང་
དང་། དེ་དང་ཆོས་མཚུངས་རྒྱ་མཚན་དུ་བྱས་ནས་དོན་གཞན་ལ་བརྟུར་བའི་མིང་དེ་བཏགས་
མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོ། བཏགས་མིང་འབྱུག་པའི་ཡུལ་ཡིན་ན་དངོས་པོར་མེད་པས་མ་བྱུང་པར་
ཐལ། བྱ་སྟེན་པའི་དངོས་པོ་ལ་བྱུང་མེད་ཅེས་པའི་མིང་

༩༡༩༽

དང་། ཡུལ་མི་ཆུན་པོ་ལ་གཙོ་བོ་ཞེས་པའི་མིང་བཏགས་མིང་དུ་འབྱུག་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། གཏུན་ཆིགས་འགོད་དེ་བྱབ་པ་བསྐྱབ། ཉེས་སྤོང་སྤར་བ་ཤད་རིགས་པས་ཁེགས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཞིག་ བུམ་པ་ད་ལྟར་བ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་སྤང་ཡུལ་དངོས་པོ་
མེད་དེ། བྱོད་བུམ་པ་འདས་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་རང་གསལ་མི་གསལ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དུ་
མཚུངས་པའི་བྱིར། བྱབ་སྟེ། གཟུང་དོན་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་ན་རང་གསལ་མི་གསལ་བའི་རྣམ་པ་
ཅན་མིན་དགོས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྤྱི་ཁྱིམ་གལ་ཏེ་བུམ་པ་འདས་པ་དང་ད་ལྟར་བ་འཛིན་པའི་
རྟོག་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། སྤང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡུལ་སྤང་ཚུལ་མཚུངས་པ་མིན་
ཏེ། སྤྱི་ཡན་གར་བ་འཛིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡུལ་སྤང་ཚུལ་མཚུངས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་
ཅན། གཏུན་ཆིགས་དེ་མིན་པར་ཐལ། སྤྱི་ཡན་གར་བ་འཛིན་པ་དེ་མཚུངས་མིན་དང་། གསལ་བ་
མིན་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བཀག་བཞིན་པའི་བྱིར། བཞི་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱི་གསལ་དེ་ཉིད་གཞན་ཉིད་
དགག་གྲོག་པའི་སྤྱི་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་། བཀག་པས་བྱབ་པའི་གཏུན་ཆིགས་འགོད་པའོ། །དང་པོ་
ནི། སུམ་གྱི་གངས་ཅན་པ་ན་དེ། སྤྱི་གསལ་རྩལ་གཅིག་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། གསལ་བའི་དངོས་པོ་རྣམས་
ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གཅིག་མིན་པར་ཐལ། སུམ་ཚུན་ངོ་བོ་མི་འདྲ་བའི་བྱོད་པར་ཅན་ཡིན་པའི་
བྱིར། གལ་ཏེ་བྱོད་མེད་དེ། གསལ་བ་རྣམས་ལ་རང་བཞིན་གཅིག་དང་གནས་སྐབས་ཐ་དད་པའི་ངོ་
བོ་གཉིས་ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། རང་བཞིན་དང་གནས་སྐབས་ཆོས་ཅན།

༩༡༠༽

རྩམ་གཅིག་མིན་པར་ཐལ། བྱད་པར་ཅན་དང་བྱད་མེད་ཀྱི་ངོ་བོ་གཉིས་ཡིན་པའི་བྱིར། གཤམ། བྱེ་
བྱག་པ་ན་དེ། སྤྱི་གསལ་བ་ལས་རྩམ་གཞན་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། བ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། བ་གསལ་ལ་འབྲེལ་བ་
མེད་པར་ཐལ། དེ་ལས་རྩམ་གཞན་གང་ཞིག་དེའི་འབྲས་བུ་མིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལྷོག་
ཆོས་གྲགས་ཆོས་ཅན། སྤྱི་གསལ་རྩམ་གཅིག་དང་རྩམ་གཞན་དབྱེད་པའི་ཉེས་པས་ཁྱོད་སྤྱན་
དབྱེད་དུ་མེད་དེ། ཁྱོད་སྤྱི་དངོས་མེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་མཁས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། དྲོ་
བ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མེད་དེ། རང་གི་གསལ་བ་རྩམ་སུ་བྱུང་བ་གང་ཞིག་དེ་དང་རྩམ་གཅིག་
དང་རྩམ་གཞན་གང་རྩལ་མིན་པའི་བྱིར། ལྷ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འབྲས་བུ་ཡིན་ན་ཐལ་བ་གསུམ་གྱིས་
གཞོད། འབྲས་བུ་མིན་ན་ཐལ་བ་གཉིས་གྱིས་གཞོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་དེ་དངོས་པོ་ཡིན་ན་འབྲས་
བུ་ཡིན་ནམ་མིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དྲོ་སྤྱི་ཆོས་ཅན། དུ་མ་དང་འཛིག་པར་འགྱུར་བ་ཐལ། གསལ་བ་
དུ་མ་ལ་བྱུང་པའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཏྲག་པ་མིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུའི་དངོས་
པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རིག་སྤྱི་གསལ་གཉིས་པ་ལྟར་ན། བ་ལང་གི་སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། བ་
གསལ་དང་མ་འབྲེལ་བར་ཐལ། དེ་ལ་རྩམ་གཞན་གང་ཞིག་དེའི་འབྲས་བུ་མིན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། དངོས་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་མིན་པའི་བྱིར། ལྷག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བྱུང་བ་བསྟན་ཏེ་
གཏན་ཆིགས་དགོད། གཏན་ཆིགས་མ་བྱུང་སྤྱི་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས། བ་སྤྱི་འཛིན་
པའི་རྟོག་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱང་ཡུལ་དངོས་པོར་མེད་དེ། ཁྱོད་རང་ཡུལ་འཛིན་པ་བད་པར་

༩༡༡༽

ལ་ལྟོས་པའི་ཞེན་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་གཏན་ཆིགས་མ་གྲུབ་སྟེ། བད་པོ་མེད་
ཀྱང་དཀར་ཟལ་ནག་སྒྱུར་གྱི་དངོས་པོ་གཉིས་མཐོང་པའི་ཆེ་བ་ལང་དུ་ངོ་ཤེས་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན། དངོས། དཀར་ཟལ་ནག་སྒྱུར་གྱི་དངོས་པོ་གཉིས་མཐོང་པའི་ཆེ། བ་ལང་དུ་ངོ་ཤེས་པའི་སྒོ་དེ་
ཆོས་ཅན། བ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ལས་སྤྱེས་པ་མིན་ཏེ། རང་རྒྱ་བ་གསལ་ལས་བརྒྱད་ནས་སྤྱེས་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་ལ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མེད་ཀྱང་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་
བསྐྱེད་པ་བཞིན། འོ་ན་དེ་གཉིས་ལ་བ་ལང་གི་རིགས་ཅི་ལྟར་ཡོད་ཅེ་ན། གཤི། དཀར་ཟལ་ནག་
སྒྱུར་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བ་ལང་གི་གཞན་སེལ་པའི་སྤྱི་ཡོད་དེ། ཁྱོད་བ་ལང་མིན་པ་ལས་
ལོག་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཏན་ཆིགས་དགོད། ཅོད་པ་སྒྲོང་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམས་
སྤྱི་ཆོས་ཅན། དངོས་པོ་མིན་ཏེ། རང་གི་གསལ་བ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་རང་འཛིན་པའི་སྒོ་ལ་མི་སྤྱང་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོ་ན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཡང་ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་ལྟོས་མེད་ཀྱི་དངོས་པོ་
མིན་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྒོ་ལ་མི་སྤྱང་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཟུགས་དབང་པོ་གཟུགས་
ཅན་པ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྒོ་ལ་སྤྱང་བ་སྤིད་དེ། དེ་ལྟར་དུ་རྣམས་འབྱོར་
མཛོན་སུམ་ལ་སྤྱང་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་ཆོས་ཅན། གསལ་བ་ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྒོ་ལ་མི་སྤྱང་སྟེ། གསལ་བ་
ལ་ལྟོས་མེད་དུ་སྤྱང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གསལ་བ་མཐོང་པའི་ཆེ་སྒོ་ལ་སྤྱང་ངོ་སྤྲུམ་
ན་བ་གསལ་མཐོང་པའི་ཆེ་ན་སྒོ་དེ་ཆོས་ཅན། བ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་མི་

༩༡༩༽

སྒྲིབ་སྟེ། བ་ལང་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྒྲིབ་དང་། བ་གསལ་ལས་གཞན་པའི་དངོས་པོ་མི་སྒྲིབ་བའི་ཕྱིར།
བརྒྱད་པ་ནི། དེ། སྒྲིབ་ཆོས་ཅན། དངོས་པོར་མེད་དེ། རང་མཆོན་ཤེས་པ་བསྐྱེད་པའི་དོན་བྱེད་རྒྱས་
པ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཁྲབ་སྟེ། དོན་བྱེད་མི་རྒྱས་པ་དེ་དངོས་མེད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་དངོས་པོ་རང་མཆོན་ཉིད་ཏུ་བསྐྱབ་པ་ནི། རྟོ། དངོས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིན་ན་རང་མཆོན་ཡིན་
པས་ཁྲབ་སྟེ། ཁྱོད་ཡིན་ན་རྗོད་བྱེད་སྒྲིབ་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མིན་པ་ནས་དོན་བྱེད་རྒྱས་པའི་བར་
བརྒྱད་ཀྱིས་ཁྲབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་སྒྲིབ་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་དབྱེ་བ་བསྟན་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དངོས་
དང་། ཚྱེད་པ་སྟོང་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས། སྒྲིབ་མཆོན་ཆོས་ཅན། རྣམ་པ་གསུམ་སྟེ། དངོས་པོ་ལ་
བརྟེན་པ། དངོས་མེད་ལ་བརྟེན་པ། གཉིས་ཀ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲིབ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ལ་གཉིས་ཏེ། ཚྱེད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཡུ་ དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲིབ་འཛིན་རྟོག་པ་
ཆོས་ཅན། རང་མཆོན་སྒྲིབ་ནས་ཤེས་པར་ཐལ། རང་མཆོན་ལ་འབྲེལ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན། གཉིས་པ་ནི། མི་ནི། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་པ་སྤར་བཀག་བཞིན་པའི་ཕྱིར་དང་།
འདས་མ་འོངས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ལ་རང་མཆོན་དང་འབྲེལ་བ་འང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར་རོ། །གཡུ་ འོན་
དངོས་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་སྒྲིབ་དེ་དངོས་པོའི་ཆོས་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་པོའི་སྒྲིབ་དེ་ཆོས་ཅན།
དངོས་པོའི་ཆོས་མིན་པའི་སྒྲིབ་མེད་དེ། དངོས་པོ་འཛིན་པའི་མཛོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་རྟོག་པ་དེ་
ཁྱོད་དངོས་པོའི་ཆོས་སུ་གཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་འཇུག་ཡུལ་གཞལ་བྱ་རང་མཆོན་

༩༡༣༽

གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་ནི། འོ་ན་གཞལ་བྱ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་ངེས་སམ་ཞེ་ན། རང་།
ཀུན་ཏུ་ཐ་སྙད་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་འཇུག་པའི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་གཞལ་བྱ་རང་མཆོན་
གཅིག་ཏུ་ངེས་ཏེ། བྱོད་ཀྱིས་རང་སྒྲོབས་ཀྱིས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་དེས་རང་མཆོན་ཡོད་མེད་ཁོ་ན་
དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་དེ་ལ་གཉིས་སུ་གསུངས་པ་དང་འགལ་བ་སྤང་བ་ལ་གསུམ་སྟེ།
རྟོགས་ཚུལ་སྒོ་ནས་གཉིས་སུ་གཞག་རྟོག་ཚུལ་གཉིས་པ་འབྲུལ་པར་བསྟན། དེ་ལ་ཚད་མ་མིན་པ་
སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོགས་སྤང་གིས་མཆོན་ཉིད་གཉིས་གཞལ་བྱ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་
ལོ་ཞེ་ན། རྟོགས་སྤང་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་ལ་ངོ་བོའི་སྒོ་ནས་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་བཞེད་པ་མིན་
ཏེ། གཞལ་བྱ་ལ་རྟོགས་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་བཞེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྟོགས་
དཔག་ཆོས་ཅན། འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། རང་གི་རྣམ་པ་ལ་བྱི་རོལ་དོན་དུ་ཞེན་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་བྱིར།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བརྗོད་པ་དང་། སུན་འབྱེན་བརྗོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ་བྱ་ཞེས་
དཔག་ཆོས་ཅན། རང་མཆོན་འཕྲོག་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། རང་མཆོན་དངོས་སུ་མི་སྤང་པའི་བྱིར།
ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཚད་མ་མིན་པར་ཐལ། འབྲུལ་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཏེ། གཉིས་ཀས་རང་རྒྱུད་འཕེན་
ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། བསམ་མི། རྟོགས་དཔག་ཆོས་ཅན། འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་མང་ཚད་མ་ཡིན་ཏེ།
འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་མང་འཇུག་ཡུལ་ལ་མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྣམས་། རང་མཆོན་དངོས་སུ་
མི་སྤང་ན་རང་

༩༡༩༽

མཚན་འཛོལ་བྱེད་མིན་པས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ། འོར་བུའི་འོད་ལ་འོར་བུར་ཞེན་པ་ལས་ཀྱང་འོར་བུ་
ཐོབ་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རྗེས་དཔག་ཚུལ་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་མཚན་སྤང་ནས་རྟོགས་པ་མིན་པར་
ཐལ། དེ་བརྗོད་བྱེད་ཕྱིར་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། འོར་བུ་རྗེས་དཔག་དང་དེར་
སྤང་གི་རྟོག་པ་དག་ཚུལ་ཅན། འབྲུལ་ཤེས་སུ་མཚུངས་ཀྱང་ཆད་མ་ཡིན་མིན་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་དེ།
འབྲུལ་ཤེས་སུ་མཚུངས་ཀྱང་འདུག་ཡུལ་ལ་སྤྱི་མི་སྤྱིའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འོར་བུའི་
འོད་ལ་འོར་བུར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དང་། སྒྲོན་མའི་འོད་ལ་འོར་བུར་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས།
ལོག་ཤེས་སུ་མཚུངས་ཀྱང་བརྒྱད་ནས་འོར་བུ་ཐོབ་པའི་དོན་བྱེད་མི་བྱེད་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་
བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ཁྲབ་པ་སྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་གི་ངོ་བོས་རྟོགས་པ་མངོན་སུམ་ཡིན།
གཞན་གྱི་ངོ་བོས་རྟོགས་པ་རྗེས་དཔག་ཡིན། དེས་ན་གཞལ་བྱས་ཆད་མའི་བྱངས་ངེས་བསྐྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤིན་པའི་སྒྲོན་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚུལ་ཅན། སྒྲོན་པོ་རང་གི་ངོ་བོའི་སྒྲོ་
ནས་རྟོགས་པ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་གཟུང་དོན་སྒྲོན་པོ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་སྟོན་བྱེད་
པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ། སྟོན་གྱུར་གྱི་རང་མཚན་ཚུལ་ཅན། ཁྱོད་རྗེས་དཔག་གིས་
གཞན་གྱི་ངོ་བོའི་སྟོན་ནས་རྟོགས་ཏེ། ཁྱོད་རྟོགས་ལས་རྟོགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། འོན་གཏན་ཆོག་གས་
ཐམས་ཅད་ལས་སྟོན་གྱུར་གྱི་རང་མཚན་རྟོགས་སམ་ཞེ་ན། གཤིན་པའི་སྟོན་གྱུར་གྱི་རང་མཚན་ཚུལ་
ཅན། རྟོགས་སུ་བཀོད་ཅིང་ལས་ཁྱོད་རྟོགས་པར་མི་རུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟོགས་པར་བྱེད་པའི་
གཏན་ཆོག་གས་དེ་ཡིན་ན་ཚུལ་གསུམ་ཆད་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཚུལ་

༩༡༥༽

གསུམ་ཚང་བའི་ཆེན་ཡང་། དུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ལས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་ལ་མེ་ཙམ་རྟགས་ཀྱི་
མེའི་བྱང་པར་གསལ་འབར་བ་སོགས་རྟགས་མི་བྱས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་སྣ་མ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་
གསུམ་ཚང་། ཕྱི་མ་བསྐྱབ་པ་ལ་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་ཕྱིར། འབྲེལ། རྟོག་གྱུར་གྱི་རང་མཆན་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་རྗེས་དཔག་ཏུ་ངེས་ཏེ། ཁྱོད་ཚུལ་གསུམ་མ་ཚང་བའི་རྟགས་
ལས་རྟགས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། མདྲོ། གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་ན།
ཆད་མ་ལ་མདོན་རྗེས་གཉིས་སུ་གངས་ངེས་པས་བྱབ་སྟེ། རང་མཆན་ཉིད་ཀྱི་རྟགས་ཚུལ་གྱི་སྟོ་
ནས་མདོན་རྟོག་གཉིས་སུ་གཞག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཚུལ་དེས་གངས་གཞན་སེལ་བར་བསྟན་པ་
ནི། གཞལ། ཆད་མ་ལ་མདོན་རྗེས་གཉིས་ལས་གངས་གཞན་སེལ་ཏེ། གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྤྱི་གཉིས་
ལས་གངས་གཞན་སེལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གངས་གཞན་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་གཉིས་
ཏེ། ཅུང་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དགག་མང་བའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས་ཏེ། གཅིག་ཏུ་བརྗོད་པར་འདོད་པའི་ལོག་རྟོག་བརྗོད། དེ་ཉིད་ནམ་པར་བརྟགས་ནས་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མེད། རྒྱང་འཕེན་པ་ན་རེ། སྤྱི་མཆན་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱ་མིན་ཏེ། མེད་པའི་
ཕྱིར། དེས་ན་གཞལ་བྱ་རང་མཆན་གཅིག་ཤུར་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཆད་མ་ཡང་མདོན་སུམ་གཅིག་ཏུ་
ངེས་སོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་མིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་ རྗེས་དཔག་ཆད་
མ་ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགོད། རྗེས་དཔག་ཆད་མ་མིན་ན་ཏེ།

ཅད་ཐལ། དེས་ན་ཆད་མ་གཉིས་སུ་གྲུབ་པར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱི་སྒར་གྱི་ཐལ་བ་དེ་ཆོས་
 ཅན། ཁྱོད་ཆོས་གྲགས་ལ་གཞོན་གྱིད་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་དོན་གྱི་དབང་དུ་
 བྱས་ན་འདོད་ལན་དང་། སེལ་ངོའི་དབང་དུ་གྱེད་ན་མ་ངེས་པའི་ལན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་
 གཉིས་ཏེ། དགག་པའི་རྗེས་དཔག་ཁས་སྒྲངས་ཉིད་ཀྱིས་འགྲུབ། སྐྱབ་པའི་རྗེས་དཔག་དངོས་སྟོབས་
 རིགས་པས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲོ་རྗེས་དཔག་ཆད་མར་གྲུབ་སྟེ། མེད་དགག་ངེས་པའི་ཆད་
 མར་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་ངེས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མེད། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་
 ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེད་དགག་ངེས་པའི་ཆད་མ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་གཟུང་དོན་ལས་སྐྱེས་པའི་
 ཞེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མ་གྲུབ་ན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་ཡུལ་གྱི་བར་དུ་བར་ཆད་སོགས་ཡོད་ན་
 ཡང་ཁྱོད་སྐྱེ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཟུང་དོན་ལ་མ་སྟོས་པའི་ཞེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་། གལ་
 ཏེ་དགག་བྱའི་ཆོས་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ལྟོག་པས་དེ་མེད་པར་ངེས་པ་ཡིན་གྱི་རྗེས་དཔག་གིས་
 མེད་པར་ངེས་པ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། མངོན་སུམ་ལྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེ་མཆན་ངེས་པ་མིན་པར་ཐལ།
 ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱེ་མཆན་མེད་པར་ངེས་ན་རང་ཆོག་འགལ་བ་དང་། ཁས་སྒྲངས་འགལ་བའི་སྟོན་གཉིས་
 ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞན། གཞན་ཡང་རྗེས་དཔག་ཆད་མར་གྲུབ་སྟེ། ཚུར་མཐོང་གི་རྒྱུད་
 ལ་གཞན་སེམས་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་དོ། །སྤྲེལ་ལ་སྤྲེལ་བཞིན་ཆོས་ཅན། ལ་སྤྲེལ་བའི་
 སྐྱེས་བུ་པ་རོལ་པོ་ཀུན་སྟོང་གི་སེམས་ལྡན་དུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྟོར་གྱི་ཚུལ་

༩༡༥༽

གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་རྟགས་ལས་བསྐྱབ་བྱ་
རྟགས་པའི་སློང་ཆད་མ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱི་ཏེ་ཆོས་ཅན། ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། མི་སྤྱི་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཚུལ་གསུམ་ཚང་ཡང་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་ཚང་
བའི་གཏན་ཆིགས་འགའ་ཞིག་འབྱུང་བར་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྟགས། ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་
གཏན་ཆིགས་ཆོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་ལ་འབྱུང་བའི་གཏན་ཆིགས་དེ་ཁྱོད་མིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་ལ་འབྱུང་
པའི་གཏན་ཆིགས་ཁྱོད་ཏུ་འཛིན་པའི་སློང་ཆོས་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཤི་ཏུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་ཏུ་ལྟན་གྱི་ལ་མེ་ཡོད་ཏུ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཆོས་ལ་དེ་བྱུང་གི་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་སྟེ། ཁྱོད་
ཀྱི་ངོ་བོ་མེ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། བྱས་པ་དང་མི་རྟག་པ་ལས་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་པར་
ཚུལ་གསུམ་ཚང་བའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ན་རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་འབྱུང་བས་བྱབ་སྟེ། བདག་
གཅིག་དང་དེ་བྱུང་འབྲེལ་གང་རུང་ཏུ་འབྲེལ་ན་རང་གི་འབྲེལ་ཡུལ་ལ་མི་འབྱུང་བས་བྱབ་པའི་ཕྱིར།
ལྟར། རྒྱ་བྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱབ་སྟེ། འབྲེལ་
རང་གི་རྟགས་ཡང་དག་གི་རྟགས་ཆོས་ལ་འབྲེལ་བ་བྱབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་ཏེ་རྗེས་དཔག་
ཆད་མ་ཡིན་ན་ཚུར་མཐོང་ཆོས་ཅན། རང་ལ་སློག་ཏུ་གྱུར་བའི་དོན་ཐམས་ཅད་མེད་པར་ཐམས་པར་
ལ་སློག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་མཐོན་གསུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འཛིག་རྟེན་པ་རོལ་གྱི་
དངོས་པོ་བཞིན། གལ་ཏེ་མ་བྱབ་སྟེ། ད་ལྟ་སློག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཏུས་གཞན་གྱི་ཆེ་དབང་པོའི་
མཐོན་

༩༡༩༽

སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཚུར་མཐོང་ཆོས་ཅན། དུས་གཞན་གྱི་ཆེ་ཡང་སྒྲོག་གྱུར་ཐམས་
ཅད་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བ་མིན་པར་ཐལ། དུས་གཞན་གྱི་ཆེ་ཡང་དབང་པོ་གཟུགས་
ཅན་པ་དང་། རྒྱས་འབྲས་བྱ་བ་སྦྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་ཀྱིས་
ཕྱིར་དེ་དག་མེད་དོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་དང་འབྲས་བྱ་སྦྱེ་བ་རྒྱ་མེད་དུ་ཐལ། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་
པ་དང་རྒྱས་འབྲས་བྱ་བ་སྦྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། རྣམ་ཆད་མ་མངོན་རྗེས་
གཉིས་སུ་བྱུང་སྟེ། རྣམ་རྟོག་དང་བྲལ་བའི་སྒྲོ་ནས་རང་མཆོན་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་དང་། རྣམ་རྟོག་
གིས་སྦྱི་འཇོན་པའི་སྒྲོ་ནས་རང་མཆོན་རྟོགས་པའི་ཆད་མ་གཉིས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མང་
པའི་ཕྱོགས་ཀྱི་ལོག་རྟོག་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལོག་རྟོག་གཉིས་སུ་ལྷན་ཅིག་བརྗོད། འགོག་བྱེད་
རིགས་པ་སོ་སོར་བཞད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞལ། རིགས་པ་ཅན་པ་ན་རེ། ཆད་མ་ཆོས་ཅན། བྱོད་
ཀྱིས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་མི་རྟག་པར་མ་རྟོགས་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་ལ་རང་སྦྱི་གཉིས་སུ་
ངེས་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་དེ་རང་སྦྱི་འབྲས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་ཁ་དོག་མི་
རྟག་པ་རྟོགས་པའི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་ཆད་མ་གཞན་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྦྱི་མཆོན་
འཇོན་པའི་ཆད་མ་གང་ཞིག་རྟགས་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། བྱོད་། དཔྱོད་པ་བ་ན་རེ། བྱད་པར་མཐོང་
བ་ངོ་ཤེས་ཀྱི་སྒྲོ་དེ་ཆོས་ཅན། མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་ཆད་མ་གཞན་ཡིན་ཏེ། རྟགས་ལ་ལྟོས་པའི་
མངོན་རྗེས་གཞན་ཡིན། རྟགས་དེ་རང་གི་འཇུག་ཡུལ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པས་རྗེས་དཔག་གྱུར་མིན་
པའི་ཕྱིར། གཞིལ། དེས་ན་ཆད་མ་ལ་གཅིག་དང་གསུམ་

༩༡༩༽

ལ་སོགས་པའི་གངས་ངེས་སེལ་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞལ་བྱ་རང་སྤྱི་གཉིས་ལས་མང་བ་ཡོད་པའི་
ཕྱིར་དང་། གཞལ་བྱ་གཅིག་ལ་ཡང་ཆད་མ་མངོན་རྗེས་གཉིས་ཀ་འཇུག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན་ཁྱད་པར་མཐོང་བ་དོ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་བཞིན། གཏན་ཆོགས་སྤྲ་མ་བྱུང་སྟེ། རང་སྤྱི་འདྲེས་པའི་གཞལ་
བྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདྲེས་པ་འཛིན་པ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་སྤང་། །ཁྱད་
པར་མཐོང་བ་གཞན་དུ་འགྱུར་སྤང་བའོ། དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། ཉགས་ལས་ཉོགས་པ་སྤྱི་འཛིན་རྗེས་
དཔག་ཡིན། རྗེས་ཀྱིས་ངེས་པར་ཉོགས་པ་ཆད་མ་མིན། ཞིག་འཛིག་གཅིག་པའི་ལུགས་ལའང་རྗེས་
དཔག་ཡིན། ཞར་ལ་གཞན་སྟེ་འུ་མི་ཉག་འདོད་ཚུལ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། དངོས་དོན་
མདོར་བསྟན། ཞར་བྱང་རྒྱས་པར་བཤད། དཔྱུས་མའི་མཇུག་བསྟུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲོ་ནི། ཁ་དོག་
མི་ཉག་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་ཆོས་ཅན། ཁ་དོག་རང་མཆོན་ལ་མི་ཉག་པའི་སྤྱི་སྤྱར་ནས་དངོས་ལུལ་
དུ་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་རང་སྤྱི་འཛིན་པའི་ཆད་མ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁ་དོག་གི་
སྤྱི་ལ་མི་ཉག་པའི་སྤྱི་སྤྱར་བ་དངོས་ལུལ་བྱེད་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱི་
ལ་སྤྱར་ཡང་དངོས་པོའི་ཆོས་སུ་བྱུག། གཞན་ལ་སྤྱར་ཡང་འབྲེལ་བས་བསྐྱབ་མེད། འབྲེལ་བས་
བསྐྱབ་མེད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་མི་ཉག་པ་དེ་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་སུ་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས། མི་ཉག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་མེད་ཀྱི་ཆོས་མིན་ཏེ། སེལ་ངོར་ཁ་དོག་དེ་
ཁྱོད་དུ་བྱུང་བའི་དོན་ལ་ཁ་དོག་རང་མཆོན་པ་དེ་ཁྱོད་དུ་སྤྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
གཞན་ཞི། སེལ་ངོར་

༩༡༩༠༽

ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་གྲུབ་པས་དོན་ལ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་གྲུབ་པ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་གཉིས་གཞན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སེལ་ངོར་ཁ་དོག་མི་
རྟག་པ་དངོས་སུ་གྲུབ་པས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་མི་འགྲུབ་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ལུལ་དུ་གྱུར་པའི་
ཁ་དོག་མི་རྟག་པའི་སྤྱི་དེ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རང་མཆོན་ལ་བརྒྱད་ནས་འབྲེལ་བ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱབ་པའི་རྗེས་དཔག་འབྲེལ་པས་བསྐྱབ་བ་མེད། དགག་པའི་རྗེས་དཔག་
འབྲེལ་པས་བསྐྱབ་བ་མེད་པའོ། དང་པོ་ནི། དངོས། བྱས་པའི་རྟགས་ལས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རྟོགས་
པའི་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་རང་མཆོན་ལ་བརྒྱད་ནས་འབྲེལ་ཏེ། ཁྱོད་བྱས་
པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལས་སྦྱེས། དེ་ཁ་
དོག་གི་བྱས་པ་ལས་སྦྱེས། དེ་དང་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་རང་མཆོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུ་བའི་
རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་མེ་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལའི་མེ་ལ་བརྒྱད་ནས་
འབྲེལ་ཏེ། ཁྱོད་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ལས་སྦྱེས། དེ་ལའི་དུ་བ་དང་དེ་མེ་ལས་སྦྱེས་
པའི་ཕྱིར། དེ་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་འཛིན་སེམས་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། རང་མཆོན་དངོས་སུ་མི་
སྣང་ཡང་རང་མཆོན་ལ་མི་སྐྱབ་པའི་མིང་གིས་གདགས་སུ་རུང་སྟེ། རང་འབྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མའི་ལུལ་
དུ་གྱུར་པའི་རང་མཆོན་ལ་བརྒྱད་ནས་འབྲེལ་བའི་གཅད་ཤེས་དེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་
ཅན་རྗེས་དཔག་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། རང་མཆོན་དངོས་སུ་མི་སྣང་ཡང་རང་མཆོན་ལ་མི་སྐྱབ་པ་ཡིན་
ཏེ། རང་ལུལ་རང་མཆོན་ལ་བརྒྱད་ནས་འབྲེལ་བའི་རྟོག་པ་ཆད་མ་

༩༩༩༩༩

ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ། འོ་ན་མ་འཁྲུལ་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གཉིས་པོ་
ཆོས་ཅན། འཁྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་སྤང་བའི་རྣམ་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་དུ་ཞེན་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དེ། སྤྲི་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱས་རྟགས་ལས་སྤྲི་མི་རྟག་པ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་བརྒྱུད་
པའི་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་སྤྲི་བྱས་པ་དང་རྗེས་གཅིག་གང་ཞེ་ན། དེ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་
རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དུ་ལྟན་ལའི་མེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དུ་བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྟན་གྱི་ལ་མེ་ཡོད་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་བརྒྱུད་རྒྱ་
ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དུ་ལྟན་ལའི་སྤྲོད་གི་དུ་བའི་རྒྱ་ཡིན་པ་གང་ཞེ་ན། དེ་དེ་སྤྲོད་ཀྱི་རྟགས་འཛིན་སེམས་ཀྱི་
རྒྱ་ཡིན། དེ་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་གི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དགག་
བྱ་འགོག་པའི་དོན་ལ་ཐ་དད་མེད། སྤྱོད་བ་འགོད་ཚུལ་སྐོན་ས་སོ་སོར་བྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
ཏེ། དགག་པ་ཐམས་ཅད་མ་དམིགས་པ་ལས་གྲུབ། དེས་ན་འགལ་ཁྱེད་མིགས་པས་མ་དམིགས་
འཕེན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོ་ན་དགག་རྟགས་ལ་འབྲེལ་བ་རྩི་ལྟར་གྲུབ་ཅེ་ན། དགོག་སྤང་རུང་མ་
དམིགས་པའི་དགག་རྟགས་ཡིན་ན་དགག་བྱ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་དགག་བྱ་མེད་ངེས་སུ་
འགྱུབ་པ་དགོས་ཏེ། ཆད་མས་དམིགས་པ་ཡོད་ངེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་ན། དགག་ཆོས་ཆད་མས་
མ་དམིགས་པ་དེ་དགག་ཆོས་མེད་ངེས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་
སྟེ། འགལ་དམིགས་གཉིས་ཀྱིས་མི་དམིགས་འཕེན། མི་འཕེན་ན་ནི་ཏ་ཅང་ཐལ། མ་དམིགས་

༩༡༩༩༽

གཞན་ཡང་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་འགལ་ལྷ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཞོད་པ་ཡང་ཡོད་
པ་མིན་ནམ་ཞེ་ན། དགོག་མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པོ་འཛིན་པའི་གཞིར་གྱང་རེག་དང་གྱང་
འབྲས་སུ་ལོང་བྱེད་འགོག་པ་ལ་མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པ་བཞོད་པ་ཆོས་ཅན། གྱང་རེག་དང་
གྱང་འབྲས་སུ་ལོང་བྱེད་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་འཕེན་ཏེ། གཞི་དེར་དགག་ཆོས་གཉིས་
པོ་འགོག་པའི་འགལ་དམིགས་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སོ་སོར་སྒྲེར། གཉིས་པ་ནི། གཞན།
དེ་ལས་གཞན་དུ་མི་འཕེན་ན་མེ་རྟགས་སུ་བཞོད་ནས་གཞི་འགར་གྱང་རེག་འགོག་བྱས་པའི་རྒྱ་
མཆན་ཅི་ཡིན། དེ་གཉིས་འགལ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འགལ་བ་ཅིས་འབྱུང་། ལྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་
བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཡང་གང་ལས་འདོད། གྱང་རེག་གི་རྒྱན་མ་གཏུགས་པར་བྱང་བ་ན་མེ་ཉི་
བའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྱང་རེག་སྤང་རུང་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མེས་གྱང་རེག་འགོག་པའི་
སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། མེ་ཉི་བར་ཡོད་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་གྱང་རེག་སྤང་རུང་མཐོང་བ་མེད་པ་དེ་
མེས་གྱང་རེག་འགོག་པའི་སྐབས་བྱེད་ཆད་མ་མིན་པར་ཐལ། མེ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་དེ་མེ་མེད་
པའི་སྐབས་བྱེད་མིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འོན་མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཞོད་ན་ཡང་རྟགས་
གཞན་ཞིག་འཕེན་པར་འབྱུང་རོ་ཞེ་ན། དྲི། བྱམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པས་
དག་པའི་ཤར་གཞིར་བྱམ་པ་མེད་ངེས་སུ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་ཀྱི་
རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་གང་ཞིག་ཁྱོད་ལས་གཞན་པའི་དེ་སྐོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར།
གའི་། དགག་ཆོས་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་གཞི་འགར་དགག་ཆོས་མེད་ངེས་སུ་བསྐྱབ་མི་བྱས་
པར་ཁས་སྐྱངས་པའི་

༼ ༡༩༣ ༽

ཚོལ་བ་ཚོས་ཅན། དགག་ཏྱགས་ཡང་དག་བཟོད་མི་བྱས་པར་ཐལ། ཚོས་དེ་སྤང་བྱང་ཚད་མས་མ་
དམིགས་པའི་ཚོས་དེ་མེད་ངེས་སུ་བསྐྱབ་མི་བྱས་པར་ཁས་སྤངས་པའི་བྱིར། དེསྤ། རང་བཞིན་
འགལ་དམིགས་དང་རྒྱ་འགལ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ཀྱི་དགག་ཚོས་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་
ཏྱགས་སུ་འཕེན་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འགལ་འབྲས་དམིགས་པ་ཏྱགས་སུ་བཀོད་པས་
ཀྱང་དགག་ཚོས་ཚད་མས་མ་དམིགས་པ་ཏྱགས་སུ་འཕེན་པར་བསྐྱབ་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ། དམིགས་དང་མ་དམིགས་སྟོར་བའི་སྟོན་སྟེ། དམིགས་པ་ཉིད་ཀྱང་སྟོར་བའི་སྟོ་
ནས་དབྱེ། མ་དམིགས་ཉིད་ཀྱང་སྟོར་བའི་སྟོན་སྟེ། དབྱེ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྟོར་བའི་སྟོ་
ནས་འབྱེད་ཚུལ་བཤད། གཉིས་ལས་གཞན་གྱི་གོ་བྱེད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུམྱ། སྤང་བྱང་མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཚིགས་ཚོས་ཅན། སྟོར་བ་འགོད་ཚུལ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་ཀྱང་དགག་བྱ་འགོག་
ཚུལ་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། སྟོར་བ་འགོད་ཚུལ་ལ་འགལ་ཆེ་དམིགས་པ་ཏྱགས་སུ་སྟོར་བ་དང་། འབྲེལ་
ཆེ་མ་དམིགས་པ་ཏྱགས་སུ་སྟོར་བ་གཉིས་ཡོད་ཀྱང་དགག་བྱ་ཚད་མས་མ་དམིགས་པའི་སྟོན་སྟེ།
དགག་བྱ་འགོག་པ་མཚུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། འགལ་ཆེ་དམིགས་པ་དང་འབྲེལ་ཆེ་མ་
དམིགས་པ་ལས་གཞན་པའི་དགག་ཏྱགས་ཡོད་པས་དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་གཞན་ཡང་ཡོད་དོ་ཞེ་ན།
འགལ་ལྟ། དེ་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་དགག་ཏྱགས་ཡོད་པ་ཁས་སྤངས་པའི་ཚོལ་བ་ཚོས་ཅན། རིགས་
པའི་ལམ་ལས་འདས་པ་ཡིན་ཏེ། གཏན་ཚིགས་འབྲེལ་པས་དགག་བྱ་འགོག་བྱས་པར་ཁས་སྤངས་

༩༡༩༩༽

པའི་ཕྱིར། གླུ་འཁོར་དཔེ་ལ་འགྲུབ་པ་མེད་པ་ནི། རག་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་རོལ་པོ་ཆོས་ཅན།
ཀུན་མཁྱེན་མིན་ཏེ། རག་སྤྱོད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་དང་། འབྲེལ་ལྷན་བཀག་པ་མེད་པ་ནི། འཇིག་རྟེན་པ་རོལ་
ཆོས་ཅན། མེད་དེ། ཐ་མལ་གྱི་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་བཞིན་
ནོ། །དེ་བསྐྱབ་པ་ནི། སྤྱི་མ་དེ་དེ་སྤྱི་སྤྱི་བའི་འགྲུབ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མིན་པར་
ཐལ། རག་སྤྱོད་དེ་ཀུན་མཁྱེན་དང་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཏེ། རག་སྤྱོད་དང་ཀུན་མཁྱེན་གྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། དེ། རག་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་རོལ་པོ་ཆོས་ཅན། ཀུན་མཁྱེན་མིན་ཏེ། ཀུན་མཁྱེན་དུ་དབང་
པོའི་མདོན་སུམ་གྱིས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར་ཞེས། རག་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་རོལ་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀུན་མཁྱེན་ཡིན་པ་འགོག་པ་ལ་འགྲུབ་དམིགས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ཡིན་
པ་སྤྱང་རུང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། ཀུན་མཁྱེན་དུ་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་
གྱིས་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། རག་སྤྱོད་པའི་སྤྱོད་སྤྱོད་པ་རོལ་པོ་ཀུན་མཁྱེན་མིན་པར་སྐྱབ་པའི་
གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་སྒྲོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་པར་ལེ་ཏུ་གཉིས་པར་
བཤད་ཅིན་པའི་ཕྱིར། དེ། དེས་ཐ་མལ་བའི་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་
གྱུར་ཡོད་མེད་གང་རུང་དུ་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་འདྲེན་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མིན་པར་ཐལ། ཤིན་ཏུ་སྒྲོག་
གྱུར་ཡོད་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་སྤྱང་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འགྲུབ་པ་ལྷན་དམིགས་པའི་
གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཆོས་ཅན། སྒྲོར་བའི་སྒྲོན་སྤྱོད་ལ་གཉིས་ཡོད་དེ། རང་ལས་རྩས་ཐ་དད་
པའི་དགག་ཆོས་འགོག་པའི་གཏན་ཆིགས་

༩༡༥༥༽

དང་། རང་ལས་རྒྱས་ཐ་དད་མེད་པའི་དགག་ཆོས་འགོག་པའི་གཏན་ཆིགས་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཏེ། མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ངེས་པའི་ཤར་གཞིར་ཁ་བ་མེད་པ་བསྐྱབ་པ་ལ་མེ་ཆད་མའི་སྟོབས་
ཀྱིས་ངེས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དང་། སྤྱ་གུ་བདག་ལས་མི་སྤྱེ་བར་སྐྱབ་པ་ལ་ཡོད་པ་རྟགས་སུ་
བཀོད་པ་གཉིས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རྒྱ་དང་བྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་སྦྱོར་བའི་
ཚུལ། སྤང་རུང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་སྦྱོར་བའི་ཚུལ། མ་དམིགས་གསུམ་དུ་བསྐྱུ་ཞིང་བྱེད་ཆོས་
བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲེལ་ལྷན་མ་དམིགས་པ་ལ་སྦྱོར་བའི་སྒོ་ནས་རི་ལྟར་དབྱེ་ཞེ་ན། རྒྱུ་མེ་
མེད་པའི་རྟགས་ཀྱིས་མེ་མེད་མཆོན་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་དུ་བ་མེད་པར་སྐྱབ་པའི་རྗེས་བྱབ་བྱེད་སྟེ། དུ་
བའི་རྟགས་ཀྱིས་དུ་ལྟན་ལ་མེ་ཡོད་དུ་སྐྱབ་པའི་ཕྱོག་བྱབ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པ་
ལའང་འབྲེ། དེས། འབྲེལ་ཡུལ་ཕྱོག་པ་འབྲེལ་ཆོས་ཕྱོག་པའི་གོ་བྱེད་དུ་བསྟན་པའི་རིགས་པ་ཆོས་
ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། སྤྱ་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་ཕྱོགས་དང་མཐུན་ཕྱོགས་གང་རུང་སྤྱ་
མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་ཡང་བསལ་བའི་ཕྱིར། དེ། མེ་མེད་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་
མེ་མེད་མཆོན་དུས་ཀྱི་རྒྱ་མཆོ་དུ་བ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་མེ་དུའི་དེ་བྱང་
གི་འབྲེལ་པ་ངེས་དགོས་ཏེ། དེ་ངེས་པའི་ཆེ་བྱོད་ཀྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། མེད། བྱམ་པས་དག་པའི་ཤར་གཞིར་སྤང་རུང་བྱམ་པ་མེད་ངེས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་བྱམ་པ་ཆད་མས་
མ་དམིགས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་ལ་བ་ཐ་སྙད་ལ་ཤིན་ཏུ་སྒྲིངས་པའི་ཆེད་དུ་
ཡིན་ཏེ། །

༩༡༩༥༽

ཁྱོད་གཞི་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་ལ་སྤང་རུང་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་གྲུབ་ཀྱང་བྱམ་
པའི་སྟེང་དུ་དེ་ལྟར་མ་གྲུབ་པའི་ངོར་བཏོད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། མི། སྤང་རུང་མ་
དམིགས་པའི་གཏན་ཆོག་ས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་གསུམ་དུ་ངེས་ཏེ།
ཁྱོད་ལ་དགག་བྱ་འགོག་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་རྒྱ་བྱབ་བྱེད་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པ་དང་གསུམ་དུ་ངེས་
པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་སྤང་རུང་ཡིན་དགོས་ཏེ། སྤང་མི་རུང་
གི་དགག་བྱའི་ཆོས་ཁྱོད་ཀྱིས་འགོག་པར་མི་རུས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྗེས། ཁ་དོག་མི་རྟག་
པའི་སྤྱི་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱས་པས་དེ་རང་མཆན་ལ་མི་སྤྱི་བའི་ཆད་མ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁ་དོག་མི་
རྟག་པ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དབག་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་པའམ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པར་ངེས་པའི་བཅད་ཤེས་དེ་
གང་རུང་གང་ཞིག་བྱི་མ་མིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་རྗེས་ཀྱི་ངེས་པའི་རྟོག་པ་ཆད་མ་མིན་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ། མཐོང་བེན་འཛིན་པའི་ཆད་མ་མིན། སྤྱི་མས་མཐོང་བའི་སྤྱབ་བྱེད་དགོད། རྗེས་དབག་
དོན་མེད་འགྱུར་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན། ཁ་དོག་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་གྱིས་བྲངས་པའི་ཁ་
དོག་མི་རྟག་པ་ངེས་པའི་བཅད་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཆད་མ་མིན་ཏེ། རང་རྒྱ་ཆད་མ་སྤྱི་མས་རྟོག་བེན་གྱི་
དོན་བསྒྲུབ་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། མངོན་སུམ་དེས་མི་རྟག་པ་དེ་
གཟུང་བ་མ་གྲུབ་ཅེ་ན། དངོས། ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁ་དོག་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཁ་དོག་དང་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། འོན་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་

༩༩༩

ཞེས་པའི་དྲུག་སྒྲ་མི་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཁ་དོག་དང་ཁ་དོག་གི་མི་ཉག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
རྩིས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དྲུག་སྒྲ་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་རྒྱ་
མཆན་གྱིས་དྲུག་སྒྲ་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དོ། །གསུམ་པ་ལ་ལྟ་སྟེ། མཐོང་ཡང་མ་ངེས་རྗེས་
དཔག་འཇུག་མཐོང་ཡང་མ་ངེས་འཇུག་རྒྱ་བཤད། མཐོང་ཡང་མ་ངེས་དཔེ་དང་བཅས། འཇུག་པ་
ལྟོག་ཕྱིར་རྗེས་དཔག་དགོས། འཇུག་པ་མེད་ན་ཉག་ས་མི་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་ཾ་སྒྲ་ཆོས་
ཅན། དབང་པོའི་མདོན་སུམ་གྱིས་ཁྱོད་བྱུང་ན་ཁྱོད་ཀྱི་མི་ཉག་པ་དེ་ཡང་བྱུང་སྟེ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་
མི་ཉག་པ་རྩིས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་རྗེས་དཔག་ངེས་ལྟར་འཇུག་ཅེ་ན། སྒྲ་མི་ཉག་པར་ཉོག་ས་
པའི་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲ་མི་ཉག་པ་མ་ངེས་པ་ངེས་པའི་ཆེད་དུ་འཇུག་པ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མདོན་སུམ་གྱིས་མི་ཉག་པ་མཐོང་ཡང་རྗེས་ཀྱི་ཉོག་པས་མ་ངེས་པའི་
རྒྱ་གང་ཞེ་ན། འདྲི། སྒྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་ཉག་པ་མདོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཡང་རྗེས་ཀྱི་ཉོག་པས་
ཁྱོད་ཉག་པར་འཇུག་པའི་འཇུག་རྒྱ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་སྤྱི་ལྟར་བ་གཞན་བྱུང་ཡོད་པའི་རྒྱ་
མཆན་གྱིས་ཁྱོད་ཉག་པར་འཇུག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་འདྲ་བ་གཞན་བྱུང་ཉག་པར་འཇུག་པའི་
འཇུག་རྒྱ་ཡིན་ཏེ། མར་མའི་སྐད་ཅིག་ཐ་མ་ལ་འདྲ་བ་གཞན་འབྱུང་མེད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཉག་
པར་འཇུག་པའི་འཇུག་པ་མི་སྤྱི་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རུས། མདོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་ཡང་རྗེས་
ཀྱི་ཉོག་པས་མ་ངེས་པའི་དཔེ་ཡོད་དེ། ས་པོན་མཐོང་བའི་དབང་མདོན་དེས་ས་པོན་གྱི་སྤྱི་གུ་བསྐྱེད་
པའི་རུས་པ་མཐོང་ཡང་རུས་པ་དེ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འདྲེན་

༩༩༩༩༩

མི་རྒྱུ་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། རྟོ། ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་རྗེས་སུ་ཁ་དོག་མི་
རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། མངོན་སུམ་གྱིས་
མཐོང་ཡང་མ་ངེས་པ་ངེས་པའི་ཆེད་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། ལྷ་བ་ནི། རྟོ། ཁ་དོག་རྟག་འཛིན་གྱི་འབྲུལ་
རྒྱ་དང་བྲུལ་བའི་གང་བྲག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དོར་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་
དཔག་འཇུག་མི་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཁ་དོག་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ངེས་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་
པ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འཛེན་པའི་ཕྱིར། དངོས་པོ་དང་དེའི་མི་རྟག་པ་དོན་ལ་ཐ་དད་མིན་ན་
ངེ་ལྟར་སྐྱ་སྐྱོ་ཐ་དད་དུ་འཇུག་ཅེ་ན། ཐིམ་ས། ཁ་དོག་དང་ཁ་དོག་གི་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། དོན་ལ་ཐ་
དད་དུ་མེད་ཀྱང་སྐྱ་རྟོག་ཐ་དད་དུ་འཇུག་སྟེ། དོན་ལ་ཐ་དད་མེད་ཀྱང་སྟོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འབྲུལ། ཁ་དོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟག་འཛིན་གྱི་འབྲུལ་རྒྱ་མེད་ན། ཁྱོད་འཛིན་མངོན་སུམ་གྱི་རྗེས་སུ་
ཁྱོད་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་དང་རྗེས་དཔག་འཇུག་མི་དོགས་ཏེ། དེ་མེད་ན་ཁྱོད་འཛིན་མངོན་
སུམ་ངེས་ཁྱོད་ཀྱི་མི་རྟག་པ་ལ་ངེས་པ་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འཛེན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཞིག་འཛིག་
གཅིག་པའི་ལུགས་ལ་འང་རྗེས་དཔག་ཡིན་པ་ནི། ཡིང་། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱ་བའི་ལུགས་ལ་ཡང་། ཁ་དོག་
མི་རྟག་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དེ་ཆོས་ཅན། མངོན་རྗེས་གཉིས་ལས་གཞན་པའི་ཆད་མ་མིན་ཏེ། ཁ་
དོག་མི་རྟག་པར་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་
ལ་ཁ་དོག་མི་རྟག་པ་ངེས་པའི་ཆད་མ་དེ་རྗེས་དཔག་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་སྤར་གྱི་ཁ་དོག་མ་དམིགས་པ་ཁ་
དོག་མི་རྟག་པའི་དོན་དུ་འདོད་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ཞར་ལ་གཞན་སྟེའི་མི་རྟག་འདོད་
ཚུལ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱོགས་སྤར་

༩༧༩༽

རྫོང་དེ་དེ་དོན་འདྲི། གྲིས་པའི་མཐའ་གཉིས་བརྟགས་ནས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གླིང་། རིགས་པ་
ཅན་པ་ན་རེ། མི་རྟག་པའི་དོན། མདོ་སྡེ་པ་ལྟར་དངོས་པོ་ཡོད་པ་ཙམ་ཡང་མིན་ཞིང་། གྲེ་བྲག་སྤྲ་བ་
ལྟར་དངོས་པོ་ཞིག་པ་ཙམ་ཡང་མིན་ཏེ། མཐའ་གཉིས་ཀྱིས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཡོད་པའམ་དེ་དང་
འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་མི་རྟག་པའི་དོན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མཐའ་གཉིས་པོ་གང་ཡིན་ཞེས་
འདྲིའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྲ་ཕྱིར་མེད་པ་མཐའ་གཉིས་ཡིན་པ་དགག་ རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མཐའ་
གཉིས་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གླིང་། དངོས་པོ་སྤྲ་མ་སྤྲེས་ནས་མེད་པ་དང་། ཕྱིས་ཞིག་
ནས་མེད་པ་གཉིས་པོ་མཐའ་གཉིས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཉིད་མི་རྟག་པ་ཅིས་མིན། དངོས་པོའི་མི་རྟག་
པ་ཞེས་པའི་དུག་སྤྲ་སོགས་སྤྲར་དུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར་ཏེ། དངོས་མེད་ཡིན་པས་དངོས་པོ་དང་འབྲེལ་
བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མཐའ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཡོད་པའི་མཐའ་ཞེས་པའི་དུག་སྤྲ་མི་རུང་བར་ཐལ།
དངོས་པོ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཡོད། ཡོད་པ་བྱད་པར་བ་དང་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པ་ཆོས་ཅན། མཐའ་
གཉིས་ཀྱིས་བྱད་པར་དུ་བྲས་པར་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
གླིང་། རྒྱ་དང་འབྲས་བུ་མཐའ་གཉིས་ཡིན་ཞིང་བར་གྱི་དངོས་པོ་དེ་ཡོད་པ་བྱད་པར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
ཡོད་པ་བྱད་པར་བ་ཆོས་ཅན། རྒྱ་འབྲས་ཀྱིས་བྱད་པར་དུ་བྲས་པ་མིན་པར་ཐལ། རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་
འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྦངས་ཏེ། དངོས་པོ་སྤྲར་མེད་པ་གང་ཞིག་དེ་མེད་ན་རྒྱ་
འབྲས་མ་གྲུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། ཡོད། འཕྲོད་འདུའི་རྒྱ་ནི་རྒྱ་ཡིན་ལ། དེས་སྡེལ་བའི་འབྲེལ་པ་
གཉིས་པོ་འབྲས་བུ་ཡིན་ཞིང་། རྒྱ་འབྲས་དེ་

༼ ༣༠༠ ༽

གཉིས་ཀྱིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་པའི་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་མི་རྟག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཡོད་པ་ཉིད་དང་། རང་རྒྱ་
གཉིས་དང་འབྲས་བུ་འབྲེལ་པའི་ཆ་དེ་ཆོས་ཅན། འབྲས་བུ་མིན་པར་ཐལ། རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གའི་། གལ་ཏེ་འབྲས་བུ་སྤར་མེད་པ་རྒྱས་བྱེད་པས་སྒྲིན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དངོས་སོ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་
སྤར་མེད་བྱང་ཆོས་སུ་སྤྲན་པ་མིན་པར་ཐལ། བྱོད་སྤར་མེད་དང་འབྲེལ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་
དངོས་སོ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ཐལ། སྤར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། འོན་
དངོས་སོ་དང་སྤར་མེད་པ་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་པའི་སྐྱོན་ལ་མི་འཇུག་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེས། དངོས་
པ་དང་སྤར་མེད་པ་ཐ་དད་དུ་ཞེན་པའི་རྟོག་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། དངོས་སོ་དང་སྤར་མེད་པ་དོན་ལ་ཐ་དད་
དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་ལྟོག་པ་ཐ་དད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་འཇུག་
པའི་ཕྱིར། དེ་གཉིས་ཐ་དད་དུ་བརྗོད་པའི་སྐྱ་ཡང་ཆོས་ཅན། ཆོས་རྟགས་འགྲེ། གཉིས་པ་བྱང་པར་
མཐོང་བ་གཞན་དུ་འགྱུར་བ་སྤང་བ་ལ་སྤྲ་སྟེ། སྒྲོ་དེ་ཆད་མ་མིན་པར་བསྟན། བྱང་པར་ཡུལ་ཅན་ཉིད་
ཀྱང་མིན། ཆད་མ་ཡིན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་བྱན་པ་གཅད་ཤེས་ཉིད་དུ་བསྟན། བྱན་པ་མིན་པའི་
སྐྱབ་བྱེད་འཁྲལ་བའོ། །དང་སོ་ནི། སྐད་མཛོད་ལ་ཡང་ཡང་ཤེས་པ་འང་མ་ཡིན་ཏེ། ཐུག་པར་མི་
འགྱུར་བྱན་སོགས་བཞིན། ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་ཏེ། སྤར་ཁང་ནང་དུ་མེ་མདོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་
ནས། ཕྱིས་ཁང་རྒྱབ་ཏུ་བའི་རྟགས་ལས་སྤར་གྱི་མེ་དེ་ཉིད་འདིའོ་ཞེས་བྱང་པར་ངོ་ཤེས་གྱི་སྒྲོ་དེ་
ཆོས་ཅན། ཆད་མ་མིན་ཏེ། མེའི་སྐད་གཅིག་སྤར་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། མཐོང་། སྒྲོ་དེ་ཆོས་ཅན། སྤར་མེ་རང་མཆན་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་

༩༣༡༽

མིན་པར་ཐལ། སྤར་མེ་དང་ཕྱིས་མེ་མཚུངས་པའི་སྤྱི་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གོལ། མ་གྲུབ་སྟེ། སྤར་མེ་དེ་རོ་ཤེས་ཀྱི་སློས་ཕྱིས་མེ་ཕྱི་མ་འཇལ་བའི་དཔེ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
དཔོ། སྤར་མེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཇལ་བ་ལ་རོ་ཤེས་ཀྱི་སློ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རོ་ཤེས་ཀྱི་སློའི་
སྤར་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་གྲུབ་ཟིན་བྱེད་པ་མ་ཉམས་པའི་ཕྱིར། གོལ། སློན་མེད་དེ། རོ་ཤེས་ཀྱི་སློའི་
དུས་ན་བརྗེད་ཟིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། སྤར་མེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རོ་ཤེས་ཀྱི་སློའི་རོར་དཔེ་ཡང་དག་མིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་དུས་ན་བརྗེད་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གོལ། རོ་ཤེས་ཀྱི་སློ་དེའི་མེ་ཕྱི་མ་
ལ་སྤར་མེའི་དངོས་པའི་ཆོས་སྤར་མ་རྟོགས་པ་འགའ་ཞིག་ཆད་མས་གྲུབ་པས་ཆད་མ་མ་ཡིན་པའི་
སློན་མེད་དོ་ཞེ་ན། འོ་ན་མེ་སྤྱི་ཐ་དད་ཡིན་ནམ་གཅིག་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་རོ་ཤེས་ཀྱི་སློ་དེ་ཆོས་
ཅན། འོག་ཤེས་སུ་ཐལ། སྤར་མེ་ལས་དངོས་པོ་གཞན་ལ་སྤར་མེའི་དངོས་པོར་སློ་འདོགས་པའི་སློ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱིས་ཀྱི་མེ་ལ་ཆད་མ་མིན་པར་ཐལ། དེ་རང་གི་སྤར་
ཆད་མ་གཞན་གྱིས་ཐ་སྙད་དུ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཉགས་ཁས་སྤངས་ཏེ། སྤར་མེ་དང་ཕྱིས་མེ་གཅིག་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གཞན། རོ་ཤེས་ཀྱི་སློ་དེ་ཆོས་ཅན། བླ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། སྤར་མེ་དང་ཕྱིས་
མེ་གཅིག་ཏུ་མཆམས་སྒྱུར་བའི་ཞེན་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། གོལ། རོ་ཤེས་ཀྱི་སློ་དེ་ཆོས་ཅན།
བླ་པ་མིན་ཏེ། ཉགས་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉགས་ལ་ལྟོས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྒྲོར་གྱི་
ཉགས་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཉགས་ཀྱི་དེ་སྒྲོར་གྱི་བྱུང་བ་འབྲུལ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྐབས་ཀྱི་
བརྗེད་བྱ་མཛོན་སུམ་གཏན་ལ་དབབ་པ་

༼ ༣༠༣ ༽

ལ་གསུམ་སྟེ། རོ་བོ་སྐྱབ་བྱེད་མངོན་སུམ་ཡང་དག་བཤད། མ་འབྲུལ་རྟོགས་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ལྟར་
སྒྲུང་བཤད། གཞུལ་བྱ་རྟོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཆོད་འབྲས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། རྟོག་བྲལ་
ཚོད་སྤྱོད་བཅས་ཏེ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་བཤད། རྟེན་གསུམ་ཚོད་སྤྱོད་བཅས་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་བཤད། ལྷང་བྱ་ཤེས་པ་སྐྱབ་སྟེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་བཤད། ཡང་དག་གསལ་སྒྲུང་སྐྱབ་སྟེ་
ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཆོན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་རིགས་པས་བསྐྱབ་
མཆོན་མཆོན་གཉིས་ལ་ཚོད་པ་སྤྱོད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བྲལ་བྱ་རྟོག་པ་བརྟགས་ཏེ་བསྐྱབ་
སྐྱབ་བྱེད་ཤུགས་བསྟན་སྒྲུར་ཏེ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མིང་སྦྱོར་རྟོག་དང་བྲལ་བར་
བསྐྱབ་ རིགས་སོགས་སྦྱོར་བའི་རྟོག་བྲལ་སྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རིགས་པས་འཐད་པའི་
སྐྱབ་བྱེད་དགོད། སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྒྲུང་བཀོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། འབྲུལ་རྒྱ་མེད་ན་
མངོན་སུམ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲུག། འབྲུལ་རྒྱ་ཡོད་ན་རྟགས་ལ་བརྟེན་ནས་བསྐྱབ། འབྲུལ་རྒྱ་བསྟན་ནས་
དེ་ལ་ཚོད་པ་སྤྱོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མངོན། དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། རྟོག་པར་འབྲུལ་རྒྱ་མེད་ན་ཁྱོད་
རྟོག་པ་དང་བྲལ་བར་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཀྱིས་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲུག་སྟེ། རྟོག་པར་འབྲུལ་རྒྱ་མེད་ན་
ཁྱོད་རྟོག་པ་དང་བྲལ་བ་ལ་ཁྱོད་སྦྱོར་རང་རིག་མངོན་སུམ་ཀྱིས་ངེས་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་
པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་ན་རང་ཉིད་རྟོག་པ་ཡིན་པ་ལ་རང་སྦྱོར་རང་རིག་མངོན་
སུམ་ཀྱིས་ངེས་པར་རང་སྟོབས་ཀྱིས་འབྲེན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཉིད་བཤད་པ་ནི། །

༼ ༣༠༣ ༽

ཐོག་མཐུག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་མིག་ཤེས་མ་འབྲུལ་བ་དེ་ཚོས་ཅན། དབང་པོའི་
མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ཐུན་མོང་མིན་པའི་བདག་སྐྱེན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ལས་དངོས་
སྤྱུ་སྤྱེས་པའི་ཤེས་པ་མ་འབྲུལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲིབ་ཀྱི་ལྷ་བྱའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚོས་ཅན།
ཁྱོད་རྟོག་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་སྤྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱངས་པའི་ངེས་ཤེས་ཁྱོད་རྟོག་པ་
ཡིན་པར་ངེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཕྱོགས་ཚོས་བསྐྱེད་པ་གཏན་ཆིགས་
དགོད། ཁྱབ་པ་བསྐྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཙོག་དབང་མངོན་གྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར་པའི་རང་མཆོན་ཚོས་
ཅན། ཁྱོད་དང་རྩལ་གཅིག་པའི་སྤྱི་མེད་དེ། ཁྱོད་བརྟུན་སྤྱི་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སྤྱི་རྩལ་སྤྱི་མི་
འགྲོ་བའི་ཕྱིར། དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་རྩལ་གཞན་པའི་སྤྱི་མེད་དེ། ཁྱོད་ལས་རྩལ་གཞན་པའི་སྤྱི་
སྤྱོད་བྱང་ཆོད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྟོ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚོས་ཅན། སྤྱི་
དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་རྟོག་པ་མིན་ཏེ། རང་མཆོན་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། ཁྱད། རང་མཆོན་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྱོད་དངོས་སྤྱི་འབྲུག་པ་མེད་དེ། ཁྱོད་ལ་བརྟུན་
དངོས་སྤྱི་འབྲུག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། སྤྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་ན་བརྟུན་དངོས་ཡུལ་ཡིན་དགོས་
པའི་ཕྱིར། རྟོ། གཞན་ཡང་མིང་སྤྱོད་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་ཀྱི་དངོས་ཡུལ་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། མིང་སྤྱོད་རྟོག་པ་ལ་རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྤྱོད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མ་ཁྱབ་སྟེ།
དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་གསལ་བར་སྤྱོད་པའི་ཆེ་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་བརྟུན་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཞེ་

༼ ༣༠༩ ༽

ན། མིག་མིག་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྒྲུབ་བཞིན་པ་ན་འདི་གཟུགས་སོ་ཞེས་བརྟུན་བའི་རྟོག་པའི་
དངོས་ཡུལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྟོག་བྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། དགོང་། དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་མིང་སྟོར་རྟོག་པའི་དངོས་
ཡུལ་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་མེད་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་ན་གཟུགས་ཞེས་པའི་སྒྲ་ལས་ལོང་བའི་རྒྱུད་ལ་
གཟུགས་གསལ་བར་སྒྲུབ་བའི་དབང་ཤེས་སྟེ་བར་ཐལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །འགྲོལ། མིང་
སྟོར་རྟོག་པའི་དངོས་ཡུལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྟོག་པའི་ཡུལ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་
གཟུགས་ཀྱི་བརྟུན་མ་བྱས་པར་ཡང་གཟུགས་མཐོང་བ་ཅེས་ཀྱིས་གཟུགས་ཀྱི་བརྟུན་པར་ཐལ་
བའི་ཕྱིར་རོ། །གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འབྲུལ་རྒྱ་བསྟན། ཅོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་རིགས་
པ་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དབང་ཤེས་རྟོག་པར་འབྲུལ་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། གཟུགས་འཛིན་པའི་
དབང་ཤེས་དང་། གཟུགས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་ཡུལ་གཟུགས་གཅིག་ལ་ཅིག་ཅར་འབྲུག་
པའམ་རིམ་གྱིས་འབྲུག་ཀྱང་འབྲུག་པ་སྒྱུར་བའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཁྱོད་དེར་འབྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཅོད་པ་དང་ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཡུ་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན།
རང་ཡུལ་གཟུགས་བར་མ་ཆད་དུ་མི་སྒྲུབ་བར་ཐལ། རང་ཡུལ་གཟུགས་འཛིན་པ་སྐྱད་ཅིག་སྤྱི་ཕྱི་
བར་དུ་གཟུགས་འཛིན་རྟོག་པས་ཆོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཐོང་བ་རྒྱན་ཆད་
གཞན་ལ་མཚུངས། མི་མཚུངས་པ་ཡི་གཞན་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན་ཤི། རྟོག་པ་འདས་
པའི་སྒྲ་ལ་འབྲུག་དུས་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། །

༼ ༣༠༥ ༽

སྒྲ་མ་དེར་ཐལ། རང་ཡུལ་ག་ཟུགས་འཛིན་སྐད་ཅིག་སྒྲ་ཕྱིའི་བར་དུ་འདས་པའི་སྒྲ་འཛིན་པའི་ཉླ་
བས་ཆོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་ལན་བཞིན། དཔེ་དོན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དེ་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་འཛིན་པ་བར་ཆད་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཀྱང་བར་མ་ཆད་པར་སྒྲ་བ་ཡིན་ཏེ།
རང་ཡུལ་འཛིན་པ་འཇུག་པ་མགྲོགས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མགལ་མེ་ཟུར་དུ་བསྐྱོར་བའི་རྒྱུ་ལས་
འཁོར་ལོའི་རྣམ་པར་སྒྲ་བ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དོན་དགག་ དཔེ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞེསྟེ། འཇུག་པ་ཟུར་བ་གཞན་ལ་མཚུངས། དབང་སྒྲོ་ཅིག་ཅར་འཇུག་པར་ཐལ།
ཡིད་སྒྲོ་ཅིག་ཆར་འཇུག་པར་ཐལ། གཉིས་ཀ་ལ་ཡོད་ཅོད་པ་སྒྲོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དྲི་ ཉླ་ཉླ་
མེད་སྟེལ་ནས་སྟེ་བ་ཟུར་ན་ཡང་དབང་པོའི་མངོན་སྲུང་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། ཡོ། ས་ར་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་ཡི་གེ་ཅིག་ཆར་དུ་ཐོས་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་
ཀྱི་ཡི་གེ་ལ་འཇུག་པ་ཟུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་དག་འཇུག་པ་ཟུར་ཡང་བར་མ་ཆད་དུ་མི་ཐོས་སོ་
ཞེ་ན། འདྲིར། རྒྱུ་གསུམ་ཆོན་པ་དུག་ཅིག་ཆར་དུ་ཉེ་བའི་ཆེ་ག་ཟུགས་འཛིན་སྐད་ཅིག་སྒྲ་ཕྱིའི་
བར་དུ་འཇུག་ཤེས་གཞན་ལས་བར་ཆོད་ཀྱང་བར་མ་ཆད་དུ་སྒྲ་། ས་ར་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཀྱི་བར་
དུ་ས་ར་འཛིན་པའི་ཉླ་བས་ཆོད་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་བར་ཆད་དང་བཅས་པར་སྒྲ་བར་དམ་
བཅས་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དམ་བཅའ་ཡང་དག་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཁས་སྒྲངས་ནང་འགལ་
དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲི་ ག་ཟུགས་འཛིན་ཉླ་བ་དང་ཉླ་

༼ ༣༠༦ ༽

མེད་ཀྱི་སྒོ་གཉིས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རིམ་གྱིས་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དབང་ཤེས་ལ་གཟུགས་སྣང་བ་
བར་ཆད་དང་བཅས་པར་སྣང་བ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཡི་གེ་ས་ར་ཐོས་པའི་
ཉན་ཤེས་དང་། འཇུག་ཤེས་བྱུག་ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་མིག་ཤེས་
ཆོས་ཅན། བར་དང་བཅས་མ་བཅས་ཀྱི་ཁྱད་པར་མེད་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་བར་མ་ཆད་དུ་སྣང་བ་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཡིད། ཡིད་ཉླག་འགའ་ཞིག་ཡུལ་ལ་འཇུག་དུས་ཀྱི་ཉླག་པ་ཆོས་
ཅན། རང་ཡུལ་རིམ་ཅན་དུ་མི་འཛིན་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་འཛིན་པ་འཇུག་པ་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་
ནི། སྒོ་དུ་མ་ཅིག་ཆར་སྐྱེ་ན་ཡིད་གཟུགས་མངེས་ལ་སྟག་པར་ཆགས་པའི་ཆོ། སྐྱེ་འཛིན་ཉན་ཤེས་
མི་སྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། ལྟོ། ཡིད་གཟུགས་མངེས་ལ་སྟག་པར་ཆགས་པའི་ཆོ་ན་ཆོས་
ཅན། སྐྱེ་འཛིན་ཉན་ཤེས་མི་སྐྱེ་བར་ཐལ། སྐྱེ་འཛིན་ཉན་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཉམས་པའི་ཕྱིར། དེ་
ལྟ་བུའི་ཅོད་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སངས་རྒྱས་པ་ཁོ་ནས་སྤང་བར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སངས་
རྒྱས་པ་དང་རིགས་པ་ཅན་པ་གཉིས་ཀས་སྤོང་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མགོ་ལ། མགལ་མེ་
སྒྱུར་དུ་བསྐྱོར་བའི་རྒྱུན་ལས་འཁོར་ལོའི་རྣམ་པའི་སྣང་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། མགལ་མེ་རང་
མཚན་སྣང་ཡང་འཇུག་པ་སྒྱུར་བས་མཚམས་སྦྱོར་བ་མིན་པར་ཐལ། མགལ་མེ་སྒྱུར་དུ་བསྐྱོར་བའི་
རྒྱུན་གྱིས་གཞོད་པ་བྱས་པའི་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྐྱབ་བྱེད་
ལྟར་སྣང་བཞོད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྣང་བཟོད། དཔེ་དོན་སོ་སོར་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྟོ། སྤྱིད་པའི་བདག་

༼ ༣༠༥ ༽

པོ་ལ་སོགས་པའི་མདོའི་འགྲེལ་བྱེད་ལ་ལ་ན་རེ། བར་མི་ཁྱེད་པོའི་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། རྟོག་མེད་
ཡིན་ཏེ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་དང་། ཡིད་ལས་མ་བྱུང་བ་དང་། ཁྱོད་བའི་རྣམ་པས་འདུག་པའི་
ཕྱིར། དཔེར་ན་ཕྱིས་པའི་དབང་སློ་བཞིན། དེ་རྟོག་མེད་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་ནི། ཕྱིས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སློ་
གང་ཡིན་པ་དེ་བར་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཉམས་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སྤྲོད། །གཉིས་པ་གཉིས་ཏེ། དཔེ་དགག་
དོན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲི་ ཕྱིས་པའི་རྒྱད་ཀྱི་སློ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་དཔྱོད་པ་ཡིན་པ་མི་སྲིད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་བར་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚོས་ཅན། ཕྱིས་ཀྱང་བར་འཛིན་པ་མི་
སྲིད་པར་ཐལ། དཔྱོད་པ་དང་བྲལ་བའི་ཕྱིར། གཤམ། ཕྱིས་པ་ལ་བར་ལ་མ་བྱུང་བའི་དཔྱོད་པ་ཡོད་
པས་དེས་ཕྱིས་བར་འཛིན་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། ཕྱིས་པའི་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། ཕྱིས་བར་འཛིན་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཕྱིས་པའི་དཔྱོད་པ་ད་ལྟ་རྟོག་མེད་ཡིན་ཀྱང་ཕྱིས་བར་འཛིན་པར་འགྱུར་བ་གང་
ཞིག་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདྲོ། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་སོགས་ཚོས་ཅན།
ཁྱོད་ཁྱེད་པོའི་དབང་སློ་རྟོག་བྲལ་དུ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་རྟོགས་
ཀྱིས་དེ་སྒྲོར་ཀྱི་བྲལ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། ཁྱེད་པོའི་དབང་སློ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་བྲལ་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་
བར་འཛིན་པ་ཉམས་པ་འགོད་རིགས་པར་ཐལ། ཕྱིས་པའི་སློ་རྟོག་བྲལ་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་དེ་འགོད་
རིགས་པ་གང་ཞིག་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པ་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྒྲུབ་དུ་
བསྟན་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་བའི་རྣམ་པས་འདུག་པ་སོགས་ཀྱང་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྒྲུབ་དུ་བསྟན་པ་

༼ ༣༠༩ ༽

ཡིན་ཏེ། རིགས་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རིགས་སོགས་སྒྱུར་བའི་རྟོག་བྲལ་བསྐྱབ་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། བ་དད་རྟོག་པ་མེད་པས་བསྐྱབ། སྒྲ་ཕྱི་བསྐྱེ་བ་མེད་པས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
ཏེ། བྱ་བ་བསྟན་ཏེ་གཏན་ཆིགས་དགོད། གཏན་ཆིགས་དེ་ཡི་ཕྱོགས་ཆོས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་
ནི། རིགས་པ་ཅན་པས་བ་ལང་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་དེ་རྗེས་བ་ལང་ལ་བ་ལང་གི་རིགས་དང་།
ཡོན་ཏན་དང་། བྱ་བ་གསུམ་སྒྱུར་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་གསུམ་ཡིན་པར་འདོད་དོ། །དེ་དགག་པ་
ནི། བྱད། བ་ལང་འཛིན་པའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྗེས་བ་ལང་ལ་བ་ལང་གི་རིགས་སོགས་སྒྱུར་
བའི་རྟོག་པ་མིན་ཏེ། བ་ལང་གི་རིགས་སོགས་སོ་སོར་མ་བཟུང་བའི་ཕྱིར། བྱ་བ་སྟེ། ཆོས་བཞི་
བསྐྱེམས་ནས་འཛིན་པ་ལ་ཆོས་བཞི་སོ་སོར་འཛིན་པའི་སྒོ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པའི་ཕྱིར། སྐྱེས་བྱ་
དབྱུག་པ་ཅན་དུ་འཛིན་པ་ལ་སྐྱེས་བྱ་དང་དབྱུག་པ་སོ་སོར་འཛིན་པའི་སྒོ་སྟོན་དུ་འགྲོ་དགོས་པ་
བཞིན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རིགས་གཞན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་མི་འཛིན། འབྲེལ་བ་དབང་ཤེས་
ཀྱིས་མི་འཛིན། རིགས་སོགས་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་སྟེ།
དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་དཀར་ཟལ་ལ་བ་སྐྱེ་དངོས་པོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྗེས་པོ་བ་སྐྱེ་
འཛིན་པའི་རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་སྒྲུང་བ་དེ་བ་སྐྱེ་དངོས་པོ་བ་མིན་པར་ཐལ། བྱོད་ལ་བ་ལང་
ཞེས་པའི་སྐྱེའི་རྣམ་པ་དང་། ཁ་དོག་དང་། དབྱིབས་ཀྱི་རྣམ་པར་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར། བྱ་བ་སྟེ། བ་སྐྱེ་དེ་དེ་
དག་གིས་སྟོང་པར་ཁས་ལྗངས་པའི་ཕྱིར་རོ། གལ་ཏེ་རྣམ་པ་དེ་ཉིད་བ་སྐྱེ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། མིག་ཤེས་
ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་ལ་

༼ ༣༠༩ ༽

དངོས་སུ་སྤང་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་དང་ཉེག་པ་གཉིས་རང་ཡུལ་གསལ་བར་སྤང་བ་དང་
མི་གསལ་བར་སྤང་བའི་བྱད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འཕྲོད་འདུ་དབང་པོའི་
ཡུལ་ལས་འདས། འཕྲོ་འདུ་ཡོད་པའི་སྐབ་བྱེད་དགག། འཕྲོ་འདུ་མེད་ཀྱང་དངོས་མིང་འཐད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱད་། དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། རིགས་དང་རིགས་ལྡན་གྱི་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་
མ་བཟུང་སྟེ། སྤྱིར་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་བ་མ་བཟུང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་སྟེ།
འཕྲོད་འདུ་དབང་པོ་ལས་འདས་པར་གཟེགས་ཐན་གཅིག་པོས་འདོད་ཀྱི། གཞན་གྱིས་མི་འདོད་དེ།
དབང་ཤེས་གྱིས་མཐོང་བའི་སྤལ་མ་ལ་འདི་སྤམ་བྱའོ་ཞེས་དང་། རྩ་ལ་བ་ལང་ངོ་ཞེས་པའི་སྤྲོ་སྤྲོ་
འཛིག་ཉེན་ན་གཤམ་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། སྤལ། སྤལ་མ་འདི་ལ་སྤམ་བྱའོ་ཞེས་པའི་སྤྲོ་ཚོས་ཅན། འཛིག་
ཉེན་ན་གཤམ་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་མིན་པར་ཐལ། རིགས་པ་ཅན་པ་རང་གིས་རང་དགར་བྱས་
པའི་བྱིར། རྩ་ལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་དེ་འཛིག་ཉེན་གྱི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་མིན་པར་ཐལ། འཛིག་
ཉེན་ན་བ་ལང་ལ་རྩ་ཞེས་གཤམ་པའི་བྱིར། བ་ལང་ལ་རྩ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཚོས་ཅན། འཕྲོད་འདུའི་
འབྲེལ་པའི་རྒྱ་མཚན་མིན་པར་ཐལ། བ་ལང་གི་ཡན་ལག་ལྷག་མ་དང་རྩ་སོ་སོར་རྣམ་པར་མ་བཅད་
པ་ཅམ་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་བྱིར། སྤལ། སྤར་གྱི་སྤལ་མ་དེ་རྣམས་ཀྱི་སྤམ་བྱའོ་ཞེས་པའི་ཐ་
སྙད་ཚོས་ཅན། སྤལ་མ་དང་སྤམ་བྱའི་འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཐ་སྙད་མིན་
པར་ཐལ། འབྲས་བྱ་སྤམ་བྱ་ལ་རྒྱ་སྤལ་མ་སྤྲོ་བཏགས་པས་ཐ་སྙད་ཡིན་པའི་བྱིར། འགྲིལ། སྤམ་
བྱའི་དཀྱིལ་ནས་སྤལ་མ་གཅིག་བཀར་ཏེ། སྤར་

༼ ༣༡༠ ༽

གྱི་སྐལ་མ་འདིའོ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཆོས་ཅན། སྤྲ་མ་དེར་ཐལ། འབྲས་དུས་གྱི་སྐལ་མ་ལ་རྒྱ་དུས་གྱི་
སྐལ་མར་སློབ་ཏུགས་པའི་ཐ་སྙད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྲ་མ་ལ་ལ་རྒྱའོ་ཞེས་པའི་སྤྲ་སློབ་ཆོས་ཅན།
འཕྲོད་འདུའི་འབྲེལ་པའི་རྒྱ་མཚན་མིན་པ་ཐལ། བ་ལང་གི་ཡན་ལག་རྣམས་དངོས་རྒྱ་ཆོགས་པ་
གཅིག་ལ་རག་ལས་གྱི་འབྲེལ་པ་གྲུབ་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་མིང་པོ་གཅིག་ཏུ་གནས་པ་ལ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འབྲུལ། བ་ལང་ཞེས་པའི་དངོས་མིང་ཆོས་ཅན། སྤྲ་མ་དེར་ཐལ། བ་ལང་འབྲུལ་
མེད་དུ་གོ་བའི་མིང་གི་དངོས་ཡུལ་དེ་ཁྱོད་གྱི་དངོས་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་བཞེསྟེ།
རིགས་གཞན་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་མེད། ཡོད་པར་འདོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་རིགས་གཞན་མེད་
ཀྱང་སྤྲ་སློབ་འཐད། དགག་སྐྱབ་གཉིས་གྱི་དོན་བསྐྱབ་བསྐྱན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས། བ་གསལ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལ་བ་སྐྱེ་དོན་གཞན་ཉོགས་པའི་རྗེས་དཔག་མེད་དེ། ཁྱོད་ལ་བ་སྐྱེ་དོན་གཞན་ཡོད་པར་
སྐྱབ་པའི་ཉོགས་དང་མ་ཐུན་དཔེ་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མ་ཐུན་དཔེ་
བསྐྱབ་བྱེད་ཆོས་གྱིས་སྟོང་། གཏན་ཆོགས་མི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཞུགས། ཉེས་སྟོང་དངོས་ཉོགས་
ཁྱད་པར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དབྱུག་སྐྱེས་བྱ་དབྱུག་པ་ཅན་ཞེས་པའི་སྤྲ་དེ་ཆོས་ཅན། སྐྱེས་བྱ་
དང་དབྱུག་པའི་ཁྱད་གཞི་དང་ཁྱད་ཆོས་གྱི་འབྲེལ་པ་དོན་དམ་པར་ཡོད་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་
མིན་ཏེ། དེ་གཉིས་གྱི་འབྲེལ་པ་ཉོག་པས་སློབ་ཏུགས་པའི་དབང་གིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
གལ་ཏེ་གཏན་ཆོགས་མེད་པ་མ་གྲུབ་སྟེ། བ་གསལ་རྣམས་ལ་བ་ལང་ཞེས་པའི་སྤྲ་སློབ་འཇུག་པའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། དངོས། དངོས་པོ་ཞེས་པ་དང་ཁང་

༼ ༣༡༡ ༽

བཟང་གི་སྤོང་བ་ཞེས་པའི་སྐྱ་ཆོས་ཅན། རིས་པ་ལྟར་ཆོག་གི་དོན་དུ་ག་དང་ཁང་བཟང་ལ་མི་འཇུག་
པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ལ་སྤོང་གི་བརྗོད་བྱ་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཤམ་གཏེ་ཁང་པ་དེ་རྩ་ས་
རིགས་མི་མ་ཐུན་འདུས་པའི་ལྟན་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། ཁང་བཟང་གི་སྤོང་བ་དེ་ཅི་ཞིག་ཡིན་ཞེས་དྲིས་
པས། ཁང་བཟང་གི་རིགས་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། ཁང་བཟང་གཅིག་ཆོས་ཅན། ཁང་བཟང་གི་སྤོང་བ་ཞེས་
པའི་སྐྱ་དེ་སྤོང་ལ་འཇུག་པར་ཐལ། དེ་སྤོང་ལ་རིགས་བརྗོད་གི་སྐྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཤིང་
གཅིག་ལ་ཤིང་ཞེས་པའི་སྐྱ་འཇུག་པ་བཞིན་ལོ། །སྤོང་། ཁང་བཟང་གི་སྤོང་བ་མང་པོ་ཆོས་ཅན། སྤོང་
ལ་ཁང་བཟང་གི་སྤོང་བ་ཞེས་པའི་སྐྱ་མི་འཇུག་པར་ཐལ། སྤོང་རིགས་ཡིན་པ་གང་ཞིག་རིགས་ལ་
རིགས་གཉིས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤོང་། ཁང་བཟང་གི་སྤོང་བ་སོགས་ལ་ཆེན་པོ་
སོགས་ཀྱི་སྐྱ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་ཡིན་ཏེ། བརྗོད་བྱ་དོན་གཞན་ཡོད་པ་ལ་མིང་དེ་དངོས་མིང་
དང་། བརྗོད་བྱ་དོན་གཞན་མེད་པ་ལ་མིང་དེ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཁང་བཟང་གི་
སྤོང་བ་ཆེན་པོ་སོགས་ཆོས་ཅན། སྤོང་ལ་ཆེན་པོ་ཞེས་པའི་སྐྱ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་མིན་པར་
ཐལ། སྤོང་ཆེན་པོ་དངོས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དདྲིས། བརྗོད་བྱ་དོན་གཞན་ཡོད་པ་ལ་མིང་དེ་དངོས་
མིང་དང་། བརྗོད་བྱ་དོན་གཞན་མེད་པ་ལ་མིང་དེ་བཏགས་མིང་དུ་འཇུག་པ་མ་དེས་པར་ཐལ། ཆོག་
གི་དོན་དུ་ག་ལ་ཆོག་གི་དོན་ཞེས་པའི་སྐྱ་འཇུག་པའི་སྐྱ་བརྗོད་བྱ་དོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། ཇོ།
བརྗོད་བྱ་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་དངོས་མིང་དང་བཏགས་མིང་གི་བྱད་པར་འཐད་དེ། དོན་དེ་ལ་འདོད་
ཀྱུ་ལ་དུ་ཐོག་མར་བདར་བཏགས་པའི་མིང་དེ་དོན་དེ་ལ་དངོས་

༼ ༣༡༣ ༽

མིང་དང་། རོན་དེ་དང་ཆོས་མཚུངས་པའི་རོན་གཞན་ལ་རྗེས་སྐྱབ་ཏུ་བརྟམ་བཏགས་པའི་མིང་དེ་
རོན་གཞན་ལ་བཏགས་མིང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་གྲགས་པ་དངོས་མིང་ཡིན་མེད་ཀྱི། གྲགས་
པ་དེ་ཡང་བརྗོད་བྱ་རོན་གཞན་ཁྱད་ཆོས་སྤྱོད་པའི་དབང་གིས་འབྱུག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གྲིགས།
གྲགས་པ་ཆོས་ཅན། དངོས་དབང་གིས་འབྱུག་པ་མིན་ཏེ། བརྟམ་དབང་གིས་འབྱུག་པ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། བརྟམ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། དངོས་དབང་གིས་འབྱུག་པ་མིན་ཏེ། བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་
འབྱུག་པའི་ཕྱིར། བརྗོད་བྱ་རོན་གཞན་མེད་ཀྱང་བརྟམ་སྐྱར་བ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཐ་སྙད་
འབྱུག་ལྟོག་གི་རོན་དུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འབྲས་བུ་གཅིག་པས་སྤྱི་འཛིན་
འབྱུག་གཞན་སེལ་སྤྱི་ཡི་ཡུལ་དུ་བསྟན། སྤྱི་དངོས་སྤྱི་ཡི་ཡུལ་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གསལ་བ་དུ་
མ་ལ་སྤྱི་གཅིག་རོན་ལ་མེད་ན་སྤྱི་འཛིན་རི་ལྟར་འབྱུག་ཅེ་ན། སྟེ། བུམ་གསལ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། བུམ་
པའི་སྤྱི་འཛིན་གྱི་སྟོ་འབྱུག་སྟེ། བུམ་པ་མིན་པ་ལས་ལོག་པར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། སྟེ། བུམ་གསལ་
དུ་མ་ཆོས་ཅན། སེལ་ངོར་བུམ་པ་རིགས་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པ་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་
ཤེས་པ་རོན་མ་ཐུན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་རིགས་
གཅིག་ཡིན་ཏེ། ཤེས་པ་རིགས་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་རོན་མ་ཐུན་གྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོ།
བུམ་གསལ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། བུམ་པའི་གཞན་སེལ་བའི་སྤྱི་ཡོད་པ་ཡིན་གྱི་བུམ་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་
མེད་དེ། སེལ་ངོར་བུམ་པ་རིགས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐ་སྙད་ཡུལ་ཡང་
གཞན་སེལ་ཡིན། བརྟམ་ཡི་ཡུལ་ཡང་གཞན་སེལ་ཡིན་

༼ ༣༡༣ ༽

པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། འབྲུག་ཡུལ་དོན་གྱི་གཞན་སེལ་ཡིན། དངོས་ཡུལ་སྒོ་ཡི་གཞན་སེལ་
ཡིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དངོས། བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། བུམ་གསལ་རང་མཆན་འཐོབ་པར་
བྱེད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་གཞན་སེལ་དེ་བུམ་གསལ་རྣམས་ལ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་བུམ་
པ་རང་མཆན་དངོས་སུ་བརྗོད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཕྱི་ེ་དེ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་རང་མཆན་དངོས་
སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་བུམ་པ་རང་མཆན་གྱི་མཐར་ཐུག་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་
གཞན་སེལ་བུམ་གསལ་རང་མཆན་ལ་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས། དེས་ཆོས་ཅན།
བུམ་པའི་གཞན་སེལ་བརྗོད་པ་ཡིན་ཏེ། བུམ་པའི་སྒོ་ཡི་གཞན་སེལ་དངོས་སུ་བརྗོད་པས་དོན་གྱི་
གཞན་སེལ་འཐོབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྒོ་ལ་དོན་དུ་འབྲུལ་པའི་རྒྱ། འབྲུལ་
པ་མེད་ན་བརྗོད་བྱ་མིན། འབྲུལ་ན་བརྗོད་བྱ་རུང་བར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོ་གོ་བུམ་པ་ཞེས་
པའི་སྤྱོད་ཆོས་བུམ་པའི་རྗོད་ཀྱི་ལ་ཤར་བའི་གཟུགས་བརྟན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱི་རོལ་བུམ་པ་མ་
ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་ཕྱི་རོལ་བུམ་པ་འཛིན་པའི་སྒོ་དེ་འབྲུལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲུལ་པ་དེ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་རང་རྒྱ་བག་ཆགས་སྤྲ་མ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ། རང་སྤེལ་
ཅིག་རྟོག་པ་ལ་སྤང་བའི་རྣམ་པ་དེ་དོན་དུ་ཞེན་པ་ལ་མི་ལྟོས་པར་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་འདོད་པ་
ལྟར་ན་བུམ་པ་ཞེས་པའི་སྤྱོད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་བུམ་པ་མི་རྟོགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་བུམ་པ་
ལས་ཇས་གཞན་པའི་རྟོག་པའི་རྣམ་པར་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བུམ་པ་
རྟོགས་པའི་ཆེད་དུ་ཁྱོད་བརྟ་སྦྱར་བ་ལ་དགོས་

༩༡༩༽

བ་མེད་བར་ཐལ། འདོད་བ་དེའི་ཕྱིར། སྒྲུ་སྒྲི། འོ་ན་བྱམ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲུ་སྒྲི་ཅི་ཞིག་བརྗོད་བ་ཡིན་ཞེ་
ན། དེ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པའི་གཞན་སེལ་བརྗོད་བ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་འཇིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་ལ་ཕྱི་རོལ་
བྱམ་བར་སྒྲོ་བཏགས་བ་དེ་བརྗོད་བའི་ཕྱིར། བྱམ་འཇིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་བྱམ་
བར་སྒྲོ་བཏགས་བ་ལ་མ་ལྟོས་བར་བྱོད་དངོས་སུ་བརྗོད་བས་བྱམ་བ་མི་འཐོབ་བར་ཐལ། བྱོད་བྱམ་
བ་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། རྗེ་སྒྲི། བྱམ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲུ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱིས་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་དོན་དུ་མ་
ཞེན་བ་དེ་དངོས་སུ་མ་བརྗོད་བར་ཐལ། བྱོད་ཀྱིས་བྱམ་སྒྱི་དངོས་སུ་བརྗོད་བ་དེ། ཕྱི་རོལ་བྱམ་བ་
ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་ཡིན་བ་གང་ཞིག་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་དེ་བྱམ་གསལ་ལ་ལྗེས་སུ་འགོ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་བ་ནི། དྲོ། བྱམ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲུ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱིས་བྱམ་བར་ཞེན་བ་ལ་ལྟོས་
ནས་བྱམ་འཇིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་བརྗོད་བ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་ལས་བྱམ་འཇིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་བྱམ་བར་
སྒྲོ་བཏགས་བ་དེ་དངོས་སུ་རྟོག་པའི་སྒྲོ་ནས་བྱམ་བ་རང་མཆོན་འཐོབ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འོས།
བྱམ་འཇིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་སེལ་ངོར་བྱམ་གསལ་རྣམས་ལ་ལྗེས་སུ་འགོ་བ་ཡིན་ཏེ།
བྱམ་འཇིན་རྟོག་པ་དེས་བྱོད་བྱམ་བར་འཁྲུལ་པའི་ཕྱིར། བྱམ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲུ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པའི་
གཞན་སེལ་དངོས་སུ་བརྗོད་དེ། བྱམ་འཇིན་རྟོག་པའི་རྣམ་པ་ལ་བྱམ་བར་འཁྲུལ་བ་དངོས་སུ་བརྗོད་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། དྲོ། བཟའི་དུས་ན་ཡང་བྱམ་བ་ཞེས་པའི་སྒྲུ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པའི་གཞན་
སེལ་ལ་དངོས་སུ་སྒྱུར་བ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་གསལ་རང་མཆོན་ཐོབ་པའི་འབྲས་བུ་ཅན་གྱི་རྟོག་པའི་རྣམ་
པ་ལ་ཕྱི་རོལ་བྱམ་བར་འཁྲུལ་བ་དེ་ལ་དངོས་སུ་སྒྱུར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་

༼ ༡༡༥ ༽

བ་སྤྱི་དངོས་སྤྱི་ཡུལ་མ་ཡིན་པ་ནི། གཞན། བུམ་བ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བུམ་སྤྱི་དངོས་པོ་
བ་ལ་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ལས་དོན་གོ་བ་དེ་གཞན་སེལ་གྱི་སྒོ་ནས་བརྟུན་པ་ལ་སྤྱི་ཆོས་པའི་
ཕྱིར། བཞེ་བ་དགག་སྤྱབ་གཉིས་ཀྱི་མཇུག་སྤྱད་བསྟན་པ་ནི། དེ། དབང་ཤེས་ཀྱིས་མཐོང་བའི་
གསལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྩལ་གཞན་པའི་རིགས་སོགས་ཡོད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྤྱང་རུང་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བུམ་བ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། དོན་རང་མཆོན་དང་སྤྱི་དངོས་པོ་བ་ལ་
དངོས་སྤྱི་འཇུག་པ་མིན་ཏེ། གཞན་སེལ་གྱི་སྤྱི་ལ་དངོས་སྤྱི་རྟུན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་སྤྱི་བསྐྱེ་བ་
མེད་པས་བསྤྱབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱི་ཕྱི་འཛིན་བ་མེད་པས་བསྐྱེ་བ་མེད། གཞན་ལ་རྟོག་ཀྱང་མཐོང་
བས་བརྟུན་མི་འཛིན། མིང་སྤྱི་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། བོད་དུ། དབང་ཤེས་ཆོས་
ཅན། སྤྱི་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེས་ནས་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་མིན་ཏེ། སྤྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པས་སྤྱི་ཆོས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། གཞན། རྟོག་པ་འདས་པའི་སྤྱི་ལ་འཇུག་དུས་ཀྱི་ད་ལྟར་གྱི་གཟུགས་མཐོང་བའི་
དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། བརྟུན་ཀྱིས་བསྤྱད་པའི་མིང་སྤྱི་རྟོག་པ་མིན་ཏེ། རང་ཡུལ་གྱི་བརྟུན་
འཛིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། དབང་ཤེས་འདོད་པས་འཇུག་པར་ཐལ། གཟུགས་འཛིན་
སྤྱི་བ་མེད་པར་ཐལ། རང་མཆོན་སྤྱང་བ་མེད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གོང་། དབང་ཤེས་མ་
འབྱུང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་ལ་སྤྱི་དངོས་སྤྱི་འགོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་ལ་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། དེས་
ན་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཟུང་།

༼ ༣༡༤ ༽

དོན་བྱས་ནས་མཐོང་བར་མི་འགྱུར་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱིང་
བྱེད་མེད་པར་ཐལ་བ་དགོད། སྤྱིང་བྱེད་ཡོད་པའི་གཞན་ལན་དགག་རྟོག་མེད་ཡིན་ན་འདོད་པ་གྲུབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞུགས། གཞུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྤྱིང་གྱིས་གཞུགས་
མཐོང་བ་སྤྱིང་སྤྱིང་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་མེད་པར་ཐལ། སྤྱིང་འདི་གཞུགས་སོ་སྟུང་པའི་རྟོག་པ་གང་ཞིག་སྤྱིང་
སྤྱིང་བྱེད་ཀྱི་སྒོ་དེ་གཞུགས་འཛིན་ཀྱི་སྒོ་འོ་སྟུང་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་
རྟོགས་མ་གྲུབ་སྟེ། འདི་གཞུགས་སོ་ཞེས་མཐོང་བའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་དེ་ཉིད་སྤྱིང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
དོ། གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཅན། འདི་གཞུགས་སོ་སྟུང་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ཀྱིས་འདི་
གཞུགས་འཛིན་ཀྱི་སྒོ་འོ་སྟུང་དུ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་དེ་ཉིད་ཉམས་སུ་སྤྱིང་བ་མིན་པར་ཐལ། རྟོག་པ་
རྗེས་ཐ་དད་པ་གཉིས་དུས་མཉམ་དུ་མི་སྦྱེ་བའི་ཕྱིར། རྟོག་གི་གང་ཟག་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་རྟོག་པ་རྗེས་
ཐ་དད་པ་གཉིས་ཅིག་ཆར་མི་སྦྱེ་བར་བསྟན་པའི་རིགས་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་
དེ། གཞུགས་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དེ་རང་དང་དུས་མཚུངས་པའི་རྣམ་ཤེས་རྗེས་གཞན་གྱིས་སྤྱིང་
བ་དེ་ཡང་བཀག་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཞུགས་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དེའི་ཕྱིས་འབྱུང་བའི་ཤེས་པ་
གཞན་གྱིས་སྤྱིང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདྲིས། ཕྱིས་ཀྱི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། གཞུགས་འཛིན་པའི་མངོན་
སུམ་དུན་པའི་དུན་ཤེས་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ལ་དམིགས་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མིན་
པར་ཐལ། གཞུགས་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་སྤྱིང་བའི་སྒོ་སྒོན་དུ་མ་སོང་བའི་ཕྱིར། རིང་། ལྷ་སྒྱུན་
རང་རྒྱུད་ཀྱི་གཞུགས་འཛིན་པའི་སྒོ་འཇལ་བའི་

༼ ༣༡༥ ༽

ཚད་མ་དང་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་གཟུགས་འཛིན་པའི་སློབ་པ་འཇམ་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་འཇམ་
ཚུལ་གཅིག་པར་ཐལ། རང་ཡུལ་སློབ་རྒྱུར་ཀྱི་སློབ་དཔལ་པ་ལ་འབྲུག་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་
སྤྱིན་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལ་དོན་རིག་འདས་པ་ཡོད་པ་རྗེས་དཔག་གིས་མི་འགྲུབ་པར་ཐལ། རང་
རྒྱུད་ལ་དོན་རིགས་འདས་པ་ཡོད་པ་བསྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་དཔེ་དང་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མི་འགྲུབ་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ཡོད་པར་ཚད་མས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། དེ་ཡོད་པ་མངོན་སུམ་
གྱིས་ཀྱང་མ་གྲུབ། རྗེས་དཔག་གིས་ཀྱང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གོམ་པ་དོན་རིག་འདས་པའི་རྣམ་པར་
ཤར་བའི་སློབ་ཕྱི་མས་དོན་རིག་འདས་པ་གྲུབ་སྟེ། མདོ་སྡེ་པའི་ལུགས་ལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་རྣམ་
པར་ཤར་བའི་སློབ་གཟུགས་སོགས་གྲུབ་པ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། སྤྱི་དོན་རིག་རྒྱུད་ལྡན་དུ་སྦྱེས་པའི་
རྗེས་དེ་མ་ཐག་པའི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དོན་རིག་སྐད་ཅིག་སྤྲུལ་རྣམས་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་སློབ་པ་
འཛིན་པར་མི་འགྲུར་བར་ཐལ། དེ་དང་ཁྱོད་ཀྱི་བར་དུ་ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་ཚད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ནི། རྒྱུ་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཉམས་སུ་སྦྱོང་བའི་སློབ་པ་ཆོས་ཅན། རྟོག་མེད་ཡིན་ཏེ། རང་
ཡུལ་ལ་བཟད་བྱེད་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤྱི་རང་མཚན་སྤང་ནས་འཇམ་པའི་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ། རྟོག་མེད་ཀྱི་
ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱལ་སྟེ། རྗེས་ཀྱི་སྤྱོད་དང་རྟོག་པ་གཉིས་སྤྱི་ལ་དངོས་སུ་འབྲུག་པའི་ཕྱིར།
གོམ་པ་གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་རྟོག་མེད་འགའ་ཞིག་ཡོད་པས་དེར་བྱུང་པར་རང་མཚན་སྤང་ནས་རྟོགས་
པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། རྟེན་གསུམ་ཚན་པ་གཅིག་ལས་སྦྱེས་པའི་དབང་ཤེས་

༼ ༣༡ ༽

ཐམས་ཅད་ཚོས་ཅན། རྟོག་མེད་ཡིན་པར་ཐལ། རྟེན་གསུམ་ཚན་པ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་དབང་
ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩལ་སྟེ། འབྲས་བུ་རིགས་འདྲ་མི་འདྲ་དེ་རྒྱ་རིགས་འདྲ་མི་འདྲ་ལ་སྟོས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་སྐྱབ་བྱེད་ཤུགས་བརྟན་སྦྱར་ཏེ་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱབ་བྱེད་དགོད། ཉེས་སྦྲང་
དགག་གྲུབ་དོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྩོ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སུ་མ་ཚོས་ཅན། བྱོད་
དང་མིང་སྦྱོར་རྟོག་པའི་གཞི་མ་བྱུན་མེད་དེ། མིང་སྦྱོར་རྟོག་པ་ཡིན་ན་རང་རྒྱ་བརྟན་ལ་སྟོས་པས་
འབྲལ། བྱོད་ཡིན་ན་རང་རྒྱ་གཟུང་དོན་ལ་སྟོས་པས་འབྲལ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཤམ། གལ་ཏེ་མ་
གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་དེས་རང་གི་བརྟན་ལ་སྟོས་ནས་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སུ་མ་བསྐྱེད་
པ་ཡིན་གྱི་གཞན་དུ་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྟག་སྟེ། གཟུགས་ཚོས་ཅན། བྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་འཛིན་
དབང་མདོན་དངོས་སུ་མི་སྐྱེད་པར་རང་གི་བརྟན་དངོས་སུ་སྐྱེད་པར་ཐལ། བྱོད་རང་གི་བརྟན་
ལ་སྟོས་ནས་གཟུགས་འཛིན་དབང་མདོན་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་གཏན་
ཚིགས་དུ་བ་དེས་རྟགས་ཅན་རྗེས་དཔག་དངོས་སུ་མི་སྐྱེད་པར་ཐོག་མར་རྟགས་འཛིན་སེམས་སྐྱེད་
པ་བཞིན་ནོ། །དམྱོ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སུ་མ་ཚོས་ཅན། བྱོད་རང་རྒྱ་རྟེན་གསུམ་
པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་མི་བྱེད་པར་ཐལ། བྱོད་རང་རྒྱ་གཟུགས་ཀྱི་བརྟན་
ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གཤམ། རྟོན་མེད་དེ། གཟུགས་དེས་གཟུགས་ཀྱི་བརྟན་དང་
གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སུ་མ་གཉིས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི། གཟུགས་ཚོས་
ཅན། གཟུགས་ཀྱི་བརྟན་ཀྱི་དུས་སུ་གཟུགས་འཛིན་དབང་མདོན་

༩༡༩༽

བསྐྱེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གཟུགས་ཀྱི་བད་པོ་ཀྱི་དུས་ན་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་ཀྱི་
གཟུང་དོན་དང་ཁྱད་པར་མེད་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དབང་འི། གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་སྟེ། གཟུགས་
སྐད་ཅིག་དང་པོ་གཟུགས་ཀྱི་བད་པོ་ཀྱི་དངོས་རྒྱ་དང་། སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་གཟུགས་འཛིན་དབང་
པོའི་མདོན་སུམ་ཀྱི་དངོས་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་ཆོས་
ཅན། གཟུགས་དེས་ཁྱོད་བསྐྱེད་པ་ལ་གཟུགས་ཀྱི་བད་པོ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་
དང་གཟུགས་ཀྱི་བད་པོ་ཀྱི་གཟུང་དོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། བད་པོ་བད་ལ་དངོས་སུ་
འཇུག་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་གཟུགས་ལ་དངོས་སུ་འཇུག་ན། དབང་པོའི་མདོན་སུམ་བསྐྱེད་པ་
བད་པོ་དོན་མེད་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། སྤྱི་འི་དབང་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱི་ཅམ་ཡན་གར་འཛིན་པས་བདའི་
ཡུལ་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་མ་འཁྲལ་པ་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་ཀྱི་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དམིགས་
རྒྱུན་ཡོད་པ་ལ་མི་སྟོས་པར་ཐལ། སྤྱི་ཅམ་ཡན་གར་པ་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ།
གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་རྒྱུན་མིག་དང་། དམིགས་རྒྱུན་
གཟུགས་ལས་སྤྱི་བ་ཡིན་ཏེ། དེ་པོ་ཕྱི་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་མཆོན་མཆོན་གཉིས་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཆོན་བྱའི་མིང་ལ་ཚུད་པ་སྤང་། མཆོན་
ཉིད་དོན་ལ་ཚུད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི་མདོར། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་རྒྱ་ཡི་ཕྱིར། །དེ་ཡི་ཐ་སྙད་དབང་
པོས་བྱས། །ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚུད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། གཤིས་ དབང་
པོའི་མདོན་སུམ་དེ་ཡུལ་དབང་གཉིས་

༼ ༣༣༠ ༽

ལས་སྐྱེས་པར་མཚུངས་ན། དམིགས་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་ཡུལ་གྱི་མངོན་སུམ་ཞེས་ཐ་སྙད་མི་བྱེད་པར་
བདག་རྒྱུན་གྱི་སྒོ་ནས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ནི། གོ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཆོས་ཅན། ཡུལ་དབང་གཉིས་ལས་སྐྱེས་
པའི་ཤེས་པ་མ་འབྲུལ་པ་ལ་བརྟུར་བར་བྱ་བ་ཡིན་ཏེ། ཡུལ་དབང་གཉིས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་
མ་འབྲུལ་བ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པར་གོ་བྱས་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་ཏེ། རྟོག་ལྡན་ཡུལ་དེ་ལ་
མིང་དེ་བརྟུར་བའི་དགོས་པ་ནི་ཡུལ་དེ་ཐུན་མོང་མིན་པར་གོ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ། སྤྲ་མའི་
གཏན་ཆེགས་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲོར་གྱི་རང་བཞིན་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲོར་གྱི་སྐྱབ་
རྟགས་ཡང་དག་གང་ཞིག་ ཡུལ་དབང་གཉིས་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མ་འབྲུལ་པ་ལ་བརྟུར་བར་
བྱ་བ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲེལ་ ཡུལ་གྱི་མངོན་སུམ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་ཆོས་ཅན།
དེ་ལ་བརྟུར་བར་བྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཐུན་མོང་མིན་པར་གོ་བྱས་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། ལུང་གིས་གཞོད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་། རིགས་པས་གཞོད་པའི་རྩོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
མདྲོར། དེ་དོན་དུ་མས་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། །རང་དོན་སྤྱི་ཡི་སྤྱོད་ཡུལ་ཅན། །ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་
འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྩོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་ནི། བསྟོགས། དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་
ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱི་དངོས་ཡུལ་དུ་བྱེད་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་སྤངས་ཏེ། བྱེད་ཉིད་གྱི་
བྱུང་མཐའ་ལས་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་ཆོགས་སྤྱི་ནི་བསགས་པ་ལ་དམིགས་པ་ཅན་ནོ་ཞེས་དང་།
དབྱིག་གཉིན་གྱིས། འདི་རྣམས་སྤྱི་མཆེད་གྱི་རང་གི་མཚན་ཉིད་ལ་རང་གི་མཚན་ཉིད་གྱི་

༼ ༣༣༡ ༽

ཡུལ་ཅན་ཡིན་གྱི། རྩམ་གྱི་རང་གི་མཆན་ཉིད་ལ་ནི་མིན་ནོ་ཞེས་གསུངས་པའི་བསགས་པ་དང་སྒྲེ་
མཆེད་གཉིས་སྒྲི་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གྲུབ་པའི་མཐའ་དང་འགལ་བ་སྤང་།
མཁས་པའི་གཞུང་དང་འགལ་བ་སྤང་། ལུང་གི་དོན་ལ་ཚོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྩོམ་སྤྱི་
མ་དེའི་དོན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་རིགས་སྒྲི་སྤང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་བཤད་པ་མིན་ཏེ།
དེ་རྩལ་སྤན་བྱེད་པར་བ་གཟུང་ཡུལ་དུ་བྱེད་པ་ལ་དགོངས་ནས་བཤད་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
ནི། རྩལ་སྤན་བྱེད་པའི་དོན་ཆོས་འབྲ། རྩལ་སྤན་དུ་མ་མ་ཆོགས་པ་བྱི་མས་དབང་ཤེས་བསྐྱེད་མི་
རུས་པ་ལ་དགོངས་ནས་བཤད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚོད་པ་དང་། ལན་ནོ། །དང་པོ་
ནི། གེལ་ རྩལ་སྤན་དུ་མ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་གྱིས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་འཛིན་པར་ཐལ། ཡན་ལག་
ཅན་གྱི་རྩམ་མེད་པའི་རྩལ་སྤན་དུ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས་ན་རྩམ་དུ་མ་ཤེས་པས་འཛིན་ན་རིམ་
གྱིས་འཛིན་པས་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་ལྷ་སྟེ། ཉིལ་སོགས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ།
ཁ་བོ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ། རོག་སོགས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ། ལྷ་ཆོགས་
གཞན་དུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ། དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་ན་གཞན་ལ་འང་ཡོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉིལ་
འབྲས་བྱ་རིགས་མི་མཐུན་པ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། གལ་ཏེ་རིམ་གྱིས་མཐོང་ཡང་
འཇུག་པ་སྒྱུར་བས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་སྤང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། འདྲོ། འཇུག་པ་མཁྱོགས་པའི་རྒྱ་
མཆན་གྱིས་རང་ཡུལ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱོད་ཡི་གེའང་ཅིག་
ཅར་ཐོས་པར་འགྱུར་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་

༼ ༣༣༣ ༽

བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར། རྩོམ། ཉམ་མཁའ་ནས་རིམ་བཞིན་བབས་པའི་ཉིལ་སོགས་འཛིན་པའི་དབང་
ཤེས་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་ཅིག་ཅར་སྤང་བར་ཐལ། རང་ཡུལ་འཛིན་པའི་འཇུག་པ་མགྲོགས་པའི་
ཕྱིར། སྒྲོ། ཡུལ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ནམས་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་རང་ཡུལ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤང་བ་དང་། རིམ་
གྱིས་སྤང་བའི་བྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱོད་རང་ཡུལ་འཛིན་པའི་འཇུག་པ་མགྲོགས་པའི་ཕྱིར།
འདོད་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དྲོ། ཡུལ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་ཡིན་ན། རང་ཡུལ་ཅིག་ཅར་དུ་སྤང་བས་བྱབ་པར་
ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞོད་བྱེད་ཐལ་བ་དགོད། གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་
པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲོ། བྱེ་མ་ལེབ་དང་སྤྲུལ་བྱ་སོགས་ཀྱི་བྱ་བ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ལ་ཅིག་
ཅར་མི་སྤང་བར་ཐལ། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩིས་གཅིག་མེད་པའི་རྩལ་སྤྲོད་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྲོ་ཆོགས་གཅིག་ཏུ་འདོད་པའི་གྲུབ་མཐའ་སྤྲད། སྤྲོ་ཆོགས་གཅིག་ཏུ་མེད་
པའི་སྤྲུབ་བྱེད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་། གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་སྟེ། བྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་བྱ་བ་འདོགས་སྤྲོ་
ཆོགས་པ་དེ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩིས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། དྲོ། དེ་སྤྲོད་དམ་བཅས་པའི་དམ་
བཅའ་ཆོས་ཅན། བྱོད་དམ་བཅའ་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་ལ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གཞོད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྲོ་ཆོགས་ཡིན་པས་གཅིག་ཉིད་མེད། སྤྲོ་ཆོགས་ཡིན་པའི་སྤྲུབ་བྱེད་
དགོད། རགས་སྤང་ལ་བརྟེན་ཅོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཏན་ཆོགས་དགོད། གཞན་
ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲོ། བྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་སྤྲོ་སེར་སྤྲོ་ཆོགས་པ་ཆོས་ཅན། རྩིས་གཅིག་མ་
ཡིན་ཏེ། རྩིས་

༼ ༣༣༣ ༽

སྒྲ་ཚོགས་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་རྟོག་བྱ་དུ་མ་སྤྲངས་པའི་གཟུགས་བཞིན། གཉིས་པ་ནི། དཔེ་དེ་
ནམ་པ་དབྱེར་ཡོད་ཀྱི་གཟུགས་ཡིན་པས་དོན་དང་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྒྲི། སྒྲམ་བྱའི་ཁ་དོག་སྒྲ་
ཚོགས་ཚོས་ཅན། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩ་གཅིག་མེད་པར་ཐལ། རྒྲམ་པ་དབྱེར་ཡོད་ཀྱི་སྒྲ་ཚོགས་
ཡིན་པའི་བྱིར། གོ་ལ། སྒྲམ་བྱའི་སྒྲ་ཚོགས་དེ་ལ་ཡན་ལག་གི་སྒྲ་སེར་སྒྲ་ཚོགས་ལ་རྒྲམ་པ་དབྱེར་
རྒྱས་པ་ཡིན་གྱི། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཚོགས་ལ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲམ་བྱའི་ཁ་བོ་ཚོས་ཅན། ཡན་ལག་
གི་སྒྲ་ཚོགས་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྒྲ་ཚོགས་པ་མེད་དེ། དེ་སྤྲང་བྱང་མ་དམིགས་
པའི་བྱིར། སྒྲམ་བྱའི་ཁ་བོ་ནི་བཙོས་མའི་ཁ་བོ་ཡིན་པས་སྒྲ་ཚོགས་སུ་སྤྲང་ངོ་ཞེ་ན། དུས། བཙོས་
མའི་ཁ་བོ་ཚོས་ཅན། བྱོད་དབང་ཤེས་ལ་རིམ་ལྡན་དང་དོན་མང་པོའི་རྒྲམ་པར་སྤྲང་བ་དང་། བཙོས་
མིན་གྱི་ཁ་བོ་དབང་ཤེས་ལ་རིམ་མིན་ཅིག་ཆར་སྤྲང་བ་དང་། དོན་གཅིག་གི་རྒྲམ་པར་སྤྲང་བའི་བྱོད་
པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱོད་དང་བཙོས་མིན་གྱི་ཁ་བོ་གཉིས་དབང་ཤེས་ལ་སྤྲང་བའི་དོན་གྱི་རྒྲམ་པ་
མཚུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཏན་ཚིགས་དགོད། གཞན་ལན་དགག་གྲུབ་དོན་
བསྐྱུ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲི། བྱེ་མ་ལེབ་ཀྱི་སྒྲ་སེར་རྒྲམས་ཚོས་ཅན། རྩས་སྒྲ་ཚོགས་པ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་
མ་འབྲུལ་པ་ལ་རྩས་སྒྲ་ཚོགས་སུ་སྤྲང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གོ་ལ། སྒྲོ་མ་འབྲུལ་པ་ལ་སྒྲ་ཚོགས་
སུ་སྤྲང་བ་དེ་སྒྲ་ཚོགས་ཡིན་པའི་འཛོག་བྱེད་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྟེ། བྱམ་སྒྲམ་སོགས་ཚོས་ཅན། བྱོད་
སྒྲ་ཚོགས་སུ་འཛོག་བྱེད་མེད་པར་ཐལ། སྒྲོ་མ་འབྲུལ་པ་ལ་རྩས་སྒྲ་ཚོགས་སུ་སྤྲང་བས་བྱོད་རྩས་སྒྲ་
ཚོགས་སུ་མི་འགྲུབ་པའི་བྱིར། །

༼ ༣༣༩ ༽

གལ་ཏེ་སློལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྤང་བ་དེ་ཡན་ལག་གི་རྩ་མེན་གྱི། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩ་མེན་ནོ་ཞེ་
ན། རིག་རི་མོ་སྣ་ཚོགས་ཚོས་ཅན། སློལ་སྣ་ཚོགས་སུ་མི་སྤང་བར་ཐལ། ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩ་མེན་
གཅིག་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རི་མོ་སྣ་ཚོགས་དེ་ལས་རྩ་མེན་རིགས་མི་མཐུན་འཕྲོད་པའི་ལྟན་པ་
ཡོད་པས་དེ་སློལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྤང་ངོ་ཞེ་ན། གཟུགས། ལྟན་པ་ཚོས་ཅན། སློལ་འབྲུལ་བ་ལ་རྩ་མེན་
སྣ་ཚོགས་སུ་མི་སྤང་བར་ཐལ། གཟུགས་མེད་པའི་ཕྱིར། རྟོ་ལྟན་པ་ཚོས་ཅན། སློལ་ལེབ་ལ་
སོགས་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྣ་ཚོགས་དང་འདྲ་བས་སྣ་ཚོགས་སུ་བཏགས་པ་མིན་པར་
ཐལ། སློལ་ལེབ་ལ་སོགས་པ་ལ་ཡོད་པའི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྣ་ཚོགས་མི་སྤྲོད་པའི་ཕྱིར། དྲོ་སྣ་
པོ་ལ་སོགས་ཡན་ལག་རེ་རེ་བ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ལ་ལྟན་པ་དང་སྣ་ཚོགས་པ་འཕྲོད་པ་འདྲུ་བ་མིན་
པར་ཐལ། བྱོད་ལ་སྣ་ཚོགས་འཕྲོད་པ་འདྲུ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། རིམ། དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། བྱོད་
ཀྱིས་སློ་སོགས་རིམ་བཞིན་དུ་བཟུང་ནས་ཕྱིས་ཀྱི་རྟོག་པས་གཅིག་དུ་བསྐྱེ་བ་མིན་པར་ཐལ། སློ་
གཅིག་གིས་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཆར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དྲོ་སྣ་ཚོས་ཅན། བྱོད་ཀྱིས་དོན་
དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་ཏེ། བྱོད་ཀྱིས་ཁ་བོའི་ཁ་དོག་སྣ་ཚོགས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པའི་ཕྱིར། སློན་པོ་
མཐོང་བའི་མངོན་སུམ་ཚོས་ཅན། བྱོད་རྟོག་མེད་དུ་བྱུང་སྟེ། བྱོད་རྒྱུད་ལྟན་གང་ཟག་གི་རྒྱུད་ལ་བྱོད་
དང་འཛིན་སྟངས་དངོས་སུ་འགལ་བའི་རྟོག་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རགས་སྤང་
ལ་བཏེན་ཅོད་པ་དགོད། ཕྱོགས་གཉིས་བཏགས་ཏེ་ལན་གཉིས་བཤའ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སློ་སློལ་
འབྲུལ་པ་ལ་སྣ་ཚོགས་སུ་སྤང་ན་རྩ་མེན་གཅིག་མ་ཡིན་པས་བྱུང་ན། ཁ་འཛིན་

༼ ༣༣༥ ༽

དབང་ཤེས་ལ་ཁ་བོ་རགས་པ་སྒྲ་བའི་རྣམ་པ་ཚོས་ཅན། གློ་མ་འབྱུང་པ་ལ་རྒྱས་སྒྲ་ཚོགས་སུ་མི་
སྒྲ་བར་ཐལ། རྒྱས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྣམ་པ་བདེན་པ་མེད་པས་
རྒྱས་གཅིག་ཉིད་མི་འགྲུབ། གྲུབ་ཀྱང་རྟགས་ལ་བྱེད་པར་ཡོད་པས་གཞོད་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་
བཞི་སྟེ། རྣམ་པ་བརྟུན་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགོད། གཟུང་འཛིན་རང་བཞིན་མེད་པ་བསྐྱབ། ཚུལ་དེས་
རིགས་ཅན་གཞན་ཡང་ཁེགས། དེ་ལ་ཏ་ཅང་ཐལ་བ་སྒྲ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱབ་བྱེད་
དངོས་པོ་སྟོབས་ཁུགས་བསྟན། གཏན་ཚིགས་དེ་ཡི་སྟོགས་ཚོས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཇོ། ཁ་
འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་ཁ་བོ་རགས་པར་སྒྲ་བའི་རྣམ་པ་ཚོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། བདེན་པའི་
གཅིག་དང་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཅིག་མདོ་སྡེ་པ་ན་རེ། ཁ་འཛིན་
དབང་ཤེས་ལ་ཁ་བོ་རགས་པར་སྒྲ་བའི་རྣམ་པ་ཚོས་ཅན། བྱོད་དོན་དམ་པར་གྲུབ་པ་ལ་སྟོན་མེད་
དེ། བྱོད་ཁ་བོ་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གློ་དེ་ཚོས་ཅན། བྱོད་བདེན་
པར་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། བྱོད་བདེན་པར་གྲུབ་ན་ཁ་འཛིན་དབང་ཤེས་དུ་མ་དང་རྣམ་པ་སྒྲ་ཚོགས་པ་
གཅིག་ཏུ་ཐལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཡུ་གཡུ་ཏེ་རགས་པར་སྒྲ་བའི་རྣམ་པ་མི་བདེན་པར་
འདོད་དོ་ཞེ་ན། རགས་པར་སྒྲ་བའི་རྣམ་པ་མི་བདེན་པ་དེ་ཚོས་ཅན། བྱོད་རྣམ་རྟུན་པས་དགག་
པར་བྱ་བ་མིན་པར་ཐལ། བྱོད་རྣམ་རྟུན་པས་འདོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲོ། ཁ་འཛིན་དབང་
ཤེས་ལ་ཁ་བོ་རགས་པར་སྒྲ་བའི་རྣམ་པ་ཚོས་ཅན། བྱོད་བདེན་པར་མེད་དེ། ཕྱི་རོལ་དོན་དང་ནང་
ཤེས་པ་གང་རུང་དུ་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་

༼ ༣༣༩ ༽

པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྩ་ས་སུ་སྒྲུང་བ་འབྲུལ་བ་ཡིན། དེས་ན་གཉིས་སྟོང་གནས་ལུགས་ཡིན་པའོ། །དང་
པོ་ནི། རྣམ་བཤེན་པ་ན་རེ། བྱི་རོལ་དོན་ལ་ལྟོས་པའི་གཟུགས་འཛིན་རྩ་ས་གཞན་མེད་ཀྱང་ཤེས་པ་
གཅིག་ཉིད་གཟུགས་འཛིན་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་དེ་སྒྲུང་བ་ལྟར་བཤེན་ནོ་ཞེ་ན། ཡོངས། སྒྲོང་སྒྲུང་
དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཟུགས་འཛིན་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་དེ་སྒྲུང་བ་ལྟར་བཤེན་པར་མེད་དེ།
ཁྱོད་གཅིག་ཉིད་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་གཟུགས་འཛིན་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྤྱི་
སྒྲོང་སྒྲུང་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲུང་ཡུལ་ལ་འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གཟུགས་འཛིན་རྩ་ས་
གཞན་དུ་མེད་ཀྱང་གཟུགས་འཛིན་གཞན་དུ་སྒྲུང་བའི་སྟོ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དྲོ་དེ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ལ་སྒྲུང་བའི་གཟུང་རྣམ་དང་དེ་ལ་ལྟོས་པའི་འཛིན་རྣམ་གཉིས་ཀ་བཤེན་པར་མེད་དེ། ཁྱོད་
ལ་སྒྲུང་བའི་གཟུངས་རྣམ་བཤེན་པར་མེད་པའི་བྱིར། དྲོ་གཉིས་སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
གཟུགས་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་གཟུགས་འཛིན་གཉིས་
ཀྱིས་སྟོང་བ་དང་གཟུགས་འཛིན་གཉིས་ཀྱི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
ཡུང་པོ་ལ་བརྟེན་གཟུགས་འཛིན་ཁེགས། མཆོན་ཉིད་ལ་བརྟེན་བྱེད་པ་ཁེགས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དངོས། ཡུང་པོ་ལྷ་ལ་བརྟེན་པའི་གཟུགས་འཛིན་ཐ་དད་དུ་སྒྲུང་བའི་སྟོ་ཆོས་ཅན། འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་
ཏེ། གཟུགས་འཛིན་རྩ་ས་གཞན་དུ་སྒྲུང་བའི་སྟོ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཟུང་ཁྱི་མཆོན་ཉིད་
ཀྱིས་མཆོན་པར་བྱ་བའི་ཆ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་མེད་དེ། གཟུགས་འཛིན་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ལས་
གཞན་པའི་ཁྱོད་མེད་པའི་བྱིར། ཡུང་།

༼ ༣༣༽

མཚན་མཚན་གྱི་བྱ་བྱེད་ཚོས་ཅན། བདེན་པར་མེད་དེ། གཟུགས་འཛིན་རྩལ་ཐ་དད་ལ་བརྟེན་ནས་
བཏགས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཉིས་སུ་སྒྲུང་དང་འགལ་བ་སྒྲུང་། ཀྱན་གྱིས་དེ་ཉིད་རིག་
པ་སྒྲོང་། ཐུབ་པའི་ལུང་དང་འགལ་བ་སྒྲོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོན་མཐོང་གི་དབང་ཤེས་ཚོས་
ཅན། ཁྱོད་ལ་གཟུགས་འཛིན་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བས་གཟུགས་འཛིན་རྩལ་གཞན་ཡོད་པར་མི་འགྲུབ་
སྟེ། ཁྱོད་ལ་མ་རིག་པའི་བག་ཆགས་སྐྱེན་གྱིས་སད་པ་ལས་གཟུགས་འཛིན་གཉིས་སུ་སྒྲུང་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྟོན་མཐོང་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཉིས་སྒྲོང་གི་དེ་བཞིན་ཉིད་མ་མཐོང་
བའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་བཞིན་ཉིད་མཛོན་སུམ་དུ་མཐོང་བ་ལ་གཉིས་སྒྲུང་བག་ཆགས་
ཀྱིས་གོགས་བྱས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དྲོ་སྟོན་པས་ཐ་སྒྲུང་དུ་བྱེ་རོལ་དོན་གྱི་རྣམ་གཞག་
མཛད་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་སྒྲུབ་བ་རྣམས་གནས་ལུགས་ཉོགས་པ་ལ་གཞུག་པའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཀྱང་རྟགས་ལ་བྱུང་བར་ཡོད་པས་གཞོད་པ་མེད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
ཤེས་པའི་སྒྲ་ཚོགས་རྣམ་དབྱེར་མེད། དོན་གྱི་སྒྲ་ཚོགས་རྣམ་དབྱེར་ཡོད། རྩལ་གཅིག་མེད་ཀྱང་
ཡུལ་དུ་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་ཁྱ་བོ་རགས་པར་སྒྲུང་བའི་རྣམ་པ་ཚོས་ཅན།
རྩལ་གཅིག་མིན་པར་ཐལ། སྒྲོ་ལ་སྒྲ་ཚོགས་སུ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་ལན་མདོ་སྟེ་པས་གྲུབ་མཐའ་
ལ་བརྟེན་ནས་འདེབས་པ་ནི། དེད་ཀྱིས། སྒྲོ་རྣམ་སྒྲ་ཚོགས་རོ་བོའི་ཕྱིར། །ཞེས་པའི་རྟགས་རྣམ་རྣམ་
པར་དབྱེ་བྱས་ཀྱི་སྒྲ་ཚོགས་སུ་སྒྲུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་རོ་ཞེས་བྱུང་བར་ཅན་ཡིན་ལ། ཁྱ་འཛིན་དབང་
ཤེས་ཀྱི་རྣམ་པ་

༼ ༣༣༽

ནི། རྣམ་པར་དབྱེར་མི་རྒྱས་པའི་གཏན་ཆོག་གས་མི་འགྲུབ་བོ་ཞེས་སྟོན་པ་ནི། འོས། ཁྱ་འཇིན་དབང་
ཤེས་ལ་ཁྱ་བོ་རགས་པར་སྒྲུང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ལས་རྩས་གཞན་དུ་གྲུབ་པ་མེད་དེ།
ཤེས་པ་ལས་རྣམ་པར་དབྱེར་རྒྱས་ཀྱི་རྩས་གཞན་དུ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་རྩས་
ཀྱི་ཏྲོག་པས་རྣམ་པར་དབྱེར་བྱེད་པ་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སྟོ་སེར་རྣམ་པར་དབྱེར་བའི་རྩས་ཀྱི་ཏྲོག་པ་ཆོས་ཅན།
དབང་ཤེས་ལ་སྒྲུང་བའི་སྟོ་སེར་ཀྱི་རྣམ་པ་ལ་དངོས་སུ་རྣམ་པར་དབྱེར་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་སྒྲུང་
བའི་རྣམ་པ་ལ་སྟོ་སེར་དུ་ཞེན་ནས་རྣམ་པར་དབྱེར་བྱེད་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོས། ཁྱ་འཇིན་དབང་ཤེས་
ལ་ཁྱ་བོ་རགས་པར་སྒྲུང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ཆོགས་སུ་སྒྲུང་ཡང་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོར་
བདེན་ཏེ། སྒྲ་ཆོགས་སུ་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་གཅིག་གི་ངོ་བོ་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱིས་སྟོང་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། རས། རས་དང་སྟེ་མ་ལེབ་ལ་སོགས་པའི་སྟོ་སེར་རྣམས་ཀྱང་རྩས་གཅིག་ཡིན་ལོ་ཞེ་
ན། དྲི། རས་ཁྱ་བོའི་སྟོ་སེར་ཆོས་ཅན། རྣམ་པར་དབྱེར་མེད་པར་ཐལ། རྩས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
མི། རས་ལ་སོགས་པའི་གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་གི་སྒྲ་ཆོགས་ལས་མ་གཏོགས་ཡན་ལག་
ཅན་གྱི་སྒྲ་ཆོགས་མེད་དེ། དེ་སྒྲུང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཤམ། གཤམ་ཏེ་ཡན་
ལག་ཅན་གྱི་རྩས་གཅིག་མེད་ན་རྩལ་སྒྲ་ཆོགས་ཀྱང་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ་
ཞེ་ན། སྟོན་པོའི་རྩལ་སྒྲ་གཞན་དང་ཆོགས་པའི་རྩལ་སྒྲ་བྱད་པར་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་
ཅན་གྱི་རྩས་གཅིག་མེད་ཀྱང་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་དུ་རུང་སྟེ། དེ་མེད་ཀྱང་རང་འབྲས་
དབང་ཤེས་ལ་རང་འབྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཡིན་པའི་

༼ ༣༣༩ ༽

ཕྱིར། དཔེར་ན་དབང་པོ་སོགས་སྐྱེན་གསུམ་པོ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྗེས་གཅིག་མེད་ཀྱང་དབང་ཤེས་
གྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་བཞིན། གལ་ཏེ་རྒྱ་ཡིན་ཡང་དབང་ཤེས་གྱི་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྒྱ་དེ་ཆོས་
ཅན། དེའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། དེའི་སྐྱེན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་དེ་ལ་རང་འབྲེལ་ལྷན་པ་གཏོང་བྱེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནོག་སོགས་ཅིག་ཆར་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་
དགོད། ཉེས་སྤོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱུ་དཀར་ཐལ་བ་ལང་དུ་ཤེས་པའི་སློ་ཆོས་ཅན། བ་ལང་
རང་གི་ཡན་ལག་དང་བཅས་པ་ཅིག་ཆར་མ་བཟུང་བར་ཐལ། སློ་གཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དཀར་ཐལ་བ་ལང་དུ་རོ་ཤེས་པ་མིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཤམ། གལ་ཏེ་བ་ལང་དང་དེའི་ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན། སློ་གཅིག་གིས་ཅིག་
ཅར་འཛིན་ཏེ། བྱང་གཞི་བྱང་ཆོས་སུ་གྱུར་པའི་དོན་དུ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བྱང་གཞི་བྱང་
ཆོས་སུ་མ་གྱུར་པའི་དོན་དུ་མ་སློ་གཅིག་གིས་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཅིག་ བ་ལང་
འཛིན་པའི་སློ་ཆོས་ཅན། བ་ལང་གི་ཡན་ལག་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པར་ཐལ། བྱང་གཞི་བྱང་ཆོས་སུ་
མ་གྱུར་པའི་དོན་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་འཛིན་པའི་ཕྱིར། བ་ལང་གི་རྣ་བ་འཛིན་པའི་སློ་ཆོས་ཅན། བ་
ལང་གི་རྣ་བ་དེ་སྤྱོད་པོ་སོགས་ཀྱིས་བྱང་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། གཏན་ཆོགས་
སྤྲུལ་པའི་ཕྱིར། བྱང་གཞི་བྱང་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་པ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་མ་གྱུར་པར་ཐལ།
རྟོག་པས་སློ་བཏགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིན། བ་ལང་ཆོས་ཅན། བྱང་རང་གི་ཡན་ལག་དུ་

༼ ༩༣༠ ༽

མས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་མི་
སྲིད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་སྣ་ཆོག་གས་གཞན་དུ་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་དགོད།
ཉེས་སྤོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རའི་། བྱམ་སྣམ་འཛིན་པའི་སྣོ་ཆོས་ཅན། བྱམ་སྣམ་གཉིས་པོ་
གཞན་དུ་མི་ཤེས་པར་ཐལ། བྱམ་སྣམ་གཉིས་པོ་གཞན་དུ་འཛོག་པར་བྱེད་པའི་ཁྱད་ཆོས་ཅིག་ཅར་
མ་བཟུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྤར་བྱམ་པ་སོགས་ཀྱི་རྗེས་འགོ་འཁྱེད་བཟུང་ནས་བྱིས་
ཁྱད་ཆོས་བཟུང་བས་གཞན་དུ་རྟོགས་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། ཡོན། བྱམ་སྣམ་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཀྱི་ཡན་ལག་དང་ཡན་ལག་ཅན་ཀྱི་འགྲེལ་པ་འཆོལ་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡན་ལག་གི་སྤར་ཡན་ལག་
ཅན་གཟུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པ་གཞན་ལ་འང་ཡོད་པ་ནི། གླུ་འི་གངས་
ཅན་པ་ལྟར་ན། གླུ་འཛིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། བདེ་སྤྱད་བཏང་སྟོམས་གསུམ་ཅིག་ཅར་གཟུང་
བར་ཐལ། དེ་གསུམ་ཀྱི་བཀོད་པར་གྱུར་པའི་སྣ་ཅིག་ཅར་གཟུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རིགས་པས་
གཞོད་པའི་ཚོད་པ་སྤང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྷོག་པ་དུ་མ་དབང་པོའི་སྟོད་ཡུལ་མིན། དབང་པོའི་སྟོད་
ཡུལ་སྣ་ཡི་བརྗོད་བྱ་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོར། དུ་མའི་ངོ་བོའི་ཆོས་ཅན་ནི། །དབང་པོ་ལས་
རྟོགས་སྲིད་མ་ཡིན། །ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དུ་མའི་ངོ་བོའི་ཆོས་ཅན་བསྐྱབ། དབང་
པོའི་སྟོད་ཡུལ་མིན་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས། སྣ་ཆོས་ཅན། སེལ་ངོར་ལྷོག་པ་དུ་མ་དང་
ལྷན་ཏེ། མ་བྱས་རྟག་སོགས་ལས་ལོག་པར་དོན་ལ་གནས་པའི་ཕྱིར། །

༼ ༣༣༽

གཉིས་པ་ནི། རྟོགས། སྤྱི་ཉིད་གི་བྱས་མི་རྟག་སོགས་ཀྱི་ལྟོག་པ་དུ་མ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ལ་སྣ་
ཆོགས་སུ་སྤང་བ་མིན་ཏེ། དབང་ཤེས་ཀྱི་ཡུལ་མིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། མདོར། རང་རང་རིག་
བྱ་ཐ་སྟངས་ཀྱིས། །བསྟན་མིན་ངོ་བོ་དབང་པོའི་ཡུལ། །ཞེས་སོགས་ཀྱི་དོན་འབྲེལ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
གཏན་ཆིགས་དགོད། ཐུབ་པ་བསྐྱབ། ཐོགས་ཆོས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གོམ། དཀར་འཛིན་
དབང་པོའི་མདོན་སུམ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་གཟུང་ཡུལ་དེ་སྤྱི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མིན་ཏེ། བྱོད་དང་
སྤྱི་ལ་བརྟེན་པའི་རྟོག་པ་གཉིས་རང་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་ཀྱི་བྱད་པར་ཡོད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
ནི། གལ་ཏེ་དཀར་འཛིན་མདོན་སུམ་དང་དཀར་འཛིན་རྟོག་པ་གཉིས་གཟུང་དོན་གཅིག་ཡིན་ཡང་
བདག་རྒྱུན་ཐ་དད་པས་རང་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་ཀྱི་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གློ་དབང་པོའི་
མདོན་སུམ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་གསལ་མི་གསལ་ཀྱི་བྱད་པར་ཡོད་པར་ཐལ། བདག་རྒྱུན་
གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར། སྟོམས། དཀར་པོ་ཉིད་ཀྱི་སྤྱི་དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་དཀར་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་
གསལ་བ་དང་དཀར་འཛིན་རྟོག་པ་ལ་མི་གསལ་བའི་བྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱོད་དེ་གཉིས་ཀྱི་
གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་མདོན་སུམ་དང་སྤྱི་རྟོག་ཡུལ་གཅིག་ཉིད་ཡིན་ཏེ།
མདོན་སུམ་ཀྱིས་མཐོང་བ་ཁོ་ན་ལ་སྤྱི་རྟོག་འདུག་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། མཐོང་། བ་ལང་ཆོས་ཅན། བྱོད་
མདོན་སུམ་ཀྱིས་མཐོང་བ་ཁོ་ན་ལ་སྤྱི་རྟོག་འདུག་པ་མིན་པར་ཐལ། བྱོད་མདོན་སུམ་ཀྱིས་མཐོང་བ་
མེད་པ་བྱོད་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྤྱི་དང་ནམ་རྟོག་འདུག་པའི་བྱིར། བོ། མདོན་སུམ་དང་སྤྱི་རྟོགས་དངོས་
ཡུལ་ཐ་དད་དུ་

༼ ༣༣༣ ༽

བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། བ་ལང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སྤྱོད་ལ་འཇུག་པའི་
རྟགས་ལས་མངོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་བའི་བ་ལང་ལ་བ་ལང་གི་རིགས་སོགས་དོན་གཞན་ཡོད་པ་
དཔོག་པ་དེ་ཡང་གསལ་བའི་ཕྱིར། མཐོང་། བ་གསལ་རྣམས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བ་སྤྱི་ཇུས་གཞན་
པ་མེད་ཀྱང་བ་ལང་དུ་ངོ་ཤེས་པའི་སྒོ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་བ་ལང་གི་དོན་བྱེད་མི་
རྣམས་པ་ལས་ལོག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བ་ལང་དུ་ངོ་ཤེས་པའི་སྒོ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། །གཉིས་པ་རྒྱུན་
གསུམ་ཚུད་སྤོང་བཅས་ཏེ་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་བཤད་པ་ནི། མདོར། ཡིད་ཀྱང་དོན་དང་ཞེས་པ་རྩ་
འགྲེལ་གྱི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ་བཞི། མཐའ་གཉིས་བརྟགས་པའི་ཚུད་པ་དགོད། སྤྱི་མ་འཐད་པའི་གཞན་
ལན་དགག་གྱི་མ་འཐད་པའི་རང་ལན་བཟོད། དེ་ལ་ཚུད་པ་བརྒྱད་མ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱིར་
ལྷ་སྟོགས་རྣ་བ་མ་ཕུགས་པ་ན་རེ། ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་དེས་སྤྱིར་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་
གཟུང་བེན་གྱི་དོན་འཛིན་ནམ། མ་གཟུང་བའི་དོན་འཛིན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཡིད་གྱི་མངོན་སུམ་ཆོས་
ཅན། ཆོད་མ་མིན་པར་ཐལ། ཆོད་མས་གཟུང་བེན་གྱི་དོན་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་ལོང་
བའི་རྒྱུད་ལ་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་ཡོད་པར་ཐལ། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་དེས་གཟུགས་
འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་མ་གཟུང་བའི་དོན་འཛིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདས་
ཕྱིར་སྤྱིར་སྤོང་མཐོང་བ་མེད། མཐོང་ན་ཐལ་བ་གསུམ་གྱིས་གཞོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོད།
གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་ཆོས་ཅན། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་གྱིས་
གཟུང་དོན་མཐོང་བ་མིན་ཏེ། དེ་ཁྱོད་གྱི་དངོས་རྒྱུའི་

༼ ༩༣༣ ༽

དུས་ན་འདས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དངོས་རྒྱུ་འཇུག་པའི་རྒྱུ་བའི་སྐད་ཅིག་སྤྲུལ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྐད་ཀྱི་གཞུགས་འཛིན་དབང་མཛོན་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་རྟག་པ་ཡིན་པས་
གཞུགས་འཛིན་ཡིད་མཛོན་གྱིས་གཟུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཞུགས་འཛིན་ཡིད་མཛོན་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ལ་གཟུང་བེན་གྱི་དོན་ལ་རྟག་བྱམས་མ་འབྲུལ་བ་ཞེས་པའི་བྱད་པར་བརྗོད་དགོས་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ཆོད་མ་སྤྲུལ་མས་གཟུང་བེན་གྱི་དོན་ལ་བསྐྱེད་ནས་འཛིན་པའི་མཛོན་སྤྲུལ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གྱི། གཞུགས་འཛིན་དབང་མཛོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དང་། གཞུགས་འཛིན་ཡིད་མཛོན་སྐད་
ཅིག་དང་པོ་གཉིས་ཆོས་ཅན། རང་གི་གཟུང་དོན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། རང་གི་གཟུང་དོན་ལ་
གསར་རྟོགས་ཀྱི་བྱ་བ་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དངོས་ཡིད་མཛོན་སྐད་ཅིག་སྤྲུལ་བྱེད་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན།
ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བར་ཐལ། གཟུང་དོན་རྟག་པའི་དངོས་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། རྟག་པ་ཆོས་ཅན། རྟེན་
ལ་ལྟོས་ནས་ཡིད་མཛོན་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། རྟེན་གྱིས་བྱད་པར་བྱར་མེད་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དྲི། གཞུགས་འཛིན་ཡིད་མཛོན་ཆོས་ཅན། རང་གི་དེ་མ་ཐག་རྟེན་གཞུགས་
འཛིན་དབང་མཛོན་གྱི་གཟུང་དོན་ལས་གཞན་གྱི་གཞུགས་འཛིན་ཏེ་དེ་འཛིན་པའམ་རང་གི་དེ་མ་
ཐག་རྟེན་གཞུགས་འཛིན་དབང་མཛོན་གྱི་གཟུང་དོན་དེ་ཉིད་འཛིན་པ་གང་རུང་གང་ཞིག་ཕྱི་མ་
བཀག་བེན་པའི་ཕྱིར། ལོང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱུད་ལ་གཞུགས་འཛིན་ཡིད་མཛོན་མེད་དེ། ཁྱོད་
གཞུགས་འཛིན་དབང་མཛོན་གྱི་རྒྱུན་འགགས་ནས་སྐད་ཅིག་དུ་མ་

༼ ༣༣༩ ༽

མཛོད་པའི་གང་ཟག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཡུལ་གཞན་འཛིན་ན་ངེས་མེད་འཛིན་པ་
སྤང་། ཡིད་ཀྱི་གཟུང་དོན་དུས་མཉམ་ཡིན་པ་སྤང་། དུས་ཐ་དད་ན་གཟུགས་འཛིན་མིན་པ་སྤང་།
བཤོ། །དང་པོ་ནི། རིང་། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། རང་ཡུལ་ངེས་པར་འཛིན་
པ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཀྱི་གཟུང་དོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ། གལ་ཏེ་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཆོས་ཅན། དབང་
མངོན་སྐད་ཅིག་དང་པོས་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་བསྐྱེད་པའི་ལྷན་ཅིག་བྱེད་རྒྱུ་མིན་པར་ཐལ། དབང་
པོའི་མངོན་སུམ་དང་དུས་མི་མཉམ་པར་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་དུས་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མིད།
ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་དུས་མཉམ་མེད་པར་
ཐལ། ཁྱོད་ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཟུབ་སྟེ། རྒྱ་འབྲས་དུས་མཉམ་ལ་རིགས་པས་
གཞོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དྲིས། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཆོས་ཅན། ཡིད་ཀྱི་མངོན་
སུམ་ཀྱིས་མི་འཛིན་པར་ཐལ། ཡིད་ཀྱི་མངོན་སུམ་དང་དུས་མི་མཉམ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མདོ་སྟེ་བ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་དུས་མི་མཉམ་པའི་གཟུགས་འཛིན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་མངོན་
སུམ་ལ་རང་འབྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་ཕྱི་དོན་དེ་མངོན་སུམ་དང་དུས་མི་མཉམ་ཡང་དེའི་གཟུང་
དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ་ཁྱིམ་གཟུགས་འཛིན་དབང་མངོན་ཀྱི་གཟུང་དོན་སྐད་ཅིག་གཉིས་པ་ཆོས་
ཅན། གཟུགས་འཛིན་པའི་ཡིད་མངོན་ཀྱི་རྒྱུ་གསུམ་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱོད་ཁོ་ན་གཟུགས་འཛིན་ཡིད་
མངོན་

༼ ༩༣༥ ༽

གྱི་གཟུགས་ཡུལ་ཡིན་ཏེ། གཟུགས་འཛིན་ཡིད་མངོན་དེ་རྒྱུན་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ཁྱོད་གྱི་རྣམ་ལྗན་དུ་
སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཐུང་བྱ་ཤེས་པ་བསྐྱབ་སྟེ་རང་རིག་མངོན་སུམ་བཤད་པ་ནི། མདོར།
ཆགས་ལ་སོགས། །རང་རིག་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན། །ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱིང་བྱེད་
རྟོག་བྲལ་ཉིད་དུ་བསྐྱབ། སྤྱིང་བྱ་བེམ་པོ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདོ། ཆོར་བ་བདེ་བ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་སྤྱིང་བྱེད་དེ་རྟོག་པ་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་དངོས་སུ་སྐྱུར་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་བརྟེན་
དུས་སུ་ཡོད་པ་ཐ་སྙད་ཀྱི་དུས་སུ་རྗེས་སུ་མི་འགོ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བདེ་སོགས་
ནང་དོན་བེམ་པོ་ཡིན་པ་དགག་ བདེ་སོགས་ཕྱི་དོན་བེམ་པོ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་
ཏེ། འདོད་པ་བརྟེན། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན། ཆོར་བ་བདེ་བ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་མི་
རིག་པར་ཐལ། ཡུལ་གཞན་ཡང་རིག་བྱེད་མིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། བེམ་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་བདེ་བ་
དེ་བདག་གི་དོན་ལ་བརྟེན་ནས་རྣམ་ཤེས་རྗེས་གཞན་གྱི་སྤྱིང་བྱ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་
སྟེ། བདེ་སོགས་ཤེས་པ་ཡིན་པར་བསྐྱབ། རྣམ་ཤེས་གཞན་གྱིས་སྤྱིང་བ་དགག་ ཡུལ་གཞན་རིག་
བྱེད་ཉིད་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཐུབ་པ་བསྟན་ཏེ་གཏན་ཆོག་ས་དགོད། ཕྱོགས་ཆོས་
རྒྱུན་གསུམ་མཚུངས་པ་བསྐྱབ། རྒྱུན་གསུམ་མཚུངས་ལ་ཅོད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། དོ།
གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་ཡིན་ཏེ།
གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་

༼ ༣༣༩ ༽

རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་རྒྱུན་གསུམ་ཆོག་པ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། བྱམ་སྟེ། འབྲས་བུ་རིགས་
འདྲ་མི་འདྲ་དེ་ཡིན་ན་རྒྱུ་རིགས་འདྲ་མི་འདྲ་བ་ལ་སྟོས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྟོན།
གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཆོས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་
དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་དང་རྒྱུན་གསུམ་མཚུངས་པར་གཅིག་ལས་སྐྱེས་ཏེ། བྱོད་ཀྱི་རྒྱུན་
གསུམ་པོ་དེ་ལས་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་ཡང་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
དྲོ། གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དང་དེའི་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཆོས་ཅན། བྱོད་
རང་རྒྱུ་རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པ་ཡིན་གྱི། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ལས་མི་སྐྱེ་སྟེ། བྱོད་རང་རྒྱུ་
རྒྱུན་གསུམ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྟོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དྲོ། གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་
རྣམ་པར་ཤེས་པའི་འཁོར་གྱི་ཆོར་བ་བདེ་སྤྱད་ཆོས་ཅན། གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་
པའི་རྒྱུན་གསུམ་ལས་སྐྱེས་པ་མཚུངས་ཀྱང་སིམ་གཏུང་གི་བྱོད་པར་ཡོད་དེ། དེར་མཚུངས་ཀྱང་
རྒྱུན་གསུམ་ཉིད་ཀྱི་ནང་སེལ་གྱི་བྱོད་པར་ལས་སིམ་གཏུང་ཉིད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རྟོག་
པ་མཚུངས་ཀྱང་པན་ཚུན་སྟོས་ནས་གསལ་མི་གསལ་གྱི་བྱོད་པར་ཡོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། སྟོ་གཉིས་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བའི་སྟོགས་ལ་གཞན་སྟོང་མེད། སྟོ་གཉིས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་
བའི་སྟོགས་ལ་གཞན་སྟོང་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྷ་སྟེ། དུས་མཉམ་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་དགག་
ཕྱིས་འབྱུང་གཞན་གྱིས་སྟོང་བ་དགག་ གཅིག་གིས་གཉིས་ཀ་འཛིན་པ་དགག་ བདེ་སོགས་འབའ་
ཞིག་འཛིན་པ་དགག་

༼ ༩༣༽

གཟུང་ཡུལ་འབའ་ཞིག་འཛིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོན། གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། གཟུང་དོན་གཟུགས་ཐོར་ནས་བདེ་བ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛིན་པར་
ཐལ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ཀྱི་འཁོར་ཀྱི་བདེ་བ་གཉིས་ཀ་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་གཟུགས་ལས་སྐྱེས་པ་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རིག་སྤྱོད། ཐོག་མར་དབང་ཤེས་ཀྱིས་གཟུང་དོན་འཛིན། དེའི་རྗེས་
སྤྱི་ཡོད་ཤེས་ཀྱིས་བདེ་བ་རིམ་གྱིས་སྤེལ་ནས་འཛིན་ལོ་ཞེ་ན། བདེ་བ་སྤྱོད་པའི་སློ་ཚོས་ཅན། བདེ་
བ་བར་མ་ཆད་དུ་སྤྱོད་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། བདེ་བ་སྤྱོད་པའི་སྤྱི་ཡོད་པར་དུ་གཟུགས་སོགས་
འཛིན་པས་བར་དུ་ཆོད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བདེ་བ་སྤྱོད་བ་འཇུག་པ་མཁྱོགས་པའི་ཕྱིར། བར་ཆད་
མེད་པར་སྤྱང་ངོ་ཞེ་ན། གཟུགས་སོགས་འཛིན་པའི་སློ་ཚོས་ཅན། གཟུགས་སོགས་བར་མ་ཆད་དུ་
སྤྱང་བར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་འཛིན་པ་འཇུག་པ་མཁྱོགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དབང་པོའི་
རྣམ་པར་ཤེས་པས་ཡུལ་གཟུགས་སོགས་དང་བདེ་བ་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་འཛིན་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།
གཅོམ་གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་དང་བདེ་བ་གཉིས་
ཀ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་ན་གཟུགས་ཡིན་པས་
ཁྱབ་པའི་ཕྱིར་དང་། ཁྱོད་བསྐྱེད་པ་ལ་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་བདེ་བ་དེ་རྒྱས་པ་གྲུབ་པ་མེད་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་བདེ་བ་མེད་ཀྱང་རང་གི་གཟུང་དོན་གཟུགས་ལས་སྐྱེས་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་ཀྱི་གལ་ཏེ་གཟུགས་དང་བདེ་བ་གཉིས་ཀས་གཟུང་དོན་སོ་སོར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།
གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་

༼ ༣༣༽

རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚེས་ཅན། དེས་འགའ་བདེ་བ་འབའ་ཞིག་འཛིན་པར་ཐལ། བདེ་བ་རྒྱང་པས་ཁྱོད་
ཀྱི་གཟུང་དོན་བྱེད་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྡོ་སེར་སོ་སོར་རང་འབྲས་དབང་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་
ཀྱས་པས་དེས་འགའ་སྡོ་སོ་རྒྱང་པ་དབང་ཤེས་ཀྱིས་འཛིན་ཀྱས་པ་བཞིན་ནོ། །འདོད་ན། མིན་པར་
ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཟུགས་མ་གཟུང་ན་བདེ་བ་འཛིན་མི་ཀྱས་པའི་ཕྱིར། དྲིན། གལ་ཏེ་དབང་ཤེས་
ཀྱིས་གཟུགས་སོགས་དང་བདེ་བ་ལྟན་ཅིག་ཏུ་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་
ཤེས་པ་ཚེས་ཅན། བདེ་བས་ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་བྱེད་མི་ཀྱས་པར་ཐལ། བདེ་བས་གཟུང་དོན་བྱེད་
པའི་སྡོ་ནས་ཁྱོད་བསྐྱེད་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་བ་ནི། དྲིན། གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་
པ་དེས་ཕྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་པར་བདེ་བ་འབའ་ཞིག་གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་དོ་ཞེ་ན།
གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚེས་ཅན། བྱད་མེད་སོགས་ཀྱི་གཟུགས་མངོས་སོགས་
མི་འཛིན་པར་ཐལ། བདེ་བ་འབའ་ཞིག་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟེ། བདེ་བ་
གཟུང་དོན་དུ་བྱེད་ན་ཕྱི་རོལ་ཀྱི་དོན་མི་མཐོང་བས་བྱ་བའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། དྲིན། གཟུགས་འཛིན་
མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེས་གཟུགས་ཁོ་ན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། གཟུགས་
འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚེས་ཅན། རང་ལས་རྩལ་གཞན་པའི་བདེ་བ་སྤྱོད་པ་མི་འགྱུར་བར་
ཐལ། གཟུགས་ཁོ་ན་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡོ་ལ། ཡུལ་
གཟུགས་དང་བདེ་བ་གཉིས་ཅིག་ཅར་ཡོད་པའི་ཆེ། དེ་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱོད་པའི་སྟོ་སྟོའོ་ཞེ་ན། །

༼ ༡༣༩ ༽

སྐྱེས་བུ་གཅིག་གི་རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཅན། བདེ་སྤྱད་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱོད་བར་ཐལ། དུམ་འདོད་མི་
འདོད་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། གཤི་། གལ་ཏེ་ཉེར་ལེན་ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་གཅིག་
ལས་མེད་པས་བདེ་སྤྱད་གཉིས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། གཤི་། བདེ་སྤྱད་གཉིས་ཆོས་ཅན།
ཡིད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་སྤྱོད་ཀྱི་ཉེར་ལེན་མིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་བཅས་པོ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། བདག་གི་
གལ་ཏེ་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་དེ་བདེ་སྤྱད་གཉིས་ཀྱི་བདག་སྐྱེན་ཡིན་པས་བདག་སྐྱེན་གཅིག་ལས་
བདེ་སྤྱད་འགལ་བ་གཉིས་མི་འབྱུང་ངོ་ཞེ་ན། དེ། བདག་སྐྱེན་གཅིག་གིས་བདག་འབྲས་འགལ་བ་
གཉིས་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཉི་མའི་འོད་ཟེར་གཅིག་གིས་འཁྱུག་པའི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་
གཟུགས་མི་མཐོང་བ་དང་། མིའི་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་གཟུགས་མཐོང་བའི་བདག་སྐྱེན་གྱིད་
པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་དུམ་གཞན་རིག་གྱིད་ཉིད་དུ་བསྟན་པ་ནི། དེ། གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་
པར་ཤེས་པའི་འཁོར་ཀྱི་ཆོར་བ་བདེ་བ་ཆོས་ཅན། དུམ་གཞན་རིག་སྟེ། དོན་གྱི་རང་ངོས་ནས་
གཏད་པའི་རྣམ་པར་སྤང་བའི་སྤྱིར། དེས། རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་རིག་པའི་བདེ་
སོགས་ཆོས་ཅན། སྤྱི་དོན་དངོས་སུ་སྤྱོད་བཅས་ཡིན་ཏེ། སྤྱི་དོན་གྱི་རྣམ་པར་སྤྱོད་བཅས་ལ། སྤྱི་དོན་སྤྱོད་
བ་བཏགས་པ་ཅམ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དོན་གྱི་རྣམ་པར་སྤྱོད་བཅས་ལ་དོན་སྤྱོད་བ་
བཏགས་ནས་བཤད་དེ། དོན་གྱིས་རང་ངོས་གཏད་ནས་པའི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་རང་གི་བདག་ཉིད་དུ་
གྱུར་པ་དེ་སྤྱོད་བཅས་ཡིན་པའི་སྤྱིར། དེ་

༼ ༣༩༠ ༽

ཆོས་ཅན། ཕྱི་དོན་དམིགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་དོན་གྱིས་གཏད་པའི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
བདེ་སོགས་ཕྱི་དོན་བེམ་པོ་ཡིན་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བརྗོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ནི། འགྲིལ། གངས་ཅན་པ་ན་རེ། བདེ་སོགས་ནི་ཕྱི་རོལ་དེ་ཙམ་ལྟའི་རང་བཞིན་དང་། སེམས་མེད་
པའི་བེམ་པོ་དང་། རྣམ་པར་ཤེས་པ་རྫས་གཞན་གྱི་སྤང་བྱ་དེ་བྱད་ཆོས་གསུམ་ལྟན་ཡིན་གྱི། རང་
རིག་པ་མིན་ལོ་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བདེ་སོགས་གཞན་གྱིས་གཟུང་བ་དགག་
བདེ་སོགས་ཕྱི་རོལ་ཡིན་པ་དགག་ བདེ་སོགས་སེམས་མེད་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲི་
གཟུགས་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཟུགས་དང་བདེ་སོགས་གཉིས་ཀ་ཅིག་ཅར་གཟུང་
དོན་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་ན་གཟུགས་ཡིན་པས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ལ་གསུམ་སྟེ། སྣང་རུང་མ་དམིགས་ཏྲགས་ཀྱིས་དགག་ ཏ་ཅང་ཐལ་བའི་རིགས་པས་དགག་ དེ་ཡི་
ཉིས་སྟོང་བརྒྱད་མར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོ། གལ་ཏེ་ཕྱི་རོལ་དེ་ཙམ་ལྟ་དང་བདེ་སོགས་
གཅིག་ཡིན་པས་གཅིག་ཅར་འཛིན་ལོ་ཞེ་ན། སྟོ། སྟོ་སོགས་དང་བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན། རྫས་ཐ་དད་
ཡིན་པར་ཐལ། སྟོ་མ་འབྱུང་པ་ལ་རྫས་ཐ་དད་དུ་སྣང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྟོ། སྟེས་བྱ་དུ་མའི་
རྒྱུད་ལ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་གཅིག་ལ་དམིགས་ནས་འདོད་མི་འདོད་གོམས་པ་ལས་དགའ་
གདུང་གི་བྱད་པར་དུ་མི་འབྱུང་བར་ཐལ། ཉམས་སྤྱུང་བྱའི་བདེ་སྤྱུག་གཉིས་ཀ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་
གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ་། གལ་ཏེ་ཕྱི་དོན་གྱི་རོ་བོར་

༼ ༣༩༽

གྱུར་པའི་བདེ་སོགས་གོམས་པ་ལས་དགའ་གདུང་གི་བྱད་པར་དུ་མི་འགྱུར་ཡང་། སྒྲིའི་ངོ་བོར་གྱུར་
པའི་བདེ་སོགས་གོམས་པ་ལས་དགའ་གདུང་གི་བྱད་པར་དུ་འགྱུར་བས་མི་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ། དེ་
ཙམ་ལྟ་བོ་དེ་བདེ་སོགས་མིན་པར་ཐལ། དགའ་གདུང་གི་ངོར་ཉམས་སུ་སྤང་བར་བྱ་བ་དེ་ཡིན་ན་སྒྲི་
ཡིན་པས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཤམ། དེ་ཙམ་ལྟ་བོ་ཆོས་ཙན། བདེ་སོགས་ཡིན་ཏེ། བདེ་སོགས་ཀྱི་
བདག་ཉིད་ཙན་གྱི་སྒྲིའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། རིགས་ཐ་དད་ཡིན་ན་གཟུགས་འཛིན་
མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྒྲིའི་བྱ་ཆོས་ཙན། ཡུལ་ཀུན་གྱི་འཛིན་བྱེད་མིན་
པར་ཐལ། ཡུལ་ཀུན་དང་རིགས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཙན། ཡུལ་ཀུན་གྱི་བ་བ་
པོ་མིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། འདོད་པ་རིགས་ཐ་དད་ཡིན་ན་གཟུགས་འཛིན་མིན་པ་འགོག་
པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཙན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རིགས་ཐ་དད་ཡིན་ན་རྒྱ་འབྲས་མིན་པས་
བྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ཙམ་ལྟ་བོ་བདེ་སོགས་སུ་འདོད་པ་དེ་ཡང་བསལ་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་རོལ་གྱི་
བདེ་སོགས་དང་སྒྲོམ་ཆེན་པོ་ཆོས་ཙན། རྣམ་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་དང་དེས་བཞག་པའི་འབྲས་བྱ་
མིན་པར་ཐལ། རིགས་ཐ་དད་ཡིན་པས་གཟུགས་འཛིན་མིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཟུགས་འཛིན་
ཡིན་པ་ཙམ་གྱིས་རྒྱ་འབྲས་སུ་འགྱུར་ན། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྒྲིའི་བྱ་དང་ཡུལ་ཆོས་ཙན། རྒྱ་
འབྲས་སུ་ཐལ། གཟུགས་འཛིན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བདེ་སོགས་སེམས་མེད་ཡིན་པ་དགག་
པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤང་བྱ་ཡིན་པས་སེམས་སུ་བྱུང། སྤྱོད་བྱེད་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བ་དགག་པའོ། །

༼ ༣༤༣ ༽

དང་པོ་ནི། དྲི། བདེ་སོགས་ཚེས་ཅན། ནང་ཉིད་ཡིན་ཏེ། གོམས་པ་ལས་དགའ་གདུང་དུ་གྱུར་བའི་
ཕྱིར། དེ་ཚེས་ཅན། སེམས་ཀྱི་རང་བཞིན་ཡིན་ཏེ། སེམས་ཀྱི་སྤང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྤྱེ། སྤང་
བྱ་དེའི་རང་བཞིན་མིན་ན་སྤང་བྱ་དེའི་སྤང་བྱེད་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྒོ་
སྤྱང་ཐ་དད་མ་དམིགས་ཏྟགས་ཀྱིས་དགག་པའི་སྤང་བ་མ་དེས་མཚོན་པའི་དཔེ་གཉིས་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ། མ་གྱུབ་སྤྱེ། བདག་ཤེས་རིག་གི་སྦྱེས་བྱ་དེ་བདེ་སོགས་ཀྱི་རང་བཞིན་མིན་
ཡང་སྒྲོམ་ཆེན་པོ་ལ་རྣམ་པར་ཤར་བའི་བདེ་སོགས་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མངོན། བདེ་སོགས་
ཚེས་ཅན། ཉམས་སྤྱང་བའི་རྣམ་པ་ཅན་དང་རྗེས་ཀྱི་བྱ་བའི་རྣམ་པ་ཅན་ལས་མ་གཏོགས་པའི་
ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་སྒྲོམ་ཆེན་པོ་མེད་པར་ཐལ། དེ་སྤང་བྱུང་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱིའི་དཔེ་དགག་ནང་གི་དཔེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷགས། སྒོ་སྤྱང་གཉིས་པོ་
དོན་ལ་ཐ་དད་ཀྱང་འབྲེས་པས་སྒོ་ལ་ཐ་དད་དུ་མི་སྤང་བ་ཡིན་ཏེ། ལྷགས་གོང་དམར་འབར་བར་སོང་
བའི་ཆེ་ལྷགས་རྩལ་དང་མེ་རྩལ་བཞིན་ལོ་ཞེ་ན། དྲི། དངོས་པོ་ལ་རྗེས་ཐ་དད་དང་རྗེས་ཐ་དད་མ་
ཡིན་པའི་རྣམ་གཞག་མི་འཐད་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱིས་རྗེས་གཅིག་ཏུ་མ་དམིགས་ན་རྗེས་
གཅིག་མིན་པས་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། མི། མངོན་སུམ་གྱིས་རྗེས་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པ་དེ་རྗེས་ཐ་དད་
པའི་སྦྱབ་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། མངོན་སུམ་གྱིས་རྗེས་གཅིག་ཏུ་དམིགས་པ་དེ་རྗེས་གཅིག་པའི་སྦྱབ་
བྱེད་མིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྤྱེ། ལྷོག་བྱུང་ཏྟགས། གདྲི་བ་དངོས་པོ་ལ་འགའ་ཞིག་རྗེས་ཐ་དད་དང་
འགའ་

༼ ༣༥༣ ༽

ཞིག་རྫས་ཐ་དད་མེད་པར་འཛོག་པའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་ཐལ། རྩལ་དང་དཀར་སོགས་རྫས་ཐ་དད་
དུ་སྒྲང་ཡང་རྫས་ཐ་དད་མིན། གློ་དང་སྤྱོད་བ་གཉིས་རྫས་གཅིག་དུ་སྒྲང་ཡང་རྫས་གཅིག་མིན་པའི་
སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་ཤེས་གཅིག་གི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་བདེ་བ་ལྟ་བུ་གསལ་པོར་སྐྱེས་པའི་ཆེ།
སྤྱག་བསྐྱལ་སོགས་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་ཀྱང་ཐ་དད་པ་བཞིན་དུ་གློ་སྤྱོད་གཉིས་པོ་ཐ་དད་དུ་ཡོད་
ཀྱང་ཐ་དད་དུ་མ་དམིགས་སོ་ཞེ་ན། གཅིག་གསལ་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན།
ཁོད་ཀྱི་འཁོར་དུ་ཚོར་བ་བདེ་བ་གསལ་པོར་སྐྱེས་པའི་ཆེ། ཚོར་བ་སྤྱག་བསྐྱལ་མ་དམིགས་ཀྱང་
ཚོར་བ་བདེ་སྤྱག་གཉིས་རྫས་ཐ་དད་དུ་བྱུང་སྟེ། ཁོད་ཀྱི་རྒྱན་གྱི་མ་ལ་ཚོར་བ་སྤྱག་བསྐྱལ་སྐྱེས་
པའི་ཆེ། སྤྱག་བསྐྱལ་དེ་སྤར་གྱི་བདེ་བ་དེ་ལས་ཐ་དད་དུ་དམིགས་པའི་སྤྱིར། བཞི་བ་ཡང་དག་
གསལ་སྒྲང་སྐྱབ་སྟེ་རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་བཤད་པ་ནི། ཚད་མ་མདོར། རྣམ་འབྱོར་རྣམས་ཀྱི་སྒྲ་
མས་བསྟན། །མ་འདྲེས་པ་ཡི་དོན་ཅུ་མ་མཐོང་། །ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མཚན་གཞི་
སྒོམ་བྱང་བསྟན། མཚན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་བསྐྱབ། བྲལ་བྱ་རྟོག་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྣམ་པར་ཤེས་
བཞིའི་སྟེང་གི་མི་རྟག་སོགས་བཅུ་དྲུག་གོམས་པ་ལས་གོམས་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྒྲང་ཐོབ་པའི་གློ་
དེ་ཚོས་ཅན། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་དོན་གོམས་པ་ལས་ཡང་དག་པའི་དོན་
ལ་གསལ་སྒྲང་བསྐྱེད་པའི་གློ་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། གོམས་ལས་གསལ་སྒྲང་འབྱུང་
བ་བསྐྱབ། གསལ་བ་སྒྲང་བསྐྱེད་པའི་རྟོག་མེད་བསྐྱབ། ཡང་དག་མིན་

༼ ༣༩༩ ༽

ལའང་གསལ་སྒྲུང་ཡོད། ཚད་མ་ཡིན་མིན་བྱེ་སྟེ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་འཕགས་པའི་བདེན་
བཞི་བསྟོམ་པའི་སྟོ་ཚས་ཅན། གོམས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ན་གོམས་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྒྲུང་འབྱུང་སྟེ།
གོམས་པ་མཐར་ཐུག་པ་ན་གོམས་བྱའི་དོན་ལ་རྟོག་བྲལ་དུ་འགྱུར་བའི་བྱིར། དཔེར་ན་འདོད་འཇིག་
སོགས་གོམས་པའི་སྟོ་བཞིན། གཉིས་པ་ནི། རྟོག་རྒྱལ་ལ་འབྱོར་མཛོད་སྟུམ་ཚས་ཅན། ཡང་དག་པའི་
དོན་ལ་རྟོག་པ་མེད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡང་དག་པའི་དོན་གསལ་བ་སྒྲུང་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། བྱིར་སྟེ། ཡུལ་
དེ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་ན་ཡུལ་དེ་མི་གསལ་བ་སྒྲུང་བས་བྱིར་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་རྟོག་པ་ལ་ཡང་གསལ་
སྒྲུང་ཡོད་དེ། མི་ལམ་གྱི་ཤེས་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། མི་མི་ལམ་གྱི་གནས་སྐབས་ཀྱི་བྱིར་པ་རྟོག་པ་
ཚས་ཅན། རང་ཡུལ་མི་གསལ་བ་སྒྲུང་བ་ཡིན་ཏེ། རང་ཡུལ་མི་གསལ་བ་སྒྲུང་བ་རྗེས་ཀྱི་བྱིར་ཤེས་
ཀྱིས་བྱིར་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། མི་ཡང་དག་པ་མིན་པའི་དོན་བསྟོམས་པ་ལས་ཀྱང་
གསལ་སྒྲུང་འབྱུང་བ་ཡོད་དེ། མི་སྟུག་པ་དང་བྱང་པར་གྱི་ཉིང་དེ་འཇིག་སོགས་པ་བསྟོམས་པ་ལས་
བསྟོམ་བྱའི་དོན་ལ་རྟོག་མེད་དང་གསལ་སྒྲུང་འབྱུང་བ་མཐོང་བའི་བྱིར། དེ། ཡང་དག་པ་བདག་མེད་
པའི་དོན་དང་ཡང་དག་པ་མིན་པ་བྱང་པར་སོགས་ཀྱི་དོན་བསྟོམ་པའི་སྟོ་ཚས་ཅན། སྟོམ་པ་རྫོགས་
པ་ན་བསྟོམ་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྒྲུང་དང་རྟོག་མེད་དུ་འགྱུར་ཏེ། རྟོག་བཟོན། གོམས་པ་རང་གི་རང་
གིས་བྱང་པར་དུ་འགྱུར་བའི་བསྟོམ་བྱའི་དོན་དེ་སྟོམ་པའི་སྟོ་ཡིན་པའི་བྱིར། བཞི་པ་ནི། དེ།
འཕགས་པའི་བདེན་པ་བཞི་བསྟོམས་པ་ལས་བསྟོམ་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་སྒྲུང་ཐོབ་པའི་སྟོ་ཚས་ཅན།
ཚད་མ་ཡིན་ཏེ། མི་བསྟོ

༼ ༣༤༥ ༽

བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མི་སྤྱད་པའི་ཉིང་རེ་འཇིན་གོམས་པ་ལས་གོམས་བྱའི་དོན་ལ་གསལ་
སྤང་ཐོབ་པའི་སློ་ཆོས་ཅན། ཆད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱེད་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
ཤོས། བྱམ་འཇིན་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པ་ལ་རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱམ་པ་ལ་སྐྱོད་དངོས་སུ་འཇིན་
པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་རྟོག་བྱལ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་སྐྱོད་མི་
འཇིན་པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་མངོན་སུམ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོ་ལ་
རྟོག་བྱལ་མ་འབྱལ་པའི་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མ་འབྱལ་རྟོགས་ཕྱིར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་
བཤད་པ་ནི། མདོར། འབྱལ་དང་ཀྱན་རྫོབ་ཤེས་པ་དང་། ༄ཇིས་དཔག་ཇིས་སུ་དཔག་ལས་
བྱུང་། །བྱན་དང་མངོན་འདོད་ཅེས་བྱ་འོ། །མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་རབ་རིབ་བཅས། །ཞེས་གསུངས་
པའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་བཞི་རུ་བསྟུ། རྟོག་པ་གསུམ་གྱི་དགོས་པ་
བཤད། བསྐྱེད་པ་ལོགས་སུ་བཀར་བའི་དོན་ནོ། །དང་པོ་ནི། མདོར། མདོར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་
བདུན་རུ་བཤད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པའི་སློ་ནས་བཞིར་འདུས་ཏེ། བརྟེན་ཅན་དང་དོན་གཞན་ལ་
སློ་འདོགས་པའི་དང་། སྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་དང་། རྟོག་པ་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གསུམ་དང་།
རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གཅིག་ནམས་སུ་འདུས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དགོས་པ་
མདོར་བསྟན། རང་བཞིན་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱད་ཀྱན་རྫོབ་པའི་ཤེས་པ་དང་
འབྱལ་པའི་ཤེས་པ་གཉིས་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་

༼ ༣༥༩ ༽

གི་དབྱེ་བ་བཤད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་དབང་པོ་ལས་སྐྱེས་པའི་ཤེས་པ་མིན་
པར་སྐྱབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས། རྗེས་དཔག་སོགས་བཞི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་དབྱེ་བ་
བཤད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྟོག་པ་སྤྲ་མ་གཉིས་དབང་ཤེས་མིན་པར་སྐྱབ་པའི་མཐུན་
དཔེ་བསྟན་པའི་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འབྲུལ་བ་སྟོང་བ་རྒྱས་པར་བཤད།
རྗེས་དཔག་སོགས་སྐྱབ་རྒྱས་པར་བཤད། སྤྲ་མ་སྐྱབ་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། བརྟེ་
བརྟེ་རྟེན་ཅན་དང་དོན་གཞན་ལ་སྟོ་འདོགས་པའི་རྟེན་པ་ཆོས་ཅན། བྱེད་དབང་ཤེས་སུ་འབྲུལ་རྒྱ་
ཡོད་དེ། བྱེད་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དང་། དུལ་ལ་སྟན་ཅིག་ཏུ་འབྲུག་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེར་
འབྲུལ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རི། རྟོག་ཏུ་གྱུར་པའི་དོན་ཅན་གྱི་རྟེན་པ་བཞི་པོ་ཆོས་ཅན། མངོན་
སུམ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་དུལ་འཛིན་པ་བརྟེ་བརྟེ་ལ་སྟོས་པའི་སྟོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དོ། བརྟེ་
རྟེན་ཅན་གྱི་རྟེན་པ་དང་དོན་གཞན་ལ་སྟོ་འདོགས་པའི་རྟེན་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་རྟགས་འབྲ། གསུམ་
པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དབང་ཤེས་ཡིན་པའི་རང་ལུགས་བརྟེ་ད། ཡིད་རྟོག་ཡིན་པའི་གཞན་ལུགས་དགག་
དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་དོན་བསྐྱབ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདོར། མདོར་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་དབྱེ་
བ་འཆད་པའི་སྐྱབས་སུ་རབ་རིབ་ཅན་སོགས་ཀྱི་ཆོག་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ།
རྟོག་པ་དང་བྲལ་མངོན་སུམ་མོ། །ཞེས་སྒྱུར་བཏང་བ་ལ་རྟོག་པ་དང་བྲལ་ཡང་འབྲུལ་ན་མངོན་སུམ་
ལྟར་སྤང་ཡིན་ཞེས་དམིགས་ཀྱིས་བསལ་བའི་ཆེད་ཡིན་

༼ ༣༤༽

པའི་ཕྱིར། རྟོག་མེད་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་སྟོན་པའི་སྐབས་སུ་རབ་རིབ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དབེར་སྟོས་
པ་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་འབྱུང་པ་ཐམས་ཅན་མཆོན་པར་བྱེད་དེ། དབང་ཤེས་འབྱུང་པ་བསྐྱེད་པའི་
རྒྱུ་ཅུ་མ་སྟོན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བརྗོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ།
མདོའི་འབྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རབ་རིབ་ཅན་དང་སྒྲ་བ་གཉིས་སྤང་ལ་སོགས་པའི་ཤེས་པ་དེ་ཡང་
ཡིད་རྟོག་ཁོ་ན་ཡིན་པས་དེ་བསལ་བ་ལ་དམིགས་བསལ་གྱི་ཆིག་དོན་མེད་དེ། མངོན་སུམ་གྱི་
མཆོན་ཉིད་རྟོག་བྲལ་གྱིས་སེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེས་ཟེར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡིད་སྟོ་ལྷུང་དང་
རིགས་པས་དགག་ རྟོག་པ་དངོས་སྟོབས་རིགས་པས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཅོད་སྐྱབ་
མཁན་པོའི་ལྷུང་གིས་དགག་ དབང་རྟེན་གཞན་ལ་མཚུངས་པས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྟོ་སྒྲ་
གཉིས་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཡིད་གྱི་ཤེས་པ་
ཡིན་པ་ལ་ཅོད་སྐྱབ་ལས་དེ་དག་ཀྱང་དོན་དམ་པར་ནུམ་པ་གཞན་དུ་ཡོད་པ་དག་ནི་སྒྲ་བ་གཉིས་ལ་
སོགས་པར་སྤང་བ་དང་། སྟོན་པོ་ལ་སོགས་པར་སྤང་བའི་ཤེས་པའི་རྒྱ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ལྷུང་གིས་
གཞོད་པའི་ཕྱིར། གཤམ། ལྷུང་དེའི་དོན་དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་སྒྲ་གཉིས་གསལ་སྤང་གི་ཤེས་པའི་
བརྒྱུད་རྒྱ་ཡིན་པ་ལ་དགོངས་པས་སྟོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཕྱི་དོན་དབང་ཤེས་གྱི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་པ་
འགོག་པའི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། ཡིད་ཤེས་གྱི་བརྒྱུད་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ན། དབང་ཤེས་གྱི་
དམིགས་རྒྱུན་དུ་ཐལ་བ་སྐབས་སུ་བབས་པ་མིན་པར་ཐལ། །

༼ ༣༥ ༽

དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པས་དབང་ཤེས་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་པར་འདོད་པ་འགོག་པའི་སྐབས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དཔྱད་། དབང་པོ་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པའི་འཛོགས་བྱེད་གང་ཡིན། དབང་པོ་
གཟུགས་ཅན་པ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས། རྒྱ་གཉིས་གསལ་
སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་དུ་འགྱུར་པའི་
རྗེས་སུ་གསལ་མི་གསལ་དུ་འགྱུར་བ་དང་ལྡན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས། རྒྱ་གཉིས་གསལ་
སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཏ་ཅང་ཐལ་བ་བཞི་ཡིས་
དགག་གསལ་བ་སྒྲུང་བའི་ཉགས་ཀྱིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདྲིར། རྒྱ་གཉིས་གསལ་སྒྲུང་གི་
ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་བསྐྱད་པ་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྟོག་
མི་བྱེད་པར་ཐལ། ཡིད་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཐག་ཁ་ལ་སྒྱུལ་དུ་འཁྱུལ་པའི་སློབ་བཞིན། དེ་ཆོས་ཅན།
རང་ཡུལ་བརྗོད་པས་རང་ཉིད་སྐྱེ་བར་ཐལ། ཡིད་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཡུལ་
མཐོང་བ་བརྟེན་ལ་སྟོས་པར་ཐལ་བ་དང་། རང་ཡུལ་མི་གསལ་བ་སྒྲུང་བར་ཐལ། ཡིད་རྟོག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཉིད། གཉིད་ལོག་པའམ་སད་པའི་གནས་སྐབས་ཀྱི་རང་ཡུལ་གསལ་སྒྲུང་
ཅན་ཀྱི་སློབ་ཆོས་ཅན། རྟོག་མེད་ཡིན་ཏེ། སྐྱོད་འཛིན་པས་སྒྲུང་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་
གཉིས་ཀའང་ཡུལ་མི་གསལ་བ་སྒྲུང་བའི་དེ་ཆོས་ཅན། རྟོག་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱོད་དངོས་སུ་འཛིན་པའི་
སློབ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་

༼ ༣༥༩ ༽

ནི། དེ། ལྷ་བ་གཉིས་གསལ་སྤང་གི་དབང་ཤེས་ཚུལ་ཅན། བྱོད་རྟོག་མེད་ཡིན་ནའང་ཆོད་མར་
འགྱུར་བ་རབ་རིབ་བཅས། །ཞེས་པའི་ཆོག་གིས་བཀག་པ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་རྟོག་མེད་ཡིན་ཡང་བསྐྱེ་
བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་པ་དང་རྟོག་མེད་ཀྱི་མངོན་སུམ་ལྟར་སྤང་གི་སྡེ་ཆོན་གཉིས་སོ་སོར་
བཤད་པ་ཚུལ་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྱུང་ཤེས་ཡིན་ན་མངོན་སུམ་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆོད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་གཞལ་བྱ་རྟོགས་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཆོད་འབྲས་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཆོད་
འབྲས་གཞལ་གསུམ་རྣམ་གཞག་བཤད། རྣམ་གཞག་དེ་ཡི་སྐྱབ་བྱེད་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་
སྟེ། ཕྱི་དོན་ལས་བྱུང་དོན་རིག་ཆོད་འབྲས་བཤད། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་རྣམ་རིག་ཆོད་འབྲས་
བཤད། ཕྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་རང་རིག་འབྲས་བྱུར་བྱུབ། རྣམ་པ་རྟུན་ཡང་རང་རིག་འབྲས་བྱུར་བྱུབ་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་པ་སྟེ། ཆོད་འབྲས་བདག་ཉིད་གཅིག་པར་བསྐྱབ། ཆོད་འབྲས་དོན་གཞན་
ཡིན་པ་དགག། བདག་གཅིག་པ་ལ་ཚོད་པ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། དོན་རྟོགས་འཛོག་རྒྱས་
སྐྱབ་བྱེད་ཡིན། འཛོག་རྒྱས་བྱུང་པར་གཉིས་ལྡན་དགོས། དེས་ན་ཆོད་འབྲས་དོན་གཞན་མིན། དེ་
ལྟར་ཡིན་ཡང་བྱ་བྱེད་རུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། གྱུ། སྤྱིར་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཞེས་པའི་སྐྱབས་
འདིར་ཚུལ་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་གང་རུང་གཅིག་སྐྱབ་པ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་ཐམས་ཅད་དང་། སྐྱབ་བྱེད་གང་
རུང་གཅིག་གིས་བསྐྱབ་བྱ་ཐམས་ཅད་བསྐྱབ་རྒྱས་པ་མིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་པོ་སོ་སོ་ལ་སྐྱབ་
བྱེད་གསུམ་པོ་སོ་སོར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། འོན་སྐབས་འདིར་གང་ཡིན་ཞེ་ན། །

༩༥༠༽

ཚད་འབྲས་ཀྱི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། སྐབ་བྱེད་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྣམ་པར་འཛོག་བྱེད་ཉིད་སྐབ་
བྱེད་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་རྣམ་པ་གཞག་བྱའི་འབྲས་བྱ་བསྐྱབ་བྱར་འཛོག་པའི་
སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་པའི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དགོས། རོན་གྱི་རྣམ་
པར་ཤར་བ་དགོས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་པས་རོན་རྟོགས་འབྱེད་པར་བྱས། དེས་ན་
དབང་པོ་འཛོག་བྱེད་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོ། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རོན་
རྟོགས་སོ་སོར་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པ་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་ལས་
རྩམ་གཞན་ཡིན་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་རོན་རྟོགས་སོ་སོར་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་མིན་དགོས་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གསལ་མི་གསལ་ལས་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་གསལ་མི་གསལ་དུ་གྱུར་པ་ཡོད་ཀྱང་། དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་རོན་རྟོགས་སོ་སོར་
འབྱེད་མི་བྱས་ཏེ། ཁྱོད་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལས་རྩམ་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་
ཏེ། རོན་འབྲས་རོན་རྟོགས་འཛོག་པར་བྱས། དེས་ན་དབང་པོ་འཛོག་བྱེད་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོ།
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རོན་རྟོགས་སོ་སོར་འབྱེད་པར་བྱེད་པའི་ཆོས་དེ་ཡིན་
ན་རོན་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་ཤར་དགོས་ཏེ། རོན་གྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་མ་ཤར་ན་ཁྱོད་ཀྱིས་རོན་རྟོགས་
སོ་སོར་འབྱེད་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྣིམས། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
གསལ་མི་གསལ་ལས་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གསལ་མི་གསལ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་ཀྱང་། ཁྱོད་ཀྱིས་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱི་རོན་

༼ ༣༥༽

རྟོགས་སོ་སོར་འབྱེད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་ལ་དོན་གྱི་རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དྲོ་
འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་ལ། སྟོན་པོས་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ཆོས་ཅན།
སྟོ་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་གྱིས་སྟོན་པོ་རྟོགས་པའི་སྐབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཛོགས་བྱེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དོན་རྟོགས་ཀྱི་སྐབ་བྱེད་དོན་དང་འབྲ་བ་ལས་གཞན་ཡིན་ན། སྟོ་འཛིན་དབང་
པོའི་མདོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པོ་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་འབྲེལ་བ་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྟོན་པོའི་
རྣམ་པ་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། སྟོན་པོ་རྟོགས་པ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པོའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ལས་གཞན་མ་
ཡིན་ཏེ། སྟོན་པོའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། ཚད་འབྲས་
བདག་ཉིད་གཅིག་ཡིན་ཞིང་བྱ་བྱེད་དོན་གཞན་མེད་ན་བྱ་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
དྲོ་སྟོར་སྟངས་དབང་ཤེས་ཀྱི་རང་བཞིན་སྟོན་པོས་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་དེ་ཆོས་
ཅན། དོན་ལ་བྱེད་པ་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་སྟོན་པོ་རྟོགས་པ་འཛོགས་པའི་བྱེད་པ་དང་བཅས་པ་ལྟ་བུར་
སྟངས་སྟེ། དོན་ལ་བྱེད་པ་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་ཁྱོད་ཀྱི་དབང་གིས་སྟོན་པོར་རྟོགས་པ་འཛོགས་རུས་
པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན། དཔེར་ན་འབྲས་བུ་བྱ་བྱེད་ཆའི་ལུས་དེ་པ་མའི་གཟུགས་དང་འབྲ་བར་སྐྱེས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་བྱ་བྱེད་ཆེས་པ་མའི་གཟུགས་འཛིན་ཞེས་བརྗོད་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
སྦྱིར་དགག་སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲོ་དོན་ལ་ལྟ་བ་དང་། དབང་པོ་གཟུགས་ཅན་པ་དང་།
དབང་དོན་སྤངས་པ་དང་། བྱེད་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་ཆོས་ཅན། དོན་རྟོགས་ཆད་མའི་སྐབ་བྱེད་མིན་

〔 ༣༥༩ 〕

ཏེ། རོན་རྟོགས་ཚད་མ་དང་རྫས་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྱི། ཁྱབ་སྟེ། རོན་རྟོགས་ཚད་མའི་སྐྱབ་བྱེད་
གསུམ་གྱི་ནང་ནས་སྐབས་འདིར་རོན་རྟོགས་ཚད་མའི་འཛོག་བྱེད་དེ། རོན་རྟོགས་ཚད་མའི་སྐྱབ་
བྱེད་དུ་འདོད་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། དབང་པོ་རོན་རྟོགས་འཛོག་བྱེད་མིན། ཁྱད་
པར་འཛིན་པ་འཛོག་བྱེད་མིན། དབང་དོན་འཕྲད་པ་འཛོག་བྱེད་མིན། གོམས་ལས་འདུས་བྱས་
འཛོག་བྱེད་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀྱིན། མིག་དབང་གི་ཟུགས་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། རོན་རྟོགས་སོ་
སོར་འབྱེད་མི་རྒྱས་པ་ཐལ། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཀྱན་གྱི་མཚུངས་རྒྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ། དེ་
ཆོས་ཅན། མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པས་སྡོ་སེར་སོགས་རྟོགས་པ་སོ་སོར་འབྱེད་མི་རྒྱས་པར་ཐལ།
སྡོ་སེར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་མ་ཤར་བའི་ཕྱིར། འདྲིས། དབང་པོ་རོན་རྟོགས་ཀྱི་འཛོག་བྱེད་ཚད་མ་
མིན་པར་བསྟན་པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རོན་ལ་སྟོབ་སོགས་ཀྱང་
རོན་རྟོགས་ཀྱི་འཛོག་བྱེད་ཚད་མ་མིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ། ཡོན་ཏན་སོགས་
ཁྱད་པར་འཛིན་པའི་སྟོ་ཆོས་ཅན། ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཡུལ་ཅན་མིན་པར་ཁྱད་པར་གྱི་ཡུལ་ཅན་ཡིན་
པའི་ཁྱད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པར་མ་ཤར་བར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། སྟོ། ཁྱད་
པར་ཅན་རྫས་འཛིན་པའི་སྟོ་ལའང་འགྲེའོ། །གྱི། ཁྱད་པར་དང་ཁྱད་པར་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན།
དངོས་ཡུལ་ཐ་དད་ལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པ་ཐལ། རྣམ་པར་གཞག་འཛོག་གི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། དོན། གལ་ཏེ་སྟོན་མེད་དེ། ཤེས་པ་དེ་གཉིས་དུས་སྡོ་སྟོར་འབྱུང་བས་དོན་གཅིག་ལ་
འཇུག་པའི་ཕྱིར་

༼ ༣༥༣ ༽

ཞེན། བྱད་པར་གྱི་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། འོན་གཅིག་ལ་ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་བྱད་པར་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་དོན་
མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་དེ་ངེས་ཤེས་འདྲན་པའི་ཚུལ་གྱིས་རྟོགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། ལྟོག་ཉེས་པོ་
ཚོས་ཅན། རིམ་བཞིན་འབྱུང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུང་དོན་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། ལྟོ་དེ་
གཉེས་ཅིག་ཅར་འབྱུང་ན་ལྟོ་དེ་གཉེས་ཚོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། ཅིག་ཅར་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། བྱབ་པ་ཁས། ཁྱོད་རང་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེན། དྲི་སྡོལ་འདྲི་དབང་པོའི་མདོན་
སུམ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་གཅིག་ལ་ཆད་འབྲས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་གཞག་ཏུ་རུང་སྟེ། ཁྱོད་
ཀྱི་རྗེས་གཅིག་ལ་སྡོན་པོ་དང་འབྲས་པའི་ཆ་དང་། སྡོན་པོ་རྟོགས་པའི་ཆ་གཉེས་ཡོད་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ནི། བདེ་ག་བུམ་འཛིན་མིག་གི་རྣམ་པར་ཤེས་པ་ཚོས་ཅན། བུམ་པའི་ཚོས་ཀྱན་དང་
འཐད་པར་བྱད་པར་མེད་ན་ཡང་། བུམ་པའི་གཟུགས་ཁོ་ན་རྟོགས་པའི་ངེས་པ་མེད་པར་ཐལ། བུམ་
པའི་སྐྱད་ཅིག་སོགས་ཐམས་ཅད་དང་འཐད་པར་བྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་དེ་ཁྱོད་རང་ལ་
ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེན། དྲི་བུམ་པའི་ཚོས་ཀྱན་དང་འཐད་པར་བྱད་པར་མེད་ན་ཡང་། བུམ་པའི་
གཟུགས་ཀྱིས་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པར་ཤར་བ་ཚོས་ཅན། བུམ་གཟུགས་རྟོགས་པའི་
མདོན་སུམ་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། དེའི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གལ་ཏེ་ཤེས་པ་སྡོ་
མས་ཕྱི་མ་དོན་སོ་སོར་འཛིན་པར་འདུས་བུས་པ་ལས་དོན་རྟོགས་སོ་སོར་འཛོག་པ་ཡིན་ནོ་ཞེན།
འདུས། དོན་སོ་སོར་འཛིན་པར་འདུས་བུས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། དོན་རྟོགས་སོ་སོར་འཛོག་མི་རུས་

༼ ༣༥༽

པར་ཐལ། རོན་གྱི་ནམ་པར་ཤར་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཤམ། རོན་རྟོགས་དང་རོན་འབྲ་བ་
ཆོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། རྩམ་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མ་ཁྲབ་པར་ཐལ།
ལྟོག་པ་ཐ་དད་ལ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་འཛོག་ཏུ་རུང་བའི་ཕྱིར། གྱི། བྱ་བ་དང་བྱེད་པ་ཐ་དད་པའི་ཐ་
སྙད་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཅམ་ཡིན་གྱི་རོན་ལ་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། བྱ་བྱེད་གྱི་ཐ་སྙད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤ། དཔེར་ན་སྤྱ་གྱིས་ཤིང་གཙོད་པ་སྤྱ་བྱ་ལ་ལས་ཤིང་དང་གཙོད་བྱེད་སྤྱ་གྱི་གཉིས་
པོ་ལས་ཐ་དད་པའི་བྱ་བྱེད་རོན་གཞན་མེད་དེ། ཤིང་དུམ་བུར་སོང་བ་ལ་བྱ་བ་དང་སྤྱ་གྱི་ལ་བྱེད་
པའི་ཐ་སྙད་སློ་བཅུགས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བག་ཆགས་བཅུན་བྱང་ནམ་རིག་ཆད་འབྲས་
བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རོན་དམ་རང་རིག་ཆད་འབྲས་བཤད། ཐ་སྙད་རོན་རིག་ཆད་འབྲས་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤང་བ་རོན་འབྲས་ཡིན་པ་བཀག་ནས་རང་རིག་འབྲས་བུར་བསྐྱབ། སྤང་
བ་ཕྱི་རོན་ཡིན་པ་བཀག་ནས་རང་རིག་འབྲས་བུར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཟུང་འཛིན་
རྩམ་གཞན་བདེན་པ་དགག་དེས་ན་རང་རིག་འབྲས་བུར་བྱུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་ལྟ་སྟེ། ཕྱི་རོན་རིག་
པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་དེས་ན་གཟུང་འཛིན་གཉིས་མེད་བསྐྱབ། རང་ཉིད་རིག་ལ་ཚོད་པ་སྤང་། རོན་
གཞན་རིག་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན། མེད་ཀྱང་སྤང་བ་འབྲུལ་ངོར་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱི་
རོན་རིག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ནི། བཟོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་རྒྱས་པར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོན། མདོ་སྟེ་
པ་ཁྱོད་རོན་རིག་འབྲས་བུར་འདོད་ན། དེའི་

༼ ༣༥༥ ༽

མཚན་གཞི་གང་ཡིན། གཟུགས་སྒྲ་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པར་ཤར་བའི་མངོན་སུམ་འདི་ཉིད་དོ་ཞེ་ན། དེ་
གང་གིས་དོན་རིག་ཏུ་འཛོག་ དོན་དང་འབྲ་བའི་ཕྱིར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འབྲ་བ་ཙམ་
ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་དགག་ སྐྱེས་ལ་འབྲ་བས་བསྐྱབ་པ་དགག་ དེས་དང་བཙས་པས་བསྐྱབ་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྱུང་། དོན་དང་འབྲ་བ་ཆོས་ཅན། དོན་ཉོགས་པའི་འཛོག་བྱེད་མིན་པར་ཐལ།
ཁྱོད་ཡིན་ན་དོན་ཉོགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། འོ་ན་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པས་དོན་སྟོང་བའི་འཛོག་
བྱེད་གང་ཡིན་ཞེ་ན། དྲིན། དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རིགས་པས་དབྱུད་པའི་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱི་དོན་
སྟོང་བའི་འཛོག་བྱེད་མེད་པར་ཐལ། དེའི་ཆེ་ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་སྟོང་བ་ཉིད་མི་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟུལ།
དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་རྟུལ་ཕྱན་དང་འབྲ་བ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་རགས་པའི་
རྣམ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར། དྲི། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དོན་ལས་ཕྱི་དོན་དང་འབྲ་བ་སྐྱེས་པ་མིན་པར་
ཐལ། ཕྱི་དོན་དེ་ཁྱོད་དང་འབྲ་བ་སྐྱེད་བྱེད་མིན་པའི་ཕྱིར། ཡིན། གལ་ཏེ་འབྲ་བ་ཡིན་ཡང་དོན་དང་
འབྲ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པས་དོན་ཉོགས་པར་སྐྱབ་མི་རུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་ཁྱབ་པ་མ་དེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དྲི། དོན་དང་འབྲ་བ་སྐྱེས་པ་དེ་དོན་
སྟོང་བའི་ཕྱིར་འཛོག་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དྲིན། ལྟེན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཀྱི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་
པའི་བྲན་ཤེས་ཆོས་ཅན། ལྟེན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་སྟོང་བ་ཐལ། དེ་ལས་སྐྱེས་པ་འབྲ་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འདྲི། དོན་ལས་སྐྱེས་པ་འབྲ་བ་དང་། དོན་ལ་

༼ ༣༥༮ ༽

ངེས་པ་འབྲེན་ཀྱས་གསུམ་ཆོགས་པ་དེ་དོན་སྤྱོད་པའི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གྲིང་། དེ་ཆོས་ཅན།
དེའི་འཛོག་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། ཉགས་བྱུང་སྟེ། དོན་སྤྱོད་གི་ཤེས་པ་དོན་
དང་འབྲེལ་པ་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། དོན་ངེས་པའི་ངེས་ཤེས་ཡིན་ན་དོན་དང་འབྲེལ་པའི་ཆད་
མ་སྡོན་དུ་སོང་བས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དྲི། དོན་སྤྱོད་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་དོན་སྤྱོད་
བྱེད་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་ཉམས་སུ་བྱང་བྱ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། མདྲོན། དོན་སྤྱོད་གི་
ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཉམས་སུ་བྱང་བྱ་ཁྱོད་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་དེ། ཁྱོད་ལ་རང་དུས་
སུ་སྤྱོད་བའི་རྣམ་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲི། དོན་སྤྱོད་གི་ཤེས་པ་ལ་རང་དུས་སུ་
དོན་དུ་སྤྱོད་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་སྤྱོད་བྱེད་ཁྱོད་ལས་དོན་གཞན་དུ་མེད་དེ། དེ་ཡོད་པ་དེ་
དོན་སྤྱོད་གི་ཤེས་པས་བྱང་བྱ་རྗེས་གཞན་འགོག་པའི་རིགས་པས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
དྲི། སྤྱོད་སྤྱོད་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། དོན་ལ་རང་གི་ངོ་བོ་སྤྱོད་ཡང་ཐ་སྙད་དུ་སྡོན་པོ་སྤྱོད་བར་
བྱགས་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་སྤྱོད་བའི་སྡོན་པོའི་རྣམ་པ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་སྡོན་པོར་གཞག་པའི་ཕྱིར། ཇོ།
སྤྱོད་སྤྱོད་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་ཡིན་ཏེ།
རང་ཉིད་རིག་པའི་ངོ་བོར་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མར་མེ་གཅིག་ཉིད་ལ་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་
དོན་གཞན་མེད་ཀྱང་། རང་གསལ་དུ་གཞག་པ་བཞིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི། དྲི། གལ་ཏེ་སྤྱོད་སྤྱོད་དབང་
ཤེས་ཀྱི་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་དེ་དོན་གཞན་ཡོད་ན་སྡོན་པོར་སྤྱོད་བའི་རྣམ་པ་དང་སྤྱོད་སྤྱོད་དབང་ཤེས་
ཆོས་

༼ ༣༥༽

ཅན། མྱོང་བྱ་མྱོང་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། འོན་གཞན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིག་མྱོང་སྤང་དབང་ཤེས་ཆོས་
ཅན། རིག་བྱ་རིག་བྱེད་འོན་གཞན་མེད་ཀྱང་རིག་བྱ་རིག་བྱེད་ཐ་དད་དུ་སྤང་བའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། གཉིས་
སྤང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་དེ་ལྟར་སྤང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྤྲ་ཤད་འཛུགས་སྤང་གི་དབང་ཤེས་
བཞིན། ལྷ་པ་ནི། གླིང་། འོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཐ་སྤྲ་དུ་གཟུགས་འཛིན་གྱི་རྣམ་གཞག་
བྱས་པའི་ཆེ། འོན་དམ་པར་གཟུགས་འཛིན་གྱི་རྣམ་གཞག་གང་ཡིན་ཞེས་བཅད་པར་བྱ་བ་མིན་ཏེ།
འབྲུལ་འོར་སྤང་བ་ལ་ཐ་སྤྲ་དུ་གཟུགས་འཛིན་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་གྱི་འོན་དམ་པར་
གཟུགས་འཛིན་གྱི་རྣམ་གཞག་མ་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེས། བག་ཆགས་བཏུན་བྱུང་གི་
མྱོང་སྤང་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། དབྱེད་ན་རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་འབྲས་བྱར་བྱུང་སྟེ། ཐ་སྤྲ་དུ་མྱོན་
པོ་རིག་པ་གང་ཞིག་དབྱེད་ན་རིག་བྱ་འོན་གཞན་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྤང་བ་ཕྱི་འོན་ཡིན་པ་
བཀག་ནས་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཕྱི་འོན་དངོས་སུ་སྤང་ལ་སྐྱབ་བྱེད་མེད།
སྤང་བ་ཕྱི་འོན་ཡིན་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡོད། དེས་ན་ཚུལ་གཉིས་སྟོན་ནས་རང་རིག་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་
ནི། གཤིས། བྱེད་བྱུག་སྤྲ་བ་ན་རེ། འོན་སྤང་གི་ཤེས་པས་རང་དུས་སུ་སྤང་བའི་ཕྱི་འོན་དངོས་སུ་མྱོང་ན་
ཁྱོད་ལ་ཉེས་པ་ཅི་ཡོད་ཅེ་ན། སེམས་ཅམ་པ་ཆོས་ཅན། འོན་སྤང་གི་ཤེས་པས་ཕྱི་འོན་དངོས་སུ་
མྱོང་ན་ཁྱོད་ལ་ཉེས་པ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རང་རིག་འབྲས་བྱར་འཆད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། འོན་སྤང་
གི་ཤེས་པས་རང་དུས་སུ་སྤང་བའི་ཕྱི་འོན་དངོས་སུ་མྱོང་བ་ལ་སྐྱབ་བྱེད་མེད་པའི་རྒྱ་

༼ ༣༥༽

མཚན་གྱིས་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གླིང་གྲུབ་བྱེད་མེད་པ་མ་གྲུབ་
སྟེ། དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ལ་དོན་གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བའི་ཕྱིར་ཞེས། སྟོང་སྣང་དབང་ཤེས་ལ་སྟོན་པོར་
སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དངོས་མིན་ཏེ། ཁྱོད་ཕྱི་དོན་དངོས་དང་བག་ཆགས་ཀྱི་
དབང་གིས་སྣང་བའི་རྣམ་པ་གང་ཡིན་ཞེས་དབྱེད་པ་ན་ཕྱི་དོན་དངོས་ཡིན་པ་ལ་རིགས་པས་གཞོད་
པའི་ཕྱིར། ཅི་ལྟར་གཞོད་ན། མཐོང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་དོན་དངོས་མིན་ཏེ། སྟོང་སྣང་དབང་ཤེས་དང་
སྟན་ཅིག་དཔྱད་པའི་ཤེས་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་འབྲས་བྱུ་དབང་ཤེས་རེས་འགའ་ལྟོག་པའི་ཉམས་
ཀྱིས་རྒྱ་ཕྱི་དོན་ཡོད་པར་གྲུབ་ཅེས། འདྲིར། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་མེར་སྣང་དབང་ཤེས་ཆོས་
ཅན། ཕྱི་དོན་ཡོད་མེད་ཀྱིས་རེས་འགའ་སྟེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བག་ཆགས་སད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱུ་ཆང་མ་
ཆང་གིས་རེས་འགའ་སྟེ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེའི་དེ་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་དུ་གཟུང་བར་
སྣང་བ་དང་འཛིན་པར་སྣང་བའི་ཚུལ་གཉིས་ཡོད་དེ། ཐ་སྙད་དུ་གཟུགས་འཛིན་གཉིས་སྣང་དུ་རང་
རིག་མཛོན་སུམ་གྱིས་སྟོང་བ་དང་། རྗེས་ཀྱི་བློ་ཤེས་ཀྱིས་བློ་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་
ཚུལ་གཉིས་ལས་གཟུང་བའི་རྣམ་པ་གཞལ་བྱ། དེ་ཡོངས་སུ་དཔྱོད་པར་བྱེད་པའི་འཛིན་རྣམ་ཆད་
མ། དེ་ཉམས་སུ་སྟོང་བའི་རང་རིག་འབྲས་བྱར་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཐ་སྙད་དོན་རིག་ཆད་འབྲས་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆད་འབྲས་དངོས།
གཞལ་བྱ་བསྐྱབ། འབྲས་བྱ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། གང་། བག་ཆགས་བརྟན་

༼ ༣༥༽

བྱུང་གི་སྒྲིབ་སྒྲིབ་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་འབྲས་བྱར་བྱུང་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱིས་
ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམ་པར་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྒྲོང་བ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་འདོད་མི་
འདོད་སྒྲོང་བ་འཛོག་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། གྲིང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱར་
གཞལ་ཏུ་བྱུང་སྟེ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གཟུང་བ་སྒྲིབ་པའི་ཆ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་དུ་གཞལ་པའི་སྤྱིར་
ཏེ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་གཟུང་བ་སྒྲིབ་པའི་ཆ་ལ་རྗེས་ཀྱི་ངེས་ཤེས་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་དུ་ཞེན་པའི་སྤྱིར།
གསུམ་པ་ནི། གྲིང་། དེ་ཆོས་ཅན་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་འབྲས་བྱར་བྱུང་སྟེ། ཤེས་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་
གཟུང་བ་སྒྲིབ་པའི་རྣམ་པ་རིག་པ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་པ་འཛོག་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་སྤྱི་དོན་ཡོད་
ཀྱང་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་གཟུང་རྣམ་
ཆད་མ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་། སྤྱི་དོན་གཞལ་བྱ་ཡིན་པར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱི་དོན་
སྒྲོང་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ། དེ་ཡི་ཉེས་སྒྲོང་རིགས་པས་དགག་དེས་ན་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བསྐྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོ། དོན་སྒྲིབ་གི་མདོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་ཡོད་ན་ཡང་རང་རིག་
འབྲས་བྱར་བྱུང་སྟེ། ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་ཡོད་ཀྱང་རང་ལ་སྒྲིབ་པའི་རྣམ་པ་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྒྲོང་བ་ལ་
ཐ་སྙད་དུ་སྤྱི་དོན་འདོད་མི་འདོད་དུ་འཛོག་པའི་སྤྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་
དངོས་སུ་སྒྲོང་བ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྤྱི་དོན་དངོས་སུ་སྒྲོང་ན་དོན་གཅིག་ཉིད་འདོད་མི་འདོད་
དུ་མར་ཐལ་པའི་སྒྲོན་ཡོད་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཁྲིམ་། དོན་གཅིག་ཉིད་འདོད་མི་འདོད་དུ་

༩༣༦༠༽

མར་ཁས་སྒྲངས་པས་སྒྲོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ལྷ་སྒྲིན་གྱི་གཟུགས་ལ་བལྟ་བའི་དག་གཉིན་གཉིས་གྱི་
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཉིས་ཀས་ལྷས་བྱིན་གྱི་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་
ཀ་སྒྲོང་བར་ཐལ། ལྷས་བྱིན་གྱི་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་གང་ཞིག ལྷས་བྱིན་
གྱི་གཟུགས་གྱི་གནས་ཚུལ་མཐོང་བ་མཚུངས་པའི་བྱིར། མི། གལ་ཏེ་མ་མཐོང་བའི་ལས་གྱིས་གང་
རུང་གཅིག་བསྐྱབས་ནས་ཅིག་ཞོས་སྒྲོང་དོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ལྷས་བྱིན་གྱི་གཟུགས་གཟུང་དོན་
ཡིན་པའི་དབང་གིས་ཉོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ལྷས་བྱིན་གྱི་གཟུགས་དེ་འདོད་མི་འདོད་
གཉིས་ཀ་ཡིན་པ་གང་ཞིག ལྷས་བྱིན་གྱི་གཟུགས་འདོད་མི་འདོད་གང་རུང་རེ་རེ་ཁོ་ནར་མཐོང་བའི་
བྱིར། དྲི། མ་མཐོང་བའི་ལས་ཆོས་ཅན། དོན་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་མཐོང་བར་བྱེད་པའི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ།
གང་ཞིག ལྷས་བྱིན་གྱི་གཟུགས་འདོད་མི་འདོད་གང་རུང་རེ་རེ་ཁོ་ནར་མཐོང་བར་བྱེད་པའི་བྱིར།
གོ་ལ། གལ་ཏེ་བྱི་རོལ་གྱི་དོན་འདོད་མི་འདོད་དུ་སྒྲུང་བ་ཉོག་པ་ཡིན་གྱི་དབང་ཤེས་མིན་པས་དབང་
ཤེས་གྱིས་དོན་ཅི་ལྟ་བ་བཞིན་འཛིན་ནོ་ཞེ་ན། དྲི། དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་
གཅིག་ཉིད་མངེས་མི་མངེས་སུ་སྒྲུང་བ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་སྒྲུང་དོན་མངེས་པར་སྒྲུང་བ་དེ་བྱིས་
འཆི་ལྷས་གྱིས་བེན་པའི་ཆེ་མི་མངེས་པར་སྒྲུང་བ་ཡོད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། དྲི། བྱི་རོལ་དོན་
ཞེས་པའི་ངག་དོན་དགོད། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། རྣམ་པ་གཉིས་ལ་ཆད་མ་ཡིན་མིན་དབྱེ། གཟུང་
རྣམ་ཆད་མ་ཡིན་པའི་སྐབ་བྱེད་དགོད། ཆད་འབྲས་གཉིས་པོ་ཡུལ་གཞན་འགྱུར་བ་སྒྲོང་། དོན་རིག་
འབྲས་སུར་བ་འདད་དང་

༼ ༣༩༽

འགལ་བ་སྤོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱ་རང་རིག་འབྲས་བྱ་ཡིན་ན་འཛིན་ཀླུ་ཆད་མར་
འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེའི་ ཕྱི་དོན་སློག་ན་མོའི་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་གཞག་པའི་ཆེ་ཆོས་ཅན།
གཟུང་ཀླུ་ཆད་མ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཛོག་པའི་སྐབས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱ་སྟེ། འཛིན་
ཀླུ་ཆད་མར་འཛོག་པ་དེ་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཛོག་པ་ལ་མི་ལྟོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གྲིང་།
དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དོན་གྱི་ཀླུ་པ་དངོས་སུ་སྤང་བ་ཡིན་གྱི་དོན་དངོས་སུ་སྤང་བ་མ་
ཡིན་ཏེ། རང་དུས་སུ་སྤང་བའི་ཀླུ་པ་གཙང་མི་གཙང་དུ་སྤང་བ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་གཙང་མི་
གཙང་དུ་གཞག་པའི་ཕྱིར། དེ། ཐ་སྙད་དུ་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་དོན་དང་འབྲས་བྱ་བསྐྱབ་བྱེད་དང་།
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་གྱིས་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང་དབྱེད་ན་རང་རིག་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཏེ།
དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ལ་སྤང་བའི་ཀླུ་པ་གཙང་མི་གཙང་དུ་སྤང་བ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་གཙང་མི་གཙང་
དུ་གཞག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་ཆད་འབྲས་གཉིས་པོ་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་ཐལ་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ན།
དོན་སྤང་གི་ཤེས་པའི་ཆད་འབྲས་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡུལ་གཞན་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དབྱེད་ན་
རང་རིག་པ་ཡིན་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་དོན་རིག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་ལ་སྤང་བའི་དོན་གྱི་ཀླུ་པ་དེ་ཐ་
སྙད་དུ་དོན་དང་དབྱེད་ན་རང་གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། རིང་། འོ་ན་སྤང་དོན་རིག་
འབྲས་བྱར་བཤད་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དབྱེད་ན་རང་རིག་འབྲས་
བྱ་ཡིན་པ་དང་། སྤང་དོན་རིག་འབྲས་བྱར་བཤད་པ་དང་མི་

༼ ༣༩ ༽

འགལ་ཏེ། སྤར་དོན་རིག་འབྲས་བྱར་བཤད་བ་དེ་ཐ་སྙད་ལ་དགོངས་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
དྲི། ཅིའི་ཕྱིར་ཕྱི་དོན་གཞལ་བྱར་འཛོག་ཅེ་ན། མདོ་སྡེ་བ་ལྟར་ན་དོན་རིག་མདོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་
དོན་ཁྱོད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཕྱི་དོན་དེ་ཁྱོད་ལ་རང་ངོས་ནས་རང་འབྲའི་རྣམ་པ་གཏོད་བྱེད་ཀྱི་རྒྱ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྣམ་རིག་པ་ལྟར་ན་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་
དོན་ཁྱོད་ཀྱི་གཞལ་བྱ་ཡིན་ཏེ། ཐ་སྙད་དུ་ཕྱི་དོན་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྤང་བའི་དམིགས་རྒྱུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ངོ། དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རིག་པས་དབྱུང་བའི་ཆེ་དོན་མི་འཛིན་པ་ཐལ། རིག་པས་དབྱུང་
བའི་ཆེ་དོན་དངོས་སུ་མི་སྤང་བར་དོན་ཀྱི་རྣམ་པར་སྤང་བའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མི་ལམ་ལ་སྤང་བའི་རྟ་
སྤང་གི་རྣམ་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། ཆོས་གྲགས་ལ་གཞོད་བྱེད་ཀྱི་ཐལ་
འགྱུར་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ཆོས་གྲགས་ཀྱིས་ཁྱོད་ལ་འདོད་ལན་དོན་མཐུན་ཐེབས་པའི་ཕྱིར།
བཞི་བ་རྣམ་པ་རྟུན་ཡང་རང་རིག་འབྲས་བྱར་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྣམ་པ་རྟུན་པས་དེ་ལ་རང་
རིག་མིན། བདག་ཉིད་འཇལ་ཆེ་རང་རིག་ཆད་འབྲས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བཞི་སྟེ། གཟུང་འཛིན་
རིག་གསུམ་མེད་ཀྱང་འཁྱལ་ངོར་སྤང་། སྤང་བ་དེ་ལ་ཆད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གཞལ། སྤང་བ་དེ་
ཉིད་བདེན་པར་གྱུབ་པ་དགག་བདེན་པ་མེད་ན་འཁྱལ་པའང་མེད་པ་སྤང་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཀུན་
བཟུས་སུ། གང་ཆེ་སྤང་བ་དེ་གཞལ་བྱ། །ཆད་མ་དང་ནི་དེ་ཡི་འབྲས། །འཛིན་རྣམ་རིག་པའོ་དེ་ཡི་
ཕྱིར། །དེ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མ་བྱས། །ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་ཏེ། ཕྱི་དོན་མེད་ན་

༩༩༣༽

ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་རི་ལྟར་རུང་ཞེ་ན། མྱོ་བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་
ལེས་ཚོས་ཅན། དོན་ལ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་ཐ་དད་དུ་མེད་དེ། ཁྱོད་ལ་གཟུང་འཛིན་རིག་
གསུམ་དབྱེར་མེད་ཀྱང་། འཁྲལ་ངོར་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་སྒྲང་བ་ཙམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔོན་དཔེར་ན་སྤྱི་མཐོང་སྤྱད་ཀྱིས་བསྐྱད་པའི་མིག་ལེས་ཀྱི་ངོར་འཛིན་དུམ་སོགས་ཏྲ་སྒྲང་
དུ་མེད་ཀྱང་ཏྲ་སྒྲང་དུ་སྒྲང་བ་བཞིན་ནོ། །གལ་ཏེ་ཏྲ་སྒྲང་ཉིད་དུ་སྤྱད་ཀྱིས་མཐུས་གསར་དུ་སྐྱེས་
པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ། འཛིན་དུམ་སོགས་ཚོས་ཅན། ཏྲ་སྒྲང་སོགས་སྤྱད་ཀྱིས་པ་མིན་ཏེ།
སྤྱད་ཀྱིས་མ་བསྐྱད་པའི་མིག་ལེས་ཀྱིས་ཏྲ་སྒྲང་སོགས་སྤྱད་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
ཐག་རིང་སྤྱང་མ་གྱི་ཐང་ལ་རྩས་ཚུང་དུ་ཆེན་པོར་མ་སྐྱེས་ཀྱང་ཆེན་པོར་སྒྲང་བ་བཞིན། གཉིས་པ་
ནི། གཟླིང་། བག་ཆགས་བརྟན་བྱུང་གི་དབང་ལེས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཐ་སྙད་དུ་ཚད་འབྲས་གཞལ་
གསུམ་དུ་འཛོག་པ་མི་འགལ་ཏེ། ཁྱོད་ལ་འཁྲལ་ངོར་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་དད་དུ་སྒྲང་བ་ལ་
ཐ་སྙད་དུ་ཚད་འབྲས་གཞལ་གསུམ་གྱི་རྣམ་གཞག་བྱས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱོགས་
ཚོས་བསྐྱབ། གཏན་ཆོགས་དཔོན་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེ། མེ་གཅིག་ལ་གཟུང་འཛིན་རིག་གསུམ་ཐ་
དད་དུ་སྒྲང་བ་དེ་སྒྲང་བ་ལྟར་བདེན་ན། ཁྱ་འཛིན་དབང་ལེས་ལ་ཁ་བོ་སྤྱི་ཚོགས་སྤྱད་པ་དེ་དུ་མར་
བདེན་ནམ། གཅིག་ཏུ་བདེན། དང་པོ་ལྟར་ན་ཁྱ་འཛིན་དབང་ལེས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཁ་བོ་སྤྱི་
ཚོགས་སྤྱད་པ་དེ་དུ་མར་

༼ ༣༩༩ ༽

མི་བདེན་པར་ཐལ། དེ་བདེན་ན་ཁྱོད་རྫས་གཅིག་ཡིན་པ་ཉམས་པར་ཐལ་བའི་ཕྱིར། ཕྱི་མ་ལྟར་ན་ཁ་
འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་ཁ་བོ་སྣ་ཆོག་ས་སུ་སྣང་བ་ཆོས་ཅན། གཅིག་ཏུ་མི་བདེན་པར་ཐལ། དུ་མར་
སྣང་བའི་ཕྱིར། ཁུབ་སྟེ། གཞན་དུ་ན་བདེ་སྟུག་སོགས་རྫས་གཞན་གྱི་སྒྲུབ་བྱེད་མེད་པར་ཐལ་བའི་
སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། རང་། ཁ་འཛིན་དབང་ཤེས་ལ་ཁ་བོ་སྣ་ཆོག་ས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན།
གཅིག་ཏུ་མི་བདེན་པར་ཐལ། གཅིག་ཏུ་ཆོད་མས་མཐོང་བ་མེད་པར་ཕྱིར། ཁུབ་སྟེ། ལྟོག་ཁུབ་
རྟགས། གཉིས་པ་ནི། གང་། རོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ལ་རང་དུས་སུ་སྣང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། བདེན་
པར་མེད་དེ། བདེན་པའི་གཅིག་དང་བདེན་པའི་དུ་མ་གང་རུང་དུ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི།
ཆོས། གལ་ཏེ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་ཀྱིས་སྟོང་པའི་ཤེས་པ་ལ་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་
མི་འཐད་པར་ཐལ། གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་གཟུང་འཛིན་བདེན་པ་བ་དང་། ཆོས་
མཐུན་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། གཟུང་འཛིན་བདེན་པ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་མ་ལ་ཁུབ་པ་ཡོད་དེ།
འབྱུང་བ་སྐྱེ་བ་ན་ཆོས་མཐུན་མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ནང་། རོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་འབྱུང་བ་དེ་གཟུང་འཛིན་བདེན་པ་བའི་ཆོས་མཐུན་ཆོད་མས་
མཐོང་བ་ལ་ལྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རོན་སྣང་སྒྲ་མའི་བག་ཆགས་ཀྱི་དབང་གིས་རང་བཞིན་གྱིས་
གཟུང་འཛིན་གཉིས་སུ་འབྱུང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་རབ་རིབ་ཅན་ལ་སྒྲ་ཤད་འཇག་པར་སྣང་
བ་དེ་ཆོས་མཐུན་ལ་མི་ལྟོས་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་

༼ ༣༩༥ ༽

སྟེ། འཇིན་ཀྱི་བདག་ཉིད་སྤྱོད་བ་རང་རིག་གྲུབ། རང་རིག་ཆད་འབྲས་ཤེས་པ་ཀྱན་ལ་སྦྱར། རང་
རིག་ཆད་མར་བཤད་དང་འགལ་བ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། འོན་ཀྱི་རྩལ་པའི་ལྷགས་ལ་རང་རིག་
ཆད་འབྲས་རི་ལྟ་བུ་ཞེ་ན། དེ། དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཡོངས་སུ་གཙོད་བར་བྱེད་པའི་
འཇིན་ཀྱི་དེས་བདག་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་ཡུལ་ཡོངས་སུ་གཙོད་པའི་འཇིན་ཀྱི་དེ་
བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་བྱིར། འཇིན་ཀྱི་ཆོས་ཅན། རང་རིག་སྦྱབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། རང་རིག་མཆོན་པར་
རུས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དམིར། དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཞལ་བྱ། ཁྱོད་ཡོངས་
སུ་གཙོད་བར་བྱེད་པའི་འཇིན་ཀྱི་ཆད་མ། ཁྱོད་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བའི་རང་རིག་འབྲས་བྱར་གྲུབ་སྟེ།
ཁྱོད་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར་ན་ཀྱི་བ་བདེན་པར་འདོད་པའི་ལྷགས་ལའང་། འདོད་ཆགས་
གཞལ་བྱར་གཞལ་པའི་ཆེ་རང་རིག་མཆོན་ཉིད་པའི་ཆད་འབྲས་བྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ཉིད་བསྒྲུབ་པ་
ནི། དེ། ཆགས་སོགས་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱེད་སྟེ། རང་ཉིད་སྤྱོད་བའི་ངོ་བོར་
སྦྱེས་པའི་བྱིར་ཞེས་འདོད་པ་ལྟར། ཀྱི་རྩལ་པའི་ལྷགས་ལའང་དོན་སྤང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་
ཉིད་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བར་བྱེད་བར་བྱེད་པ་ཉིད་ཆད་མ་དང་། རང་གཞལ་བྱ་དང་། དེ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་
བའི་རང་རིག་འབྲས་བྱར་གྲུབ་སྟེ། རང་ཉིད་སྤྱོད་བའི་ངོ་བོར་སྦྱེས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། འཇིན་
པའི་ཀྱི་བཤམ་རང་སྤྱོད་བར་བྱེད་བ་ཆད་མ་ཡིན་ན་སྤྱོགས་སྤང་གིས་རང་རིག་ཆད་མར་གསུངས་
པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བདེན་གྱི་གས་སྤང་།

༼ ༣༩༩ ༽

ཆོས་ཅན། འདིར་འཛིན་རྣམ་དང་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བཞིན་ཆད་མར་བཤད་པ་དང་སྤྱོད་ཀྱིས་རང་རིག་
ཆད་མར་བཤད་པ་མི་འགལ་ཏེ། སྤྱོད་རང་རིག་བྱེད་པའི་ཆ་ལ་དགོངས་ནས་ཆད་མར་བཤད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་རྣམ་གཞག་དེའི་སྐྱབ་བྱེད་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་བྱེད་རིགས་པ་
བཤད། རང་རིག་སྐྱབ་བྱེད་རིགས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། དུལ་ཤེས་དེ་ཤེས་བཤད་
དེ་བསྐྱབ། དུས་ཕྱིས་བྲན་པ་བཤད་དེ་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་བདུན་ཏེ། རོགས་པ་ཡོད་མེད་བྱེ་བྲག་
ཡོད་པས་བསྐྱབ། རྣམ་པ་མང་ཅུང་བྱེ་བྲག་ཡོད་པས་བསྐྱབ། ལྟན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་རྟགས་
ཀྱིས་བསྐྱབ། དབང་པོ་གསལ་དང་མི་གསལ་བྱུང་ལས་བསྐྱབ། མེད་བཞིན་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམ་པར་
སྣང་བས་བསྐྱབ། ཉེ་རིང་བར་མའི་བྱུང་པར་གསུམ་ལས་བསྐྱབ། གཟུང་ཡུལ་འགགས་ཀྱང་སྣང་བ་
ཡོད་པས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། རོན་ལ་རོན་གྱི་རྣམ་པར་སྐྱེ་བས་བསྐྱབ། རོན་མེད་རོན་
གྱི་རྣམ་པར་སྣང་བས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོར། དུལ་ཤེས་དེ་ཡི་ཤེས་པ་ཡི། །བྱེ་བྲག་ལས་
ནི་ཚུལ་གཉིས་ཉིད། །ཅེས་གསུངས་པའི་རོན་ལ་མདོ་མཛད་པ་རང་ཉིད་ཀྱི་རིགས་པ་གཉིས་དང་།
བསྟན་བཅོས་མཛད་པའི་རིགས་པ་ལྷ་སྟེ་བདུན་དུ་ཡོད་པ་ལས། དང་པོ་ནི། ཡོལ། གཟུགས་འཛིན་
དབང་པོའི་མདོན་སུམ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱུན་གསུམ་ཀ་སྤྱོད་ཀྱི་རྒྱར་མཚུངས་ན་ཡང་སྤྱོད་
གཟུགས་ཀྱི་རྣམ་ལྟན་དུ་སྐྱེ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལྟར་སྐྱེ་བ་དེ་རྟེན་འབྲེལ་གྱི་ཆོས་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་བས་ལ་སོགས་པ་བྱའི་རྒྱ་ཡིན་ནའང་། བྱ་ཆ་དེ་པ་མ་གང་རུང་གི་གཟུགས་

༼ ༣༩༽

དང་འབྲེལ་བར་སྐྱེ་བ་བཞིན་ནོ། །དྲི། གཟུགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་རྒྱུན་གཞན་གཉིས་གཟུགས་འཛིན་
དབང་པོའི་མདོན་སྲུང་གི་རྒྱར་མཚུངས་ན་ཡང་ཁྱོད་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སྲུང་གི་
ཡུལ་དུ་གཞག་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སྲུང་ལ་རང་ངོས་
ནས་རང་འབྲེལ་ལྷན་པ་གཏོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རོན་མེད་ཕྱིར་ན་ལྷན་
མེད་དོགས་པ་མེད། རོན་དང་ལྷན་པར་འདོད་པའི་གཞན་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲི། གཟུང་
རོན་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་ལྷན་པ་མེད་པ་དོགས་པ་སྐྱེ་བྱིད་དེ། རོན་
ཉིད་དངོས་སུ་སྤང་བ་འབྲུལ་པའི་ཕྱིར། འདྲིས། འདས་པའི་བྱམ་པ་འཛིན་པའི་རྟོག་པ་ཆོས་ཅན། ལྷོ་
རང་ཉིད་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དུ་བྱུང་སྟེ། ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གཉིས་སུ་སྤང་བ་ཡོད་ཅིང་ཡུལ་དུ་སྤང་བ་
རང་ཉིད་ལས་གཞན་པའི་རོན་མིན་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ངོ་བོ་རིག་པ་བྱུང་སྟེ།
རང་ཉིད་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་ལྷ་སྟེ། རིགས་ཀྱི་རོན་ལྷན་ཡིན་པ་དགག་
ལྷན་པ་མིན་པའི་རོན་ལྷན་དགག་ དེ་ལས་གཞན་པའི་རོན་ལྷན་དགག་ ལྷན་པ་རོན་ལས་སྐྱེས་པ་
དགག་ ལྷན་པར་ཤེས་ལས་ཐ་དད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོ། འདས་པའི་སྟོན་པོ་བྲན་པའི་བྲན་
ཤེས་ལ་སྤང་བ་དེ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པོའི་རིགས་མ་ཡིན་ཏེ། སྟོ་སོགས་ཐ་དད་པ་ཅན་དུ་སྤང་བའི་ཕྱིར།
གཞན་ཡང་སྟོན་པོའི་རིགས་དེ་རྟོག་པ་ཡིན་ནམ། མི་རྟོག་པ་ཡིན། མི་རྟོག་པ་ཡིན་ན་སྟོན་པོའི་
རིགས་དེ་ཆོས་ཅན། རིགས་སུ་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། །

༼ ༣༩ ༽

ཏྲག་པ་ཡིན་ན་སྟོན་པོའི་རིགས་དེ་ཆོས་ཅན། སྟོན་པོ་བྲན་པའི་བྲན་ཤེས་སྐྱེད་བྱེད་མིན་པར་ཐལ།
ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མིང་། མིང་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྲན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བྲན་ཤེས་ཀྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་སྤར་མིང་སོགས་བརྗོད་ན་ཞེས་པའི་སྐབས་སུ་
བཀག་ཟིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཚུལ་། བྲན་ཤེས་ཆོས་ཅན། གཟུང་དོན་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། རང་གི་
གཟུང་དོན་འཕེན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་བྲན་ཤེས་དོན་ཀྱི་
རྣམ་པ་ཅན་ཡིན་ཡང་དེའི་རྒྱ་སྤྱོད་བ་དོན་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྟོན་པོ་བྲན་པའི་བྲན་ཤེས་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་ཀྱི་རྣམ་པ་ཅན་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་རྒྱ་སྟོན་པོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ལས་
བྱུང་བ་གང་ཞིག་ སྟོན་པོ་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་དེ་དོན་ཀྱི་རྣམ་པས་སྟོང་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི།
གལ་ཏེ་བྲན་པ་སྤྱོད་བ་ལས་བྱུང་བ་མིན་ཀྱི་བྲན་བྱའི་དོན་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། དྲི། སྟོན་པོ་བྲན་
པའི་བྲན་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྟོན་པོ་ལས་དངོས་སུ་སྐྱེས་པ་མིན་པར་ཐལ། སྟོན་པོ་དེ་རང་གི་
དངོས་རྒྱུའི་དུས་སུ་འགགས་ཟིན་པའི་ཕྱིར། དོན་ལས་སྐྱེས་པའི་དོན་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་ན། སྟོ་
འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། དོན་ཀྱི་རྣམ་པ་དང་ལྡན་པར་ཐལ། དོན་ལས་སྐྱེས་པའི་
ཕྱིར། རྣིམ། བྲན་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྱང་བའི་དོན་ཀྱི་རྣམ་པ་དེ་དོན་ཀྱིས་དངོས་སུ་གཏད་པའི་
རྣམ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་ཡུལ་མི་གསལ་བར་སྤྱང་བའི་སྟོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། རྣིམ། བྲན་
ཤེས་ལ་སྤྱང་བའི་དོན་ཀྱི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། མཐོང་རུང་གི་ཡུལ་ལ་གནས་པའི་གང་ཟག་གཞན་ཀྱིས་
ཀྱང་མཐོང་བར་

ཐལ། ཤེས་པ་ལས་རྒྱས་ཐ་དད་པའི་མཐོང་རུང་གི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེག་དོན་ཡིན་ཡང་རང་
 གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་སློ་ཁོ་ན་ལ་རྟག་ཏུ་ཡུལ་དུ་འབྲེལ་བས་གཞན་གྱིས་མི་རྟོགས་སོ་ཞེ་ན། དན་ཤེས་ལ་
 སྒྲུང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། དན་པ་པོས་བརྗོད་ཀྱང་གཞན་གྱིས་མི་རྟོགས་པར་ཐལ། དན་པ་པོའི་སློ་
 ཁོ་ནའི་ཡུལ་དུ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། དེ། གལ་ཏེ་དན་པ་པོས་བརྗོད་པའི་ཆེ་རང་གི་སློ་ལ་སྒྲུང་བ་ཁོ་ན་
 བརྗོད་ཅིང་། ཉན་པ་པོས་རང་གི་སློ་ལ་སྒྲུང་བའི་རྣམ་པ་ཁོ་ན་རྟོགས་སོ་ཞེ་ན། འཆད་པ་པོ་དང་། ཉན་
 པ་པོའི་སློ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དོན་གཅིག་ལ་མཆམས་སྦྱོར་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡུལ་གཞན་ཁོ་
 ན་ལ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གཤིས། གལ་ཏེ་སློའི་ཡུལ་གཉིས་པོ་འདྲ་བ་ལས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
 ན། འཆད་ཉན་གྱི་དཔེ་པའི་སློ་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། གཟུང་ཡུལ་རི་ལྟ་བ་བཞིན་མ་རྟོགས་པར་ཐལ།
 འདྲ་བ་ལས་གཅིག་ཏུ་འབྱུང་བའི་ཞེན་སློ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རྣམ་པ་མང་ཅུང་གྱེ་བྲག་ཡོད་
 པས་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཤེས་པ་དང་པོ་རྣམ་པ་གཉིས་པར་བསྟན། སྤྱི་མ་རྣམ་པ་རེ་རེས་ལྟག་
 པར་བསྟན། ཚུལ་དེས་རྣམ་བཅས་མི་འགྱུར་རྣམ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཉམས་ཀྱི་གཟུགས་
 འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་
 དུ་རྗེས་གྱི་དན་ཤེས་གྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ། ལྟོག་ཁྱབ་རྟགས་ཀྱིས་པ་ནི། འདྲོ་
 གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ལ་དམིགས་པའི་རྟོག་པ་སོགས་སློ་
 སྤྱི་མ་སྤྱི་མ་རྣམས་རྣམ་པ་རེ་རེས་ལྟག་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་

༩༩༠༽

གཟུང་ནམ་དང་འཛིན་ནམ་གྱི་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་དང་། ཁྱོད་ལ་དམིགས་པའི་རྟོག་པ་དེ་གཟུང་ནམ་
གྱི་ཚུལ་གཉིས། འཛིན་ནམ་གྱི་ཚུལ་གཅིག་སྟེ་ཚུལ་གསུམ་པ་ཅན་དུ་རང་རང་གི་ཤེས་པ་བྱི་མས་
དམིགས་པར་འགྱུར་བའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། རོན་འབྲས་ཡིན་པས་བསྐྱེན་ཏེ་ཅང་ཐལ།
རོན་དང་བསྐྱེན་བ་འབྲ་བ་ལས་གཞན་མིན། འབྲ་བའི་བྱིར་ན་རོན་དང་བསྐྱེན་བ་བསྐྱེན། གཞན་དུ་བྱི་མ་
བསྐྱེན་བ་མེད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོན། རོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་བའི་
ཡུལ་ནམ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རྗེས་གྱི་ཤེས་པས་ཡུལ་གྱི་ནམ་པས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་ནས་
འཛིན་པ་མ་ཡིན་གྱི་རོན་གྱི་དངོས་འབྲས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཤེས་པ་བྱན་ན་རོན་ཡང་བྱན་པ་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དབང་པོའི་མདོན་སུམ་གྱི་རྒྱར་གྱུར་པའི་སྣང་བ་དང་ཡིད་བྱེད་ཆོས་ཅན། དབང་པོའི་
མདོན་སུམ་བྱན་ན་ཁྱོད་བྱན་པས་བྱབ་པར་ཐལ། དབང་པོའི་མདོན་སུམ་དེ་ཁྱོད་གྱི་དངོས་འབྲས་
ཡིན་པའི་བྱིར། རྟོ། འབྲས་བྱ་ཡིན་ན་རང་རྒྱ་དང་སྟན་ཅིག་བྱན་པས་བྱབ་པར་ཐལ། རོན་སྣང་གི་
ཤེས་པ་རོན་གྱི་དངོས་འབྲས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རོན་དང་སྟན་ཅིག་བྱན་པའི་བྱིར། འདོད་ན།
རྩ་བུམ་བྱན་ན་རྩ་མཁན་བྱན་པས་བྱབ་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རོན་སྣང་གི་
ཤེས་པ་དེ་ལ་རོན་གྱིས་བྱས་པའི་བྱུང་བར་ཡོད་པའི་བྱིར་ན་རོན་དང་སྟན་ཅིག་བྱན་ནོ་ཞེ་ན། བྱུང་།
རོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རོན་དང་སྟན་ཅིག་བསྐྱེན་བའི་རྒྱར་གྱུར་པའི་རོན་གྱིས་བྱས་པའི་
བྱུང་བར་དེ་རོན་གྱི་ནམ་པར་ཤར་བ་ལས་གཞན་མིན་པར་ཐལ། རོན་གྱི་ནམ་པར་ཤར་བ་ལས་མ་
གཏོགས་པའི་ཁྱོད་ལ་རོན་གྱིས་བྱས་པའི་

༼ ༣༧ ༽

ཁྱད་པར་མེད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་འབྲ་བ་ལས་ཚད་མ་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེ་བའི་རྒྱ་མཚན་མེད་པ་བཞིན་
ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ངོང་། འོན་སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་ཚུལ་གཉིས་པ་ཅན་མིན་པར་འཇིན་ནམ་རྒྱུད་པ་ཅན་
ཡིན་ན་འོན་སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེ་འཇིན་ནམ་རྒྱུད་པ་ཅན་
ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་འཇིན་ནམ་རྒྱུད་པ་ཅན་ཡིན་པ་གང་ཞིག་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེ་ཁྱོད་ལས་ནམ་པའི་སྟོན་ས་ཁྱད་པར་དུ་བྱེད་
མི་རུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀ་འཇིན་ནམ་རྒྱུད་པ་ཅན་དུ་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར། འོ། སྟོར་སྒྲུང་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་དུས་སུ་སྒྲུང་བའི་སྟོན་པོའི་ནམ་
པ་དང་ལྡན་པ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེར་རྗེས་ཀྱི་བྲན་ཤེས་ཀྱིས་དམིགས་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གཞིན།
འོན་སྒྲུང་གི་ཤེས་པ་འོན་གྱི་ནམ་ལྡན་ཡིན་པས་འོན་གྱི་ནམ་ལྡན་དུ་བྲན་པ་ལས་གཞན་འོན་གྱི་
དངོས་འབྲས་ཡིན་པས་འོན་གྱི་ནམ་ལྡན་དུ་བྲན་ན་སྟོར་སྒྲུང་དབང་ཤེས་སྟོན་པོ་སྐྱད་ཅིག་དང་པོ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁོ་ན་འོན་གྱི་ནམ་ལྡན་དུ་བྲན་གྱི། ཁྱོད་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་འོན་གྱི་ནམ་
ལྡན་དུ་མི་བྲན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་ཁྱོད་ཁོ་ན་སྟོན་པོའི་དངོས་འབྲས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གསུམ་པ་ལྟན་ཅིག་དམིགས་པ་ངེས་པའི་རྟགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱི་དོན་བཀག་
ནས་ཚུལ་གཉིས་བསྐྱབ། འོན་ལ་བརྟེན་ནས་ཚུལ་གཉིས་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྒྲུང་བ་
ཕྱི་དོན་ཡིན་པར་དགག། ཕྱི་དོན་གཞན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དགག། ཕྱི་དོན་མེད་ལ་ཚུད་པ་

༼ ༣༧༩ ༽

སྒྲིང་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཏན་ཆིགས་དགོད། ཁྱབ་པ་བསྐྱབ། གྲུབ་དོན་བསྐྱབ་བའོ། །དང་པོ་
ནི། དེས། སྒྲོར་སྒྲིང་དབང་ཤེས་ལ་རང་དུས་སུ་སྒྲོན་པོར་སྒྲིང་བའི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲོར་སྒྲིང་
དབང་ཤེས་ལས་རྩལ་གཞན་མིན་ཏེ། སྒྲོར་སྒྲིང་དབང་ཤེས་དང་ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྣམ་། སྒྲོར་སྒྲིང་དབང་ཤེས་དང་དེ་ལ་རང་དུས་སུ་སྒྲོན་པོར་སྒྲིང་བ་ཆོས་ཅན།
ཐ་དད་དུ་བདེན་པར་མི་གྲུབ་སྟེ། ཐ་དད་དུ་མི་བདེན་བཞིན་དུ་ཐ་དད་དུ་སྒྲིང་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་
ན་དབང་ཤེས་འབྱུང་པ་ལ་སྒྲིང་བའི་རྩལ་གཉིས་ཀྱི་རྣམ་པ་བཞིན། གཏན་ཆིགས་དེ་མི་མཐུན་སྟོགས་
སྒྲོ་སེར་གཉིས་ལ་ཁྱུགས་སོ་ཞེན། སྒྲོ། ཐ་སྒྲིང་དུ་སྒྲོ་སེར་གཉིས་ཆོས་ཅན། ལྷན་ཅིག་དམིགས་
ངེས་མ་ཡིན་ཏེ། གང་རུང་གཅིག་དམིགས་ན་ཅིག་ཤོས་དམིགས་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། སྒྲོང་།
ལྷན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཡིན་ན་རྩལ་གཞན་དུ་མེད་པས་ཁྱབ་སྟེ། རྩལ་གཞན་ལ་ལྷན་ཅིག་དམིགས་
ངེས་ཁེགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དྲོ། ཅ་བའི་སྒྲོར་བ་དགོད། གཉིས་པ་ནི། མདོ་སྟེ་པ་ནི། རྣམ་
པ་དེ་ཕྱི་དོན་གྱིས་གཏད་པར་སྒྲིབ་པས་དེའི་སྒྲུབ་བྱེད་ཇིས་པ་ན། རྒྱ་ཁྱིམ་སྒྲོ་འཛིན་དབང་པོའི་མདོན་
སུམ་ཆོས་ཅན། དབང་ཡིད་ལས་གཞན་པའི་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་ཡོད་དེ། དབང་ཡིད་ལས་གཞན་
པའི་ཁྱོད་ཀྱི་དམིགས་རྒྱུན་མེད་ན་ཁྱོད་མི་སྦྱེ་བ་དང་། རེས་འགའ་སྦྱེ་བའི་གཞི་མཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ཞེན། གོལ། དེ་ཆོས་ཅན། དམིགས་རྒྱུན་ཕྱི་དོན་ཡོད་མེད་ཀྱི་དབང་གིས་རེས་འགའ་སྦྱེ་བ་མ་ཡིན་
ཏེ། རང་གི་མཚུངས་པ་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཀྱི་སྟངས་གི་དོན་སྒྲིང་གི་བག་ཆགས་སྒྲིན་མ་སྒྲིན་ལས་རེས་
འགའ་སྦྱེ་བ་ཡིན་

༼ ༣༧ ༽

པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་བྱེད་པོ་ཤེས་བྱེད་འཐད། ཤེས་བྱེད་སྒོ་སྤང་
ཡིན་པར་ཚིད་པ་སྤང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱི་དོན་མེད་ན་ས་བོན་ལས་སྤྱ་གུ་སྤྱེ་བ་དང་། ཏུ་བ་ལས་མེ་
དཔོག་པ་ལ་སོགས་པའི་རྣམ་གཞག་མི་རུང་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྤྱི་ཐ་སྤྱད་ཏུ་ཕྱི་དོན་ལ་བརྟེན་
པའི་བསྐྱེད་བྱ་སྐྱེད་བྱེད་དང་ཤེས་བྱ་ཤེས་བྱེད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་ཆོས་ཅན། ཕྱི་དོན་མེད་ན་ཁྱོད་མི་
རུང་བས་མ་ཁྲབ་པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་མེད་ཀྱང་སྒོ་སྤང་ལ་བརྟེན་ནས་ཁྱོད་འཐད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། དྲི། དེ་ལྟར་ན་ཏུ་བ་མེས་བསྐྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། ཏུར་སྤང་གི་སྒོ་དེ་མེར་སྤང་གི་སྒོ་དེས་སྐྱེད་པ་
མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། ཏུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཉགས་ལས་གཞི་འགར་མེར་ཉགས་པ་མི་འཐད་
པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཏུར་སྤང་གི་སྒོ་དེ་མེར་སྤང་གི་སྒོ་འི་རྒྱ་ཡིན་ན་ཏུར་སྤང་གི་སྒོ་
དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཉགས་ལས་གཞི་འགར་མེར་སྤང་གི་སྒོ་ཉགས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེའི་རྒྱ་
ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དྲི། ཏུར་སྤང་གི་བག་ཆགས་གསལ་བར་སད་པའི་སྒོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཏུ་
ལྡན་གྱི་ལར་སྤང་བའི་བག་ཆགས་གསལ་བར་སད་པའི་ཤེས་རྒྱུད་ལ་མེར་སྤང་གི་བག་ཆགས་
གསལ་བར་སད་པའི་སྒོ་འབྱུང་རུང་ཏུ་སྤྱབ་པའི་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒོར་གྱི་ཚུལ་
གསུམ་ཆང་བའི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདིར་ཤུགས་རྒྱ་ཆོས་རྗེས་དཔག་གི་འབྲས་ཉགས་
སྤྱ་འདོད་པ་དང་། དེང་སང་བོད་དག་རྒྱ་དངོས་བྱུབ་པའི་འབྲས་ཉགས་སྤྱ་འདོད་པ་རྣམ་པ་ཆོས་
བྲགས་དང་། ས་བཤ་གྱི་དགོངས་པ་མ་ཡིན་ནོ། །ཕྱི་རོལ་

༼ ༣༧ ༽

གྱི་མེ་དངོས་དང་། མེར་སྤང་གི་སྒོ་ད་ལྟར་བར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མིན་པ་ལ་སྤྲུམ་མའི་
གཏན་ཆིགས་བསྒྲིག་སྟེ་དགོད། ལར་འདི་འདྲའི་རིགས་ཅན་དག་དག་ལས་ཤེས་དགོས་སོ། །འོ་ན་
མེ་དུ་རྒྱ་འབྲས་སུ་རི་ལྟ་འཛོག་ཅེ་ན། སེམས་ཙམ་པ་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་དུ་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བའི་རྣམ་
གཞག་འཐད་དེ། མེར་སྤང་གི་བག་ཆགས་ཀྱི་སྟོང་པོ་ཅན་གྱི་སེམས་རྒྱད་ལས་དུར་སྤང་གི་བག་
ཆགས་གསལ་བར་སད་པའི་སྒོ་སྐྱེ་བ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་མེ་ལས་དུ་བ་སྐྱེ་བར་འཛོག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
ནི། མཁའ་སྤྱོད་སེམས་ཙམ་པ་ཆོས་ཅན། རི་སྐྱད་བཤའ་པའི་ཚོད་ལན་ལ་མ་སྟོས་པས་བྱི་དོན་ཁས་
སྤངས་ནས་སྒོ་ཚུལ་གཉིས་སུ་འཐད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱི་དོན་ཁས་སྤངས་ནས་སྟོན་ཅིག་དམིགས་ངེས་ཀྱི་
ཏྲགས་ལས་སྟོར་སྤང་དབང་ཤེས་དང་དེ་ལ་རང་དུས་སུ་སྤང་བའི་སྟོན་པོའི་རྣམ་པ་རྫས་གཞན་མིན་
པར་བསྐྱབས་ཟེན་པའི་བྱིར། བཞི་པ་དབང་པོ་གསལ་དང་མི་གསལ་བྱུང་ལས་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་
སྟེ། སྤང་བ་གསུམ་པོ་སྟོན་ཉིད་ཡིན། དོན་ཉིད་ཡིན་ན་ཏུ་ཅང་ཐལ། དོན་ལས་སྐྱེས་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དཔྱད་ཀྱི། རྩ་བ་ལྟ་བུའི་དོན་གཅིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་སྟོར་
ཉིད་ཚུལ་གཉིས་སུ་སྤང་བར་བྱུང་སྟེ། ཁྱོད་ལ་ལྟ་བའི་དབང་ཤེས་རྣམས་དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་
བར་མའི་བྱུང་བར་གྱིས་པན་ཚུན་སྟོས་ནས་སྤང་བ་གསལ་མི་གསལ་བར་མར་དམིགས་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དོ། ཤེས་པ་གསུམ་པོ་དེ་དོན་གྱི་རྣམ་ལྟར་དུ་སྐྱེས་པ་མིན་པར་དོན་རྣམ་མེད་འཛིན་ན་
རྩ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལྟ་བའི་དབང་ཤེས་ཀྱན་གསལ་མི་གསལ་གྱི་བྱུང་བར་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་

༼ ༣༧ ༽

བ་ནི། དྲིན། ཤེས་པ་དོན་ལས་འདྲ་བ་སྐྱེས་པ་ལ་ཡང་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཉེས་པ་གནས་སོ་
ཞེ་ན། ཕྱི་དོན་གཅིག་ལ་ལྟ་བའི་བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་གསལ་མི་གསལ་བར་མའི་དབང་ཤེས་གསུམ་
པོ་ཆོས་ཅན། བན་ཚུན་ལྟོས་ནས་རྣམ་པ་ཐ་དད་ཏུ་འགྱུར་བའི་རྒྱ་ཡོད་དེ། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་
སོགས་ཀྱི་སྒྲོ་ནས་བན་ཚུན་ལྟོས་ནས་རྣམ་པ་ཐ་དད་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། འདྲོ། དཔེར་ན་པ་གཅིག་
ལས་སྐྱེས་པའི་བྱ་རྣམས་པའི་གཟུགས་དང་འདྲ་བ་མཚུངས་ཀྱང་ལས་ལ་སོགས་པའི་སྒྲོ་ནས་
མངེས་མི་མངེས་ཐ་དད་ཏུ་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །ལྷ་པ་མེད་བཞིན་དཀྱིལ་འཁོར་རྣམ་པར་སྤང་བས་
བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དཀྱིལ་འཁོར་རྣམ་པར་སྒྲོ་ཉིད་ཡིན་པར་བསྐྱབ། ཕྱི་དོན་ཡིན་ན་ཐལ་བ་
གསུམ་གྱིས་གཞོད། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པའི་གཟུང་དོན་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མིར།
དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པ་ལ་སྤང་བའི་མར་མའི་ཅེ་མོའི་དཀྱིལ་འཁོར་གྱི་རྣམ་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲོ་རང་ཉིད་
ཡུལ་དུ་སྤང་བའི་ཚུལ་གཉིས་པར་གྲུབ་སྟེ། ཡུལ་དུ་སྤང་ཡང་ཡུལ་དུ་མི་བདེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
ནི། དྲོ། དབང་ཤེས་འཁྲུལ་པའི་སྤང་བ་དེ་ཕྱི་རོལ་གྱི་དངོས་པོ་གསར་དུ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པས་སྒྲོ་ཉིད་
ཚུལ་གཉིས་པར་མི་གྲུབ་པོ་ཞེ་ན། རྣམ་པ་དེ་ཆོས་ཅན། དབང་པོ་གསལ་བའི་མིག་ཤེས་གྱིས་མཐོང་
བར་ཐལ། དེས་མཐོང་རུང་གི་ཕྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡིང་། མར་མའི་ཅེ་མོའི་དཀྱིལ་
འཁོར་གྱི་རྣམ་པ་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། བདག་རྒྱུན་དབང་པོ་ཉམས་པའི་ཤེས་པ་མིན་
པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་བདེན་པར་མཐོང་བའི་ཕྱིར། རིབ། དེ་ཆོས་ཅན། རབ་རིབ་གྱིས་ཁྱོད་གྱི་བདག་
རྒྱུན་དབང་པོ་ལ་སྒྲོན་བྱས་པ་མིན་པར་ཐལ། རབ་རིབ་གྱིས་བདག་རྒྱུན་དབང་པོའི་སྒྲོན་སྤངས་
ནས་གསལ་བར་བྱས་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། །

༼ ༣༧ ༽

དགྲིལ་འཁོར་གྱི་རྣམ་པས་དབེན་པའི་མར་མའི་ཅེ་མོ་མཐོང་བར་ཐལ། བདག་རྒྱན་དབང་ཤེས་སྒྲོན་
མེད་གྱི་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དགྲིལ་འཁོར་རྣམ་པ་མཐོང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྤྲི་། དེ་ཆོས་
ཅན། མར་མེ་ལས་གཞན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་རྣམ་པ་ཁྱོད་གྱི་དངོས་རྒྱུར་ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ།
རྒྱན་གཞན་ཆང་ན་མར་མའི་ཅེ་མོ་ཅམ་གྱིས་ཁྱོད་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེས་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དགྲིལ་
འཁོར་གྱི་རྣམ་པ་ཁྱོད་གྱི་གཟུང་ཡུལ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་གྱི་རྒྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཤམ། དེ་ཆོས་
ཅན་དམིགས་རྒྱན་མར་མེ་ལ་མི་ལྟོས་པར་ཐལ། མར་མེ་ལས་གཞན་པའི་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་རྣམ་པ་དེ་
ཁྱོད་གྱི་དམིགས་རྒྱན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་ཀ་ཆོགས་པ་དམིགས་རྒྱན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་
ཅན། མར་མེ་དང་དགྲིལ་འཁོར་གྱི་རྣམ་པ་ཆོགས་པ་དེ་ཁྱོད་གྱི་དམིགས་རྒྱན་མིན་པར་ཐལ། རྒྱན་
གཞན་ཆོགས་ན་མར་མེ་དམིགས་རྒྱན་དུ་བྱས་པ་ལས་ཁྱོད་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། རྒྱག་པ་ཉི་རིང་བར་མའི་
ཁྱད་པར་གསུམ་གྱིས་བསྐྱབ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཐལ་བ་དགོད། ཉེས་སྤོང་དགག་གྲུབ་དོན་བསྐྱེ་
བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉི་ཁྱོ་ཆོ་ལ་གཉིས་པ་མིན་ན་བྱམ་པ་གཅིག་ཆོས་ཅན། ལྟ་བ་པོ་ཉི་རིང་གི་ཁྱད་
པར་གྱིས་དབང་ཤེས་ལ་ཁྱོད་གསལ་མི་གསལ་སོགས་སུ་སྤང་བ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གསལ་
མི་གསལ་གང་རུང་གཅིག་ཏུ་གནས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤང་བའི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་
ཉེས་སྤོང་དགག་ལས་ཀྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པའི་ཉེས་སྤོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤང་བ་
ཅམ་གྱི་ཁྱད་པར་ཡོད་པ་དགག་སྤང་བ་གསལ་དང་མི་གསལ་ཁྱད་པར་དགག་

༼ ༣༧༧ ༽

སྒྲིབ་བ་མི་གསལ་རྒྱ་མཚན་ངེས་ཏེ་དགག་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ། གལ་ཏེ་ཐག་ཉེ་རིང་ལ་ཡུལ་
དབང་བར་གྱི་སྒྲིབ་བའི་བྱེད་པར་ལས་གསལ་མི་གསལ་སྒྲ་ཆོགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། དེའི་
དོན་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱིས་ཆོད་པ་ལ་བྱེད་དམ། མ་ཆོད་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། བུམ་གཟུགས་
གཅིག་ལ་ཐག་ཉེ་རིང་གཉིས་ནས་བལྟ་བའི་དབང་ཤེས་གཉིས་པོ་ཆོས་ཅན། བུམ་གཟུགས་མཐོང་
ཚུལ་མཚུངས་པར་ཐལ། བུམ་གཟུགས་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱིས་མ་ཆོད་པས་རྣམ་མེད་རྗེ་ཆར་དུ་མཐོང་བ་
མཚུངས་པའི་ཕྱིར། ཕྱི་མཉམ་ལྟར་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བུམ་གཟུགས་མི་མཐོང་བ་མཚུངས་པར་ཐལ།
བུམ་གཟུགས་ལ་སྤྱི་བ་བྱེད་ཀྱིས་ཆོད་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཤམ། ཐག་ཉེ་བའི་ཆེ་
སྒྲིབ་བ་གསལ་བ་དང་། ཐག་རིང་བའི་ཆེ་སྒྲིབ་བ་མི་གསལ་བས་མཐོང་ཚུལ་ཐ་དད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
འོན་མཐོང་བྱ་སྤྱི་རོལ་གྱི་དོན་དེ་གཅིག་ཡིན་ནམ། རྩལ་སྤྱན་དུ་མ་ཡིན། ལྟོ། དང་པོ་ལྟར་ན་སྤྱི་དོན་
བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཆོས་ཅན། ཐག་རིང་བའི་ཆེ་དབང་ཤེས་མ་འབྱུང་བས་ཁྱོད་ཀྱི་ཆ་འགའ་ཞིག་མཐོང་བ་
དང་། འགའ་ཞིག་མི་མཐོང་བའི་བྱེད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཆ་མེད་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྟོ།
གཉིས་པ་ལྟར་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། ཁྱོད་རྩལ་སྤྱན་དུ་མ་ཡུལ་མཚུངས་པ་ན་གནས་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཤམ། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། གཞན་སྒྲིབ་བ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་པས་ཁྱོད་དབང་ཤེས་མ་
འབྱུང་བ་ལ་གསལ་མི་གསལ་ཐ་དད་དུ་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དབང་ཤེས་ལ་རྣམ་མེད་རྗེ་
ཆར་དུ་སྒྲིབ་བའི་དོན་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྒྲིབ་པ། ཐག་རིང་པོའི་ཆེ་སྒྲིབ་བ་མི་གསལ་
བའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་

༼ ༣༧ ༽

ཞེས་ངེས་པའི་ཆོ། སློབ་རྒྱལ་གྱིས་བསྐྱབས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། ཐག་ཉེ་བ་ན་ཅིའི་བྱིར་མི་སློབ། སློབ་
རྒྱལ་བསྐྱབས་པའི་བྱིར་ཏེ། སློབ་རྒྱལ་མཐུག་པོ་ཞོང་ས་མེད་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། བུམ་གཟུགས་ལ་ཐག་
ཉེ་བ་ནས་བཟླ་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། བུམ་གཟུགས་གསལ་བར་མི་མཐོང་བར་ཐལ། ཁྱོད་དང་
བུམ་གཟུགས་གཉིས་ཀྱི་བར་དུ་སྤང་རྒྱལ་ཡང་བསྐྱབས་པའི་བྱིར། བུམ་གཟུགས་ལ་ཐག་རིང་བ་
ནས་བཟླ་བའི་ཆོ་ཡང་ཆོས་ཅན། བུམ་གཟུགས་གསལ་བར་མཐོང་བར་ཐལ། སྤང་རྒྱལ་ཡང་མང་
བའི་བྱིར། གཞན་ཡང་ཡུལ་ཐག་ཉེ་བ་ནས་སྤང་བ་གསལ་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཡུལ་གསལ་བར་
མཐོང་ན་མིག་ལ་བུམ་བ་སྤྱར་བ་ལ་ཆོས་ཅན། བུམ་བ་གསལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤང་རྒྱལ་ཤིན་
ཏུ་གསལ་བའི་བྱིར། གཉིས་བ་ནི། གོ་ལ། བུམ་གཟུགས་གཅིག་ལ་ཐག་ཉེ་རིང་གཉིས་ནས་བཟླ་བའི་
ཆོ་མ་མཐོང་བའི་ལས་ལ་བརྟེན་ནས་གཟུགས་གསལ་མི་གསལ་གསར་དུ་སྐྱེས་བ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན།
གཟུགས་དེ་གཉིས་པན་ཚུན་སློབ་བལ། མ་སློབ། དང་པོ་ལྟར་ན་གསལ་མི་གསལ་གྱི་གཟུགས་
གཉིས་ཆོས་ཅན། པན་ཚུན་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པས་སྤང་བ་ལ་སློབ་པར་ཐལ། པན་ཚུན་
གཅིག་གིས་གཅིག་ལ་སློབ་པའི་བྱིར། འདོད་ན། བུམ་གཟུགས་གཅིག་ལ་གཅིག་གིས་ཐག་ཉེ་རིང་
གཉིས་ནས་བཟླ་བའི་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། གསལ་མི་གསལ་གྱི་ལས་གཟུགས་ཀྱིས་དབེན་པའི་
སྤང་གྱི་ལས་གཟུགས་དེ་ཉིད་མཐོང་བར་ཐལ། བུམ་གཟུགས་མཐོང་བའི་དབང་ཤེས་གང་ཞིག་
གསལ་མི་གསལ་གྱི་ལས་གཟུགས་གཉིས་པན་ཚུན་སྤང་བ་ལ་སློབ་པའི་བྱིར། དོ། །

གཉིས་པ་ལྟར་ན། དེ་ཚོས་ཅན། གསལ་མི་གསལ་གྱི་ལས་གཟུགས་གཉིས་ཀ་མཐོང་བར་ཐལ། དེ་
གཉིས་ཀ་མཐོང་རུང་གི་དབང་ཤེས་གང་ཞིག དེ་གཉིས་པན་ཚུན་གཅིག་ལ་གཅིག་མི་སྒྲིབ་པའི་
ཕྱིར། མཐོང་། གལ་ཏེ་མ་མཐོང་བའི་ལས་ཀྱིས་གང་རུང་ཞིག་སྒྲིབ་པོ་ཞིན། གསལ་མི་གསལ་གྱི་
ལས་གཟུགས་ཚོས་ཅན། མ་མཐོང་བའི་ལས་དེས་ཁྱོད་བསྐྱེད་པ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་
རྒྱུད་ལྟན་གྱི་གང་ཟག་ལ་པན་གཞོད་གང་ཡང་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དོ། རུམ་གཟུགས་
གཅིག་ལ་ཐག་ཉི་རིག་གཉིས་ནས་བལྟ་བའི་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། བག་ཆགས་སོགས་ཀྱིས་རང་གི་
ངོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་འཛིན་པར་བྱེད་དེ། དེ་འཛིན་པའི་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་མེད་ཀྱང་སྤང་
བ་དང་ལས་ལ་སོགས་པའི་བྱེད་པར་གྱིས་རྣམ་པ་གསལ་མི་གསལ་དུ་འཛིན་པ་གང་རུང་གང་ཞིག
ཕྱི་མ་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར། བདུན་པ་གཟུང་ཡུལ་འགགས་ཀྱང་སྤང་བ་ཡོད་པས་བསྐྱབ་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། དོན་འགགས་སྤང་བ་ཤེས་པར་བསྐྱབ། ཕྱི་དོན་སྤང་བའི་གཞན་ལན་དགག་པའོ། དང་པོ་
ནི། འོས། ཤེས་པ་དང་སྤྱད་དང་མར་མེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་ལ་རྣམ་མེད་རྗེན་
ཆར་དུ་སྤང་བ་མེན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཆད་མའི་དུས་ན་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་
རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཆད་མ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་སྐད་ཅིག་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དུས་
མཉམ་དོན་ཉིད་སྤང་བ་དགག་སྐྱེད་བྱེད་དོན་ཉིད་སྤང་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན་སྤྱི་མ་དེ་ཉིད་
ཤེས་པའི་དུས་ན་མེད་པས་མི་སྤང་ཡང་ཤེས་པ་དང་ལྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་དོན་ཤེས་པ་ལ་གསལ་བ་
སྤང་

༩༥༠༽

ངོ་ཞེ་ན། སྒྲིག་ ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དོན་ཀྱན་གསལ་བ་སྤང་བར་འགྱུར་བར་
ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་མིན་པའི་བྱི་དོན་གསལ་བ་སྤང་བའི་བྱིར། གཤམ། དབང་ཤེས་དང་
དུས་མཉམ་གྱི་བྱི་དོན་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ལ་གསལ་བ་སྤང་སྟེ། དོན་སྤྲུལ་ལས་ཁྱོད་དང་དབང་
ཤེས་སྟན་ཅིག་སྐྱེས་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། དབང་ཤེས་དང་དུས་མཉམ་གྱི་བྱི་དོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་
དབང་ཤེས་གཉིས་སྐྱེ་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པའི་སྐྱེ་མཆོན་གྱིས། ཁྱོད་དབང་ཤེས་ལ་གསལ་བ་སྤང་བ་
མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་དབང་ཤེས་དང་དུས་མཉམ་པའི་དབང་པོ་དེ་ཡང་དབང་ཤེས་ལ་གསལ་བ་
སྤང་བར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་བྱིར། དེས། གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན།
གཟུགས་སྤྲུལ་ཁྱོད་ཀྱི་དུས་ན་མེད་ཀྱང་ཁྱོད་ལ་གཟུགས་སྤྲུལ་གསལ་ཞེས་བརྗོད་པའི་སྐྱེ་མཆོན་
ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་གཟུགས་སྤྲུལ་ས་རང་ངོས་ནས་གཏད་པའི་རྣམ་པར་སྤང་བའི་བྱིར། ལྷན། དབང་
ཤེས་དང་དུས་མཉམ་པའི་བྱི་དོན་ཆོས་ཅན། དབང་ཤེས་ལ་གསལ་བ་སྤང་བ་མིན་པར་ཐལ། དབང་
ཤེས་ལ་ཕན་འདོགས་བྱེད་མིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ། དོན་སྤྲུལ་ཅིག་མེད་ཤེས་པའི་དུས་ན་
འགགས་ནས་མེད་ཀྱང་དོ་རྗེ་དང་དོ་བ་སོགས་ཏྲག་དངོས་རྣམས་ཤེས་པའི་དུས་ན་མ་ཞེག་པ་ཡོད་
པས་དེ་ཉིད་དབང་ཤེས་ལ་སྤང་ངོ་ཞེ་ན། བརྟམ། དོ་རྗེ་དང་དོ་བ་སོགས་ཆོས་ཅན། རང་ལ་དམིགས་
པའི་ཤེས་པ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་སྐྱེ་བར་ཐལ། རང་ལ་དམིགས་པའི་ཤེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་ཀྱི་ཏྲག་
དངོས་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷན། གལ་ཏེ་སྟན་ཅིག་བྱེད་སྐྱེན་ལ་ལྟོས་ནས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྲད་

༩༩༡

ཅེག་སྒྲ་ཕྱིའི་རིམ་པ་ཡོད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲ་ཅེག་བྱེད་སྒྲ་ལ་ལྟོས་ནས་རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་
 པ་རིམ་ཅན་དུ་སྒྱེད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པ་ལ་
 རྣམ་མེད་མི་སྒྲར་བར་ཐལ། རང་གི་ཡུལ་ཅན་གྱི་ཤེས་པའི་དུས་ན་ཞིག་ནས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
 པ་དུས་ཕྱིས་བྲན་པས་ཤེས་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བྲན་པ་ཡོད་པས་དོན་རྣམ་གྲུབ། དོན་རྣམ་
 མེད་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། དྲོ་མདོའི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་བྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་ཡུལ་ཅན་
 གྱི་ཚུལ་གཉིས་ཅན་གྲུབ་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། སྒོ་རྣམ་མེད་དུ་སྒྲ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དོར་དབང་ཤེས་
 གྱི་རང་དུས་སྒྲ་སྒྲར་བའི་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྤྱོད་བསྐྱབ་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་དེ་གྲུབ་ཐོན་མ་བརྗེད་པའི་
 སྒོལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀང་ཞིག་བསྐྱབ་ཅེ་ན། དྲོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དོར་དབང་ཤེས་རང་
 དུས་སྒྲ་སྒྲར་བའི་རྣམ་པ་ཤེས་པ་རང་གི་དོ་བོར་བསྐྱབ་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་དབང་ཤེས་ལ་ཤེས་པ་རང་
 གི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་མེད་པར་འདོད་པའི་སྒོལ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་གང་གིས་གྲུབ་ན། དོན་
 སྒྲར་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། རང་དུས་ན་རང་གི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་སོ་སོར་སྤྱོད་ཏེ། རང་དུས་
 རང་གི་དོ་བོར་གྱུར་པའི་རྣམ་པ་སོ་སོར་སྤྱོད་བརྗེས་ཀྱི་བྲན་ཤེས་ཀྱིས་བྲན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
 རྒྱུ་གལ་ཏེ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སོ་སོར་མ་ཤར་ཞིང་དེ་ལྟར་མ་སྤྱོད་ན། དོན་སྒྲར་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན།
 སྤྱོ་སེར་སོགས་རྗེས་ཀྱི་བྲན་ཤེས་ཀྱིས་བྲན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་དུས་ན་སྤྱོ་སེར་སོགས་ཀྱི་
 རྣམ་པར་སྤྱོད་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉམོ། དེ་ཆོས་ཅན། སྤྱོ་སེར་སོགས་ཐ་དད་དུ་བྱེད་མི་རུས་པར་
 ཐལ། །

༼ ༣༤༩ ༽

སྒྲོ་སེར་སོགས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཐ་དད་དུ་མ་ཤར་བའི་བྱིར། བྱི་སྟེ། ཉམས་སུ་སྒྲོང་བ་ཙམ་གྱིས་སྒྲོ་སེར་
སོགས་ཐ་དད་དུ་འབྱེད་མི་བྱས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་རང་རིག་སྐྱབ་བྱེད་རིགས་པ་བཤད་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ། སྒྲར་བཤད་མདོ་ཡི་རིགས་པས་རང་རིག་བསྐྱབ། བསྟན་བཙུག་མཛད་པའི་རིགས་པས་
རང་རིག་བསྐྱབ། སྒྲར་ཡང་མདོ་ཡི་རིགས་པས་རང་རིག་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་། སྒྲོ་བ་
དཔོན་གྱིས་གསུངས་པའི་ཚུལ་གཉིས་སྐྱབ་བྱེད་རིགས་པ་ཆོས་ཅན། རང་རིགས་ཤུགས་ལས་བྱུ་
བ་ཡིན་ཏེ། སྒྲོ་རང་ཉིད་ཡུལ་དུ་སྒྲར་བའི་གཟུང་རྣམ་དངོས་སུ་བྱུ་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་བཞི་སྟེ།
རང་གི་ངོ་བོ་གཟུང་རྣམ་སྒྲོང་བས་བསྐྱབ། དཀར་སོགས་གསལ་བའི་སྒྲར་བ་དབྱེད་ནས་བསྐྱབ།
རང་སྒྲོ་མདོན་གྱུར་མིན་པ་བཀག་ནས་བསྐྱབ། སྒྲོང་བྱེད་གཞན་གྱིས་སྒྲོང་བ་བཀག་ནས་བསྐྱབ་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱབ་བྱེད་དགོད། གཞན་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩོམ་སྒྲོ་རང་གི་
ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཟུང་རྣམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱུ་བ་ན་རང་རིག་བྱུ་བ་སྟེ། ཁྱོད་བྱུ་བ་ན་སྒྲར་བྱ་སྒྲོང་བྱེད་
གཅིག་ཏུ་བྱུ་བ་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྒྲར་བྱ་འགགས་པས་སྒྲོང་བ་མེད་པར་བསྟན།
བདག་སྒྲོང་མེད་ན་མདོན་སུམ་ཉིད་དང་འགལ། ཡུལ་གཞན་སྒྲོང་བ་མེད་པར་ཐལ་བས་གཞོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་གཉིས་བྱུ་བ་ཀྱང་རང་རིག་མི་བྱུ་བ་སྟེ། སྒྲོ་སྒྲ་མ་དེ་བྱི་མས་སྒྲོང་བའི་བྱིར་ཞེ་
ན། དེ། སྒྲོ་བྱི་མས་ཆོས་ཅན། སྒྲ་སྒྲ་མ་སྒྲོང་བ་མིན་པར་ཐལ། སྒྲོ་སྒྲ་མ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དུས་ན་འགགས་
ནས་མེད་པའི་བྱིར། དེས། དེ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གང་ཡང་མི་སྒྲོང་བར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་མི་སྒྲོང་བའི་
བྱིར། གཉིས་

༼ ༣༥༣ ༽

བ་ནི། རྟོན། རྟོན་སྒྲུང་གི་ཤེས་བ་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་སྒྲོ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁ་བྱིར་བལྟས་ཀྱི་ཤེས་བ་ཡིན་པར་
ཐལ། རང་ལས་དོན་གཞན་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། འདོད་མི་རྒྱས་ཏེ། ཁ་ནང་ཁོ་ནར་
སྤྱོད་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་དགོད། ཉེས་སྤྱོད་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡུལ། རྟོན་སྒྲུང་གི་ཤེས་བ་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་དུ་དོན་སྤྱོད་བ་མིན་པར་ཐལ། རང་
གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཟུང་རྣམ་སྤྱོད་བ་མིན་པའི་བྱིར། གཉིས་བ་ལ་ལྷ་སྟེ། འདྲ་བ་སྤྱོད་པའི་འཛོག་
བྱེད་ཡིན་པ་དགག་ སྒྲོ་འདྲ་སྤྱོད་པའི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་ འདྲ་བའི་དོན་ལ་རྣམ་པ་བརྟགས་
ནས་དགག་ སྒྲེས་འདྲ་སྤྱོད་པའི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་ དེས་དང་བཅས་པའི་སྤྱོད་བ་འཛོག་པར་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤིས། མ་ཁུབ་སྟེ། དོན་དང་འདྲ་བ་ལས་ཐ་སྙད་དུ་དོན་སྤྱོད་བར་འཛོག་པའི་
བྱིར་ཞེ་ན། མཆེ་མ་དང་འདྲ་བ་གཉིས་ཆོས་ཅན། བན་ཚུན་ཐ་སྙད་དུ་སྤྱོད་བར་ཐལ། བན་ཚུན་འདྲ་
བ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་བ་ནི། གཤིས། སྒྲོ་འདྲ་སྤྱོད་པའི་འདྲ་བ་དེ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་སྤྱོད་བའི་
འཛོག་བྱེད་ཡིན་ཅོ་ཞེ་ན། སྒྲོ་འདྲ་སྤྱོད་པའི་དོན་དང་འདྲ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་ཐ་སྙད་དུ་དོན་
སྤྱོད་བ་འཛོག་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྒྲོ་འདྲ་སྤྱོད་པའི་གཟུང་རྣམ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁུབ་བ་
ཁས་སྒྲུངས། དེ། ཤེས་བ་རང་ཉིད་དོན་དུ་སྒྲུང་བའི་གཟུང་རྣམ་སྤྱོད་བ་ཆོས་ཅན། དོན་དང་འདྲ་བའི་
རྣམ་པ་གཞག་བྱ་མིན་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཁུབ་བ་ཁས་སྒྲུངས་
ཏེ། དོན་དང་འདྲ་བ་དེ་དོན་སྤྱོད་བའི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པའི་

༼ ༣༥༽

ཕྱིར། འོ་ན་དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་དོན་སྤྱོད་བར་གྲགས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། རིང་། དོན་སྣང་གི་
ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་དུ་དོན་སྤྱོད་བར་གྲགས་པ་དང་མི་འགལ་ཏེ། རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་
གཟུང་རྣམ་སྤྱོད་བ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དོན་སྤྱོད་བར་གྲགས་པའི་ཕྱིར། གློ་ དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ལ་རང་
དུས་སུ་སྣང་བ་དེ་ཕྱི་དོན་མ་ཡིན་ན་ཕྱི་དོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འོ་ན་ཕྱི་
དོན་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆད་མ་མེད་པར་ཐལ། དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ལ་རང་དུས་སུ་སྣང་བ་དེ་དོན་གྱི་རྣམ་
པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཤིས་ གློ་རང་གི་ངོ་བོར་གྱུར་པའི་གཟུང་རྣམ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་ཆོས་ཅན། དོན་
དང་འདྲ་བས་སྐྱབ་མི་དགོས་པར་ཐལ། རང་ཉིད་སྤྱོད་བ་ཙམ་གྱིས་གྱུབ་པའི་ཕྱིར། བྱ་བ་སྟེ། རང་
རིག་དེ་དོན་འདྲ་བས་རྣམ་པ་གཞག་བྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། བདེ་ག ཤེས་པ་དོན་དང་འདྲ་ན།
བདག་ཉིད་ཀྱང་གྱིས་འདྲ་ལམ་ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་འདྲ། དང་པོ་ལྟར་ན་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཤེས་པ་
མིན་པར་ཐལ། ཕྱི་དོན་དང་བདག་ཉིད་ཀྱང་གྱིས་འདྲ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལྟར་ན་མིག་ཤེས་ཆོས་
ཅན། སྤྱོད་བར་ཐལ། སྤྱོད་དང་ཆ་འགའ་ཞིག་གིས་འདྲ་བའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། རྒྱུ་ དོན་ལས་སྐྱེས་པ་
འདྲ་བ་ཡིན་པས་དོན་སྤྱོད་ན། སྤྱོད་པོ་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་པོ་འཛིན་པའི་ཤེས་
པ་སྤྱོད་པ་སྤྱོད་བར་ཐལ། དེ་ལས་སྐྱེས་པ་འདྲ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྤྱོད་པ་ནི། ཉམས་ སྤྱོད་འཛིན་ཤེས་པ་
ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་འཛིན་ཤེས་པ་སྤྱོད་བ་མ་ཡིན་ཏེ། སྤྱོད་འཛིན་ཤེས་པ་སྤྱོད་པ་ལ་ངེས་པ་འདྲེན་
ཀུས་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དོན་སྣང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། དོན་སྤྱོད་བ་མིན་པར་ཐལ། དོན་ལ་ངེས་
པར་འདྲེན་མི་

༼ ༣༥ ༽

ནུས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དོན་ལས་སྐྱེས་པ་འདྲ་བ་ཡིན་པས་དོན་ལ་ངེས་པ་འབྲེན་ནོ་ཞེ་ན། སྔོ་འཇིན་
ཤེས་པ་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། སྔོ་འཇིན་ཤེས་པ་སྔ་མ་ལ་ངེས་པ་འབྲེན་པར་ཐལ། དེ་ལས་སྐྱེས་པ་འདྲ་
བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གསལ་བའི་དོན་ལ་བརྟགས་ནས་བྲིས། བརྗོད་པའི་མཐའ་གཉིས་
སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞིན། དཀར་འཇིན་དབང་ཤེས་ལ་རང་དུས་སུ་དཀར་པོ་གསལ་
བར་སྒྲུང་བའི་རྣམ་པ་དེ་དཀར་འཇིན་དབང་ཤེས་ལས་རྗེས་གཞན་ཡིན་ནམ། གཅིག་ཡིན་ཞེས་
བརྟག་གོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་དངོས་ཡིན་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ། བདག་འགྱུར་ཡིན་ན་རང་རིག་
གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཤེས་པས་དོན་མི་གསལ་བར་ཐལ། དོན་མཐོང་ངེས་པ་མེད་པར་
ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། གཞན། སྤྱགས་དང་པོ་ལྟར་ན་དཀར་འཇིན་དབང་ཤེས་ཆོས་ཅན། དཀར་པོ་
གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་ཤེས་པ་མིན་པར་ཐལ། རང་ཉིད་གསལ་བ་མིན་པའི་ཕྱིར། འུ་སྟེ། རང་མི་
གསལ་ཡང་ཡུལ་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བའི་སྒྲིན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གསལ། དཀར་
འཇིན་དབང་ཤེས་དེ་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་བྱེད་པས་ཡུལ་གྱི་གསལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་
རོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གསལ་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། ཁྱོད་སྟོ་ཕྱི་མ་གཞན་གྱིས་གསལ་བར་
བྱེད་དགོས་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་དགོད། ཉེས་སྟོང་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མཐོང་། དཀར་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དཀར་འཇིན་དབང་ཤེས་དང་ཡུལ་ཡུལ་ཅན་གྱི་
འབྲེལ་པ་ཤེས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཉོགས་པའི་ཆེ་དཀར་འཇིན་

༼ ༣༤༩ ༽

དབང་ཤེས་ཚྭ་གས་པའི་སྒོ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་དཀར་འཛིན་དབང་ཤེས་
ཀྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
འབྲ་བ་ཡོད་ན་རང་རིག་གྲུབ། འབྲ་བ་ཉིད་ཀྱང་འབྲུབ་མི་འབྲུབ། འབྲ་བ་མེད་ན་ཉ་ཅང་ཐལ་
བཤོ། །དང་པོ་ནི། གྲིང་། དཀར་འཛིན་དབང་ཤེས་དཀར་པོ་དང་འབྲ་བ་སྒོ་ཕྱི་མས་མཐོང་བའི་ཕྱིར།
དཀར་འཛིན་དབང་ཤེས་ཀྱིས་དཀར་པོ་མཐོང་བའི་ཐ་སྙད་བྱེད་པས་སྒྲིན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དཀར་
འཛིན་དབང་ཤེས་ཚེས་ཅན། རང་རིག་ཏུ་གྲུབ་པར་ཐལ། དོན་དང་འབྲ་བའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
ཅོ། དཀར་འཛིན་དབང་ཤེས་ཚེས་ཅན། དུལ་གཞན་མི་རིག་པར་ཐལ། རང་གི་ངོ་བོ་མི་རིག་པའི་
ཕྱིར། གལ་ཏེ་དོན་དང་འབྲ་བ་ལས་དོན་སྤྱོད་བར་འཛོག་གོ་ཞེ་ན། དོན་དང་འབྲ་བ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་
དོན་སྤྱོད་བའི་འཛོག་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དོན་སྤྱོད་བའི་འཛོག་བྱེད་ཡིན་པ་བཀག་ཟེན་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མཐོང་། དོན་སྣང་གི་ཤེས་པའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒོ་ཕྱི་མ་ཚེས་ཅན། དོན་སྣང་ཤེས་
པ་དོན་དང་འབྲ་བ་མི་ངེས་པར་ཐལ། སྤར་དོན་མཐོང་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འདྲི། ཤེས་པ་
དོན་དང་འབྲ་བ་ཉིད་ཀྱང་མི་འདོད་ན། དེ་ལྟར་མི་འདོད་པའི་རྒྱལ་བ་ཚེས་ཅན། དོན་ཤེས་གཉིས་ཀ་
མཐོང་བ་མེད་པར་ཐལ། རང་རིག་མེད་ཅིང་དོན་འབྲ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཚེས་ཅན། དོན་
དང་ཤེས་པའི་ཐ་སྙད་དོན་མཐུན་མེད་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཅོ། དཀར་འཛིན་
དབང་ཤེས་ལ་དཀར་པོ་གསལ་བར་སྤང་བའི་རྣམ་པ་དཀར་འཛིན་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། །

༼ ༣༥༽

དཀར་འཛིན་དབང་ཤེས་ཚོས་ཅན། རང་ཉིད་རིག་པ་ཡིན་པར་ཐལ། རང་ལ་གསལ་བར་སྒྲུང་བའི་
རྣམ་པ་དེ་ཤེས་པ་རང་གི་ངོ་བོ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞན་དུ་ན་དེ་ཚོས་ཅན། དོན་གསལ་བའི་ཤེས་པ་
མིན་པར་ཐལ། རང་མི་གསལ་བའི་བྱིར། གསུམ་པ་རང་སློ་མངོན་གྱུར་མིན་པ་བཀག་ནས་བསྐྱབ་པ་
ལ་གཉིས་ཏེ། རིགས་པ་སྤྲ་མས་ཁེགས། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བདེག
ཤེས་པ་རང་གིས་རིག་པ་མིན་པ་ལ་དོན་མི་མཐོང་བར་ཐལ་བའི་རིགས་པ་དེ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་
གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རྒྱལ་དཔོག་པས་རང་སློ་རང་ལ་སློག་གྱུར་དུ་འདོད་པ་དེ་ལ་ཡང་གཞོད་བྱེད་
བསྐྱབ་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མངོན་གྱུར་ཡིན་པ་བརྟགས་གྱིས་བསྐྱབ། མངོན་གྱུར་མིན་
ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཏན་ཆོགས་དགོད། མ་གྲུབ་པ་སློང་བའོ། །དང་པོ་ནི།
རྟེན། ཚོར་བ་བདེ་སྤྱད་སོགས་ཚོས་ཅན། སློ་ཉིད་ཡིན་ཏེ། རྒྱུན་གསུམ་གྱི་བྱེད་པར་ལས་སེམ་
གདུང་ཐ་དད་དུ་ཉམས་སུ་སྤྱོད་བ་སྐྱེས་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དྲི་དེ་ཚོས་ཅན། རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་
བྱེད་བྱ་ཡིན་ཏེ། བྱེད་བྱེད་བྱེད་ཡོད་ཅིང་བྱེད་གྱི་བྱེད་བྱེད་བྱེད་ལས་རྣམས་གཞན་མིན་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བརྗོད། སུན་འབྱེན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞིན། གཏན་ཆོགས་
མ་གྲུབ་སྟེ། ཤེས་པ་གཞན་གྱིས་རིག་པ་ཅམ་གྱིས་སྤྱོད་བར་འཛོག་པའི་བྱིར་ཞེན། གཉིས་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། རང་གི་བདེ་སོགས་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བར་ཐལ། རྣམ་འབྱོར་མངོན་སུམ་གདུང་བ་སྤྱོད་
བར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་དགོད། གཞན་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞིན། །

༼ ༣༤ ༽

ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གཞན་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པས་སྤྱོད་བར་ཐལ།
དེས་རིག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱེས་འབྲེལ་ཡིན་མིན་བྱུང་བར་ཡོད་པ་དགག་མངོན་
སུམ་ཡིན་མིན་བྱུང་བར་ཡོད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ། གཞན་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན།
ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་བདེ་སོགས་སྤྱོད་བ་མིན་ཏེ། དེ་ལས་སྐྱེས་འབྲེལ་བ་མིན་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། འོ་ན་
ལྷས་བྱིན་གྱི་བདེ་སོགས་དེས་དེ་ལ་དམིགས་པའི་གཞན་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པས་དམིགས་སྐྱེན་བྱེད་དམ།
མི་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དམིགས། ལྷས་བྱིན་གྱི་བདེ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་གཞན་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་
པ་ཆོས་ཅན། ལྷས་བྱིན་གྱི་བདེ་སོགས་ལ་སྐྱེས་འབྲེལ་བ་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་གྱི་དམིགས་སྐྱེན་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཅོ། གལ་ཏེ་དེ་ལས་སྐྱེས་འབྲེལ་བ་མིན་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་ཁྱོད་གྱི་གཟུང་དོན་མིན་
པར་ཐལ། དེ་ཁྱོད་ལས་སྐྱེས་འབྲེལ་བ་མ་ཡིན་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་གཞན་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པས་ལྷས་བྱིན་
གྱི་བདེ་སོགས་རང་མཆོན་མི་འཛིན་ཡང་བདེ་སོགས་གྱི་སྤྱི་ཡན་གར་བ་འཛིན་པས་ཡུལ་མེད་པ་
མིན་ནོ་ཞེ་ན། དོ། ལྷས་བྱིན་གྱི་བདེ་སོགས་ལ་དམིགས་པའི་གཞན་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ལྷས་
བྱིན་གྱི་བདེ་སོགས་གྱི་སྤྱི་ཡན་གར་བ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་མི་འཛིན་པར་ཐལ། དེའི་སྤྱི་ཡན་
གར་བ་བཀག་ཟེན་པའི་བྱིར། དོ། བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན། རང་སྤྱོད་བྱེད་གྱི་སྒོ་དེ་མངོན་སུམ་དང་
བདག་རིག་ཏུ་བྱུང་སྟེ། རང་སྤྱོད་བྱེད་གྱི་སྒོ་དང་རྣམས་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
ཐལ་བ་དགོད། ཉེས་སྤོང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ། གཞན་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་པ་དེས་ལྷས་བྱིན་གྱི་
རྒྱུད་གྱི་བདེ་སོགས་འཛིན་ཡང་

༼ ༣༥༽

མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་པ་མིན་ལ། ལྷས་བྱིན་རང་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པས་བདེ་སོགས་མངོན་སུམ་དུ་འཛིན་
པས་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་གི་བྱུང་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། རང་གཞན་གྱི་བདེ་སོགས་འཛིན་པའི་སྒོ་གཉིས་ཆོས་
ཅན། རང་གཞན་གྱི་བདེ་སོགས་དངོས་སུ་འཛིན་མི་འཛིན་གྱི་བྱུང་པར་མེད་པར་ཐལ། རང་ལ་སྒྲོག་
གྱུར་གྱི་བདེ་སོགས་འཛིན་པར་མཚུངས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། མི། གལ་ཏེ་རང་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་
སོགས་སྤྱོད་པ་ལ་མ་མཐོང་བའི་ལས་ལ་སོགས་པ་ཡོད་པའི་བྱིར་དང་། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་བདེ་སོགས་
འཛིན་པ་ལ་མ་མཐོང་བའི་ལས་ལ་སོགས་པ་མེད་པས་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་གི་བྱུང་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། ལྷས་
བྱིན་གྱི་བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པས་འཛིན་པ་ཡང་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གཞན་
རྒྱུད་ཀྱི་ཤེས་པས་འཛིན་པ་ལ་མ་མཐོང་བའི་ལས་ལ་སོགས་པ་མེད་པའི་བྱིར། གལ་ཏེ་འཛིན་པ་
ཅེས་དུ་མཚུངས་ཀྱང་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་གི་བྱུང་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། རང་སྒོ་ཆོས་ཅན། རང་གཞན་གྱི་བདེ་
སོགས་སྤྱོད་མི་སྤྱོད་གི་བྱུང་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། རང་གཞན་གྱི་བདེ་སོགས་སྒྲོག་གྱུར་དུ་
མཚུངས་པར་བསྟན་ཅིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་དགོད། ཉེས་སྤོང་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གོང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱིས་གདུང་
བར་འགྱུར་བར་ཐལ། གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་སྤྱོད་བའི་བྱིར་ཏེ། དེ་རིག་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི།
གོལ། རྣལ་འབྱོར་པ་ལ་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་ཀྱི་ཡུལ་དང་། རང་གི་དབང་པོ་འདུས་པ་མེད་
པས་གཞན་རྒྱུད་ཀྱི་སྤྱུག་བསྐྱེད་མི་སྤྱོད་དོ་ཞེ་ན། སྤྱི་ནི་རྣལ་འབྱོར་པ་ཆོས་ཅན། གཞན་

༩༩༠༽

གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་མ་སྤྱེས་པས་གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་སྤྱོད་བ་མིན་པ་བསྐྱབ་མི་རུས་པར་ཐལ། གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་རིག་པ་ཙམ་གྱིས་གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་སྤྱོད་བའི་ཕྱིར། ཉེས་པ་དེ་བྱོད་ལ་ཡང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། སྤྱད་ཆོས་གྲགས་ཆོས་ཅན། གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་དམིགས་པ་ཙམ་གྱིས་གཞན་གྱི་སྤྱད་བསྐྱེད་སྤྱོད་བར་ཐལ་བའི་ཉེས་པ་དེ་བྱོད་ལ་མེད་དེ། བྱོད་སྤྱད་བསྐྱེད་སྤྱོད་བའི་དོན་སྤྱད་བསྐྱེད་གྱི་ངོ་བོར་སྤྱེས་པ་དང་། སྤྱད་བསྐྱེད་ལ་དམིགས་པའི་དོན་སྤྱད་བསྐྱེད་ཤེས་པ་ཡིན་པར་འདོད་པའི་མཁས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས། དོན་སྤྱད་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་དམིགས་པའི་དོན་དང་སྤྱོད་བའི་དོན་ཐ་དད་པ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་ཀྱི་དམིགས་པའི་དོན་འབྲས་བ་སྤྱེས་པ་ཡིན་ལ། སྤྱོད་བའི་དོན་རང་ཉིད་གསལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་མངོན་སུམ་མིན་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་སློ་རྟགས་ལས་རྟགས་པར་ཐལ། དེ་ཉིད་འདོད་ལ་གཞོད་བྱེད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཞིན། ལྷས་བྱིན་ཆོས་ཅན། རང་ངོར་རང་གི་རྒྱུད་ཀྱི་སློ་རྟགས་ཡང་དག་ལས་རྟགས་དགོས་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ཀྱི་སློ་རྟགས་པའི་ཆོད་མ་ཡོད་པ་གང་ཞིག་རང་རྒྱུད་ཀྱི་སློ་རྟགས་པའི་མངོན་སུམ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དབང་སློ་རྟགས་ལས་རྟགས་པ་དགག་ཡིད་སློ་རྟགས་ལས་རྟགས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། དབང་སློ་འཁྱེད་ཆོགས་གང་ཡིན་བཟླ་བཟླས་ན་གཏན་ཆོགས་ཉིད་མི་འབྱུག། གྲུབ་ཀྱང་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་མེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱ་མ་ལ་འདོད་ན། དོ། ལྷས་བྱིན་ཆོས་ཅན། དབང་སློ་དང་དེའི་རྒྱུན་གསུམ་

༼ ༣༩༽

གང་རུང་དེ་རང་ངོར་རང་རྒྱུད་ལ་དབང་སློང་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། དེ་
སྐྱོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡོད་པ་གང་ཞིག་དེ་ལས་གཞན་པའི་དེ་སྐྱོར་གྱི་རྟགས་ཆད་མས་མ་
དམིགས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བཞི་པོ་རྟགས་སུ་འབྱུང་མི་འབྱུང་། རོན་གསལ་རྟགས་
སུ་འབྱུང་མི་འབྱུང་། སློ་ཆོས་རྟགས་སུ་འབྱུང་མི་འབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོ། དབང་པོ་དང་གཟུང་
རོན་ཆོས་ཅན། ལྷས་བྱིན་གྱི་ངོར་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ལ་དབང་སློང་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་
མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་རྒྱུད་གྱི་རྟགས་ཀྱི་དེ་སྐྱོར་གྱི་བྱུང་པ་འབྱུང་པའི་ཕྱིར། ཡིད་བྱེད་སྤྲ་མ་ཆོས་
ཅན། དེ་སྐྱོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། གོལ། གལ་ཏེ་རོན་གསལ་དེ་དེ་སྐྱོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རོན་གསལ་དེ་
རོན་གསལ་པའི་སློང་ལ་བྱེད་དམ། སློས་གསལ་པའི་རོན་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་
སྐྱོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མས་མ་བྱུང་པའི་ཕྱིར། འདྲིས།
གཉིས་པ་ལྟར་ན། རོན་གསལ་པའི་སློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མས་མ་བྱུང་པ་
བསྟན་པའི་རིགས་པ་དེས་སློས་གསལ་པའི་རོན་དེ་ཡང་དེ་སྐྱོར་གྱི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཡིན་པ་
འགོག་བྱས་ཏེ། རིགས་པ་དེས་སློས་གསལ་པའི་རོན་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་ཀྱི་ཆད་མས་བྱུང་པ་འགོག་
བྱས་པའི་ཕྱིར། འོན། རོན་གསལ་དེ་རོན་ཉིད་ཀྱིས་སྤྲ་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བས་བྱུང་པར་འགའ་ཞིག་
ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤྲ་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་བྱུང་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་

༼ ༣༩༣ ༽

སྐྱེ་འཇིག་མེད་པའི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ། གལ་ཏེ་སྤར་མེད་གསར་དུ་སྐྱེ་བའི་བྱིད་པར་ཡོད་ན།
དོན་ཆོས་ཅན། རང་འཇིན་གྱི་ཤེས་པ་སྐྱད་ཅིག་རེ་རེ་བཞིན་དུ་སྐྱེ་འཇིག་བྱེད་པར་ཐལ། རང་འཇིན་
གྱི་ཤེས་པ་སྐྱེད་བྱེད་གང་ཞིག་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ། དོན་གསལ་ལྟས་བྱིན་རང་རྒྱད་གྱི་
ཤེས་པས་ཤེས་པ་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ནམ། མ་ཤེས་པ་གཏན་ཆིགས་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན་དོན་
གསལ་ཆོས་ཅན། ལྟས་བྱིན་རང་རྒྱད་གྱི་ཤེས་པས་ཤེས་པ་མིན་པར་ཐལ། དུལ་ཅན་ཤེས་པ་དེ་
ལྟས་བྱིན་རང་རྒྱད་གྱི་ཆོད་མས་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་སྐྱོར་གྱི་རྟགས་ཡང་
དག་མིན་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། མཐོང་། གཉིས་པ་ལྟར་ན་གང་ཟག་གཞན་གྱིས་མཐོང་བའི་
དོན་གསལ་ཆོས་ཅན། དེ་སྐྱོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་ཐལ། ལྟས་བྱིན་རང་རྒྱད་གྱི་ཤེས་པས་
ཤེས་པ་མ་གྲུབ་པའི་དོན་གསལ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ། དོན་ཆོས་ཡན་གར་བ་ཆོས་ཅན། དེ་སྐྱོར་གྱི་
རྟགས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། དབང་སྒོ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྒྱ་
ཆོགས་གཅིག་པ་གཏན་ཆིགས་མིན། རྒྱ་ཆོགས་གཞན་པ་གཏན་ཆིགས་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དོན་ཆོས་གཏན་ཆིགས་མིན་ཡང་། སྒོ་ཆོས་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། སྒོ། མངོན་སུམ་གྱིས་གྲུབ་
པའི་སྒོ་ཆོས་ཅན། བྱིད་ལྟས་བྱིན་གྱི་དོར་ལྟས་བྱིན་གྱི་རྒྱད་ལ་དབང་སྒོ་ཡོད་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་
ཆིགས་མིན་པར་ཐལ། བྱིད་ལྟས་བྱིན་གྱི་རྒྱད་གྱི་དབང་པོ་དང་རྒྱ་ཆོགས་གཅིག་ལས་སྐྱེས་པས་
ལྟས་བྱིན་གྱི་རྒྱད་གྱི་ཆོད་མས་མ་གྲུབ་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞིན། གལ་ཏེ་རྒྱ་ཆོགས་གཞན་
ལས་སྐྱེས་ན། སྒོ་ཆོས་

༼ ༡༩༣ ༽

ཅན། དེ་སྐོར་གྱི་ཉག་ས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། དབང་སློ་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མ་
གྲུབ་ན་དེའི་འབྲས་བུ་ཁས་སྒྲངས་དགོས་པས། གཞུགས། ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་དབང་སློ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་གྱི་རྒྱུན་གསུམ་དང་ཁྱོད་ལས་མ་གཏོགས་པའི་ཁྱོད་གྱི་འབྲས་བུ་སློ་ཆོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་
སྣང་རུང་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། དྲི། དབང་པོ་དང་སློ་གཉིས་ཆོས་ཅན། དེ་སྐོར་གྱི་ཉག་ས་
ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཞུགས་སོགས་དོན་ལྡན་
ཆོས་ཅན། དེ་སྐོར་གྱི་འབྲས་ཉག་ས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། དབང་སློའི་འབྲས་བུ་མིན་པའི་ཕྱིར་
དང་། དེ་ལས་གཞན་པའི་རང་རྒྱུའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲི། སློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྐོར་གྱི་
ཉག་ས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
གྲུབ་ཀྱང་འབྲེལ་བ་ངེས་པ་མེད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་གི་རྒྱུད་གྱི་སློས་མི་འབྱུང་། གཞན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་
སློས་མི་འབྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཉག་ས། སློ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྐོར་གྱི་ཉག་ས་ཡང་དག་མིན་པར་
ཐལ། ཁྱོད་དང་དབང་སློའི་འབྲེལ་བ་ལྷས་བྱིན་གྱི་རྒྱུད་གྱི་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་སྟེ།
འབྲེལ་བ་མ་ངེས་པའི་ཉག་ས་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། ཉག་ས། གལ་ཏེ་གཏན་ཆོག་ས་དེ་ལས་ཐོག་
མར་གཞན་རྒྱུད་ལ་སློ་གྲུབ་ནས་དེ་ཉིད་དཔེར་བྱས་ཏེ། ཕྱིས་རང་རྒྱུད་ལ་སློ་གྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན།
ལྷས་བྱིན་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལ་སློ་གྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་བྱུག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་རྒྱུད་
ལ་སློ་གྲུབ་པའི་མཐུན་དཔེ་བསྐྱབ་པའི་ཆེད་དུ་གཞན་རྒྱུད་ལ་སློ་གྲུབ་དགོས་ཤིང་། དེ་

༼ ༡༩༩ ༽

ལ་ཡང་མཐུན་དཔེ་གཞན་ནི་གསུབ་དགོས་པའི་ཕྱིར། དྲི་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་དོན་གྲུབ་པ་ཡིན་
ཀྱི་དོན་ལས་ཁྱོད་གྲུབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རང་རིག་མངོན་སུམ་གྱི་གྲུབ་པའི་སྒྲོ་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་དོན་
གྲུབ་པར་འཛོག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། མངོན། ལྟས་བྱིན་ཆོས་ཅན། རག་སྒྲ་བརྗོད་ཀྱི་
རྟགས་ལས་རག་སྒྲ་བའི་སྒྲེས་བྱ་པ་རོལ་པོ་སེམས་ལྡན་དུ་དཔོག་མི་བྱས་པར་ཐལ། རང་རྒྱུད་ལ་
རག་སྒྲ་བརྗོད་དང་སྒྲོའི་འབྲེལ་པ་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡིད་སྒྲོ་རྟགས་ལས་རྟགས་པ་དགག་
པ་ནི། ཡིད། ལྟས་བྱིན་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུད་ལ་ཡིད་སྒྲོ་རྟགས་པ་གཟུང་དོན་གྱི་རྟགས་ལས་གྲུབ་པར་
མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རྟགས་པ་ལ་གཟུང་དོན་མེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་སྤྱོད་བྱེད་གཞན་གྱིས་སྤྱོད་བ་
བཀག་ནས་བསྒྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཉིས་ཀ་རང་གསལ་མིན་ན་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་མིན། སྒྲ་མ་
རང་གསལ་ཡིན་པས་སྤྱི་མ་གསལ་བྱེད་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱོད། ཁྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྒྲོ་སྒྲ་མ་
གང་གིས་གསལ་བ་ཡིན་ཞེས་ངེས་པས། དེའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་སྒྲོ་སྤྱི་མས་གསལ་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྒྲོ་
སྒྲ་སྤྱི་གཉིས་ཆོས་ཅན། གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། རང་གསལ་མིན་པ་མཚུངས་པའི་
ཕྱིར། དུལ་ལ། འོ་ན་དུལ་སྒྲོ་སོགས་ཇི་ལྟར་གསལ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། སྒྲོན་པོ་ཆོས་ཅན། རང་གསལ་མིན་
ཀྱང་གསལ་བའི་ཐ་སྙད་འབྲུག་དུ་བྱུང་སྟེ། རང་འཛིན་མངོན་སུམ་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་སྒྲོ་ནས་
གསལ་བ་གཞག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲོ་ཆོས་ཅན། རང་གསལ་ཡིན་ཏེ། རང་ལ་ཤར་བའི་རྣམ་པ་རང་
གི་བདག་ཉིད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲི་སྒྲོ་སྒྲ་མས་ཀྱང་སྒྲོ་སྤྱི་མ་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་པའི་སྒྲོ་ནས་གསལ་བ་
འདོད་ན། སྒྲོ་

༼ ༣༩༥ ༽

སྤྱི་མ་ཚེས་ཅན། རང་གསལ་དུ་གྱུབ་སྟེ། རང་ཉིད་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་སྤྱེས་པ་རང་ལ་གསལ་བའི་བྱིར།
དྲི། རྫོ་སྤྱི་མ་རང་གསལ་མིན་ན་ཡུལ་ཡང་ཚེས་ཅན། རྫོ་སྤྱི་མའི་གསལ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། རྫོ་
སྤྱི་མ་རྫོ་སྤྱི་མའི་གསལ་བྱེད་ཡིན་པ་གང་ཞིག རྫོ་སྤྱི་མ་དང་རང་གསལ་མ་ཡིན་པར་མཚུངས་པའི་
བྱིར། དྲི། ཡུལ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་དང་རྫོ་གཉིས་གསལ་ཚུལ་མི་མཚུངས་ཏེ། རྫོ་རང་གསལ་ཡིན་ཞིང་
ཁྱོད་རྫོ་ལ་རྣམ་པ་གཏོད་པར་བྱེད་པའི་རྫོ་ནས་གསལ་བ་གཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་
ནི། འདྲི། རྫོ་སྤྱི་མ་ཚེས་ཅན། རྫོ་སྤྱི་མ་ཁྱོད་གྱི་གསལ་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རྫོ་སྤྱི་མ་ལ་མ་ལྟོས་བར་
རང་གསལ་ཡིན་པའི་བྱིར། རྫོ་ཚེས་ཅན། ཡུལ་གྱི་གསལ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་ཡུལ་གྱི་རྣམ་པ་
ཤར་བའི་རྫོ་ནས་ཡུལ་དེ་གསལ་བར་གཞག་པ་ཙམ་ཡིན་པའི་བྱིར། དཔེར། རྫོ་སྤྱི་མ་གཉིས་ཚེས་
ཅན། ཁྱོད་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་མིན་པའི་དཔེ་ཡོད་དེ། རྫོ་མེ་པན་ཚུན་གཉིས་ཁྱོད་གསལ་བྱ་
གསལ་བྱེད་མིན་པའི་དཔེ་ཡིན་པའི་བྱིར། ཡུལ་དང་རྫོ་གཉིས་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་གསལ་བྱ་གསལ་
བྱེད་ཡིན་པའི་དཔེ་ཡོད་དེ། རུམ་གཟུགས་དང་རྫོ་མེ་དེ་ཁྱོད་གསལ་བྱ་གསལ་བྱེད་ཡིན་པའི་དཔེ་
ཡིན་པའི་བྱིར། ཡུལ་གཟུགས་འཛིན་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཚེས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་གཟུགས་མཐོང་
བའི་ཆེ་ན་ཁྱོད་ཁྱོད་བྱེད་ཡོད་དེ། ཁྱོད་གཟུགས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པ་དུས་སྤྱིས་བྲན་པ་གང་
ཞིག ཁྱོད་ཁྱོད་བྱེད་མེད་ན་ཁྱོད་བྲན་པའི་བྲན་ཤེས་མེད་དགོས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་སྤྱིར་ཡང་
མངོན་པའི་རིགས་པས་རང་རིག་བསྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བྲན་པའི་རྟགས་ཀྱིས་རང་རིག་བསྐྱབ།

༼ ༣༩༩ ༽

གྲུབ་ཟིན་སྐྱབ་བ་སྐྱབ་བ་བསལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྔོན། གཟུགས་འཛིན་པའི་བླ་མེས་ཆོས་ཅན། རང་
དུས་ན་སྤྱོད་བྱེད་ཡོད་དེ། དུས་ཕྱིས་བླ་མ་འགྱུར་བའི་མེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་
ཏེ། འདོད་པ་བརྗོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇོག་བླ་མའི་ཏྲགས་ཀྱིས་རང་སྤྱོད་སྐྱབ་ན་མ་
ངེས་ཤིང་། སྤྱོད་ཅུ་སྐྱབ་ན་གྲུབ་ཟིན་སྐྱབ་བ་ཡིན་ཏེ། མེས་པ་ཕྱི་མས་མེས་པ་སྤྱ་མ་སྤྱོད་བ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྱ་མ་རིང་སོགས་འཛིན་པ་མེད་པར་ཐལ། ཕྱི་མ་ཡུལ་ལ་
འཕོ་བ་མེད་པར་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉན་སྒོ་གཅིག་གིས་རིང་སོགས་འཛིན་པར་
རིགས་པས་དགག། རིགས་ལྡན་དུ་མས་རིང་སོགས་འཛིན་ན་ཁས་སྦྱངས་འགལ་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་དགོད། གཞན་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིང་། ཡི་གེ་རིང་པོ་སོགས་འཛིན་
པའི་སྒོ་ལའང་སྤྱོད་བ་ཡོད་ན། ཡི་གེ་རིང་པོ་སོགས་ཀྱི་ཆ་ཤས་རྣམས་ཉན་སྒོ་རིམ་མེད་གཅིག་གིས་
འཛིན་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྤྱོད་བྱེད་སྐྱེའམ་རིམ་ལྡན་དུ་མས་གཟུང་ནས་དེའི་རྗེས་སུ་སྤྱོད་བྱེད་སྐྱེ།
དང་པོ་ཉར་ན། ཉན་སྒོ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་ཆོས་ཅན། ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ།
ཡི་གེ་རིང་པོའི་ཡུན་ཚད་དུ་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གནས། གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་སྟེ། ཡི་
གེ་རིང་པོ་འཛིན་པའི་ཉན་སྒོ་དེ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཉན་སྒོ་སྐད་གཅིག་མ་གཅིག་
ཆོས་ཅན། ཡི་གེ་རིང་པོ་འཛིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་ཡུལ་རིམ་མེད་ཅིག་ཅར་དུ་སྤྱང་བའི་
ཕྱིར། སྔོན། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་སྤྱ་ཕྱི་རྣམ་ཆོས་ཅན། ཉན་

༼ ༣༩༯ ༽

སྒྲོ་སྐད་ཅིག་མ་གཅིག་དངོས་སུ་སྐྱེད་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། སྐད་ཅིག་སྤྱི་ལོ་རིམ་པ་དང་ལྡན་པའི་
ཕྱིར། སྤྱི། གལ་ཏེ་ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་སྤྱི་མ་རྣམས་ཆ་ཤས་ཕྱི་མའི་དུས་ན་མི་འགག་པར་གནས་པའི་
ཉན་སྒྲོ་སྐད་གཅིག་མ་གཅིག་དངོས་སུ་བསྐྱེད་དོ་ཞེ་ན། འབད་ཚྱུ་ལ་མཚུངས་པའི་ཨ་ཞེས་བརྗོད་པ་
ན་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ཇེ་ཆེར་འཕེལ་བར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྤྱིའི་ཆ་སྤྱི་མ་གནས་པའི་སྤྱི་དུ་ཕྱི་མ་བསྒྲན་
པའི་ཕྱིར། རིམ། ཡི་གེའི་ཆ་ཐ་མའི་དུས་ན་ཆོས་ཅན། ཡི་གེའི་ཆ་རིམ་ལྡན་དུ་འཛིན་པའི་སྒྲོ་མེད་
པར་ཐལ། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར། དྲི། དེ་ཆོས་ཅན། ཡི་གེའི་ཆ་སྤྱི་
མ་ཐོས་པའི་སྒྲོ་གནས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཡི་གེའི་ཆ་སྤྱི་མ་གནས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བྱུང་པ་ཁས།
རིང་། ཡུལ་མི་གནས་ཀྱང་སྒྲོ་རང་ཉིད་གནས་ན་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། ཕྱིས་ཀྱང་མི་འཛིག་པར་ཐལ། རང་
དུས་སུ་མི་འཛིག་པའི་ཕྱིར། ཡི། ཡི་གེ་ཅིག་ཅར་སྐྱེས་པ་ཡུན་རིང་དུ་གནས་པ་ཡིན་ན་ཡི་གེ་ཆོས་
ཅན། སྤྱི་མ་དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། མིན། ཡི་གེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བསྐྱེད་པའི་ཚྱུ་བ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་རྒྱ་ཚྱུ་ཚྱུ་ལ་བ་གཅིག་ལས་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། ཡི། ཚྱུ་བས་གྲུབ་ཟེན་གསལ་
བར་འདོད་ན་ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གསལ་བར་བྱེད་པའི་ཚྱུ་བ་ཕྱི་མ་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
རང་རྒྱ་ཚྱུ་ཚྱུ་ལ་བ་གཅིག་ལས་ཅིག་ཅར་གསལ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རང་སྒྲོ་བྲན་པ་མེད་
པར་ཐལ། བྲན་པར་འདོད་པའི་གཞན་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ། ཕྱོགས་གཉིས་པ་ལྟར་ཉན་
སྒྲོ་ཆ་ཤས་དུ་མས་ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་དུ་མ་རིམ་གྱིས་འཛིན་པ་ཡིན་ནོ་

༼ ༣༩༽

ཞེན། ཡི་གཤེ་རིང་པོ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་འཛིན་པའི་སྒོ་དུས་ཕྱིས་བྲན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་
ཆ་ཤས་ཐ་མ་འཛིན་པའི་སྒོ་ཁོ་ན་ལ་སྤྱོད་བྱེད་ཡོད་པ་གང་ཞིག དེ་ཁོ་ན་ལ་ཁྱོད་འཛིན་པའི་སྒོ་མིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤང་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་སྤེལ་ནས་སྐྱེ་བ་དགག། སྤང་བྱ་སྤྱོད་བྱེད་ཅིག་
ཅར་སྐྱེ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉན་སྒོ་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་བ་མེད་པར་ཐལ། སྤྱར་བས་
བར་མ་ཆད་དུ་འཁྱུལ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲོ་ ཉན་སྒོ་འི་ཆ་ཤས་སྤྱོད་བྱེད་རྩས་གཞན་གྱིས་
སོ་སོར་སྤྱོད་བས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཉན་སྒོ་ཚོས་ཅན། ཡི་གཤེ་ཆ་ཤས་བར་མ་ཆད་དུ་ཐོས་པར་མི་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཡི་གཤེ་ཆ་ཤས་ཐོས་པའི་བར་དུ་སྤྱོད་བྱེད་རྩས་གཞན་རེ་རེས་ཆོད་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རིགས་པ་སྤྲ་མས་ཁེགས། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འཇུག་པ་སྤྱར་བས་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱོར་བར་བྱེད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྐྱོར་ ཉན་སྒོ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་
གྱིས་སྐྱོ་ཐོས་པ་བར་དུ་ཆོད་ཀྱང་བར་མ་ཆད་དུ་སྐྱོར་བར་བྱེད་པ་དེ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་པ་སྤྲར་
རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་བཀག་ཟེན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། འཇུག་པ་སྤྱར་བས་འཁྱུལ་ན་
ཏ་ཅང་ཐལ། དབང་ཤེས་སྐྱོར་ན་ལོག་ཤེས་ཉིད་དུ་ཐལ། སྐྱོར་བར་བྱེད་པ་དབང་ཤེས་ཉིད་མ་ཡིན།
རྟོག་པས་སྐྱོར་བར་བྱེད་པའི་གཞན་ཉིད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གླིང་། དབང་ཤེས་གྱིས་གཟུགས་
སོགས་བར་ཆད་དང་བཅས་པར་མཐོང་ཡང་འཇུག་པ་སྤྱར་བས་བར་ཆད་མེད་པར་འཁྱུལ་ན་ཨ་ཨ་
གཉིས་ཐོས་པའི་ཉན་ཤེས་ཚོས་ཅན། རང་ལུལ་བར་ཆད་མེད་པར་གཅིག་དུ་འཁྱུལ་བར་

༼ ༡༩༩ ༽

ཐལ། རང་ཡུལ་ལ་འཇུག་བ་སྐྱར་བའི་བྱིར། གཉིས་བ་ནི། བར་ཆད་དང་བཅས་བར་མཐོང་ཡང་བར་
ཆད་མེད་བར་འཁྱལ་བ་དེ་དབང་ཤེས་གྱིས་བྱེད་དམ། ཡིད་ཤེས་གྱིས་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན། དཔྱད་
དབང་ཤེས་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། རོག་ཤེས་སུ་ཐལ། རང་ཡུལ་བར་ཆད་དང་བཅས་བ་ལ་བར་ཆད་
མེད་བར་འཇིན་པའི་ཤེས་བ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཉིད་བསྟན་བ་ནི། ཡོ། ཡི་གེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྒྱད་
ཅིག་སྡེ་བྱེད་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་བྱང་མཐའ་ཨ་བྱང་ལྟ་བུར་དེ་ཡང་སྐྱེས་བྱ་ནད་
མེད་ཀྱི་མིག་འཇུག་པའི་ཡུན་ཆད་དུ་གནས་བ་གང་ཞིག་དེ་ལ་ཡང་སྡེ་བྱེད་ཆ་དུ་མ་ཡོད་པའི་བྱིར།
སྒྲི། དེས་ན་ཉན་སྒྲོ་ཆོས་ཅན། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་རིམ་གྱིས་ཐོས་བ་ཡིན་ཏེ། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་ཐོས་བ་
གང་ཞིག་ཡི་གེ་ཡིན་ན་སྡེ་བྱེད་ཆ་དུ་མ་དང་བཅས་བས་བྱུང་བའི་བྱིར། དེས་། དབང་པོའི་རྣམ་
བཅད་བཅས་པའི་སྒྲུར་བ་དགོད། གསུམ་བ་ནི། དཔྱད་། ཡི་གེའི་ཆ་སྡེ་བྱེད་གཅིག་ཏུ་བསྐྱེད་པའི་སྒྲོ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོག་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་རྟོག་བ་དང་དབང་ཤེས་གང་རུང་གང་ཞིག་དབང་ཤེས་མིན་
པའི་བྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཡི་གེའི་ཆ་ཤས་གསལ་བར་མི་སྒྲུང་བར་ཐལ། འདོད་བ་དེའི་
བྱིར། བཞི་བ་ལ་གསུམ་སྟེ། དོན་ཤེས་བར་མ་ཆད་ལ་གཞོད་བྱེད་མེད། གཞོད་བྱེད་ལུང་དོན་
བརྟགས་ནས་གཞན་དུ་བཤད། ཚུལ་དེས་ངོ་ཤེས་མངོན་སུམ་ཡིན་བ་ཞིགས་པའོ། །དང་པོ་ནི།
དཔྱད་། བྱོགས་གཉིས་བ་ལྟར་ཡིད་ཤེས་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཟུགས་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འཇིན་པའི་
ཤེས་བ་

༼ ༣༠༠ ༽

ཁྱོད་བྱེད་གཞན་གྱིས་བར་མ་ཆོད་ཅིང་སྐྱེ་བ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དང་ཁྱོད་འཇིན་པའི་ཤེས་པ་བར་
མ་ཆད་དུ་སྐྱེ་བ་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡང་དག་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གོལ། གཏན་ཆོགས་མ་གྲུབ་
སྟེ། རོན་མཐོང་བའི་སྟོ་ལ་རང་རིག་མེད་པས་སྟོ་གཞན་གྱིས་རིག་དགོས་ལ། དེ་གཉིས་ཅིག་ཅར་མི་
སྐྱེ་བའི་ཕྱིར་ཏེ། སྟོ་སྔ་མ་རེ་རེས་སྟོ་ཕྱི་མ་རེ་རེ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ངེས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེའི་སྐྱབ་
བྱེད་གང་ཡིན་ཞེས་ངེས་པས་སྟོ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་བྱེད་པ་བས་སྟོ་དུ་
མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མ་མཐོང་བ་དེ་ཆོས་ཅན། སྟོ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་མིན་
པར་ཐལ། སྟོ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་ཡོད་བཞིན་དུ་མ་མཐོང་བའི་རྒྱ་མཚན་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དྲི་
མེམས་གཉིས་སྟན་ཅིག་འབྱུང་བ་གང་ཡིན་པ་དེ་ནི་གནས་མིན་ཏེ་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ལུང་ཆོས་ཅན།
སྟོ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བ་ཁྱོད་ཀྱི་དགོངས་པ་མིན་ཏེ། རྟོག་པ་རིགས་མ་ཐུན་སྔ་མ་རེ་རེ་ཕྱི་མ་རེ་རེ་
བསྐྱེད་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་དགོངས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འདྲིས། རིགས་མི་མ་ཐུན་གྱི་དབང་
ཤེས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེ་བའི་རིག་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་དཔོག་པས་ངོ་ཤེས་ཀྱི་སྟོ་དབང་པོའི་མངོན་
སུམ་འདོད་པ་ལ་ཡང་གཞོན་པ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དབང་མངོན་རིགས་མ་ཐུན་གཉིས་རྒྱད་གཅིག་ལ་
ཅིག་ཅར་མི་འབྱུང་བར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། སྒྲི། རིགས་པ་གཞན་གྱིས་ཀྱང་གཞོན་དེ། འདི་ལྟར་སྒྲ་
བྲེག་པ་སྔ་ཕྱི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྤར་གྱི་དེ་ཉིད་འདིའོ་ཞེས་ངོ་ཤེས་པའི་སྟོ་དེ་མངོན་སུམ་ཆད་མ་
ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་གསལ་སྤང་ཡོད་པའི་དོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྲབ་པ་ཁས། འདོད་ན་དེ་ཆོས་ཅན།
མངོན་སུམ་མིན་པར་ཐལ། སྤར་

༼ ༣༠༡ ༽

ཕྱི་གཅིག་ཏུ་འཛིན་པའི་འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དོ། རོ་ཤེས་ཀྱི་སྒོ་ཚས་ཅན། བྱོད་ཚད་མ་ཡིན་
པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བྱོད་ལས་ཡི་གའི་ཆ་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་བསྐྱབ་མི་རུས་པར་ཐལ། བྱོད་ཚད་མ་
མིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲིན། རོ་ཤེས་ཚས་ཅན། དབང་ཤེས་མིན་པར་ཐལ། བྱོད་སྔ་ཕྱི་གཅིག་ཏུ་སྒོ་
འདོགས་པའི་རྟོག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཐུང་བྱ་སྟོང་བྱེད་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དགག་པ་ལ་གསུམ་
སྟེ། ཁས་སྒྲངས་དང་འགལ་བ། རིགས་པ་དང་འགལ་བ། རིམ་བཞིན་སྐྱེ་བ་ལའང་མཚུངས་
པའོ། །དང་པོ་ནི། དོན། དཔྱེད་པ་པ་ཚས་ཅན། དབང་ཤེས་དེ་རང་དང་དུས་མཉམ་པའི་སྒོ་གཞན་
གྱིས་སྟོང་བར་འདོད་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་ལུགས་ལ་སྒོ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བ་མེད་པའི་
ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོན། དོན་མཐོང་བའི་སྐྱེས་བྱ་ཚས་ཅན། དོན་མཐོང་བའི་སྒོ་དང་དེ་སྟོང་བྱེད་ཀྱི་
སྒོ་རྗེས་གཞན་པ་གཉིས་ཚད་མས་རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྗེས་གཞན་པ་གཉིས་ཅིག་ཅར་ཡོད་
པའི་ཕྱིར། འདོད་མི་རུས་ཏེ། དེ་རྗེས་གཞན་པ་གཉིས་རྟོགས་པའི་ཚད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་
རྟོག་པ་རྣམ་པ་གཅིག་པ་ཅན་གཅིག་གིས་ཤེས་པ་དེ་ཉིད་རྣམ་པ་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བས་གཅིག་ཏུ་
འབྲུལ་པ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དོན། དོན་ཤེས་པའི་སྒོ་དང་དེ་ཤེས་པའི་སྒོ་གཉིས་ཚས་ཅན། སྒོ་འི་རྣམ་པ་
གཅིག་གིས་གཅིག་ཏུ་བཟུང་བ་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་བྱོད་རྗེས་ཐ་དད་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། ལོགས། དོན་དང་དོན་ཤེས་གཉིས་ཚས་ཅན། བྱོད་གཉིས་དུས་ཕྱིས་སོ་སོར་མི་བླན་
པར་ཐལ། བྱོད་གཉིས་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་ལ་སྟོང་བྱེད་མིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དོན། དོན་དང་
དོན་ཤེས་

༼ ༣༠༩ ༽

སྤྱིང་བྱེད་རིམ་བཞེན་དུ་སྐྱེ་བར་འདོད་ན་ཡང་། དོན་རིག་པའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། དོན་ཤེས་ལ་དོན་
དུ་སྦྱང་བ་དང་། དོན་ཤེས་སྤྱང་བའི་ཤེས་པ་ལ་དོན་ཤེས་སུ་སྦྱང་བ་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བ་ཆད་མས་
རྟོགས་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་རྩལ་གཞན་རིམ་གྱིས་འབྱུང་བའི་བྱིད། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་མིན་
པར་ཐལ། སྤྱིན་པོ་རྟོགས་པའི་ཆེ་ན་ཡང་སྤྱིན་པོ་མཐོང་བའི་སྒོ་དང་དེ་སྤྱིང་བྱེད་རྩལ་གཞན་རིམ་
གྱིས་འབྱུང་བ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་བྱིད། གཉིས་པ་བྱི་མ་ཡུལ་ལ་འཕོ་བ་མེད་པར་ཐལ་བ་ལ་
གཉིས་ཏེ། རྒྱགས་བསྟན་ཐུག་མེད་རིགས་པ་བརྗོད། དངོས་བསྟན་འཕོ་མེད་རིགས་པ་བརྗོད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འོས། ཤེས་པ་སྤྱི་མ་ལ་རང་སྤྱིང་མེད་ཀྱང་ཤེས་པ་བྱི་མ་གཞན་གྱིས་སྤྱིང་ན།
ཤེས་པ་བྱི་མ་ཆོས་ཅན། བྱིས་བྱན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་དུས་ན་སྤྱིང་བྱེད་མེད་པའི་ཤེས་པ་
ཡིན་པའི་བྱིད། འདོད་མི་བྱས་ཏེ། དུས་བྱིས་བྱན་པ་མཐོང་བའི་བྱིར་རོ། །སྤྱི་མའི་གཏན་ཆེགས་མ་
གྲུབ་ན་ཤེས་པ་བྱི་མ་དེ་གང་གིས་སྤྱིང་བ་ཡིན། དེ་ཡང་ཤེས་པ་བྱི་མ་གཞན་གྱིས་སྤྱིང་བ་ཡིན་ནོ་ཞེ་
ན། དོན་སྤྱིང་གི་ཤེས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱིང་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་ཐལ། ཁྱོད་ཤེས་པ་བྱི་མ་དང་དེའང་
བྱི་མ་གཞན་གྱིས་སྤྱིང་དགོས་པའི་བྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་དགོད། ཉེས་སྤོང་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོས། སྤྱི་སྤྱི་བྱི་བྱི་དུ་འབྱུང་བའི་ཆེ་སྤྱི་མའི་སྤྱིད་བྱེད་གང་ཡིན་
ཞེས་དྲིས་པས་སྤྱི་སྤྱི་མ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱི་འཛིན་དབང་ཤེས་བྱི་མ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་སྤྱིན་པོ་མ་རྟོགས་
པར་ཐལ། སྤྱི་འཛིན་གྱི་ཤེས་པ་སྤྱི་མ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་བྱིད། གཟུང་། བྱབ་སྟེ། སྤྱི་
འཛིན་ཤེས་པ་སྤྱི་མ་དེ་ལ་སྤྱི་འཛིན་ཤེས་པ་བྱི་མའི་

༼ ༣༠༣ ༽

གཟུང་དོན་གྱི་མཆན་ཉིད་ཆང་ན་སྡོམ་འཛིན་ཤེས་པ་བྱི་མའི་ཡུལ་སྡོན་པོ་གཟུང་དོན་དུ་མི་བྱེད་
དགོས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། བྱི་ཡི་གོགས་གྱིས་ཡུལ་ལ་འཕོ་བ་དགག་སྡེ་མའི་རྒྱས་པ་
ཟད་ནས་འཕོ་བ་དགག་གཅིག་གིས་དོན་ཤེས་གཉིས་ཀ་འཛིན་པ་དགག་འཕོ་ཆེ་བྱི་མ་སྟོང་བྱེད་
མེད་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། བྱི་རོལ་གྱི་དོན་ཉི་ལ་ན་དེས་སྟོ་བྱི་མས་སྟོ་སྡེ་མ་འཛིན་པའི་གོགས་
བྱས་པས་སྟོ་བྱི་མ་ཡུལ་ལ་འཕོ་འོ་ཞེ་ན། བདེག་དོན་སྒྲུང་གི་སྟོ་བྱི་མ་ཆོས་ཅན། བྱིད་གྱིས་སྟོ་སྡེ་མ་
འཛིན་པ་ལ་བྱི་དོན་གྱིས་གོགས་བྱེད་མི་རྒྱས་པར་ཐལ། སྟོ་སྡེ་མ་དེ་བྱིད་གྱི་གཟུང་དོན་ཡིན་པའི་
བྱིར། ཉགས་ཁས། རྩོ། དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། བྱིད་གྱིས་སྟོ་སྡེ་མ་འཛིན་པ་ལ་བྱི་དོན་གྱིས་
གོགས་བྱེད་རྒྱས་ན་བྱི་དོན་ཉི་ལ་འོ་ཆེ་སྟོ་སྡེ་མ་སྟོང་བྱེད་མེད་པར་ཐལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་བྱིར།
དོན། རྩེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོ་སྡེ་མ་ལ་སྟོང་བྱེད་སྡེ་མ་ཡོད་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། གཟུགས་སོགས་ཉི་
བ་མིན་པའི་གནས་སྐབས་མི་སྲིད་པའི་བྱིར། འདོད་ན། རྩེས་བྱ་ཆོས་ཅན། སྟོ་སྡེ་མ་བྲན་པ་མི་སྲིད་
པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་བྱིར། འདིས། འདས་མ་འོངས་སོགས་ལ་རྟོག་པའི་རྣམ་རྟོག་ཆོས་ཅན།
ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཡུལ་ལ་འཇུག་པའི་རྒྱ་མེད་པའི་བྱིར་ཉི། ཡུལ་ཉི་བར་ཡོད་པ་
མིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། སྡེ་མའི་རྒྱས་པ་ཟད་ན་བྱི་མ་མེད། རྩེད་བྱེད་ཡིན་ཡང་གཟུང་
ཡུལ་མིན་པ་དགག་གཟུང་རྒྱས་ཟད་ཀྱང་རྩེད་རྒྱས་ཡོད་པ་དགག་གཅིག་ལ་རྒྱས་པ་དུ་མ་ཡོད་པ་
དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། འདོད་པ་བརྗོད། གཞོད་བྱེད་བསྟན། །

༼ ༣༠༩ ༽

གཞན་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གོ་ལ། གློ་སྒྲ་མས་གློ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཟད་པ་ན་གློ་ཕྱི་
མ་ཡུལ་ལ་འཕོ་འོ་ཞེ་ན། རོ་ན། གློ་སྒྲ་མས་གློ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཟད་པ་ན་ཆོས་ཅན། གློ་ཕྱི་མ་
ཡུལ་ལ་འཕོ་བར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། གློ་ཕྱི་མ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། གཏན་ཆོགས་བྱུང་སྟེ། ཡིད་
གཟུགས་མངའ་ས་ལ་སྒྲག་པར་ཆགས་པའི་ཆོ། གླ་འཛིན་ཉན་ཤེས་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་གཞི་
ལས་འཇུག་ཤེས་དུ་མ་ཅིག་ཅར་སྐྱེ་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཙོ་ག ཡིད་གཟུགས་མངའ་ས་ལ་སྒྲག་
པར་ཆགས་པའི་ཆོ་ཆོས་ཅན། ཀྱང་གཞི་ལས་ཀྱང་གླ་འཛིན་ཉན་ཤེས་དངོས་སུ་སྐྱེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གླ་
འཛིན་ཉན་ཤེས་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཉམས་པར་བྱས་པའི་ཕྱིར། རོ། གློ་སྒྲ་མ་གློ་ཕྱི་མ་བསྐྱེད་པའི་རྒྱ་
མིན་ན་གློ་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། གློ་སྒྲ་མ་དང་ཡུལ་ལ་འཇུག་པ་དེ་མཚུངས་པ་མིན་པར་ཐལ། གློ་སྒྲ་མ་
ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཡིད་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཕྱི་མ་སྒྲ་མ་ལ་སྒྲོས་པར་བྱུང་སྟེ། ཁྱོད་སྒྲ་ཕྱི་
རིམ་བཞིན་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཡིད། ཡིད་ཏྲག་པ་རྩལ་སྒྲན་ཅམ་ཞིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཟུགས་མངའ་ས་ལ་ཆགས་པ་དེ་གཞན་ན་བའི་དབང་པོ་སོགས་ལ་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར་ན་གླ་འཛིན་ཉན་
ཤེས་མི་སྐྱེ་བ་ཡིན་ཀྱི་དེ་མ་ཐག་རྒྱུན་ཀྱི་རྒྱས་པ་ཉམས་པས་མི་སྐྱེ་བ་མིན་ནོ་ཞེ་ན། མོན། རོན་
མཐོང་བའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། ཡིད་གཅིག་ཏུ་ངས་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་གློ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བ་ངས་པ་
མིན་པར་ཐལ། གནས་སྐབས་ལ་ལར་གློ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། ཡིད་ཡུལ་ཇུག་ལ་འཇུག་
པ་མཚུངས་པའི་ཆོ་ཆོས་ཅན། ཡུལ་གཞན་དང་གཞན་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡིད་ཏྲག་པ་

༼ ༣༠༥ ༽

གཅིག་ལས་མེད་པ་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། བདེག་སྒོ་སྒྲིལ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཅིག་ཅར་བསྐྱེད་
པར་ཐལ། བདག་ཡིད་ལྡན་པ་ཙམ་ལས་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཙོག་བྱེད་པ་པོ་ཡིད་གཅིག་ལས་མེད་པས་
བྱ་བ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་སྐྱེའོ་ཞེ་ན། མར་མེ་གཅིག་ཆོས་ཅན། རང་མཐོང་བའི་སྐྱེས་བུ་དུ་མའི་མིག་
ཤེས་ཅིག་ཅར་མི་བསྐྱེད་པར་ཐལ། གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རོལ། ཡིད་ཆོས་ཅན། སྒོ་དུ་མ་རིམ་
གྱིས་ཀྱང་མི་བསྐྱེད་པར་ཐལ། སྒོ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་མི་བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག་ཏྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
འདྲིས། ཡིད་ཏྟག་པས་སྒོ་དུ་མ་ཅིག་ཅར་བསྐྱེད་པ་བཀག་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་
དེ། གྱུང་འཕེན་པ་ལུས་ཏྟག་པ་གཅིག་གིས་སྒོ་རིམ་ཅན་དུ་བསྐྱེད་པ་དང་། གྱངས་ཅན་པས་སྐྱེས་བུ་
ཏྟག་པ་གཅིག་གིས་ཡུལ་ལ་རིམ་གྱིས་ལོངས་སྐྱོད་པར་འདོད་པ་ལ་ཡང་སྐྱོན་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
གོལ། བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ལས་སྒོ་རེ་རེ་ཁོ་ན་སྐྱེ་བར་ངས་སོ་ཞེ་ན། བདག་གི་ཡོན་ཏན་
འདུ་བྱེད་དེ་གང་ལས་སྐྱེས། སྒོ་སྒྲ་མ་ཉིད་ལས་སྐྱེས་ཞེ་ན། སྒོ་སྒྲ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྒྲ་མ་ལས་ཕྱི་
མ་མི་འབྱུང་བར་བྱུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཕྱི་མ་བདག་གི་ཡོན་ཏན་འདུ་བྱེད་ལས་སྐྱེ། དེ་ཁྱོད་སྒྲ་མ་ལས་
སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གལ་ཏེ་སྒོ་སྒྲ་མ་དེ་སྒོ་ཕྱི་མ་དེ་འཛིན་པའི་ཉེར་ལེན་ཡིན་ཡང་གཟུང་
ཡུལ་མིན་པས་སྒོ་ཕྱི་མ་དེ་ཡུལ་གཞན་ལ་འཕོའོ་ཞེ་ན། གཟུང་། སྒོ་སྒྲ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྒོ་ཕྱི་
མའི་གཟུང་ཡུལ་གྱི་མཆན་ཉིད་ཆང་བར་ཐལ། ཁྱོད་སྒོ་ཕྱི་མ་ལ་རྣམ་པ་དངོས་སུ་གཏོད་བྱེད་དང་
ཉེར་ལེན་གྱི་དབང་ཤེས་དངོས་སུ་བསྐྱེད་པའི་ཆ་དེ། རང་འཛིན་དངོས་སུ་སྐྱེད་

༼ ༣༠༦ ༽

བྱེད་ལས་གཞན་མིན་པའི་ཕྱིར། གཤམ་ཏེ་སྤང་བ་དེ་རང་འཇིན་དངོས་སུ་སྦྱེད་བྱེད་ཡིན་ཡང་རང་
འཇིན་གྱི་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་མིན་པ་བྱུང་བ་མ་དེས་སོ་ཞེ་ན། སྤང་། སྤང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་
འཇིན་དབང་ཤེས་དངོས་སུ་བསྦྱེད་པའི་ཆ་དེ་རང་འཇིན་དབང་ཤེས་གྱི་གཟུང་ཡུལ་མིན་པ་མེད་དེ།
ཁྱོད་རང་འཇིན་དབང་ཤེས་དངོས་སུ་བསྦྱེད་པའི་ཆ་དེ་རང་འཇིན་དབང་ཤེས་གྱི་གཟུང་ཡུལ་དང་
རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཆོ་སྤྲུལ་མ་ཆོས་ཅན། ཆ་སྤྲུལ་སོགས་སུ་སོང་བའི་སྒོ་ནས་སྤྲུལ་སྤྱོད་
མའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ་ཕྱིས་སྤྱོད་མའི་གཟུང་ཡུལ་མིན་པར་སོང་བ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྤྱོད་གས་
གྱི་ཆ་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དགག་པ་དངོས། ཚོད་པ་སྤོང་བ། མཐུག་བསྐྱུ་
བཅོ། །དང་པོ་ནི། གཞུང་། སྤྲུལ་མས་སྤྱོད་མའི་གཟུང་ཡུལ་བསྦྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཉམས་པའི་ཆོ། སྤྱོད་
སྤྱོད་མ་ཡུལ་ལ་འཕོ་འཕོ་ཞེ་ན། གཞུང་། གཟུང་དོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་འཇིན་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་
བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་ཉམས་ནས་བསྦྱེད་པའི་རྒྱས་པ་མ་ཉམས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་འཇིན་ཤེས་
པའི་གཟུང་ཡུལ་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་དང་བསྦྱེད་པའི་རྒྱས་པ་རྗེས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་
གཟུགས་སོགས་ཕྱི་དོན་གྱིས་ཀྱང་རང་འཇིན་ཤེས་པའི་གཟུང་ཡུལ་བྱེད་པའི་རྒྱས་པ་གཞན་དུ་
མེད་པ་བཞིན་ནོ། །སྤྱོད་སྤྱོད་མ་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། སྤྱོད་མའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པར་ཐལ། སྤྱོད་
མའི་གཟུང་བྱ་དང་དངོས་སུ་སྦྱེད་བྱེད་གྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། རང་སྤོང་བྱེད་གྱི་སྤྱོད་
དངོས་སུ་སྦྱེད་བྱེད་ཡིན་ན་ཤེས་པ་འགྱུར་བའི་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འོ་
ན་ནལ་འགྱུར་པ་

༼ ༣༠༽

ནམས་ཀྱིས་གཟུགས་སྤྲོ་མོ་སོགས་དང་། ཉེར་ལེན་མིན་པའི་གཞན་གྱི་སེམས་གཟུང་ཡུལ་དུ་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། གཟུགས། གུན་ཏུ་ཐ་སྟད་པའི་ཚད་མ་ཆོས་ཅན། འཕགས་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་
དབྱད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཚུར་མཐོང་ཁོ་ནའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་དབྱད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། རྟོ། ཕྱི་
རོལ་གྱི་དོན་ལ་རགས་པ་སྤྲ་བར་སོང་བ་སོགས་ཀྱིས་སྤར་གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ། ཕྱིས་གཟུང་ཡུལ་
མིན་པར་སོང་བ་སྲིད་ན་ཡང་དོན་སྤར་གི་སྟོ་ཆོས་ཅན། རགས་པ་སྤྲ་བར་སོང་བ་སོགས་ཀྱིས་སྤར་
གཟུང་ཡུལ་ཡིན་པ། ཕྱིས་གཟུང་ཡུལ་མིན་པར་འགྱུར་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ལུས་ཅན་མིན་པའི་ཕྱིར།
རྟོ། ཞེས་པ་ཕྱི་མ་ཆོས་ཅན། ཕྱི་རོལ་གྱི་ཡུལ་རྟོགས་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། རང་གི་ཉེར་ལེན་
ཞེས་པ་སྤར་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། རུས། སྟོ་སྤར་མ་ལ་སྟོ་ཕྱི་མའི་རྒྱ་
བྱེད་པའི་རུས་པ་དང་གཟུང་ཡུལ་བྱེད་པའི་རུས་པ་རྩས་གཞན་དུ་ཡོད་པའི་རྒྱ་བྱེད་པ་ཅམ་གྱིས་
གཟུང་ཡུལ་དུ་མི་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་སོ་ནམས་ཆོས་ཅན། གཅིག་ལ་རུས་པ་རྩས་གཞན་དུ་མ་
དང་། དུ་མ་ལ་རུས་པ་རྩས་གཅིག་ཡོད་པས་འབྲས་བུ་དུ་མ་དང་གཅིག་བྱེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་དག་
མེད་ཀྱང་རོ་མོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲས་བུ་དུ་མ་དང་གཅིག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གོལ། རང་སྤྱེ་ཁ་ཅིག་ན་རེ། རྒྱ་
གཅིག་ཁོ་ན་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་སྟེ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། འབྲས་བུ་དུ་མ་ནི་རྒྱ་དུ་མ་ལས་སྟེ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན། རྒྱ་གཅིག་ཁོ་ན་ལས་འབྲས་བུ་དུ་མ་སྟེ་བ་ཁས་མི་ལེན་ཏེ། འབྲས་བུ་ཡིན་ན་རང་གི་རྒྱ་རྒྱེན་
ཆོགས་པ་ལས་འབྱུང་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཅིག་རྒྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་
ཅེས་པའི་ཐ་སྟད་དང་། ཁྱོད་གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་དུ་མ་མི་བྱེད་པ་གཉིས་

༼ ༣༠༩ ༽

པོ་མི་འགལ་ཏེ། མྱོད་གཅིག་ཉིད་རྒྱ་ཚོགས་པ་དུ་མའི་ནང་དུ་རྒྱུད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མར་མེ་
གཅིག་གིས་འབྲས་བུ་དུ་མ་བྱེད་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་གཅིག་གིས་དོན་ཤེས་གཉིས་ཀ་འཛིན་པ་
དགག་པ་ནི། གོལ། གལ་ཏེ་སློ་ཕྱི་མས་དོན་དང་རྣམ་ཤེས་གཉིས་ཅིག་ཅར་འཛིན་པས་ཡུལ་གཞན་
ལ་མི་འཕོ་བའི་སློན་མེད་དོ་ཞེ་ན། སྒྲི། ཨ་ཨི་གཉིས་བར་མ་ཆད་དུ་བརྗོད་པའི་ཆེ་ཨི་འཛིན་བྲན་པས་
ཆོས་ཅན། ཨ་ཨི་གཉིས་རིམ་མིན་ཅིག་ཅར་དུ་འཛིན་པར་ཐལ། ཨ་འཛིན་པའི་ཉན་ཤེས་དང་ཨི་
གཉིས་ཀ་གཟུང་དོན་དུ་བྱས་ནས་འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཙོག་དོན་གཅིག་ཀྱང་ཆོས་ཅན། ལན་གཉིས་
སུ་སྒྲུང་བ་ཐལ། རང་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དང་དེ་འཛིན་པའི་སློ་ཕྱི་མ་གཉིས་ཀ་ལ་སྒྲུང་བའི་ཕྱིར། བཞི་
པ་འཕོ་ཆེ་ཕྱི་མ་སྤྱོད་བྱེད་མེད་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་འགོད། ཉེས་སྤོང་དགག་པའོ། །དང་
པོ་ནི། གོལ། དོན་ལ་འཕོ་བར་མི་འགྱུར་རོ་ཞེས་པའི་ལན་དུ་གཞན་གྱིས་ཤེས་པ་ཕྱི་མ་དེ་ཡུལ་
གཞན་ལ་འཕོ་བའི་ཆོ། དེ་སྤྱོད་བྱེད་མེད་པས་སྤྱོད་བྱེད་བྱུག་མེད་དང་། ཡུལ་ལ་མི་འཕོ་བའི་སློན་
གཉིས་ཀ་མེད་དོ་ཞེ་ན། གཞིན། དོན་མཐོང་བའི་སྐྱེས་བུ་ཆོས་ཅན། གང་ཟག་གཞན་རྒྱུད་གྱི་ཤེས་
པས་རང་རྒྱུད་གྱི་སློ་བཞིན་དུ་རང་རྒྱུད་གྱི་སློ་ཐམས་ཅད་ལ་སྤྱོད་བྱེད་མེད་པར་ཐལ། སློ་སྤྱོད་མ་སྤྱོད་
བ་ཕྱི་མ་ལ་སྤྱོད་ཤིང་སློ་ཕྱི་མ་ལ་སྤྱོད་བྱེད་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གོལ། བདག་གི་སྤྱོད་བ་དེ་
བདག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་སྤྱོད་བ་ཡིན་ཞིང་། གཞན་གྱི་སྤྱོད་བ་དེ་བདག་གིས་མངོན་སུམ་དུ་སྤྱོད་
བ་མིན་པས་མི་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། དཔྱེད་པ་བ་ཆོས་ཅན། བདག་སྤྱོད་དང་གཞན་སྤྱོད་གི་བྱེད་པར་
མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་མ་བྱུང་བརྗོད་

༼ ༣༠༩ ༽

བ་མི་འཐད་བར་ཐལ། བདག་ཁྱོད་ཉིད་མངོན་སུམ་གྱིས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མིག་ལ་སོགས་
པ་གསལ་བ་མིན་ཡང་གསལ་ཞེས་བརྗོད་པ་དེ་བཞིན་དུ་ཤེས་པ་ཡང་བདག་ཉིད་གསལ་བ་མ་གྲུབ་
ཡང་གསལ་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གསལ། མིག་དབང་ག་ཟུགས་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། རང་
གསལ་མ་ཡིན་ཡང་གསལ་ཞེས་པའི་ཐ་སྙད་འདུག་སྟེ། གསལ་བ་དང་དབང་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། སྟོན་འཛིན་མིག་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་གསལ་བ་མིན་བཞིན་དུ་ཡུལ་སྟོན་པའི་གསལ་
བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་ཡིན་ན་ཤེས་བྱ་མ་ལུས་པ་ཁྱོད་ལ་གསལ་བར་ཐལ་བའི་སྟོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
རོ། །གསུམ་པ་ནི། ཆད་མ་སོགས་སོ། །ལེ་ལུ་གསུམ་པའི་རྣམ་པར་བཤད་པའོ། ། ༥ །།གཉིས་པ་
གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་འཆད་པ་ལ་གསུམ་པ་ལས། དང་པོ་ཐོག་མར་འབྲེལ་གྱིས་མཆམས་སྐྱར་
བསྟན་པ་ནི། སྐྱར་བཤད་པ་ལས་ཤེས་སོ། །གཉིས་པ་བར་དུ་ལེ་ལུ་འེག་ཁྱུང་ཉིད་བཤད་པ་ལ་གསུམ་
སྟེ། བརྗོད་བྱའི་གཙོ་བོ་སྐྱབ་ངག་བཤད། མྱོངས་པ་སེལ་ཕྱིར་བསྐྱབ་བྱ་བཤད། བརྗོད་ཚུལ་ཉོགས་
ཕྱིར་གཏན་ཆིགས་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། བདག་མཐོང་སྟོས་པའི་དགོས་པ་བཤད།
དོན་ཞེས་སྟོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། བདག་གིས་མཐོང་བའི་རྣམ་བཤད་
བཤད། རྣམ་བཤད་དོན་ཉིད་རིགས་པས་བསྐྱབ། ཐལ་བའི་ངག་ལ་མཚུངས་པ་སྐྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི།
གཞན། ཆད་མ་མདོར། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་བདག་གིས་མཐོང་བ་སྟོས་
པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྱངས་ཅན་པས་ཕྱོགས་

༼ ༣༡༠ ༽

ཆོས་སྤར་ཤོལ་རང་གིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཕྱིར་ཤོལ་གྱིས་ཁས་སྒྲངས་པ་ཙམ་གྱིས་གཏན་ཆིགས་ཡང་
དག་ཏུ་འགྱུར་བར་འདོད་པའི་ལོག་ཉོག་དགག་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་རི་ལྷ་བུ་ཞེ་ན། དེས་
སངས་རྒྱས་པའི་དོར་སློབ་དེ་ཆོས་ཅན། སེམས་མེད་ཡིན་ཏེ། སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་
བཀོད་པའི་ཆོ། སློབ་དེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ལས་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་
སྟོགས་ཆོས་གྲུབ་ལ། དེས་རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བར་འདོད་པའོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལུང་
ལས་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་དགག་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ལ་སེམས་མེད་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་
གསུམ་སྟེ། དངོས་སྟོབས་ལུལ་ལ་ལུང་ཆིག་ཆད་མ་མིན། ཆད་མ་མིན་པས་བསྐྱབ་བྱ་བསྐྱབ་མི་
རུས། ཕྱིར་ཤོལ་ཉིད་ལ་ཆད་མ་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོངས། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དབག་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལུལ་སློབ་དེ་སྐྱེ་འཇིག་ཅན་ལ་ལུང་ཆིག་སྐྱབ་བྱེད་ཆད་མར་མི་འགྱུར་བ་ཐལ།
ཁྱོད་ཀྱི་ལུང་དོན་ལ་གཞོད་པ་མེད་པར་གྲུབ་པའི་ཆོ། ལུང་དེ་གཞལ་བྱ་གཞན་གྱི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་
ལེན་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལྷིང་། སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལུང་ཆད་མ་མིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞན་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར་དུ་སློབ་དེ་སེམས་མེད་ལ་སྐྱབ་བྱེད་བརྗོད་རིགས་
པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལུང་ཆད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ཁྱོད་ལས་སློབ་དེ་སྐྱེ་
འཇིག་ཅན་དུ་གྲུབ་པ་མིན་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གོལ། གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་
པའི་ལུང་དེ་སངས་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་ལ་ཆད་མར་གྲུབ་སྟེ། སངས་རྒྱས་པ་ཁོ་ན་ལ་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
སངས་རྒྱས་པའི་ལུང་ཆོས་

༩༣༡༡༽

ཅན། སངས་རྒྱལ་པ་ཁོ་ན་ལ་ལྡན་པ་མིན་པ་ཐལ། སངས་རྒྱལ་པ་ཁོ་ན་དང་འབྲེལ་པ་གཉིས་པོ་གང་
རུང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ཚིན། སངས་རྒྱལ་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱལ་པ་ལ་ཆད་མར་མ་གྲུབ་
པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་པའི་དོར་རང་གི་ཞེན་དོན་ལ་ཆད་མས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། དེ། དེ་ཆོས་ཅན།
སངས་རྒྱལ་པའི་ལུང་དོན་དང་འགལ་པའི་སློབ་དེ་སེམས་མེད་ཁས་ལེན་པར་སངས་རྒྱལ་པའི་ལུང་
ཉིད་ཀྱིས་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། སངས་རྒྱལ་པའི་ལུང་དོན་དང་འགལ་བ་ཁས་ལེན་ན། སངས་
རྒྱལ་པའི་ལུང་སྐབ་བྱེད་དུ་དོར་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་གི་སྐབ་བྱེད་བརྗོད་
པར་རིགས། གཞན་གྱི་ཁས་སྒྲངས་སྐབ་བྱེད་མིན། སྐབ་བྱེད་མེད་ཀྱང་གྲུབ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་
ནི། རིང་། གངས་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། རང་ལུགས་ཀྱི་སློབ་དེ་སེམས་མེད་ཀྱི་སྐབ་བྱེད་སངས་རྒྱལ་
པའི་དོར་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། དེའི་དོར་དེ་སྐབ་དགོས་ཀྱི་སྤར་གྲོལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེད་
ཀྱིས་གངས་ཅན་གྱི་ལུང་ལས་ཉོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། རིགས། དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱལ་པའི་དོར་
གངས་ཅན་གྱི་ལུང་ཆད་མར་འཛིན་པའི་རིགས་པ་བརྗོད་རིགས་པར་ཐལ། དེའི་དོར་དེ་སྐབ་དགོས་
ཀྱི་སྤར་གྲོལ་གང་ཞིག དེའི་སྐབ་བྱེད་གངས་ཅན་གྱི་ལུང་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེད་ཀྱིས་དེ་
ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ལས་ཉོགས་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྤྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། སངས་རྒྱལ་པའི་དོར་ནལ་
འབྱོར་མངོན་སུམ་སྐབ་པའི་ཐབས་སྟོན་རིགས་པར་ཐལ། སྤུ་མ་གང་ཞིག དེའི་སྐབ་བྱེད་ནལ་འབྱོར་
མངོན་སུམ་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་བསྟན་ཀྱང་བསྐབ་མི་རུས་ཏེ། ནལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་
དེ་དོན་

༩༣༡༩༽

གང་དང་ཡང་འབྲེལ་བ་རྣམས་པར་ཆད་ཅིང་། རྗེས་སུ་དབག་བས་སྦྱིའི་ཚུལ་གྱིས་ཀྱང་ཤེས་པར་བྱ་བ་
མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གོང་། རྣལ་འབྱོར་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱབ་བྱེད་དང་སློབ་དེ་སེམས་
མེད་བསྐྱབ་བྱར་འཛོག་བྱེད་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། སྤྲ་མའི་གཏད་ཆོགས་དེའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
སྦྱེས། སྦྱེས་བྱའི་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྦྱང་དུ་འཛོག་རིགས་པར་
ཐལ། ལྷང་ཆད་མར་ཁས་སྒྲངས་པ་ཅམ་གྱིས་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་དུ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
གཏན་ཆོགས་ཡང་དག་དང་ལྟར་སྦྱང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྣམ་གཞག་མཐའ་གཅིག་དུ་བྱར་མེད་པར་
ཐལ། ཁྱོད་སྦྱེས་བྱའི་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་གཞག་པ་གང་ཞིག་སྦྱེས་བྱའི་འདོད་པ་དེ་དངོས་པོའི་
གནས་ཚུལ་ལ་མ་བརྟེན་པའི་ཕྱིར། འོན་ཀྱང་སྦྱེ་འཛིག་ཅན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སློབ་དེ་སེམས་མེད་དུ་སྐྱབ་
པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་དེ་ལྟར་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་དོན་དུ་མེད་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། ཡོད། གལ་ཏེ་དེ་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་མིན་གྱང་སློབ་དེ་སེམས་མེད་
དོན་ལ་ཡོད་པས་དེའི་རྟགས་ལས་དེ་རྟགས་པའི་སློབ་ཆད་མ་ཡིན་ལོ་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཆད་མ་མིན་
པར་ཐལ། གཏན་ཆོགས་ལྟར་སྦྱང་ལ་བརྟེན་པའི་ཤེས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྩིང་། གཞན་ཡང་སྦྱེ་
འཛིག་ཅན་གྱི་རྟགས་ཀྱིས་སློབ་དེ་སེམས་མེད་དུ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱུ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
དེ་སྐྱོར་གྱི་འབྲས་རང་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་གསུམ་པོ་གང་རུང་དུ་ཐལ། ཁས་སྒྲངས་དེའི་ཕྱིར།
དྲི། ཡང་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་དེ་སྐྱོར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་སྤར་གྲོལ་རང་ཉིད་ལ་མ་བྱུང་
ཀྱང་ཕྱིར་གྲོལ་སངས་རྒྱས་པས་ཁས་སྒྲངས་པའི་རྒྱ་མཚན་

༼ ༣༡༣ ༽

གྱིས་སངས་རྒྱས་པའི་དོར་སློབ་དེ་སེམས་མེད་དུ་བསྐྱབ་ཀྱས་པ་དེ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་གྱི་
རྟགས་གྱིས་དེ་སློར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་དོན་གྲུབ་ན། སྤར་གློལ་རང་ཉིད་ལ་ཡང་གྲུབ་ཅིང་། མ་གྲུབ་
ན་ཁྱོད་ལས་སྤར་གློལ་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་རྟགས་པ་མེད་པའི་སྤྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཞིན། རྟགས་ཡང་
དག་གི་སྤྱོད་ཆོས་སྤར་གློལ་རང་ཉིད་གྱིས་གྲུབ་པ་དགོས་ན་ཐལ་འགྱུར་ལ་ཡང་མཚུངས་ཤིང་།
དེ་ལྟར་ན་སྤྱོད་ཆོས་སྤང་གིས་བྱེ་བྲག་པའི་དོར་བ་ལང་གི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། དུ་མར་ཐལ། གསལ་བ་དུ་མ་
དང་དོན་ལ་འབྲེལ་བའི་སྤར་ཞེས་པའི་ཐལ་འགྱུར་དེ་ཐལ་འགྱུར་ཡང་དག་མིན་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན།
དེ་ལྟ་བུའི་ཐལ་འགྱུར་ཆོས་ཅན། གཏན་ཆིགས་སྤར་གློལ་རང་ཉིད་གྱིས་མ་གྲུབ་ཀྱང་ཐལ་འགྱུར་
ཡང་དག་མིན་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞན་གྱིས་ཁས་སྤངས་རྟགས་སུ་བཀོད་ནས་མི་འདོད་པ་ཐལ་བ་
འཕེན་པ་ཡིན་གྱི། རང་རྒྱུད་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་སྐྱབ་པ་མིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་དོན་ཞེས་སྒྲོས་
པའི་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དོན་ཞེས་སྒྲོས་པའི་ནམ་བཅད་བཤད། ནམ་བཅད་དོན་ཉིད་
རིགས་པས་བསྐྱབ། སྤྱོད་ཆོས་སྐྱབ་བྱེད་མིན་པར་བསྐྱབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲིན། མདོར། གཞན་
དོན་རྗེས་དཔག་གི་མཆན་ཉིད་འཆད་པའི་ཆིག་བྱར་དུ་དོན་ཞེས་སྒྲོས་པ་ཆོས་ཅན། རྟག་པར་ལུང་
ལས་བཤད་པ་དང་། སྤྱི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་སྤྱོད་ཆོས་དང་མཐུན་སྤྱོད་ཆོས་གང་རུང་དེ་སྤྱི་རྟག་པར་སྐྱབ་
པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པར་བསལ་ཏེ། ཚུལ་གསུམ་གྱི་དོན་ལས་བསྐྱབ་བྱའི་དོན་གྲུབ་པར་
བསྟན་པའི་སྤྱིར། སྤྱི་མི་རྟག་པ་སོགས་བསྐྱབ་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་སྦྱོར་རོ། །གཉིས་པ་ནི། རྟག་ཉིད་པ་
དང་ལུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་རྟག་པ་

༼ ༣༡༤ ༽

ཅམ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ལ་འབྱུང་ཏེ། ཁྱོད་དངོས་པོའི་གནས་ལུགས་ལས་གཞན་ཏུ་འཇུག་པར་སྲིད་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་རང་ལུལ་ལ་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
ཕྱོགས་ཆིག་དངོས་དང་བརྒྱད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་མིན། དེས་ན་གཞན་ལ་བཀོད་སྒྲུབ་རང་ལ་མེད།
ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཚུངས་ན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆིག་གཉིས་དངོས་སུ་
སྐྱབ་བྱེད་མིན་པ་མཚུངས། བརྒྱད་ནས་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་མིན་བྱད་པར་ཡོད། ཕྱོགས་ཆིག་བརྒྱད་
ནས་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། འོ། སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཆིག་དང་། གང་བྱས་ན་མི་
རྟག་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་བྱུམ་པ་བཞིན། སྐྱ་ཡང་བྱས་སོ་ཞེས་པའི་ཆིག་ཆོས་ཅན། སྐྱ་མི་རྟག་པ་
སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་མེད་དེ། སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གྱི་དོན་མ་ཆང་བའི་ཕྱིར། དེས་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། དེ་སྒྲོར་གྱི་རྟགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ཆིག་
རྟགས་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་གཏན་མི་སྲིད་དམ་སྙམ་ན། ཕྱོགས་ཆིག་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་
ཆིག་སྐྱ་བ་པོ་སྙམ་བྱིན་གྱི་རྒྱད་ལ་ཀུན་སྒྲོང་གི་བསམ་པ་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། དེ་སྒྲོར་
གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་ཕྱིར། སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཆིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་པ་དངོས་སུ་
སྐྱབ་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལས་སྐྱ་མི་རྟག་པ་རྟགས་པའི་རྗེས་དཔག་མི་སྐྱེ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
སྐྱ་པོ། སྐྱ་མི་རྟག་ཅེས་པའི་ཆིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བརྒྱད་ནས་ཀྱང་སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་རྣམ་པ་
མེད་དེ། ཁྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་པ་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱེད་དངོས་སུ་བརྗོད་པའི་ཆིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཏན།
གང་བྱས་ན་མི་རྟག་ཅེས་སོགས་ཀྱི་ཆིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བརྒྱད་

༼ ༣༡༥ ༽

ནས་སྐྱ་མི་ཉག་པ་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲོར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་བརྗོད་པའི་དེ་སྒྲོར་གྱི་སྐྱབ་
ངག་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། གྲོན། སྐྱོབ་དཔོན་ཕྱོགས་སྤང་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཆིག་ལ་བརྒྱད་
ནས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་པ་མེད་པར་བཞེད་དེ། ཁྱོད་དེ་ལ་དཔག་བྱ་བསྟན་པ་ནི། གཏན་ཆིགས་
དོན་གྱི་ཡུལ་དུ་འདོད། །ཅེས་པའི་མདོ་ཙམ་པ་པོ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཏན་
ཆིགས་འབྲུག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་རྒྱས་པ་འབྲུག་པའི་སྐྱབ་བྱེད་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གྲོ་ལ།
གལ་ཏེ་སྐྱ་མི་ཉག་ཅེས་པའི་ཆིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བརྒྱད་ནས་སྐྱ་མི་ཉག་པ་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་པ་ཡོད་
དེ། ཁྱོད་ལ་བརྟེན་ནས་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་གྱི་ཆིག་འབྲུག་པའི་བྱིར་ཞེ་ན། དོ། སྐྱ་
ཉག་གམ་མི་ཉག་སྟུང་པའི་ཐེ་ཆོམ་དང་། སྐྱ་ཉག་མི་ཉག་གང་རུང་གཅིག་ཤེས་པར་འདོད་པའི་ཤེས་
འདོད་དང་། སྐྱ་ཉག་མི་ཉག་ཙོད་པར་བྱེད་པའི་སྐབས་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་བྱིར། འབ་པ་
ཁས། ཆིག་གི་ཤེས་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། མོ། སྐྱ་ཉག་ཅེས་པའི་ཆིག་དེ་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ།
ཆིག་དེའི་བྱིར། འདོད་ན། སྐྱ་མི་ཉག་པ་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་རོ། །འོང་། དེས་ན་སྐྱ་
མི་ཉག་པ་ཤེས་པའི་ཆིག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་བརྒྱད་ནས་སྐྱ་མི་ཉག་པ་སྐྱབ་པའི་རྒྱས་པ་མེད་དེ།
ཁྱོད་ལས་སྐྱ་མི་ཉག་པ་བསྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་ལ་བྲན་པ་བསྐྱེད་མི་རྒྱས་པའི་བྱིར། གང་བྱས་ན་
ཤེས་སོགས་གྱི་ཆིག་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཉགས་ལྟོག་གཉིས་པ་ནི། གཤི། གལ་ཏེ་སྐྱབ་ངག་ཡང་དག་
གི་ཡན་ལག་དུ་ཕྱོགས་ཆིག་ངས་པར་དགོས་ཏེ། ཉགས་གྱིས་རྒྱས་ཡུལ་དངོས་སུ་བསྟན་པ་མེད་
པར་

༼ ༣༡༦ ༽

གཏན་ཆེགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱུང་བ་ཉགས་ཀྱིས་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་རུས་
པ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་བསྐྱབ་མི་དགོས་པར་ཐལ། གང་བྱས་ན་ཞེས་སོགས་བྱུང་བ་སྟོན་འགྲོ་ཅན་
དང་། སྐྱ་ནི་བྱས་པ་ཡིན། གང་བྱས་ན་མི་ཉག་པས་བྱུང་། དཔེར་ན་བྱམ་པ་བཞེན་ནོ་ཞེས་ཕྱོགས་
ཆོས་སྟོན་འགྲོ་ཅན་གཉིས་ཀ་ལ་བསྐྱབ་བྱ་དངོས་སུ་སྟོན་པ་མེད་ཀྱང་། སྐྱ་མི་ཉག་པར་ཉགས་པའི་
རྗེས་དཔག་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་ལ། འོན་སྐྱབ་དག་ཡན་ལག་མ་ཆང་བའི་མཆན་གཞི་
མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱ་མི་ཉག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དངོས་སུ་མ་བསྐྱབ་པས་སྐྱབ་དག་ཡན་ལག་
མ་ཆང་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་དངོས་སུ་མ་བསྐྱབ་ཀྱང་གང་བྱས་ན་ཞེས་སོགས་ཀྱི་དག་ལས་སྐྱ་མི་
ཉག་པར་བྱུང་བའི་ཕྱིར་དང་། བྱས་ཉགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་ཉག་པ་སྐྱབ་པའི་ཚུལ་གསུམ་གང་རུང་གཅིག་
མ་བརྟེན་ན་དེ་སྟོར་ཀྱི་སྐྱབ་དག་ཡན་ལག་མ་ཆང་བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེས་ན་གཞན་ལ་
བཀོད་སྟོན་རང་ལ་མེད་པ་ནི། བསྐྱབ་པ། ཕྱོགས་ཆེགས་སྐྱབ་དག་ཡང་དག་གི་ཡན་ལག་མིན་པར་
བསྐྱབ་པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། རིགས་པ་ཅན་པས་བསྐྱབ་བྱ་བརྟེན་
པ་དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་དུ་ཁས་སྦྱངས་པ་ལ། ཕྱོགས་སྦྱང་གིས་དཔེ་ཉགས་མ་བྱུང་བར་བརྟེན་པའི་
ཆེགས་ཆོས་ཅན། དམ་བཅར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱ་བརྟེན་པའི་ཆེགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཞེས་སྟོན་བརྟེན་པ་དེ་
རང་ལ་མི་འཇུག་པར་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། ཅི་ལྟར་མི་འཇུག་ཅེ་ན། དཔེ་ཉགས་མ་བྱུང་བ་བརྟེན་པའི་
ཆེགས་ཆོས་ཅན། ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་བརྟེན་པའི་ཆེགས་མིན་པར་ཐལ། ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་
སྐྱབ་བྱེད་བརྟེན་པའི་ཆེགས་ཡིན་པའི་

{ ༣༡༥ }

བྱིས་ གལ་ཏེ་ཁྱོད་ལ་སློན་དེ་འབྲུག་སྟེ། བསྐྱབ་བྱ་ཁོ་ན་བརྗོད་པ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་ཡིན་ཞེས་
 དེས་གཟུང་གི་ཁྱད་པར་མེད་པར་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཅམ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་སྐྱས་པའི་བྱིས་
 དེད་དེས་གཟུང་གི་ཁྱད་པར་དང་བཅས་ཏེ་བརྗོད་པས་སློན་དེ་མི་འབྲུག་གོ་ཞེ་ན། ཁྱད་ཀྱི་རིགས་པ་
 ཅན་པ་ཆོས་ཅན། དེས་གཟུང་གི་ཁྱད་པར་བརྗོད་ཀྱང་སྤར་གྱི་སློན་དེ་འབྲུག་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱགས་ལ་
 ཞེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་དང་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་པའི་བྱིས་ཏེ། ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་
 དག་གི་ཡན་ལག་ཏུ་ཁས་སྦངས་པས་ཕྱོགས་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་སྦང་དགོས་པའི་བྱིས་ གཞིན། ཞེས་
 བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མ་གྲུབ་པ་ལས་གཞན་དུ་བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཅམ་དམ་བཅའི་མཚན་ཉིད་དུ་འདོད་ན།
 རྩ་མཁན་གྱིས་རྩ་བུམ་བུའོ་ཞེས་པའི་ཆིག་ཆོས་ཅན། དམ་བཅར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱ་བརྗོད་པ་ཅམ་
 ཡིན་པའི་བྱིས་ གི་ལ། གལ་ཏེ་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པ་ཆོས་ཅན། དམ་བཅར་ཐལ་བའི་སློན་
 མེད་དེ། སྐྱབ་བྱེད་བརྗོད་པ་མིན་པའི་བྱིས་ཏེ། མ་གྲུབ་པ་བརྗོད་པའི་བྱིས་ཞེ་ན། ཕྱོགས་ཆིག་ཆོས་
 ཅན། བྱི་མ་དེར་ཐལ། དེའི་བྱིས་ གསུམ་པ་ཕྱོགས་ཆིག་སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་པའི་ཚུད་ལན་དགག་པ་ནི།
 ལྟར། རིགས་སྒྲིའི་འགྲེལ་བྱེད་གཞོན་རུ་མང་ལེན་གྱི་བྱ་ལ་སོགས་པའི་རིག་པ་ཅན་པ་ན་རེ།
 ཕྱོགས་ཆིག་ཆོས་ཅན། སྐྱབ་བྱེད་ཡིན་ཏེ། ལྟར་སྤང་བ་དང་བཅས་པ་སྐྱབ་པ་འགོད་པའི་དུས་སུ་
 བརྗོད་པའི་བྱིས་ཞེ་ན། མདོན་སུམ་གྱིས་མ་དེས། ཆིག་གིས་ཞེས་པའི་ཁྱད་པར་ཡོད་དོ་ཞེ་ན། སུན་
 འབྱེན་གྱི་ཆིག་གིས་མ་དེས་ཞེས་སོགས་ཀྱི་ཚུད་ལན་ཆོས་ཅན། མཁས་པས་བཞད་གད་གྱི་གནས་
 ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་སྤྱེ་འབྲེལ་མེད་

༩༣༡༽

བཀོད་ནས་ལན་འབྲེལ་མེད་བཏབ་པའི་ཚེད་ལན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཚྲངས་པ་སེལ་ཕྱིར་
བསྐྱབ་བྱ་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་ལུགས་བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་བཤད། གཞན་ལུགས་བསྐྱབ་
བྱའི་མཆན་ཉིད་དགག། རྟོགས་ལྟར་སྒྲུང་བའི་དཔེ་ཡང་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཆན་
ཉིད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བཤད། དགོས་པ་ཅན་གྱི་མཆན་ཉིད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཚུལ་
གསུམ་བརྗོད་པའི་ངག་ལས་བསྐྱབ་བྱ་རྟོགས་པར་འགྱུར་ན། བསྟན་བཅས་ལས་བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་
ཉིད་བསྟན་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། སྐྱའི་ བསྟན་བཅས་ལས་བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་
བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་ལ་མིན་པ་དང་། མིན་པ་ལ་
ཡིན་པར་ཚྲངས་པའི་ཚྲངས་པ་སེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་
འཛོག་བྱེད་ཆེག་བཞེ་བཤད། ཡང་དག་འཛོག་བྱེད་མ་བསལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ།
ཆེག་བཞེས་གཟུང་བའི་དོན་བཞེ་བསྟན། ཕྱི་མ་གཉིས་པོ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་
ཆོད་མ་མདོར་གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་ལྷ་ལྷན་གསུངས་པའི་ནང་ནས་ངོ་བོ་
དང་། ཁོ་ན་དང་། འདོད་པ་དང་། བདག་ཉིད་ཅེས་པའི་ཆེག་དང་པོ་བཞེ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་
བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་གྱི་ཟུར་བཞེ་བསྟན་ཏེ། དེམ་པ་ལྟར་ཕྱིར་གློལ་གྱིས་མ་བྱུང་པ་དང་
སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞེན་པ་མིན་པ་དང་། ཞེ་བས་བསྐྱབ་བྱ་འདོད་པ་དང་། སྐབས་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་
ཁས་སྒྲངས་པ་རྣམས་གཟུང་བའི་ཕྱིར་རོ། །གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་རྒྱས་པར་བཤད། རང་
ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་

༩༣༩༽

ལ་གསུམ་སྟེ། ཞེ་འདོད་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་བསྟན། བསྐྱབ་བྱ་མིན་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ། ཚུལ་དེས་ལོག་
རྟོག་གཞན་ཡང་ཁེགས་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཞེ་འདོད་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པའི་དཔེ། དེ་ལ་གཞན་
ཀྱིས་ཚོད་པ་སྤོང་། དེ་ལྟར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི། མདོར་གཞན་དོན་
བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ།
ཞོལ་བས་ངག་རྒྱུ་མ་བཟོད་ཀྱང་། ཞེ་བས་འདོད་པའི་བསྐྱབ་བྱ་དེ་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་ཞེས་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྟེར། དཔེར་ན་གངས་ཅན་ཀྱི་མིག་སོགས་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་བྱེད་དེ།
འདུས་བསགས་ཡིན་པའི་སྟེར་ཞེས་བཞེད་པའི་ཆོ་ན། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་དེ་སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་བཞིན་ནོ། །གཉིས་པ་ནི། གཞིན། འདོད་པ་ཞེས་པའི་ཞོལ་བས་ཞེ་བས་མི་འདོད་
པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་ཁེགས་ན་རང་སྒྲ་དོན་མེད་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། མདོར། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་
ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྷང་དོན་ཐམས་ཅད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་པའི་དོགས་
པ་སེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྟེར། ཞོལ་བས་ཞེ་འདོད་ཁོ་ན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ན་འགལ་ཉགས་ཐམས་
ཅད་ཞེ་འདོད་ལ་ལྟོས་ནས་གཅིག་རྒྱུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དེ། འདུས་བསགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཉགས་
ཀྱིས་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཉགས་བཟོད་ཚུལ་ལ་ལྟོས་ནས་དུ་མར་
འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཉགས་ཀྱིས་དེ་སྟོར་ཀྱི་འགལ་ཉགས་རེས་འགའ་ཆོས་ཀྱི་སྟོན་ས་བཟོད་པ་དང་།
རེས་འགའ་ཆོས་ཅན་ཀྱི་སྟོན་ས་བཟོད་པ་དང་། རེས་འགའ་དེ་གཉིས་ཀྱི་བྱེད་པར་ཀྱི་སྟོན་ས་བཟོད་
པ་ནམས་སུ་ཡོད་པའི་སྟེར། རེས་རེས་དང་

༼ ༣༩༠ ༽

རིགས་གཉིས་ཀྱི་ལུགས་སོ། །མི། གངས་ཅན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་ཆེ། མིག་སོགས་བདག་དོན་
བྱེད་པ་ཞེ་འདོད་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟོགས་པའི་ཐབས་ཡོད་དེ། ཁྱོད་མིག་
སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་སྐབས་ལས་རྟོགས་པར་འགྱུར་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དོ།
གངས་ཅན་གྱིས་དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་ཆེ། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་
བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། འདུས་བསགས་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་མིག་སོགས་བདག་དོན་
བྱེད་པར་སྐྱབ་པའི་ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་དང་། གཏན་ཆེགས་འགལ་བའི་སྒྱུན་བསྟན་པའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཡུ་གཡུ་ཉེ་མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་དེ་སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་མིན་ན་འདུས་བསགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པར་
སྐྱབ་པའི་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མི་འཐད་པར་ཐལ། མིག་སོགས་བདག་དོན་བྱེད་པ་དེ་དེ་མིན་པ་གང་
ཞིག་མིག་སོགས་གཞན་དོན་བྱེད་པ་ཅམ་ལ་སྤར་གྲོལ་ཞེ་འདོད་མེད་ཅིང་། ཕྱིར་གྲོལ་དཔག་འདོད་
མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཉིས་བཅས་སྒྱུར་བ་སྒྱུན་ཅན་ཉིད་དུ་བསྐྱབ། ཡང་དག་
རྟགས་ལ་མཚུངས་པའི་ཅོད་པ་སྤང་། ཚུལ་དེས་ཉེས་པ་མེད་པ་གཞན་ཡང་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འདྲིས། ཞེ་འདོད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་བསྟན་པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཅན། རྒྱང་འཕེན་པས་ལུས་སེམས་
རྗེས་གཅིག་ཏུ་སྐྱབ་པར་འདོད་ནས། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ལུས་སེམས་རྗེས་གཅིག་པའི་སྒྲེས་བུའི་
ལུས་དང་བུམ་པ་གང་རུང་གི་ལྷ་བཅས་ཡིན་ཏེ། ལྷ་ལྷ་མིན་པའི་དངོས་པོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བུམ་
ལྷན་གྱི་ཅིག་པ་བཞིན། ཞེས་པའི་སྒྱུར་བ་ལ་ཆོས་དཔེ་

༼ ༣༣༽

ལ་ཇེས་འགྲོ་མེད་པ་དང་། གཏན་ཆིགས་འགལ་བའི་སྐྱོན་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། ལུས་སེམས་རྗེས་
གཅིག་པའི་སྐྱེས་བུའི་ལུས་ཀྱི་ཆ་བཅས་དེ་སྐྱོར་བའི་སྐྱབ་ཆོས་སུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཅོ། གལ་ཏེ་
ལུས་བུམ་གང་རུང་གི་སྤྱིའི་ཆ་བཅས་དེ་སྐྱབ་ཆོས་ཡིན་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། དོ། བུམ་པ་ཆོས་
ཅན། བྱོད་ལུས་ཀྱི་ཆ་བཅས་མིན་བཞིན་དུ་ལུས་བུམ་གང་རུང་གི་སྤྱིའི་ཆ་བཅས་ཡིན་ཞེས་པའི་
ཆིག་བརྗོད་བུས་སྐྱོར་པ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་ལུས་ཀྱི་ཆ་བཅས་ཡིན་ན་བྱོད་ལུས་བུམ་གང་རུང་གི་སྤྱིའི་ཆ་
བཅས་སུ་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དོ། །གཉིས་པ་ནི། སྒྲི། སྤྱིའི་འདྲིག་པ་དང་། བུམ་པའི་འདྲིག་པ་གང་
སྐྱབ་ཆོས་ཡིན་དཔྱད་ན། སྒྲི་འདྲིག་པ་སྐྱབ་པ་ལ་ཡང་སྤར་གྱི་སྐྱོན་དེ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མི། བུས་
པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱིས་སྒྲི་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་གཉིས་བཅས་ཀྱི་སྐྱོར་པ་ལ་བཞོད་པའི་སྐྱོན་
མཚུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། སྒྲི་བུམ་གང་རུང་གིས་བྱོད་པར་དུ་མ་བུས་པའི་མི་རྟག་པ་ཅམ་གྲུབ་
པས། བྱོད་ཀྱིས་སྒྲི་ལ་མི་རྟག་པ་ཅམ་བསྐྱབ་རུས་པ་གང་ཞིག ལུས་བུམ་གང་རུང་གི་སྤྱིའི་ཆ་
བཅས་མེད་པའི་ཕྱིར། མི། དེ་ལྟར་ན་ཡང་མི་རྟག་པ་དེ་བུམ་པ་ལ་ཇེས་འགྲོ་མེད་པར་ཐལ། སྒྲིས་
བྱོད་པར་དུ་བུས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། མི། མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་སྒྲིས་བྱོད་པར་དུ་བུས་པའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་བུམ་པ་ལ་ཇེས་འགྲོ་མེད་པ་མིན་པར་ཐལ། བྱོད་སྒྲི་ལ་མི་ལྟན་ནམ་གཅོད་ཀྱིས་བྱོད་
པར་དུ་བུས་པ་གང་ཞིག མི་ལྟན་ནམ་གཅོད་ཀྱིས་བྱོད་པར་དུ་བུས་པ་དེ་ཆོས་གཞན་ལ་ཇེས་འགྲོ་
མེད་པར་མི་འགྲུབ་པའི་ཕྱིར་དོ། །འདྲིག་པ་ཅམ་སྤར་ནི་གྲུབ་ཟིན་པས་གྲུབ་ཟིན་སྐྱབ་པའི་མ་གྲུབ་
པར་འགྲུབ་དོ་སྟམ་ན། དོ། བུས་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་སྒྲི་

༼ ༣༣༩ ༽

མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་ཟིན་སྐྱབ་པར་མི་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱ་ལ་མི་ཏྲག་པ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར།
ཆོས་མ་འབྲེལ་བ་བསྒྲིག་ཕྱིར་ཞེས་པའི་སྒྲོར་བ་དགོད་དོ། །གསུམ་པ་ནི། འདྲིས། སྐྱ་བུམ་གང་རུང་
གིས་ཁྱད་པར་དུ་མ་བྱས་པས་འཛིག་ཙམ་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་ཆོས་སུ་བསྟན་པ་ཆོས་ཙན།
བྱས་པས་སྐྱ་ལ་སྐྱས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་མི་ཏྲག་པ་དང་། མི་ཏྲག་པས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་སྐྱ་
བཀག་པས་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཏྲགས་སུ་འགྱུར་བར་བསལ་བ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་ཙན་
དེ་གཉིས་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་ཆོས་མིན་པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། ཆོས། བྱས་པ་ཆོས་ཙན།
ཁྱོད་ཀྱིས་སྐྱ་ལ་ཁྱད་པར་ཙན་དེ་གཉིས་བཀག་པས་ཁྱོད་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཏྲགས་སུ་
འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱད་པར་ཙན་དེ་གཉིས་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་སྐྱབ་ཆོས་མིན་ཞིང་།
མི་ཏྲག་པ་དེ་དེ་སྒྲོར་གྱི་སྐྱབ་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་
སྟེ། རང་གི་ལུགས་ཀྱི་དགོས་པ་བཤད། གཞན་གྱི་ལུགས་ཀྱི་དགོས་པ་དགག་དགག་སྐྱབ་གཉིས་
ཀྱི་མཐུག་སྐྱད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་སྤྱི་རྣམ་གཅད་དགོས་པ་བསྟན། རྣམ་གཅད་
དོན་ཉིད་རྒྱས་པར་བཤད། རྒྱས་བཤད་བྱུང་པའི་མཐུག་སྐྱད་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཆོས། མདོར་
གཞན་དོན་བསྐྱབ་བྱའི་མཚན་ཉིད་ཀྱི་བྱར་དུ་བདག་ཉིད་ཅེས་པའི་ཆིག་སྒྲོས་པ་ཆོས་ཙན། དགོས་
པ་ཡོད་དེ། བྱས་པས་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་ལུང་དོན་ཐམས་ཅད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་
བཅད་ནས་རྒྱལ་བས་ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཆོགས་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་

{ 333 }

ཏེ་གཞན་སྡེའི་ལུང་དོན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་རང་སྡེའི་ལུང་དོན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པ་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བརྗོད། སུན་འབྲེན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤམ་བས་
སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་ལུང་དོན་ཐམས་ཅད་སྐབས་གྱི་བསྐྱབ་བྱར་གཟུང་དགོས་ཏེ། ཆོས་བས་
བསྟན་བཅས་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། དེ་ན་བས་པས་སྐྱ་ལ་ཏྲག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལྟ་བུའི་ལུང་
དོན་གཅིག་བཀག་ན་ཡང་། སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་འགལ་བ་དང་། དམ་བཅའ་ལ་
ཆད་མས་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་སྟོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞོད་བྱེད་བརྗོད།
སྐྱབ་བྱེད་དགག་ཅོད་པ་སྟོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། སྐྱ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཇི་ལ་སའི་ཡོན་ཏན་བཀག་
པས་ཀྱང་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཏྲགས་སུ་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་བཀག་པས་ལུང་དོན་གཅིག་
ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་དེ་བཀག་པས་དེ་སྟོར་གྱི་འགལ་ཏྲགས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ། ཇི་
ལ་སའི་ཡོན་ཏན་སྐྱབ་པ་སྐབས་མིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བས་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་
བཀག་པས་ཀྱང་། སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཏྲགས་སུ་འགྱུར་བ་མིན་པར་ཐལ། སྐྱ་ལ་ནམ་
མཁའི་ཡོན་ཏན་སྐྱབ་པ་སྐབས་མིན་པའི་ཕྱིར། ཅི། གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་སྐྱ་སྐབས་སུ་བབས་པས་དེའི་
ཆོས་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་སྐྱབ་པ་ཡང་སྐབས་སུ་བབ་བོ་ཞེ་ན། བྱེ་བྲག་པ་ཆོས་ཅན། ནམ་མཁའི་
ཡོན་ཏན་སྐྱའི་ཆོས་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆོ། སྐྱ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་
ཏན་སྐྱབ་པ་སྐབས་སུ་བབས་པ་མིན་པར་ཐལ། ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལུང་དོན་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་
གྱིས་སྐྱ་མི་ཏྲག་པ་སྐྱབ་པའི་ཆོ་

༼ ༣༩༩ ༽

སྒྲ་ལ་ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབ་ས་སྒྲུབ་བབས་པ་ཁས་སྒྲངས་པ་གང་ཞིག དེ་ལྟར་ན་ངེ་ལ་སའི་
ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་པ་སྒྲུབ་ས་སྒྲུབ་བབས་པ་སྒྲུབ་སྒྲོང་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར་དོ། །ཆོས། གལ་ཏེ་བྱས་པས་སྒྲུབ་
མི་ཉག་པར་སྒྲུབ་པ་ན་ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་ཆོས་ཅན། འོ་ལ་བས་སྒྲུབ་ཆོས་སྒྲུབ་འདོད་དགོས་ཏེ།
ཆོས་ཅན་སྒྲུབ་ཆོས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་དང་། བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་ཕྱི་གས་གཅིག་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས། སྒྲ་ནམ་
མཁའ་ཡོན་ཏན་ཡིན་མིན་ལ་ཚུད་པ་བྱེད་པ་དང་། གང་རུང་གཅིག་ལ་སྒྲུབ་བྱེད་འགོད་པ་མེད་པར་
སྒྲ་མི་ཉག་པ་སྒྲུབ་པའི་ཆེ། ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་སྒྲུབ་ཆོས་སྒྲུབ་འདོད་དགོས་སོ་ཞེས་པའི་དམ་བཅའ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དམ་བཅའ་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལ་རིགས་པ་ཡང་དག་གིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར།
འགྲོས། ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་ཡིན་པ་སོགས་ཆོས་ཅན། ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་སྒྲ་མི་ཉག་པར་སྒྲུབ་པའི་
འོ་ལ་བས་དཔག་འདོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་སྒྲུབ་པའི་འབྲས་ཉག་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཉག་པ་ཀྱིས་དེ་སྒྲོར་
གྱི་བྱུང་པ་འབྲས་པའི་ཕྱིར། མོད། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲ་ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་ལ་གཞོད་པས་སྒྲ་མི་
ཉག་པར་སྒྲུབ་པའི་བསྒྲུབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་མིན་པར་ཐལ། ནམ་མཁའ་ཡོན་ཏན་དེ་མི་ཉག་པའི་འབྲེལ་
ཡུལ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྒྲུབ་བྱེད་བསྟན་བཅོས་ཁས་སྒྲངས་དགག་བསྒྲུབ་བྱ་
ཐམས་ཅད་གཟུང་བ་དགག་བྱུང་དོན་གཏན་ཆོག་ལ་འགལ་བ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ།
དངོས་སྟོབས་ཡུལ་ཉིད་བསྟན་བཅོས་ལ་མི་སྟོས། ལུང་ལ་སྟོས་ནས་བསྒྲུབ་བྱ་སྒྲུབ་པའི་དུས། ཀུན་
ལ་བསྟན་བཅོས་དགོས་ན་ཏ་ཅང་ཐལ་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྗེས། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་འབྲས་པ་ལུང་སྒྲུབ་བྱེད་དུ་ཁས་

༼ ༣༣༥ ༽

ལེན་པ་ལ་སྟོས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཡུལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གཙོ་བོར་གྱུ་བ་པའི་ཕྱིར།
བྱུང་སྟེ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གཞལ་བྱ་འགྲུབ་པ་ལུང་ལ་མི་སྟོས་པར་བཤད་ཟིན་པའི་
ཕྱིར། དེ། འོན་ལུང་སྒར་ཆད་མར་ཁས་སྒྲངས་ནས་ཕྱིས་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གཞལ་བྱ་
ལ་དཔྱོད་པའི་ཆོ། སྒར་ཀྱི་ཁས་ལེན་དོར་བར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གི་གཞལ་
བྱ་ཆོས་ཅན། སྒར་ལུང་ཆད་མར་ཁས་སྒྲངས་ནས་ཕྱིས་ཁྱོད་ལ་དཔྱོད་པའི་ཆོ་སྒར་ཀྱི་ཁས་ལེན་
དོར་བར་མི་འགྱུར་ཏེ། སྒར་ནས་ཀྱང་ལུང་ཆད་མ་ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱུ་བྱེད་དུ་ཁས་སྒྲངས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར།
འདྲི། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་གཞལ་བྱ་ལ་དཔྱོད་པའི་ཆོ་ལུང་ཡོད་ཀྱང་
སྐྱུ་བྱེད་ཆད་མ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་ལུང་ཆད་མ་ཡིན་མིན་དབྱེད་ནས་ཆད་མར་ཁས་ལེན་པའི་ཐབས་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། འོན་ལུང་ཆད་མས་གང་ལ་གཞོད་པ་ཡིན་ཞེ་ན། དེ། ཤེན་སྟོག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་
དཔྱོད་པའི་ཆོ་ལུང་ཆད་མ་དང་འགལ་ན་ལུང་ཆད་མས་གཞོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ལུང་ཆད་མ་
སྐྱུ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་པའི་གཞལ་བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། སྐྱུ་བྱེད་དེས་གྱུ་བ་པའི་དོན་
སྐྱུ་བྱེད་དེ་དང་འགལ་བ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གཞིས། ཤེན་སྟོག་ལ་དཔྱོད་པའི་ཆོ།
ལུང་ཆད་མ་སྐྱུ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་སྐབས་དེར་ཡང་ཆོས་ཅན། ཉགས་ཆོག་དེས་བསྐྱུ་བ་བྱའི་
ཆོས་དངོས་སམ། བསྐྱུ་བ་བྱའི་ཆོས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡུལ་ལ་གཞོད་ན་འགལ་ཉགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་གྱི།
འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་གཞན་ལ་གཞོད་པས་འགལ་ཉགས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ། གཞན་དུ་ན་འགལ་ཉགས་་
ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་

༼ ༣༣༦ ༽

རོ། །གསུམ་པ་ནི། དཔྱེད། གཞལ་བྱའི་གནས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཐམས་ཅད་ལ་ལུང་སྒྱུབ་བྱེད་དུ་ཁས་
ལེན་དགོས་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། དེ་འཐད་ན། བྱབ་མཐའ་ལ་མ་ཞུགས་པའི་སྐྱེ་བོས་དུ་བའི་རྟགས་
ལས་མེ་མི་རྟགས་པར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་ཡོད་པའི་ཕྱིར་རོ། །གལ་ཏེ་དེས་ཀྱང་ལུང་སྒྱུབ་བྱེད་དུ་ཁས་
སྒྲུབ་པ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། སྐྱེ་བྱབ་མཐའ་མེད་པའི་སྐྱེ་བོ་ཆོས་ཅན། ལུང་སྒྱུབ་བྱེད་ཁས་ལེན་པ་མིན་
པར་ཐལ། ལུང་དང་ངོ་བོ་ཉིད་ཀྱིས་འབྲེལ་བ་བྱབ་པ་ཡང་མིན། ལུང་ཁས་སྒྲུབ་པའི་ཡོན་ཏན་དང་།
ཁས་མ་སྒྲུབ་པའི་ཉེས་བ་མཐོང་པ་ཡང་མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བསྒྱུབ་བྱ་ཐམས་ཅད་གཟུང་བ་
དགག་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ལུང་དོན་བསྒྱུབ་བྱར་གཟུང་ན་ཏེ་ཅང་ཐལ། ལུང་དོན་ཁས་སྒྲུབ་མེད་ཀྱང་
བསྒྱུབ་བྱ་འབྱུག། ལུང་དོན་མེད་ཀྱང་གཏན་ཆིགས་སྐྱོན་ཅན་མིན། ལུང་དོན་མེད་ཀྱང་ཆོལ་བ་སྐྱོན་
ཅན་མིན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གོལ། གཞལ་བྱའི་གནས་ཀྱན་ལ་ལུང་སྒྱུབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་དགོས་ཏེ།
གཏན་ཆིགས་གཅིག་པོ་ལ་ལུང་དོན་ཀྱན་གྱིས་ཁྱབ་པ་དཔེ་ལ་སྟོན་པ་ཁོ་ན་སྒྱུབ་བྱེད་དུ་འགྱུར་བའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། འཇིག་རྟེན་ན་རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ལུང་དོན་ཀྱན་གྱིས་ཁྱབ་པར་ངེས་པའི་
རྟགས་ཡང་དག་མི་སྲིད་པའི་ཕྱིར། འགྲོལ། སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་མ་བྱབ་པས་
མི་རྟག་པ་མ་བྱབ་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། མི་རྟག་པ་དང་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་
པའི་ཕྱིར། དྲི། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྒྱུབ་པའི་གཏན་ཆིགས་སྐྱོན་ཅན་མིན་ཏེ། སྐྱ་མི་
རྟག་པ་སྒྱུབ་བྱས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཆོས། རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་ན་
ཆོས་ཅན་གྱི་ཆོས་སུ་

༼ ༣༣༽

བཤད་པའི་ཡུང་དོན་ཀྱན་གྱིས་བྱུང་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཡུང་དོན་ཁས་མ་བླངས་པའི་སྐྱེ་བོས་ཆིག་
སྐྱེ་བའི་རྟགས་ལས་ཆིག་སྐྱེ་བའི་ལྷས་བྱིན་སེམས་ལྡན་དུ་རྟགས་པར་ཡོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
མོ། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཡུང་དོན་འགའ་ཞིག་ལ་གཞོད་པའི་སྐྱེ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཡང་དག་
མ་ཡིན་པར་མི་འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་ལ་གཞོད་ཀྱང་དེ་སྐྱབ་པ་ལ་མི་འབྱུང་བའི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། མེ་དུ་ལ་ཡང་སྐྱར་རོ། །གལ་ཏེ་དེ་ཡུང་དོན་ཤེས་པའི་ཆོལ་བའི་ངོར་གཏན་ཆིགས་ཡང་
དག་མིན་ནོ་ཞེ་ན། དོ། ཡུང་དོན་ཤེས་པའི་ཆོལ་བ་ཆོས་ཅན། བྱིད་གྱིས་བྱས་པའི་རྟགས་ལས་སྐྱེ་མི་
རྟག་པར་རྟགས་པར་འགྱུར་བ་ཡིན་པར་ཐལ། བྱིད་གྱི་ངོར་དེ་དེ་སྐྱོར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆང་བའི་
གཏན་ཆིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། སྐྱེ་མི་རྟག་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་རྟགས་སུ་འགོད་མཁན་གྱི་
ཆོལ་བ་དེ་ཆོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ཏེ། ཡུང་དོན་ལ་གཞོད་པའི་གཏན་ཆིགས་བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
གཏྱ་དེ་འབྲེལ་ཆོལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། དེ་སྐྱབ་ལ་དེ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆ་ནས་ཉེས་པ་མ་བྱས་
པར་ཐལ། དེ་སྐྱབ་ལ་དེ་གཏན་ཆིགས་སུ་བརྗོད་པས་དེ་ཡུང་དོན་ལ་གཞོད་བྱེད་དུ་བསྐྱེད་པ་མ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་བྱབ་ལ་དེ་གཏན་ཆིགས་སུ་མ་བརྗོད་ཀྱང་དེས་ཡུང་དོན་ལ་ངོ་བོ་ཉིད་གྱིས་གཞོད་
པའི་ཕྱིར། གཞོད། གལ་ཏེ་སྐྱར་བསྐྱན་བཅོས་ཁས་བླངས་ནས་བྱིས་དེ་ལ་གཞོད་བྱེད་གྱི་རྟགས་
བརྗོད་པའི་ཕྱིར་ཆོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ཆོལ་བ་ཆོས་ཅན། བྱས་པ་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆ་
ནས་ཆོལ་བ་སྐྱོན་ཅན་མིན་པར་ཐལ། བྱས་པ་རྟགས་སུ་བརྗོད་པའི་ཆ་ནས་མི་རིགས་པ་མ་

༼ ༣༣༽

བྱས་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྒྲུབ་བཅོམ་མཁན་གྱི་ཚོལ་བ་དེ་ཡང་ཚོལ་བ་སྒྱུར་ཅན་
མིན་པ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། གཏོན། གཏན་ཆིགས་ལྟར་སྒྲུབ་འགོད་མཁན་གྱི་ཚོལ་བ་ཆོས་ཅན། ཚོལ་
བ་སྒྱུར་ཅན་དུ་འགྱུར་ཏེ། སྐྱབ་བྱེད་སྒྱུར་མེད་འགོད་པ་སྐབས་སུ་བབས་བཞེན་དུ་སྐྱབ་བྱེད་ལྟར་སྒྲུབ་
འགོད་པའི་ཚོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྐྱ་མི་ཏྲག་སྐྱབ་ལ་བྱས་པ་ཏྲགས་སུ་འགོད་མཁན་གྱི་ཚོལ་བ་
ཆོས་ཅན། ཚོལ་བ་སྒྱུར་ཅན་མ་ཡིན་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་འགོད་པའི་ཚོལ་བ་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཤམ། གཏན་ཆིགས་དེས་ལུང་དོན་གཅིག་བཀག་པས་ལུང་དོན་མ་
ལུས་པ་བཀག་པར་སྐྱབ་པའི་ཚོལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། རྒྱལ་རིགས་ངན་པ་དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། མི་
རིགས་པ་གཅིག་བཀག་པས་རིགས་པ་རྣམས་བཀག་པར་ཁས་སྒྲུབ་པའི་ཚོལ་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
རོ། །དོན། སྐྱ་མི་ཏྲག་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་དང་། ཁྱོད་ཀྱི་སྐྱབ་བྱེད་ཡང་དག་གི་རྣམ་
གཞག་མི་སྲིད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱབ་པའི་ཆེ་ལུང་དོན་ཐམས་ཅན་སྐྱབ་མི་བྱས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་
ཅོད་པ་སྒྲོང་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། འགལ་ལ་མི་འཁྱུལ་ཏྲགས་སྒྱུར་མིན་པ་སྤང་། དེ་ལ་གཞན་ལན་ལྟར་
སྒྲུབ་བཅོམ་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་སྐྱ་ལ་ནམ་ཡོན་བཀག་པས་མི་ཏྲག་པ་ལ་མི་གཞོད་ན།
ཏྲག་མི་ཏྲག་གང་རུང་ཆད་མས་ངེས་ན་ཡང་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་གཞོད་པ་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། ཆོས། སྐྱ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཏྲག་པ་ནམ་ཡོན་བཀག་པས་མི་ཏྲག་པ་ལ་མི་གཞོད་པ་དང་། ཏྲག་མི་ཏྲག་གང་
རུང་ཆད་མས་ངེས་ན་ཅིག་ཤོས་ལ་མི་གཞོད་པ་གཉིས་མི་མཚུངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་ཏྲག་མི་ཏྲག་
གཞི་མ་སྐྱབ་དུ་འདུ་བར་མི་

༼ ༣༣༩ ༽

རུང་ཞིང་། ཏྲག་པ་ནམ་ཡོན་བཀག་པ་དང་མི་ཏྲག་པ་གཉིས་གཞི་མ་ཐུན་དུ་འདུ་བར་རུང་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། དེ། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་པ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ལ་འབྲེལ་བ་མེད་ཀྱང་། སྐྱ་ལ་
ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཏྲགས་སུ་འགྱུར་ཏེ། དེ་བཀག་པས་
གཟེགས་ཟན་གྱི་ཕུང་དོན་གཅིག་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། བྱས་པ་སོགས་གྱི་གཏན་ཆོགས་ཐམས་
ཅད་ཆོས་ཅན། ཇི་ཏྲག་པ་ས་ཡོན་ལ་གཞོད་པས་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་ཐམས་ཅད་ལ་གཞོད་པར་ཐལ། དེ་ལ་
གཞོད་པས་གཟེགས་ཟན་གྱི་ཕུང་དོན་གཅིག་ལ་གཞོད་པའི་ཕྱིར། འགྲོལ། གལ་ཏེ་ནམ་མཁའི་ཡོན་
ཏན་སྐྱ་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་བའི་སའི་ཡོན་ཏན་སྐྱ་ལ་འབྲེལ་བ་མ་བྱུང་བས་མི་མཆུངས་སོ་ཞེ་ན།
བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་དེ་སྐྱོར་གྱི་འགལ་ཏྲགས་སུ་མི་འགྱུར་ཏེ།
སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་དེ་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། བྱབ་སྟེ། རང་གི་བསྐྱབ་
བྱ་སྐྱབ་རུས་མི་རུས་གྱི་སྟོན་ཏྲགས་ཡོན་ཏན་ཅན་དང་སྟོན་ཅན་དུ་འཛོག་པ་ཡིན་གྱི། གཞན་གྱི་
བསྐྱབ་བྱ་ལ་སྟོས་ནས་མིན་པའི་ཕྱིར། མོད། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་ཇི་ལ་སའི་ཡོན་ཏན་
བཀག་པས་ཀྱང་སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་འགལ་ཏྲགས་སུ་འགྱུར་བར་མཆུངས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་
སྐྱ་ལ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་བཀག་པས་གཟེགས་ཟན་གྱི་ཕུང་དོན་ལ་གཞོད་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་དེ་
སྐྱོར་གྱི་འགལ་ཏྲགས་སུ་འགྱུར་བ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་རང་སྟེས་ཕུང་དོན་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་
པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བརྗོད། ཐུན་འབྲེན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཡོ་ ཀུན་

༼ ༣༣༠ ༽

བརྟམ་གྱི་འབྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ རྒྱལ་བས་བསྟན་བཅོས་ཆོད་མར་ཁས་སྒྲངས་ན་བསྟན་བཅོས་དེའི་
ལུང་དོན་མ་ལུས་བ་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་དགོས་སོ་ཞེ་ན། གཉིས་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། མ་གྲུབ་
བརྗོད་བ་དམ་བཅར་ཐལ། རང་སྐྱོས་བ་དོན་མེད་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་
དགོད། ཉེས་སྒྲོང་དགག་བའོ། །དང་པོ་ནི། དཔོ། རྒྱལ་བས་ཁས་སྒྲངས་པའི་བསྟན་བཅོས་ལས་
བཞད་པའི་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱབ་པའི་ཆོག་དེ་སྐབས་ཀྱི་དམ་བཅར་ཐལ། ཁྱོད་
རྒྱལ་བས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ནི། གོ་ལ། དེ་ཆོས་ཅན། སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་བ་གཅད་པའི་ཆོད་དུ་འདོད་བ་ཞེས་པའི་ཆོག་
སྐྱོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པར་འདོད་བ་ཞེས་པའི་ཆོག་གིས་
གཅོད་མི་རུས་པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ཡིན་བ་རིགས་བས་ཐོབ་པའི་ཕྱིར། མོ། གལ་ཏེ་དཔེ་རྟགས་མ་
གྲུབ་བ་ཆོས་ཅན། སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མིན་ཏེ། སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་རྒྱལ་བས་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་
ན། སྐྱ་ནམ་མཁའི་ཡོན་ཏན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱ་མི་རྟག་པའི་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་རྒྱལ་བས་
དེར་མི་འདོད་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཞོད་པས་སྐྱ་མི་རྟག་བ་སྐྱབ་པའི་སྐབས་
ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་མི་གཞོད་པར་ཐལ། འདོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་བ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐལ་བ་དགོད། ཉེས་
སྒྲོང་དགག་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས། ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་འཆད་པའི་ཆོག་ཟུར་གྱི་རང་ཉིད་ཅེས་
པའི་སྐྱ་ཆོས་ཅན། དོན་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ལུང་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་བ་མི་སེལ་བ་
གང་ཞིག་དེ་

༩༣༣༡༽

ལས་གཞན་པའི་དགོས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། བསྟན། གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་སྟེ། རྟོག་པ་བསྟན་
བཅས་ལ་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་ཀྱས་པ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྒྲ་སྟོས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
འོ། རྟོག་པ་བསྟན་བཅས་ལ་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱས་པ་ཤེས་
པའི་ཆེད་དུ་རང་སྒྲ་སྟོས་པ་དོན་མེད་པ་ཐལ། ཁྱོད་མི་ཀྱས་སམ་སྟམ་པའི་དོགས་པ་རྟོག་པ་རྟོགས་
ལྟན་ལ་མེད་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་རྟོག་པ་བསྟན་བཅས་ལ་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པའི་
ཆེད་དུ་སྟོས་སེ་ཞེ་ན། དོ། རྟོག་པ་དབང་རྟོན་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཆོག་ལས་བསྟན་བཅས་
ལ་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། བསྟན་བཅས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་ཆད་མས་གྲུབ་མ་གྲུབ་དབྱེད་ནས་
བསྟན་བཅས་ལ་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དོ། རྟོག་པ་དབང་རྟོན་ཆོས་ཅན། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་
ཆོག་ལས་བསྟན་བཅས་ལ་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། རང་ཉིད་ཅེས་པའི་ཆོག་མ་སྟོས་ཀྱང་
འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་བསྟན་བཅས་ལ་འཇུག་ལྟོག་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་རྒྱས་བཤད་གྲུབ་པའི་
མཇུག་སྟུང་བསྟན་པ་ནི། འདྲི། ལྟོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་ཅེས་པའི་ཆོག་བྱུང་གྱིས་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་
སྒྲ་ཆོས་ཅན། ལྷང་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུང་འདོད་པས་ལོག་རྟོག་སེལ་པའི་ཆེད་དུ་སྟོས་པ་ཡིན་
ཏེ། ལྷང་དོན་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱུང་ལ་གཞོད་པ་མེད་པ་སོགས་གསུམ་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་གཞན་གྱི་རང་སྒྲའི་དགོས་པ་དགག་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གྲགས་པ་རྟོན་དུ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་
སྟོས་པ་དགག་ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱུང་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྟོས་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་

༼ ༣༣༩ ༽

འདོད་པ་བརྗོད་པ་ནི། གཞིར་། མདོའི་འགྲེལ་བྱེད་ཁ་ཅིག་ ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་གྲོལ་ཕྱིར་
གྲོལ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲགས་པ་གཅིག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྐྱ་སྐོས་སོ་ཞེ་ན། དེ་
དགག་པ་ནི། དཔུང་། ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ཡིན་ན་གྲོལ་ཕྱིར་གྲོལ་གཉིས་ཀ་ལ་གྲགས་པ་གཅིག་
དགོས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྐྱ་སྐོས་མི་དགོས་པར་ཐལ། རང་སྐྱ་མ་སྐོས་ཀྱང་
ཁྱད་གཞིའི་སྟེང་དུ་ཁྱད་ཆོས་ལ་དཔུང་པར་བྱས་པའི་སྐབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཤེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་དགོས་པ་ཡིན་པ་དགག་གཞི་མེད་
ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་དགོས་པ་ཡིན་པ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅོ། གལ་ཏེ་རང་ཉིད་ཅེས་
པའི་སྐྱས་བྱུང་བའི་ཀྱི་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་བརྗོད་དོ་ཞེ་ན། རིང་། ཕྱོགས་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་ཆོས་ཅན། ཕྱིར་གྲོལ་ཀྱིས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་
པའི་ཆེད་དུ་ཁྱོད་ཀྱི་ཟུར་དུ་རང་ཉིད་སྐོས་མི་དགོས་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངོ་བོ་དང་ཁོ་ན་སྐོས་
པས་དེ་ཤེས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གླིང་། གཏན་ཆོགས་བྱུང་སྟེ། ཁྱོད་ཀྱི་ཟུར་དུ་ངོ་བོ་དང་ཁོ་ན་
སྐོས་པ་གང་ཞིག་དེ་སྐོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཡོད་ན། ཕྱིར་གྲོལ་ཀྱིས་བྱུང་བའི་པ་དང་། སྐབས་བྱེད་
བཀོད་བཞིན་པ་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་གཅད་པ་དེ་སྐོས་པའི་དགོས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་
ངོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་གཞན་ཀྱིས་བསལ། ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱར་
བྱས་ན་ཕྱོགས་སྐྱོན་མིན། ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན་ན་ཕྱོགས་ཀྱི་བསལ་བྱར་བསྐྱར་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་
ཏེ་གཙོ་བོ་ལ་སོགས་

༼ ༣༣༣ ༽

པ་མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་རང་སྐྱོས་སོ་ཞེ་ན། རྗེས་
མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་མེད་པའི་ཆེད་དུ་ཕྱོགས་ཀྱི་
མཆན་ཉིད་ཀྱི་བྱུང་དུ་རང་སྐྱོས་མི་དགོས་པར་ཐལ། དེ་མ་སྐྱོས་ཀྱང་རྗེས་སུ་དཔག་པ་དཔེ་དང་
ཅོད་གཞི་གཉིས་ཀྱི་ཐུན་མོང་གི་ཆོས་ལུལ་དུ་བྱེད་པར་བཤད་པས་ཁྱོད་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པ་
རྟོགས་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། གོལ། མ་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱུང་བས་ན་ཕྱོགས་
སྟོན་ཅེར་འགྱུར་ཞེས་ངེས་པས། དེ་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱབ་མི་རུས་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་ཆོས་ཅན་དུ་བབྱུང་ན་
ཕྱོགས་ཆོས་མ་གྲུབ། ཆོས་སུ་བབྱུང་ན་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། འདྲི། ཕྱོགས་ཆོས་མ་
གྲུབ་དང་། ཆོས་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་ཆོས་ཅན། སྐབས་ཀྱི་ཕྱོགས་སྟོན་མིན་པར་ཐལ། གཏན་
ཆོགས་དང་དཔེའི་སྟོན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་ཕྱོགས་སྟོན་ཡིན་ཏེ། ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་ལ་གཞོད་
པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དྲི། གཏན་ཆོགས་དང་དཔེའི་སྟོན་ཡིན་ན་ཕྱོགས་སྟོན་ཡིན་པས་བྱུང་པར་ཐལ། དེ་
ཡིན་ན་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་པ་ལ་གཞོད་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། དྲི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན། སྐབས་བྱེད་ཀྱི་སྟོན་
དེ་ཁྱོད་ཀྱི་སྟོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེའི་སྟོན་ཡིན་ན་སྐབས་བྱེད་ལ་མ་ལྟོས་པ་དམ་བཅའ་ཅམ་དང་འབྲེལ་
པའི་སྟོན་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་དམ་བཅས་པ་ཅམ་ཉིད་ན་མངོན་སུམ་སོགས་དང་འགལ་
བ་ཕྱོགས་སྟོན་དུ་འཇུག་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། མ་བྱུང་བྱུང་ཆེས་བསལ་བྱུང་
བསྟན། རང་གཞུང་གཞན་དང་འགལ་བ་སྤང་། དེས་གཟུང་དོན་མེད་འགྱུར་བ་སྤང་བའོ། །

༼ ༣༣༥ ༽

དང་པོ་ནི། རྒྱ་ཁྱིམ་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན། གཏུན་ཆོག་གས་དང་དཔེ་ལྟོན་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་ཀྱི་བསལ་
བྱ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་དེ་དེས་བསལ་བ་ལ་སྟོས་པ་མེད་པར་སྟོགས་ཡང་དག་ལ་མ་
ཐུབ་ཐུབ་ཆེས་བསལ་བའི་ཆེད་དུ་སྟོས་པའི་བྱིར། འོ་ན་གང་གིས་གང་བསལ་བ་ཡིན་ཞེ་ན། རྒྱུ་
རང་ཉིད་དང་། ཁོ་ན་དང་། རོ་བོ་དང་། མ་བསལ་བའི་སྐྱབ་པའི་པོ་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཡང་དག་ལ་ཐུབ་
ཆེས་སེལ་བར་བྱེད་དེ། ཕྱོགས་རང་དག་མིན་པ་ཡིན་པ་སེལ་བའི་བྱིར། འདོད་པའི་སྐྱེ་ཆོས་ཅན།
ཕྱོགས་ཡང་དག་ལ་མ་ཐུབ་པ་སེལ་བར་བྱེད་དེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཆོག་སྟོན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མིན་
པ་སེལ་བར་བྱེད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། མ་ཐུབ་ཐུབ་ཆེས་སེལ་བ་ལ་མཆོན་ཉིད་ལྟ་བུ་དགོས་
ན། རིགས་སྒྲོར་བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་ཉིད་དུ་འདོད་པར་འགྱུར་བ་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་མ་བསལ་བ་དེ་
ཡང་ཕྱོགས་ཡིན་ཅོ་ཞེས་གསུངས་པ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། བསྐྱབ་པ། བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྦྱངས་ཤིང་
ཆད་མས་མ་བསལ་བ་དེ་ཆོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་གི་མཆོན་ཉིད་ཡིན་ཏེ། དེས་རིགས་མི་
མ་ཐུན་ལྟ་བུ་སེལ་བྱས་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། གུན་བརྟུས་ལས་གསུངས་པའི་རང་ཉིད་འདོད་པ་
ཞེས་པའི་ཆོག་དེས། སྐྱབ་བྱེད་དུ་བཀོད་བཞེན་པའི་དཔེ་ཉགས་མ་གྲུབ་པ་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་གཙོ་
བྱས་ན་ཁོ་ན་ཞེས་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་ཞིང་། མི་བྱས་ན་རིགས་སྒྲོའི་འདོད་པ་ཞེས་
པའི་ཆོག་ལའང་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། རྒྱུ་ཁྱིམ་གུན་བརྟུས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆོན་ཉིད་སྟོན་པའི་གཞུང་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་བྱར་དུ་དཔེར་ཉགས་མ་གྲུབ་པ་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་གཙོ་བའི་ཆེད་དུ་ཁོ་
ན་ཞེས་པའི་ཆོག་སྟོས་དགོས་ཏེ། ཁྱོད་བསྐྱབ་བྱ་བ་དང་ཁྱད་གཞིར་

༼ ༣༣༥ ༽

འབྲེལ་པའི་ཕྱོགས་ཡང་དག་གི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲི་དཀྱིལ་བཟུངས་ཀྱི་
ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་སྟོན་པའི་གཞུང་འདིར་ཆོས་ཅན། འདྲི་དཀྱིལ་ཀྱི་ཁྱེའུ་ཞེས་པ་དེས་དཔེ་
རྟགས་མ་གྲུབ་པ་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་གཙོ་བོ་མི་རྣམས་ཏེ། ཀྱིན་དེ་ཡང་བསྟན་བྱ་བ་དང་བྱུང་
གཞིར་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར། རིགས་སྒྲིའི་འདྲི་དཀྱིལ་འགྲུར་བ་ཞེས་པའི་གཞུང་འདི་ཆོས་ཅན། འདྲི་དཀྱིལ་
ཀྱི་ཁྱེའུ་ཞེས་པ་དེས་དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་པ་གཙོ་བོ་མི་རྣམས་ཏེ། ཀྱིན་དེ་
བསྟན་བྱ་བ་དང་བྱུང་གཞི་མ་འབྲེལ་བའི་འདྲི་དཀྱིལ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དགག་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་
མཐུག་སྐྱད་བསྟན་པ་ནི། བརྗོད་དཀྱིལ་བཟུངས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་འཆད་པའི་ཆོག་ཟུར་གྱི་རང་
ཉིད་ཅེས་པའི་སྒྲ་ཆོས་ཅན། གྲགས་པ་ཆོས་ཅན་དུ་ཤེས་པ་སོགས་ཁྱོད་སྟོས་པའི་དགོས་པ་མིན་
པར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ཤེས་པ་རྗོད་བྱེད་མིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ལུང་དོན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་མ་
ཡིན་པ་ཀློང་བས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྒྲངས་པ་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ཤེས་པའི་ཆེད་དུ་སྟོས་པ་ཡིན་ཏེ།
ཁྱོད་དེ་ཤེས་པ་གཙོ་བོར་རྗོད་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། སྒྲིའི་སྟེང་དུ་ནམ་མཁའི་
ཡོན་ཏན་ལ་གཞོན་ཀྱང་སྒྲ་མི་རྟག་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་ཕྱོགས་སྟོན་མེད་དང་། ཁྱོད་དེ་ལྷར་སྐྱབ་པའི་གཏན་
ཆོགས་སྟོན་མེད་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་སྐྱབ་བྱས་ཀྱི་གཏན་ཆོགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཡང་དག་
འཛོག་བྱེད་མ་བསལ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་འཛོག་ལ་མ་བསལ་དགོས།
ཆད་མས་བསལ་བ་ཕྱོགས་ཀྱི་སྟོན་དུ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཁྱིམ་ཀློང་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་
བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྒྲངས་པ་ཅམ་

༼ ༣༣༩ ༽

གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་ཡང་དག་ཏུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱོད་གྱིས་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྒྲངས་བ་སྐྱབ་བྱ་ཡང་
དག་ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་ཚད་མས་མ་བསལ་བ་བྱོད་ཆོས་སུ་དགོས་པའི་བྱིར། ཅིའི་བྱིར་ཞེ་ན། ཚད་
མས་བསལ་བ་ཞུགས་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ཁས་སྒྲངས་བ་དེ་ཆོས་ཅན། བྱོད་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་ནུས་པ་
འཇུག་པའི་རྟེན་མ་ཡིན་ཏེ། གང་ལ་རྟགས་སུ་སོང་བའི་གྲོལ་བས་ཐེ་ཆོམ་མི་འཇུག་པའི་བྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཆོས་ཀྱི་ངོ་སོ་འགོག་པའི་བསལ་བ་བཤད། ཚུལ་དེས་བྱད་པར་འགོག་
སོགས་སྒྲོན་དུ་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཚད་མ་མདོར། མདོན་སུམ་དོན་དང་རྗེས་དཔག་དང་། ཡིད་
ཆེས་གྲགས་པ་རང་རྟེན་ལའོ། །ཞེས་པའི་དོན་འགྲེལ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སེལ་བྱེད་སྒྲོ་ནས་དབྱེ་བ་
བསྟན། དབྱེ་བ་སོ་སོའི་རང་བཞིན་བཤད། བསལ་གཞི་རང་རྟེན་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འོན་སེལ་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གཉིས་ཡིན་པའི་བྱིར་བསལ་བའང་གཉིས་སུ་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། རྗེས་
སྟོགས་སྒྲུང་ཆོས་ཅན། ཚད་མས་བསལ་བ་བཞིར་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། སེལ་བྱེད་རྗེས་
དཔག་ལ་གསུམ་དུ་བྱེ་བའི་སྒྲོ་ནས་ཚད་མས་བསལ་བ་བཞིར་བཤད་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་
ཏེ། ཡིད་ཆེས་གྲགས་པའི་བསལ་བ་རྒྱས་པར་བཤད། དོན་དང་མཉམ་བུའི་མདོན་སུམ་བསལ་བ་
བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། སེལ་བྱེད་ཚད་མ་རྗེས་དཔག་ཁོངས་སུ་བསྟུ། བསལ་བ་གཉིས་
ཀྱི་རང་བཞིན་སོ་སོར་བཤད། གཞོད་ཚུལ་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སེལ་བྱེད་རྗེས་དཔག་ལ་གསུམ་དུ་དབྱེ་ན། རྗེས་དཔག་བྱི་མ་གཉིས་གཏན་ཆོགས་གང་ལ་བརྟེན་ཞེ་
ན། རྟོ། ཡིད་ཆེས་ཀྱི་ཆོག་

༼ ༣༣༽

ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བཀའ་བརྒྱུད་སྟོང་པ་རང་གི་བསྟན་དོན་རྟོགས་པའི་ཆོད་མ་སྤྲུལ་སྟོན་དུ་སོང་བ་
སྤྱབ་པའི་འབྲས་ཏྲགས་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དེ་སྟོར་གྱི་ཚུལ་གསུམ་ཆོད་པའི་གཏན་ཆིགས་གང་ཞིག་རང་
གི་བསྟན་དོན་རྟོགས་པའི་ཆོད་མ་སྤྲུལ་དེའི་འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྟོག་ཡུལ་ན་ཡོད་པ་ཆོས་ཅན།
རི་བོང་ཅན་ཟླ་སྤྲུལ་བརྗོད་རུང་དུ་སྤྱབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་ཏྲགས་ཡང་དག་ཡིན་ཏེ། གང་ཞིག་ཟླ་
སྤྲུལ་བརྗོད་རུང་དེ་དང་རང་བཞིན་གཅིག་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡིད་ཆེས་གྱི་བསལ་བ་
བཤད། གཤམ་པའི་བསལ་བ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆིག་གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་
མདོ་དོན་བཤད། བསལ་བ་གཅིག་ཏུ་སྟོན་པའི་མདོ་དོན་བཤད། ཡིད་ཆེས་ལོགས་སུ་བཤད་པའི་
མདོ་དོན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཆིག་གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་རྒྱ་མཆན་བཤད། ཆིག་
གཉིས་གཅིག་ཏུ་སྤྱད་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡིད་ཆེས་ལོགས་སུ་བཤད་པའི་
གཉིས་ཡིད་ཆེས་ཞེས་གཅིག་ཏུ་བསྐྱུས་ནས་བཤད་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། རང་
ཆིག་རྣམ་དག་དང་། ཡིད་ཆེས་ཆིག་རྣམ་དག་གཉིས་ཡིད་ཆེས་ཀྱི་གནས་སུ་མཆོངས་པ་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་
མཆན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྟོག་དེ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་ཆིག་སྤྲུལ་པ་ཙམ་
གྱིས་བརྗོད་བྱ་ངེས་པའི་ཆོད་མ་ཡོད་པར་དོན་གྱིས་ཁས་སྤངས་པ་དང་། ཡིད་གིས་བྱུང་པའི་ཆོས་
ཅན་ཁས་སྤངས་པ་ཉིད་གྱིས་ཡིད་ཆོད་མར་ཁས་སྤངས་པ་མཆོངས་པར་བསྟན་པའི་ཆོད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། དེ་མཆོངས་པར་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡིད་ཆིག་རྣམ་དག་དེ་

༩༣༣༩༽

ལུང་གིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་རང་འགལ་གྱི་དམ་བཅའི་ཞེན་དོན་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་ནོ་
ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོ། རྩོགས་སྤང་ཆོས་ཅན། བསྟན་བཅོས་དང་།
རང་ཆོག་གཉིས་དང་འགལ་བའི་དཔེ་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་ཆད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་གཅིག་ཏུ་
སྟེད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ལུང་ཆོག་དང་། རང་ཆོག་རྣམ་དག་ཡིད་ཆེས་གྱི་གནས་སུ་མཚུངས་
པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་ལྟར་བསྟུས་པའི་ཕྱིར། ཆོད། ལུང་དང་རང་ཆོག་ཆོས་ཅན། གཞལ་བྱའི་དོན་
ཅན་གྱི་ཆད་མ་དག་མེད་དོ་ཞེས་པ་དེ་ཁྱོད་གཉི་ཀ་དང་འགལ་བའི་དཔེ་གྲུབ་སྟེ། དེས་སྦྱིར་ཆད་མ་
མེད་ན་ཁྱོད་གཉིས་ཀ་ཆད་མར་མི་རུང་བར་བསྟན་ཀུས་པའི་ཕྱིར། རྒྱུ་ལྟར་གཞལ་བྱའི་དོན་ཅན་གྱི་
ཆད་མ་མེད་པ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཆོས་ཅན། རང་ཆོག་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའ་རྣམས་
གསལ་བྱེད་གྱི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་ཆད་མ་མེད་པར་དམ་བཅས་ནས་ཤུགས་ལ་རང་ཉིད་ཆད་མ་
ཅན་དུ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། ལུང་ཆོག་དང་འགལ་བའི་དམ་
བཅའི་རྩོགས་ཅམ་མཆོན་པའི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། སྤར་ལུང་ཆད་མ་ཅན་དུ་ཁས་སྤངས་ནས་ཕྱིས་ཆད་མ་
མེད་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་གང་ཞེས། རང་གི་ལོག་རྩོགས་ལུང་ཁོ་ནས་འགྲུབ་པ་མིན་པའི་
ཕྱིར། དཀར་པོའི་རྩོགས་ཀྱི་ཆོས་ལས་མ་འོངས་པ་ན་བདེ་བ་མི་འགྲུབ་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་
བཅའ་ཆོས་ཅན། ལུང་ཆོག་དང་འགལ་བའི་དམ་བཅའི་རྣམ་གསལ་གྱི་དཔེ་ཡིན་ཏེ། ལུང་ཁོ་ནས་
གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ལུང་ཆད་མ་དང་འགལ་བ་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ལུང་ཆོག་ལོགས་སུ་གསུངས་

༼ ༣༣༩ ༽

པའི་དགོས་པ་བཤད། རང་ཆོག་ལོགས་སུ་གསུངས་པའི་དགོས་པ་བཤད། དགོས་པ་དང་པོའི་དོན་
ལ་ཚད་པ་སྒྲིང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རྟག་སྟོན་གྱི་བསྟན་བཅས་དང་། ཆད་མས་
མ་གྲུབ་བཞིན་དུ་ཁྱོད་མི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་གཉིས་པོ་པན་ཚུན་གོགས་བྱེད་ཅམ་
ཡིན་གྱི། གཞོད་བྱེད་མ་ཡིན་ཏེ། དེ་གཉིས་དམ་བཅའ་འགལ་བ་རྒྱས་མཚུངས་ཡིན་པའི་བྱིར།
དཔེར་ན་ཁོ་པོའི་མ་མོ་གཤམ་མོ་ཞེས་པའི་རང་ཆོག་སྤྱི་ཕྱི་འགལ་བ་བཞིན་ནོ། །དྲི་སྤར་སྤྱི་རྟག་
སྟོན་གྱི་བསྟན་བཅས་ཁས་སྦངས་པའི་ཆོག་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་ཆོག་ཡིན་ཏེ། དངོས་སྟོབས་
ཀྱིས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟངས་དུ་ལོག་ཕྱོགས་དམ་བཅས་པའི་ཆོག་ཡིན་པའི་བྱིར། དྲི་ ཆད་མས་
གྲུབ་པའི་སྟོན་སྤྱི་ཕྱི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྤྱི་རྟག་པར་དམ་བཅས་
པའི་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་བྱེད་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དང་དེ་གཉིས་གཞི་གཅིག་ལ་ཆོས་འགལ་བ་དམ་བཅས་
པའི་དམ་བཅའ་གང་ཞིག་ཁྱོད་རྒྱབ་རྟེན་ཆད་མ་དང་བཅས་པའི་བྱིར། དྲི་ གཞན་དུ་ལུང་ཁོ་ནས་
གཞོད་ན་སྤྱི་རྟག་སྟོན་གྱི་ལུང་ཆོས་ཅན། སྤྱི་ཕྱི་རྟག་པར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ལ་མི་གཞོད་
པར་ཐལ། ཁྱོད་རྒྱབ་རྟེན་ཆད་མ་དང་བཅས་པའི་ལུང་ཡིན་པའི་བྱིར། ལྷིང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལུང་
ཆད་མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རང་འགལ་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་བྱེད་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
ལུང་ཆད་མ་ཡིན་པ་བཀག་ཟེན་པའི་བྱིར། འོ་ན་ལུང་ཆད་མས་གཞོད་པའི་ལུང་མེད་དམ་ཞེ་ན། དྲི་
དཀར་ཆོས་སྤྱད་པ་ལས་བདེ་བ་མི་འབྱུང་བར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ལུང་
ཆད་

༼ ༣༩༠ ༽

མས་གཞོན་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་ལུང་ཚད་མས་གྲུབ་པའི་ཆོས་ཅན་གྱི་སྟེང་དུ་ལུང་ཚད་མ་དང་
འགལ་བའི་ཆོས་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེས། ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན།
རྗེས་དཔག་ཅམ་ལས་སྤྱི་རོལ་དུ་འགྱུར་བ་མ་ཡིན་ཏེ། གཞོན་བྱེད་ཀྱི་ཚད་མ་གང་ཞིག་མདོན་སྤྲུམ་
མིན་པའི་བྱིར། མདོར་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཐ་དད་དུ་གསུངས་པ་ཆོས་
ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་ཀྱི་གཞོན་ཡུལ་གྱི་ཁྱད་པར་བརྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དྲི་
དེ་གཉིས་སུ་ཡུལ་གྱི་སྟོན་མ་ཐ་དད་དུ་བྱེ་བ་མིན་པར་རྟེན་གཞི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་སྟོན་མ་ཐ་དད་དུ་
བྱེ་བ་ཡིན་ན། མདོར་ཚད་མའི་བསལ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། འབྲས་རང་མ་
དམིགས་པའི་རྟགས་ལ་བརྟེན་པའི་རྗེས་དཔག་གི་བསལ་བ་ཡང་ཐ་དད་དུ་འཆད་རིགས་པར་ཐལ།
རྗེས་དཔག་དེ་གསུམ་གྱི་རྟེན་གཞི་གཏན་ཆིགས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། དངོས་སྟོབས་
རྗེས་དཔག་ལས་ཡིད་ཆེས་རྗེས་དཔག་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། དེ་ལ་ཡུལ་གྱི་
ཁྱད་པར་བརྟེན་པའི་དགོས་པ་མེད་པ་གང་ཞིག་དགོས་པ་གཞན་ཡང་མེད་པའི་བྱིར། །གཉིས་པ་ནི།
རྒྱུ་མདོར་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ལས་རང་ཆིག་ཐ་དད་དུ་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་
དེ། རྒྱུ་མདོར་ཚད་མ་དང་བྲལ་བའི་རང་ཆིག་ཅམ་གྱིས་བརྗོད་བྱ་དངོས་ལྷགས་པན་ཚུན་གོགས་
བྱེད་ཅམ་ཡིན་ལ། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ནི་གཞོན་བྱེད་ཀྱང་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་
པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ལུང་གིས་ཀྱན་ལ་གཞོན་ན་ཏ་ཅང་ཐལ།

༼ ༣༤༡ ༽

ལུང་གི་གཞོན་ལུལ་ཡིན་མིན་སོ་སོར་བྱེ། ལུང་གི་དོན་ལ་བརྟགས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་
པོ་ནི། དེ། རྒྱལ་བས་ལུང་ཆད་པར་ཁས་སྒྲངས་པ་ཅམ་གྱིས་ལུང་ཆད་མར་འགྱུར་བའི་ལུང་དེ་ཆོས་
ཅན། གུན་གྱི་སྟེང་དུ་རང་འགལ་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་གཞོན་བྱེད་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལུང་ཆོས་ཅན། བྱོད་
སྒར་ཆད་མར་ཁས་སྒྲངས་ན་གྱིས་ཆད་མར་མི་འདོད་པའི་ཆེ་གཞོན་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། བྱོད་ཆད་
མ་ཁས་སྒྲངས་པས་གཞོན་བྱེད་དུ་གསར་དུ་སྐྱེས་པའི་བྱིར། རིང་། དེའི་ཆེ་རང་ཆེ་གཞོན་འགལ་བ་ཡིན་
ནོ་ཞེ་ན། དངོས་སྟོབས་གྱིས་བྱུང་བའི་ཆོས་ཅན་ལ། སྒར་ཁས་སྒྲངས་པས་བསྟན་བཅོས་དང་འགལ་
བར་དམ་བཅས་པའི་དམ་བཅའ་དེ་ཆོས་ཅན། རང་འགལ་གྱི་དམ་བཅའ་ལ་གཞོན་བྱེད་ཅམ་ཡིན་
པར་ཐལ། རང་ཆེ་གཞོན་འགལ་བའི་དམ་བཅའ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྐྱེས། ལུང་ཡིན་ན་ཆད་མ་ཡིན་པས་
བྱུང་བར་ཐལ། སྐྱེས་བྱས་ཆད་མར་ཁས་སྒྲངས་ན་ཆད་མ་ཡིན་པས་བྱུང་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི།
དེས། སྐྱ་མི་རྟག་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་དབྱེད་པའི་སྐབས་སུ་ལུང་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་མི་དགོས་
ཏེ། བྱོད་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་གིས་གཙོ་བོར་བྱུང་བའི་གཞུང་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། སྐྱིན་སོགས་
སྐྱད་པ་ལས་བདེ་བ་འབྱུང་བ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་དབྱེད་པའི་ཆེ་ལུང་ཆད་མ་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་
དགོས་ཏེ། བྱོད་ལུང་ཆད་མས་གཙོ་བོར་བྱུང་བའི་གཞུང་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། འོ་ན་
དངོས་སྟོབས་ཆད་མས་ལུང་དོན་ལ་བརྟགས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་འགྱུར་རོ་ཞེ་ན། འདྲོ། དེ་ལྟར་
བརྟགས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལུང་དོན་ལ་ནང་འགལ་ཡོད་མེད་དབྱེད་པའི་ཆད་ཡིན་
པའི་བྱིར། །

༼ ༣༤༩ ༽

མཐོང་། དེ་ལྟར་དབྱེད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དབྱེད་གསུམ་གྱིས་དག་པའི་ལུང་དེ་ཞིན་
སྒོག་གི་སྐྱབ་བྱེད་དུ་ཁས་ལེན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་གྲགས་པའི་བསལ་བ་བཤད་པ་
ལ་གཉིས་ཏེ། བཤད་ཚུལ་དང་པོས་གཞོན་བྱེད་འགན་ཁུ་མེད། བཤད་ཚུལ་གཉིས་པས་ཡུལ་གྱི་
དབྱེ་བ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞོན་བྱེད་མེད་པའི་དོན་དུ་བཤད། འགན་ཁུ་མེད་པའི་དོན་
དུ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོར་གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་བྱིར་རྗེས་སུ་དབག་པ་ནི་མེད་ལ།
སྐྱེལ་ས་རྩུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་གྱིས་ན་བསལ་བ་དེ་ཡང་སྒྲིགས་མ་ཡིན་ཏེ། དཔེར་
ན་རི་བོང་ཅན་ནི་ཁྱ་བ་མ་ཡིན་ཏེ། ཡོད་པའི་བྱིར་ཞེས་པ་ལྟ་བུའི་ཞེས་གསུངས་པའི་དོན་རིམ་པ་
བཞིན་འགྲེལ་ཏེ། སྒྲེལ་སྒྲིག་སྒྲིག་པ་ཞེས་པའི་སྐྱེལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་རུང་དུ་ཐ་སྟོད་
མཐུན་པའི་སྒྲེལ་བོ་ནམས་འདོད་པ་ཡིན་ཏེ། དོན་ཐམས་ཅད་ཁྱོད་ཀྱི་བརྗོད་བྱར་རུང་བའི་བྱིར། ཐུ་ ཁྱ་
བ་ཞེས་པའི་སྐྱས་བརྗོད་རུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་མདོར་སྐྱེལ་ས་རྩུང་བའི་གྲགས་པ་ཞེས་བརྗོད་པའི་
རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཁྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱེལ་ལྟོས་པའི་བྱིར། སྐྱ་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་མདོན་སུམ་མེན་ཡང་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞོན་པ་ལ་མདོན་སུམ་གྱིས་གཞོན་ཅེས་པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་
དེ། ཁྱོད་མདོན་སུམ་གྱིས་གཞུགས་བྱ་ཡིན་པའི་བྱིར། དྲི་ ཁྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱེལ་ཆོས་ཅན། དོན་ཐམས་
ཅད་ཁྱོད་ཀྱིས་བརྗོད་རུང་ཡིན་པ་དགག་ཏུ་མེད་དེ། ཁྱོད་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱེལ་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ་ཆོས་
ཅན། རི་བོང་ཅན་དང་བུམ་སོགས་ཐམས་ཅད་ལ་ཁྱོད་འཇུག་ཏུ་རུང་སྟེ། སྐྱ་མའི་སྐྱབ་ཆོས་དེའི་
བྱིར། དྲི་ དོན་ཐམས་ཅད་ཁྱ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱས་

༼ ༣༤༣ ༽

བཟོད་དུ་རུང་བ་དེ་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་གྱིས་དོན་ཐམས་ཅད་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་སྐྱས་བཟོད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་
གཞོད་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་དང་དངོས་འགལ་གང་ཞིག་རྒྱ་བ་རྟེན་ཆད་མ་དང་བཅས་པའི་ཕྱིར། བུམ་
སོགས་ལ་ཟླ་བའི་སྐྱ་གྲགས་པ་མེད་དོ་ཞེ་ན། གྲིགས། བུམ་སོགས་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཟླ་བ་ཞེས་པའི་
སྐྱས་བཟོད་དུ་རུང་སྟེ། ཁྱོད་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱ་ཀུན་གྱིས་བཟོད་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར། གཏན་ཆིགས་
བྱུ་བ་སྟེ། དོན་ཐམས་ཅད་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱ་ཐམས་ཅད་གྱིས་བཟོད་དུ་རུང་བའི་ཕྱིར་
དོ། །གཞིན། རི་བོང་ཚོས་ཅན། ཁྱོད་ཟླ་སྐྱས་བཟོད་དུ་རྗེས་དཔག་ལས་འགོག་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཟླ་
སྐྱས་བཟོད་དུ་རྗེས་ཆད་མས་འགོག་པ་གང་ཞིག་དེ་མངོན་སུམ་གྱིས་འགོག་མི་རུས་པའི་ཕྱིར། འདོད་
མི་རུས་ཏེ། དེ་འགོག་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡོད་པ་ཐུན་མོང་མིན་པར་བསྟན་ཟེན་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་
གཏན་ཆིགས་གཞན་གྱིས་འགོག་གོ་ཞེ་ན། རི་བོང་ཅན་ཟླ་སྐྱས་བཟོད་མི་རུང་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་བཀོད་
པའི་གཏན་ཆིགས་ཡོད་པ་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པ་བསྟན་པ་དེ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་
ཡོད་དེ། དེ་སྟར་སྐྱབ་པ་ལ་བཀོད་པའི་གཏན་ཆིགས་གཞན་ཡང་དཔེ་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་པར་བསྟན་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྒྲ་ཁྱིའི་དོན་ཐམས་ཅད་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྐྱས་བཟོད་དུ་རུང་ལ།
སྒྲོ་བ་དཔོན་གྱིས་སྐྱ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་ཞེས་གསུངས་པ་ཚོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྐྱ་བད་
ལ་བརྟེན་པ་དང་། བད་འདོད་པ་ཙམ་ལ་བརྟེན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་སྐྱ་བྱུང་གྲགས་པ་བྱུ་བ་བོ་ཞེས་
བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྗེས་སྟེ། སྐྱ་ལས་བྱུང་བའི་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་དོན་

༼ ༣༩༩ ༽

གྲིས་བསལ་བ་དེ་ཡང་སྤྱོད་མ་ཡིན་ཞེས་པའི་ལུང་ཆོས་ཅན། དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་ལ་ཡང་
འབྲན་ཆེད་པར་སྟོན་ཏེ། དངོས་པོའི་སྟོབས་གྲིས་མ་ཞུགས་པའི་བྲག་པའི་རྗེས་དཔག་ལ་འབྲན་
ཆེད་པར་སྟོན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཡུལ་གྱི་དབྱེ་བ་བྱུང་ཚུལ་དངོས། དེ་ལ་གཞན་
གྲིས་བརྟགས་པ་དགག་སྟོབ་དཔོན་ཉིད་ཀྱི་དགོངས་པ་དབྱུང་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡིང་། ལུང་དང་
པོའི་དོན་སྒར་བཤད་པ་ལས་ཡང་ན་ལུང་དེ་ཆོས་ཅན། རི་བོང་ཅན་ཆེ་སྐྱས་བརྗོད་མི་རུང་ལ་འཇལ་
བའི་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་མེད་པར་སྟོན་ཏེ། རི་བོང་ཅན་ཆེ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་སྐྱབ་པའི་
གཏན་ཆིགས་ཐམས་ཅད་བྱུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་བསྟན་པའི་བྱིར། རྟོག་པོ་
ཅན་ཆེ་བའི་སྐྱས་བརྗོད་མི་རུང་ལ་དངོས་སྟོབས་རྗེས་དཔག་མེད་པར་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་
པ་ཡོད་དེ། དངོས་སྟོབས་ལས་བྲག་པའི་རྗེས་དཔག་ཡུལ་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
བྱིར། རྟོག་པོ་ དེ་སྟར་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བྲག་པ་དེ་རང་ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་
གིས་མི་འཇུག་པར་འདོད་པ་ཅམ་གྱིས་འཇུག་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། གཞན་སྒྲེའི་གཏན་ཆིགས་བྱུན་མོང་མིན་པ་བསྟན། རང་སྒྲེའི་འཆད་ཚུལ་ཉིད་ཀྱང་མི་
འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྟོག་པོ་ བརྗོད་པས་རི་བོང་ཅན་ཆེ་སྐྱས་བརྗོད་མི་རུང་དུ་བྱུང་བའི་གཏན་
ཆིགས་བྱུན་མོང་མིན་པ་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། བརྗོད་པས་བརྗོད་རུང་གི་
བྲག་པ་ཐམས་ཅད་བཀག་པ་དེ་སེལ་བའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རིགས་སྟོའི་འབྲེལ་
བྱེད་ཁ་ཅིག་སྟོབ་དཔོན་གྱི་མདོའི་ཆིག་དེ་

༼ ༣༤༽

རི་བོང་ཅན་ཆེ་སྤྲུམ་བཟོད་རུང་ཁོ་ན་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་ཡིན་
ཅོ་ཞེ་ན། དེས། གང་ལ་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་སོགས་ཀྱི་མདོ་ཆོག་ཆོས་ཅན། སྤྲ་མ་དེ་ཁོ་
ན་ལ་གྲགས་པས་གཞོད་པའི་དབང་དུ་བྱས་ནས་གསུངས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། གྲགས་བསལ་སྤྱིའི་
མཆན་ཉིད་སྟོན་པའི་གཞུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གྲགས་པ་ཆོས་ཅན། རི་བོང་ཅན་ཆེ་སྤྲུམ་བཟོད་མི་རུང་
བ་ཁོ་ན་ལ་ཁྱོད་ཀྱིས་གཞོད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ད་ཉིག་ཤིང་ཞེས་པ་བཟོད་དུ་མི་རུང་བ་ལ་ཡང་
ཁྱོད་ཀྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཆེ་སྤྲུམ་ཐུན་མོང་ཉིད་དུ་སྒྱུབ། དེ་ལ་དངོས་
སྟོབས་གཞལ་བྱ་ཡིན། བཟོད་རུང་འགོག་ན་གྲགས་པས་གཞོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདྲིར། ཡོད་པ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རི་བོང་ཅན་ཆེ་སྤྲུམ་བཟོད་རུང་དུ་བསྒྱུབ་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་གཏན་ཆོགས་
མིན་པར་ཐལ། ག་བྱར་དང་དདུལ་སོགས་དེ་སྟོར་ཀྱི་མ་ཐུན་དཔེ་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་
པ་ནི། གལ་དང་། གཤམ་། འོག་མ་ཆེ་བ་ཞེས་པའི་སྤྱི་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ག་བྱར་སོགས་ལ་བདའི་དབང་
གིས་འཇུག་ན་རི་བོང་ཅན་ལའང་བདའི་དབང་གིས་འཇུག་པ་དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་གྲུབ་སྟེ། ཁྱོད་ག་
བྱར་སོགས་ལ་གྲགས་དབང་གིས་འཇུག་ན་རི་བོང་ཅན་ལའང་གྲགས་དབང་གིས་འཇུག་པ་དེ་
དངོས་སྟོབས་ཀྱིས་བསྒྲིག་ཏུ་མེད་པའི་ཕྱིར། དེས། ག་བྱར་སོགས་ལ་དཀར་བསེལ་ལ་སོགས་
པའི་རྒྱ་མཆན་ཀྱིས་འཇུག་ན་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རི་བོང་ཅན་ལའང་རྒྱ་མཆན་ཀྱི་དབང་གིས་འཇུག་
པར་ཐལ། རི་བོང་ཅན་ལའང་ཁྱོད་འཇུག་པའི་རྒྱ་མཆན་དཀར་བསེལ་སོགས་ཡོད་པའི་ཕྱིར། མ་
གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རི་བོང་ཅན་ལ་འཇུག་

༼ ༣༤༦ ༽

པ་བཀག་གྱང་གྲགས་པ་དང་འགལ་བའི་ཉེས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་དཀར་བསེལ་སོགས་ཀྱི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་འཇུག་པ་གང་ཞིག་མ་བྱུང་བ་དེའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། འདོད་པས་བརྗོད་རུང་
ཀུན་ལ་བྱུང་། དེ་ཉིད་འགོག་ན་གྲགས་པས་གཞོད། སྤྲ་གཞན་འགོག་ན་གཞོད་པ་མེད། དེས་ན་
ལོགས་སུ་བསྟན་པར་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དེའི་ རྩ་བ་ཞེས་པའི་སྤྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བརྗོད་རུང་
དོན་ཐམས་ཅད་ལ་བྱུང་སྟེ། ཁྱོད་བརྗོད་རུང་དུ་འཇུག་པའི་རྒྱ་འདོད་པ་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ འདོད་པ་
དོན་ཐམས་ཅད་ལ་འཇུག་པ་ལ་གོགས་མེད་པའི་ཕྱིར། གཤི་དང་། གཤམ་སྤྱི། གོང་མ་རི་བོང་ཅན་ཁོ་
ན་རྩ་བ་ཞེས་པའི་སྤྲ་བརྗོད་རུང་ཡིན་ན་རྩ་བ་ཞེས་པའི་སྤྲ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རང་ཡུལ་ལ་དངོས་
སྟོབས་གྱིས་འཇུག་པར་ཐལ། ཁྱོད་རི་བོང་ཅན་མིན་པ་ལ་མི་འཇུག་པ་ནི་གང་ཞིག་ ཁྱོད་གྲགས་
དབང་གིས་འཇུག་ན་རི་བོང་ཅན་མིན་པ་ལ་འང་འཇུག་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྩྱུང་། དོན་
ཐམས་ཅད་རྩ་བ་ཞེས་པའི་སྤྲ་བརྗོད་རུང་དུ་རྟོགས་པའི་རྗེས་དཔག་ཆོས་ཅན། དོན་འགལ་ཞིག་རྩ་
བ་ཞེས་པའི་སྤྲ་བརྗོད་རུང་འགོག་པ་ལ་ཁྱོད་གྱིས་གཞོད་པར་བྱེད་དེ། ཁྱོད་བརྗོད་རུང་དེའི་ཡུལ་
ཅན་གྱི་ཆད་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲིས། དེ་ལ་དེས་གཞོད་པར་བསྟན་པ་དེ་ཆོས་ཅན། འདོད་རྒྱལ་
བའི་སྤྲ་ནམས་ལ་རང་ཡུལ་གྱི་དོན་ངེས་མེད་པ་བསྟན་ཏེ། དོན་ཐམས་ཅད་འདོད་རྒྱལ་བའི་སྤྲ་
བརྗོད་དུ་མི་རུང་བ་དེ་གྲགས་པའི་རྗེས་དཔག་གི་འགལ་རྒྱར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེས།
དེ་དེའི་འགལ་རྒྱར་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རྒྱ་མཚན་ཅན་གྱི་སྤྲ་རྒྱ་མཚན་མེད་པར་
འཇུག་པ་འགོག་པ་དང་། འདོད་རྒྱལ་བའི་སྤྲ་རང་

༼ ༣༩༽

ཡུལ་ལ་དངོས་དབང་གིས་འཇུག་པ་འགོག་པ་ལ་གྲགས་པའི་ཇེས་དབག་གིས་མི་གཞི་དཔར་བསྟན་
པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། དེས། མདོར་སེལ་བྱེད་ཀྱི་རྩ་བའི་དབྱེ་བ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་སྟོབས་
ཇེས་དབག་ལས་གྲགས་པའི་ཇེས་དབག་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དེ་གཉིས་
ཀྱི་གཞི་དཔལ་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དངོས་སྟོབས་ཇེས་དབག་ལས་ཡིད་ཆེས་
ཇེས་དབག་ཐ་དད་དུ་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་གཞི་དཔལ་རྒྱས་པར་བསྟན་པའི་
དགོས་པ་བཤད་པ་ནི། གླིང་ག་ཞན་དོན་ལེ་ཕྱར་ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པས་གཞི་དཔལ་རྒྱས་པར་
བཤད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཡིད་ཆེས་དང་གྲགས་པའི་ཇེས་དབག་གཉིས་དངོས་སྟོབས་
ཇེས་དབག་ལས་ཐ་དད་དུ་བཤད་པ་ལ་གཞི་དཔལ་ཐ་དད་པས་དགོས་པ་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། མདོན་སུམ་དང་དངོས་སྟོབས་ཇེས་དབག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་གཞི་དཔལ་ག་ཞན་དོན་ལེ་ཕྱར་
རྒྱས་པར་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། དེ་མདོན་སུམ་དང་རང་དོན་ལེ་ཕྱར་རྒྱས་པར་བཤད་
ཟིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དོན་དང་མཉན་བྱས་མདོན་སུམ་གསལ་བ་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དོན་
ཞེས་སྟོས་པའི་དགོས་པ་བཤད། མཉན་བྱ་སྟོས་པའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མདོན་
མདོན་སུམ་གྱི་བསལ་བ་ཆོས་ཅན། ག་ཞན་དོན་ལེ་ཕྱར་ཅུང་ཟད་བཤད་དུ་ཡོད་དེ། ག་ཞན་དོན་
ལེ་ཕྱར་དོན་དང་མཉན་བྱའི་དགོས་པའི་སྟོན་ས་བཤད་དུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། འོན་དོན་ཞེས་སྟོས་པའི་
དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། སྒྲ་ེ་ཆད་མ་མདོའི་རྩ་བར་དོན་ཞེས་པའི་ཆོག་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་
ཡོད་དེ། སེལ་དོར་སྒྲ་ལ་ལྟོག་ཆོས་དུ་མ་ཡོད་ཀྱང་། ཉན་

༼ ༣༤༽

ཤེས་མངོན་སུམ་ལ་སྒྲ་བའི་སྒྲ་རང་མཆོན་པ་དེ་སྐབས་འདིར་བསལ་གཞི་ཡིན་ནོ་ཞེས་ཤེས་པའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། སྒྲ་རང་མཆོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་སྟོང་བ་ལ་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་
གྱིས་གཞོད་དེ། ཁྱོད་མཉན་བྱ་ཡིན་པ་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱིས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་
གཉིས་ཏེ། རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ། ཡོངས་གཅོད་ཀྱི་དགོས་པ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཇོ་ལོ་མཉན་བྱ་
སྟོས་པའི་དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། སྒྲའི་སྟེང་གི་རང་མཆོན་ལས་གཞན་ཕྱོག་ཆོས་དུ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱི་གཟུང་དོན་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་དངོས་མེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེས། མདོའི་
འགྲེལ་པར་མཉན་བྱ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲའི་ཕྱོག་ཆོས་དུ་མ་
མཉན་བྱ་ཡིན་པ་སྟོང་བ་ལ་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱིས་མི་གཞོད་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། རྣམ། ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོང་ཡུལ་ལ་མཉན་བྱ་ཁོ་ནའི་མིང་གིས་སྟོས་པའི་
དགོས་པ་གང་ཞེ་ན། ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་གྱི་སྟོང་ཡུལ་གྱི་སྒྲ་རང་མཆོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མིང་གང་
གིས་ཀྱང་དངོས་སུ་བརྗོད་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་སྒྲའི་དངོས་ཀྱི་བརྗོད་བྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། ཉན་ཤེས་མངོན་
སུམ་གྱི་སྟོང་ཡུལ་ལ་ཐ་སྙད་དུ་མཉན་བྱའི་མིང་གིས་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། སྒྲ་
མཉན་བྱ་ཡིན་པའི་སྒྲུབ་བྱེད་དང་། མིན་པའི་གཞོད་བྱེད་ཉན་ཤེས་མངོན་སུམ་ལ་རག་ལས་པ་ཤེས་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བསལ་གཞི་རང་རྟེན་དགོས་པ་བཤད་པ་ལ་བཞི་སྟེ། དགོས་པ་
གསུམ་པོ་རྒྱས་པར་བཤད། དགོས་པའི་དོན་ལ་ཅོད་པ་སྟོང་། དཔེ་དང་བཅས་ཏེ་བྱུང་དོན་བསྟུ་
རྟེན་སོགས་མེད་ལ་དོགས་པ་གཅད་པ་ལོ།

༼ ༣༥༩ ༽

༼དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་ལུགས་གཞག་པའི་དགོས་པ་བཤད། དོགས་པ་སེལ་བའི་དགོས་པ་
བཤད། ལོག་ཉོག་སེལ་བའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། ༼དང་པོ་ནི། མདོར་རང་རྟོན་ལ་ཞེས་རང་གི་ཆོས་
ཅན་སྟོས་པ་ལ་དགོས་པ་ཅི་ཡོད་ཅི་ན། ཀུའྱི། མདོར་རང་གི་ཆོས་ཅན་ཞེས་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན།
དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཅོད་པའི་གནས་སྐབས་སུ་ཁྱོལ་བས་ཞེས་པས་འདོད་པའི་སྐྱབ་ཆོས་ཀྱི་རྟོན་དུ་
གྱུར་པའི་ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་ན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་ཡིན་གྱི། ཆོས་ཅན་གཞན་ལ་གཞོད་
ན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་མིན་པར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྒྱུ་
དགོས་པ་དེ་རང་ཉིད་འདོད་པ་བསྐྱབ་བྱའི་མཆོན་ཉིད་དུ་བསྟན་པས་རྟོགས་པ་མིན་ནམ་སྟུམ་ན། དེ་
ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཆོས་ལ་གཞོད་པར་མ་ཟད། ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་པས་ཀྱང་
སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་སྤྱིར། གཞིན། ཆོས་ལ་
གཞོད་པ་ཁོ་ནས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་ཡིན་ནམ་སྟུམ་པའི་དོགས་པ་སྟེ་བའི་རྒྱ་མཆོན་
ཡོད་དེ། བསྐྱབ་བྱ་ཉིད་དུ་འདོད་པ་དེ་ལྟ་བུའི་རྣམ་པ་ཅན་གྱི་ཆོས་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པའི་
སྤྱིར་རོ། ༼གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། བསལ་བུའི་ལོག་ཉོག་ཡོད་པར་བསྟན། ལོག་ཉོག་དེ་ཡི་དཔེར་
བརྗོད་བཤད། དེ་ཉིད་རི་ལྟར་སེལ་བའི་ཚུལ་ལོ། ༼དང་པོ་ནི། འདྲོ། དགོས་པ་དེ་ཡང་ཆོས་ལ་གཞོད་
ན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པར་བསྟན་པས་བྱུང་པ་མིན་ནམ་སྟུམ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་
བསལ་བུའི་ལོག་ཉོག་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ། ཁྱོལ་བ་འགའ་ཞིག་འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་
པ་བཀག་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པར་འདོད་པས་ལོག་

༼ ༣༥༠ ༽

རྟོག་དེ་བྱོད་ཀྱི་བསལ་བྱའི་ལོག་རྟོག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དཔོན། དེ་ལྟ་བུའི་ལོག་རྟོག་ཅི་
ལྟ་བུ་ཞེ་ན། རྩེ་བྲག་པས་མཁའ་སོགས་རྟོག་དངོས་སུ་འདོད་པ་ལ་སངས་རྒྱས་པས་མཁའ་སོགས་
ཆོས་ཅན། རྟོག་རྫས་མ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་བཀོད་པ་ལ། རྩེ་
བྲག་པ་ན་རེ། གཏན་ཆིགས་དེ་ནམ་མཁའ་དངོས་པོ་བ་ལ་གཞོད་པས་ཆོས་ཅན་ནམ་མཁའ་ལ་
གཞོད། དེས་ན་འདི་ལྟར་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་ཅེས་འདོད་པ་ལྟ་བུའོ། །གསུམ་པ་ནི། དྲི་ རང་
འབྲས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་སྐྱེད་པར་དེ་ཆོས་ཅན། ནམ་མཁའ་དངོས་པོ་བ་ལ་གཞོད་ཀྱང་ནམ་མཁའ་རྟོག་
རྫས་མིན་པར་སྐྱབ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་མེད་པར་ཐལ། ནམ་མཁའ་དངོས་པོ་བ་ལ་གཞོད་ཀྱང་
ནམ་མཁའ་རྟོག་རྫས་མིན་པ་སྐྱབ་བྱས་ཀྱི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲིས། མདོར་ན་རང་གི་
ཆོས་ཅན་ཞེས་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། ཆོགས་དོན་གྱི་ནང་ཆོན་གྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་ན་སྐབས་ཀྱི་
བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པར་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་ལ་གཞོད་ན་དེ་ཆོན་མས་བཀག་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། དྲི་
དེ་ཆོས་ཅན། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་འབའ་ཞིག་ལ་གཞོད་ཀྱང་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པ་
མིན་པར་བསྟན་ཏེ། རང་གི་བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ཀྱིས་བྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱར་
བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པ་བཟོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཡུ་ གཡུ་
ཏེ་ཆོས་ཅན་དང་ཆོས་ལ་གཞོད་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་ན། སངས་རྒྱས་པས་བྲངས་ཅན་
པ་ལ་བདེ་སོགས་ཆོས་ཅན། རྟོག་རྫས་མ་ཡིན་ཏེ། རང་འབྲས་ཅིག་ཅར་དུ་མི་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
བཀོད་པ་ན། དེས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞོད་པར་འགྱུར་ཏེ། སྐབས་ཀྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གཞོད་

༼ ༣༥༽

བར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར་ཏེ། གཏན་ཆིགས་དེས་བདེ་སོགས་ཏྲག་རྩལ་ཡིན་པ་ལ་གཞིན་བས་བདེ་
སོགས་མི་ཏྲག་པའི་ངོ་བོ་འང་བཀག་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། གཤམ། དེ་ལྟར་བཀོད་པའི་ཆེ་
གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དོན་རང་འབྲས་གཏན་མི་བསྐྱེད་པ་ཡིན་ན་དེ་ཆོས་ཅན། བདེ་སོགས་མི་ཏྲག་པ་
དང་འགལ་བར་འགྱུར་ཏེ། དེ་ལ་གཞིན་བྱེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ལྟར་ནའང་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དོན་དང་
རང་འབྲས་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད་པ་ཡིན་པས་དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདེ་སོགས་མི་ཏྲག་པ་དང་འགལ་བ་
མེད་དེ། ཁྱོད་དང་བདེ་སོགས་མི་ཏྲག་པའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡོད་པའི་ཕྱིར། བདེ་སོགས་ཏྲག་པ་ལ་གཞིན་
པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་རིམ་གྱིས་དོན་བྱེད་རུས་པ་བདེ་སོགས་མི་ཏྲག་པ་ལ་གཞིན་པ་སྐྱབ་པའི་ལྷག་
ལྷན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ཡིན་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་ཕྱོགས་ཆོས་གྲུབ་ཅིང་ཁྲབ་པ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་ནི། གཤི། མདོར་རང་ཏྲན་ལ་ཞེས་པའི་ཆིག་སྒྲིམ་པ་ཆོས་ཅན། འབྲེལ་མེད་ཀྱི་ཆོས་ཅན་འབའ་
ཞིག་པའམ་ཆོས་གཞན་གྱི་ཆོས་ཅན་ལ་གཞིན་པའི་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞིན་པ་མིན་པར་བསྟན་
ཏེ། ཞེ་འདོད་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་ཁྲད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་ཅན་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་བསྟན་པའི་ཕྱིར།
དཔེར་ན་བསྐྱབ་བྱའི་མཆད་ཉིད་འཆད་པའི་ཆིག་བྱར་གྱི་རང་ཉིད་ཅེས་པའི་སྐབས་ཆོས་གཞན་ལུང་
དོན་ལ་གཞིན་པས་སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱ་ལ་གཞིན་པར་མི་རུས་པར་བསྟན་པ་བཞིན་ནོ། །བཞི་པ་ནི།
སྐྱུ་ལོ། གལ་ཏེ་ཆོས་ཅན་ལ་གཞིན་པ་དང་། ཆོས་ལ་གཞིན་པ་དང་། གཉིས་ཀ་ལ་གཞིན་པ་གསུམ་
ཕྱོགས་སྐྱོན་ཡིན་ན། ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པ་སོགས་གསུམ་ཡང་འཆད་རིགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཕྱོགས་
སྐྱབ་པ་ལ་གཞིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཏྲགས་སྐྱོན་དང་

༼ ༣༥༽

དཔེ་སྐྱོན་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། དེར་ཐལ། དེའི་ཕྱིར། འདོད་ན། མིན་པར་ཐལ། དམ་བཅའ་ཙམ་དང་
འབྲེལ་བའི་སྐྱོན་མིན་པའི་ཕྱིར། ཡིན། ཆོས་ཅན་མ་གྲུབ་པ་སོགས་གསུམ་པོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
སྟོགས་སྐྱོན་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་བའི་སྐྱབ་བྱེད་གཏན་ཆིགས་སོགས་བཞེད་པ་ལ་
སྟོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ཚུལ་དེས་བྱུང་པར་འགོག་སོགས་སྟོགས་ཀྱི་སྐྱོན་དུ་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
སྤྲ་མའི་གྲུབ་ཚུལ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན། ཕྱི་མ་མཆོན་བྱེད་དཔེར་བརྗོད་བཤའ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འདྲིས།
མདོར་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞིན་པ་སྟོགས་སྐྱོན་དུ་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་ཡོད་དེ།
ཆོས་ཀྱི་བྱུང་པར་དང་། ཆོས་ཅན་ཀྱི་བྱུང་པར་དང་། ཆོས་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་ལ་གཞིན་པ་སྟོགས་
སྐྱོན་དུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། དཔེར་བརྗོད་བསྟན་པའི་དགོས་པ་བཤའ། དགོས་
པ་ཅན་གྱི་དཔེ་བརྗོད་དངོས། དཔེ་དེས་ཕྱི་མ་མཆོན་པའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། དེ། རྣམ་འབྲེལ་
འདིར་ཆོས་ཀྱི་ངོ་བོ་ལ་གཞིན་པའི་དཔེར་བརྗོད་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཆོས་ཀྱི་
བྱུང་པ་ལ་གཞིན་པ་སོགས་གསུམ་ཀྱི་དོན་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཉིས་ཏེ།
རྗེས་སུ་དཔག་པས་གཞིན་ཚུལ་བཤའ། ཁས་སྦྱངས་སོགས་ཀྱིས་གཞིན་ཚུལ་བཤའ་པའོ། །དང་པོ་
ལ་བཞི་སྟེ། གཞིན་ཡུལ་དམ་བཅའི་ཞེ་འདོད་བཤའ། དེ་ལ་གཞིན་བྱེད་རིགས་པ་བསྟན། གཞིན་པ་
མེད་པའི་གཞན་ལན་དགག་ཚུལ་དེས་གཞན་ཡང་བཀག་པ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ལྷོན། བྱེ་བྲག་པ་
ཆོས་ཅན། མདོན་སུམ་གྱིས་མཐོང་རུང་གི་ཆོས་གསུམ་ལྷན་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་རང་གི་ཡན་ལག་
རྣམས་ལས་རྗེས་གཞན་དུ་དམ་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། དེ་

༼ ༣༥༣ ༽

ཡིན་པའམ། མངོན་སུམ་གྱིས་མ་མཐོང་བའི་ཡན་ལག་ཅན་རང་གི་ཡན་ལག་ལས་གཞན་ཅེས་དུ་
དམ་བཅས་པ་གང་རུང་གང་ཞིག་སྤྱི་མ་མིན་པའི་སྤྱིར། གཉིས་པ་ནི། གོལ། སྤྱིད་མཉམ་གྱི་འཇིམ་
རིལ་བཙུ་ཚན་གཉིས་ལས་བཙུ་ཚན་གཅིག་བསྐྱེད་ནས་སྤང་ལ་གཞལ་བའི་ཆེ་འཇིམ་རིལ་དེ་ཆོས་
ཅན། མ་བསྐྱེད་པ་སྤང་ལ་གཞལ་བའི་འཇིམ་རིལ་བཙུ་ཚན་དེ་ལ་སྤྱོད་ནས་སྤང་མགོ་དམའ་བར་
འགྱུར་བར་ཐལ། དེ་དང་ཡན་ལག་གི་སྤྱིད་མཉམ་པ་གང་ཞིག་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་སྤྱིད་དང་འབྲས་བུ་
འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་ལྷག་པོ་ཡོད་པའི་སྤྱིར། ཐལ་བ་ལས་རང་རྒྱུད་འཕེན་ནོ། །དེ། ཡན་ལག་ཅན་
ཆོས་ཅན། ཡོན་ཏན་སྤྱིད་ལྷག་དང་འབྲས་བུ་འོག་ཏུ་འགྲོ་བའི་བྱ་བ་གཉིས་པོ་འཕྲོད་པ་འདྲུ་བའི་རྒྱ་
མིན་པར་ཐལ། དེ་གཉིས་མ་དམིགས་པའི་སྤྱིར། དེ། སྤང་དམའ་བའི་བྱུང་པར་དག་མི་འཇིན་པའི་
སྤྱིར་ཞེས་པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཅན། ཆོས་ཀྱི་བྱུང་པར་ཆོས་གསུམ་ལྷན་ལ་གཞོད་པ་ཡིན་ཏེ། ཡོན་
ཏན་སྤྱིད་ལྷག་དངོས་སུ་བཀག་པའི་སྒྲོ་ནས་གཞན་གཉིས་བྱུགས་ལ་ཁེགས་པའི་རིགས་པ་ཡིན་པའི་
སྤྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། གཞན་ལན་བརྗོད། དཔེ་དོན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་འཇིམ་
རིལ་བཙུ་ཚན་བསྐྱེད་པ་དེ་ལ་ཡོན་ཏན་སྤྱིད་ལྷག་ཡོད་ཀྱང་སྤང་ལས་མི་རྟོགས་ཏེ། ཡོན་ཏན་སྤྱིད་
ལྷག་ཅིག་ལས་མེད་པའི་སྤྱིར། དཔེར་ན་རས་བལ་གྱི་ཁུར་པོའི་སྤྱིང་དུ་རུས་བལ་གྱི་འདབ་མ་གཅིག་
བཞག་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ནི། དེ། སྤྱིད་མཉམ་གྱི་འཇིམ་རིལ་བཙུ་ཚན་གཉིས་ལས། བཙུ་
ཚན་གཅིག་རིམ་གྱིས་བསྐྱེད། བཙུ་ཚན་གཅིག་ཅིག་ཅར་དུ་བསྐྱེད་ནས་སྤང་ལ་གཞལ་བའི་ཆེ་
གོང་བུ་གཉིས་པོ་དེ་ཆོས་ཅན། སྤང་གངས་མང་ཉུང་གི་བྱུང་པར་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། ཡན་

༼ ༣༥ ༽

ལག་གི་མྱེད་མཉམ་པ་གང་ཞིག་ ཡན་ལག་ཅན་གྱི་མྱེད་དགྲ་དང་གཅིག་གིས་བྱད་པར་ཡོད་པའི་
ཕྱིར། མི། གསེར་མ་ཤ་ཀ་བཅུ་རིམ་གྱིས་བསྐྱེས་པའི་གོང་བྱ་ཆོས་ཅན། བྱོད་དང་མ་ཤ་ཀ་བཅུ་ཅིག་
ཅར་བསྐྱེས་པའི་གོང་བྱ་གཉིས་ལ་མ་ཤ་ཀ་བཅུ་འཛིན་གྱི་ཞེས་པའི་སྐྱེད་ལྟུག་པ་མཚུངས་པ་དེ་མིན་
པར་ཐལ། བྱོད་ལ་མ་ཤ་ཀ་བཅུ་འཛིན་ཉེ་དུ་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་རྩལ་དགྲ་ཡོད། ཅིག་ཤོས་ལ་ཡན་ལག་
ཅན་གྱི་རྩལ་གཅིག་ལས་མེད་པའི་ཕྱིར། གོལ། གལ་ཏེ་ཡུངས་ཀར་ནས་བརྩམས་ཏེ་སྒྲིམ་ཐེབས་རེ་
རེ་ལ་རྩལ་རེ་རེ་སྐྱེད་ཡང་དེ་སྤང་ལས་མ་རྟོགས་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ཡུངས། རུལ་སྐྱེད་ནས་
བརྩམས་ཏེ་ཡུངས་ཀར་གྱི་བར་གྱི་ཡན་ལག་ཅན་གྱི་མྱེད་དེའང་ཆོས་ཅན། སྤང་ལས་མི་རྟོགས་པར་
ཐལ། མྱེད་ཤིན་ཏུ་ཆུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སྤང་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་གི་མྱེད་ཁོ་ན་བྱོད་ལས་
རྟོགས་པར་ཐལ། མྱེད་བྱོད་ལས་རྟོགས་པ་གང་ཞིག་ ཡན་ལག་ཅན་གྱི་མྱེད་བྱོད་ལས་རྟོགས་པ་མེད་
པའི་ཕྱིར། འོན་ཏེ། ཡན་ལག་ཅན་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་མྱེད་དེ་རས་འདབ་དང་དཔེ་དོན་མི་མཚུངས་པར་
ཐལ། བྱོད་ཀྱི་མྱེད་བྱོད་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་འབྲས་བྱ་གང་རུང་ཆད་མས་རྟོགས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་
ནི། མྱེད་ཀྱི་ མ་ཤ་སོགས་བསྐྱེས་པའི་གོང་བྱ་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་མེད་པའི་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་
ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་མེད་དེ། ཡན་ལག་ལ་མེད་པའི་མྱེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་འགོག་པའི་རིགས་པ་དེས་
གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་ཡང་འགོག་རྒྱས་པའི་ཕྱིར། དམིལ། སྤང་དམའ་བའི་བྱད་པར་
དག་མི་འཇོན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པའི་རིགས་པ་ཆོས་ཅན། ཡན་ལག་ཅན་ལ་གཟུགས་སོགས་ཀྱི་ཡོན་
ཏན་ལྷག་པོ་འགོག་པ་ཡང་མཆོན་པ་ཡིན་ཏེ། ཡན་ལག་ཅན་ལ་མྱེད་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ལྷག་པོ་

༼ ༣༥༽

སྒྲིབ་རྒྱུ་མ་དམིགས་པ་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཁྱིམ་གྱི་བྲག་པས་ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར་
འགོག་པའི་དམ་བཅའ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཆོད་མ་གཞན་གྱིས་བྱུང་གཞོད་དེ། ཁྱོད་ལ་གྱེ་བྲག་པ་རང་
གི་ཁས་སྒྲུངས་སོགས་ཀྱིས་གཞོད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དཔེ་དེས་ཕྱི་མ་མཆོན་པའི་ཚུལ་ནི། ཅི་
ཆོས་ཀྱི་བྱེད་པར་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་ཚུལ་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་གཞན་ཡང་
ཡོད་དེ། ཆོས་ཅན་གྱི་བྱེད་པར་དང་། ཆོས་ཅན་རང་གི་ངོ་བོ་འགོག་པའི་དམ་བཅའ་ལ་གཞོད་པའི་
ཚུལ་ཡང་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གཞན་ལུགས་བསྐྱབ་བྱའི་མཆོན་ཉིད་འགོག་པ་ལ་གསུམ་སྟེ།
ཉ་ཅང་ཐལ་བའི་ཉེས་པས་དགག་བསྐྱབ་བྱ་གང་ཡིན་བཏགས་ཏེ་དགག་དེས་གཟུང་སྐྱར་ལ་
བཏགས་ཏེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཉ་ཅང་ཐལ་བ་དགོད། གཞན་གྱི་ཉེས་སྤོང་དགག་
པའོ། །དང་པོ་ནི། མདྲོར། བསྐྱབ་བྱ་སྟོན་ཞེས་པ་འདི་ལ། བྱུང་བ་མེད་ལ་དོན་བྱས་ཉིད། །དེ་ལྟར་ན་
ནི་ཏགས་དང་དཔེ། །མ་གྲུབ་པ་ཡང་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར། །ཞེས་པའི་དོན་འཆད་དེ། དེགས་པ་ཅན་
པས་བསྐྱབ་བྱ་སྟོན་པ་དམ་བཅའི་མཆོན་ཉིད་དུ་འདོད་པ་ལ། སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཏག་སྟེ། མིག་གི་གཟུང་
བྱ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྟོ་བཞིན་ཞེས་བཀོད་པ་ན། སྟོ་ཏག་པ་དང་སྐྱ་མིག་གི་གཟུང་བྱ་ཡིན་པ་
དེ་ཆོས་ཅན། སྐབས་ཀྱི་བསྐྱབ་བྱར་འགྱུར་བར་ཐལ། སྐབས་ཀྱི་ཕྱིར་ཕྱོད་ཀྱི་སྟོ་ངོར་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འདོད་པའི་བྱེད་པར་ཡོད་པའི་གཞན་ལན་དགག་ལས་སོགས་
བྱེད་པར་ཡོད་པའི་གཞན་ལན་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་བསྐྱབ་བྱའི་སྐྱ་ཕྱོད་པས་བསྐྱབ་བྱ་
འདོད་པ་ཉིད་ལ་འཇུག་

༼ ༣༥༽

བས། དཔེ་ཉགས་མ་གྲུབ་པ་བསྐྱབ་བྱར་ཐལ་བའི་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན། ལོས། དཔེ་ཉགས་མ་གྲུབ་པ་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ལ་བས་ཞེ་འདོད་མིན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་བསྐྱབ་བྱ་མིན་པར་བསྐྱབ་མི་རུས་
པར་ཐལ། ཁྱོད་ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཁུབ་པ་ཁས་སྦངས་ཏེ། བྱེ་བྲག་བས་
ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མ་གྲུབ་པ་བསྐྱབ་བྱར་ཁས་སྦངས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་སྤྱོད་གས་སྦང་གིས་དཔེ་
ཉགས་མ་གྲུབ་པ་སྐྱོན་གྱི་དཔེར་བརྗོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཐིམས། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བྱ་བྱེད་
ལས་གསུམ་གྱི་ནང་ནས་ལས་མ་ཡིན་པ་དང་། ཡན་ལག་ལྡེ་ནང་ནས་བསྐྱབ་བྱའི་ཡན་ལག་མ་
ཡིན་པ་དང་། གྲུབ་མཐའ་བཞིའི་ནང་ནས་ཁས་ལེན་གྱི་གྲུབ་མཐའ་མིན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་བསྐྱབ་
བྱ་མིན་པ་བསྐྱབ་རུས་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཤེས་བྱེད་སྐབས་ཀྱི་མ་གྲུབ་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། ཆོགས། མདོར། ཆོས་ཅན་བསྐྱབ་བྱ་ཉགས་དོན་མེད། ཆོས་བསྐྱབ་བྱ་ན་ཆོས་མཐུན་
མེད། གཉིས་ཀ་ལྟར་ན་གཉིས་ཀའི་སྐྱོན་དུ་འགྱུར་རོ་ཞེས་གསུངས་ལ། དེར་མ་ཟད་ཆོས་དང་ཆོས་
ཅན་གྱི་ཆོགས་དོན་བསྐྱབ་བྱ་ཡིན་ཡང་། གཏན་ཆོགས་སྐྱོན་ལྡན་ཆོས་ཅན། དཔེ་དང་ཆོས་མཐུན་
པ་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་གཏན་ཆོགས་ཀྱི་མཆན་ཉིད་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། སྐབས་སུ་
བབ་པའི་ཕྱིར་ཀྱི་ལ་དེས་མི་ཉག་པའི་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་ཆོས་སུ་ཆད་མས་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྒྱེ་
ལྡན་གྱི་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་སྤྲ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་མཐུན་དཔེ་བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། བསྐྱབ་པར་བྱ་བ་
དང་ཆོས་མཐུན་པར་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པ་ཞེས་པའི་དཔེའི་མཆན་ཉིད་མ་གྲུབ་པར་ཐལ།
སྐབས་སུ་བབ་པའི་ཕྱིར་ཀྱི་ལ་དེས་སྤྲའི་བྱེད་པར་དུ་བྱས་པའི་མི་ཉག་པ་དང་། རྒྱེ་ལྡན་དུ་ཆོས་
མཐུན་མཆོན་པས་མ་བྱུང་།

༼ ༣༥༽

པའི་ཕྱིར། ཁྱབ་པ་གཉིས་ཁས། མི། གལ་ཏེ་བསྐྱབ་བྱའི་དོན་ཤེས་འདོད་ཆོས་ཅན་ལ་འཇུག་པས་ངེ་
སྐད་བཤད་པའི་སྒྲིན་མེད་དོ་ཞེ་ན། རིགས་པ་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་སྒྲིན་པའི་
བསྐྱབ་བཅོས་དོན་མེད་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་སྒྲིན་པའི་བསྐྱབ་བཅོས་དང་མི་མཐུན་པར་
བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་ལ་རང་དགར་འཇུག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྒྱུ་ཤི། དཔེ་རྟགས་མ་གྲུབ་པ་
དམ་བཅའ་བར་ཐལ་བའི་སྒྲིན་མེད་དེ། དམ་བཅའི་མཆན་ཉིད་ལ་ངེས་གཟུང་གི་ཆིག་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན། རིགས་པ་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་སྒྲིན་པ་ཁོ་ན་དམ་བཅའ་འོ་ཞེས་དམ་བཅའི་སྒྲར་ངེས་
གཟུང་གི་ཆིག་སྒྲོས་པ་ལ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། གྲུབ་ཅིན་སྒྲིན་པ་དམ་བཅའ་ཡིན་པ་གཅད་པའི་
ཆེད་དུ་ཡང་དེ་སྒྲོས་མི་དགོས། སྒྲུབ་བྱེད་སྒྲིན་པ་དམ་བཅའ་ཡིན་པ་གཅད་པའི་ཆེད་དུ་ཡང་དེ་སྒྲོས་
མི་དགོས་པའི་ཕྱིར། དོ། རིགས་པ་ཅན་པས་བསྐྱབ་བྱའི་མཆན་ཉིད་སྒྲིན་པའི་ཆིག་ཆོས་ཅན། དམ་
བཅའི་ངེས་གཟུང་གི་ཆིག་སྒྲོས་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་པའམ་དམ་བཅའི་སྒྲར་ངེས་གཟུང་གི་ཆིག་སྒྲོས་
པ་གང་རུང་གང་ཞིག་ཕྱི་མ་མིན་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། བསྐྱབ་བྱ་སྒྲིན་པ་ཡིན་ན་དམ་
བཅའ་ཡིན་པས་ཁྱབ་པར་ཐལ། བསྐྱབ་བྱ་སྒྲིན་པ་དམ་བཅའ་ཁོ་ན་འོ་ཞེས་བསྐྱབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་
པ་སྒྲོགས་ལྟར་སྒྲོང་བའི་དཔེ་ཡང་དགག་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འགལ་བའི་དོན་ཉིད་བརྟགས་ནས་དགག་
རྟགས་སུ་སོང་ཚུལ་གང་ཡིན་བཤད། དེ་ཉིད་མ་གྲུབ་སྒྲིན་དུ་འགྱུར་བའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་
པ་ན་ལེ། སྒྲ་རྟག་སྟེ། ཐམས་ཅད་མི་རྟག་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་འདིས་དམ་བཅའི་ཆིག་གིས་སྒྲ་
རྟག་པར་བསྟན། རྟགས་ཀྱི་ཆིགས་གིས་སྒྲ་མི་

༼ ༣༥ ༽

ཏྲག་པར་བསྟན་པས། གཏན་ཆིགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་ཡིན་ཞིང་དེ་ཉིད་ཕྱོགས་སྟོན་ཡིན་ནོ་
ཞེ་ན། འགྲིལ། གཏན་ཆིགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བའི་དོན་འདོད་ཡུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ལ་
ཕན་པ་མེད་པ་ལ་བྱེད་དམ། ཆོས་ཅན་ལ་ཆོས་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་མི་གནས་པ་ལ་བྱེད། དང་པོ་ལྟར་ན་
ཏྲགས་སྟོན་ཐམས་ཅད་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་སྟོན་དུ་ཐལ། འདོད་ཡུལ་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ལ་ཕན་པ་
མེད་པའི་བྱིར། འདྲི། གཉིས་པ་ལྟར་ན། གཏན་ཆིགས་ཆོས་ཅན་ལ་མ་བྱུབ་པ་དེ་ཆོས་ཅན།
ཕྱོགས་སྟོན་མིན་པར་ཐལ། ཏྲགས་སྟོན་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྐྱ་ལ་འཛིག་པ་
ཏྲགས་སུ་འཕངས་པ་མེད། ཐམས་ཅད་མིན་ལ་ཏྲགས་སུ་འཕངས་པ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། མོ། སྐྱ་
ཏྲག་སྟེ། ཐམས་ཅད་མི་ཏྲག་པ་ཡིན་པའི་བྱིར་ཞེས་པའི་སྟུང་དག་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་པའི་གཏན་
ཆིགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་བསྟན་པ་མིན་པར་ཐལ། མི་ཏྲག་པ་སྐྱ་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་ཏྲགས་སུ་
བསྟན་ན་གཏན་ཆིགས་དམ་བཅའ་དང་འགལ་བ་བསྟན་ན་ཡང་། སྐྱ་མི་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆོས་མི་
མ་ཐུན་སྟུང་གྱི་དཔེ་ཙམ་བསྟན་གྱི་མི་ཏྲག་པ་སྐྱ་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་མ་བསྟན་པའི་
བྱིར། བྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མི་ཏྲག་པ་སྐྱ་ཏྲག་པར་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་མ་བསྟན་པར་ཐལ། སྐྱ་
ཏྲག་ཅེས་པའི་དམིགས་བསལ་སྤར་སྟོས་ནས། ཐམས་ཅད་མི་ཏྲག་ཅེས་པའི་སྟུང་བཏང་བྱིས་སྟོས་
པའི་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡུལ། དེ་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མིན་པ་སྐྱ་ཏྲག་པར་སྐྱབ་
པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་བསྟན་པ་ཡིན་ཏེ། སྐྱ་ཏྲག་པའི་དམ་བཅའ་ལ་ཐམས་ཅད་མི་ཏྲག་པ་གཏན་
ཆིགས་སུ་སྟོས་པའི་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཀུན་ལ་བྱགས་པའི་གཞན་མིན་
སྐྱ་ལ་

༼ ༣༥༽

མེད། སྐྱ་མ་ཡིན་ལས་གཞན་ལ་སྟོགས་ཆོས་མེད། སྟོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རྟགས་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་
བཅོ། །དང་པོ་ནི། སྤྱི་ཾ་ སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཐམས་ཅད་མིན་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཐམས་ཅད་ཞེས་
པའི་སྤྱི་སྐྱ་དེས་ཁྱོད་བརྗོད་བྱར་མི་སྤྱང་བའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་སྟེ། སྐྱ་ཁོ་ན་ཐམས་ཅད་མིན་ཞེས་
པའི་ཆོ། སྤྱི་སྐྱས་ཁྱད་པར་བརྗོད་བྱར་སྤྱང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དཔེར། སྐྱ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁོ་ན་ཐམས་
ཅད་མིན་ཅམ་གྱིས་ཐམས་ཅད་ཞེས་པའི་སྤྱི་སྐྱས་ཁྱོད་བརྗོད་བྱར་སྤྱང་བ་དེ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁོ་
ན་ཐམས་ཅད་མིན་པ་ཞེས་པའི་ཆོག་དེས་ཐམས་ཅེས་པའི་སྤྱི་སྐྱ་ཁྱོད་ཁོ་ན་ལ་འཇུག་པ་འགོག་པ་
ཅམ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་སྐྱབས་འགར་ཤིང་ཤ་པ་ཁོ་ན་ཤིང་མིན་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །སྐྱ་ཐམས་
ཅད་གྱི་ཁྱད་པར་ཡིན་པས་སྐྱ་ཐམས་ཅད་མིན་ན། ཁྱིད། ཐམས་ཅད་ཡིན་པ་མི་སྤྱིད་པར་ཐལ། སྐྱ་
ཡིན་ན་ཡང་ཐམས་ཅད་མིན་པས་ཁྱབ། སྐྱ་མིན་ནའང་ཐམས་ཅད་མིན་པས་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར། དེང་སང་
སྐྱ་ཐམས་ཅད་མིན་པར་འདོད་པ་ནི་གཞུང་འདི་དག་དང་འགལ་ལོ། །གཉིས་པ་ནི། ཤེས། གལ་ཏེ་སྐྱ་
མིན་ཐམས་ཅད་མིན་པ་གཏན་ཆོགས་ཡིན་ན་སྐྱ་གཏན་ཆོགས་སུ་སོང་ལ། དེ་ལྟར་ན་སྐྱ་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་གྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་སྟོགས་ཆོས་མ་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱ་དང་ཐ་དད་མིན་པའི་ཕྱིར།
གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། རང་བཞིན་གཏན་ཆོགས་སྤྱི་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་། རྟེན་གཤེད་སྤྱི་ཆོས་བཞོད་
ལ་མཚུངས་པ་སྤང་། ཁྱད་པར་མཉན་བྱའི་རྟགས་ལ་མཚུངས་པ་སྤང་བཅོ། །དང་པོ་ནི། དཛིས། རང་
བཞིན་གྱི་གཏན་ཆོགས་ཀྱན་ལ་གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པར་མཚུངས་སོ་ཞེ་ན། མོན། བྱས་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་

༼ ༣༦༠ ༽

ཀྱི་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱ་དང་
ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ན། བྱས་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་རྟགས་ཆོས་དོན་
གསུམ་ཆོས་ཅན། དོན་དམ་པར་དེ་ཉིད་དང་གཞན་ཉིད་གང་དུ་འང་མ་བྱལ་སྟེ། དོན་དམ་དཔྱེད་བྱེད་
ཀྱི་རིགས་པས་དབྱེད་ན་མ་བྱལ་པའི་ཕྱིར། དཔྱིག་དེ་སྒྲོར་གྱི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཆོས་
ཅན། དོན་དམ་དུ་མ་བྱལ་ཀྱང་ཐ་སྙད་དུ་མི་འཐད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། སེལ་ངོར་ལྟོག་པ་ཐ་དད་དུ་བྱལ་པ་
ལ་རྟེན་ནས་རྣམ་གཞག་བྱས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། བདེག་དེ་ཆོས་ཅན། མཐར་ཐུག་རང་མཆོན་མི་
འཐོབ་པ་མ་ཡིན་ཏེ། མཐར་ཐུག་རང་མཆོན་དང་བརྒྱུད་ནས་འབྲེལ་པའི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཐ་
སྙད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འདྲི། ཞེས་བྱ་ཞེས་བྱེད་སོགས་ངག་དོན་དགོད། གཉིས་པ་ནི། འདུས་བྱས་ཀྱི་
བྱམ་པ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་ལ། འདུས་བྱས་རྟགས་སུ་བཀོད་པའི་ཆེན་ཡང་སྟོགས་ཆོས་མ་བྱལ་
པར་འགྱུར་ཏེ། གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་སྟེ། འདུས་བྱས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་
ཀྱིས་འདུས་བྱས་ཀྱི་བྱམ་པ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་གཞི་རྟགས་ཐ་དད་མེད་པ་མ་ཡིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་
འདུས་བྱས་ཀྱི་བྱམ་པ་དང་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ཚེ་ལ་སྐྱ་ཆོས་ཅན། མི་རྟག་སྟེ།
ཚེ་ལ་བྱུང་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་ལ་ཡང་ཆོས་ཅན་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པས་
སྒྲིན་སྒྲ་མ་སོ་ན་གནས་སོ་ཞེ་ན། ཚེ་ལ་བྱུང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཚེ་ལ་སྐྱ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་ན་
ཡང་། ཁྱོད་ཚེ་ལ་སྐྱ་དང་ཐ་དད་མེད་པ་མིན་པར་ཐལ། དེ་དང་ལྟོག་པ་ཐ་དད་ལ་ཆོད་མས་གཞོད་པ་
མེད་པའི་ཕྱིར། ཡིང་། ཚེ་ལ་བྱུང་ཆོས་ཅན། ཚེ་ལ་

༩༣༩།

སྐྱུ་མཆོན་གཞི་རྟོགས་ནས་དེ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ཆེ་བྱོད་ཚྭ་སྐྱུ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་མ་
ཡིན་ཏེ། དེའི་ཆེ་བྱོད་ཚྭ་སྐྱུ་མཆོན་བྱེད་ཀྱི་ཡན་ལག་ཡིན་པ་ལས་ཕྱོག་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི།
ཆོས། མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན་དུ་གཟུང་ནས། མིན་ཞེས་པའི་སྐྱབས་ཀྱི་སྒྲོར་བ་དགོད། གསུམ་པ་བརྗོད་
ཚུལ་རྟོགས་ཕྱིར་གཏན་ཆིགས་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་ལ་དབྱེ་བའི་དགོས་པ་
བསྟན། ཕྱོགས་ཆོས་ཡིན་ན་རྗེས་འགྲོ་མེད་པ་སྤང། དབྱེ་བ་སོ་སོའི་དགོས་པ་རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། གཏྲིན། མདོར་གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་སྐྱབས་འདིར། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་
གཏན་ཆིགས་དབྱེ་བ་དབྱེ་བ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གི་གཏན་ཆིགས་
བརྗོད་ཚུལ་བདེ་ལྷག་ཏུ་རྟོགས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཞེས་པ་ལས་
འཕྲོས་ནས། རྟགས་ཕྱོགས་ཀྱི་ཆོས་ཡིན་ན་དཔེ་ལ་མི་འཇུག་ མིན་ན་ཕྱོགས་ཆོས་སུ་མི་རུང་ངོ་ཞེ་
ན། ཆོས། དེས་གཟུང་དངོས་སུ་སྒྱུར་བའི་རྣམ་གཅོད་ཆོས་ཅན། བྱོད་ལ་རྣམ་པ་གསུམ་ཡོད་དེ།
བྱོད་ལ་བྱེད་པར་དང་དེས་གཟུང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྒྱུར་བ། བྱེད་པར་ཅན་དང་དེས་གཟུང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་
སྒྱུར་བ། བྱ་བ་དང་དེས་གཟུང་ལྟན་ཅིག་ཏུ་སྒྱུར་བ་རྣམས་སུ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དེ། རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དོན་
གོ་བའི་ངག་ཡིན་ན་དེས་གཟུང་དངོས་སུ་སྒྱུར་བས་མ་བྱུང་པར་ཐལ། དེས་གཟུང་དངོས་སུ་མ་སྒྱུར་
ཡང་བརྗོད་འདོད་ཀྱི་དབང་གིས་རྣམ་གཅོད་ཀྱི་དོན་གོ་བ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་ནག་པ་འཕོང་
སྒྲིན་ཞེས་པའམ། ནག་པ་དང་སྲིད་སྐྱབ་གཉིས་ཀྱི་ནང་ནས་སྲིད་སྐྱབ་འཕོང་སྒྲིན་ཞེས་པའམ།

༼ ༣༤༩ ༽

སྒོན་པོ་མཆོ་སྐྱེས་སུ་འགྱུར་ཞེས་པ་བཞིན་ནོ། །དེས། བྱས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱས་ཁྱད་པར་དུ་
བྱས་པ་ཡིན་ན་ཁྱོད་བྱས་པ་ལ་རྗེས་སུ་མི་འགོ་བས་མ་བྱལ་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྐྱས་མི་ལྡན་ནམ་གཅོད་
གྱིས་ཁྱད་པར་དུ་བྱས་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་ཁྱོད་བྱས་པ་ལ་རྗེས་སུ་འགོ་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་
གསུམ་སྟེ། དགྲ་པོ་སོ་སོའི་དགོས་པ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན། ཡང་དག་གཉིས་དང་མཉན་བྱ་རྒྱས་པར་
བཤད། དག་ག་ཉག་ས་ལོག་ས་སུ་མི་སྟོན་རྒྱ་མཆན་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིང་། ལྷོག་ས་ཆོས་ཅན་
གྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་སྐྱ་མི་ཉག་སྐྱབ་པ་ལ་བྱས་པ་དང་། ཚེལ་བྱང་བཀོད་པའི་ཡང་
དག་གཉིས་དང་། སྐྱ་ཉག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་དེ་གཉིས་བཀོད་པའི་འགལ་ཉག་ས་གཉིས་གསུངས་པ་
ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་དང་འབྲས་བུའི་ཉག་ས་གྱི་རྗེས་འགོ་བྱལ་པ་ལ་མ་བྱན་
ལྷོག་ས་ལ་འཇུག་དགོས་སོ་ཞེས་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རིང་། སྐྱ་ཉག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་མཉན་
བྱ་དང་གཞལ་བྱ་ཉག་ས་སུ་བཀོད་པའི་གཏན་ཆིག་ས་གཉིས་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་
དེ། ལྷོག་པ་རྒྱང་པ་ཅན་དང་། རྗེས་འགོ་རྒྱང་པ་ཅན་གྱི་ཉག་ས་ཡང་དག་ཡོད་པར་འདོད་པ་ལ་ཚེད་
པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། རྒྱ། སྐྱ་ཚེལ་བྱང་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་མི་ཉག་པར་དང་། ཉག་པར་སྐྱབ་པ་ལ་ལུས་
ཅན་མིན་པ་དང་། ཚེལ་མ་བྱང་དུ་སྐྱབ་པ་ལ་མི་ཉག་པར་བཀོད་པའི་གཏན་ཆིག་ས་གསུམ་གསུངས་པ་
ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཉག་ས་ཡང་དག་གི་ལྷོག་ཚུལ་བྱེ་བྲག་ཏུ་སྐྱབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡང་དག་གཉིས་པོ་རྒྱས་པར་བཤད། ཁྱད་པར་མཉན་བྱ་རྒྱས་པར་བཤད་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཡང་དག་གཉིས་གྱིས་

༼ ༣༤༣ ༽

བསྟན་ཚུལ་བཤད། གཉིས་སུ་བྱེ་བའི་དགོས་པ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྩིག་སྒྲིལ་ཆོས་ཅན་
གྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར། བྱས་པ་རང་བཞིན་ཉག་སྒྲིལ་གྱི་དཔེར་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན།
དགོས་པ་ཡོད་དེ། འབྲས་ཉག་སྒྲིལ་ཐམས་ཅད་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འབྲུག་པར་ཤེས་པའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། སྒྲིལ་སྐབས་འདིར་ཚུལ་བྱུང་འབྲས་ཉག་སྒྲིལ་གྱི་དཔེར་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན།
དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཚུལ་བྱུང་མ་འབྲུལ་པའི་ཉན་ཤེས་དེ་རང་རྒྱ་མི་ཉག་པའི་འབྲས་བྱར་ཤེས་པའི་
ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། ཚུལ་བྱུང་མ་འབྲུལ་པའི་ཉན་ཤེས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་སྐྱེ་ཉག་པའི་འབྲས་བྱར་མ་ཡིན་
ཏེ། སྐྱེ་ཉག་པ་དེས་ཁྱོད་ལ་པན་མི་འདོགས་པའི་བྱིར། ལྟོས། ཚུལ་བྱུང་མ་འབྲུལ་པའི་ཉན་ཤེས་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རྒྱུད་ནས་སྐྱེ་མི་ཉག་པ་བསྐྱབ་བྱས་ཏེ། ཁྱོད་སྐྱེ་མི་ཉག་པའི་འབྲས་བྱར་བྱུང་བའི་
བྱིར། འདྲི། ཚུལ་བྱུང་གིས་རང་བཞིན་གྱི་ཉག་སྒྲིལ་གྱི་དཔེར་བཟོད་བྱུང་ཡང་དེ་ལས་ལོགས་སུ་བྱས་
པ་རང་བཞིན་གཏན་ཆིགས་གྱི་དཔེར་སྟོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་བཞིན་གྱི་ཉག་སྒྲིལ་
ཡང་དག་ཡིན་ན་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འབྲུག་པས་མ་ཁྲུབ་པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་
བྱིར། རྩིག་སྒྲིལ་སྐབས་འདིར་རང་དོན་ལེ་ཅུར་བཤད་ཅིན་པའི་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཆིགས་གཉིས་
བཤད་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། རང་དོན་རྗེས་དཔག་ཏུ་བཤད་ཅིན་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་
དག་དང་། གཞན་དོན་རྗེས་དཔག་གཉིས་བཟོད་བྱུང་བྱེད་དུ་ཉག་སྒྲིལ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར།
དེས། སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། ཚུལ་བྱུང་ལས་ལོགས་སུ་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་རྣམ་གཉིས་སུ་འབྲུག་
པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་གྱི་དཔེར་བཟོད་

{ 362 }

སྒྲོལ་མི་དགོས་ཏེ། ཚུལ་བྱུང་དེས་དེ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཡོད། སྐབས་འདིར་འབྲས་རང་
 གི་གཏན་ཚིགས་གཉིས་སུ་བྱེ་སྟེ་གསུངས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་
 ཏུ་འགྱུར་བ་ལ་བྱུང་བའི་རྩ་བ་བདག་གཅིག་དང་དེ་བྱུང་གང་རུང་དུ་འབྲེལ་བ་བྱུང་དགོས་པར་
 བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ལྷོན། དེ་ལྟར་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ལྷན་པ་ཅན་
 སོགས་ཀྱི་གཏན་ཚིགས་ལ་འབྲེལ་བ་གཉིས་པོ་གང་རུང་མ་བྱུང་བས་གཏན་ཚིགས་ཡང་དག་མིན་
 པར་བསྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲོལ། ལྷན་པ་ཅན་གྱི་གཏན་ཚིགས་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
 ལས་རང་གི་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་པ་ལ་འབྲེལ་བ་གཞན་བཏགས་པ་དགོས་པ་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་རང་གི་
 བསྐྱབ་བྱའི་ཆོས་ལ་བདག་གཅིག་གི་དང་དེ་བྱུང་གང་རུང་གི་འབྲེལ་བ་བྱུང་ན་འབྲེལ་བ་གཞན་མེད་
 །ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་ཀྱས་དེ་མ་བྱུང་ན། འབྲེལ་བ་གཞན་ཡོད་ཀྱང་བསྐྱབ་བྱ་སྐྱབ་མི་ཀྱས་པའི་ཕྱིར།
 གཉིས་པ་བྱུང་བར་མཉན་བྱ་རྒྱས་པར་བཤད་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སློག་ལ་ལྟོག་པ་བྱུང་བ་དགག་དེས་
 ན་མཉན་སློག་མཚུངས་པར་བསྟན། ཚུལ་དེས་རིགས་ཅན་གཞན་ལ་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་
 སྟེ། འབྲེལ་བ་ཡོད་མེད་བཏགས་ཏེ་དགག་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་བཏགས་ཏེ་དགག་ཐལ་བའི་དོན་ལ་
 བཏགས་ཏེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། རིགས་པ་ཅན་པ་དང་། བྱེ་བྲག་པ་ན་རེ། གསོན་ལུས་ཆོས་ཅན།
 བདག་དང་བཅས་པ་ཡིན་ཏེ། སློག་སོགས་དང་ལྷན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་པ་འདི་ལ་རྗེས་འགོ་མེད་ཀྱང་།
 མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལས་ལྟོག་པའི་ལྟོག་བྱུང་བ་དང་། ཕྱོགས་ཆོས་ཡོད་པས་ཏགས་ཡང་
 དག་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། ལྟོག་སློག་སོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདག་

༼ ༣༦༥ ༽

ལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་ཉག་ས་ཀྱིས་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པའི་ལྷོག་ཚུལ་
བྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་སྐྱོར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་སུ་འགྲོ་བར་ཐལ། འདོད་
པའི་ཕྱིར། རིང་། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་དེ་སྐྱོར་གྱི་རྗེས་སུ་འགྲོ་ལྷོག་མ་བྱུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་
ལ་བདག་གཅིག་གི་དང་དེ་བྱང་གང་རྩང་གི་འབྲེལ་བ་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། འོན་སྟོན་དཔོན་ཕྱོགས་
སྤང་གིས་མཉན་བྱ་སྐྱ་མི་ཉག་པར་སྐྱབ་པའི་ལྷོག་པ་རྒྱང་བ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་སུ་བཤད་པ་དང་
འགལ་ལོ་ཞེ་ན། མི། ཕྱོགས་སྤང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་དེའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱིས་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་
ལྷོག་ཚུལ་བྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་དེ་དེ་སྐྱོར་གྱི་ལྷོག་པ་རྒྱང་བ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་སུ་བཤད་པ་
མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱིས་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྷོག་ཁྱབ་བྱུང་བར་འདོད་པའི་སྟོང་ལ་ལྟོས་ནས་དེ་དེ་
ལྟར་སྐྱབ་པའི་ལྷོག་ཁྱབ་རྒྱང་བ་ཅན་གྱི་གཏན་ཆིགས་སུ་བཤད་པ་གང་ཞེ་ག དེ་དེ་སྐྱོར་གྱི་མ་ངས་
པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་བཤད་པའི་ཕྱིར། གཤམ། གལ་ཏེ་གསོན་ལུས་ལ་ཁྱབ་བྱེད་སྟོག་མེད་ལྷོག་པས་
ཁྱབ་བྱ་བདག་མེད་ཀྱང་ལྷོག་པའི་ཕྱིར་ན། བདག་བཅས་སུ་བྱུང་བོ་ཞེ་ན། སྟོག་སྟགས་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་མེད་པ་དེ་བདག་མེད་ཀྱི་ཁྱབ་བྱེད་མིན་པར་ཐལ། དེ་ཡིན་ན་ཁྱོད་བདག་ལ་འབྲེལ་བ་བྱུང་
དགོས་པ་གང་ཞེ་ག ཁྱོད་བདག་ལ་འབྲེལ་བ་མ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། རྟོ། གལ་ཏེ་མ་བྱུང་སྟེ། བདག་ལ་དེ་
བྱང་རྩ་འབྲེལ་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཤམ། སྟོག་སྟགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདག་ལ་དེ་བྱང་གི་འབྲེལ་བ་མ་
བྱུང་བར་ཐལ། བདག་དང་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་མདོན་སུམ་སྟགས་གསུམ་མི་
འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། སྟོག་སྟགས་ཀྱི་ཉག་ས་ཀྱིས་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་

བའི་མི་མ་ཐུན་སྟོགས་ཀྱི་མཆན་གཞི་བུམ་པ་ལྟ་བུ་ཡིན་ནོ་ཞེ་ན། གཞན། བདག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་
 གསོན་ལུས་ལ་ཡོད་པ་དང་། བུམ་སྟོགས་ལ་མེད་པའི་བྱེད་པར་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྣང་རུང་
 ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན། བུམ་སྟོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དེ་སྟོར་གྱི་མི་མ་ཐུན་དཔེ་
 ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་བདག་སྟོགས་པར་ཆད་མས་ཤེས་པ་མེད་པའི་ཕྱིར། སྟོག་ བདག་
 ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དང་སྟོག་གཉིས་གསོན་ལུས་ལ་ཡོད་མེད་མཚུངས་པ་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་སྣང་
 རུང་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། ཐལ་བས་གཞོད་པ་མེད་པར་བསྟན།
 གཞོད་པ་ཡོད་པའི་སྐབ་བྱེད་དགག་གཞོད་པ་མེད་པའི་སྐབ་བྱེད་འགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི། གསོན།
 ལུས་ཆོས་ཅན། སྟོག་སྟོགས་མེད་པར་ཐལ། བདག་མེད་པའི་ཕྱིར། བུམ་པ་བཞིན་ནོ་ཞེ་ན། རྒྱ་
 སྟོག་སྟོགས་ཆོས་ཅན། བདག་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆན་གྱིས་གསོན་ལུས་ལ་བདག་མེད་
 ན་ཁྱོད་མེད་པར་ཐལ་བ་འཕེན་མི་རིགས་པར་ཐལ། བདག་དེ་ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་
 ནི། གཡོ། གསོན་ལུས་ཆོས་ཅན། བུམ་སྟོགས་དང་སྟོག་མེད་པར་མཚུངས་པར་ཐལ། བུམ་སྟོགས་
 དང་བདག་མེད་པ་ཆོས་མ་ཐུན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། གཞན། བུམ་སྟོགས་ཆོས་ཅན། བདག་དང་བཅས་
 པར་ཐལ། གསོན་ལུས་དང་གཞལ་བྱར་ཆོས་མ་ཐུན་པའི་ཕྱིར། མི། གལ་ཏེ་བུམ་པ་བདག་བཅས་སུ་
 བྱབ་ཀྱང་བྱབ་པའི་མཐའ་ལས་མི་འདོད་དོ་ཞེ་ན། བུམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་བདག་བཅས་སུ་ཁས་ལེན་
 རིགས་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་བཅས་སུ་ཆད་མས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། འོན་སྟོག་སྟོགས་
 ཀྱི་རྒྱ་གང་ཞེ་ན། སྟོག་ སྟོག་དང་མིག་འབྱེད་

༩༣༩༽

འཇུ་མ་སོགས་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱ་བྱ་འདོད་སོགས་ལས་སྐྱེས་པའི་
ཕྱིར། བྱ་འདོད་སོགས་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་སྐྱེས་པ་མ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱ་ལུ་ལ་དང་། དབང་པོ་
དང་། སློ་སྒྲ་མ་ལས་སྐྱེས་ཤིང་། དེ་ཡང་རང་གི་རིགས་འབྲས་མ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར། དྲི། སློག་
སོགས་ཆོས་ཅན། བདག་ལས་མ་སྐྱེས་ཏེ། བདག་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་མི་
བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་དེས་ན་མཉན་སློག་མཚུངས་པར་བསྐྱབ་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ལྗོག་པ་སྐྱབ་པའི་
མཉན་སློག་མཚུངས་པར་བསྐྱན། མི་མཚུངས་པ་ཡི་བྱེད་པར་ཡོད་པ་དགག། སློག་སོགས་འབྱུང་བ་
མེད་པའི་རྒྱ་མཚན་དགག། སློག་སོགས་ལྗོག་པ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་དགོད་པའོ། །དང་པོ་ནི།
འཁྲིལ། སློགས་སྒྲུང་གིས་སློགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེད་སྐབས་སུ་མཉན་བྱ་སློས་པ་ཆོས་ཅན།
དགོས་པ་ཡོད་དེ། མཉན་བྱེད་གཏན་ཆོགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པ་དང་། སློག་སོགས་ཀྱི་
རྟགས་ཀྱིས་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པའི་ལྗོག་པ་འབྱུང་བ་མཚུངས་པར་བསྐྱན་པའི་ཆེད་
ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། བྱེད་པར་བརྗོད། སོ་སོར་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི། མི། གལ་
ཏེ་དེ་གཉིས་འབྱུང་བ་མི་མཚུངས་ཏེ། སློག་སོགས་དེ་དེ་སྐོར་གྱི་ལྗོག་པ་རྒྱུང་བ་ཅན་གྱི་གཏན་
ཆོགས་ཡིན་ཡང་། མཉན་བྱེད་རྟགས་ཀྱིས་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་ལྗོག་པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མཉན་བྱ་འབྱུང་བའི་རྒྱ་མཚན་སློག་ལ་མཚུངས། སློག་ལ་ལྗོག་བྱེད་ཡོད་ན་
རྗེས་འགོ་བྱེད་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཅི། མཉན་སྐྱ་མི་རྟག་པར་སྐྱབ་པའི་མཐུན་སློགས་ལས་ལྗོག་པའི་
རྒྱ་མཚན་

༼ ༣༦༽

གྲིས་ལྡོག་པ་འབྱུང་ན། མཉན་བྱ་ཆོས་ཅན། དེ་སྐོར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཇེས་སུ་མི་འགྲོ་བའི་རྒྱ་
མཚན་གྱིས་ལྡོག་པ་འབྱུང་བར་ཐལ། དེ་སྐོར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་ལྡོག་
པ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། འདོད་ན། སློག་སློགས་ཆོས་ཅན། བྱིད་གྱིས་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་
པའི་ལྡོག་པ་འབྱུང་བར་ཐལ། དེ་སྐོར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཇེས་སུ་མི་འགྲོ་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི།
སྐྱལ་། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་སྐོར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལ་ཡོད་པར་ཐལ། དེ་སྐོར་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་
ལས་ལྡོག་པའི་ཕྱིར། ཕྱོགས་སྤང་ཆོས་ཅན། སྦྱོར་བ་སྐོར་གཅིག་གི་ལྡོག་པ་བྱུང་ན་ཇེས་འགྲོ་བྱུང་
བར་བཞེད་དེ། ཡང་ན་དོན་གྱི་གོ་བས་གང་ཡང་རུང་བས་གཉིས་ཀ་རབ་ཏུ་བསྟན་པའི་ཕྱིར་ཞེས་
གསུངས་པའི་ཕྱིར། དྲི། སློག་སློགས་ཆོས་ཅན། དེ་སྐོར་གྱི་ལྡོག་པ་འབྱུང་བར་ཐལ། དེ་སྐོར་གྱི་
ཇེས་འགྲོ་འབྱུང་བའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཁས་སྤངས་བཟོད། དེ་དགག་པའོ། །དང་པོ་ནི།
སྐྱལ་། དེ་ཆོས་ཅན། དེ་སྐོར་གྱི་མི་མཐུན་ཕྱོགས་ཁོ་ན་ལས་ལྡོག་སྟེ། དེ་སྐོར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་ལས་
ལྡོག་པ་མེད་པའི་ཕྱིར་ཏེ། དེ་སྐོར་གྱི་མཐུན་ཕྱོགས་མེད་པ་གང་ཞིག་མེད་པ་ལྡོག་གཞི་མི་རུང་བའི་
ཕྱིར་ཞེ་ན། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། མེད་པ་ལྡོག་གཞི་མ་ཡིན་པར་མི་བྱུང། བྱུང་ཀྱང་མཐུན་ཕྱོགས་
མེད་པར་མ་ངེས་པའོ། །དང་པོ་ལ་རྩལ་སྟེ། ལྡོག་པ་དགག་ཏུ་མེད་པར་ཐལ། ལེན་ཏུ་འགལ་བ་འབྱུང་
བར་འགྱུར། ལྡོག་པ་དགག་ཏུ་མེད་པའི་ཚུལ། མེད་པའི་ཐ་སྟངས་ཆད་པར་ཐལ། དགག་པའི་དོན་ཡང་
ཆད་པར་ཐལ། རང་གི་ཕྱོགས་ལ་དགག་སྐྱབ་འཐད་པའོ། །དང་པོ་ནི། མོད། མེད་པ་ཆོས་ཅན། བྱིད་

༼ ༣༩༽

ལ་སྟོག་སྟོགས་ལྟོག་པ་དེ་ཡང་དགག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལྟོག་གཞིར་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།
གཉིས་པ་ནི། ལྟོག་རིག་པ་ཅན་པ་ཆོས་ཅན། འགལ་བ་ཁས་སྒྲངས་པ་ཡིན་ཏེ། སྟོག་སྟོགས་གསོན་
ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་ཡོད་པར་དོན་གྱིས་ཁས་སྒྲངས་ཤིང་། རེ་རེ་ལ་
མེད་པ་དངོས་སུ་ཁས་སྒྲངས་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གཤམ། སྟོག་སྟོགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གསོན་
ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་སྟོགས་ལ་ལྟོག་པ་དེ་དགག་ཏུ་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་དེ་ལ་
རྗེས་སུ་འཇུག་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། སྐྱབ། གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་
སྟོགས་ལ་དཔྱོད་པའི་སྐྱབས་འདིར་ཆོས་ཅན། ཐ་སྙད་རྒྱན་ཆད་པར་ཐལ། སྐྱབ་པའི་ཐ་སྙད་དང་
དགག་པའི་ཐ་སྙད་གང་ཡང་མེད་པའི་ཕྱིར། ལྷ་པ་ནི། ཡོད། བུམ་པ་དགག་པའི་དོན་མེད་པར་ཐལ།
བུམ་པ་ཡོད་པའི་གཞི་དང་། བུམ་པ་མེད་པའི་གཞི་གང་རུང་ཡིན་ན་བུམ་པ་དགག་པའི་གཞི་མིན་
བས་བྱབ་པའི་ཕྱིར། གཤམ། གལ་ཏེ་ཡུལ་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་བུམ་པ་དགག་པས་སྐྱོན་མེད་དོ་ཞེ་ན།
ཡུལ་དུས་ལ་ལྟོས་ནས་བུམ་པ་འགོག་པ་མི་འཐད་པར་ཐལ། བུམ་པ་ཡོད་པའི་ཡུལ་དུས་ལ་ཡང་
བུམ་པ་དགག་ཏུ་མི་རུང་། བུམ་པ་མེད་པའི་ཡུལ་དུས་ལ་ཡང་བུམ་པ་དགག་ཏུ་མི་རུང་བའི་ཕྱིར།
དུག་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྐྱ་ཡི་དོན་ལ་དགག་སྐྱབ་འཇུག་ཕྱི་རོལ་དོན་ལ་འཇུག་པ་དགག་འབྲུལ་ངོར་
དགག་སྐྱབ་འཇུག་ཚུལ་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲོ། དངོས་མེད་ཡིན་ན་དགག་སྐྱབ་ཀྱི་དངོས་
བསྟན་དུ་མི་རུང་བས་མ་བྱབ་པར་ཐལ། དགག་སྐྱབ་རང་མཆོན་ལ་དངོས་སུ་མི་འཇུག་པར་སྐྱ་དོན་
ལ་དངོས་སུ་འཇུག་པའི་ཕྱིར། དྲོ། ཉོག་

༼ ༣༥༠ ༽

བ་ལ་སྒྲུབ་བའི་སྒྲ་དོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ཐ་སྙད་དུ་དགག་སྒྲུབ་འཇུག་ཏུ་རུང་སྟེ། ཁྱོད་སེལ་ངོར་
དགག་སྒྲུབ་དང་འབྲེལ་བར་སྒྲུབ་བའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ། གལ་ཏེ་རང་མཆོན་ལ་དགག་སྒྲུབ་
དངོས་སུ་བྱེད་ན། དོན་རང་མཆོན་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་དགག་སྒྲུབ་ཐམས་ཅད་ཅིག་ཅར་རྟོགས་པར་
འགྱུར་བར་ཐལ། ཁྱོད་ལ་དགག་སྒྲུབ་དངོས་སུ་འཇུག་པ་གང་ཞིག་ ཁྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་ཐམས་ཅད་
ཁྱོད་དང་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པའི་བྱིར། སྒྲིང་། གལ་ཏེ་མ་གྲུབ་ན། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་རྟག་པ་བཀག་
པ་དང་བྱས་པ་སྒྲུབ་པ་གཉིས་གཞི་མ་ཐུན་དུ་འདྲར་མི་རུང་བར་ཐལ། ཁྱོད་ཀྱི་བྱས་མི་རྟག་ཁྱོད་ལས་
རྩལ་གཞན་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། འཕེལ་འགྱིབ་མེད་ཀྱང་འཕེལ་འགྱིབ་ལྟ་བུར་
སྒྲུབ་། དོན་ལ་མེད་ཀྱང་ཆད་མས་གཞོད་པ་མེད། འབྲུལ་པ་ཡིན་ཀྱང་འབྲུལ་པར་ཤེས་པ་མེད་
པའོ། །དང་པོ་ནི། སྒྲིང་། རྟོག་པ་ལ་སྒྲུབ་བའི་བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་དངོས་བཟུན་དུ་
རུང་སྟེ། ཁྱོད་སེལ་ངོར་དགག་ཆོས་གསར་དུ་འགྱིབ་པ་དང་། སྒྲུབ་ཆོས་གསར་དུ་འཕེལ་བ་ལྟ་བུར་
སྒྲུབ་བའི་རྟོག་པའི་དངོས་ལུལ་ཡིན་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། མེད། རྟོག་པ་ལ་དངོས་སུ་སྒྲུབ་བའི་
དགག་སྒྲུབ་ཀྱི་ཐ་སྙད་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་དོན་ལོ་ལ་མེད་ཀྱང་ཆད་མས་མི་གཞོད་དེ། ཁྱོད་རང་མཆོན་
ཐ་དད་ལ་བརྒྱད་ནས་བརྟེན་པའི་འཇིག་རྟེན་ཀྱི་ཐ་སྙད་དོན་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་བྱིར། ཇི་ལྟར་རང་
མཆོན་ནམས་ཐ་དད་དུ་འཇོག་ཅེ་ན། དེ། མིག་དབང་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གཅིག་ཉིད་ལ་ཐ་དད་ཅེས་
བཟོད་དུ་རུང་སྟེ། ཁྱོད་དོན་གཅིག་ཡིན་པ་གང་ཞིག་ མིག་ཤེས་ཀྱི་རྒྱ་མིན་པ་ལས་ཐ་དད་ཉན་ཤེས་
ཀྱི་རྒྱ་ཡིན་པ་ལས་ཐ་དད་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། སྒྲིང་། དགག་

༼ ༣༧ ༽

སྐྱབ་བྱེད་པའི་རྟོག་སྒོ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་ཀྱང་ཁྱོད་འབྲུལ་ཤེས་ཡིན་པ་རང་ཉིད་གྱིས་
མི་ཤེས་ཏེ། ཁྱོད་སྤང་བརྟགས་གཅིག་ཏུ་ཞེན་པའི་སྒོ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་གྲུབ་ཀྱང་མ་ཐུན་
སྟོགས་མེད་པར་མ་ངེས་པ་ནི། ཡོད། བདག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེད་པར་ཆད་མས་མ་ངེས་པར་ཐལ།
གསོན་ལུས་ལ་ཁྱོད་ཡོད་པའི་སྐྱབ་བྱེད་འདུག་པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སངས་རྒྱས་པས་བདག་མེད་པར་
ཁས་སྤངས་པས་སྐྱབ་ཅེ་ན། ཁས་ལྟ་སངས་རྒྱས་པའི་ཁས་སྤངས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཁས་སྤངས་ཆད་
མ་ཡིན་པའི་རྒྱ་མཆོན་གྱིས་ཁྱོད་ལ་བདག་མེད་པར་མི་གྲུབ་པར་ཐལ། ཁྱོད་ཁས་སྤངས་ཆད་མ་
མིན་པའི་ཕྱིར། མོད། སྟོག་སྟོགས་ཆོས་ཅན། མ་ཐུན་སྟོགས་བདག་བཅས་ལས་ལྟོག་པ་མེད་པར་
མ་ངེས་པར་ཐལ། མ་ཐུན་སྟོགས་བདག་བཅས་དེ་ཡོད་མེད་གང་རུང་དུ་མ་ངེས་པའི་ཕྱིར། འདོད་ན།
དེ་ཆོས་ཅན། མི་མ་ཐུན་སྟོགས་བདག་མེད་ལས་ལྟོག་པ་མ་ངེས་པར་ཐལ། འདོད་པ་དེའི་ཕྱིར། ཁྱབ་
སྟེ། བདག་ཡོད་མེད་གཉིས་གང་རུང་གཅིག་ལ་ཡོད་པར་མ་གྲུབ་ན། ཅིག་ཤོས་ལ་ལྟོག་པ་མི་གྲུབ་
པའི་ཕྱིར། གལ་ཏེ་སྟོག་སྟོགས་དེ་བདག་མེད་ཀྱི་བྱེད་པར་བྱམ་སྟོགས་ལ་མ་མཐོང་བས་བདག་
མེད་ལ་ལྟོག་པར་གྲུབ་ཅེ་ན། མི། སྟོག་སྟོགས་ཆོས་ཅན། མཐོང་རུང་གི་བྱམ་སྟོགས་ལ་མ་དམིགས་
པ་ཅམ་གྱིས་བདག་མེད་མཐོང་དག་ལ་མེད་པར་མ་ངེས་པར་ཐལ། མཐོང་རུང་དུ་མེད་པས་བདག་
མེད་འགའ་ཞིག་ལ་ཡོད་པར་སྲིད་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མཁྲིགས་པ་འགའ་ཞིག་མཆོན་གྱིས་མི་ཆོད་
ཀྱང་ལ་ལ་ཆོད་པར་འགྱུར་བ་བཞིན་ནོ། །བཞི་པ་སྟོག་སྟོགས་ལྟོག་པ་འབྲུལ་པའི་རྒྱ་མཆོན་དགག་
པ་ལ་གཉིས་ཏེ། འགལ་བ་ངེས་པ་མེད་པའི་ལྟོག་པ་འབྲུལ། འབྲེལ་བ་ངེས་པ་མེད་པའི་ལྟོག་པ་

༼ ༣༧༩ ༽

འབྲུལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཡོད། སློག་སློག་ས་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་ལས་ལྡོག་པར་མ་ངེས་པར་ཐལ།
བདག་དང་འབྲེལ་པ་གཉིས་པོ་གང་རུང་མ་གྲུབ་པའི་ཕྱིར། ལྡོག་སློག་སློག་ས་བདག་མེད་ལས་ལྡོག་
ཏུ་ཆུག་ནའང་། གསོན་ལུས་ཆོས་ཅན། བདག་མེད་ལས་ལྡོག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་བདག་བཅས་སུ་
མི་གྲུབ་པར་ཐལ། ཆོས་དེ་ལ་ལྡོག་པ་མེད་ན་ཆོས་དེ་ལ་ཡོད་པས་མ་བྲུབ་པའི་ཕྱིར། རྟགས་ཁས་
སྒྲངས་ཏེ། སློག་སློག་ས་དེ་གསོན་ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པའི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལས་ལྡོག་པ་མེད་
ཀྱང་དེ་ལ་ཡོད་པ་མ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གོལ། གསོན་ལུས་དེ་བདག་མེད་མ་ཡིན་པ་དང་བདག་བཅས་
མ་ཡིན་པའི་གཞི་མ་ཐུན་ཅན་ཡིན་པར་ཐལ། སློག་སློག་ས་དེ་སྒྲོར་གྱི་མ་ཐུན་ཕྱོགས་ལ་རྗེས་འགོ་
མེད་པ་དང་ལྡོག་པ་མེད་པའི་གཞི་མ་ཐུན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། ལྡོག་པ་འབྲེལ་པ་
ངེས་ལ་ལྟོས། ངེས་བྱེད་མེད་པའི་ལྡོག་པ་འབྲུལ་པའོ། །དང་པོ་ནི། འཇྲིག་གཏན་ཆོག་ས་ཡང་དག་
ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྡོག་ངེས་པ་མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པ་ལ་ལྟོས་ཏེ། མེད་
ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་པའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ཀྱི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྡོག་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར།
མོད། མེད་ན་མི་འབྱུང་གི་འབྲེལ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ངེས་པ་ཁྱོད་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མ་ལ་ལྟོས་ཏེ།
ཁྱོད་སྐྱབ་བྱེད་ཀྱི་ཆོད་མའི་སྟོབས་ཀྱིས་ཁྱོད་ངེས་དགོས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དེ་བྱུང་
འབྲེལ་པའི་ངེས་བྱེད་མེད། བདག་གཅིག་འབྲེལ་པའི་ངེས་བྱེད་མེད་པའོ། །དང་པོ་ལ་གསུམ་སྟེ། དེ་
བྱུང་འབྲེལ་པའི་ངེས་བྱེད་དངོས། བདག་སློག་གཉིས་ལ་དེ་མ་གྲུབ། ངེས་བྱེད་དེ་ལ་རྩོད་པ་སྤོང་
པའོ། །དང་པོ་ནི། འབྲིས། མེ་དུ་ཆོས་ཅན། །

༼ ༣༧༣ ༽

ཁྱོད་རྒྱ་ལྷན་སྤྲུང་སྤྲུང་གི་ཆོད་མ་ཡོད་དེ། མཛོན་སྤྲུལ་སྤྲུགས་གསུམ་གང་རུང་གིས་ཁྱོད་རྒྱ་
ལྷན་སྤྲུང་སྤྲུང་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དེ། སློག་སློགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་གསོན་ལུས་
བདག་བཅས་སྤྲུལ་པའི་ལྷན་རྟགས་ཡང་དག་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་བདག་གི་ལྷན་བྱ་མིན་པའི་
ཕྱིར་ཏེ། ཁྱོད་བདག་པན་བྱེད་དུ་ཡོད་མེད་ཀྱི་རྗེས་སྤྲུལ་ལྷོག་མི་བྱེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ལ་བཞི་
སྟེ། ལྷོག་པ་ལུས་ན་ལྷན་བྱ་མིན། ལུས་ཡང་ལྷན་བྱ་ཡིན་པ་དགག་རྒྱ་ལ་ལུས་པའི་དཔེར་
བརྗོད་དགག་ལུས་པ་མེད་ཚུལ་བསྐྱུས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་ལྷན་ཡིན་ན་ལྷོག་
པ་བྱུང་པ་མ་དེས་ཏེ། དུ་བ་མེ་ལྷན་ཡིན་ཀྱང་མེ་མེད་བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ལས་བྱུང་བའི་ཕྱིར་ཞེ་ན།
འགྲིས། དུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེ་ལྷན་མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་མེ་མེད་པར་ཡང་རྒྱ་གཞན་ལས་བྱུང་
བའི་ཕྱིར། བྱུང་སྟེ། ལྷན་བྱ་རྒྱ་ལ་ལྷོས་པའི་ཕྱིར། ཆོག་སྟོ། ལྷན་བྱ་རྣམས་ཆོས་ཅན། རྗེས་སྤྲུལ་
ཆོག་སྟོ། ལྷན་བྱ་རྣམས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆོག་སྟོ། རྣམས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆོག་སྟོ། རྣམས་པ་ཡིན་ཏེ། རྒྱ་ཆོག་སྟོ།
དངོས་པོ་ཐམས་ཅད་རིགས་གཅིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། འདྲོ། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་དེ་
མེ་མེད་ཀྱི་ལྷན་བྱ་དང་མེ་མེད་ལྷན་བྱ་དུ་བ་གཉིས་ཀ་བསྐྱེད་པས་དུ་བ་མེ་མེད་ལ་ལྷོག་པ་ལུས་ལོ་
ཞེ་ན། བརྒྱ་བྱིན་གྱི་སྤྱི་བོ་ཆོས་ཅན། རང་བཞིན་གཅིག་མིན་པར་ཐལ། མེ་མེད་ཀྱི་ལྷན་བྱ་དང་
མེ་མེད་ལྷན་བྱ་གཉིས་ཀ་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། མེ་ཡོད་མེད་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། ལྷ་
མའི་གཏན་ཆོག་སྟོ། དེ་སྟོ། དེ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེ་ཡོད་མ་ཡིན་བཞིན་དུ་དུ་བ་བསྐྱེད་པ་དེ་
མིན་པར་ཐལ། ཁྱོད་དུ་བ་བསྐྱེད་བྱེད་ཡིན་ན་ཁྱོད་མེ་ཡོད་ཡིན་དགོས་པའི་ཕྱིར། །

༩༣༥༩

དྲི། དུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ལས་དུ་ལྡན་གྱི་ལ་མེ་ཡོད་དུ་རྟགས་པར་འགྱུར་ཏེ། ཁྱོད་དེ་སྒྲོར་
གྱི་འབྲས་རྟགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ནི། གལ་ཏེ་རྒྱ་ཆོགས་པ་མི་འདྲ་བས་འབྲས་བུ་
རིགས་གཅིག་བསྐྱེད་པ་ཡོད་དེ། ལྷ་དང་འོ་མས་རང་འབྲས་རུལ་བ་གཅིག་བསྐྱེད་པ་ཡོད་པའི་ཕྱིར་
ཞེ་ན། རྒྱ་ལྷ་དང་འོ་མ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱིས་རང་འབྲས་རུལ་བ་གཅིག་བསྐྱེད་པ་དེ་རྒྱ་ཆོགས་
རིགས་མི་འདྲ་བ་ལས་འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་དཔེ་ཡང་དག་ཏུ་མི་འཐད་པར་ཐལ། ཁྱོད་
གཤེར་བ་རིགས་གཅིག་པའི་རྒྱ་མཚན་གྱིས་རང་འབྲས་རུལ་བ་གཅིག་བསྐྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅི། ལྷ་
དང་འོ་མ་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཐ་དད་དང་རྣམ་གཅིག་གཉིས་ཀ་ཡིན་པར་ཐལ། འབྲས་བུ་རིགས་གཅིག་
བསྐྱེད་པ་གང་ཞིག་ཆད་མ་ལ་ཐ་དད་དུ་སྒྲུབ་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། ཐུ། དེ་ཆོས་ཅན། རྣམ་ཐ་དད་དང་རྣམ་
གཅིག་གཉིས་ཀ་མིན་པར་ཐལ། རྣམ་ཐ་དད་ཁོ་ན་ཡིན་པའི་ཕྱིར། དེ་ཆོས་ཅན། གཤེར་བ་རིགས་
གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། གཤེར་བ་འཛིན་པའི་སྒོ་དོན་མ་ཐུན་གྱི་རྒྱུར་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དྲི། ཅན་གྱི་མེ་
དང་ལྷག་པའི་མེ་ཆོས་ཅན། མེར་རིགས་གཅིག་པ་ཡིན་ཏེ། མེར་འཛིན་པའི་ཤེས་པ་དོན་མ་ཐུན་གྱི་
རྒྱ་བྱེད་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། མོར། དུ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མེ་ཅམ་ལ་མི་འཁྱུལ་ཏེ། ཁྱོད་མེ་ཅམ་གྱི་
འབྲས་བུ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། འབྲས་བུ་གཞན་ཡང་ཆོས་ཅན། རང་རྒྱུ་ལ་མི་འཁྱུལ་ཏེ། དུ་བ་མེ་ལ་མི་
འཁྱུལ་པ་གང་ཞིག་རྒྱ་མཚན་མཚུངས་པའི་ཕྱིར། དྲི། བརྒྱ་བྱེད་ཀྱི་སྤྱི་བོ་དེ་མེ་ཡོད་མ་ཡིན་ན་དེའི་
འབྲས་བུ་དུ་བ་མིན་དགོས་ཏེ། དུ་བ་དང་བྱེད་ཤིང་གི་འགྱུར་བ་བསྐྱེད་པའི་ཆ་ཞིང་བསྐྱེད་པ་ལ་མེར་
འཛིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པའི་ངེས་བྱེད་མེད་པ་ནི། ཅི། སྤྱི་གསལ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་གསོན་

༼ ༣༥ ༽

ལུས་བདག་བཅས་སུ་སྐྱབ་པར་བྱེད་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་མ་ཡིན་ཏེ། ཁྱོད་
དང་བདག་གཅིག་གི་འབྲེལ་པ་ངེས་བྱེད་གྱི་ཆད་མ་མེད་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཚུལ་དེ་རིགས་ཅན་
གཞན་ལ་སྐྱར་བ་ནི། ལྷོག་ཕྱོགས་སྤང་གིས་ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེར་མཉན་བྱ་སྒྲོས་པའི་
མཉན་སྒྲོག་གཉིས་པོ་ལྷོག་པ་འབྲུལ་པར་བསྟན་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཕྱོགས་གཉིས་
ཀ་ལ་མ་མཐོང་ཅམ་གྱིས་ལྷོག་པ་བྱུང་པར་འདོད་པའི་གཏན་ཆིགས་ཐམས་ཅད་གཏན་ཆིགས་མིན་
པར་བསྟན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་དགག་ཏྟགས་ལོགས་སུ་མི་སྟོན་རྒྱ་མཚན་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ།
ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་ཚུལ་བཤད། ཚུལ་དེས་མ་དམིགས་གཞན་ཡང་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་ལ་
གཉིས་ཏེ། རྒྱ་དང་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་བྱུང། སྤང་རུང་རང་བཞིན་མ་དམིགས་བྱུང་བའོ། །དང་པོ་
ལ་གསུམ་སྟེ། དཔེར་བརྗོད་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱིས་བྱུང། སྤང་རུང་སྒྲོག་སོགས་འབྲུལ་པས་བྱུང།
དཔེར་བརྗོད་བྱུང་ལ་ཅོད་པ་སྒྲོང་བའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་ཁྱོགས་སྤང་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་
གྱི་རབ་དབྱེར་འཆད་པའི་སྐབས་སུ། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཆིགས་ལས་ལོགས་སུ་རྒྱ་ཁྱབ་བྱེད་མ་
དམིགས་པའི་ཏྟགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། འབྲས་རང་གི་ཏྟགས་ཡང་
དག་གི་ལྷོག་པ་མི་འབྲུལ་པ་བསྟན་པས་རྒྱ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་རྗེས་འགོ་མི་
འབྲུལ་བ་བྱུང་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། དོ། རྒྱ་ཁྱབ་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་ཏྟགས་ཡང་དག་ཆོས་ཅན།
ཁྱོད་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་སྤང་རུང་ཡིན་དགོས་ཏེ། བདག་སྒྲོག་གཉིས་ལ་ལྷོག་པ་འབྲུལ་
པར་བསྟན་པ་དེས། ཁྱོད་ཀྱི་དགག་བྱའི་ཆོས་དེ་ཡིན་ན་སྤང་རུང་ཡིན་དགོས་པ་བྱུང་བའི་ཕྱིར།
གསུམ་

༩༣༥༩༽

བ་ནི། འདྲིས། འོན་འདི་གཉིས་སྐྱབ་རྟགས་གཉིས་དང་བྱང་པར་མེད་པར་འགྱུར་ཏེ། དེ་གཉིས་ཀྱིས་
འདི་གཉིས་ཀྱི་བྱུང་པ་འགྱུར་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྒྱ་བྱུང་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་རྟགས་ཡང་དག་ཆོས་
ཅན། བྱིད་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གཉིས་དང་བྱང་པར་མེད་པ་མ་ཡིན་ཏེ། བྱིད་ཀྱི་
སྐྱབ་ཆོས་ཡིན་ན་དགག་པ་ཡིན་པས་བྱུང་། འབྲས་རང་གི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབ་
ཆོས་ཡིན་ན་སྐྱབ་པ་ཡིན་པས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། དགག་རྟགས་གཉིས་ལས་
ལོགས་སུ་བསྟན་པའི་རྒྱ་མཆན་བཤད། སྐྱབ་རྟགས་གཉིས་ལས་ལོགས་སུ་མི་སྟོན་རྒྱ་མཆན་བྱུང་
པའོ། །དང་པོ་ལ་གཉིས་ཏེ། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པས་ལོགས་སུ་བསྟན། ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་བྱུང་
ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། དྲོ་ རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་
ཆོས་ཅན། རྒྱ་བྱུང་བྱེད་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ལས་བྱིད་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་ལོགས་སུ་བཤད་
པའི་རྒྱ་མཆན་ཡོད་དེ། བྱིད་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་ཕྱིར།
གཞི་ལ་སྐྱུར། གཉིས་པ་ནི། བྱམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། བྱིད་ཀྱིས་བྱམ་པས་དག་
པའི་ཤར་གཞིར་བྱམ་པ་ཡོད་དེས་ཀྱི་དོན་འགོག་པར་མི་བྱེད་དེ། བྱིད་ཀྱིས་དེར་བྱམ་པ་ཡོད་དེས་
ཀྱི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་འགོག་པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། དམིགས། དེ་ཆོས་ཅན། བྱིད་ཀྱིས་དེར་བྱམ་པ་
མེད་དེས་ཀྱི་དོན་སྐྱབ་པར་མི་བྱེད་དེ། བྱིད་ཀྱིས་དེར་བྱམ་པ་མེད་དེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབའ་ཞིག་སྐྱབ་
པར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ལྷའི་ བྱམ་པ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པ་མེད་དེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་
དེ་བྱིད་ཀྱི་ཡུལ་ཅན་ཀྱི་ཆད་མའི་འབྲས་སུ་ཡིན་ཡང་བྱིད་ཀྱི་རྟགས་ལས་བྱམ་པ་དག་པའི་ཤར་
གཞིར་བྱམ་པ་

༼ ༣༥༽

མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབྱུང་རུང་དུ་བྱུང་སྟེ། སྤང་རུང་གི་ཆོས་གཞན་གྱི་སྟེང་དུ་ཆད་མས་མ་
དམིགས་པ་ལས་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱུང་པ་མ་བུན་དཔེར་བྱས་ནས་ཁྱོད་ཀྱི་རྟགས་ལས་བྱམ་པས་
དག་པའི་ཤར་གཞིར་བྱམ་པ་མེད་ངེས་ཀྱི་བདེ་བར་བར་བྱེད་པའི་ཕྱིར། ཅི། དཔེར་ན་དོན་གཞན་སྟེ་
མའི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་བྱ་ས་དང་། དོན་གཞན་སྟེ་མའི་རྗེས་སུ་འགོ་ལྗོག་བྱེད་པ་པོ་ལས་རྒྱ་འབྲས་
ཀྱི་ཐ་སྙད་སྐྱབ་པ་བཞིན་ནོ། །དེ་གཉིས་ལ་དེ་གཉིས་ཀྱི་ཐ་སྙད་བྱས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ།
རྒྱ་འབྲས་ཀྱི་ཐ་སྙད་རྟགས་སྐྱབ་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་སྐྱབ་རྟགས་གཉིས་ལས་ལོགས་
སུ་མི་སྟོན་རྒྱ་མཚན་བཤད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྒྱ་ལས་འབྲས་བྱ་བསྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་ཡིན། རྒྱ་
ལས་འབྲས་བྱ་བྱུང་ཚུལ་རྒྱས་པར་བཤད་པའོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་ཁྱིམ་རང་བཞིན་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཆིགས་ཡང་དག་ཆོས་ཅན། རྟོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་འབྲས་རང་
གི་གཏན་ཆིགས་ལས་ལོགས་སུ་ཁྱོད་ཀྱི་དཔེར་བཟོད་མ་བཤད་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ཡིན་
ན་མཐར་རྒྱ་ཆོགས་གངས་ཆང་གི་རྟགས་ལས་འབྲས་བྱ་འབྱུང་རུང་སྐྱབ་པའི་རང་བཞིན་གྱི་གཏན་
ཆིགས་སུ་འབྱུང་བས་བྱུང་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། གཞི་འཛིན་མངོན་སུམ་རྒྱ་ཆོགས་
ཡིན། གཏན་ཆིགས་གཞི་འཛིན་མངོན་སུམ་ཡིན། དེས་ན་ཐ་སྙད་འབྱུང་རུང་བྱུང་པའོ། །དང་པོ་ནི།
གཅིག་བྱམ་པས་དག་པའི་ས་རྟོགས་འཛིན་པའི་དབང་པོའི་མངོན་སུམ་ཉམས་སུ་སྟོང་བའི་རང་
རིག་མངོན་སུམ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལས་རང་འབྲས་བྲན་ཤེས་གཉིས་སྐྱེ་བར་འབྱུང་ཏེ། ཁྱོད་ལས་ས་
རྟོགས་འདི་ནི་དམིགས་སོ་སྟོན་པའི་ངེས་ཤེས་དང་། བྱམ་པ་འདི་ནི་མ་དམིགས་

༼ ༣༧ ༽

སོ་སྣམ་པའི་ངེས་ཤེས་གཉིས་སྐྱེ་བར་འགྱུར་བའི་བྱིར། བྱིང་། སྐབས་འདིར་གཅིག་དམིགས་ཞེས་
བ་དང་ཉམས་སུ་སྐྱོང་བ་ཞེས་པའི་ཆོག་སྒྲོས་པ་ཆོས་ཅན། དགོས་པ་ཡོད་དེ། དོན་གྱི་དབྱེ་བ་སྒོ་
ལས་བྱུང་ཅིང་། སྒོའི་དབྱེ་བ་སྒོ་རང་ཉིད་ལས་བྱུང་བར་ཤེས་པའི་ཆེད་ཡིན་པའི་བྱིར། དེ། གལ་ཏེ་
སྒོའི་དབྱེ་བ་ཡང་སྒོ་གཞན་ལས་བྱུང་དགོས་ན། དོན་གྱི་དབྱེ་བ་ཆོས་ཅན། བྱིང་གི་སྐྱབ་བྱེད་ཐུག་
མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། བྱིང་གི་དབྱེ་བ་སྒོའི་དབྱེ་བ་ལས་བྱུང་དགོས་ཤིང་། སྒོའི་དབྱེ་བ་སྒོ་གཞན་
གྱིས་བྱུང་དགོས་པའི་བྱིར། གཉིས་པ་ནི། རྩེད་། བྱམ་བས་དག་པའི་ཤར་གཞིར་བྱམ་བ་མེད་ངེས་
སུ་སྐྱབ་པའི་སྐབས་འདིར་ཆོས་ཅན། དངོས་སུ་བྱམ་བ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་བཞོད་ཀྱང་མཐར་
བྱམ་བས་དག་པའི་ས་སྤྱོགས་འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཉགས་སུ་སོང་བ་ཡིན་ཏེ། དངོས་སུ་བཞོད་
པའི་བྱམ་བ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་དོན་བྱིར་གྲོལ་གྱི་རྒྱུད་གྱི་བྱམ་བས་དག་པའི་ས་སྤྱོགས་
འཛིན་པའི་མངོན་སུམ་ཡིན་པའི་བྱིར། གསུམ་པ་ནི། དེ། བྱམ་བས་དག་པའི་ཤར་གཞིར་བྱམ་བ་
མེད་ངེས་སུ་སྐྱབ་པ་ལ་བྱམ་བ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པ་ཉགས་སུ་བཞོད་པའི་ཆེ་ན་བྱེད་པ་པོ་ལ་
ཡོད་པའི་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། བྱིང་ཆད་མ་གཞན་གྱིས་སྐྱབ་མི་དགོས་ཏེ། བྱིང་བྱིང་སྐྱོང་རང་
རིག་མངོན་སུམ་ལས་བྱུང་བའི་སྒྲོན་ས་བྱམ་བས་དག་པའི་ཤར་གཞིར་འཛིན་པའི་དབང་མངོན་བྱམ་
བ་མེད་ངེས་ཀྱི་ཐ་སྙད་འབྱུང་བྱང་དུ་སྐྱབ་པའི་ཉགས་ཡང་དག་ཡིན་པའི་བྱིར། གཞིན། གཞན་དུ་
ཆད་མ་གཞན་གྱིས་སྐྱབ་དགོས་ན་བྱམ་དག་གི་ས་སྤྱོགས་ཆོས་ཅན། བྱིང་ལ་བྱམ་བ་མེད་པར་སྐྱབ་
པའི་སྐྱབ་བྱེད་ཐུག་མེད་དུ་འགྱུར་བར་ཐལ། བྱིང་བྱམ་བ་མེད་པ་དེ་བྱམ་བ་ཆད་མས་མ་དམིགས་
པས་

༩༣༥༽

སྐྱབ་དགོས། དེ་ཡང་ཚད་མ་གཞན་གྱིས་སྐྱབ་དགོས་པའི་ཕྱིར་ནའོ། །གཉིས་པ་ཚུལ་དེས་མ་
དམིགས་གཞན་ཡང་གྲུབ་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྤྲ་མས་མི་སྤང་མ་དམིགས་གྲུབ། ཕྱི་མས་འགལ་ཆེ་
དམིགས་པ་གྲུབ་པའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་པའི་སྐབས་སུ་མི་སྤང་བ་མ་
དམིགས་པའི་ཉགས་ཀྱི་དབེར་བརྗོད་ལོགས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཅི་ཡིན་ཞེ་ན། མི། འག་ཟེ་ཆད་
མས་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་འཆད་པའི་སྐབས་འདིར་ཁྱོད་ཀྱི་
ཉགས་ཀྱིས་འག་ཟེ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་མདུན་གྱི་གཞི་འདིར་འག་ཟེ་ཡོད་དེས་མིན་པར་སྐྱབ་པའི་
གཏན་ཆིགས་འབྲས་རང་གི་གཏན་ཆིགས་ལས་ལོགས་སུ་མི་སྟོན་པའི་རྒྱ་མཚན་ཡོད་དེ། ཁྱོད་
མཐར་དེ་ལྟར་སྐྱབ་པའི་རྒྱ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་སུ་སོང་བའི་ཕྱིར། འབྲིས། འག་ཟེ་ཆད་
མས་མ་དམིགས་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་ཉགས་ཀྱིས་འག་ཟེ་ཆད་མས་མ་དམིགས་པའི་མདུན་གྱི་གཞི་
འདིར་འག་ཟེ་ཡོད་དེས་སུ་སྐྱབ་མི་རུས་ཏེ། ཁྱོད་ཡིན་ན་འག་ཟེ་མེད་དེས་ཡིན་པས་མ་ཁྱབ་པའི་ཕྱིར།
འོན་དགག་བྱ་མེད་དེས་སུ་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་བཤའ་བ་དང་འགལ་ལོ་ཞེ་ན། དེས། མེད་དེས་
ཀྱི་ཐ་སྙད་སྐྱབ་པའི་གཏན་ཆིགས་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་མི་སྤང་བ་མ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱིས་
དགག་བྱ་མེད་དེས་སུ་སྐྱབ་མི་རུས་པར་བཤའ་བ་དང་མི་འགལ་ཏེ། ཁྱོད་སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་
གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དབང་དུ་བྱས་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། སྦྱོར་བའི་སྟོན་སྟེ་ཚུལ་
བཤའ། རྒྱད་འགལ་སྦྱོར་བ་རྒྱས་པར་བཤའ་བའོ། །དང་པོ་ནི། ཕྱོགས་ཆོས་ཅན་གྱི་རབ་དབྱེ་
འཆད་པའི་སྐབས་སུ་དངོས་

༩༣༠༽

འབྲས་མ་དམིགས་པ་དང་། འགལ་ཆེ་དམིགས་པའི་གཏན་ཆིགས་ཀྱི་དཔེར་བརྗོད་ཅི་ཕྱིར་ལོགས་
སྐྱ་མ་བསྟན་ཞེ་ན། རིང་། སྤང་རུང་མ་དམིགས་པའི་ཉགས་ཡང་དག་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་སྦྱོར་བ་
འགོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་དུ་མ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་སྦྱོར་བ་འགོད་ཚུལ་གྱི་སྒོ་ནས་འབྲེལ་ཆེ་མ་དམིགས་
པ་ཉགས་སྐྱ་སྦྱར་བ་དང་འགལ་ཆེ་དམིགས་པ་ཉགས་སྐྱ་སྦྱར་བ་ནམས་སྐྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཡོད།
འགལ་བ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་གཉིས་སྐྱ་ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་སྟན་ཅིག་མི་གནས་འགལ་དང་པན་ཚུན་
སྤང་འགལ་གཉིས་སྐྱ་ཡོད་པའི་ཕྱིར། ཆོད། པན་ཚུན་སྤང་འགལ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ལ་ནམ་པ་གཉིས་
ཡོད་དེ། ཁྱོད་ལ་དངོས་འགལ་དང་དངོས་འགལ་གྱིས་བྱུང་བར་དུ་བྱས་པའི་རྒྱུད་འགལ་ནམས་སྐྱ་
ཡོད་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ལ་བཞི་སྟེ། ལྟོས་བཅས་ཡིན་ན་ངེས་པ་འགལ། ལྟོས་མེད་ཡིན་ན་ངེས་པ་
བྱུང། དེ་ལ་ཉ་ཅང་ཐལ་བ་སྤང་། ངེས་པ་བྱུང་ཚུལ་བསྐྱས་ཏེ་བསྟན་པའོ། །དང་པོ་ནི། གཤིལ། གལ་ཏེ་
ངེས་བྱུང་དང་ལྟོས་བཅས་མི་འགལ་ཏེ། བྱམ་པ་འཛིག་པ་ངེས་ཀྱང་འཛིག་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་
བཅས་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། རྒྱ་ཁྱིམ་བྱམ་པའི་འཛིག་པ་ཆོས་ཅན། བྱམ་པ་ལ་ཡོད་ངེས་མིན་པར་ཐལ།
བྱམ་པའི་རྒྱ་ལས་ཕྱིས་འབྱུང་བའི་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་དང་བཅས་པ་ཡིན་པའི་ཕྱིར། ཡོད། གལ་ཏེ་
བྱམ་པའི་རྒྱ་ལས་བྱམ་པའི་འཛིག་པ་སྦྱེ་ལ། དེས་བྱམ་པ་འཛིག་པར་བྱེད་དོ་ཞེ་ན། བྱམ་པ་ཆོས་
ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ལས་འཛིག་པ་གཞན་སྦྱེ་ཞེས་པའི་བརྒྱུད་པར་དོན་མེད་པར་ཐལ། ཁྱོད་འཛིག་པ་
འཛིག་རྒྱ་ལས་སྦྱེས་པའི་ཕྱིར། གཤིལ། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། ཁྱོད་ཀྱི་རྒྱ་དེས་ཁྱོད་ཀྱི་འཛིག་པ་

༩༣༡༽

དོན་གཞན་བསྐྱེད་པ་མིན་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་རྒྱ་དེས་བྱོད་ཀྱི་འཇིག་པ་བྱོད་དང་རྩལ་གཅིག་བསྐྱེད་
པའི་ཕྱིར། གཞིན་ཡང་འཇིག་རྒྱ་ལས་སྐྱེས་པའི་བྱམ་པའི་འཇིག་པ་དེ་བྱམ་པ་དང་རྩལ་གཅིག་ཡིན་
ནམ། བྱམ་པ་ལས་རྩལ་གཞན་ཡིན། དང་པོ་ལྟར་ན། དེ། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། བྱོད་ཀྱི་འཇིག་པ་སྐྱེད་
བྱེད་བྱོད་ཀྱི་རྒྱ་ལས་གཞན་མི་དགོས་པར་ཐལ། བྱོད་ཀྱི་འཇིག་པ་བྱོད་དང་རྩལ་གཅིག་ཡིན་པའི་
ཕྱིར། འདོད་ན། འཇིག་རྒྱ་དོན་གཞན་ཆོས་ཅན། བྱམ་པའི་འཇིག་པའི་རྒྱ་མིན་པར་ཐལ། བྱམ་པའི་
འཇིག་པ་ལ་ཐན་འདོགས་བྱེད་པ་མིན་པའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ལྟོས། བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། རང་གྲུབ་
ཅམ་ནས་འཇིག་པ་ཡིན་ཏེ། རང་རྒྱ་ལས་འཇིག་པའི་ངོ་བོ་སྐྱེས་པའི་ཕྱིར། དཔེར་ན་མར་མེ་སྐྱད་
ཅིག་ཐ་མ་བཞིན་ནོ། །གསུམ་པ་ནི། ལྟོས། གལ་ཏེ་བྱམ་པ་ཆོས་ཅན། སྐྱད་ཅིག་ཀྱང་དངོས་པོར་
ཡོད་པ་མིན་པར་ཐལ། གྲུབ་ཅམ་ནས་འཇིག་དེས་ཡིན་པའི་ཕྱིར་ཞེ་ན། དེ་ལ་བྱམ་པ་མེད་པར་ཐལ།
གྲུབ་ཅམ་ནས་འཇིག་དེས་ཡིན་ན་དངོས་པོ་ཡིན་པས་བྱམ་པ་དངོས་མེད་ཡིན་ན་གྲུབ་ཅམ་ནས་
འཇིག་དེས་མིན་པས་བྱམ་པའི་ཕྱིར། བཞི་པ་ནི། གོང་། གང་ཞིག་ཆོས་དེའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་རང་
རྒྱ་ལས་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་ཆོས་དེའི་ངོ་བོ་ཡིན་ན་ཆོས་དེའི་ངོ་བོར་དེས་པས་བྱམ་པ་
དཔེར་ན་ལྷ་གུའི་རྒྱ་ཆོགས་སྐྱད་ཅིག་ཐ་མས་ལྷ་གུ་བསྐྱེད་པ་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པ་བཞིན།
བྱམ་པ་ཡང་འཇིག་པའི་ངོ་བོར་འགྱུར་བ་རང་རྒྱ་ལས་རྒྱ་གཞན་ལ་ལྟོས་པ་མེད་པར་འཇིག་པའི་ངོ་
བོ་ཡིན་ནོ་ཞེས་པའི་ངག་དེ་ཆོས་ཅན། གཞན་དོན་རྩལ་དཔག་ཡིན་ཏེ། སྤར་གྲོལ་རང་གི་ཆད་མས་

༼ ༣༥༽

མཐོང་བའི་ཚུལ་གསུམ་སྐབས་སུ་བབ་པས་ཕྱིར་གྲོལ་ལ་ལྷག་ཆད་དང་བལ་བར་སྟོན་པའི་ངག་ཡིན་
པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་ཐ་མར་དགེ་བ་གཞུང་གི་ཆེ་བ་བརྗོད་པ་ལ་གཉིས་ཏེ། རྟོགས་པར་དཀའ་བ་ཚུ་
བོད་དཔེ་དང་སྦྱར། གཞན་ལ་པན་པ་ཉི་མའི་དཔེ་དང་སྦྱར་བའོ། །དང་པོ་ནི། གློ་བཟླས་བཅས་རྣམ་
འགྲེལ་ཆོས་ཅན། ཚུ་བོ་ཆེན་པོའི་རྒྱན་དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། དང་པོར་དཔལ་ལྷན་གྲགས་པའི་སློ་
གྲོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་ལས་བྱུང་ཞིང་ཕྱིས་ཀྱང་དེར་ཐིམ་པར་འགྱུར་བའི་ཕྱིར། གཉིས་པ་ནི། ཚུ་ལྟ། དེ་
ཆོས་ཅན། ཉི་མའི་དཀྱིལ་འཁོར་དང་ཆོས་མཚུངས་ཏེ། ལྷ་བ་ངན་པའི་ཆང་ཆིང་སྟེག་པ་ལ་སོགས་
པའི་བྱད་ཆོས་ལྟ་དང་ལྟན་པའི་ཕྱིར། གསུམ་པ་བསྐྱར་བ་མཐར་ཕྱིན་མཐུག་གི་དོན་ལ་གཉིས་ཏེ།
ཙོམ་བྱེད་གང་གིས་བརྩམས་པའི་ཚུལ། སྦྱར་བྱེད་གང་གིས་བསྐྱར་བའི་ཚུལ་ལོ། །དང་པོ་ནི། ཆད་
མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་ཆོག་ལེ་ལུར་བས་པ་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ལ་གསུམ་སྟེ། སྤྱ་འགྱུར། བར་འགྱུར།
ཕྱི་འགྱུར་རོ། །དང་པོ་ནི། རྒྱ་གར་གྱི་མཁན་པོ་སོགས་སོ། །གཉིས་པ་ནི། དཔལ་ལྷན་དམ་པའི་ལས་
ལ་མངོན་དགས་པ། །སོགས་སོ། །གསུམ་པ་ནི། དུས་ཕྱིས་སའི་སྟངས་སོགས་སོ། །དཔལ་ལྷན་
གྲགས་པའི་གསུང་རབ་བརྗོད་ཆེལ། །སྟོན་མེད་དག་གི་ཉི་མས་ཕྱེ་བ་ལས། །དོན་བཟང་མངར་བའི་
རོ་ལྷན་བཅུད་འདི་ལ། །དོན་གཉེར་བྱང་བ་འཁོར་ཞིང་བསྟེ་བར་གྱིས། །སྟོས་ངན་སྟངས་བ་གཅིག་ནས་
གཅིག་བརྒྱད་དང་། །བྱང་བུའི་འཁར་གཞོང་གཅིག་ནས་གཅིག་བྱོ་དང་། །དུ་མའི་ཟེར་སྟོས་གཅིག་
ནས་གཅིག་སྟོལ་གྱི། །སྟོན་གསུམ་སྤངས་ནས་ཚུལ་བཞིན་ཁོ་བོས་བཤད། །འདི་

༼ ༣༤༣ ༽

སྐྱར་དགེ་བ་དབང་གི་རྒྱལ་པོ་གང་། །ཡིད་གྱི་རྒྱལ་མཚན་མཛེས་པ་གང་ཐོབ་དེས། །མཁའ་མཉམ་
འགོ་ལ་དམ་ཆོས་ཆར་པ་བ་ནས། །དགའ་བདེའི་འདོད་རྒྱ་སྤྱོད་ས་བཅུར་བྱ་བ་པར་ཤོག། །རྒྱས་པའི་
བསྟན་བཅོས་ཆད་མ་རྣམ་འབྲེལ་གྱི་ངག་དོན་ཀྱན་ཏུ་བཟང་པོའི་ཉི་མ་ཞེས་བྱ་བ་འདི་ནི་སྟག་བསམ་
མགོ་པོ་དཀར་ཞིང་། རྣམ་དཔྱད་སྟོབས་པའི་གཤོག་པ་བརྒྱངས་པ་གོ་སྟོན་བསོད་ནམས་སེང་གེས་
ཐུབ་བསྟན་རྣམ་པར་རྒྱལ་བའི་དགོན་པར་སྐྱར་བའི་ཡི་གེ་པ་ནི་གཞོན་ནུ་བཟང་པོའོ། ། །འདི་བསྐྱབས་པ་
ལས་བྱུང་བ་ཡི། །དགེ་བ་གང་དང་གང་ཐོབ་པ། །དེས་ནི་སྤྱི་ལོ་ཐམས་ཅད་ཀྱིས། །བདེ་གཤེགས་ཤེས་རབ་ཐོབ་པར་ཤོག། །འགོ་བའི་སྟག་བསྐྱེད་སྟོན་གཅིག་ལ། །བདེ་
བ་ཐམས་ཅད་འབྱུང་བའི་གནས། །བསྟན་པ་རྟེན་དང་བཀྱར་སྟེ་དང་། །བཅས་ཏེ་ཡུན་རིང་གནས་གྱུར་ཅིག །དགེའོ། །དགེའོ། །དགེའོ། ། ༥ །བལ་ཡུལ་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་
ས་ཆེན་ཞེས་པ་ལས་གྲུ་རུས་སྟེ། །